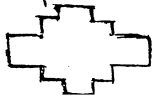

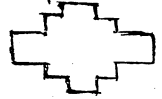
ॐ

॥ णमो समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

ॐ श्रीनिशीथसूत्रम् ॐ

चूणिभाष्योपेतम्

— चूर्णिकासः —

श्रीजिनदासमहत्तरपादाः।

उद्देशः— ११-१२-१३-१४

संशोधितम्

सिद्धान्तमहोदधि-आचार्यवर्यश्रीमद्-
पुस्तकरूपे सजीकृतः विजयप्रेमसूरीश्वरै

सकलभागमरहस्यवेदि-आचार्यवर्यश्रीमद्विजयदानसूरीश्वरपट्ट-
प्रभावक-सिद्धान्तमहोदधि-आचार्यश्रीमद्विजयप्रेमसूरीश्वर-
विनेयावतंस-व्याख्यानवाचस्पति-प्रखरबल्ल-आचार्य-
श्रीमद्विजयरामचन्द्रसूरीश्वरशिष्यरत्न-मुनिश्री-
तिलकविजयोपदिष्ट-भाणवडनिवासि-आईत-
धर्मैकश्रद्धाऔदार्यप्रभृतिमुयुगोपपन्नश्राद्ध-

वीर
संवत्-
२४६६

वर्यश्रमणीपासक-शापरियाधरमसी-
आईतगुज-भाणजीआई-तत्पत्नी
श्रीमती-गुरीआई-विहितसहायेन.

विक्रम
संवत्-
१९९६

आचार्यश्रीविजयप्रेमसूरीजी-पाठकं प्रवेशश्रीमल्लभूद्विजयजी-
गणीत्येतद्वोरुलप्रयत्नेन निर्मापितमकुंतयन्यप्रतिकृत्यतु सारेण।

— x-o-x —

सुविद्वितगीतार्थमुनिनिर्देशमन्तरेणैतत्पुस्तकस्य पाठको जिनाज्ञाभंगदोषाधिकारी
भविष्यति।

॥ ॐ नमो सत्त्वतित्थयराणे । नमो सुयदेवताए भगवतीए ॥

उक्तो दशमोद्देशकः । इदानीमेकादशः प्रारम्भ्यते ।

त

अस्याभिसंबंधो इमो --

भा. ३२६४ -- वृत्ते वत्थग्गहणे, दसमे एगारसे उ पादस्स ।

कालस्स व पडिसेहो, वृत्तो इणमो उ भावस्स ॥ १॥

दशमे अंतसूत्रेषु वत्त्रग्रहणमुक्तं, एकादशे आयसूत्रे पात्रग्रहणमुच्यते ।

एष संबन्धः । अहवा दशमसूत्रे कालप्रतिषेध उक्तः । इह एकादशाद्यसूत्रे य भावप्रतिषेध उच्यते ॥ १॥

सूत्रम् -- ११-१ -- जे भिक्खु अयपायाणि वा तंवपायाणि वा तउयपायाणि वा उ कंसपायाणि वा रुप्पपायाणि वा सुवण्णपायाणि वा जायरूवपायाणि वा मणिपायाणि वा कायपायाणि वा दंतपायाणि वा सिंगपायाणि वा चम्मपायाणि वा चेलपायाणि वा संखपायाणि वा - वड्डरपायाणि वा करेइ, करेतं वा सातिज्जति ॥ ११-१॥

सूत्रम् -- २ -- जे भिक्खु अयपायाणि वा तंवपायाणि वा तउयपायाणि वा कंसपायाणि वा रुप्पपायाणि वा सुवण्णपायाणि वा जायरूवपायाणि वा मणिपायाणि वा कायपायाणि वा दंतपायाणि वा सिंगपायाणि वा चम्मपायाणि वा चेलपायाणि वा संखपायाणि वा - वड्डरपायाणि वा धरेइ धरेतं वा सातिज्जति ॥ ११-२॥

सूत्रम् -- ४ -- जे भिक्खु अयबंधणाणि वा तंवबंधणाणि वा तउयबंधणाणि वा कंसबंधणाणि वा रुप्पबंधणाणि वा सुवण्णबंधणाणि वा जायरूवबंधणाणि वा मणिबंधणाणि वा कायबंधणाणि वा दंतबंधणाणि वा - सिंगबंधणाणि वा चम्मबंधणाणि वा चेलबंधणाणि वा संखबंधणाणि वा वड्डरबंधणाणि वा करेइ करेतं वा सातिज्जति ॥ ११-४॥

सूत्रम् -- ५ -- जे भिक्खु अयबंधणाणि वा तंवबंधणाणि वा तउयबंधणाणि वा कंसबंधणाणि वा रुप्पबंधणाणि वा सुवण्णबंधणाणि वा जायरूवबंधणाणि मणिबंधणाणि वा कायबंधणाणि दंतबंधणाणि वा सिंगबंधणाणि वा चम्मबंधणाणि वा चेलबंधणाणि वा संखबंधणाणि वा - वड्डरबंधणाणि वा धरेइ धरेतं वा सातिज्जति ॥ ११-५॥

सूत्रम् -- ३ -- जे भिक्खु अयपायाणि वा तंवपायाणि वा तउयपायाणि वा कंसपायाणि वा रुप्पपायाणि वा सुवण्णपायाणि वा जायरूवपायाणि वा मणिपायाणि वा कायपायाणि वा दंतपायाणि वा सिंगपायाणि वा चम्मपायाणि वा चेलपायाणि वा संखपायाणि वा - वड्डरपायाणि वा परिभुंजइ परिभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३॥

सूत्रम् -- ६ -- जे भिक्खु अयबंधणाणि वा तंवबंधणाणि वा तउयबंधणाणि वा कंसबंधणाणि वा रुप्पबंधणाणि वा सुवण्णबंधणाणि वा जायरूवबंधणाणि वा मणिबंधणाणि वा कायबंधणाणि वा दंतबंधणाणि वा सिंगबंधणाणि वा चम्मबंधणाणि वा चेलबंधणाणि वा संखबंधणाणि वा वड्डरबंधणाणि वा परिभुंजइ परिभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ ११-६॥

अयमादिया कंठा हारपुंडं पाय, अयमाद्याः पात्रपिसेषाः
मौक्तिकलताभिरुपशोभिता, मणिमादिया कंठा मुक्ता शैलभयं से
चेलमयं प(वा) सेप्पतो सलियं या पुडियाकारं कज्जइ। प्रथमसूत्रे
स्वयमेव करणं कज्जइ। द्वितीयसूत्रे अन्यकृतस्य धरणं तृतीयसूत्रे अय-
मादिभिः स्वयमेव मूढंधं करोति। चतुर्थसूत्रे अन्येन अयमादिभिर्वद्धम्
धारयति।

- मा. ३२६५ -- अयमाई पाया खलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते।
तब्बंधणवद्धा वा, ताण धरेंतम्मि आप्पादी ॥२॥
करणे धरणे आपाणवत्थमिच्छतविराहणा य भवइ। चतुगुरुं
से च पच्छित्तं ॥२॥ इमो य भावपडिसेहो भन्नति --
- मा. ३२६६ -- तिण्हट्ठारसवीसा, सतमड्ढाइज्जा य पंच य सयाणि। सतातिं
सहस्रं च वस सहस्सा, पण्णास तहा य सयसहस्सा ॥३॥ स्सं
- मा. ३२६७ -- मासो लहुओ गुरुओ, चरारोमासा हवंति लहुगुरुगा।
छन्मासा लहुगुरुगा, छेवो मूलं तह दुगं च ॥४॥
एगादिया जाव तिन्नि क्हावणा जस्स मुल्लं एवं धरेंतस्स
मासलहुं। चरारादिया जाव अट्ठारस क्हावणा जस्स मोल्लं एवं का
धरेंतस्स मासगुरुं। वीसाए चउलहुं। इक्कवीसाइ जाव सयं पुरं एत्थ
चउगुरुगा। एगुत्तरादियसयाओ जाव अड्ढाइज्जा सया एत्थ छल्लहुगं।
तदुवरि एगुत्तरवड्ढीए जाव पंचसया एत्थ छगुरुगा। एवं सहस्से -
छेवो। वससहस्सेसु मूलं, पन्नासाए सहस्सेसु अणदट्ठो। सयसहस्से
पारंभियं। एक्केक्के ठाणे आपाडया दोसा ॥३॥४॥ इमे आयसंजम-
विराहणादोसा --
- मा. ३२६८ -- भारोभयपरितावण, मारणे अहिकरण अहियकसिणम्मि।
पडिलेहाणालोवो, मणसंतावो तुवादाणं ॥५॥
पमाणातिरित्ते भारो भवति। अथवा भारभया ण विहरति।
मएण वा ण विहरइ - "मा मे एवं उक्कोसं पत्तं हीरेज्जा। भारेण
वा परिताविज्जति। तेणगेहिं वा तवट्ठा गहिओ परिताविज्जति।
"मा एस चेव धं काहेति"ति। तेणगा वा मारेज्ज। तेणगेहिं य गहिए
पाए अहिकरणं। अथवा अहरित्तं अनुपयोगित्वात् अधिकरणं। एते
गणणाधिके पमाणाधिके मुल्लाधिके य दुक्खेदोसा मणिया। मुल्लपमाण-
दु कसिणं च जइ पडिलेहंति तो तेणगा पडुप्पाय त्ति हरंति य ते, ए
अतो अपडिलेहिए उवहिणिप्फणं संजमविराहणा य। गणणाइरित्तं
जइ पडिलेहेइ तो सुतत्थपलिमंथो, अपडिलेहिए उवहिणिप्फणं -
संजमविराहणा य। अतिरित्तगहणा अपडिलेहणा य आपालोवो
कओ भवति। कसिणावराहे मणसंतावो भवइ। एरिसं तारिसं मज्ज
पायं आसि त्ति, खित्तावि वा भवे, कसिणं च सेहस्स छुण्णिक्क-
विउकामस्स उवादाणं भवइ। जम्हा एते दोसा तम्हा महद्वणमोल्लाई
पायाइं ण धरेयव्वाइं ॥५॥
- मा. ३२६९ -- वित्तियपदं गेलण्णे, असतीए अभाविते य गच्छम्मि।
असिधादी परलिंगे, परिकसणदट्ठा विवेगो वा ॥६॥
- मा. ३२७० -- जिय अगदोसहसंजोगो, तं सिय रजतादि अहव वेज्जेदठा। जेद्वेज्जा (=
मल्लगमभावितम्मी, पइविण्णदुलभे व रयतादी ॥७॥
श्रीवृहत्कल्पसूत्रस्य तृतीयोदशके वर्तमाना दूरयतां "महद्वणे
अप्यधोने व मोल्ले" इति गाथा॥

अयमाइपाते वेज्जुवदेसेण गिलाणस्स ओसहं ठविज्जति, संजोइए पइ
वा वेज्जदठा वा धेप्पइ, राया रायमच्चो वा पव्वाविओ सिया,
तस्स य कणगमाइपादोवचियस्स कंसमायणे वा छड्डी गेलन्तं वा -
गवेज्ज तेण कणगावि धेप्पेज्ज ॥ "असइ" ति - लाउयमादियाभावे - पा
अयमादियं गेणहेज्ज। तत्थ वि अप्पमुल्लं गच्छे वा अमाविया -
अत्थि, तेसिं अट्ठाए मल्लगं गिणहेज्ज, य पतिविणं अलमंते - अमाणे
मुल्लमे वा रयतावि धेप्पेज्ज ॥ ७॥ मक्खगे

भा. ३२७१ -- गच्छे व करोडादी, पतावणदठा गिलाणमादीणं।

अस्तिव रूपस्सपते, रायहुठे व परलिं ॥ ८॥

१ क टोरो

उवग्गहदठा वा करोडुगाई गच्छे धरिज्जति, गिलाणस्स वा
किंचि ओसदं छोदुं उणहे पयाविज्जति, आदिग्गहणाओ ओमराय-
दुदठाविषु, कारणे वा परलिं करंतो गेणहेज्ज ॥ ८॥

भा. ३२७२ -- भुंज ण व ति सेहो, परिक्खणदठा व गेण कंसादी।

विसरिसवेसनिमित्तं, होज्ज व पंडाविपव्वइओ ॥ ९॥

सेहस्स वा परिक्खणणिमित्तं पाडिहारियं धेप्पेज्जा।

अहवा कोइ अपव्वाविज्जो कारणेण पव्वाविओ, तस्स य विसरिसो
वेसो कायव्वो, कारणे समते तस्स दिवेगो कायव्वो ॥ ९॥

सुत्ता इ ॥ सुत्ता चत्तादि (प्र)

सूत्रम् - ७ -- जे भिक्खु परं अज्जोयणमेराओ पप्पडियाए गच्छइ गच्छंतं
सातिज्जति ॥ ११-७॥

मूलवसभगामाओ जाव अज्जोयणं ति मेरा भवइ, अज्जोयणाओ
परओ जइ जाइ पायग्गहणं करेति तो आणादिया दोसा भवंति॥

भा. ३२७३ -- परमज्जोयणाओ, संथुरमाणेषु णवसु सेत्तेसु।

जेमिद्वसु पायं सल्लु, गवेसत्ती आणमादीणि ॥ १०॥

उस्सग्गेण जाव उब्भानगसेतं तम्म पायं गवेसियव्वं, परतो
आणादिया दोसा, तम्हा णो परतो उप्पाएज्जा ॥ १०॥

भा. ३२७४ -- भिक्खुवसहीसु जह वेव णवसु तह वेव पायवत्थादी।

जोयणमहे चउगुरु, अट्ठठेहिं भवे चरिमं ॥ ११॥

उडुवदे अट्ठसु माससेत्तेसु वासासेते य एत्तेसु णवसु सेत्तेसु जह

वेव भत्तपाणसुप्पाएइ तथा पायवत्थाविष वि ॥ ११॥ जइ पुण संथरंतो
परतो अज्जोयणाओ आणेति तो इमं पच्छिच्छंतं --

भा. ३२७५ -- अंतरपल्ली लहुगा, परतो सल्लु अज्जोयणे गुरुगा;

ततिपाए गवेसेज्जा, इतराहिं अट्ठहिं सपदं ॥ १२॥

जइ अंतरपल्लीआओआणेइ तो चउलहुगा। अंतरपल्लीआओ
परओ अज्जोयणमेत्ताओ, मूलवसभगामाओ तं च जोयणं, एत्थ -
चउगुरुगा। सेतवहिं जोयणे छल्लहुं। दिवइडे छगुरुं। दोहिं छेदो।
अट्ठाइज्जेहिं मूलं। तिहिं अपवट्ठो। अट्ठठेहिं पारंचियं। आणा-
इणो य दोसा। डुविहा य विराहणा। तत्थ आयविराहणा-कंठं
दिठ्ठाणुमाइया संजमे छक्कायादिया। तम्हा सेतवहिं ण गवेसियव्वं।
सेत्ततो अज्जोयणं अन्तरे गवेसंतो कालतो सुत्तत्थपोरिसी काउं तइय-
पोरिसीए गवेसइ। जइ इतराहिं गवेसइ तो अभिक्खासेवाए चतु-

लङ्गता, अदठमवाराण पारंविचयं पायइ ॥१२॥ सेतत्तमंतरे अलब्धमाणे
विहरंते वेव भायणभूमिं गंतव्यं --

भा.३२७६ -- वित्तियपदं गेलण्णे, वसही भिक्खुसंतरे ।

सज्झायगुरूजीगे, सुणपा वत्तथा गणे ॥१३॥

गेलन्नाइयाण इमा व्याख्या --

भा.३२७७ -- दुहओ गेलम्ममी, वसही भिक्खुं च दुल्लमं उभए ।

अंतरविगिटठसज्झाओ पत्थि गुरुणं च पाउग्गं ॥१४॥

दुहतो गेलन्नं-अप्पणो परत्स^अ अहवा अणागाढं गाढं ति ।

“दुहतो”त्ति-सेतकालेषु अतिक्कमं करेति । गिलाणकारेण- सयं गिलाणो
गिलाणवावडो वा ण तरति गंतुं जत्थ भायणा उप्पज्जति ताहे -

द्वारातो वि भायणा अंतरपल्लीयाडु आणिज्जति, अत्रतरपोरिसीए
वा गेणहेज्जा । अथवा भायणेदेसे भिक्खुं दुल्लमं वसही वा दुल्लमा,

उभयं वा दुल्लमं, अहवा उभए गिलाणं गच्छस्स य भिक्खुवसही य -

पायोगं नह्थि^५ दुल्लमं । अहवा “उभए”त्ति-सुत्तत्थपोरिसीतो वि अकाठं पावग्गणं

करेति । अहवा दालवुड्डा उभयं तेहिं आउलो गच्छो संकामेठं ण - च्छं

सक्कति, गामंतराणि वा विगिटठाणि । अहवा तम्मि भायणदेसे

अओ सज्झातो न सुज्झति । गुरूण य भत्तपाणादीयं पायोगं पत्थि, आगाढ
जोगं वा वहति ॥१४॥

भा.३२७८ -- अणुओगो पटठविओ, अहिणवगहियं च ते उ पत्तेति ।

अप्पा वा ते सेत्ता, गच्छस्स व पत्थि पाओग्गं ॥१५॥

अणुओगो पटठविओ^५ त्ति- अत्थं सुणेति त्ति वुत्ते भवति, अधि- हि

णव वणधारितं वा सुत्तत्थं वा वत्तेति । भायणभूमिं वा मासकप्पपाउग्गा

सेत्ता अप्पा-गच्छस्य आधारभूता न भवतीत्यर्थः । सवालवुड्डस्स वा

गच्छस्स वृत्त्युपायोगं पत्थि ॥१५॥ उ

भा.३२७९ -- एएहिं कारणेहिं, गच्छं आसज्जं तिम्मि चतुरो वा ।

गच्छंति निब्भयं भाणभूमिं वसहाविणसु सुहं ॥१६॥ वत्सोउ तेसु (अ)

पुत्तेहिं एवमाविणहिं करणेहिं भाणभूमिं गच्छो ण गच्छइ । “गच्छ-

मासज्ज”त्ति- त्रिवतुरो वा साहू णिब्भयं भाणभूमिं गच्छंति । ते य

गीयत्था वसमा वच्चंति । तेसिं अप्पाणं सुलमं भत्तपाणवसहीमादी

भवति ॥१६॥ गणपाप्रमाणातिरिक्तमपि ग्रहीतव्यं लुतः९--

भा.३२८० -- आलंबणे विसुद्धे, दुगुणो त्तुगुणो चउग्गुणो वा वि ।

सेताकालादीओ, समणुण्णाओ पक्कप्पम्मि ॥१७॥

विसुद्धे आलंबणे दुगुणो त्तुगुणो वा चउग्गुणो वा पावपडो-

यारो धेतव्वो, अविस्सहातो चत्थावियो वि, सेतातीओ अ-

दी जोयणातो परतो, कालातीतो वासाडु गहणं करेति, दुमासं वा

अपूरेत्ता गहणं करेति, राओ वा । एतं सव्वं कारणे विसुद्धे -

अणुण्णायं । पक्कप्पे, पक्कप्पो गच्छवासी अहवा पिसीहज्जयणं ॥१७॥

सूत्रम् --

सूत्रम् --८ - जे भिक्खु परमज्जजोयणमेरातो सपच्चवायंसि पायं अपिहडं

आहट्ट दिज्जमाणं पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१८॥

अजोयणातो परतो सपच्चवातेप पहेप अभिहडं अभिराभि-
भिकवू सुख्ये हज्जु हरणे अभिमुखं हत्तु आनीतमित्यर्थः । जो^१तं पडिग्गाहेति अट्टुं
आणावेइ वा सो आणादी पावति चउतुहं व से पच्छित्तं । एसो वेव -
अत्थो इमो --

- भा.३२८१ -- परमहजोयणाओ, सपच्चवायम्मि अभिहडाणीयं ।
जे भिकवू पादं खलु तं जे भिदवू पायं, पडिच्छते आपमावीणि ॥१८॥
कंठो ॥१८॥ इमेहिं वा सावायो पथो -- हे
भा.३२८२ -- सावतुतेणा दुविधा, सव्वालजला महानदी पुण्णा ।
वणहत्थिदुटठसप्पा, पडिणीया वेव तु अवाया ॥१९॥
सीहाविया सावया, तेणा दुविहा - सरीरोवकरणे, जले -
गाहमगराईएहिं सव्वाला महानदी वा अगाधा पुण्णा, वणहत्थी
वा दुटठो पहे, कुंभाकरादिसप्पा वा पहे विज्जंति, गिहीण वा
वेरियादिपडिणीया संति ॥१९॥ एवमातिअववातेहिं इमे दोसा -- दि
वइ भा.३२८३ -- तेणादिसु जं पावे, तं वा पावंति अंतरा काया ।
वद्धहितमारिते वा, उड्डाहपदोसवोच्छेदो ॥२०॥
जंतो सो गिहत्यो आपणितो तेणसमीवातो जं घातादि पावति
आदिसद्धातो सिंहवग्घादियाण वा समीवातो जं पावति, सो वा
गिहत्यो आसुरुत्तो जं कंडादिप तेणादिपहारे पावति, अंतरा वा
पुढवादिकाए विराहेज्ज, वंदिग्गह-तेणेहिं वा वद्धो, गहिओ वा,
जुज्जंतो वा मारितो, ताहे सयणादिज्जणो भासति - संजयाण पादे ज^२वं
जइं तेतो सावगो मारिउत्ति, एवं उड्डाहो, तस्स वा सयणिज्जा पदोसं
गच्छेज्जा, तद्धव्वणपदवस्स वा वोच्छेदं करेज्ज, सो वा पदोसं -
दोसा^३ गच्छे, वोच्छेदं वा करेज्ज । जम्हा एवमादि^४तम्हा आहडं णो -
गेण्हेज्जा, अप्पणा गवेसेज्ज ॥२०॥ वित्तियपदेण गिहत्थाणीतं पि -
गेण्हेज्जा --
भा.३२८४ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुटठे भए व गेलण्णे ।
सेहे चरित्तसावय, भए य जयणा इमा तत्थ ॥२१॥
सस्सेते पादासतीए डुल्लभेसु वा असिवे^५हिंतो वा गंतुमसमत्थो
अहवा पादभूमीए अंतरा वा असिवं ओमं वा एवं रायडुटठवोहि-
गभयं वा सवं गिलाणोवावडो वा, सेहस्स वा तत्थ सागारियं, गिलाण
मा सो सीदेज्जा, चरित्तदोसा वा, तत्थ अणेषणादिया दोसा,
सावयभयं वा तत्थ । एवमादिकारणेहिं इमं जयणं करेति ॥२१॥
भा.३२८५ -- अप्पाहेति पुराणा-त्तिगाण सत्थे आपयह पातं । दिया^६ण/
तेहि य सयमाणीए, गहणं गीतेतरे जयणा ॥२२॥
अप्पाहणं-संदेसो, पुराणस्स संदिसंति, आदिग्गहणेणं -
दं ? गिहीताणुव्वयसावगस्स वा सम्मद्धिट्ठणो संदिसंतिपादेसत्थेण - वा
आणयह, तेहिं वा आपणिता जदि सव्वे गीयत्था तो गेण्हंति ।
इतरे - अगीयत्था तेसु जयणं करेति, पुढवं पडिसेहिंता ठिन्ने
वा भावे तेहिं य जयंता जत्ता अत्तट्ठिया तदा गेण्हंति ॥२२॥
भा.३२८६ -- एसेव गमो णियमा, आहारे सेसते य उवकरेणे ।
पुढवे अवरे य पदे, सपच्चवाएतरे लहुगा ॥२३॥

जो पावे विही भणितो एसेविधी आहारे, सेतोवगरणे य
वटठवो। सपच्चवाते, इतरे पुण-पिपच्चवाते सव्वत्थ चउलहुगा॥

२३॥ सुत्रम् --

सुत्रम् -- ९ -- ^अजे भिक्षु धम्मस्स आवण्णं वदति वदंतं या सातिज्जति ॥११-९॥
धुम् धारणे, धारयतीति धर्मः, ण वण्णो अवण्णो णाम अस्सो -
अकीर्तिरित्यर्थः । वद व्यक्तायां वाचि ॥

भा.३२८७ -- दुविहो य होइ धम्मो, सुयधम्मो खलु चरित्तधम्मो य।
सुयधम्मो सज्जाओ, चरित्तधम्मो समणधम्मो ॥२४॥

भा.३२८८ -- सुयधम्मो खलु दुविहो, सुते अत्थे य होइ णायवो।
दुविहो य चरणधम्मो य, अगारमणगारियं चेव ॥२५॥ ओ
पंचविधो सज्जातो सुयधम्मो। सो पुण दुविहोसुते अत्थे य।

अ वि चरित्तधम्मो दुविहो - अगारधम्मो अणगारधम्मो य। एक्केक्को
दुविहो मूलत्तरगुणेषु ॥२४-२५॥

भा.३२८९ -- दुविहो तस्स अवण्णो, देसे सव्वे य होति णायवो।
सुत्तणिवातो देसे, तं सेवंतम्मि आणावी ॥२६॥

देसे सव्वे वा सुयस्स अवण्णं वदति। एवं चरित्ते वि दुविहो
अवण्णो। सुत्तस्स देसे चउलहुगा, अत्थस्स देसे चउगुगा। सव्वसुयस्स
अवण्णे भिक्षुणो मूलं। अभिसेयस्स अषवटठो। गुरुणो चरिमं। एयं
वाण पच्छित्तं। आवज्जणाए तिण्ह वि सव्वे सुते अत्थे वा पारंविं।
गिहील्लगुणेषु जति देसे अवण्णं वदति तो चउगुगं, सव्वहिं मूलं,
गिहीत्तरगुणेषु जति देसे अवण्णं वदति तो चउलहुगा, गिहीणं सव्व-
त्तरगुणेषु चउगुगा। साहूणं मूलगुणेषु (उत्तरगुणेषु जति देसे अवण्णं
वदति तो चउगुगा दोसु वि सव्वेसु मूलं। एत्थ अत्थस्स देसे -
गिहीण य मूलगुणवसे साहूण य उत्तरगुणवसे सुत्तणिवावो भवति। एवं ते
अवण्णवयणं सेवंतस्स आणादिया दोसा भवंति ॥२६॥

भा.३२९० -- मूलगुणउत्तरगुणे, देसे सव्वे य चरणधम्मो उ।

इ दीओ सामादियमादी उ, सुयधम्मो जाव पुव्वगतं ॥२७॥

भा.३२९१ -- सामादियमाईए, एक्कारसमाउ जाव अंगातो। ते
अह देसो एत्थ लहुगा, सुते अत्थम्मि गुरुमादी ॥२८॥ गतो
पुव्वहं गतार्थत्वात् कंठं। सुयस्स सामादिसादि जाव एक्का-
रसंगताव देसो, एयंवेव सह पुव्वगएण सव्वसुयं ॥२७-२८॥

भा.३२९२ -- सव्वम्मि तु सुयणाणे, भूया वाते य भिक्षुणो मूलं। ता
गणि आयरिए सपदं, दाणं आवज्जणा चरिमं ॥२९॥

भा.३२९३ -- गिहणं मूलगुणेषु, देसे गुरुगा तु सव्वहिं मूलं।

उत्तरगुणेषु देसे, लहुगा गुरुगा तु सव्वेसिं ॥३०॥

भा.३२९४ -- मूलगुणे उत्तरगुणे, गुरुगा देसम्मि होति साहूणं।

सव्वम्मि होति मूलं, अवण्णवायं वयंतस्स ॥३१॥

कहं पुण वदंतो आसादेति ?

भा.३२९४ -- जीवरहिते वि पेहा, जीवाउलमुग्गदंडुता मोयं।

को दोसो य परकडे, चरणे एमातिया देसे ॥३२॥ दि
जीवेहिं विरहिते जाय पडिलेहणा कज्जति सा निरत्थियर,

जीवाउले वा लोणे वंक्रमणादिकिरियं करंतो कं णिद्धोसो ? परि-
तेगिदियाण य संघट्टणे मासलहुदार्णे, एवं अप्पावराहे उग्गदंडया
अजुत्ता, जे व वितियपदे पु मोयायमणं भणियं तं पि अजुत्तं, -
आहाकम्मादिएसु परकडेसु को दोसो ? एवमादि चरणस्स देसे -
अवण्णो । सर्वसंयमणियमात्मकं चारित्रं कुशलपरिकल्पितं एष सर्वाव-
र्णावावः ॥३२॥ इमेरिसं सुत्ते अवण्णं वदति -

भा.३२९६ -- काया वया य ते च्चिय, ते चेव पमाय अप्पमादा य ।
जोतिसजोणिणिमित्तेहिं किं च वेरग्गपरयाणं ॥३३॥

अयुत्तं पुणो पुणो कायवयाण वण्णं पमादप्पमादाण, य,
किं वा वेरग्गपवण्णाणं जोतिसेण ओणीपाहुडेण वा णिमित्तेण वा
सव्वं वा पावुत्तभासाणिवद्धं, एवमादिद्युय-आसायणा । एवं अवन्नं
वदंतो आणाइया य दोसा, सुयदेवता वा खित्तादिवित्तंकरेज्ज,
अन्नेण वा साहुणा सह असंसडं वा भवे । कीस अवन्नं भाससि"ति ।
जम्हा एते दोसा तम्हा णो अवण्णं वदे । ३३॥ कारणे वदेज्जा वि-

भा.३२९७ -- वितियपदमणप्पज्जे, वएज्जा अविकोविते व अप्पज्जो ।
जाणंते वा वि पुणो, भयसा तव्वादिस्सु चेव ॥३४॥

खेत्तादियो वएज्ज
अप्पज्जो
अ

अणपज्जो वा अविकोवितो सो वा वएज्जा । तव्वादिस्सु जो
अवन्नंवादपक्खग्गहणं करेति सो रायादि वलवंतो तव्भया वदेज्जा,
णो दोसो ॥३४॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - १० -- जे भिक्खू अधम्मस्स वण्णं वयति वयंतं वा सातिज्जति ॥११-१०॥

ध

१ त व जे इह अहम्मो भारहरामायणादिपावसुत्तं, चरगादियाण य
जे पंचगित्वादिद्या वयविलेसा, अहवा पाणादिवायादिद्या मिच्छा-
दंसणपज्जवसाणा अट्ठारस पावट्ठाणा, एतेसिं वण्णं वदतीत्यर्थः ।

भा.३२९८ -- एसेवगमो नियमा, वोच्चत्थे होति तु अहम्मे वि ।
देसे सव्वे य तहा, पुळे अवरम्मि य पदम्मि ॥३५॥
वोच्चत्थे विपक्खे, वन्नवायं वदतीत्यर्थः । सेसं फंठं ॥

भा.३२९९ -- इहरह वि ताव लोए, मिच्छत्तं दिप्पए सभावेणं ।
किं पुण जति उववूहति, साहु अजयाण मज्झम्मि ॥३६॥
"इहरहवि"ति सहायेण प्रदीपते पज्जलते, किमिति निदेशे,

इ पुनः विशेषेण, किं विशेषयति? सुतरां दीप्यत इत्यर्थः । यदीत्यभ्यु-
पगमे, अजयाणं अगतो उववूहति ताहे धिरतरं तेसिं मिच्छत्तं -
भवतीत्यर्थः । शेषं पूर्ववत् ॥३६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ११ -- जे भिक्खू अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए आमज्जेज्ज
वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥११-११॥

सूत्रम् -- १२ -- जे भिक्खू अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए संवाहेज्ज
वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहंतं वा पल्लिमहंतं वा सातिज्जति ॥११-१२॥

सूत्रम् -- १३ -- जे भिक्खू अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए तेल्लेण
वा घएण वा वासाए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिंजेज्ज
वा मक्खंतं वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥११-१३॥

सूत्रम् -- १४ -- जे भिक्खू अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए लोद्धेण
वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उवदटेज्ज उल्लोलंतं वा उवदटंतं वा
वा सातिज्जति ॥११-१४॥

- सूत्रम् -११-१५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए सीओ-
दगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा
उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥११-१५॥
- सूत्रम् --१६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाए फुमेज्ज
वा रएज्ज वा फुमेंतं वा रएंतं वा सातिज्जति ॥-११-१६॥
- सूत्रम् --१७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं आमज्जेज्ज
वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥११-१७॥
- सूत्रम् --१८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं संवाहेज्ज
वा पल्लिमदेज्ज वा संवाहेंतं वा पल्लिमदेंतं वा सातिज्जति ॥११-१८॥
- सूत्रम् --१९ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं तेतल्लेण
वा घएण वा वासाए णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिल्लिगेज्ज वा -
मक्खेंतं वा मिल्लिगेंतं वा सातिज्जति ॥-११-१९॥
- सूत्रम् --२० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं लोद्वेण
वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वट्टेज्ज वा उल्लोलेंतं वा उव्वट्टेंतं
वा सातिज्जति ॥ ११-२०-॥
- सूत्रम् -२१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं सीओ-
दगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा
उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥११-२१॥
- सूत्रम् -२२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायं फुमेज्ज
वा रएज्ज वा फुमेंतं वा रएंतं वा सातिज्जति ॥११-२२॥
- सूत्रम् -२३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति॥
॥११-२३॥
- सूत्रम् -२४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
संवाहेज्ज वा पल्लिमदेज्ज वा संवाहेंतं वा पल्लिमदेंतं वा सातिज्जति॥
॥११-२४॥
- सूत्रम् --२५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
तेल्लेण वा घएण वा वासाए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिल्लि-
गेज्ज वा मक्खेंतं वा मिल्लिगेंतं वा सातिज्जति ॥११-२५॥
- सूत्रम् --२६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
लोद्वेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वट्टेज्ज वा उल्लोलेंतं वा
उव्वट्टेंतं वा सातिज्जति ॥११-२६॥
- सूत्रम् -२७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥११-२७॥
- सूत्रम् -२८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि वणं
फुमेज्ज वा रएज्ज वा फुमेंतं वा रएंतं वा सातिज्जति ॥११-२८॥
- सूत्रम् -२९ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि गणं
वा पिल्लं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं
सत्थजाएणं अचिच्छंदेज्ज वा विचिच्छंदेज्ज वा अचिच्छंदेंतं वा विचिच्छंदेंतं
वा सातिज्जति ॥११-२९॥

- सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं अच्चिंदिता विच्चिंदिता पूयं वा सोणियं वा नीहरेज्ज वा विसोहेज्ज वा नीहरेंतं वा विसोहेंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३० ॥
- सूत्रम् - ३१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं अच्चिंदिता विच्चिंदिता पूयं वा सोणियं वा नीहरेत्ता विसोहेत्ता सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३१ ॥
- सूत्रम् - ३२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं अच्चिंदिता विच्चिंदिता पूयं वा सोणियं वा निहरेत्ता विसोहेत्ता सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेत्ता पधोएत्ता अण्णयरेणं आलेवणजाएणं आलिपेज्ज वा विलिपेज्ज वा आलिपंतं विलिपंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३२ ॥
- सूत्रम् - ३३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं - सत्थजाएणं अच्चिंदिता विच्चिंदिता पूयं वा सोणियं वा नीहरेत्ता विसोहेत्ता सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेत्ता पधोएत्ता अण्णयरेणं आलेवणजाएणं आलिपित्ता विलिपित्ता तेल्लेण वा घएण वा वत्साए वा णवणीएण वा अळमंगेज्ज वा मक्खेज्ज वा अळमंगंतं वा मक्खेसंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३३ ॥
- सूत्रम् - ३४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायंसि अत्थं गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं अच्चिंदिता विच्चिंदिता पूयं वा सोणियं वा नीहरित्ता विसोहेत्ता सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेत्ता - पधोएत्ता अण्णयरेणं आलेवणजाएणं आलिपित्ता विलिपित्ता तेल्लेण वा घएण वा वत्साए वा णवणीएण वा अळमंगेत्ता मक्खेत्ता अण्णयरेणं धूवणजाएणं धूवेज्ज वा पधोवेज्ज वा धूवंतं वा पधोवेंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३४ ॥
- सूत्रम् - ३५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा पाळकिमियं वा कुच्चिकिमियं वा अंगुलीय निवेसिय निघेसिय नीहरइ नीहरंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३५ ॥
- सूत्रम् - ३६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाओ नहसीहाओ कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥ ११-३६ ॥
- सूत्रम् - ३७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइ - जंघरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ११-३७ ॥
- सूत्रम् - ३८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं कक्खरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा -

सातिज्जति ॥११-२८॥

सूत्रम् -- ३९ - जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं मंसु
रोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेतं वा संठवैतं वा सातिज्जति॥
॥११-३९॥

सूत्रम् - ४० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं वत्थि-
रोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेतं वा संठवैतं वा सातिज्जति॥
॥११-४०॥

सूत्रम् -- ४१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं -
वक्खुरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेतं वा संठवैतं वा साति-
ज्जति ॥११-४१॥

सूत्रम् - ४२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दंते आघंसेज्ज
वा पघंसेज्ज वा आघंसेतं वा पघंसेतं वा सातिज्जति ॥११-४२॥

सूत्रम् - ४३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दंते उच्छोलेज्ज
वा पधोएज्ज वा उच्छोलैतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥११-४३॥

सूत्रम् - ४४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दंते फुमेज्ज
वा रएज्ज वा फुमेतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥११-४४॥

सूत्रम् - ४५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे आमज्जेज्ज
वा पमज्जेज्ज वा आमज्जेतं वा पमज्जेतं वा सातिज्जति ॥११-४५॥

सूत्रम् - ४६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे संवाहेज्ज
वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेतं वा पल्लिमहेतं वा सातिज्जति ॥११-४६॥

सूत्रम् - ४७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे तेल्लेण
वा घण्ण वा वत्साए वा पवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिंगेज्ज
वा मक्खेतं वा मिलिंगेतं वा सातिज्जति ॥११-४७॥

सूत्रम् - ४८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे लोद्धेण
वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वट्ठेज्ज वा उल्लोलैतं वा उव्व-
ट्ठेतं वा सातिज्जति ॥११-४८॥

सूत्रम् - ४९ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे सीओ-
दगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा -
उच्छोलैतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥११-४९॥

सूत्रम् - ५० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा उट्ठे फुमेज्ज
वा रएज्ज वा फुमेतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥११-५०॥

सूत्रम् - ५१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं -
उत्तरोट्ठाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेतं वा संठवैतं वा -
सातिज्जति ॥११-५१॥

सूत्रम् - ५२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं
अच्छिपप्ताइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेतं वा संठवैतं वा
सातिज्जति ॥११-५२॥

सूत्रम् - ५३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जेतं वा पमज्जेतं वा सातिज्जति॥
॥११-५३॥

सूत्रम् - ५४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि
संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेतं वा पल्लिमहेतं वा साति-

सूत्रम् - ५५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि -
तेल्लेण वा घण्ण वा वससए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिं-
गेज्ज वा मक्खेतं वा मिलिंतेतं वा सातिज्जति ॥ ११-५५॥

सूत्रम् -- ५६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि लो-
द्वेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उद्वददेज्ज वा उल्लोलेंतं वा उद्व-
दटेंतं वा सातिज्जति ॥ ११-५६॥

सूत्रम् - ५७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि -
सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ ११-५७॥

सूत्रम् - ५८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छीणि -
कुमेज्ज वा रएज्ज वा कुमैंतं वा रएंतं वा सातिज्जति ॥ ११-५८॥

सूत्रम् ५९ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं -
भुमगरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पैंतं वा संठवैंतं वा साति-
ज्जति ॥ ११-५९॥

सूत्रम् - ६० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा दीहाइं -
पासरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पैंतं वा संठवैंतं वा -
सातिज्जति ॥ ११-६०॥

सूत्रम् - ६१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा अच्छिमलं वा
कण्णमलं वा दंतमलं वा नहमलं वा नीहरेज्ज वा विसोहेज्ज वा -
नीहरैंतं वा विसोहैंतं वा सातिज्जति ॥ ११-६१॥

सूत्रम् - ६२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा कायाओ सेयं
वा जल्लं वा पंकं वा मलं वा नीहरेज्ज वा विसोहेज्ज वा नीहरैंतं
वा विसोहैंतं वा सातिज्जति ॥ ११-६२॥

सूत्रम् - ६३ -- जे भिक्खु गामाणुगामं ब्रह्मज्जमाणे अण्णउत्थियस्स वा गार-
त्थियस्स वा सीसडुवारियं करेइ करैंतं वा सातिज्जति ॥ ११-६३॥

१-१६-६८

जे भिक्खु अण्णउत्थियस्स वा इत्यादि तृतीयोद्देशकामेण न
वैत्वारिंशत् सूत्राणि वक्तव्यादियावत् जे भिक्खु अण्ण-
उत्थियस्स वा गारत्थियस्स वा सीसडुवारियं करेतीत्यादि । रेसु

भा. ३३०० -- पायप्पमज्जणादी, सीसडुवारादि जे करेज्जाहैं ।

गिहिअण्णतित्थियाण व, सो पावति आणमादीणि ॥ ३७॥

चउगुरुं से पच्छित्तं, आणादिया य दोसा भवन्ति । मिच्छते

थिरीकरणं । सेहादियाण य तत्थ गमणं । पवयणस्स य ओभावणा ।

जम्हा एते दोसा तम्हा एतेसिं देयावच्चं णो कायव्वं ॥ ३७॥

कारणे पुण कायव्वं -

भा. ३३०१ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, करेज्ज अविक्कोविते व अप्पज्जे ।

जाणंते वा वि पुणो, परलिंगे सेहमादीसु ॥ ३८॥

कारणे परलिंगपवण्णो करेज्जा, सेहो वा अणलो विगिंचियव्वो

१११११, इत्यादि)

तस्स करैंतो सुद्धो तस्सग्गतो वा पसुव्वणं करैंतो सुद्धो । अहवा ज्व

सेहो आगतो परिस्संतो दव्वलिंगेण, तस्स विस्सामणादि कायव्वं ।

अप्पसागारिए जयणं करैंतो सुद्धो ॥ ३८॥

सूत्रम् - ६४ -- जे भिक्खु अप्पाणं वीभावेति वीभार्येतं वा सातिज्जति ॥

॥ ११-६४॥

सूत्रम् - ६५ -- जे भिक्खु परं वीभावेति वीभावेंतं वा सातिज्जति ॥११-६५॥

उभयं वा । अनन्यभावे आत्मैवात्मा पृथग्भावे आत्मव्यति-
रिक्तः परः, आत्मपरव्यपदेशेनोभयं भवति । ऐहिकपारत्रिकभयो-
त्पादनं वीभावने, चतुर्हं पच्छिन्नं आणादिव्या य दोसा भवन्ति ।

भा. ३३०२ -- विद्यमणुयतेरिच्छं, भयं च आकम्पिकं तु णायव्वं । स्मि
एक्केक्कं पि य दुविहं, संतमसंतं च णायव्वं ॥३९॥

भयं चउत्विहं उप्पज्जति - पिसायादिएहिं तो दिव्वं,
तेणादिएहिं तो माणुस्सं, आउतेउवाउवणत्सयाइएहिं तो य तेरिच्छं,
निहेत्तुक्कं चउत्थं अक्स्मादभयं भवति । एक्केक्कं पुणो दुविहं संतासंत-
मेएण । पिसायतेणसिंघाइएसु दिट्ठेसु जं भयं उप्पज्जति तं संतं,
अदिट्ठेसु असंतं । अक्स्मादभयं संतं आत्मसमुत्थं मोहनीयभयप्रकृत्यु-
दयादुदुवति, असंतं अक्स्मादभयं भयकारणसंकल्पिताभिप्रायोत्पन्नं ॥३९॥
चोदकाह -- नणु इहलोकभयं परलोकभयं आदाणभयं आजीवणाभयं
अक्स्मादभयं मरणभयं असिलोगभयं एयं सत्तविहं भयमुत्तं, कहं चउत्विहं
भणह ? आचार्याहि --

भा. ३३०३ -- कामं सत्तविकप्पं, भयं समासेण तं पुणो चउहा ।
तत्थादाणं समणे, ण होज्ज अहवा वि देहुवही ॥४०॥

‘कामं’ शिष्याभिप्रायानुमतार्थे, तदेव सत्तविहं भयं संलिप्पमाणं
चउत्विहं भवति । कहं पुण संलेप्पति ? उच्यते -- इहलोगभयं मणु-
यभए समोतररति, परलोगभयं दिव्वदितिरियमएसु समोतररति । आदाणे
आजीवणमरणअसिलोगभयं च एते चउरो वि तिसु दिव्वादिएसु - ञ्जि (ज)
समोतररति । कथम् ? उच्यते -- जतो आदाणेण हत्थदिट्ठेतेण दिव्व-
मणुयतेरिच्छयाण वीभेति । आजीवणं वित्ती, सा च दिव्वमणुयते-
रिच्छान्यतमाधीना । मरणं प्राणपरित्यागः, असावपि दिव्वमणुय-
तियग्न्यतमभावावस्थस्येति । णारका किल मरणभयमिच्छन्त्येव ।
अक्स्मात् कारणात् त्रिविधमेव मरणभयं । असिलोगो वि दिव्वमणुएसु
संभवति, सन्नीसु य पंचैदियतिरिएसु अक्स्मादभयं सट्ठाणे समोतररति,
एवं सत्त भया चउसु भएसु समोतारिता । एत्थ समणस्स आदाणभयं
ण होज्ज, अहवा समणो वि देहोवही वेव, आदाणभयं भवति ॥४०॥
चोदकाह -- कहं देहुवही आदाणभयं ? उच्यते --

भा. ३३०४ -- एगेसिं जं भणियं, महब्भयं एतदेव विहिसुते ।

तेणादाणं देहो, मुच्छासहियं च उवकरणं ॥४१॥

वंपवेरा विधिसुत्तं, तत्थ भणियं - एतदेवेगेसिं महदभयं भवति,
एतदेव-सरीरं एगेसिं-अविरयजीवारणं, महंतं भयं भवति, तेण -
कारणेण देहो आदाणं भवति, उवकरणं च मुच्छासहियं आदाणं
भवति न सेसं ॥४१॥

अण्णति

भा. ३३०५ -- रक्खसपिसायतेणान्इएसु उदयगिगजड्ढमाईसु ।

तत्थिवयरीवमकन्हा, जो तेण परं च अप्पाणं ॥४२॥

रक्खसपिसायादियं विदिव्वं, तेणादियं माणुस्सं, उदयगिग-
जड्ढमादियं तेरिच्छं, अक्स्मादभयं च । एतेण चउत्विहेण जो अप्पाणं
परं उभयं वा ॥४२॥

भा. ३३०६ -- वीहावेती भिक्षु, संते लहुगा य गुरुमसंतम्मि ।
आणादी भिक्षुत्तं, विराहणा होति सा दुविहा ॥४३॥

X रक्खसपिसायादियं विट्ठं तेणादियं मायुसं, उदयग्गिजड्ड-
मादियं तेरिच्छं, अक्खमाद्भयं च । एतेण चरुविहेण जो अप्पाणं परं
उभयं वा ॥४२॥

संते लहुगा, असंतेसु चरुगुरुगा इत्यर्थः । दुविहा आय संज-
विराहणां ॥४३॥

भा. ३३०७ -- नोवेक्खति अप्पाणं, ण इव परं सेतमादिणो दोसा ।
भूएहि व धेप्पेज्जा, भेसेज्ज परं च जं वण्णं ॥४४/१॥

वण्णं

अप्पाणं परं वा बीभार्हेतो अप्पाणं परं च णावेक्खति,
बीहंतो सयं परो वा सितचित्तो भवेज्ज, तत्थ मूलं, गिलाणारोवणा
य । भीओ वा संतो तं चेव बीभार्हेतो अप्पेज्ज, भीतो वा भूतेण
धेप्पेज्जा, गहग्गहितो वा परं भीसेज्ज, तत्थ पि वहु पंतावणा-
दिया दोसा । “ जं वण्णो ” ति- सेतादिअणपज्झो छक्कायविराहणं
करेज्ज, एत्थ से कायणिप्पणं । ४४/१॥ जम्हा भए कज्जमाणे एते
दोसा तम्हा भयं ण कायव्वं, इमं कारणं -- जह मोहपगडीणं -
कोहातीणं विवज्जणा सेया । तह चरुकारणमुदयं भयं पि न ह्र सेवितं
सेयं ॥४४/२॥

जह मोहणिज्जस्स कोहादियाण उत्तरपगडीणं वज्जणा सेया भवति
तहा भयं चरुविहं मोहस्स उत्तरपगडी विवज्जेउं अयं भवतीत्यर्थः ॥
४४/२॥

भा. ३३०९ -- भयउत्तरपगडीए, सेसा मोहस्स सुत्तिया पगडी ।

मोहपगडीए सेसा, तु सुत्तिता मूलपयडीतो ॥४५॥

एयं भयं मोहणिज्जस्स उत्तरपयडी, एयाए गहियाए सेसाओ
मोहणिज्जस्स उत्तरपगडीतो सुचित्तातो भवन्ति । एवं सव्वा चेव -
मोहपगडिगहिया - मोहमूलपगडीए सेसा सत्त णाणाइया मूलपगडीतो
सुचिया भवन्ति ॥४५॥

डी

भा. ३३१० -- ता जेहिं पगारेहिं, वज्जन्ती णाणणिण्हादीहिं ।

णिक्कारणम्मि तेसु, वट्टंते होति पच्छित्तं ॥४६॥

ता इति अट्ठमूलपगडीओ, पंचाणउं वा उत्तरपगडीतो,
सम्यक्त्वमिश्रयोर्वन्धो नास्तीत्येवं पंचनवति, एयातो द्वोहिं जे
वंधेउत्तरपगारेहिं वज्जन्ति तेसु वट्टंतस्स पच्छित्तं भवति । ते य इमे -
णाणं जस्स समीवे सिक्खियं तं निण्हवति, नाणिपुरिसस्स पडि-
णीओ, अधिज्जन्तो वा अंतरायं करेति, जीवस्स वा णाणोवन्धायां
करेति, नाणिपुरिसे वा पादोसं करेति । एवमाविएहिं पंचविहं -
णाणावरणं वज्जइ । एतेसु चेव सट्ठेसेसु नवविधं दंसणावरणं वज्जति ।
भूतायुक्कंपयाते वयायुपालाणते संतिसंपण्णाए दापरुईए गुरुभत्तीते णता
एतेहिं सातावेदणिज्जं वज्जति । विवरीयहेऊहिं असातं । मोहणिज्जं
दुविधं - दंसणमोहं चरित्तमोहं च । तत्थ दंसणमोहे अरहंतपडिणी-
ययाए एवं सिद्धचेतितयवस्सिउयधम्मसंधस्स य पडिणीयत्तं करंतो दंस-
णमोहं बंधज्जति । तिच्चकलायताए वहुमोहयाते रागदोससंपन्नयाते
चरित्तमोहं बंधइति । आउयं चरुविहं - तत्थ पिरयाउयस्स इमे

णता

हेऊ-मिच्छतेणं महारंभयाते महापरिगहाते हुषियाहारेणं गिररीलयाते
 रो रुद्धज्जाणेण य गिरयाउयं निबंधति । तिरियाउयस्स इमे हेतु-
 उम्मग्गवेसणाते संतमग्गविप्पणासणेणं माइल्लयाते सट्ठीलताते सस-
 ल्लमरणेणं एवमादिपहिं तिरियाउयं निबंधति । इमे मणुयाउयेहेउपो
 ति विरयुत्तिहूणो जो जीवो तणुक्कातो दाणरतो पणत्तिमधयाए -
 नि मणुयाउयं निबंधति । देवाउयेहेतु इमे - देसविरतो सव्वविरतो बाल-
 तवेण अकामणिज्जुराए सम्मद्धिट्ठयाए य देवाउयं निबंधति । पायं -
 दुविहं - सुभासुं । तत्थ सामण्णतो अमुमे य इमे हेतु मणयकायजो-
 गेहिं वंको मायावी तिहिं गारवेहिं पडिवद्धो एतेहि अमुं पायं
 वज्झति । एतेहिं वेव विवरीएहिं सुं पायं वज्झह। सुमगो-सस्स इमे
 हेतु- अरहंतेसु य साहसु य भत्तो । अरहंतपणीएण सुएण जीवादिपदवत्ये
 य रोयंतो, अप्पमाययाए संजमादिदुणप्पेही य उच्चागोयं निबंधति,
 गे विवरीएहिं णीयासुं । सामण्णतो पंचविहंतराए इमे हेतु, पायवहे
 ५० सुसावाते अदिन्नादाणे मेहुणे परिगहे य एतेसु रज्जुं दो जिनपुयाए रतिबंधो
 विगघकरो, मोक्खमग्गं पव्वज्जंतस्स जो दिग्घं करेति, एतेसु -
 अंतराङ्गं निबंधति । विसेसहेऊ उचउज्ज वल्लवा । एतेसु हेतुसु पिङ्गकारणे
 वटटंतस्स पच्छित्तं भवति ॥४६॥ चोवकाए -- जाव वाचरसंपरातो
 ताव सव्वे जीवा आउयवज्जातो सत्तं सम्मपयहीतो पिच्छवकाए -
 सप्पपेदा निबंधति, कं अप्पयायच्छिस्सी भवति, सप्पायच्छित्तस्स तोलो
 णत्थि, सोही अभावे य मोक्खाभावो । --- आगयाहि --

भा.३३११ -- कामं आउयवज्जा, पिच्छं वज्जंति सव्वपमडीतो ।
 जो वादरो सरागो, तिज्ज्वासु तासु पच्छित्तं ॥४७॥
 तीत्रेसु हेतुसु वर्ततः प्रायश्चित्तं भवति न भवेदु । वेवं कं ।
 ॥४७॥ उत्तरप्रकृतीरधिकृत्योच्यते -- न्यौ

भा.३३१२ -- अहिकिच्च उ अमुभातो, उत्तरपगडीतो होति पच्छित्तं ।
 अनियाणेन सुभासु, न होति सदठापपच्छित्तं ॥४८॥

पगडीउ

अदठणं पगडीणं जा अमुभातो तासु हेतुसु वटटंतस्स पच्छित्तं,
 जहा णाणपदोसादिएसु । जा पुण सुभातो तासु ण भवति पच्छित्तं,
 जहा अण्णाणे पदोसं करेति तित्थगरादिपडिणीएसु जा । अनियाणेन
 वा सुं निबंधतस्स पायच्छित्तं ण भवति, जहा तित्थगरादिपडिणीएहेतुसु वा
 १ आशङ्क-
 निडुली ।
 "अरहंतसिद्धकारण" गाहा ॥ जम्मि भेदे जं पच्छित्तं भविंयं तं तस्स
 सदठापपच्छित्तं ॥४८॥ तं च इमं मण्णति --

भा.३३१३ -- देसपदोसादीसुं, साते लोमे अ असरिसे फासे ।

लहुओ लहुआ पुण हा-स अरतिनिधाचउयस्सि ॥४९॥

सिओ

णाणस्स जति देसे पदोसं करेति, आदिग्गहणातो पापस्स
 वेवं जदि देसे पडिणीयतं अंतरायं मच्छरं निग्गयं करेति, ताया- वा
 वेयणिज्जस्स निदाणादिपहिं अणसत्थज्जसुत्तो वणि हेतुसु वटटति,
 लोमकसायस्स य जइ निबंधेरूप वटटति तो मासउं । असरिसफारी -
 पुरिसस्स इत्थिणुंसकफासा असरीसा, इत्थिण पुरिसपुंसकफासा
 असरिसा, पुरिणुंसगस्स धीपुरिसफासा असरिसा, एत्थ असरिसा -
 फासइ निबंधतस्स अति हेऊ वटटति एतेसु सव्वेषु चउउठुगा पच्छित्तं ।
 ज

हासं अरती निष्ठा निष्ठानिष्ठा पयला पयलापयला एयापं छण्हं
पगडीणं जति हेऊसु वटटति तो मासलहुं पच्छिछंत ।

भा.३३१४ -- सव्वे णाणपदोसा-दिएसु धीणे य होति चरिमं तु ।

निरयाउ कुणिमवज्जे, मिच्छे वेदे य मूलं तु ॥५०॥

णाणस्स जति सव्वस्स पदोसं करेति पडिणीयाविहेतुसु वा
वटटति, धीणगिद्धिणिष्ठाए य जति हेऊए वटटति तो पारंच्चियं

पच्छिछंत । निरयाउयस्स कुणिमहेरं एक्कं वज्जेरं सेसेसु महारंभादिएसु हेतुसु
जति वटटति, मिच्छत्तस्स, तिविहवेदहेऊए य वटटंतस्स मूलं पच्छिछंत ।
कुणिमाहारे रागे गुरुगा दोसे लहुगा ॥५०॥

भा.३३१५ -- तिरियाउ अशुभनामस्स चैव हेतुसु मासियं गुरुयं ।

सेसासु अप्ससत्थासु हौंति सव्वसासु चरलहुगा ॥५१॥

तिरियाउयस्स हेऊहिं सव्वेहिं, णामस्स जा असुभा पगडीतो य
तारण्य हेऊए वटटति तो मासगुरुं पच्छिछंत । 'सेसासु' ति - चउरो -

दंसणभेया, लोभवज्जा पन्नरस कसाया, हासाविष्ठक्के य हास-
रति (प्र.) अरति-वज्जा चउरो भेदा नीयागोयं, पंचविहं च अंतरायं एयाण
अप्ससत्थाण वंधहेतुसु वटटंतस्स चरलहुगा पच्छिछंत ॥५१॥ चोदकाह -

भा.३३१६ -- सक्का अपसत्थाणं, तु हेतवो परिहरिस्सु पयडीणं ।

सादादिपसत्थाणं, कं णु हेतु परिहरेज्जा ॥५२॥

अप्रशस्तप्रकृतिहेतवो वर्जितुं शक्यन्ते, अशुभाध्यवशायवर्जनात् ।

कथं नित्यकालशुभाध्यवसितः साधुः शुभप्रकृतिहेतुं वर्जयति, तेषां
शुभाध्यवसायवन्धात् ॥५२॥ चोदक एवाह --

भा.३३१७ -- जति वा वज्झति सातं, अणुक्पादीसु तो कं साहू ।

परमणुक्पाजुत्तो, वच्चति मोक्खं सुहणुबंधी ॥५३॥

जति सातं वज्झति भूयाणुक्पयाते, आदिसद्दातो वयसंपन्नताते
संजमजो गुज्जमैणं खंतिसंपन्नाताते दाणरूपीए गुरुभतिराणेण य तो
साहू एतेहिं अणुक्पाइएहिं जुत्तो पुन्नबंधी कं मोक्खं गच्छति जतो
पुन्न मोक्खगमणैविग्घाय हवति ॥५३॥ किं चान्यत् --

भा.३३१८ -- सुहमवि आवेदंतो, अवस्स असुमं पुणो सम्माइयति । सम्माइ
एवं तु णत्थि मोक्खरे, कं च जवणा भवति एत्थं ॥५४॥

सुहं आवेदंतो अवस्स पावं बंधति, पुन्नपावोदया य अवस्स उ
संसारो भवति, अतो एवं साहुस्स मोक्खो णत्थि । कं वा एत्थ
साहुणा जतियव्वं-घटितव्यमित्यर्थः ॥५४॥

भा.३३१९ -- अहवा ण चैव वज्झति, पुण्णं नावि असुभोदयं पावं ।

सव्वअणिदिठयकम्मो, उववज्जति केण देवेसु ॥५५॥

ज्झ

अहवा अणुक्पादिएहिं पुण्णं ण वज्झति, ण वा पापं, सव्वहाए

अपरिक्खीणकम्मे य -पुण्णाभावे देवेसु केण हेतुणा उववज्जति ? ॥५५॥

जो

एवं चोदकेणोक्ते आचार्याह --

भा.३३२० -- पुठवतवसंजमा हौंति राणिणो पच्छिमा अरागस्स ।

रागो संगो जुत्तो, संग कम्मं भवे तेणं ॥५६॥

भा.३३२१ -- मणपति जहा तु कोती, महल्लपल्ले तु सोधयति पुत्थं । ए (प्र-

पक्खिवति कुभं तस्स उ, पत्थि सतो होति एवं तु ॥५७॥

- भा.३३२२ -- अन्नो पुण पल्लातो, कुंमं सोहयति पक्खिवेति पत्तं। तस्स सओ भवतेवं, इय जे तु संजया जीवा ॥५७॥ अ-संजया (प्र०)
- भा.३३२३ -- तेसिं अप्पा णिज्जर, बहु वज्झइ पाव तेण णत्थि सओ। अप्पो बंधो जयाणं, बहु णिज्जर तेण मोक्खो तु ॥५८॥
- पूर्वा इति प्रथमा। के ते ? तपः संयमश्च । यत्र तपः तत्र

नियमात्संयमः, यत्र संयमः तत्रापि नियमात् तपः । उभयोरव्य-
भिचारप्रदर्शनार्थं तपः-संयमग्रहणं । यथा यत्रात्मा तत्रोपयोगः,
यत्रोपयोगस्तत्रात्मा इति । सामान्यं छेदोवदठावणियं परिहारवि-
दुद्धियं सुहृमसंपरागं च/एते पुव्वतवसंजमा । एते णियमा रागिणो
भवन्ति । प स्मिं मृतवः संजमा अरागिणो भवन्ति,

तं च अहास्यात-चारित्रं इत्यर्थः अहवा अणसणादीया जाव दि
सुक्कज्झाणस्स आदिमा दो भेया, पुहुत-वितक्कसवियारं एगत्तवियक्कम -
अवियारं च, एते पुव्वतवा ॥ सामाज्येदपरिहारसुहृमं च एते पुव्व-
तवसंजमा णियमा रागिणो भवन्ति । सुहृमकिरियानियदटी वोच्छि-
न्नरिक्कियमप्पडिवाइ च एते पच्छिमा तवा, अहक्सायचारितं -
पच्छिमसंजमो, एते पच्छिमतवसंजमा नियमा अरागिणो भवन्ति ।
एतेहिं पुव्वतवसंजमेहिं देवेहिं उव्वज्जति सरागित्वात् । रागो ति ग
वा संगो ति वा एकार्यं । यतो मणितं - " रागो संगो वुत्तो " ।
अहवा कम्मजणितो जीवभावो रागो, कम्मणुणा सह संजोययंतो स
एव संगो वुत्तो । संगतो पगतिमेवेण पिठवत्तमाणं कम्मं भवति, तेण
कम्मणा उदिज्जमाणेण भवो भवति - संसारत्यर्थः । ते य सरागसं-
जता पल्लधण्णपक्खेवदिट्ठतेणं बहुसोधगा अप्पबंधी कमेण पच्छिमे -
तवसंजमे पप्प मोक्खं गच्छन्ति । एवं सुभ्रपूडिवंधेषु साहवो जंतंति ।
जम्हा पगडिहेतवेषु पव्वत्ततस्स एते दोसा तम्हा ण बीभे ण वा परं
बीहाविज्जा ॥५९॥

- भा.३३२४ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, बीभे अप्पज्ज हीणसत्ते वा ।
सेतं वित्तं च परं, पवातिपडिणीतेणं वा ॥६०॥ अय
अणप्पज्जो सेतादितो सयं वा बीभेति परं वा बीभावेइ,
हीणसत्तो वा अप्पज्जो बीभेज्ज, सेतादियं वा परप्पवादिं वा -
पडिणीयं अणुवसमंतं सरीरोवगरणतेणं वा डुविहं बीभावैतो निदोस्स स्त
इत्यर्थः ॥६०॥

सूत्रम् - ६६ -- जे भिक्खु अप्पाणं विम्हावेति विम्हावैतं वा सातिज्जति॥
॥६१-६६॥

सूत्रम् - ६७ -- जे भिक्खु परं विम्हावेति विम्हावैतं वा सातिज्जति॥६१॥६७॥
विस्मयकरणं विम्हावणा, आश्चर्यकुहकपराधेपकरणमित्यर्थः ।

- भा.३३२५ -- विम्हावणा तु डुविधा, अभूयपुट्ठा य भूयपुट्ठा य ।
विज्जातवइवजालिय, णिमित्तवयणादिं चैव ॥६१॥
विज्जाए मंतेण वा तवोलद्धीए वा इवजालेण वा तीताणागत-अ
पहुप्पणेण वा णिमित्तवयेण आदि-सद्धातो अंतद्धानपादलेवजोगेण
वा, अहवा वयणं मरहटठयदमिलकुडुक्कगोल्लयकीरइडुसंधवातीयाण टक्क
य कुटिटकरणं॥६१॥ इमं अभूतभूतपुट्ठाण वक्खणं --

भा. ३३२६ -- जो जेण अकयपुठ्वो, अस्सुयपुठ्वो अदिदठपुठ्वो वा ।

सो होतः भूयपुठ्वो, तच्चिववरीयो भवे भूतो ॥ ६२॥

अ (प्र.)

जेण पुरिसेण जो विज्जमंतजोगइंदजालादियोपयोगो अप्पणा अकयपुठ्वो अन्नेण वा कज्जमाणो न दिदठो असुतो वा सो तस्स - अभूयपुठ्वो भन्नति । तच्चिववरीयो पुण जो सयं कतो दिदठो सुतो वा सो भूतपुठ्वो भण्णति । एत्थ सळ्भूते चउलहुं असळ्भूए चउगुं, नेमिसे अतीते चउलहुं, पट्टुप्पणणागतेषु चउगुं ॥ ६२॥ एत्थ निमित्त-वयणे असळ्भूते इमं उदाहरणं --

भा. ३३२७ -- दिव्वं अछेरं विम्हओ य अतिसाहसं अतिसओ य ।

कतो से णातुं जे, किं णाहिति किं सुहं णातुं ॥ ६३॥

दो जणां मिलितं कित्तियादियाण सत्तण्हं णक्खत्ताणं इमं णाम-संगारं करेति, दिव्वं, अछेरं, विम्हतो, अतिसाहसं, अतिसओ, "कतो से णातुं जे, किं णाहिति, किं सुहं णातुं" । एवं मथादि - धा अगुराहादि धणिटठादि । एवं संगारं करित्ता बहुजणमञ्जे एवं भासति-जो जं अगुवीसाए णक्खत्ताणं अन्नतरं छिवति तमहं जाणामि, तं प-रोक्खं कातुं छिक्खं, इतरो संगारसाहू भणाति-जदि पुठ्वदारियं तो पुठ्वामुहो ठिच्चा, अहो दिव्वं नाणं ताहे जाणति । कत्तिया । एवं अन्नम्मि वि संगार-णामे उक्कित्तिं जाणति । एवं सळ्वणक्खते स्तीय जाणति ॥ ६३॥

भा. ३३२८ -- एतो एगतरेणं, विम्हतकरणेण संतसंतेणं, संतससंतेण विम्हकरणेण अप्पपरं विम्हावे, सो पावति आणमादीणि ॥ ६४॥

विज्जामंतादियाण एगतरेण विम्हावेत्तस्स आणादिया, ॥ ६४॥

इमे य दोसा --

भा. ३३२९ -- उम्मायं पावेज्जा, तददठजायण अवाणा पडिणीए । ण खेतं व परं कुज्जा, तवणिठ्वहणं च माया य ॥ ६५॥

एरिसं मया कते त्ति सयमेव दित्तचित्तो भवेज्जा, तं वा - विम्हायणकरणटठा जाएज्जा । विन्ने अहिरणं अदिज्जंतो पडि-णीतो परो वा विम्हावितो खित्तचित्तो भवति । विज्जाजीवण-पयोगेण य तवो णिव्वहती-विक्खीभवतीत्यर्थः असळ्भूते य माया-करणं मुसावादो य । जम्हा एते दोसा तम्हा णो विम्हावेज्जा ॥ ६५॥ इमेहिं कारणेहिं विम्हावेज्जा --

भा. ३३३० -- असिवे ओमोयरिए, रायडुदठे भए व गेलण्णे ।

अज्जाण रोहए वा, जयणाए विम्हावेज्जा ॥ ६६॥

असिव-अवणयणेण विम्हावेज्जा, अहवा असिवे ओमे य -

अप्पठवंतो विम्हावेज्जा, रायडुदठे भए य आउट्टणणिमित्तं विम्हावेज्जा । विज्ज गेलण्णे वि आउट्टणटठा ओसहटठा वा । रोधगअज्जाणेसु वि अठ्वणा-दिगाणि वहुणि कारणाणि अवेक्खिणं विम्हावेज्जा । तं च जयणाते । सा इमा -- पुठ्वं संतेण, पच्छा असंतेण, पणगादिजयणा वा जाहे चउलहु पतो ताहे विम्हावेज्जा ॥ ६६॥

सुअम् - ६८ -- जे भिक्खु अप्पाणं विप्परियासेइ विप्परियासंतं वा सातिज्जति ॥ ११-६८॥

सुअम् - ६९ -- जे भिक्खु परं विप्परियासेइ विप्परियासंतं वा सातिज्जति ॥

विपर्यकरणं विप्परियासणा, तं कुर्वन्तो चरुगुरुग । सा
य विप्परियासणा चरुविवहा वट्वादिवा इमा --

भा.३३३१ -- दठ्वे सेते काले, भावे य चरुविवहो विवच्चासो ।

एएसिं पाणत्तं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥ ६७॥
अन्वार्हय. अ वाया, अजाणयस्स पुच्छंतस्स दालिमं अवाह्दयं दालिमं कहेति,
सेते विवज्जासं-दुणामे कप जहा आणंदपुरं अक्कत्थली, अक्कत्थली
आणंदपुरं, कालविवज्जासो अणागाढे गेलन्ने अगाढगेलणकरणं । अ
आगाढगेलण्णे अणागाढगेलण्णकरणं । उवहिं वा अकाले गेण्हति काले
ण गेण्हति । भावम्मि य अप्पाणं अनिवुत्तं णिवुयं दंसेति, निवुयं
परं अनिवुयं पगासेति । आदिसद्धातो लमादिवा भावा वत्तव्वा ॥
॥ ६७॥ ६८॥

भा.३३३२ -- दठ्वम्मि दाहिमं बाह्वसु सेते दुणाममादीसु ।
काले गेलण्णोवही, भावम्मि य णिवुयादीसु ॥ ६८॥

भा.३३३३ -- जो जेण पगारेणं, भावो णियओ तमण्णहा जो तु ।
मण्णति करेति वदति व, विप्परियासो भवे एसो ॥ ६९॥
भाव इति द्रव्यादिको भावः, नियतो सिं ठितो, तं
अण्णहा जो साहू मणसा मण्णति किरियाए वा करेति अन्नस्स वा
अगगतो पण्णवैतो वदति एसो विपर्यासः । ६९॥ तत्थ दठ्वभाव-
विप्परियासो इमो --

भा.३३३४ -- वेयणमवेयणं वा, वएज्ज कुज्जा व वेयणमचित्तं ।
वेसग्गहणावि सु वि, धीपुरिसं अण्णहा दठ्वे ॥ ७०॥
सचित्तपुढवाइयं दठ्वं अचित्तं वदति, अचित्तं वा भस्मादियं
सचित्तं वदति, करेति वा इंदजालादिणा, इत्थिं वा पुरिसनेवत्थं
करेति वदति, पुरिसं व इत्थिनेवत्थं करेति वदति वा अन्या
कारमित्यर्थः ॥ ७०॥ सेतभावे "दुणाममादिसु"ति अस्य व्याख्या -

गा. ६८
स्तित्ता भा.३३३५ -- साएता णाओज्झा, अहवा ओज्झाउतऽहं ण साएता । सातेत्ता (प्र.)
वत्थठ्वमवत्थठ्वो, ण मालवो मागधो वाऽहं ॥ ७१॥

कोति साहू अओज्झणगरातो पाहुणगे गतो, सो वत्थठ्व-
गसाधूणा पुच्छितो - अओज्झातो आगतो सि ? ताहे सो मणाति-
णो अतोज्झाओ, साएयातो आगतो मि । सो वत्थठ्वगसाहू तं य
वित्तियणामं ण याणति । एवं साएते पुच्छिते अओज्झा भासति । ज्झं
अहवा "वत्थठ्वगो सि"ति पुच्छिते अवत्थठ्वं अप्पाणं कहेइ ।
अवत्थठ्वओ वा अप्पाणं वत्थठ्वं कहेइ । मालवविसयुप्पन्नो वा -
पुच्छितो मगहविसयुप्पणो हं कहेति । एवं मागधः पृष्टः माल-
वमन्यं वा विषयं कथयति ॥ ७१॥ कालभावविवच्चासो इमो -

भा.३३३६ -- वरिसा णिसासु रीयति, इतरेसु ण रीयते वदति मण्णे ।
वयपरिमाणं व दए, परियायं वा विवच्चासं ॥ ७२॥

वरा
वरिसाकाले रीयति णो उडुव्हे, अहवा णिसासु रीयति
जो दिवसतो । पन्नवेति, वासासु रातो वा विहरियठ्वं, इयरेसु
य उडुव्हे दिवसे य णो विहरियठ्वं, मनुते मन्थते वा वासासु
रातो य विहरणं श्रेयमिति । वयपरिमाणं वा विवरियं करेति

वदति वा, जहा नहो, थेरो तरुणयेसं करेति तरुणो वा थेरं करेति ।
जम्मं पठवज्जपरियागं वा विवरीयं वदति जहा - वीसतिवास-
अप्याणं परियागो पंचवीसतिवासपरियागं कहेति । पंचवीसतिवासपरिया-
गो वीसतिवासपरियागं कहेति ॥७२॥ भावविषय्यासो इमो -

मा. ३३३७ -- अतवस्सिं तवस्सिं, देहगिलाणो मि सो वि ह्ण तिण्णो ।
मि सारिक्खे सो वि अहं, न व ति सरवण्णमेवं वा ॥७३॥

कोति साहू सभावफिसो सरिरेण, पुच्छितो सो तुमं तवस्सी?
सो अप्पाणं अतवस्सिं तवस्सिं कहेति । अहवा सभावफिसो अगिला-
णो वि सद्धे जायति विगतिमादियं, "देहि मे गिलाणो" ति, -
सद्धेहिं वा पुच्छितो - "सो तुमं गिलाणो" ? आमं ति वदति ।

अहवा सद्धेहिं पुच्छितो "कयरो सो गिलाणो, देमि से पातोग्गं,
मि ताहे अप्पाणं वदति अन्नं वा किसं साधुं वसेति अगिलाणं, लुओ
वा हट्ठे वि गिलाणे गंतुं सद्धे जायति - "सो गिलाणो अज्ज वि
ण तरति देह से दधिखीरादियं पाओग्गं" । कोइ चिरप्पवासी
सयणो तस्स सरिसयं साधुं दट्ठं भणेज्ज एस साहू तस्स सारिक्खो" ।

ताहे सो साहू भणेज्ज - "सो मि अहं", सद्धुतं वा पच्चमिण्णातो
अवलावं करेति - "य वि" ति, सरवन्नमेवकरणीहिं गुलियाहिं वा - कारिणी
अप्पाणं अन्नहा करेज्ज ॥७३॥

मा. ३३३८ -- एतेसिं कारपाणं, एगतराएण जो विदव्वासे ।
अप्पाणं च परं वा, सो पावति आपमादीणि ॥७४॥

मा. ३३३९ -- दठ्वादिविषय्यासं, अहवा दो भिक्खुणो वदंतस्स ।
अहिगरणाइ परेहिं, मायामोसं अदत्तं च ॥७५॥

आणादिया य दोसा, संजमविराहणा य मायाकरणं च,
वावरमुसावायमासणं च, "कीस वा अवलवसि" ति असंखं भवे ॥७४॥

मा. ३३४० -- विवतिपदं गेलण्णे, सेत्तसतीए व अपरिणामेसु ।
अणस्सदट्ठा दुलभे, पतेयं चरसु वि पदेसु ॥७६॥

"गेलन्नं" ति दठ्वाववादो, "सेत्तसतीए" ति सेत्ताववादो,
"अपरिणामेसु" ति कालाववादो, "अणस्सदट्ठे दुलभे" ति भावाव-
वादो । चरसु वि दठ्वादिपसु पदेसु पतेयं एते अववादपदा इमेण
विधिया- तत्थ गेलन्ने अचित्तस्स अलंभे फलाइयं मिस्सं सचित्तं वा
आणियं, तं च गिलाणो णेच्छति, ताहे सो भणति - "एयंअचित्तं
(अहवाअचित्तं) चैव ओसदं पलंवादियं आणियं च" गिलाणस्स अप्पत्थं
सम्हा जातं ते भन्नेति - "एयं मिस्सं सचित्तं संसत्तं वा", जदि
गिलाणो भणेज्जा - "कीस भेदो एयं गहियं", भन्नेति - "अणामोगा,
इयाणि एयं परिठवेयव्वं" । "सेत्तासतीए वि" - अतो ज्झाए मासकप्पे
कतो वासावासो वा, पुन्ने मासकप्पे वासाकाले वा अन्नसेत्ता- स्सा
सतीए तत्थेय ठिता, ताहे ततो सेत्तातो अन्नो कोति गीतत्थो
अन्नं सेत्तं अपरिणामगाणं सकासं पाहुण्णो गतो, तेहिं य अपरिणाम-
गेहिं पुच्छितो, कतो आगतो सि? ताहे सो गीयत्थो चिंतेति -
"मा एते अपरिणामगा जाणिसंति, एते णितियवासं व संति"
ति, ताहे सो गीयत्थो भणति -- आगतो हं साएयातो ।
इदाणि कालतो "अपरिणामगेसु" ति - कारणे अणुदियत्थयिते

धेतव्ये, चंदं आपृच्छं भणेज्जा, अणुविद्यं वा उदिवं
भणेज्जा उदिते कारणे वा उदितं अणुविदितं भणेज्ज, अत्थंगतं वा -
त भणेज्ज धुरति ति । भावतो "अन्नस्सट्ठा डुल्लभे" ति-डुल्लभे -
गिलाणाविपातोग्गे अप्पणो अन्नस्स वा अट्ठा परव्ववएसं करेति ।
अतवस्सी वि सो तवस्सि ति अप्पाणं भणेज्जा, तस्स वा तवस्सिस्स
अट्ठाते भेमि, अगिल्लं वा गिलाणं अप्पाणं भणेज्ज, जेण वा -
परव्ववसेण लभति तं वदे, वेसग्गहणं वा करे ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ७० -- जे भिक्खु मुहवण्णं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥११-७०॥

"मुहं" ति पवेसो, तस्स चरुव्वहो णामाती णिक्खेवो । दी
णामठवपातो गतातो । वट्ठमुहं गिहादिवत्पुपवेसो । तिन्नि तिसट्ठा
पावा दुयासया भावमुहं तस्स भावमुहस्स पन्नं, अणती तिवन्नं,
आवते गृण्हातीत्यर्थः । कथं पुण सो मुहवन्नं करेति --

भा. ३३४१ -- कुतित्थकुसत्थेसू, कुधम्मकुव्वयकुदाणमादीसु ।
जे मुहवण्णं कुज्जा, उम्मग्गे आणमादीणि ॥७७॥

वित्तियगाहाए जहासंखं उदाहरणं --

दी भा. ३३४२ -- गंगाती सक्कमाया, गणधम्ममादी य गोव्वयादीया । य
मोमादी दाणा खलु, तिण्णि तिसट्ठा उ उम्मग्गा ॥७८॥
गंगा आदिग्गहणातो पहास-प्रयांग-अवक्खंडसिप्पिमाय(ए)

१ सिरिमान

केयारादिया एते सव्वे कुतित्था । आक्यमतं कपिलमतं ईसरमता-
दिया सव्वे कुसत्था । भल्लगणधम्मो सारस्सयगणधम्मो कूयसमादिया कुत्तिस

वृ सव्वे कुधम्मा । गोयादिया विसापोव्विसया पंचग्गितावया पंच-
गव्वासणिया एवमादिया सव्वे कुव्वया । भूमिदाणं गोदाणं आस-

हत्थिसुवण्णादिया य सव्वे कुदाणा । कुत्तिताधाभिधारणे सलुब्धः ।
तिन्नि तिसट्ठा पावा दुयासया जट्ठीण वज्जा सेसा सव्वे उम्मग्गा । जति

१ धिरी

जो जत्थ भत्तो तदणुकूलं भासंतस्स आणादिया दोसा, चउगुरुच-कुम
पच्छिन्नं, पिच्छते य पव्वत्तीकरणं, पव्वणे य ओभावणया । "एते - स
अविन्नादाणा साणा इव, एते चाहुकारिणो "एतद्दोसपरिहरणत्थं । उ
तम्हा णो कुतित्थियाण मुहवण्णं करेज्ज ॥७८॥

भा. ३३४३ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुटो भए व गेलण्णे ।

एएहिं कारणेहिं, जयणाए कप्पती काउं ॥७९॥

सपक्खपंतासिवे परलिंगपडिवन्नो पसंसति । अहवा असिवो-
मेसु असंधरंतो तब्भाविक्खेतेसु थलीसु वा पसंसेज्ज । परलिंगी वा जो
रायडुटं पसंसेज्जा तदाणुवत्तीए पसंसेज्जा । रायभया वोहिगमएण
वा सरणीवगतो पसंसेज्ज । अन्नतो गिलाणपाउग्गे अलब्भत्तेसु वेव उपमाणे
लब्भति पसंसेज्जा ॥७९॥

ति

भा. ३३४४ -- पणवणे च उवेहं, पुट्ठो वंभाति वा धरंतेते । दि

भणेज्ज आगाढे वा अपुट्ठो लट्ठो तहा धम्मो ॥८०॥

त्रि तस्स

कारणे चरगादिभावितेसु खेतेसु ठियस्स जति ते चरगादिया
बहुजणमज्जे ससिद्धंतं पन्नवैति तत्थ उवेहं कुज्जा, मा पडिसुहकरणे ब्रू
सेत्तातो णीणिजेज्ज । उवासगाविपुट्ठो - "अत्थि णं एतेसिं भिद्ध-
याणं वए वा णियमे वा ।" ताहे तेसिं दाणसुद्धाणं । अणुयत्तीए
भणिज्ज - "एते वि वंभवयं धरंति, आविसद्धातो जीवेसु दयालुया ।

गोण जा

अन्नतरे वा आगाडे गिलाणादिकारणे भयेज्ज । ८०॥

इमा पसंसणे जयणा --

भा. ३३४५ -- जे जे सरिसा धम्मा, सव्वाऽहिंसावितेहि य पसंसे ।

एएसिं पि ह आता, अत्थि ह पिण्चो कुणति व ति ॥ ८१॥

सरिसधम्मेहिं पसंसति - तुम्ह वि सच्चवयं, अम्ह वि। तुम्ह

वि अहिंसा अम्ह वि। तुम्ह वि अदिन्नदार्णे वज्जं अम्ह वि। तुम्ह

आ वि अत्थिया अम्ह वि, दव्वेणे वा जहा तुम्हं निच्चो तहा अम्ह
वि पि निच्चो। जहा अम्ह वि आता सुहासुं कम्मं करेइ तहा तुम्ह
वि ॥ ८१॥

भा. ३३४६ -- एवं ता सव्वाविदु, भयेज्ज वइत्तलिकेसियं वृया ।

अम्ह वि ण संति भावा, इतरेतरभावतो सव्वे ॥ ८२॥

स्त - शोभनो वादी -- सद्वादी, आत्मास्तित्ववादीत्यर्थः

ते/या जे पुण वेतुलिया तीसु इमं वृता - विगयतुल्लभावे वेतुलिया नास्ति-
त्ववादिन इत्यर्थः, सव्वभावा इतरेतरभावतो पत्थि ति, नित्यत्वं

अनित्यत्वं नित्यत्वं नास्ति, एवं आत्मा अनात्मा, कर्तृत्वकर्तृत्वं, सर्वगत्वं
असर्वगत्वं मूर्तत्वं अमूर्तत्वं, घटत्वं पटत्वं परमाणुत्वं द्विपदेक्षिकत्वं
कृष्णत्वं नीलत्वं गोत्वं अश्वत्वं एकमादि ॥ ८२॥ सूत्रम् --

सूत्रम् ७१ जे भिक्खु वेरज्जविच्छरज्जं सज्जं गमणं सज्जं आगमणं -

सज्जं गमणागमणं करेइ करंतं वा सातिज्जति ॥ ११-७१॥

जेसिं राईणं परोप्परं वेरज्जं, जेसिं राईणं परोप्परं गमणा-
गमणं विच्छं, तं वेरज्जं-विच्छरज्जं। सज्जगगहणा वटटमाणकालगगहणं, ते

उ अहवा अभिक्खगगहणं करेति। पन्नवगं पडुच्च गमणं, अन्नटठाणातो
आगमणं, गंतुं पडियागयस्स गमणागमणं। एवं जो करेइ तस्स आणा-
दिया दोसा, चरगुं च से पच्छिंतं। एसो सुत्तथो। एसो सुत्ता-
सियणिज्जुत्तो। वेरसदस्स इमो छविहो णिक्खेवो --

भा. ३३४७ -- नामं ठवणा दविण, सेते काले य भाववेरे य ।

तं महिसवसभवग्धा, सीहा पवएसु सिज्जणया ॥ ८३॥

णामठवणातो गतातो। दव्वहेतुं जं वेरं तं दव्वं वेरं। विरो-

धिदव्ववाण वा जोगो दव्ववेरं। जहा अंबसीराणं। जम्मि सेते वेरं

वटटति, सेत्तणिमित्तं वा, जम्मि वा सेते वन्निज्जति तं सेत्तवेरं।

जम्मि वा काले वेरं वन्निज्जति तं कालवेरं। भावे वेरे इमं -

उदाहरणं --

ताम्रो एगत्थ गामे गावीतो चोरेहिं गडिवातो, इडेण महत्तरो - दे/यह

यह। णिगगतो, अमिया गावीतो, जुज्जं संपलग्गं, चोराहिंवे लेणव्वती हि
महत्तरेण सह संपलग्गो, ते रुद्धाणो वगता एकमेकं वहेतुं मया

सि पढमपुढवीए णारगा उववन्ना। ततो उव्वटटा ते दो वि अन्नो-
न्नमहिसज्जेसु महिसवसभा उववन्ना, वृहद्विआ इत्यर्थः। तत्थ हिवा

वि अन्नमन्नं पासिता आसुक्ता जुज्जं संपलग्गा, अन्नोन्नं वहिता हे

मता दोच्च पुढवीए णारगा उववन्ना। ततो उव्वटिटता दो वि वि

वग्धा जाता। तत्थ वि अन्नोन्नं वहेता मया, तच्चपुढविं गता।

ततो उव्वटिटता दो वि सीहा उव्वन्ना। तत्थ वि एकमेकं

वहेता मया, चरत्थपुढवीते णारगा उववन्ना। ततो उव्वटिटता

दो वि मणुएसु उववन्ना । तत्थ जिणसासणं पवन्ना^१ सिद्धा य ॥

॥८३॥ इमो वेरज्जसद्धस्स निग्गमो --

भा.३३४८ -- वेरं जत्थ उ रज्जे, वेरं जातुं व रज्जति व धेरं । यं
जं च विरज्जति रज्जं, रज्जेणं विगयरायं वा ॥८४॥

जत्थ रज्जे पुव्वपुरिसपरंपरागतं वेरमत्थि तं भण्णति वेरज्जं ।

अहवा ण पुव्वपुरिसपरंपरागतं जस्स संपदं राइणो वेरं जातं तं -

वेरज्जं । अहवा स्वारसत्ताए अन्नराइणगामनगरवाहादिए करेति,

सो एवं करेत्तो वेरुप्पायेणे रज्जेति एवं वा वेरज्जं । अहवा जस्स

राइणो रज्जे सव्वेसरा विरज्जंति - भूत्या इत्यर्थः, तं रज्जं - वि (प्र.)

रज्जेणं विरज्जं भण्णति, एतं वेरज्जं । अहवा विगतो राया मतो

पवसितो वा एयं वेरज्जं ॥८४॥ जं सुत्ते सज्जग्गहयं कहियं तस्सिमं

वक्खाणं --

वेव भा.३३४९ -- सज्जग्गहणातीतं, अणागतं^२ वारितं वेरं ।

ग पणवणपडुच्चगयं, होज्जा गमणं चउभयं वा ॥८५॥

जहा वट्टमाणवेरं परिहरिज्जति, एवं जत्थ अतीतं वेरं,

भविस्सति वा जत्थ खेते वेरं, एतेसु वि गमणादिया ण कायव्वा ।

सेसं कंठं ॥८५॥ वेरज्जग्गहणातो अन्ने यि अत्था सुईया, ते य इमे -

भा.३३५० -- अणराया जुगराया, ततो वेरज्जए य दोरज्जे ।

एसो एकक्कम्मि य, चाउम्मासा भदे गुरुगा ॥८६॥

एक्केक्के चउगुरुगा पच्छित्तं भवति । "अणराया"दियाण चउणह

वि एवं वक्खाणं --

भा.३३५१ -- अणरायं निवमरणे, जुवराया दोच्च जावऽणभिसितो ।

वेरज्जं तु परवलं, दाइयकलहो तु वेरज्जं ॥८७॥

मते रायाणे जाव मूलराया जुवराया य एते दो वि अणभि-

सित्ता ताव अणरायं भवति । पुव्वराइणो जो जुवराया अभिसितो

तेण अधिट्ठियं रज्जं जाव सो दोच्चं जुवरायाणं^३ णाभिसिंभवति ताव यं

जं, रज्जं तं जुवरज्जं भण्णति । परचक्केणागंतुं^४ विल्लोलितं^५ वेरज्जं । एगरज्जाभि-

लासिणो दो दाइया जत्थ कडगसंठिसा कलहंति तं दो रज्जं -

भण्णति ॥८७॥ विरज्जे वि इमेरिसे कप्पति गमणादीयं कातुं --

भा.३३५२ -- अविच्छेदा वाणियगा, गमणागमणं च होति अविच्छेदं ।

निस्संचारनिच्छे, न कप्पती वंधणादीया ॥८८॥

जत्थ वाणिया परोप्परं गमणागमणं करेता अविच्छेदा, सेस-

जणवयस्स य जत्थ गमागमो अविच्छेदो, तत्थ साहृणं कप्पइ गंतुं ।

इमं विच्छेदरज्जं जत्थ वाणियाणं सेसजणवयस्स य निस्संचारं निच्छे

दिण (न कप्पइ गंतुं) । तत्थ गोमियाईहिं गहियाण य आयसंजयुपवयणो- म

वधायादिया य दोसा वक्खमाणा ॥८८॥ सो पुण इमेहिं सद्धिं

ण गच्छेज्जा --

भा.३३५३ -- अत्ताणचोरमेया, वग्गुरसोणहिं पलाइणो पहिया । य

पडिचरगा य अहिमरादिय पंथे विट्ठविट्ठादी ॥८९॥

कोवेण अ विज्जजा कारणवेक्खगाभिणो अत्ताणा, कव्व- प

डिया वा । गवाविहारिणो चोरा । चावगहित्तिग्गहत्थादिया

रातो य जीवघायणपरा मेता । पासियवज्झप्पयोगेण मयघातया

वग्गुरा । लोद्धया सुणहवितिज्जता सोणहिया । जे भडादिया रण्णो अणापुच्छते सपुत्तवारधणादिया अन्नरज्जे गंतुकामा ते पलादियो । पाणाविधगामणगरदेसहिंङगा पहपडिवणगा पहिया । गामपगर-
सेणादियाण भंडिया पडिचरगा । केसिं च वग्गुरसेणहिया एक्कं, स्मै
तत्थ अधिमरगा अटठमगा, अहिवत् अनुपकृतेष्वपकारे मारका अभि-प्य/दि
मरा ॥८९॥ एतेसु भंगोवदंसणत्थं इमं भण्णति --

भा.३३५४ -- अत्ताणमादिएसु, दियपहविदठे य अटठिया भयणा ।

एत्तो एगतरेणं, गमणागमणम्मि आणावी ॥९०॥

सहाए

अत्ताणादिंसु अटठसु एक्केक्के अटठमंगा संभवन्ति, ते य इमे -
अत्ताणसहाया दिवसतो गच्छन्ति पहेण गोमियादिरायपुरिसेहिं विदठा
एस पढमभंगो । दिवसतो पहेण अविदठा चितियभंगो । दिवसतो
उप्पहेण विदठा ततिओ भंगो । दिवसतो उप्पहेण अविदठा चउत्थो ।
एवं रातो वि चउरो भंगा । एवं सव्वे अटठ । एत्तो अटठमंगीतो -
एगतरेणावि जो गमणादियं करेति तस्स आणादिया दोसा ॥९०॥
इमं च से पच्छित्तं --

भा.३३५५ -- अत्ताणमादिएसु, दियपहविदठे य चउल्लु उति ।

राते अप (प्र)

राते य पहमविदठे, चउगुणांसित्थक्के मूलं ॥९१॥

आदिल्लेसु चउसु भंगेसु चउल्लुगा तवकालविसेसिया । पच्छिमेसु
चउसु रातिभंगेसु चउगुणा तवकालविसेसिया । जतो रज्जातो पहा-
वितो तम्मि अतिक्कन्ते मूलं ॥९१॥ सव्वभंगपरिवाणजाणणट्ठा -
भण्णति --

भा.३३५६ -- अत्ताणमादियाणं, अटठण्डटठहिं, पेमिहि भइयाणं ।

चउसट्ठी य पयाणं, विराहणा छोतिगा दुविहा ॥९२॥

अत्ताणादिएसु अटठसु एक्केक्के अटठ मंगा, सव्वे चउसट्ठि
भंगा । चउसट्ठि भंगपदाण अण्णतरेण गच्छन्तस्स इमा संजमायविरा-
हणा दुविहा ॥९२॥

भा.३३५७ -- छक्कायगहणकट्ठण, भंयं मेत्तूण चैव अतिगमणं ।

१ सुत्तमि (सा)

सुत्तम्मि य अतिगमेणे, विराहणा दोह वग्गणं ॥९३॥

अपहे असत्थोवहयपुढवीए पुढवीकायविराहणां ओसणमावि उ
संतरणे आउक्कायविराहणा, वणववे सत्तियपज्जातियविज्जावणे ता (प्र)
वा अगणिककायविराहणा, जत्थ जत्थ अगणी तत्थ तत्थ थियमा -
वायू हवति, हरियमादिपलंवासेवणे वा वणस्सइविराहणा, पुढवि-
आउवणस्सतिसमिस्सियाणवेइदियमादियाण विराहणे तत्तकायविरा-
हणा ॥९३॥

इमं कायपच्छित्तं --

भा.३३५८ -- छक्कायचउसु लहुगा, परिसल्लुगा य गुरुण साहारे ।

संघट्टणपरितावण, लहु गुरु अतिवपणे मूलं ॥९४॥

१ गा.११७

जहा पेढे तहा वत्तव्वा ॥९४॥ "छक्काय"ति गतं । इयाणिं

१ गा.९३

"गहणकट्ठणे"ति । ठाणइल्ला रायपुरिसा गहणकट्ठणं करेज्ज ।

ते चउव्विहा, इमे --

हि भा.३३५९ -- संजयगिहित्तुभयमद्दगा य तउ तउभयत्त पि य पंता ।

चउभंगो गोम्मिमेसु, संजयभइा विसज्जेति ॥९५॥

संजयभद्रा, णो गिहिभद्रा। णो संजयभद्रा, गिहिभद्रा, संजय-
भद्रा वि, गिहिभद्रा वि। अण्णे णो संजयभद्रा णो गिहिभद्रा वि।
गोमिया ठाणइल्ला। संजयभद्रा पढमतितियभंगेसु, ते साहू गच्छंते
ण धरेंति-विसर्जयन्तीत्यर्थः ॥९५॥

भा. ३३६० -- संजयभद्रमुक्के, वितिया धेचुं गिही वि गेण्हंति।
जे पुण संजयपंता, गिण्हंती जति गिही मोचुं ॥९६॥

भद्रत्तणेण^१ पढमभंगे संजयभद्रा, तेहिं संजता मुक्का न निरुद्धा। वितिय-
भंगिल्ला संजयपंता, वितियभंगिल्लति संजते धेचुं पढमठावपान्ने - ण
गिही वि गिण्हंति, कीस भो एते संजते मुक्क त्ति, जे पुण वितिय-
भंगे ते संजयपंता ते पंतत्तणे साहू-सहेज्जे गिहूत्ये मोचुं साहू गिण्हंति
मा गच्छह त्ति वंधणादियं वा करेज्ज ॥९५॥

भा. ३३६१ -- पढमतितियमुक्काणं, रज्जे विटठाण दोणह वि विणासो।
पररज्जपवेसेवं, जतो नु णेंती तहिं पेचुं ॥९७॥ पेचं (प्र०)

पढमतिएसु भंगेसु ठाणपालया संजयभद्रा, तेहिं भद्रत्तणेण मुक्का
साहू "गच्छह सि न वारेमो", ताहे ते साहू पररज्जे पविटठा,
कह केण वा विटठा य रायपुरिसेहिं पुच्छियाकओ आगता, पहेण उप्पहेण वा,
जति साहू भणंति उप्पहेण आगता तो उम्मग्गगामिणो त्ति सदोसा।
अह साहू भणंति - पहेण ठाणपालपुरिसेहिं विसज्जिया आगता -
ताहे दोणह वि विणासो, साहूण य ठाणइल्लाण य। एवं पररज्ज-
पवेसे गेण्हणकड्डणादिया दोसा विटठा। जतो विरज्जातो णिति
तत्थ वि एते वेव गेण्हणकड्डणपंतावणादिया दोसा विटठव्वा ॥९७॥

भा. ३३६२ -- रक्खिज्जति वा पंथो, जति तं भेत्तुण जणवयमत्तिंति।
गाढतरं अवराहो, सुत्ते सुण्णे व दोण्हं मि ॥ ३३५६॥

अह धाहिं चोरभंडियअभिमरमोविद्धा पंथा रक्खिज्जंति ण
वा कस्स त्ति गमागमं देति ताहे साहू, अत्ताणादिपहिं समाणं जा
रन्ना मेरा कता न गमागमो केण य कायव्वो त्ति, तं जति भेत्तुणं
पररण्णो जणवयं अइंति प्रविशंति जिणमेरं वा भेत्तुणं जति अत्तिंति
तो गाढतरेण अवराहेण साहू जुज्जंति। एत्थ साहूणं वेव दोसो, ण
थाणइल्लाणं। अह सुत्तेसु थाणपालेसु सुण्णे वा थाणपालो गच्छंति
तो "दोणह वि"ति- संजयाणं थाणपालाण य। अहवा संजयाणं -
सहायाण य गेण्हणकड्डणादिया दोसा ॥९८॥ इमं पच्छित्तं --

भा. ३३६३ -- गेण्हणे गुरुणा उम्मासा कड्डणे छेवो होति ववहारे।
पच्छाकडम्मि मूलं, उड्डाहविरुंगेण णवमं ॥९९॥

भा. ३३६४ -- उड्डावणणिच्चिसए, एगमणेगे पओसपारंवी।
अणवटठप्पो दोसु य, दोसु य पारंविओ होति ॥३३५८॥
थाणयणिउत्तेहिं अनिउत्तेहिं वा रायपुरिसेहिं गहियाण साहूण

चउगुरुणा। हत्थे गहिउं कड्डिएसु छल्लहुणा। कड्डविकड्डकरणे -
छग्गुरुणा। "ववहारे"ति - करणसालाए रोहिएसु ववहारिज्जमाणेसु
छेवो। "पच्छाकडे"ति णिज्जित्तेसु ववहारे मूलं। "उड्डाहे"ति-
पेच्छह भो परलोगठिता जिणरायसीमा अतिक्कमं करेंति, चोरा-
दियं वा सहिं ओधावेंति, कण्णच्छिन्नासकपादविज्जंति वा,

१. तेसु

एतेषु दोषु पदेषु नवमं अणवदठं ॥ उच्चये णिव्वसते वा एतेषु (किं)
दोषु वि पदेषु पठदठेणं रन्ना क्क पारंविचियं भवति। अहवा "पडुसे" ओ
त्ति - एरिसे पगरिसदोस दुदठे पारंविचियं भवतीत्यर्थः। अत्ताणसहा-
याणं एते सव्वे दोसा भणिया ॥९९-१००॥

भा.३३६५ -- एमेव सेसएसु वि, चोरादीहिं समं तु वच्चंते ।

सव्विसेसतरा दोसा, पत्थारो जाव भंसणता ॥१०१॥

चोरादिपसु समयं वच्चंतस्स ते च्चिय गेण्हणकद्धणववहारादिया
इमे य अन्ने सव्विसेसा दोसा, पत्थरपं पत्थारो सविस्त्तमित्यर्थः ।

तस्स वा एगस्स वा ससहायस्स वा तग्गच्छियाणं अन्नगच्छियाणं
या वा कुलगणसंघस्स वा गेण्हणादिता करेज्ज। एस पत्थारो ः जीवित-
चरणे य, भंसणपत्थारं करेज्ज। जाव सद्गणहणातो सरीरविंरुण्णाभेदा म्पण
दठठ्ठा। तेषु वि पत्थारो भाणियच्चो ॥१०१॥ सव्विसेसदोसदरि-
सणत्थं भणति --

भा.३३६६ -- तेणदठम्मि पसज्जण, णिस्संकिंते मूलमहिभरे चरिमं ।

जति ताव होंति भद्ग-दोसा तेंतं विमं अण्णं ॥१०२॥

या तेण्णादिपहिं समाणं गच्छंतो तेण्णादिपदेषु कयकारिता-
णुमतेण तेणदठादिसु पसज्जति स्तैस्स करोतीत्यर्थः । जति एणदठे -
संकिज्जति तो चरगुग्गा, णिस्संकिंते मूलं। अभियरदठे णिस्संकिंते -
पारंविचियं। जदि वा ते भद्गया थाणपालया, तेहिं विसज्जियाण -
पररदठं पविदठाण ते च्चिय गेण्हणादिया दोसा। तं चेव चरगुरु-
मादियं पच्छित्तं। इमं वणं दोसुब्भकारणं -१०२॥

भा.३३६७ -- आयरिय उवज्झाप, कुल गण संघे य देइयाइं च ।

सव्वे वि परिचवत्ता, वेरज्जे संक्रमंतेणं ॥१०३॥

इमं च से वक्खाणं --

भा.३३६८ -- किं आगतत्थ ते विंति संति पे एत्थ आयरियमादी ।

उग्घाएमो रुक्खे, मा एंतु फलत्थिणो सण्णा ॥१०४॥

ते साहू रायपुरिसेहिं पुच्छिज्जंति - तुब्भे किमत्थमागता?
साहू वेति " संति " - विज्जंते " पे " - अत्माकं इह आचार्यादयः
सन्ति तेनागता वयं, ताहे रायपुरिसा दिदठंतं वयंति, जम्हा -
फलत्थिणो सण्णा रुक्खमागच्छंति तम्हा ते चेव रुक्खे "उग्घाएमो"
- छिदामो ति वुत्तं भवति, जेण ते फलत्थिणो सण्णा पागच्छंति,
एतेण दिदठंतसामत्थेण आयरियादी उग्घाएमो जेण कोत्ति तदठठा
पागच्छति ॥१०४॥ जम्हा एते दोसा तम्हा --

भा.३३६९ -- एयारिसे विहारे, न कप्पती सम्पदुविडियाणं तु ।

दो सीमेऽतिक्कमति, जिणसीयं रायसीमं च ॥१०५॥

या सीमा मेरा मज्जाता, तं जियेदं रायपेदं च दुविहं पि -
अतिक्कमति - लघुयुतीत्यर्थः । १०५॥ रायसीयाइक्कमे इमे दोसा -

भा.३३७० -- बंधं वहं च घोरं, आवज्जति एरिसे विहरमाणो ।

तम्हा तु विवज्जेज्जा, वेरज्जविस्संक्रमणं ॥१०६॥

णिगडादितो बंधो, कसयातादितो व्हो, "घोर" निति
भयानको अतीव बंधबंधो इत्यर्थः । वेरज्जे जम्हा एरिसे दोसे -
पावति तम्हा वेरज्जे विहारं वज्जेज्जा ॥१०६॥

इमेण वितियुपदेय विहरेज्जा -

भा.३३७१ -- दंसणणाणे माता, भत्तविसाही गिलाणमायरिण ।

अधिकरण वरिद रायकुलसंगते कप्पण गंतुं ॥१०७॥

५ गा.१०७ "दंसणणाणे"ति अस्य व्याख्या --

भा.३३७२ -- सुत्तत्थतदुभयविसा-रयम्मि पडिवण्णत्तिमट्ठम्मि ।

एयारिस्सम्मि कप्पति, वेरज्जविच्छसंकमणं ॥१०८॥

दंसणप्पभावगाण सत्थाण सामादियादिसुत्तणाणे यो जो -

"विसारदो" - णिस्संकियसुत्तत्थो ति वुत्तं भवति, जो उत्तिमट्ठ-

पडिवण्णो सो य जत्थ सेत्ते ठिओ तत्थंतरा वा वरेज्ज, मा ते यिर

सुत्तत्थं वोच्छिज्जतु ति अतो तग्गहणट्ठयाए कप्पति वेरज्जविच्छ-

संकमणं काठं । मातापितं वा कस्सह ति निक्खमिउकामं । आयरिण

वा केण ति भत्तं वा पच्चक्खाउकामो एयारिसे वा कज्जे संकेज्ज ।

अहवा कोइ साहू भत्तं पच्चक्खाउकामो "विसोधि"ति सो आलोयणं

दातुकामो ताहे सो गीयत्थसमीवं गच्छे, अजंगमस्स वा गीयत्थो

पासं गच्छति । गिलाणस्स वा पडियरणट्ठा गम्मति । पायोग्गो-

सदहेठं वा आयरियादिसमीवं वा आयरियाविपेसणेण वा गच्छति ।

अहवा कस्स ति साहुणो गिहिणा सद्धिं अधिकरणे उप्पण्णे सो य

गिही णोवसमति ताहे सलद्धीतो तस्सुवसामणट्ठा गच्छति । अहवा सो

अण्णरज्जे परप्पवादी उवट्ठितो तस्स निग्गहट्ठा गच्छति । राय-

दुदठे वा रन्नो उवसमणट्ठा सलद्धीतो गच्छे, अहवा रायकुलसंगतं

केण ति अधिकरणं कतं तदुवसामणट्ठा गच्छे । अहवा "कुलसंगत"ति -

कुलसंधकज्जेण । एवमाविसु कज्जेसु कप्पते वेरज्जविच्छसंकमणं काठं॥

॥१०८॥

इमेण विधिपा --

भा.३३७३ -- आपुच्छिय आरक्खिय सेट्ठी सेणावती अमच्चरायाणं । णो

अभिगमणे निग्गमणे, एस विही होइ णायव्वो ॥१०९॥

अस्य व्याख्या --

भा.३३७४ -- आरक्खितो विसज्जेति, अहव भणिज्जा तु पुच्छह तु सेट्ठं ।

जाव णिवोता णेयं, सुद्धापुरिसे व द्वुत्तेणं ॥११०॥

वेरज्ज विच्छरज्जं गच्छंता साहू वंडपासियं पुच्छंति, जति

तेण विसज्जिया लट्ठं । अह सो भणेज्ज अहं ण याणामि सेट्ठं

पुच्छह, ताहे सेट्ठं पुच्छंति । जदि तेण विसज्जिया तो लट्ठं । अह

सो भणेज्ज अहं ण याणामि सेणावडं पुच्छह ताहे सेणावतिं

पुच्छंति । जदि तेण विसज्जिया तो लट्ठं । अह सो भणेज्ज अहं ण

याणामि अमच्चं पुच्छह । एवं परंपरेण णेयं जाव णिवो राया -

इत्यर्थः । वेरज्जातो णिग्गच्छंतस्स वेरज्जं वा पविसंतस्स एस संक-

मणे विही भणितो । रायमात्तिणो य एते सुद्धाणपट्ठयं द्वुत्तपुरिसं

वा णिग्गज्जंति, रायद्वुत्तेण वा सद्धिं गम्मति, जतो रज्जातो -

णिग्गच्छंति तत्थेसा विन्ही ॥११०॥

भा.३३७५ -- जत्थ वि य गंतुकामा, तत्थ वि कारेंति तेसि णायं तु ।

आरक्खिगा वि ते विय, तेणेव कमेण पुच्छंति ॥१११॥

जं रज्जं गंतुकामा तत्थ जेसाहू तेसिं लेहसंसेवेणेण पुट्ठामेव
णायं करेति। अम्हे इतो आगंतुकामा तुम्मे इत्थ आरक्षिययादि -
पुच्छह, जाहे तेहिं पुच्छियया अणुणायं च ताहे इयरे आगच्छंतीत्यर्थः

६ गा. १०७ ॥१११॥ एसो अत्तिगमे प्रवेशेनिग्मि च विधिहन्तः॥ इदाणि "आयरिण"
ति दारस्स व्याख्या --

भा. ३३७६ -- राईण दोण्ह मंडण, आयरिण आसियावणं होति।

कतकरणे करणं वा, णिवेय जयणाए संकमणं ॥११२॥

भा. ३३७७ -- अम्भरहियस्स हरणे, उज्जाणादिदिठयस्स गुरुणो य। उ

उट्ठटणामत्थे, दूरगए वा वि सवि वोलं ॥११३॥

मंडणं कलहो, दोण्हं रातीणं कलहे वट्टमाणे तत्थेगस्स रण्णो

इ

आयरितो आसन्नसेवगो-प्रियत्त्यर्थः, इतरो य राया तं जाणिज्ज
अप्पणो सभाए भासति - " को सो तं अम्भरहियमायरियं आणेज्ज
मा सावत्तणं से कयं होति", ताहे को ति सुरवीरविक्कंतो भणेज्ज हं (प्र०)
"अहमाणेमि"ति, सो गंतुं आयरियस्स आसियावणं करेति-हरती-
त्यर्थः ॥११२॥

प ५५

भा. ३३७८ -- अम्भरहितो-आसन्नो, निग्गयस्स गुरुणो सभाएवाप्राप्पुज्जा-

गा. ११२ णादिसुवट्ठयस्स आयरियस्स हरणं। तत्थिमं करणिज्जं - "कतकरणे
करणं", धणुवेदाविण्णु सत्थेसु जेण सिक्खाकरणं कयं गिहिभावदिठतेण

उ

सो साहू कयकरणो भण्णति, स तत्र करणं करेति। समत्थो जुद्धं -

हे

कातुं उवट्ठेति। मोहणि-धंमणिविज्जाविपयोगेण वा उट्ठेति। तस्स हे

ओ

अभावे असमत्थो वा खणमेतं तुण्हिक्का अच्छंति साहू। जाहे आय-

रितो दूरं हडो ताहे सेस साहू वोलं करेति - "आयरितो णे हडो ओ

धाह धाह"ति। आसन्नदिठते वोलं ण करेति मा जुज्झं भविस्सति,

जुद्धे य वहुजणपक्खयो भवति ॥११३॥ साधूहिं तथो राया मंणि ते,

दि

अभणितो वा हारंतगरातिणो दूतं विसज्जेति, "पेसेहि णे आयरियं",

उ

तेण जति पट्टवितो तो लट्ठं --

भा. ३३७९ -- पेसवितम्मि अदेंते, रण्णा जति ते विसज्जिया सीसा।

य

गुरुणा णिवेदितुम्मी, हारंतगरातिणो पुट्ठं ॥११४॥

स्ति

जति दूते पेसविते आयरियं ण विसज्जेति ताहे साहू दो

तिन्नि वा दिणे रायाणं पासेत्ता विण्णवेति - "अम्हे विसज्जेह,

गच्छामो गुरुसमीवं, केरिसा अम्हे गुरुविरहिया अच्छमाणा ?

ण सरति सज्झायादि अम्हं"। जदि ते रन्ना विसज्जिया ते साधू

ताहे आयरियस्स संविसंति अम्हे आगच्छामो। ताहे आयरिया -

हारंतगराणो निवेदेंति। एवं निवेदिते पुट्ठं पच्छा साहू पुट्ठुत-

विहाणेण जयणाए संकमंति ॥११४॥

सूत्रम् -- ७२ -- जे भिक्खु विद्याभोयणस्स अवणं वदति वदंतं वा सातिज्जति।

॥११-७२॥

सूत्रम् - ७३ -- जे भिक्खु रातिभोयणस्स वणं वदति वदंतं वा सातिज्जति॥

॥११-७३॥

विद्याभोयणस्स अवणं, दोसं भासति, रातीभोयणस्स वणं-
गुणं भासति ॥

- भा. ३३७९ -- वियरातो भोयणस्सा, अवण्णवणुं च जो वदे भिक्खु। णं
सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराहणं पाये ॥११५॥
आणादिया य दोसा चरुगुरुं च से पच्छित्तं ॥११५॥ कहं पुण
वियाभोयणस्स अवण्णं भासति ?
- भा. ३३८० -- अवलकरं चक्खुहत्तं, अपुट्ठिठकरं च होति विवमत्तं।
विवरीयं रातीते, दो वि वदंतस्स चरुगुरा ॥११६॥
- भा. ३३८१ -- विवमत्तस्स अवण्णं, जे तु वदे रातिभोयणे वण्णं।
चरुगुरु आणादीया, कहं ति अवण्णं च वण्णं वा ॥११७॥
- भा. ३३८२ -- वायायवेहि सुसति, ओयो हीरति य विट्ठिठविट्ठस्स।
दि मच्छियमातिणिवातो, बलहाणि चैव चक्रमणे ॥११८॥
वियाभोयणं वातेण आतवेण य सुसियं अवलकरं भवति, ओयी
तेयो भण्णति - विट्ठिठणा विट्ठं विट्ठिठविट्ठं - परजुवुष्टि-
वुष्टस्यान्नस्य ओजापहारो भवतीत्यर्थः। विवसतो मच्छियमादीणि-
वदन्ति, उद्धे य वगुलिवादी दोसा, विवसतो य पुंजिता कम्म-
चेट्ठासु अवस्स वक्कम्मियत्वं, तत्थ परस्सेतो भवति, आयासोसासो ओ
कं वहुं च ववमादियति, एवं ते अवलकरं भवति ॥११८॥ इमं राती -
भोयणस्स वण्णं वदति --
- भा. ३३८३ -- आउं वलं च वड्ढति, पीणेति य इंदियाइ णिसिभत्तं।
णैव य जिज्जति देहो, गुणदोस विवज्जओ चैव ॥११९॥
रातो भुत्ते अक्कम्मस्स सत्तिवियस्स विट्ठतो सुभपोग्गलो-
वचयो भवति, सुभपोग्गलोवचयायो आयुवलइंदियाणुं वड्ढी भवति,
किंच रसायनोपयोगवत्। सुभपोग्गलोवचयातो अग्निं देहो न जीयति। एते
गुणा रातीभोयणे। एयस्स विवज्जतो विवसेइतो तस्मिं चैव गुणा एय
विवरीया दोसा भवति ॥११९॥ इमस्मि कारणजाते वपज्जा -- भेदे
- भा. ३३८४ -- वितियपवमणप्पज्जे, वपज्ज अविक्कोविते व अप्पज्जे।
जाणंते वा वि पुणो, कारणजाते वपज्जा तु ॥१२०॥
अणप्पज्जो अणप्पवसो सेहादितो सो वियाभोयणस्स अवन्तं
वदेज्जा, राईभोयणस्स वा वण्णं वपज्ज। अविक्कोवितो वा अग्नि-
यत्थो अप्पज्जो वि वपज्ज, बहुसु वा अल्लिकोमगिलागराय-
डुट्ठाविपसु कारणेसु गुणवुड्ढिदहेतुं गीयत्थो वि अवन्तं वन्तं वा
वपज्ज ॥१२०॥
- सू. ७४ --- जे भिक्खु विया असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा
पडिग्गाहेत्ता विया मुंजइ मुंजंतं वा सातिज्जति ॥११-७४॥
- सूत्रम् - ७५ -- जे भिक्खु विया असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा
पडिग्गाहेत्ता रत्तिं मुंजइ मुंजंतं वा सातिज्जति ॥११-७५॥
- सूत्रम् - ७६ -- जे भिक्खु रत्तिं असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा
पडिग्गाहेत्ता विया मुंजति मुंजंतं वा सातिज्जति ॥११-७६॥
- सूत्रम् - ७७ -- जे भिक्खु रत्तिं असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा
पडिग्गाहेत्ता रत्तिं मुंजति मुंजंतं वा सातिज्जति ॥११-७७॥
चउसु पि भंगेसु आणादिया य दोसा, चरुगुरुं च पच्छित्तं
तवकालविसेसियं विज्जति। तस्मिं य --

- भा. ३३८५ -- चरभंगो रातिभोगे, तु पढमम्नि चोलपदटमतिरेगे ।
परियावण्णविगिंचण, वर गुलिया रक्खदर-सुण्णे ॥१२१॥ सुण्णधरे (अ)
यदुक्तं सूत्रे एतदेव चतुर्थिधं । पढममंगसंभवो इमो-दिवां धेत्तुं
णिसिं संवासितुं तं वितियदिणे भुंजमाणस्स पढममंगो भवति । सा
ठवणा इमेहिं पगारेहिं -- "चोल्लपटटे"ति अस्य व्याख्या --
- भा. ३३८६ -- समणं मोहतिगिच्छा, पच्छित्तमजीरमाणसमओ वा ।
गच्छइ सवोलपटटो, पुच्छा ठवणं पढममंगो ॥१२२॥
एगेण साहुणा समणं कत्तं, तं पुण मोहतिगिच्छं करेति, -
पच्छित्तविसुद्धिं वा करेति, भत्ते वा अज्जीरंते कत्तं, अहवा सो -
एगंतरादिसमगो, जइवसं च तेण उववासो कत्तो तद्विसं च तस्स
सण्णायगारं जंधापरिजिण्णसइढीणं वा विरूववूवा संखडी, तेहिं य
साहु आमंतिया, भिक्खग्गहणकाले य सो समगसाहु तेसिं साहुणं
ववावेमि त्ति कातुं अणुग्गाहितेण चोलपटटवितियज्जो गच्छति, ते ज्जओ (अ)
मे वरं जाणिस्संति - जह सो जेटठज्जो उववासितो, मे संविभागं
ठविस्संति । तेहिं अणुग्गाहितेण विटठो, पुच्छित्तो य - किं -
उववासी जेटठज्जो ? भणियं च तेण - "आमं"ति, ताहे तस्स उग्गा-
हिमगावि सव्वं संविभागं अबुत्ता वि दूठंति, कल्ले वाहामो । एवं
भावतो गहियं । वितियदिणे गहभोगं करेत्तस्स पढममंगो भवति ॥१२२॥
- भा. १२१ "अतिरेगे परियावन्नविगिंचणवरगुलियारक्खसुन्नधरे"ति अस्य -
व्याख्या --
- भा. ३३८७ -- कारणगहिउववरियं, आवलियविही य पुच्छिरुण गतो ।
भोक्खं सुए वरविट्ठु, ठवेति साभिग्गहसध्णो वा ॥१२३॥
अतिप्पमाणं भत्तं गहियं सहसा लाभे, संखडोए वा उच्छरलंभे,
अणुचित्तसेते वा गुरुगिलाणादियाण सव्वसंधाडगेहिं मत्तगाऽ वरुगविता
एवमादिकारणेहिं अतिरित्तं गहियं, तं च उववरियं, उववासिगमादी
आवलिया ते संभोतिगादिआवलियाए य पुच्छिरुण परिट्ठवणाए
गतो, एतदेव परियावन्नं भवति, उच्छोस-अविणासिदव्वलोभेण
कल्ले भोक्खामि त्ति चिंतेरुण वरे ठवेति, "गुलिग"ति - लोलगे -
काउं रुक्खकोटरे वा ठवेति, सुन्नधरे वा ठवेति, एवं करेति, एवं
अभिग्गहितो अणभिग्गहितो वा थेरि-मपुक्कपाए सुए वा भोक्खा- रे
मि त्ति थेरिधरे ठवेति ॥१२३॥
- भा. ३३८८ -- थेरिय दुप्पिण्णित्ते, पाहुणए साणंगोणसइए वा । उणि (अ)
आरोवण कायठवा, वंधस्स पसूवणा वेव ॥१२४॥
थेरिधरे ठवितं जति पाहुणरण सइयं, साणेण वा सत्तितं, दि
गोणेस्स वा ओभत्ते दिण्णं, एतए पच्छित्तं वत्तव्वं, अणुसमयं कम्मबंध-
पसूवणा य कायठवा ॥१२४॥ इमं पच्छित्तं --
- भा. ३३८९ -- विले मूलं गुरुगा वा, अणंतगुरु सेस लहुय जं वऽण्णं ।
कुलणामटिठयमारुं, मंसाजिण्णं ण जत्तसउटटे ॥१२५॥
वसिमे विले जति ठवेति तो मूलं उज्जसे (व) चरुगुरुगा ।
अणंतवणस्सतिकायकोटरे चरुगुरुगा । "सेसेसु" ति - गुलिय परिताण-
स्सति - सुन्नधरे-थेरीए- वा सन्निवसिते एतेसु चरलहुगा । "जं चन्नं"
सिंदो (अ) ति - आयविराहणा संजमविराधणा मल्लिपो-वक्खाणं च । सव्वेसु य

पच्छिन्नं वत्तव्वं ।

दि

इमा कम्मबंधपरूवणा -- येरिधरे ठवियं जति पाहुणएण - सतियं जाव तस्स पाहुणगपुरिस्स आसत्तो कुलवंसो ताव तस्स - तो साहुस्स अणुसंततो कम्मबंधो ँ अण्णो भणति - जाव तस्स णामसंताणो । अण्णो भणति - जाव तस्स अट्ठीणि धरंति । अण्णो भणति - जाव तस्सायुं धरेति । अण्णो भणति - जाव तस्स तप्पच्चवतो मंसोववयो धरेति । अण्णो भणति - जाव तं भत्तं ण जीरति ताव तस्स साहुस्स कम्मबंधो । आयरिओ भणति - "एते सव्वे अणाएसा, इमो सिद्धंतस्स- भावो-जाव नाउट्टति ताव से कम्मबंधो" । सक्खावाउट्टस्स आलोइएअ-
सु. ५५. ७६-७७ णो इए वा कम्मबंधो वोच्छिज्जतीत्यर्थः ॥ १२५ ॥ पढममंगो गतो । सेसा तिण्णि मंगा इमे --

भा. ३३९० -- संखडिगमणे वितितो, वीयारगयस्स ततियओ होइ ।

सण्णातगमे चरिमो, तस्स इमे वणिण्या भेदा ॥ १२६ ॥

अवरण्हसंखडीए विद्या गठियं रायो भुत्तं वितियमंगो । अणुदिते सूरिए बाहिं वियारभूमिं गयस्स देवउवहारवल्लिणमित्ते रातो गहिते विद्या भुत्ते ततियमंगो । सण्णायगकुल-गताणं सण्णायगवयणेण अप्पण्णो बल्लताते रातो धेसुं रातो भुंजताण चरिममंगो, चरिममंगो भेदा जुणहादिया वक्खमाणा इत्यर्थः ॥ १२६ ॥

भा. ३३९१ -- गिरिजण्णगमादीसु य, संखडिउक्कोसल्लंभे वितितो उ ।

अग्गिटिठ-मंगलट्ठी, पंधिग-वतिगात्तिसुत्तितो ॥ १२७ ॥ दि

नाग वितियमंगे अवरण्हसंखडी गिरिजण्णयं आदिसद्धातो कूवत- लाग्गणजक्खादि जण्णसंखडीते उक्कोसं लद्धं, अत्थते भुंजताणं वितिय- मंगो । दक्खणापहे अहुकुडवमे त्समिताते एगो महप्पमाणो भंडगो याण कज्जति । सो गुलघएणमंगो अण्णोदयवेलाए धूलिजंयस्स दिज्जति, एस अग्गिटिठयवमणो भणति, एयं गेण्हंतस्स ततियमंगो भवति । सद्धो वा पए गंतुकामो अणुगते सूरिते पडिलाभेज्ज मंगलट्ठा । ए विीयारण्णिगयस्स वा साहुस्स अणुगते सूरिते कोत्ति अद्धानपडिवण्णो यि अद्धानकप्पं देज्ज । एवमादि ततियमंगो ॥ १२७ ॥ इमो य चरिममंगो -

भा. ३३९२ -- उंविद्य सहं गयाण व, सण्णायसंखडी य वीसरणं ॥ य

दिण्णग कए संभरणं, भोयणकल्लं ण एण्हंति ॥ १२८ ॥

णिमंतिया, अहाभावेण वा सयं सण्णायगसंखडिं केइ - साहु गता, तेहिं तत्थ णिमंतिया - अज्ज मे यिक्खा विस्सामो - तो तेसिं सण्णायगाणं भोयणकाले विस्सरिया, दिण्णे जणवयस्स कए ति - परिवेसणाए समत्ताए तेहिं सण्णायोहिं रातो साहु संभरिया, ते य भणंति - भगवं! परिवेसणवग्गेहिं ण संभरिता वुम्हे, या समह अम्हं अवरार्थं, गेण्हह इयाणि भत्तपाणं । साहु भणंति - कल्ले घेच्छामो, एण्हं रातीते ति ॥ १२८ ॥ ताहे तेहिं गिहत्वा जोणहा- ले दीए ते उवणेस्संति --

भा. ३३९३ -- जोणहा-मणी-पतीवे, उट्ठित्तजहण्णगाइ ठाणाइ । दि (प्र०)

चउरुगा उरुगुगा, ठेदो मूलं जहण्णम्मि ॥ १२९ ॥

एतेसु चउसु वि ठाणेसु जहासंसं पच्छद्वेण जहन्मि पदे जहन्मं

- पच्छिन्नं भणियं । १२९॥ सण्णायगेषु रातो पिमंतितेसु साहू भणंति-
दि भा. ३३९४ -- संसत्ताति न सुज्झति, णु जोण्हा अवि य दो वि उस्सिणाइं ।
कालेभंतरए वा, मणिदीवुदीविणं विंति ॥१३०॥ च । दि ।
रातो भत्ताविग्गहणं ण सुज्झति, जतो संसत्तासंसत्तं ण सुज्झति,
वायगस्स य गमागमो न दीसइ, मत्तगस्स उक्खेत्तादी । गिहिणो
भणंति -- णु दिवससमा जोण्हा, सब्वं दीसइ । अह कालपक्खो - स
जोण्हा वा अट्ठाविण्हिं छादितो चंदो, ताहे रयणं मणिं वा -
दिप्पतं ठव्वेति, जोतिं वा पज्जालेति, एतेसु सब्वं दीसति । अपि
य भत्तं पाणगं चंदो वि उस्सिणाइं, णत्थि संसत्तादोसो । एवं भणंतेसु
केइ साहू रातो धेसुं भुंजिज्जा । तत्थियं णावासंठियं पच्छिन्नं ।
जोण्हासुज्जोवियं ति काउं भुंजंतस्स चरुगुरुगा, तस्साहो मणीउज्जो- णिमु
तियं, काउं भुंजंतस्स छगुरुगं, तस्साहो दीवमुज्जोतियं, काउं भुंजंतस्स वि
छेदो, तस्साहो उद्धिउज्जोवियं, काउं भुंजंतस्स मूलं । एते मूलपच्छिन्ना ॥
॥१३०॥ अतो परं वहिपच्छिन्नं तं चिमं --
- १ जोण्हा इयं. मु
वि. ति /
जु. ति /
उद्धि (प्र.)
भा. ३३९५ -- भोत्तण य आगमणं, गुरुहिं वसमेहि कुलगणे संघे ।
आरोवण कायव्वा, वित्तिया वि अभिक्खगहेणं ॥१३१॥ वी
सन्नातगसंखडीते असंखडीए वा अण्णत्थ वा रातो जोण्हा-
विण्णु भोत्तणगतता, आगतेहिं चेव आलोयणपरिणयेहिं अण्णालोय- णा
णाए वा गुरुण कहियं, गुरुहिं भणियं - "दुदु मे कयं" ति । जति सम्मं
आउट्टा तो छगुरुगं चेव, अणाउट्टंताण गुरुवयणातिक्कमे छगुरुगा,
ततो वसमेहिं भणिता अज्जो कील्ल गुरुवयणं अतिक्कमह, जति वसमेहिं
भणिता सम्मं आउट्टा तो छगुरुगं चेव । वसभयणातिक्कमे छेदो
एवं (कुलेण) कुलधेरेहिं वा चोदितेहिं सम्मं आउट्टंतस्स छेदो चेव, -
कुलातिक्कमे मूलं । गणेण गणधेरेहिं वा चोदिते आउट्टंतस्स मूलं चेव,
अणाउट्टंतस्स अणवट्ठं । संघेण चोदितेहिं आउट्टंतस्स अणवट्ठं चेव,
अणाउट्टंतस्स पारंभियं । एसा गुरुमातिवयणातिक्कमे दाहिणेण - दि
वह्ठी वित्तीया वामेण एतेसु चेव पच्छिन्नठाणेषु अभिक्खसेवाए वह्ठी
कायव्वा । एवं मणिम्मि वि वह्ठी, गुरुवसभकुलगणातिक्कमे चरहिं
पदेहिं छेदादी जाव चरिमं णायव्वं, वामेण वित्तिया पि अभिक्ख-
सेवाए कायव्वा । एवं दीवे गुरुवसभकुलातिक्कमे तिहिं पदेहिं मूलादि
जाव चरिमं । वित्तिया वि अभिक्खसेवाते । एवं उद्धिते ति गुरुवस- ए वि
भातिक्कमे दोहिं पदेहिं अणवट्ठपारंभी, वित्तिया वामेण अभिक्ख-
सेवाते कायव्वा । एसा पढमा णावा ॥१३१॥ कुलादिधेरेहिं कुला-
दीहिं वा जं कयं कज्जं तं को अतिक्कमेति नातिक्कमेति वा ?
एतेणाभिसंबंधेण इमं भन्नति --
- भा. ३३९६ -- तिहिं धेरेहिं कयं जं, सदठाणे तत्तियं ण वोलेति ।
हेटिठल्ला वि उवरिमे, उवरिमधेरा तु भयव्वा ॥१३२॥
तिहिं - कुलगणसंघधेरेहिं जं आभवंतादि कज्जं कयं, ठवणा
वा काति ठवित्ता, तं कज्जं सदठाणं नातिक्कमेति । सदठाणं कुल-
धेराणं कुलगणधेराणं गणसंघधेराणं, संघो एयं तिगं अण्णहा ण करोती-
त्यर्थः । अहवा तत्तियं वा तन्मात्रेण कार्यं व्यवहरन्ति, न उपरि-
ष्टाद् व्यवहारं संवर्धयन्ति, अतं वा ठवणं ठव्वेति । हेटिठमा कुलधेरा
- १ अज्ज.
P. P. Ac. Gunratnasuri M.S. Aaradhak Trust

ते वि जं उवरिमेहिं गणसंघधेरेहिं कतं तं नातिक्कमंति । गणधेरा
वि संघधेरेहिं कयं नरतिक्कमंति । उवरिमथेरा उ भत्तियव्वा । का
भयणा ? इमा - कुलधेरेहिं जं कयं अरसुदुठेहिं यं तं उवरिमा गण-
संघधेरा अन्नहा ण करंति, अह अणागमेण कतं रसदुठेहिं वा तं
अन्नहा करंति । एसा भयणा । एवं कुलगणसंघकज्जेसु वि दट्ठव्वं ॥ १३२ ॥

गुरुमादिएहिं चोइज्जंतो इमं भणति -- पप्पे (प्र०)

भा. ३३९७ -- चंडुज्जोए को दोसो, अप्पप्पप्पे य फासुए दव्वे ।

भिक्षु वसभायरिए, गच्छम्म्यो अट्ठ संघाडा ॥ १३३ ॥

१. उवणवागहिताते.

पुठव्वं कंठं । पच्छडेण वित्तियतत्तियनावागहितातो । तेसु वेव उ

जोणहादिसु पढमणावागमेण भिक्षुवसभायरियकुलगणसंघ एतेसु छसु
पदेसु अतिक्कममाणे छल्लहुगादीजाव चरिं दट्ठव्वे । एसं दाहिणतो
पच्छित्तवड्डी । वित्तिया वामतो अभिक्खसेवाते ः नणिनादिसु पच्छित्त-
वड्डी, अभिक्खसेवाए य पूर्ववत् । अट्ठसंघाडग्गहणातो एत्थेव -
पुरिसअविभागेण तत्तियनावा दंसिज्जति, तस्स विसेसो वक्खमाणो,
जोणहामणीसु पच्छित्तवड्डी एक्को संघाडगो एवोदुत्तिसेसु वित्तितो
संघाडगो, वामतो अभिक्खसेवाए एि वो संघाडा, एवं वित्तिय-
णावाते चतुरो संघाडा, तत्तियणावाए वि चरगे, दो चत्तक्का -

अट्ठ संघाडा भवन्तीत्यर्थः । अहंवा जोणहातो पच्छित्तवड्डीते - मणीसु

वि. वामतो अभिक्खसेवाए य एक्को संघाडो । एवं मण्यीवर एतेसु वि । ते

एवं वा वित्तियणावाते चरगे संघाडा । तत्तियणावाए वि चरगे,

एवं अट्ठ संघाडा । अन्ने पुण पढमवित्तियणावाए एव वेव अट्ठ

संघाडा भवन्ति । चरत्थे णावाते ते भिक्षु वसभायरिय गच्छो

कुलं गणो संघो य एतेसु सत्तसु वि पदेसु अतिक्कमणे पढमणावागमे

चउरुगादि जाव चरिं दाहिणतो वड्डी, वित्तिया वामतो ।

मणिमादिसु पूर्ववत् ॥ १३३ ॥ अहंवा पुरिसजोणहादिसु अविसेसतो इमं

पच्छित्तवड्डी पढमणावागमे, गणसंघधेरेहिं कतं तं नातिक्कमंति ।

भा. ३३९८ --

संघायागआगमेण, संघडि रसतो य भोयणे मूलं ।

वित्तिए अणवट्ठप्पो, तत्तियम्मि वि होति पारंवी ॥ १३४ ॥

सन्नातुगकुलमागता अन्नत्थ वा संघडि ते साहू जति रातो

भुज्जति तो मूलवयविराहण ति कायं मूलपच्छित्तं, वित्तियवारा

भुज्जति तो अणवट्ठो, तत्तियवारे पारंवी ॥ १३४ ॥ "फासुयदव्वे"

जति सीसस्स इमे दोसा दंसिज्जति --

जति वि फासुयदव्वे, कुण्डुणगादि तेरा वि दुप्पेस्सा ।

पच्छक्खणीणिणो वि ह, रातीमत्तं परिहरति ॥ १३५ ॥

यद्यपि स्वतः जीवनादि प्रादुर्भूतं तथैव तथैव ज्ञानमुक्ता कुण्डुवा-

क्यः पेनकादयश्च तदुत्था अविदुक्ताणि दुर्गुणं वदन्ति । किं के येऽपि

प्रत्यक्षानिनी तो विसुद्धं भक्ता न्नपानं पारयति तथैव पिरात्रो न

भुज्जते, मूलगुणभगत्वात् ॥ १३५ ॥ जोणहामणीद्विद्विद्वालवणप्रतिवे-

धार्थमिदमाह --

भा. ३४०० --

जति वि य पिवीलिगादी, दोसंति पत्तीवजोतिउज्जेए ।

तह वि सलु अणाइणं, मूलवयविराहणा जेण ॥ १३६ ॥

तीर्थकरणधराचार्यैरनाचीर्णत्वात्, जम्हा छटठो मूलगुणे
विराहिज्जति तम्हा ण रातो भोत्तव्वं । अहव रातीभोयणे पाणाति-
वायादियाणं मूलगुणाणं जेण विराहणा भवति अतो रातीए ण भोत्तव्वं
गा. १३३ ॥ १३६ ॥ "गच्छंति त्वि य अस्य पदस्य व्याख्या--

भा. ३४०१ -- गच्छग्गहणे गच्छो, भणाति अहवा कुलातिओ गच्छो ।

गच्छग्गहणे व कर, गहणं पुण गच्छवासीणं ॥ १३७ ॥

यं वा पतेगच्छो ते चोदयति जहा चरत्थं पदं चरत्थणावाए कुलगणसंधा
पच्छिन्नं गच्छवासीण भणितं, न जिनकल्पितानामित्यर्थः

वित्तियणावाए इमं वक्खणं --

भा. ३४०२ -- वित्तियादेसे भिक्खु, भणति दुट्ठ मे कयं ति वोहेंति । ते
छल्लहु वसभे छग्गुरु, छेवो कूलादि जा चरिमं ॥ १३८ ॥
गतार्था ॥ १३८ ॥ वित्तियतत्तियणावाए विसेसो, वित्तियाए सयं
कहेंति, तईयाए इमं --

भा. ३४०३ -- तत्तियादेसे भोत्तुणे आगता जेव कस्सइ कहइ । य
ते अण्णओ व सोच्चा, खिसंतह भिक्खुणो तेहु ॥ १३९ ॥
तईयादेसो - वृत्तीयनावा, जे ते भोत्तुण आगया तेसिं वेव -
परोप्परं संलवंताणं भिक्खुहिं सुयं, ते चोदयंति । "अण्णओ"ति -
जे ते भोत्तुण आगया तेहिं जहीदिसेण अन्नस्स कहितं, तस्संतिए -
भिक्खुणो सोच्चा, अन्नो वा गिहत्थो तस्संतिते भिक्खुणो सोच्चा
सिंसवयणेण चोदेंति ॥ १३९ ॥ तत्थ अतिक्कमंते इमा पच्छिन्नव डढीभवति-

भा. ३४०४ -- भिक्खुणो अतिक्कमंते, छल्लहु वसभेसु होति छग्गुरुगा ।
गुरुकुलगणसंधादी-क्कमे य छेवाइ जा चरिमं ॥ १४०/अ ॥ ति

भा. ३४०५ -- आयरिया भिक्खुण य, वसमान गणस्स कुलगणे संधे ।
गुरुगादतिक्कमंते, जा सपदं चरत्थ आदेसो ॥ १४०/ब ॥

गा. १३९ गतार्था ॥ "खिसंतह भिक्खुणो"ति अस्य व्याख्या --
भा. ३४०६ -- पेच्छह तु अणाचारं, रसिं भोत्तुं ण कस्सइ कहेंति । वि
एवं एककेक्कनियेयणेण डढी उ पच्छिन्ते ॥ १४१ ॥

भिक्खुहिं चोदितो जाहे भारट्टति - ताहे भिक्खुणो वस-
अ वि भाण कहेंति । वसभाग्गुरुण कहेंति । गुरु वि कुलस्स । कुलं पि गणस्स ।

अ गणो वि संघस्स । एवं एककेक्कनियेयणे पच्छिन्नवडढी भवति ॥ १४१ ॥

ने अथवा अन्येन प्रकारेण प्रायश्चित्तद्विवर्त्तनार्थमाह -- अ

भा. ३४०७ -- को दोसो को दोसो, ति भणंते लग्गती वित्तियठाणं ।

अहवाग्गभिक्खग्गहणे ॐ अहवा वत्थुस्स अइयारो ॥ १४२ ॥

उत्तरोत्तरप्रदानेन अभीक्ष्णसेवनेन वा भिक्षादिवस्तुव्ययि-

क्रमेण वा प्रायश्चित्तवृद्धिः, ॥ १४२ ॥ जम्हा निसिभोयणे वहु दोसो

(पच्छिन्नं च) तम्हा न भोत्तव्वं ॥ कारणे पुण भोत्तव्वं । तं च इमं
कारणं --

भा. ३४०८ -- वित्तियपदं गेलण्णे, पढमवित्तिए य अणहियासम्मि ।

फिट्टति चंदगवेज्जं, समाहिमरणं च अण्णो ॥ १४३ ॥

गिलाणो अगिलाणो वा पढमवित्तियपरीसेहिं अदितो अल्लहु

(इति) वा, सिरियमाविउत्तिमट्ठपडिवन्ने वा, चग्गहणातो ओसे वा

गा. १४३ अद्याणे वा, चरभंगजयणाए मुंजेज्जा ॥१४३॥ तत्थिमं गिलाणे --

भा. ३४०९ -- इ पतिदिवसमलम्भंते, विसोहि वोलीणे पढममंगो उ।

अद्याणादिसु जुयलोन्दयम्मि सूलादिया वित्तिओ ॥१४४॥

जया गिलाणस्स पतिदिवं विसुद्धं ण लम्भति तया पणग-

परिहाणीए विसोहिक्कोडीए पइदिवसं गेणहेज्जा। जाहे तं पि -

वोलीणो ताहे पढममंगो दियागहियं दिया भोत्तं, अद्याणादिप-मु

वित्तिय^५ वत्तस्सं बालबुद्धजुयलस्स पढमपूरीसहोवए वित्तियमंगो, आगाडे वा
सूलादि गेलन्ने चतुर्थमंगो रातो गहियं रातो भुत्तं ॥१४४॥ दिया गहितं राते
मुत्तं (प्र०)

भा. ३४१० -- दि एमेव तत्तियमंगो, आत्ति तमो अंतए पगासो उ।

डुहतो पि अप्पगासो, अद्याणसुयाइसु चउत्थो ॥१४५॥

भा. ३४११ -- पढमवित्तियातुरस्स य, अस्सहुस्स हवेज्ज अहव जुयलस्स।

कालम्मि डुररहियासे, मंगचउक्केण गहणं तु ॥१४६॥

“एमेव” त्ति - आगाडे अहिडक्कादिसु तत्तियमंगो रातो गहियं

मु दिया भोत्तं, अद्याणपडिवणगाण आगाडे वा गेलन्ने चतुर्थमंगो-
रातो गहियं रातो भुत्तं त्ति॥

गा. १४३ “गिलाणो” त्ति गतं। इदाणिं “चंदंगवेज्जं” --

भा. ३४१२ -- एमेव उत्तिमट्ठे, चंदगवेज्जसरिसे भवे मंगा । जइ

उभयपगासे पढमो, आदीयंते य सव्वतमो ॥१४७॥

चक्राष्टकुमुपरिपुत्तलिकाक्षविन्द्रकावेधवत् दुराराध्यमनशनं ,
तस्मान्तद्वाराधने समाधिनिमित्तं चत्वारो भङ्गकाः । पश्चार्धसिद्धाः
॥१४७॥

गा. १४३ इयाणिं “अद्याणे” त्ति --

भा. ३४१३ -- अद्याणम्मि वि हुज्जुवु, मंगा चउरो तु तं न कप्पति उ।

डुविहा य होत्ति उदरा, पोदटे तह धण्णभाषा य ॥१४८॥

१ स कति^६ तं अद्याणं उद्धरे गुंतुं न कप्पति, उद्धं दरा उद्धरं, ते दरा इइ
उद्धं पूर्णा - धान्यस्य भरिता इत्यर्थः धण्णभाषणा कडपल्लादिया
॥१४८॥

भा. ३४१४ -- उद्धरे सुभिक्षे, अद्याण व वज्जणं तु दप्पेणं।

लहुगा पुण सुद्धपदे, जं वा आवज्जती तत्थ ॥१४९॥ ज

सुलमं भिक्षं सुभिक्षं, उद्धवरसुभिक्षेसु चउरो मंगा कायव्वा। इ

पढमतत्तियमंगेसु जो दप्पेण अद्याणं पडिवज्जति तस्स जति वि किं-

चि अवराहं णावज्जति तहा वि से चउलहुगं, जं वा संजमविराहणं

आवज्जति तं वा पच्छित्तं ॥१४९॥ पढमतत्तिएसु वि मंगेसु इमेण

कारणेण गम्मति --

भा. ३४१५ -- णाणदठदंसणदठा, चरित्तदठा एवमाइ गंतव्वं।

उवगरणपुव्वपडिले-हितेण सत्थेण जयणाए ॥१५०॥

आयारादी णाणं, गोविंदपिज्जुत्तिमादि दंसणं, जत्थ विसए

चरित्तं ण सुज्झति ततोऽवगमणं चरित्तदठा। उवकरणपडिलेहणं आलो-

च्य योग्यस्य ग्रहणं, मंडिमादिण विसुद्धसत्थेण समं गंतव्वं ॥१५०॥

णाणदंसणदठा गम्ममाणे इमेण विहिणा गम्मति --

भा. ३४१६ -- सगुरुकुलसदेसे वा, णाणे गहिते सती य सामत्थे।

वच्चति उ अण्णदेसं, दंसणजुत्तादि अत्थे वा ॥१५१॥

स्वगुरुसमीवे जमत्थि णाणं तम्मि गहिते ततो सदेसे स्वकुले
येत्तव्वं, जाहे सदेसे णत्थि ताहे अन्नदेसं गच्छंति, तत्थ वि आसन्न-
तेसु एगवायणेषु गिण्हंति। गिहिते णाणे अप्पणो बुद्धिसामत्थे
विज्जमाणे वंसेणविमुद्धिकारगसत्थदठं गम्ममाणे एसेव गमो ॥१५१॥

इयाणि चरित्तठा --

भा.३४१७ -- पडिकुदठवेसकारण-गता उ तदुपरमे णिंति चरणटठा।

असिवाई व भविस्सति, भूते व वयंति परदेसं ॥१५२॥

असंजमविसओ जो सो भगवया पडिसिद्धो तत्थ ण विहरि-
यव्वं, तं देसं असिवाविकारणेषु जदि गता तम्मि कारणे उवसेते ततो
असंजमविसयातो णिगच्छंति। तं संजमविसयं चरणटठा गच्छंति। तत्थ
वा वसंताण णिमित्तेण णातं जहा असिवं एत्थ भविस्सति, उप्पन्नं
वा असिवं, ततो परदेसं वयंति ॥१५२॥ पढमततियभंगेहिं एवमा-
दिकारणेहिं वयंता गच्छुवग्गहकरं इमं उवगरणं धेतुं वयंति --

भा.३४१८ -- चम्मादि लोहगहणं, णंदीभाणे य धम्मंकरण य।

वारगाहा परत्तित्थिय उवगरणे, गुलियातो सोलोमादीणि ॥१५३॥

चम्मादिलोहगहणं एतेसिं दोण्हं वाराण जहक्कमेण इमा

पुठ्वपच्छद्वक्खा --

भा.३४१९ -- तलियपुडगवद्धेया, कोसगक्ती-सिक्कण काए।

पिप्पलसुइआइगनक्खणुणसत्थकोसो य ॥१५४॥

"तलियपुडवद्धाण" इमा व्याख्या --

भा.३४२० -- तलिया तु रत्तिगमे, कं-उप्पह तेणसावते असह ।

पुडगविवदढी सीते, वद्धो पुण च्छिण्णसंघटठा ॥१५५॥

अवक्खुविसए रातो गम्ममाणे सत्थक्खा उप्पहेण गम्ममाणे

सावयतेणभएण वा तुरियं गम्ममाणे सुकुमालपादो वा असह कंटुग-

संरक्खणत्थं कमणीओ पादेसु बंधति, सीतेण वि पव्वीसु वियाआसु वा

य फुटटंतीसु सल्लगावि पुडगे बंधति, तलियादि तुदटसंघटठा

वद्धो धेप्पति ॥१५५॥

भा.३४२१ -- कोसग णहरक्खटठा, हिमादि कंटादिसू तु खपुसादी ।

क्तीओ विकरणटठा विवित्त पुडवाविरक्खटठा ॥१५६॥

अंगुलिकोसगो णहभंगाविरक्खटठा, हिमअहिकंटाविरक्खटठा

खपुसवगुरिअज्जधातियाओ धेप्पंति, कती-चम्मं तत्थ पलंवादि -

विकरणा कज्जंति, मा धूलीए लोलिहंति, विविता वा वास-

क्कप्पाभावे अत्थंढिले सचित्तपुडविमादिरक्खटठा तत्थ उद्धट्टाणादि

करंति ॥१५६॥ "चम्मे"ति गयं। आदिसद्धाओ सिक्ककायादिगहणं,ग

तेसिं इमा वक्खा --

भा.३४२२ -- तहिं सिक्कणहिं हिंडंति, जत्थ विविता व पल्लिगमणं वा ।

परलिंगगहणम्मि व, णिक्खिखपटठा व अन्नत्थ ॥१५७॥

जत्थ मुसिता तत्थ पत्तबंधाभावे चोरपल्लीसु वा भिक्खा-

यरियाए गम्ममाणे लाउए सिक्कणेषु काउं गम्मह, चक्कधरादि वा

परलिंगं सिक्कण कज्जंति, अद्धाणक्कप्पादि वा तत्थ काउं निक्खि-

प्पति, पलंवादि वा सिक्कणआणेउं अन्नत्थ थेरमादिसु सण्णि-

क्खियंति अगीयत्था-संकाए ॥१५७॥

भा.३४२३ -- जे चैव कारणा सिन्दकगस्स ते चैव होंति काए वि।

कप्पुयही वालाइ व, वहंति तेहिं पलंवे वा ॥१५८॥

का।का "काए"ति कुयोडी। अहवा कुवोडिसिन्दकगणं इमो उवयोगो-
अद्याणकप्पे वालुवुइइअसहुआयरियाण उवहिं वालुवुइइ वा सूलविद्धं
वा पलंवाईणि वा वहंति ॥१५८॥

^५ गा.१५३ "सिन्दकग"ति गतं । इयाणिं "लोहंग्गहणं" --

भा.३४२४ -- पिप्पलण विकरणटठा, विवित्तजुण्णे य संघणं सूई। ^{पल्लववणणकस्स कंटादी} आरिग-तलि-संघणटठा, ^(२०) णि ^{पल्लववणणकस्स कंटादी} ॥१५९॥

पलंवविकरणटठा पिप्पलणो, सुसितसेसवत्थस्स भावजुणस्स
वा सिव्वणटठा सूई, तुटटोवाणहसिव्वणटठा आरा, सल्लकुद्धरणटठा ^{दु}
णहरणी घेप्पति ॥१५९॥ इमो सत्थकोसो - पत्थणसत्थयं अंगुलि-
सत्थयं सिरावेहसत्थयं कप्पणसत्थयं लोहकंटिया संडासओ अणुवेह-
सलागा वीहिमुहं सूइमुहं। एवमादिसत्थकोसस्स इमो उवओगो -

भा.३४२५ -- कोसाहिसल्लकंटग, अगतोसगमाइयं तुवग्गहणं।

अहया सेत्ते काले, गच्छे पुरिसे य जं जोग्गं ॥१६०॥

अहिडक्कं पच्छिज्जइ, सल्लुद्धरणं वा सत्थणेण कज्जति। अगमेव
ओसदं, अहवा अणेगदव्येहिं अगदो, एगंगितं ओसदं, सेत्ते जं जहिं
णत्थि गिम्हकाले वा सतुगादिशीतलं महल्लगच्छे केलगादिसाधारणं
^५ गा.१५३ जं व जस्स पुरिस्सस्स समति तं पित्तव्वं ॥१६०॥ इयाणिं "णंदिभायणं"
धम्मकरओ" य जुगवं भम्मइ --

भा.३४२६ -- एदक्कं भरेमि भाणं, अणुकंपा णंदिभाण वरिसंति।

पैति व तं वइगादिसु, गालेंति दवं तु करएणं ॥१६१॥

अद्याणे कोति भणेज्ज="अहं मे दिणे दिणे एगं भायणं भरेमि",
तत्थ णंदीभायणं उवटठवेंति। अहवा तं णंदिभायणं भिक्खायरियाए
गोउलं पैति, फासुगाफासुगं वा दवं धम्मकरणं गालेंति ॥१६१॥

^५ गा.१५३ इयाणिं "परंतित्थोवकरणं" ^{त्तिगो}

भा.३४२७ -- परंतित्थोवकरणं, सेत्ते काले य जं तु अविद्धं।

तं रयणि पलंवटठा, पडिणीए दिया व कोटठाती ॥१६२॥ दी
परलिंगे ठिया भत्तापाणं गेण्हति, पलंवे वा जत्थ पडिणीया
तत्थ परवेसच्छन्ना गच्छंति, भत्तादि वा उप्पाएति, यच्छकोटुं मे/दं

^५ गा.१५३ ^{द्व} दिवसतो गता परवेसच्छन्ना पोग्गलादि अकप्पं गेण्हति। फलाणि
व जत्थ पच्चंति तं कोटुं, तत्थ परलिंगिटिठया फलादि गेण्हति।

^५ गा.१५३ ^{द्व} ॥१६२॥ इयाणिं "गुल्ल"ति तुवरस्सखजुण्णगुल्लिगाओ कज्जंति। या
गोरसभाविता पोत्ता खोलीं भण्णति --

भा.३४२८ -- गोरसभावियणित्ते, पुठवक्कते दवस्स संभमे धोवे। ^{चै}

ग

असती य तु गुलित्तमिगे, सुण्णे णवरं गेदतियाओ ॥१६३॥

जत्थ फासुयदवस्स असंभवो तत्थ गोरसभाविते पोत्ते धुवंति,

अगीयत्तपच्चयाय भण्णति -- गोउलाथो उस्सित्थिपाणगमाणीतं, णि

^५ गा.१५३ ^{द्व} असति गुलियाणं अगीतचित्तरक्खणटठा सुन्ने य गामे पडिसत्थियमा-
दियाण णवरं गेदतियातो गहितं ति भण्णति ॥१६३॥ णं

भा.३४२९ -- एमादि अणागयदो-सरक्खणटठा ओण्हये गुरुगा।

अणुकूले णिग्गमओ, पत्ता सत्थस्स सण्णेणं ॥१६४॥

कञ्ज

उवगरणस्स अणेणहे णका । अणुद्वेले चंदे तारावले णिग्गमगो ते
गच्छति जाव सत्थं ण पावंति ताव सउणं गिण्हंति, जदा सत्थं
पत्ता तदा सत्थसंतिण सउणेण गच्छंति, णो पसेयं सुउणं गेण्हंति ॥
॥ १६४ ॥

भा. ३४३० -- अप्पत्ताण णिमित्तं, पत्ते सत्थम्मि तिण्णि परिसातो । उ
सुद्धे ति पत्तिथयाणं, अद्धाणे भिक्खपडिसेहो ॥ १६५ ॥

भा. ३४३१ -- कडजोगि सीहपरिसा, गीयत्थ थिरा उ वसभपरिसाओ । थ । थ
सुत्तकडमगीयत्था, मिगपरिसा होति नायव्वा ॥ १६६ ॥

पु

जदा सत्थं पत्ता तदा तिन्नि परिसाओ करेति सीह-वसभ-
मिगपरिसा य । गीयत्था सीहपरिसा । गीया वलवंतो वसभपरिसा ।

थ

अधीतसुत्ता अगीतत्था मिगपरिसा । सत्थो सुद्धो ति काउं पटिठया ।
जया अहविं पवन्ना तदा कोत्ति पडिणीओ भिक्खपडिसेहं करेज्ज ॥
॥ १६५ × १६६ ॥ अणुणवणकाले सत्थवाहो एयं वोउं द्वी --

ध्रु^५ भा. ३४३२ -- सित्थगपुप्फे वा, एवं वोउ वि णिच्छुमति पंतो ।

भत्तं वा पडिसिद्धं, तिण्हसुसत्थावितत्थ इमा ॥ १६७ ॥

"जहा सिद्धत्था चंपयपुप्फं वा सिरिट्ठयं ति चि पीडं न
करेति एवं तुम्हे वि अम्हं न किं चि पीडं करेह, " वच्चह भंते,
पच्छा पंतो अहविमज्जे भिक्खं पडिसेहेति, सत्थाओ वा णिच्छुम्भइ,
तत्थ जयणाए "तिण्हं" - सत्थस्स सत्थवाहस्स आतिअत्तियाण ॥ १६७ ॥

भा. ३४३३ -- अणुसट्ठी धम्मकहा, विज्जणिमित्तं पणुस्सकरणं वा ।

परतित्थिया वा वसभा, सयं व धेरी य चउमंगो ॥ १६८ ॥

इहलोगअवायदरिसणत्थं अणुसट्ठी, इहपरलोगेसु कम्मविवाग-
दरिसणं धम्मकहा, विज्जमंतेहिं वा वसीकज्जति । सहस्सजोही -
वलवं सत्थाहं वंधितुं सयमेव सत्थं अधिट्ठेइ- प्रभुत्वं करोतीत्यर्थः ।
एसा णिच्छुमणे विही । भिक्खापडिसेहे इमो विही सव्वहा -
असंथरणे वसभा परतित्थिया होतुं पन्नवैति, भत्ताइ वा उप्पाएँति,
राओ गेण्हंति ॥ १६८ ॥ "सयं व"ति अस्य व्याख्या --

^१या
गा. १६८

भा. ३४३४ -- पडिसेहे अलंभे वा, गीयत्थेसु सयमेव चउमंगो ।

थेरिसगासं तु मिगे, पेसे तत्तरे य आणीत्तं ॥ १६९ ॥ थं

सत्थाहेण पडिसिद्धो तेणेहिं वा सत्थे विदुलिते अलभमाणे

^५दियागहियः

मावि

^१आहारादि
इत्यर्थः ।

जइ ते सव्वे गीयत्था तो चउमंगेण जंतति । अइ गीयमिस्सा तो
सुल्लिगेण वेव । जत्ति भदिता तत्थ सत्थे थेरी अत्थि तो तस्समीवे
ठावैति, अगीते वा थेरिसमीवातो आणवैति, थेरिसमीवातो
आणियं ति भणंति ॥ १७० ॥

भा. ३४३५ -- कत्तो ति पल्लीगादी, सड्ढाथेरिपडिसत्थगातो वा ।

णायम्मि य पणवणा, ण हु असरीरो हवति धम्मो ॥ १७० ॥

मिगेसु पुच्छंतेसु इमं उत्तरं - "पल्लीओ वा पडिसत्थातो सड्ढेहिं
वा विन्नं" । एवं चउमंगेण जयंता जति मिगेहि णाता तो ते -
मिगा पन्नविज्जंति "असरीरो धम्मो न भवति, तम्हा सव्वपय-
त्तेण सरीरं रक्खियव्वं, पच्छा इमं च अन्नं च पच्छित्तेण विसीहि-
स्सामो ॥ १७० ॥ परिसागमणे इमो विधी --

भा. ३४३६ -- पुरतो य वचंति मिगा, मज्जे वसभा उ मग्गतो सीहा ।
पिठ्ठतो वसमऽण्णेतिसिं, पिडितासहुरक्खणा दोण्हं ॥१७१॥
पुठ्वहं कंठं । अण्णे भणंति - पिठ्ठतो वसभा गच्छंति, इमं
कारणं मिगसीहाणं एएसिं जे असह् कुहापिवासापरिस्सहेहिं पीडिता
तेसिं रक्खणदठा ॥१७१॥

ओ वसभोवतो गो इमो --

भा. ३४३७ -- पुरतो य पासतो पिठ्ठतो य वसभा वहंति अद्याणे ।
गणपतिपासे वसभा, मिगाण मज्झम्मि वसभे गो ॥१७२॥

भा. ३४३८ -- वसभा सीहेसु मिगेसु वेव धामावहारविजडा तु ।
जो जत्थ होइ असह्, तस्स तह उग्गहं कुज्जा ॥१७३॥ अ
धामो बलवं, जत्थे त्ति जेण पिवासाइणा असह् तेण उवग्गहं
कुठवंति ॥१७३॥ तं च इमं --

भा. ३४३९ -- भत्ते पाणे विस्सा-मणे य उवगरणदेहवहणे य ।
व (प्र०) धामाविहारविजडा, तिण्णि वि उवगेणहे वसभा ॥१७४॥
कुहत्तस्स भत्तं वेति, पिवासियस्स पाणं, परिस्संतस्स विस्सा-
मणं, उवकरणसरीरे वोढुं असमत्थस्स तेसिं वहणं करंति, "तिण्णि वि"
मिगसीहवसभे वसभा उवगिण्हंति ॥१७४॥

भा. ३४४० -- जो सो उवगरणगणो, पविस्ताणं अणागये भणितो । ते (प्र०)
सट्ठाणे सट्ठाणे, तस्सुवओगो इहं कमसो ॥१७५॥

दितो (प्र०) चम्माविपुठ्वुत्तमेव सट्ठाणे जया कज्जं तं तदा पयोत्तव्वं ।
एसेव कमो ॥१७५॥

भा. ३४४१ -- असतीते ग माणे, पडिसत्थे तेण सुण्णगामे वा ।
रुक्खाईण पेलीयण, असती णंदी दुविहदव्वे ॥१७६॥
सत्थेण गम्ममाणे सत्थे असती भत्तपाणस्स इमेसु मग्गंति, ति
पडिसत्थेण, "तेण-पल्लीसु सुण्णगामे वा, रुक्खमूलेसु वा पल्ले पलो- बं
एंति - गृणहंतीत्यर्थः, संथरणसति "णंदी"-हरिसो, दुविधं दव्वं
परित्ताणंतादि, असंथरे उत्क्रमेणापि तद्वयं गृणहन्ति, येन नन्दी -
भवतीत्यर्थः । १७६॥ "पडिसत्थो" अस्य व्याख्या --

भा. ३४४२ -- भत्तेण व पाणेण व , णिमंतएणुग्गए व अत्थमिते ।
आइच्चो उदितो त्ति य, गहणं गीयत्थसंविग्गे ॥१७७॥
सत्थेण गम्ममाणे असंथरे जति पडिसत्थो मिलेज्ज रातो तत्थ
अहामहा वाणरुइणो सहडा वा जति भत्तेण पाणेण वा निमंतिया तेज्ज
अणुग्गए सूरिए अत्थमिते वा ताहे जति सव्वे गीता तो गिण्हंति
वेव । अह अगीतमिस्सा ताहे गीता भणंति - "वच्चह वुच्चे, अम्हे
उदिते सूरिए इमं भत्तपाणं धेतुं पच्छा एहामो ", पडिठएसु मिगेसु
ते गीया तक्खणमेव रातो धेतुं अणुमग्गतो गच्छंति, थिए सत्थे -
मिगपुरतो आलोएंति - "आइच्चे उदिए गहणं कातुं आगता" ।
एयं सव्वं जयणं गीयत्थो संविग्गो करेति ॥१७७॥ तेणपल्लीसु पि-
सितं संभवति । तत्थ इमा जयणा --

भा. ३४४३ -- पोग्गलवैदियमादी, संथरणे चउलह् तु सविसेसा । य
ते वेव असंथरणे, विवरीय सभाव साहारे ॥१७८॥
जइ संथरणे पोग्गलं वैदियसरीरनिष्कन्तं गेण्हंति तो चउ-

लहुं दोह वि तवकालेहिं लहुं। तेइदिपसु कालगुं। चउरिंदिपसु
वा ५ तवगुं ॥ पंचिदिपसु दोसु गुरुं। अस्वैवापद्मो - असंथरणे वेइंदिमा- ५
दिकमेण धेतुं। अह असंथरणे यिवरीतं उक्कमेण गेण्हति तो ते वेव
लहुग (प्र०) चउगुरुगा। अववादेप्पववावः - उक्कमेणापि जं समावेण साधारणं
तं गेण्हति ॥१७८॥ पिसितग्गहणे इमा जयणा -- सत्ये (प्र०)

भा. ३४४४ -- जत्थ विसेसं जाणंति तत्थ लिंगेण चउलहु पिसिप। ५
अण्णाते उ ग्गहणं, सत्थम्मि वि होति एमेव ॥१७९॥

जत्थ सत्थे गामे वा जणो विसेसं जाणति - जहा साहू -
पिसितं न पुंजति तत्थ जति सलिंगेण पिसितग्गहणं करंति तो चउ-
लहुं, "अन्नाप"ति - जत्थ विसेसं न जाणंति तत्थ सलिंगेणव गहणं,
अह पल्लिं करेइ तो मूलं। पडिसत्थमादिसु वि एमेव। रात्रौ भिक्षा-
ग्रहणे भोजने च इवमेव द्रष्टव्यं ॥१७९॥ इयाणि "सुण्णगामे"ति -

भा. ३४४५ -- कप्पडियादीहि समं, तेणगपल्लि वु सिककप धेतुं।
गहणं सति लाभम्मि य, उवक्खडे अण्णलिंगेणं ॥१८०॥

भा. ३४४६ -- अद्धानासंथरणे, सुण्णे दव्वम्मि कप्पती गहणं।
लहुओ लहुया गुरुगा, जहण्णप मज्झिमुक्कोसे ॥१८१॥
अद्धानपडिवन्नायं असंथरणे जाते सुण्णे गामे जहन्ममज्झिमुक्कोस-
स्स दव्वस्स अविन्नस्स कप्पति गहणं कातुं। अह संथरणे गेण्हति तो
इमं "ओहेण" पुरिसविभागेण पच्छित्तं, जहन्मे मासलहुं, मज्झिमेवउत्तुहुं,
उक्कोसे चउगुरुं ॥१८१॥ जहन्ममज्झिमुक्कोसदरिसणत्थं इमं --

भा. ३४४७ -- उक्कोसं विगतीओ, मज्झिमं होति कूरमादीणि। य ॥
दि दोसीणाति जहणं, गेण्हंती आयरियमादी ॥१८२॥
आयरियवसमभिक्षुणं गेण्हंताणं आपादियं दोसा ॥१८२॥
इमं च पुरिसविभागेण पच्छित्तं --

भा. ३४३८ -- अद्धानसंथरणे, सुण्णे गामम्मि जो उ गिण्हेज्जा।
छेदादी आरोवण, पेयव्वा जाव मासो उ ॥१८३॥
अद्धानपडिवन्तो संथरणे जो सुन्नगामे विगतिमादियं गेण्हति
तस्स अंतो गामस्स बहिं वा विट्ठाविट्ठं आयरियमादियाण -
छेदादि आरोवणा ताव पेयव्वा जाव मासियं अंते ॥१८३॥

सा य छेदादिआरोवणा इमा --

भा. ३४३९ -- छेदो छगुरु छल्लहु, चउगुरु चउलहु गुरु लहुमासो।
भिक्षु वसमायरिप, उक्कोसे मज्झिम जहण्णे ॥१८४॥
इमो चारणापगारो - आयरियस्स विगइमाइउक्कोसं -
सुन्नगामे अंतो विट्ठं गिण्हंतस्स छेदो, अंतो चेव अविट्ठे छगुरु।
बाहिं विट्ठे छगुरुगा चेव। बाहिं अविट्ठे छल्लहुगा। आयरि-
यस्सेव ओवणादि मज्झिमे अंतो विट्ठे छगुरुगा अविट्ठे छल्लहु।
बाहिंविट्ठे छल्लहुगा चेव, अविट्ठे चउगुरुगा। आयरियस्सेव -
अंतो जहण्णे दोसीणादियम्मि विट्ठे छल्लहुगा, अविट्ठे चउगुरुगा,
बाहिं विट्ठे चउगुरुगा चेव अविट्ठे चउलहुगा। एवं आयरियस्स।

वसभस्स एवं चेव चारणप्पगारेण छग्गुरुगादि मासगुरुण्ठायति ।
भिवसुस्स वि एवं चेव छल्लहुगादि मासलहुगे ठायति । "भिवसुस्स-
भायरिए"त्ति जं पुरिसविवज्जासगहणं कत्तं तं विपरीतचारणप्रदर्शनार्थं ।
भिवसुस्स गामवाहिं जहन्नं अविदट्ठं गेण्हतस्स मासलहुं, विदट्ठे
मासगुरुं, अंतो अविदट्ठे मासगुरुं चेव, विदट्ठे चउलहुं । एवं मज्झे मास-
गुरुगादि चउगुरुणे ठायति । उक्कोसे चउलहुगादि छल्लहुगे ठायति ।
वसभस्स एवं चेव मासगुरुगादि छग्गुरुणे ठायति । आयरियस्स चउ-
लहुगादि छेवे ठायति । तम्हा पच्छित्तं परिआणमाणो संथरणे ण
गेण्हेज्जा ॥१८४॥ असंथरणे इमेअ विधिणा सुन्नगामे सुन्नं दव्वं
गेण्हेज्जा --

भा. ३४५० -- उद्धसेसंवाहिं, अंतो वा पंत गेण्हति अविदट्ठं ।

(वृ)

वहि अंतो ततो विदट्ठं, एवं मज्झे तद्धक्कोसं ॥१८५॥

उद्धसेसं नाम जं छुंटागेहिं अप्पणट्ठा वाहिं णिणीत्तं, तं -

पंतं

भोसुं सेसं छड्डियं, तत्थ जं जहण्णं तं अविदट्ठं गेण्हंति । तस्स असति
अंतो गामस्स पंतं चेव अविदट्ठं गेण्हंति । तस्स असति वाहिं पंतं
विदट्ठं गेण्हंति, तस्स असति अंतो पंतं विदट्ठं गेण्हंति, तस्स असति
मज्झिमं । एवं चेव चारेयव्वं । तस्सासति उक्कोसं एवं चेव ॥१८५॥

जधन्यमध्यमोत्कृष्टविकल्पप्रतिषेधार्थमिदमाह --

भा. ३४५१ -- तुल्लम्मि अदत्तम्मि, तं गेण्हसु जेप आवत्तिं तरसि ।

तुल्लो तत्थ अवाओ, तुच्छफलं वज्जते तेणं ॥१८६॥

रु (प्र०)

जहन्नमज्झिमक्कोसेसु दव्वेसु अविमुद्धभावतो तुल्लं अदत्तादानं,
संयमायविराहणा वा, (तो) गेण्हणकद्धपादि अवायो तत्थ तुल्लो अवा
चेव भवति, तम्हा तुच्छफलं दव्वं वज्जेत्तं जेप दव्वेण भुत्तेण तं आवत्तिं
तरसि तं गेण्हसु ॥१८६॥ अनुदव्वे इमाविही --

ओ भा. ३४५२ -- विलुलए य जायइ, अहवा कडवालए अणुणवए ।

इयरेण व सत्थभया, अणभया बुद्धिए कोदटे ॥१८७॥

छुंटागा, विल्लुंटागा, तो जायति । अहवा जे तत्थ सुण्णगामे

बुद्धादिअजंगमा गिहपालगा ठिता, ण जट्ठा ते मग्गंति, अणु-

णवेत्ता वा सयं गिण्हंति । कहं पुण सो गामो सुन्नो जाओ ?

तत्थिमे सुन्नहेरु- "इतर"त्ति, चोरभयं महल्लसत्थभएण व, अन्नभयं

गाम-परवक्कभयं, एतेहिं उद्विओ गामो । कोदटं वा जं अटविमज्जे

भिल्लपुल्लिंदचारुअन्नजणवयमिस्सं दुग्गं वसति वणिया बु जत्थ - य

ववहरंति तं कोदटं भन्ति, तम्मि सुन्ने दव्वग्गहणं वुत्तं ॥१८७॥

७६ भा. ३४५३ -- "नंदि"त्ति अस्य व्याख्या --

(द्वियंति द्वियंति)

पंदंति जेप तवसंजमेसु णेव य दुस्संति रिज्जंति ।

जायंति न दीणा वा, नंदी खलु समयसण्णा वा ॥१८८॥

येनाभ्यवहतेन तवे संजमे वा नंदति स एव नंदी, येनाभ्यवहतेन

नद्धतं अप्पंति संनंदी । अधवा येनाभ्यवहतेन न दीना भवंति स

पंदी । समयसण्णाए वा संथरणं पंदी भण्णति । यथा येन वा संथरणं

भवति तथा कर्तव्यमित्यर्थः ॥१८८॥ "रुक्खादीणि पलोयण"त्ति

अस्य व्याख्या --

- भा. ३४५४ -- फासुगजोणिपरितो, एगदिठं अवद्धभिण्णभिण्णे य। प्पाड्डिय
वद्धदिठए वि एवं, एमेव य होति बहुवीए ॥१८९॥
भा. ३४५५ -- एमेव होति उवरिं, वद्धदिठय तह य होति बहुवीए।
साहारणस्स भावा, आदीए बहुगुणं जं च ॥१९०॥ आदीयते
एयाओ दो वि गाहाओ जहा पेढे वणस्सतिक्कायस्सकप्पिय-
पडिसेवाए ॥१८९-१९०॥

इयाणिं राओ पाणजयणा, जहा भत्तं तहा पाणं पि वत्तव्वं।

ग्रहणं प्रति इमो विसेसो --

- भा. ३४५६ -- परिणिदिठयजीवजडं, जलयं थलयं सवित्तमियरं वा। जं/जं/
एयं तु दुविहवत्तं, पाणयजयणा इमा होइ ॥१९१॥
भा. ३४५७ -- तुवरे फले य पत्ते, रुक्खसिलानुप्पमद्वणादीसु।
पासंदणे पवाते, आयवत्तते वहे अवहे ॥१९२॥
भा. ३४५८ -- जड्डे खग्गे महिसे, गोणे गवए य सूयर मिगे य।
दुप्परिवाडीगहणे, चाउम्मासा भवे लहुया ॥१९३॥
एयाओ दो वि (१९२-१९३) गाहाओ जहा पेढे आउक्का-

यस्स कप्पियपडिसेवणाए ॥१९२-१९३॥

[अणागाढे]

- सूत्रम् - ७८ -- जे भिक्खु असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परि-
वासेइ परिवासितं वा सातिज्जति ॥११-७८॥
अस भोजने, सादू - भक्षणे, पा पाणे स्वव आस्वादने। एते
चउर्रो, तिण्णि, दो अण्णयरं वा। जो रातो अणागाढे ण आगाढं
अणागाढं, तस्मिं जो परिवसावेति तस्स चउरुणं, आणाति विरा-
हणा य भवति।

इमा णिज्जुत्ती --

- भा. ३४५९ -- जे भिक्खु असणादी, रातो अणागाढे पिकखवेज्जा हि।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छतविराधणं पावे ॥१९४॥

ढं/ढं/ किंपुण आगाढं अणागाढं वा? तत्थिमं आगाढं समासतो
चउत्विहं --

- भा. ३४६० -- अद्धाणे ओमे वा, गेलण्ण परिण्ण दुल्लभे वव्वे।

आगाढं णायव्वं, सुत्तं पुण होतऽणागाढे ॥१९५॥

त्ता/

इमं सेत्तगाढं-अद्धाणपडिवण्णगाणं सव्वहा जं असंथरणं तं -
आगाढं। इमं कालागाढं-ओमकाले जं असंथरणं तं अगाढं। इमे -

१ दोरि

गिलाणपरिण्णी दो विभावागाढं। गिलाणस्स तद्धिदसं पायोग्गं
जति न लब्धमिति तो गिलाणागाढं, परिण्णिस्स असमाधाणे उप्पण्णे
दिया रातो वा परिण्णागाढं। इह राती अहिकारो। इमं वव्व-
गाढं - "दुल्लभवव्वे"ति - सतपाग-सहस्सपागं घयं तेल्लं, तेण -
साहुणो कज्जं, तस्मिं अलब्धंते दुल्लभवव्वगाढं। एवंविधं आगाढं ढं
णायव्वं। पडिपक्खे अणागाढं। इमं सुत्तं - अणागाढे परिवावेति,
तस्स य सोही, संजमाय-विराहणादोसा य ॥१९५॥ तत्थ संजमे
इमा विराहणा --

जो अणागाढे

- भा. ३४६१ -- सम्मुच्छंति तहिं वा, अण्णे आगंतुगा व लग्गंति।

तद्धिक्कंत्तं परंपरतो, परिगलमाणे वि एमेव ॥१९६॥

असपादिए परिवसाविते किमिरसगादी पाणांसम्मुच्छंति,

अण्णे वा मच्छियमसगमक्कोडपिवीलगादी पडंति, तक्केति, परं-
परतो वा भवंति, तं परिवासिदव्वं मच्छिगुइंगमूसगादी तक्केति
मच्छिआओ गिहकोइलिगा तक्केति, गिहकोइलं मज्झारो तक्केति, ज्जा
मज्झारं साणो तक्केति, एस तक्केतः परंपरओ । अहं तं भायणं -
परिगलति, तत्थ वि परिगलि एवं वेव तक्केति परंपरओ । अत्र केव
मधुविन्दोसाख्यानं द्रष्टव्यम् । एसा संजमविराहणा ॥१९६॥ इमा
आयविराहणा --

भा. ३४६२ -- लाला तया विसे वा, उंदरपिंडी व पडणमुच्छं वा । कं
घरकोइलाइमुत्तण, पिवीलगा मरण पाणाता ॥१९७॥
वि- भते पाणे वा परिवासिद्वे सप्पादिणा जिंघमाणेण लाला
विससम्मिस्सा मुक्का हवेज्जा, तया विसेसेण वा फुसितं हवेज्जा ।
उंदराणि वा संवासगताणि तत्थ पडेज्जा । तेहिं वा संवासगतेहिं
वीयं निसुदं, तं पडेज्जा । घरकोइलो वा मुतेज्जा । गिहकोकिल-
अवयवसम्मिस्सेण भुतेण पोदटे किल गिहकोइला सम्मुच्छंति । मुइंगादी
वा पडेज्ज । एत्थ मुइंगासु मेहा परिहायति । मेहापरिहाणीए -
पाणविराहणा । सेसेसु आयविराहणा । परियावणादि जाव चरिमं
पावति ॥१९७॥

वित्तियपदे आगाढकारणे निक्खवंतो अदोसो । तं च इमं -
भा. ३४६३ -- वित्तियपदं गेलण्णे, अद्धाणोमे य उत्तिमदठे य ।
एतेहिं कारणेहिं, जयणाए णिक्खवे भिक्खू ॥१९८॥
गिलाणस्स पतिविणं अठ्ठमंते, अद्धाण—पदणाणं असंथरणे,
दुब्भिकसे य असंथरंते, उत्तिमदठपडिवणस्स असमाहाणे तक्खणमलंभे
एमादिकारणेहिं जयणात्ते परिवासेज्जा ॥ १९८॥ इमा जयणा --

भा. ३४६४ -- सैवेदप्पमुहे वा, दद्धरमयणादि अपरिमुंजेते ।
उंदरमए सरावं, कंटियउवरिं अहे भूती ॥१९९॥
लाउए सैवेदं छुब्भति, अप्पमुहे वा कुडमुहाविद्यु, तत्थ छोटुं
चम्मेण घणेण वा चीरेण दद्धरेति, दद्धरासति सरावाविपिधाणं दातुं
संधिं मयणेण लिंपति, छगणेण मट्टियाए वा, ततो अब्बावाहे एगंते
ठवेति, जत्थ उंदरभयं तत्थ सिक्कए काउं वेहासे ठवेति, जइ रज्जूए
उंदरा अवतरंति तत्थंतरा सरावं ठवेति, कंटकाओ वा कद्धे -
उडमुहा करंति, भायणस्स वा मुहे कंटिका करंति, एसा उवरि -
रक्खा । भूमिठियस्स वा अहो भूती करंति, परिगलणभया वेह-
सठियस्स अहोभूति करिज्जति ॥१९९॥ जत्थ पिवीलिंगभयं, मूसगा
य णत्थि, रज्जूए वा मूसगेहिं छिंदंणभयं, तत्थिमा आलयण-
विधी --

भा. ३४६५ -- ईसिं भूमिमपत्तं, आसणं वा वि छिण्णरक्खदठा ।
पडिलेहउभयकालं, अगीय अतरंत अणत्थ ॥२००॥
भूमीए ईसिं अपत्ते रज्जूए ओसारंति, आसणं वा हेदठा
अणप्फिडंतं ठवेति, किमेवं ठविज्जति ? जदि मूसगेण रज्जू छिज्जति
तो सपाणभोयणं भायणं पडितं पि ण भिज्जति, रक्खियं भवति,
पुठ्ठावणसु य संज्ञासु पडिलेपमज्जणा करंति । अगीतगिलाणा जत्थ
यसहीए, तत्थ ठवेति । ते वा अगीयगिलाणा अणत्थ ठवेति

॥ २००॥

सूत्रम् --

सूत्रम् - ७९ -- जे भिक्षु परिवासिस्स अरुणस्स वा पाणस्स वा साइमस्स वा साइमस्स वा तयप्पमाणं वा भूइप्पमाणं वा विन्दुप्पमाणं वा आहारं आहारेइ आहारंते वा सातिज्जति ॥११-७९॥

सूत्रम् - ८० -- जे भिक्षु मंसाइयं वा मच्छाइयं वा मंसलं वा मच्छलं वा आहेणं वा पहेणं वा सम्मेलं वा हिंगोलं वा अन्नयरं वा तहप्पगारं विरूयत्तुं हीरमाणं पेहाए ताए आसाए ताए पिवासाए तं रयणिं अणत्थ उवातिणावेति उवातिणावेतं वा सातिज्जति ॥११-८०॥

रू

पगरणं

जम्मि पगरणे मंसं आदीए दिज्जति पच्छा ओदपादि तं - मंसादि भण्णति, मंसाण वा गच्छंता आदावेव पुरे करेति तं वा मंसादि, आपिएसु वा मंसेसु आदावेव जणवयस्स मंसपगरणं करेति पच्छा सयं परिभुजति तं वा मंसादी भण्णति। एवं मच्छादियं पि वत्तव्यं। मंसलं - जत्थ मंसापि सोत्तिज्जति, एवं मच्छलं पि। मंस जमन्नगिहातो आपिज्जति तं आहेणं, जमन्नगिहं पिज्जति तं पहेणं। अहवा जं बहुगिहातो वरगिहं पिज्जति तं आहेणं, जं वरगिहातो बहुपरं पिज्जति तं पहेणं। अहवा वरवहुण जं आमव्वं परोप्परं - पिज्जति तं सव्वं आहेणकं, जमन्नतो पिज्जति तं पहेणं। सव्वाण-मादियाणं जं हिज्जति - पिज्जति सि तं हिंगोलं हुज्जति वा तं हिंगोलं। अहवा जं मतभत्तं कैरगादियं तं हिंगोलं। दीवाहभत्तं सम्मेलो, अहवा गोठो तीए भत्तं सम्मेलं भण्णति। अहवा कम्मारंभेसु प्वासिता जे ते सम्मेली। तसिं जं भत्तं तंसम्मेलं गिहातो उज्जाणादिदु हीरंते - नीयमानमित्थर्थः, पेहा - पेइय, तं लप्पस्याधीत्यासा, अहवा ओदनादि अशितुमिच्छा तदासा, द्वाहापावकादि पातुमिच्छा पिपासा, अहवा ताए प्रदेशाए-प्रतिश्रयादित्थर्थः, जो ति साइ - जम्मि दिणे पगरणं भविस्सति तस्स आरतो जा रयणी तं जो - अणत्थ प्रतिश्रये उवातिणावेति नयतीत्यर्थ, अन्नं वा नयंतं सादि-ज्जति, तस्स वउगुहं आणादिणो य दोसा, आयसंजमविराहणा, य उक्तं: सूत्रार्थः। इदाणिं पिज्जुली। सा प्रायश्चरे गतायैव।

७-आइ विओ अ. १२०५
५ सम्मेलो.

ते

पगण्ये तं

भा. ३४६६ -- मंसाइ पगरणं खलु, जत्थियमेत्ता उ अहिया सुते। आ सोज्जायरतराण व, जे तत्थासागते भिक्षु ॥२०१॥ तं पगरणं सेज्जातरस्स, इतरस्स वा- असेज्जातरस्स, जे भिक्षु तत्थ - भत्ते आसा - तत्थासा, तत्थासाते अणं वसहिं - आगते आणादयो दोसा भवंति ॥२०१॥

भा. ३४६७ -- तं रयणिं अणत्था, उवातिणा एतरेसु वा तत्थ। सो आणा अणवत्थं मिच्छतविराहणं पावे ॥२०२॥ सेज्जायरभत्तो - सेज्जायरपिंडो अकप्पिउत्ति काउं अन्नवसहिं गच्छंति, इयरेसु तत्थ गंतुं वसंति परिज्जन्ता ॥२०२॥

भा. ३४६८ -- मंसाण व मच्छाण व, गच्छंता पारियम्मि वयगादी। आपेति संसडिं पुण, सलगा जहियं तु सोसंति ॥२०३॥

गच्छमाणा संखडिं करैति, कतिवमासादि अमंलमक्षपवधे गहिते तम्मि पुण्णे मंसादिपगणं काठं धिज्जातिद्याण दाठं पच्छा सयं - पारैति। अहवा मंसादिभक्षपविरतिव्ययं घेत्तुं तस्स रक्खणदठा आदिप संखडिं करैति, आणिए वा मंसे संखडिं करैति, सलगं जत्थ मंसं - सो संति ॥२०३॥

भा. ३४६९ -- आहेणं वारगइ-त्तगाण वधुइत्तगाण व पहेणं ;
वरइत्ताविंवेहेणं, पहेणं णैति अण्णत्थ ॥२०४॥

गताया ॥२०४॥
भा. ३४७० -- सम्भेलो घडा भोज्जं, जं वा अत्थाराणा पकरैति।
१२ (सा) हिंगोलं जं हिज्जति, सिद्धोढसिवाइ करुं वा ॥२०५॥
गताया ॥२०५॥

भा. ३४७१ -- हीरंतं णिज्जंतं, कीरंतं वा वि विस्स तु तयासा।
अण्णत्थ वसति गंतुं, उवस्सतो होति वुवएसो ॥२०६॥ उ
गतया ॥२०६॥

भा. ३४७२ -- सेज्जायरस्स पिंडो, मा होहिहि तेण अण्णहिं वसति।
इतरेसु परिजयदठा अणागयं वसति गंतुणं ॥२०७॥
गतया ॥२०७॥ तत्थ गच्छमाणस्स अंतरा छक्कायविराहणा
कंटदिठविसमादिपहिं वा आयविराहणा। इमे य दोसा तत्थ --

भा. ३४७३ -- दुण्णीय दोण्णि विदठा, ममुम्मता य तत्थ इत्थीओ।
वदुं भुताभुते, कोउयसरणेहि गमणावी ॥२०८॥
उप्पाउयं दुन्मियत्थं वा दुम्नोतं-अदाउडा, दुन्मिविदठा
विब्भला, णिब्भरा मत्ता, मदक्खए ईसिं सवेयणा सविकारवेदठकारी चे
उम्मता, भुतभोगिणो तातो वदुं सतिकरणं, इयराण कोउयं, ततो
पडिगमणादि करेज्ज। जम्हा एते दोसा तम्हा तत्थ ण गंतव्यं ॥२०८॥
वितियपदेण वा गच्छेज्जा --

भा. ३४७४ -- असिखे ओमोयरिए, रायहुदठे भए व गेलण्णे।
अद्याण रोहए वा, अप्परिणामेसु जयणाए ॥२०९॥
असिवाविसु सत्तु कारयेसु जति गीयत्था ततो पणगपरिहाणीए
वसहिठिता वेव गिणहंति ॥२०९॥
जतो भण्णति --

भा. ३४७५ -- परिणामतेसु अच्छति, आउलछम्मेण जाइ इतरेसु।
जे दोसा पुव्वुत्ता, सा इतरे कारये जयणा ॥२१०॥
अगीया वि जति परिणामगा तो अच्छति। अह अगीता -
अपरिणामिया तो सेज्जायरसंखडीते आयरिओ भणति - एत्थ -
कल्लं जणाउलं भविस्सति इतो निग्गच्छापो अन्नवसहीए ठामो,
असेज्जायरसंखडीए पुण संवासभक्षया भविस्संति ति काठं अन्नवसहीए
वि वसेज्जा ॥२१०॥ सूत्रम् --

भा. ८१ -- जे भिक्खु निवेयणपिंडं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥११-८१॥
१ (पिंडुणि यादि आण) उवाइयं अणोवाइयं वा जं पुण्णभक्ष माणिभक्षसत्तवाण जक्खमं-
= ग्रहादिभक्ष देवनि। हुंदिमादियाण निवेदिज्जति सो निवेयणापिंडो। सो य दुविहो -
साहुणिस्साकडो अपिस्साकडो य। णिस्साकडं गेणहंतस्स चउगुरुं,

अनिस्साकडे भासलहुं आणादिया य दोसा ॥

भा. ३४७६ -- सव्वाणमाइयाणं, दुविहो पिंडो निवेयणाए उ ।

णिस्साएऽपिस्साए, णिस्साए आणमादीणि ॥२११॥

सव्वाणादिया जे अरहंतपक्खिया देवता ताण जो पिंडो

निवेदिज्जति सो दुविधो - णिस्समणिस्साकडो य । णिस्साकडं पिंडुं

गेण्हंतस्स आणादिया ॥२११॥

इमेण विहिणा णिस्साकडं करेति --

भा. ३४७७ -- चरुणं करेसि इहरा, समणापेच्छंतुवक्खं भोतुं ।

स्साकलं ठवेति व, णिस्सापिंडम्म सुत्तं तु ॥२१२॥

वाणरुई सड्डो वा णिवेयणचरुवदेसं कातुं साधूण देति,

आधाकम्मं ठवितं च, अहवा " जाव साहू अच्छंति ताव उवातियं दि
देमो, सुहं साहू गेण्हंति " । एत्थ ओसक्खणीसजायठवियदोसा । अग

जया वा साहू आगमिस्संति तदा दाहेमो एत्थं ओसक्खणीसजा-

तठवियदोसा । सद्धाकडं साहुणिस्साए वा ठवेति, एत्थ ठवियगदोसो ।

केवलो/एस णिस्साकडो एत्थ सुत्तणिवातो । इमो अणिस्साकडो-कडो

साहू होउ वा मा वा देवताते पुच्छवपवत्तं ठवेति । सो य ठवितो

साहू य पत्ता, एसो कप्पति ॥२१२॥ णिस्साकडो वि कप्पति - अ कडो वि

निस्साकडो वि कप्पति इमेहिं कारणेहिं --

भा. ३४७८ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुटो भए व गेलण्णे ।

अप्पाण रोहए वा, जयणागहणं तु नीयत्थे ॥२१३॥

पणपरिडाणिजयणाते गेण्हंति, जहा वा अगीतअपरिणामगा य

ण याणंति तहा नीयत्था गेण्हंति ॥२१३॥ सूत्रम् --

सूत्रम् ८२-- जे भिदसु अहाछंदं पसंसइ पसंसंतं वा सातिज्जइ ॥११-८२॥

सूत्रम् - ८३ -- जे भिदसु अहाछंदं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥११-८३॥

"अहाछंदे"ति - जकारट्यंजनलोपे कृते स्वरे व्यवस्थिते भवति

अहाछंदः, छंदोऽभिप्रायः, यदा स्वाभिप्रेतं तथा प्रज्ञापयन् अहा-

छंदो भवति, तं जो पसंसति वंदति वा तस्स चरुणं आणादिया

य दोसा । केरिसा पुण अहाछंदपडियतीतो --

भा. ३४७९ -- उस्सुत्तमशुवइटठं, सच्छंदविगप्पियं अणुवादी ।

परतत्ति पक्खे ति-तिणे य इणमो अहाछंदो ॥२१४॥

उस्सुत्तं णाम सुत्तादवेत्तं, अशुवदिटठं णाम जं णो आयरिय-

परंपरागतं मुक्तव्याकरणवत् । सीसो पुच्छति - किमणं सो -

परूवेति ? आचार्याहिं - "सच्छंदविगप्पियं", स्वेन छंदेन विकल्पितं

स्वच्छंदव्यतिकल्पितं, तं च "अणुपाती" - न क्वचित् सूत्रे अर्थे उभए

वा अनुपाती भवति, ईदृशं प्ररूपयन्ति, किं च परो गृहस्थस्तस्य

कृताकृतव्यापारवाहकः, पराध्वावभाषी वा, स्त्रीकृषादिप्रवृत्तो

वा, परतत्तिवृत्तिः । तित्तिणो - दब्बे भावे य, दब्बे तुंवुणा-

दिकटठं अणपिक्खितं तितिणित्तिणेति, भावे तित्तिणो आहारोवहि

सेज्जाओ इटठातो अलभमाणो सीयति - जूरतित्तुप्पति । एवं - ति

दिवसं पि तितिणित्तिणो अच्छति अधित्ति । इमा अहाछंदे प्रतित-

पत्तयः ॥२१४॥ सो य अहाछंदो तिहा उस्सुत्तं वंसेति परूवणवरण-

गतीहुं । तत्थ परूवणे इमं --

प
त्तिप्रवृत्तः)

भा. ३४८० - पडिलेहण-गुहपोती, रयहरण-पिसिज्ज-पात-वतए पट्टे । द
पडलाइ चोल उण्णादसिया पडिलेहणा पोत्ते ॥२१५॥

जच्चेव
ति

पादपडिलेहणिसुहपोत्तियाणं एगंतरं भवतु, जतो स्वकायपम-
ज्जणा भायणपमज्जणा य एयाए वेद कज्जति, न विरोहो अपो-
वगरणया भवति, तम्हा सव्वे इ पडिलेहमिया सव्वे इ गुहपोत्ति-सच्चेव
या कज्जतु । रयहरणपट्टगो वेव बाहिरपिसिज्जाकज्जं करेति, किं
निसिज्जागहणं कज्जति । एकं वेव पादं पडिग्गहं भवतु, किं भवय-
गहणं कज्जति ? पडिग्गहेणं चिय मत्तकज्जं कज्जति, भणियं च -
तरुणो एगं पादं गेणहेज्जा ॥ "पट्टे"ति - उत्तरपट्टो, सो रातो
अत्थुरणं कज्जति, भिक्खुगहकाले तं वेव पडलं कज्जति, अथवा रातो
उत्तरपट्टो दिवा सो वेव चोलपट्टो कज्जति । किं कम्भडफासाहिं
उन्नवसियाहि ? सोमिया वेव मिठफासा भवतु । जति जीवदयत्थं
पडिलेहणा कज्जति तो एगवत्थस्स उदरिं सव्व पडिलेहणा कज्जत,
तं वत्थं वाहिं शीतले पदेसे पडिलेहिज्जतु । एवं जीवदया भवति ॥ अकया
॥ २१५॥

भा. ३४८१ -- दंतच्छिच्छण-मलितं, हरियट्ठ पमज्जणा य पितस्स । अ
अणुवादि अणुवादी, परूवणाचरणगीतुं च ॥२१६॥
दंतेहिं णहा ठेत्तव्वा, नहरणं ण घेत्तव्वं, अधिकरणसंभवात् ।
पादं अलितं धरेयव्वं, लेवग्गहणे बहू आयसंजमविराहणा भवति ।
हरितोवररिठिते डगलादि घेत्तव्वं, ते जीवा भारास्कांता आसासि -
या भवन्ति, अण्णहा अदयालुत्वं भवति । जहा पितो जीवदयत्थं -
पमज्जति जाव छन्नं, तहा परतो पि पमज्जतु, जीवदयत्थमेव ण -
दोसो । एत्थ किं चि अणुवादि जहा पडिलेहणिसुहपोती, अहवा
पडिलेहणा पोत्ते । किं चि अणुवादि, जहा - "पट्टे य पडलादि
चोले"ति, छप्पतिय-उदरसंभवात् । अहवा सव्वे पदा अगीतस्स अणु-
वादी य प्रतिभाप्ति, गीतार्थस्य अनुपपत्ति, अनभिहितत्वात् -
सदोषत्वाच्च ॥ एषा परूवणा भणिता । इयापिं चरणगीतुं भणति ।
॥ २१६॥

उमा-२१५

स

तत्थ चरणे --

भा. ३४८२ -- सागारियातिपलियं क-पिसिज्जासेवणा य गिहिमते ।

पिग्गंधिचिट्ठणादी, पडिसेहो मासकप्पस्स ॥२१७॥

भा. ३४८३ -- सेज्जातररातपिंडे, उग्गमसुद्धाह को भवे दोसो ।

पडिबत्तिदुविहधम्मं, सेज्जुं नवए य पलियंके । २१८॥

भा. ३४८४ -- अणुड्डाहो गिहिमते, निग्गंधीचिट्ठणे च सव्ववत्थ ।

दोसविमुक्को अच्छे, मासहियं उण चरणेवं ॥२१९॥

सेज्जातरपिंडो उग्गमादिसुद्धो भोत्तव्वो, आयिग्गहणातो छे
रायपिंडो, न तत्र दोषः । ण्वे पलियंकेमंहुणाइजीवदिरहिते -
सोयव्वं, न दोसो । गिहिनिसेज्जाए को दोसो ? अवि य -
साहू तत्थ निरुणो धम्मं कलेज्जा, ते य दुविहं धम्मं पडिवज्जेज्जा
-- गिहिधम्मं साधुधम्मं च, एवं बहुतयो गुणो गिहिपिसिज्जाते ।
गिहिमत्तसेवणे को दोसो ? अधि य उड्डाहपच्छावणं कतं भवति ।

णिग्नंभीणं उवस्सए दोसविपुक्को कुसलचित्तो चिट्ठणादिपदे किं न करेति। अह तत्थ ठियस्स अकुसलचित्तसंभवो भवे, ते अन्नत्थ वि अकुसलचित्तस्स दोसो भयत्येव, जत्थ न दोसो तत्थ मासाहियं पि वसत्तु, जत्थ दोसो तत्थ ऊणे वि मासे गच्छउ, एवं मासकप्पेण न किं चि पयोयणं। एवं चरणे परूयणं करेति ॥२१७॥ किं चान्यत् --

भा.३४८५ -- चारे देरज्जे वा, पढमसमोरणं तह य णितिए य।

सुण्णे अकप्पिए वा, अणाउंठे य संभरेए ॥ २२०॥

चरणं चारः, विगतारायं देरज्जं, " जं भणियं णो कप्पइ णिग्नंभीणं देरज्जविपुक्कज्जं सज्जं गमपं सज्जं आगवणं " तदयुक्तं कम्हा ? जम्हा परीसहोवसग्गा सोढव्वा। अवि य पव्वयतेण वेव अप्पा परिचत्तो। पढमसमोरणमि उग्गमाविदुद्धं वत्थं पत्तं किं ण धेप्पति ? को दोसो, विम्वयस्स ? णितियावासे को दोसो ? अणियविहरंताणं सीउण्हपरीसहाइया य दोसा। निपुच्चवाते सुण्णा प्व वसही किं न कज्जति ? को दोसो ? पिंडवुत्थावि अकप्पिएण उग्गमाविदुद्धं आणियं किं न पुंजति ? अन्नाउंठं अढंतस्स पिवास-सुहपरिस्समा वहुतरा दोसा, तम्हा असदढाविदुद्धं कुलेसु वेव - उग्गमाविदुद्धं धेतव्वं। अन्नसंभोइओ पंचमहठव्वयअड्डारससीलंगसह-स्सधारी तियुत्तो पंचसमितो य तेण सद्धिं किं न पुंजति ? न य - ज्ज अन्नकिरिया अन्नस्स संकामति। एवं चरणे उस्सुत्तं परूवेइ करेति य ॥२२०॥

इयाणिं गतिविदठंतमाह --

भा.३४८६ -- सेतं गतो य अड्विं, एक्को संविक्खए तहिं वेव।

तित्थकरो ति य पियरो, सेतं तू भावओ सिद्धी ॥२२१॥

इमं अहाउंदो विदठंतो परिकप्पेति। तं जहा एगो कुट्टवी तस्स चउरो पुत्ता। तेण सव्वे संविदठता - "गच्छह सेते, किसिवावारं करेह "। तत्थेगो जहुत्तं सेते कम्मं करेइ, वीओ गामा णिग्नंतु अड्वीए उज्जाणादिषु सीयलच्छायदिठतो अच्छति। तत्तिओ गिहा णिग्नंतु गामे वेव देवकुलादिषु ब्रूयादिपमत्तो विदठति। चउत्थो गिहे वेव किंचि वावारं करंतो विदठति। अण्णया तेसिं पिया - यतो। ताण जं पिसिंतियं किंचि दव्वं ठेते वा उप्पण्णं तंसव्वं समभाणेण भवति। इयाणिं विदठंतोयसंहारो, पच्छं - कुडुंविस्समा तित्थगरा, भावतो सेतं सिद्धी, पढमपुत्तसमा मासकप्पविहारी उज्जमंता, वितियपुत्तसमा णितियवासी, ततियपुत्तसमा पासत्ता, चउत्थपुत्तसमा सावगधम्मठिता गिहिणो, तित्थकरपितिसंतियं दव्वं णाणदंसणचरित्ता, जं च तुब्बे सेतं पडुच्च दुक्करं किरियकलासं करेह तं सव्वं अम्ह णितियाविभावदिठयाणं सुहेण वेव सामण्णं ॥२२१॥ कहं पुण अहाउंदं पसरुति ? उच्यते --

भा.३४८७ -- देरग्गितो णिवित्तो य, भासए य सहेउयं।

सासणे भत्तिमं वावी, एवमाई पसंलणा ॥२२२॥

गिरागो अग्गं जस्स स देरग्गितो, विगतारागो वा - देरग्गितो, उज्जमंतो ब्रूउत्तरगुणेषु विपुलो विवित्तो, उस्सुत्तं पन्न-

वैतो वि "एस जुज्जमाणं सहेउगं भासति, जिणसासणे जिणाणं -
जिणसासणपवन्नाणं य सव्वेसिं एस भत्तिमंतो वन्नादादी" य ॥२२३॥

भा.३४८८ -- एवं तु अहाठंदे, जे भिक्खु पसंसए अहव वंदे ।

सो आणा अपसत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥२२३॥

॥कंठा॥ जं सो समायरति तं सव्वं अणुण्णायं भवति । अहाठंद-

सेहाणं य अहाठंदभाये धिरीकरणं कयं अवति, सेहो वा तत्थ गच्छति ।

॥२२३॥ कारणे पुण पसंसति वंदति वा --

भा.३४८९ -- वितियपदमणप्पज्जे, पसंस अविकोपिते व अप्पज्जे ।

जापंते वा वि पुणो, भयसा तव्वादि गच्छट्ठा ॥२२४॥

अहाठंदो कोइ राइस्सिओ, तब्भया तं पसंसति वंदति वा ।

"तव्वादि"ति - कश्चिदेवंवादी प्रमाणं कुर्यात् - "अहाठंदो न -

अ.:

वंधो, नापि प्रशस्य"इति प्रतिज्ञा, कस्माद्धेतोः ? उच्यते --

कर्मबन्धकरणत्वात्, को वृष्टान्तः ? अथिरतमिथ्यात्ववन्दनप्रशंस-

नवत् । ईदृशप्रमाणस्य ब्रूषणे न दोषमावहति प्रशंसवन्दनपूर्वकं कुर्वन् ।

"गच्छट्ठ"ति - कोइ अहाठंदो ओमाइसु गच्छरक्खणं करेति, तं

वंदति पसंसति वा, न दोसो ॥२२४॥

सूत्रम् - ८४ -- जे भिक्खु पायगं वा अणायगं वा उवासगं वा अणुवासगं वा

अणं वा पव्वावेइ पव्वावेतंवा सातिज्जति ॥१६-८४॥

पायगो स्वजनः, अनातगो अस्वजनः, अधवा नातगो प्रहायमानः,

अनायगो अप्रहायमानः, उपासकः आवकः, अनुपासको मिथ्यादृष्टिः

न अलं - अनलं अपर्याप्तः अयोग्य इत्यर्थः, पव्वावेतस्स चउगु

आपादिया य दोसा । इमा पिज्जुत्ती न सुत्तक्कमेण अणुपुव्वीए

पक्खापेति --

भा.३४९० -- साधुं उवासमाणो, उवासतो सो वती व अवती वा ।

सो पुण पायग इतरो, एवमुवासे वि दो भंगा ॥२२५॥

उवासगो दुविहो वती अवती वा ? जो अवतीसो परं

दंसणं संपण्णो । एक्केक्को पुणो दुविहो नायगो अनायगो वा ।

अणुवासगो पि नायगमनायगो य । एते चेव दो विकप्पा ॥२२५॥

५

सू. ८४

अनलमित्यपर्याप्तः । चोदकाह -- "ननु अल्लेखदः त्रिष्वर्थेषु दृष्टः,

तद्यथा - पर्याप्ते भूषणे वारणे च । आचार्याह --

भा.३४९१ -- कामं खलु अलसद्धो, तिविहो पज्जए तहिं पगतं । अत्त

अपलो अपचचलोति य, होति अजोगो य एगट्ठा ॥२२६॥

यद्यपि त्रिष्वर्थेषु दृष्टः तथापि अर्थवशादत्र पर्याप्ते दृष्टव्यः,

न अलो अनलः, अपचचलः, अयोग्यश्च एकार्थाः ॥२२६॥ ते य -

पव्वज्जाए अजोग्गा इमे --

भा.३४९२ -- अट्ठाररुपुरिसेसुं, वीसं इत्थीसु वस नपुंसेसु ।

पव्वावधा अपरिहा, इति अपला इतिया भजिया ॥२२७॥

सव्वे अड्डयालीसं । जे ते अट्ठाररुपुरिसेसुं ते इमे --

भा.३४९३ -- वाले पुइठे नपुंसे य, जइठे कीये य वाहिरे ।

दा.गा. तेने रीयावकारी य, उम्भते य अदंसि ॥२२८॥

भा.३४९४ -- दूसे पुइठे य पुंठे य, अप्पेति जुंगिरे इ य ।

दा. गा. उपपएद्ध भयए, सेहपिप्फेडिया इ य ॥२२९॥

(जो पुरिसनपुंसगो सो पडिसेवति पडिसेवावेति । जातो चि /
वीसं इत्थीसु ता इमा वाली बुद्धी जाव सेहणिएडिया, एते
अटठारस, इमाओ य दो --

मा. ३४९५ -- गुठिवणि वालवच्छा य, पच्चावेउं ण रूपती ।

एएसिं तु परूवणा, कायव्वा दुपयसंजुता ॥२३०॥

णुंसदारे विसो - इत्थीणुंसिया इत्थिवेदो वि से -
नपुंसकवेदमपि वेदेति । "एएसिं" गाहापच्छं । "दुपयसंजुते" ति अस्य
ट्याख्या -

मा. ३४९६ -- कारणमकारणे वा, कारणजयणेतरा पुणो दुविहा ।

एस-परूवण दुविहा, पुणं वप्पेणिमं सुतं ॥२३१॥

कारणे णिककारणे वा पच्चावेति । कारणे जयणाते अजयणाए
वा । जो वप्पेण पच्चावेति तस्स वउगुरुं आणादिया य दोसाः ॥

मा. २२८ ॥२३०॥२३१॥ "बाले" ति वारस्स इमा वक्खा --

मा. ३४९७ -- तिविहो य होति वालो, उक्कोसो मज्झिमो जहण्णो य ।

एतेसिं पत्तेयं, तिण्हं पि परूवणं वोच्छं ॥२३२॥

तिविहवालस्स पत्तेयं इमं वक्खाणं --

मा. ३४९८ -- सत्तट्ठगमुक्कोसो, छप्पणमज्झो तु जाव तु जहण्णो ।

एवं वयणिप्पणं, भावो वि वयाणुवत्ती वा ॥२३३॥

जम्पणतो सत्तट्ठवरिसो जो सो उक्कोसो वालो, छपंच-
वरिसो मज्झिमो, एगादि जाव वउवरिसो एस जहण्णो । एवं
वा ज्यतो वालत्तं वतनिप्पणं, प्रायसो भावो वयाणुवत्ती भवति, वासद्धो
वयाणुवत्ति, कं ? जहा वालो सवालभावो --

कारणा गाहा ॥

अहवा वासद्धो णवभेदो - जहण जहणो, जहणमज्झो,
जहणमुक्कोसो । एवं मज्झमुक्कोलेसु तित्तिनेतित्ति भेदा वत्तवा ।

॥२३३॥ इमं तिविहवालकरणं लक्खणं च --

मा. ३४९९ -- उक्कोसो वट्ठणं, मज्झिमो ठाति वारितो संतो ।

जो पुण जहणवालो, हत्थे गहितो वि ण वि ठाति ॥२३४॥

जं पुण ते वारिता करंति तं केरिसं ? वि या

मा. ३५०० -- छिंदंतमछिंदता, तिण्णि वि हरिताति वारिता संता ।

उक्कोसो जति छिंदति, ताणि पुणो ठाति तो वट्ठो ॥

आदिसद्धातो पुढवादिषु आलिंपणसिंघणतावणीयणसंघट्ट-
णादि वट्ठत्वा । उक्कोसो जति तेषु छेदणादिषु पयट्ठति तो -

गुरुणा अण्णेण वा वट्ठमेतो चेव अवारिओ ठायति । मज्झिमो
पुण यदा वारितो तदा ठायति, जहणवालो जदा हत्थे धेउं

धरितो तदा ठायति, तथादि वामहत्थेण छिंदति पादेण वा ॥

२३४॥२३५॥ इदाणिं ते केरिसं वालो मेरं धरंति ? तिविहं वाल-

लक्खणं च भणति --

मा. ३५०१ -- मंडलगम्मि वि धरितो, एवं वा विट्ठ चिट्ठति तहेय ।

मज्झिमो मा छिंदसु, ठाडति ठाणं णिं चेट्ठे ॥२३६॥

मंडलमालिहंति, "धेरं अलंघिता एत्थ चिट्ठह" ति भणिता

लिह्ति अलंघेता

ઠિયા ઝિણળ્યા ઝિવળ્યા વા, હરિતાવિ વા અચ્છિંદંતા ઉદ્ધોસો
જહેવ મૈણિતો તહેવ ઠિતો। યજ્ઞિમો વિ હરિતાવિહંતો જદા -
વારિતો તવા ચિદઠિતિ, મંદલે વિ નિસ્રો શેરં લંદેણુ યાસે ચિદઠિતિ॥
॥ ૨૩ ૬॥ ઇમો જહળ્ળો --

मा. ३५०२ -- दाहिणकरन्मि गहितो, वामकरेणं स छिंदति तणाणि ।
 न य ठाति तहिं ठाणे, अह रुञ्छति विस्सरं रुवति ॥२३७॥ **अ**
 हरिताविद्यु पुच्छं गतार्थम् । जहण्णवालो मंडले ~~ये~~ निच्छे प
 तन्मि मंडलदठाणे चिदठति, पाएण वा मंडलं भंजति । अह वालो
रुञ्छति मंडले तो चडप्फडतो विस्सरं रुवति ॥२३७॥ पसेवत्थो -
 इमाए गाहाए भण्णति --

भा.३५०३ -- जह भणितो तह बुद्धिदयो पढयो वितरण फेडियं ठाणं ।
तत्तितो ण ठाति ठाणे, एस विही होति तिण्हं दि॥ ३५०३॥

लक्षणे^५ कंठा । एस तिण्ह पि बालाणं^५सूखे वि पडुवणाविही -
^५सूत्र ८४ वक्खाणो ॥२३॥ एयं तिविहं बालं जो पैठवावेति तस्स सिक्खा-
 येतस्स असिक्खा^५वेतस्स वा इमं पच्छित्तं --

मा.३५०४ -- एगुणतीस वीसा, एगुणवीसा य तिविहवाल्स्मि ।
 पढमे तवो वितिए मीसो, ततिए छेदो व मूलं या ॥२३९॥
 उक्कोसेवाले अणत्तीसा, मज्झिमे वीसा, जहण्णे एगुणवीसा ।
 “पढमे”त्ति उक्कोसे जदा सव्वे तवदठारणिता तया तेषु चेव ठाणेषु
 छेदो पयदटेति । “वितिए”त्ति - मज्झिमे तवछेदो जुगवं गच्छंति,
 एयं मीसं भण्णति । “ततिए”त्ति - जहण्णेण तवो^३ छेदो चेव केवलो
 भवति, पठ्ढावेतस्स^४ मूलं चेव ॥२३९॥ उक्कोसेवाल्स्स अणत्तीस”त्ति
 जं बुत्तं तस्सिमा चारणविही --

म. ३५०५ -- एगूणतीस-दिवसे, सिद्धबावेंतस्स मासियं लह्यं।
उक्कोसगम्मि धाले, ते चेव असिद्धरूपे गुरुग ॥ २४०॥

वि.प्र. ३५०६ -- अण्ण^१ अणत्तीसं, गुरुगा सिक्खमसिखे य चरलहुगा ।
पुणरवि अणत्तीसं, लहुगा सिक्खेत्तरे गुरुगा ॥ २४१

भा.३५०७ -- अण्णे वि. अण्णतीसं, गुरुणा सिक्खे असिक्खे छल्लहुगा ।
छल्लहुगा सिक्खम्मी, असिक्खगुरुणा अण्णतीसं ॥२४२॥

भा. ३५०८ -- एमेव य छेदादी, लहुगा गुरुगा य होति मासादी ।
सिक्खावैतमसिक्खे, मूलेक्कदुग्गं तहेक्केक्कं ॥ २४३ ॥

एतेसिं चरुण्ह गाहाणं इमा सवित्थरा वक्खणभावणा -

उक्कोसगवालं पठ्वावेत्ता सिक्खावैतस्स एगूणतीसंदिवसा माराल्ह,

असिक्खावेतस्स मासगुरू । अण्णे एगूणतीसं दिवसे सिक्खावेतस्स -

मासगुरुं असिदत्तावेतस्स चउलहु । अण्णे अ एगूणतीसूंसिदत्तावेतस्स

चउत्त॑सु असिक्खावे॑तस्स चउत्त॑सु । अण्णे एगू॑णतीसं दिवसे सिक्खावे॑तस्स

चउ हंते असिक्खावेतस्स छद्दुहु। अन्ने पगूणतीस दिवसे सिक्खावेतास्स

८६३ ह असिक्खावैतस्स मासलहूँदो । अण्ण एणूणत्तीस दिवसे -

सिक्खावेतस्स मासलूठ्ठादा असिक्खावेतस्स मासगुठ्ठादा । अण्ण

एगुणतीस दिवसे सिक्खायतस्स मासगुठ्ठावा असिक्खायतस्स चत्तल्लू
देवे देवे देवे विं विं विं देवे विं देवे विं

उवा । अण्ण एगुणतासि दिवसा सिक्खान्तस्स चरतनुउवा असिक्खा-

वतस्स च्चिउगुल्लुदा । अण्ण एगुणतीसं दिवसं सिक्खीवतस्स च्चिउगुल्लुदा
असिक्खी । वतस्सं छद्दहु वेदो । अक्खे एगुणतीसं दिवसे सिक्खीवतस्सं च्चिउगुल्लुदे

असिक्खावैतस्स छगुरुहेवो । अन्ने एगुपतीसं दिवसे सिक्खावैतस्स
छगुरुहेवो असिक्खावैतस्स एगदिणं मूलं । ततो सिक्खावैतस्स एगदिणं
अणवदठो । ततो सिक्खावैतस्स पारंची अहवा उक्कोसेण
वालस्स तवो मासादी चेवा हेवो पुण लहुगुरुणे पणगादि ताव -
येयववो जाव छम्मासे सिक्खासिक्खेसु मूलादिद्या एक्केक्कदिणंतेहा ।
अथवा उक्कोसंवालं पव्वावैतस्स अणत्तीसं दिवसे मासलहुं तवो ।

अण्णे अणत्तीसं दिवसे मासगुरुतवो । एवं अहणत्तीसं अह्वदंतेहिं चउ - उ
तवा लहुगा चउगुरुछल्लहुगुरुहेवा य नेयववा, मूलादि एक्केक्कदिणं, एत्थ
सिक्खासिक्खा न कायववा ॥ २४०-२४१-२४२-२४३ ॥ २४४ ॥

MA. ३५०९ --

अहेवा एसेव गमो, दिणेहि सिक्खेतरवज्जितो होति ।

MA. ३५१० --

* मासादि तवच्छेवा, मूलादि एक्केक्कदिणं ॥ २४५ ॥

अहेवा एसेव तवो, हेवो पणगादितो लहु गुरुणे ।

जा छम्मासे णेओ, ततो मूलं दुणे वेव ॥ २४६ ॥

MA. ३५११ --

मज्झिमवीसं लहुगो, सिक्खमसिक्खत्तस्स मासिओ हेवो ।

अण्णे वीसं सिक्खे, लहुओ हेदितरे मासगुरु ॥ २४७ ॥

MA. ३५१२ --

अण्णे वीसं सिक्खे, मासगुरु तवो असिक्खे सो हेवो ।

पुणरवि सिक्खे हेवो, गुरुओ असिक्खत्तस्मि चउलहुगा ॥ २४७ ॥

MA. ३५१३ --

एवं अह्वोक्कंती, नेयववं जाव छगुरु हेवो ।

तेण परं मूलेक्कं, दुगं च एक्केक्कयं जाण ॥ २४८ ॥

(ति) *

एतेसिं दोण्हं गाहाणं इमा भावभा - मज्झिमं पव्वावैतस्स

* अण्णे वीसं दिक्
से सि० मासलहु
हेवो, असि० मास-
गुरु तवो ।

वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स मासलहुतवो, असिक्खावैतस्स मासलहु

हेवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स मासगुरुतवो । असिक्खावैतस्स

मासगुरु हेवो । अन्ने वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स मासगुरु हेवो

असिक्खावैतस्स चउलहु तवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स -

चउलहु तवो असिक्खावैतस्स चउलहु हेवो । अण्णे वीसं दिवसे -

सिक्खावैतस्स चउलहु हेवो असिक्खावैतस्स चउगुरुतवो । एवं अह्वोक्कं-

तीए तवहेवो नेयववा जाव छगुरुहेवो । ततो सिक्खासिक्खेसु मूल-

अणवदठपारंचिया एक्केक्कदिणं येयववा । अहवा मज्झिमे अण्णे वीसं

दिवसे सिक्खावैतस्स मासलहु तवो असिक्खावैतस्स मासलहु हेवो । (१)

अन्ने वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स मासलहुहेवो असिक्खावैतस्स मास-

गुरु तवो ॥ अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स मासगुरु तवो, असि-

क्खावैतस्स मासगुरु हेवो । अण्णे सिक्खावैतस्स मासगुरुहेवो असि-

क्खावैतस्स चउलहुतवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स चउलहु

तवो असिक्खावैतस्स चउलहु हेवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स

चउलहु हेवो असिक्खावैतस्स छल्लहु तवो । अण्णे वीसं दिवसे -

सिक्खावैतस्स छल्लहु तवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स छल्लहु

हेवो (असिक्खावैतस्स

छगुरुतवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स छगुरुतवो, असिक्खावैतस्स

छगुरुहेवो । अण्णे वीसं दिवसे सिक्खावैतस्स छगुरु हेवो असिक्खा-

वैतस्स एगदिणं मूलं ॥ असिक्खावैतस्स एगदिणं मूलं

असिक्खावैतस्स एगदिणं अणवदठो । ततो सिक्खावैतो एग दिणं

१-इदं पाठो ह्ये पुण्यमसत्तस्य आणारकर इत्ति स्पष्टं ज्ञेयं नास्ति ।

२-पुण्यमिज्जस्य सुद्रणप्रती अपि नास्ति

अपयदठो असिक्खायेंतो पारंवी । ततो सिक्खायेंतो एगादिणं पारंवी॥
॥ २४७॥ २४८॥ इदंणि जहण्णो --

भा. ३५१४ -- ^{निरासिक्खसिक्खे} { अहंवा सिक्खसिक्खे, तवहेदा मासियादि जा लहणा ।
एवं जा उम्मासा, मूलेक्कडुगं तहेक्केक्कं ॥ २४९॥
भा. ३५१५ -- { दो लहया दो गुरुया, तवहेदा जाव हंति उगुरुणा ।
तेण परं मूलेक्कं, डुगं च एक्केक्कयं जाणे ॥ २५०॥
भा. ३५१६ -- एगुणवीसजहण्णे, सिक्खायेंतस्स मासिओ छेदो ।

सो. चिययंसिक्ख गुरुओ, एवदुद्धोक्कंति जांचरिमं ॥ २५१॥
भा. ३५१७ -- अहंवा पढये छेदो, तद्विसं चेव हवति मूलं वा ॥
एमेव होति वितिए, ततिए पुण होइ मूलं तु ॥ २५२॥

जहण्णं पठ्वायेंतो एगुणवीसं दिवसे सिक्खायेंतस्स मासलह्छेदो
असिक्खायेंतस्स मासगुरुछेदो । अण्णे एगुणवीसं दिवसे सिक्खायेंतस्स
मासगुरुछेदो असिक्खायेंतस्स चउलह्छेदो । एवं छेदो अदुद्धोक्कंतीए
णयठवो मूलपयदठपारंविचा एक्केक्कदिणं णयठ्वा । अहवा उक्कोस-
वालं पठ्वायेंतस्स छेदो भवति मूलं वा । एवं वितिए ति-मज्झिमे ।
जहण्णे पुण मूलमेव । चोदकाह - कहं छेदो मूलं वा ? आचार्याह -
यदि चरणसंभवो ततः छेदो, चरणाभावे मूलं । जघन्ये पुनः चरणाभाव
तैण एव, न मूलं ॥ २५१-२५२॥ तिविधं वालं पठ्वायेंतस्स आपादिया,
इमे दोसो उड्डाहादी --

भा. ३५१८ -- वंभस्स त्तस्स फलं, अयगोले चेव हंति उक्काया ।
राईभसे चारग, अयसंतराए य पडिबंधो ॥ २५३॥

तं वालं दट्ठं अतिसयवयणेण भणंति गिहणो - "अहो इमेसिं
समणाणं इह भवे चेव वंभवयस्स फलं दीसति" । अहवा एतेसिं चेव -
जणिउ ति संकाए चउगुरुं, निस्संकिंते मूलं । अयगोलो विव अगणि-
पक्खतो सुधमंतो अगणिपरिणतो जत्तो जत्तो छिप्पइ ततो ततो -
डहति । एवं सो वालो अयगोलसमाणो मुक्को जत्तो हिंडति ततो
उक्कायवहाय भवति । सो य राओ भत्ते पाणं ओभासति । जति
राओ देंति तो रातिभोयपं विराधितं । अह न देंति तो परिआ-
वणाणिक्कणं । भणति य लोगो-इमस्स वालत्थे चेव वंधणागारो -
उववण्णो, इमे य समणा चारगपालत्तणं करंति । जेण एवं वालं नि-
रुंभति । अयसो य अधो णिरणुकंपा समणा वाला य वाले णिरुंभते ।
अंतरायं भवति, बालपडिबंधेण य ते ण विहरंति, जे णितियवासे
दोसातेवा भवंति ॥ २५३॥ किं चान्यत् --

भा. ३५१९ -- उणदठे णत्थि चरणं, पठ्वायेंतो वि भस्सते चरणा ।
मूलावरोहिणी खलु, पारभति दापितो वेदठं ॥ २५४॥
उणदठवरिसे वाले चरितं ण विज्जति, जो वि य पठ्वावेति
सो णियमा चरित्ताउ भस्सति । अ प्रतिषेधद्वारेण दृष्टान्तः -
जहा लाभत्थी वणिओ मूलं जेण तुदटति तारिसं पणं णो -
किणाति, जत्थ लाभं पेच्छति तं किणति । एवं जेण चरित्तातो
भस्सति तं न पठ्वावेइ, जेण न भस्सति तं पठ्वावेति ॥ २५४॥
वालं पठ्वायेंतस्स य जम्हा इमं तपोक्कमं भवति तम्हा न पठ्वावेति

भा. ३५२० -- उग्घायमपुग्घायं, णाळ्णं छत्विहं तवोकम्मं।

तवगुणलक्षणेयं, जिणचउदसपुत्विष विदस्सा ॥ २५५/अ)

भा. ३५२१ - लहु उग्घायं, गुरु अपुग्घायं, एतेहिं वोहिं भेदेहिं छत्विहं
कहं पुण छत्विहं तवोकम्मं भवति। कहं पुण छत्विहं?
उच्यते --

भा. ३५२१ -- उग्घायमपुग्घातो मासो - चउत्तच्च छत्विह तवो उ।

एमेव छत्विहो वो छेयो सेसाण एदकेकं ॥ २५५ व॥

मासो उग्घातो अपुग्घातो २ एवं चउमासउम्मासादि-वि

उग्घातापुग्घाता। एवं छत्विहं तवोकम्मं। छेदो वि एसो चेव -
छत्विहो। सेसा मूलादिया एदकेकं भवति। तप आत्मको गुणः,
तप एव वा गुणः तपोगुणः, तपोगुणस्य लक्षणं तपोलक्षणं। लक्षितेऽप्यगुण
नेनेति लक्षणं। मासेनोपलक्षितः मासिकलक्षणः तपः। एवं चतुर्मास-
पण्मासेष्वपि। एतदेव षड्विधं तपोगुणलक्षणं बालप्रव्राजने भवति न
पंचकादिरित्यर्थः। २५५॥ वित्तियपदेण वालो पट्वाविज्जति।

^१भा. २५५ अ "जिणचोदसपुत्विष विदस्स"ति अस्य ठ्याख्या --

भा. ३५२२ -- पट्वावेति जिणा सल्लु, चोदसपुत्तवी य जो य अइसेसी।

एए अठववहारी, गच्छगए इच्छिमो णाउं ॥ २५६॥

जिण चोदसपुत्तवी अतिसेसी वा पट्वावेति। शिष्याह - अहं

एते अठववहारी, जहा गच्छगतो पट्वावेति तहा मे अइसह। के
या वा जिणादीहिं पट्वाविता ? २५६॥ अतो भणति --

भा. ३५२३ -- सत्थाए अइमुसो, मणओ सेज्जंभवेण पुत्तविवा।

पट्वाविओ य वइरो, उम्मासो सीहगिरिणा वि ॥ २५७॥

"द्यास्ता" - तीर्थकरः, तेण अतिमुत्तकुमारो पट्वावितो

चोदसपुत्तविदेण सज्जंभवेण अतणो पुत्तो मणगो पट्वावितो। अवि-
१. सुतेण. तहणिमित्तअतिसयदिठतेण सीहगिरिणा वइरो पट्वावितो। २५७॥
बालपट्वावणे इमं गच्छवासिकारणं --

भा. ३५२४ -- उवसंते व महाकुले, णातीवग्गे वि सण्णि सेज्जंतरे।

अज्जा कर्णजाते, अपुणाता बालपट्वज्जा ॥ २५८॥

"उवसंते वि महाकुले, णातीवग्गे" एतेसिं दोण्ह वि दाराणं

इमं दइसाणं --

भा. ३५२५ -- विपुलकुले अत्थि वालो, णातीवग्गे व सेवगादिमते।

जणवातरक्खतो सा-रवेति आसण्णवालाइं ॥ २५९॥

^१भा. २५८ वित्ति किं पि विरलं विच्छिण्णकुलं "उवसंतं" पट्वज्जापरिपतं,

णवरं तत्थ बालपडिवंधो, "जइ अहं एतं बालं पट्वावेह तो
सठ्वे पट्वयामो"। ते वत्तवा - "णिययसमीवे बालं ठवेह, वुब्भे
पुण पट्वयह", जति णदठवेति णीया वा ण इच्छंति तो सह -
बालेण सठ्वे पट्वाविज्जंति, बहुगुणतरं ति काउं, मा तप्पडि-

^२भा. २५८ वंधेण सठ्वाणि अउत्तु। अहवा कस्सति साधुस्स णातिवग्गो
सठ्वो असिवादिणा मओ, नयरेक्कं बालं जीवति, न य तस्स
कोति बाधारवाहओ अत्थि, ताहे सो साधू अयसवायरक्खाओ
हेउं तं बालं आसन्नं पुत्तं भातियं पट्वावेत्ता संरक्खति॥ २५९॥

- भा. ३५२६ -- एवं सैण्णि तराण वि, अज्जा य च डिंठिवंध पडिणीए ।
कज्जं करेमि सचिवो, जति मे पठ्वावयह वालं ॥२६०॥
- गा. २५८
गा. २५८ त्ति - सेज्जातर्रो, तस्स वि संतियं वालं अणाहं पठ्वावैत्ति । अज्जा
पडिणीएण कामातुरेण वा केण त्ति वला परिभुत्ता, तस्स य सभा-
पुत्तीते डिंठिवंधो जातो - गर्भसंभवत्त्यर्थं; सा य संजमत्थी न -
परिचय्यत्वा, विहिणा संरक्खियत्वा, जया पसूया तथा वालं - अय
गा. २५८ पठ्वावेयव्वं, सत्त्यक्खित् । "कार्त्तणजाते" त्ति - दुल्लगणसंघज्जे अन्नम्मि
वा गच्छादिते कज्जे "सचिवो" - मंती, सो भणेज्जा - "अहं वो"
अं तुज्झं इमं कज्जं करेमि, जइ मे इमं वालं अलक्खणं मूलणक्खत्तियं वा
पठ्वावेह", ताहे पठ्वावेज्जा । जा-य-सद्ध-ग्राहणातो असिक्कंतारा-
दिसु वि को-त्ति भणेज्जा - अहं मे परितप्पामि जइ मे इमं वालं
पठ्वावेह, एमादिकारणेहिं अणुत्ताता वालपठ्वज्जा गच्छवासीणः
तेसिं ॥२६१॥ पठ्वावियाण य इमो वड्ढावणविही --
- भा. ३५२७ -- भत्ते पाणे धोवण, सारण तह वारणा णिउंजणता ।
चरणकरणसज्झायं, गाहेयव्वो पयसेणं ॥२६१॥
णिद्धं मधुरं रिउक्खमं च से भत्तं देति, पाजं पि से मधुरावि
इट्ठं दिज्जति, रातो वि भत्तपाणं ठवेत्ति, "धोवण" त्ति - अढं-
गणुवट्टणहणं च से फासुएण कीरति, कप्पकरणेण य तेयस्सी भवति,
लेवाडात्ति वा सव्वं से धोवन्ति, पडिलेहणादिपुट्ठवक्कहितेसु अत्थेसु
पुणो पुणो सारणा कज्जति, असमायारिकरणं करतो हरियाई वा
ठिंवंतो खेत्तंतो वा वारिज्जति, चरणकरणेसु य णिउज्जति, सज्झायं
च पयसेणं गाहिज्जति ॥२६१॥ णिद्धमधुरभत्तगुणा इमे --
- भा. ३५२८ -- णिद्धमधुरेहि आठं, पुस्सति देहिंदिपाडवं मेहा ।
अच्छंति जत्थ णज्जति, सद्धात्तिसु पीहणादीया ॥२६२॥
चोवकाह -- कथमायुषः पुष्टिः ? आचार्याह -- यथा
असु देवकुरोत्तरासु क्षेत्रस्य स्निग्धगुणत्वादायुषो दीर्घत्वं, सुसमसुसमायां
च कालस्य स्निग्धत्वाद्दीर्घत्वमायुषः, तथेहापि स्निग्धमधुराहार-
त्वात् पुष्टिरायुषो भवति, सा च न पुग्वलवृद्धेः किन्तु युक्तयास-
ग्रहणात्, क्रमेण भोग्यैर्यः, देहस्य च पुष्टिरिन्द्रियाणां च पटुत्वं
भवति । मेधा च स्त्रीराविणा भवति । जत्थ य सो वाली णज्जति
अमुगस्स पुत्ती त्ति तत्थ गामे णगरे देसे रज्जे वा अच्छंति जाव
महल्लो जातो । सद्धाइल्लेसु य अंतरपण्णयहीणगादी सव्वं से -
अहाकडं भवति । इत्थी वि वाली एदं चेव ॥२६२॥ "वाले" त्ति
दारां गयं ॥ इवाणिं "बुद्धे" त्ति तस्सिमे भदा --
- गा. २२८
भा. ३५२९ -- तिविही य होइ बुद्धो, उक्कीसो मज्झिमा जहणो य ।
एएसिं पत्तेयं, पडूवणा, होति तिण्हं पि ॥२६३॥
कंठा ॥२६३॥ किं परिमाणेसे आठए बुद्धो भवति?
अतो भणति --
- भा. ३५३० -- दस आठयिवागदसा, अट्ठमवारिगाई दिक्कपडवण ।
सेसासु छु वि दिक्का, पठ्पाराएसु सा ण पयि । २६४॥

विचित्रो वा
पाकः विपाकः

य

णो

जं जन्मि काले आरयं उक्कोसं दसधा विभक्तं दस आरयि-
वागदसा भवन्ति, प्रतिरमयभोगत्वेन आयातीत्यायुः, विपचनं,
विपाकः, आयुषो परिहाणीत्यर्थः, अनुभागेन युक्तो विभागो
दशा उच्यते, ततो य दस दसाओ दसवरिसपमाणातो वरिससयाउसो
भवन्ति - बाला किड्डा मंदा बला य पन्ना हायणी पवंचा पळभारा
मुम्मुही सायणी य। एयातो जहाणामापुभावा त्र परूवेयव्वा। पढम-
दसाए अट्टवरिसोवरिं नवमदसमेसुं दिक्खा, आवेसेण वा गम्भटठ-
मस्स दिक्खा-जम्पणओ अट्टमवरिसे। कीड्डाविप~~प~~वंच-पवंतासु जं
छसु वि दिक्खा अणुण्णाता, पळभारादियासु तिसु बुद्धो ति काउं
नाणुण्णाता दिक्खा ॥२६४॥ जहणमज्झिमुक्कोसे बुद्धपरूवणत्थं इमं -

भा.३५३१ -- अट्टमि दस उक्कोसो, मज्झोण्वमीइ जहण दसमीए।

इ

जं तुवरिं तं हेट्ठा, भयणा व वलं समासज्ज ॥२६५॥
अट्टमिदसाए जहणो बुद्धभावा अल्पत्थर्थः, नवीमीए मज्झो
दसमीए उक्कोसो बुद्धभावा, पुनर्वाल्भवनादित्यर्थः। अहवा जं -
उवरिं तं हेट्ठा कायव्वं। अट्टमदसाए उक्कोसो, वेष्टाबुद्धयादि-
बहुगुणत्वात्। नवमीए मज्झो मध्यमगुणत्वात्। दसमीए जहणो अल्प-
गुणत्वात्। अहवा वलं समासज्ज भयणा कायव्वा। सा इमा = अट्टम
दसातो जो जहन्मवलो भिक्खवियारपडिलेहणादिषु असतो सो -
जहणो, मज्झवलो मज्झिमी, उक्कोसवलो उक्कोसो। एवं नवमदस-
मीसु वि दसासु दत्तव्वं ॥२६५॥

भा.३५३२ -- बाला मंदा किड्डा, पवला पण्णा य हायणी।

पर्यंचा पळभारा या, मुम्मुही सायणी तथा ॥२६६॥

भा.३५३३ -- केसिं चि पवंचाती, बुद्धो उक्कोसगो उ जा सयरी।

अट्टमदसा वि मज्झो, नवमीदसमीसु तु जहन्मो ॥२६७॥

एवं ब्रूते, तेषामयमभिप्रायः - षष्टिवर्षाद्बुद्धं प्रवर्त्तय-

हानीत्यर्थः। २६७॥ असमायारीकरणे पुत्रिं णिसिद्धो पुणो असमा-
यारिं करंतो गुरुणा अन्नेण वा दिट्ठो ताहे इमं करेति --

भा.३५३४ -- उक्कोसो दट्ठणं, मज्झिमओ ठाति वारितो संतो।

जो पुण जहणबुद्धो, हत्थे गहितो नवरि ठाति ॥२६८॥

भा.३५३५ -- जह मणितो तह उट्ठितो, पढमो वितिएण केडितं ठायं।

तत्तितो न ठाति ठाये, एस विही होति तिण्हं पि ॥२६९॥
पूर्ववत् व्याख्येया। २६८-२६९॥ बुद्धं पठ्वावैतस्स इमं -

पच्छिन्नविहाणं --

भा.३५३६ -- एगुणतीस वीसा, एगुणवीसा य तिविहबुद्धम्मि।

पढमे तवो वितिए मीसो ठेवो मूलं च ततियम्मि ॥२७०॥

दसमदसादिठयं पठ्वावैतस्स एगुणतीसा, नवमदसदिठते वीसा,

अट्टमदसदिठते एगुणवीसा। एवं जहा वाले तथा सव्वं अविसेसेण -
णयव्वं ॥२७०॥

बुद्धपठ्वावणे इमे दोसा --

भा.३५३७ -- आवासग ठक्काया, कुसत्थ सोए य भिक्खपलिमंथो।

यंडिल्लअपडिलेहा, अपमज्जणपादेकरपज्जो ॥२७१॥ डो

बुद्धत्वेण आवस्सगकरणं न सक्केति गाहेतुं, लोगकुस्सुइभावितो
पुढवाविकाए ण सद्धहति, ण तरति वा ते परिहरितुं, कुस्त्यभावितो
वा तं भावणं ण भुवति, इमम्मि य जिणप्पणीए भावं ण गेणहति,
अतिसोयवाएणं पुढविं गेणहति, वहुणा य दवेण आयमति, चउत्थ-
रसाविणा वा दवेणायमिंतुं गेच्छति, भिक्खं ण हिंडति, हिंडंतो
वा एसणं न सोहेति, हिंडणे वि अवक्खो, वितियस्सावि पलिमंथो
धंडिलसामायारी ण सद्धहति, धंडिलं वा ण पडिलेहेति, ण पमज्ज-
ति, पाढे डुम्मेहो - मंदबुद्धित्तणओ य गहणजडो करणकिरियाडु
य करणजडो ॥ २७१ ॥

भा. ३५३८ -- धंडिलं न वि पासति, दुब्बलगहणी य गुंतुं ण चपति ।

अणस्स वि वक्खेवो, चोदणे इहरा विराहणता ॥ २७२ ॥

चदसुविगलत्तणओ "इमं धंडिलं न व"ति न पासति, दुब्बल-
गहणी वा धंडिलं गुंतुं न चपति, अंतरा वेव अंधंडिले वोसिरति,
पडिलेहणादिस्सु किरियासु पाढे य अभिक्खणं विणासंतस्स चोदणा,
अणस्स वि वक्खेवो । "इहर"ति - अचोदणे संजमविराहणता -
भवति ॥ २९२ ॥ किं चान्यत् --

भा. ३५३९ -- उट्ठंत निवेसंते, चंक्रमंतंते अवाउडियदोसा ।

पडिलेहभिक्खगहणे, पातवहो उवहिवीसरणं ॥ २७३ ॥

जडु

बुद्धत्तणओ चोलपटं ण धरेति सम्मं, अतो उट्ठंतनिवेसंतो -
चंक्रमंतो य अवाउडो, ततो हसति लोओ उड्डाहो य, उवगरणाइ
पडिलेहणं न करेइ न सद्धहति वा, दोसेहिं वा करेति, जडुत्तणओ -
भिक्खगहणे पावं भंजति, जत्थ वीसमति तत्थ उवहिं वीसारेति
छड्ढेति वा पंथे वच्चंतो ॥ २७३ ॥ किं चान्यत् -- बुद्धो चरणकरणं
सज्झायं गाहिज्जंतो चोतिज्जंतो य भणति --

भा. ३५४० -- लोयस्सः शुग्गहकरा, चिरपोराण ति वन्निमो अम्हे । णि
चरणकरणसज्झाए, दुक्खं बुद्धो ठवेरं जे ॥ २७४ ॥

लोगपवादी - "वरिससयाउणा दिट्ठेण पावं सरति"ति -

एवं वयं लोगाणुग्गहकारी, अम्हे य चिरजीविता जे परस्स पावं -
खेवमो तो अप्पणो ण खेवस्सामो ? दीहाउत्तणओ, चिराडुस्सेव चिरियु,
विसेसणं, पुराणकालसमाण ति, पोराणगा इह गच्छे, अम्हे पुराण-
तरा अज्जा इत्यर्थः । अथवा पोराण ति जस्स पपोत्तादिभावो
अत्थि स पोराणो, सो य बुद्धो भवति, तुब्भे सव्वे मम पपोत्त-
समाणा, किं सिक्खवेह ? किं वा जाणह ? एवं बुद्धोचरणकरण-
सज्झाए दुक्खं ठवेज्जति । अहवा स बुद्धो ओमरातिणिओ भोयण-
मंडलीए अंते णियेसिज्जंतो भणति - "अम्हे लोगस्स अणुग्गहकरा -
चिरपोराणा य, तं अम्हेहिं अणिविट्ठेहिं को अन्नो आदीते -
निवेसिंतुं, मिच्छति"ति ॥ २७४ ॥

ते

भा. ३५४१ -- उग्घायमणुग्घायं, नाउणं छव्विहं तवोक्कमं ।

तवगुणलक्खणमेयं, जिणचोदसपुव्विए दिक्खा ॥ २७५ ॥

पूर्वयत् ॥ २७५ ॥

भा. ३५४२ -- पठ्वावेति जिणा खलु, चउदसपुव्वी य जे य अइसेसी ।

एए अव्ववहारी, गच्छगए इच्छिमो नाउं ॥ २७६ ॥

पूर्ववत् ॥ २७६ ॥

भा. ३५४३ -- सत्याए पुठ्वपिता, चोदसपुठ्वीण जंजुनाम पिता ।
तं मज्जेणं जणओ, दिक्खिओ रक्खियस्सज्जेहिं ॥ २७७ ॥
शास्ता तीर्थकरः, पुठ्वपिता माहणकुण्डगामे सोमिलो
बंभणो । जंजुणामेण पितापठ्वावितो उसभदतो । तं मज्जेणं" ति -
नवपुठ्विणा रक्खियस्सज्जेण पिता पठ्वावितो सोमदेवो नाम ॥ २७७
उहो चोदको भणति - एते अहं अठ्ठवहारी, जहा गच्छवासी पठ्वावेति
तहा भणह । आचार्याह --

भा. ३५४४ -- अ उवसेते वि महाकुले, नातीवग्गे य सन्निसेज्जासु ।

अज्जाकरणजाते, अणुणाया बुद्धपठ्वज्जा ॥ २९८ ॥

अज्जासंस्कर्मिन्तो

जहा वाले तहेव व्याख्या -- । नवरं इमो विसंभो - सेताओ सेतो
सेतं अज्जाणं संकमेतो णत्थि, बुद्धो हतसंको "संक्रामिस्सति" ति
अतो पठ्वावेति ॥ २७८ ॥ एवमादिकारणेहिं पठ्वावियस्स जयणाते
इमं कायठ्वं --

भा. ३५४५ -- भस्से पाणे सयणा - सणे य उवही तहेव वंदणए ।

चरणकरणसज्जायं, अणुयट्टमाण य गाहणया ॥ २७९ ॥ अत्तणयाते

ता से दिज्जति

भत्तपाणं से समाहिकारणं दिज्जति, सयणीयं से समभूमीए
मउयसंधारणे, वासो वि से उच्चो कज्जति, आसणं पि से पाद-
पुण्ड्रविज्जति, पीढणं वा, तं पि से उच्चं, उवहिं जत्थियं तरति
वोद्धुं जत्थिण वा सीतं न भवति तत्थियं विज्जति, उक्कोसो -
वाहिज्जति, अजाणे वा से उवहिं बुज्जति, वड्डुट्ठणं कारमसमत्थो अ-
त्ति वंदणं ण दवाविज्जति, सागारिण वा इति दवाविज्जति,
चरणकरणसज्जायं पयसेण गाहिज्जति, "अणुयट्टमाणेहिं" - कुसत्थ-
सोयमादिपणुं अवगगहेसु सणियं अणुयट्टमाणेहिं समयं गाहिज्जति॥
॥ २७९ ॥ अववादेण बालबुद्धपठ्वावणविही, कारणं च भणइ -- ण

भा. ३५४६ -- उवजुंजिरं णिमित्ते, दुण्हं पि तु कारणे उवग्गाणं ।

होहिंति जुगप्पवरा, दोण्ह वि अट्ठा उवग्गाणं ॥ २८० ॥

भा. ३५४७ -- ओधिमणा उवउज्जिय, परोक्खणाणी णिमित्ते धेसुणं ॥

जति पारगं तो दिक्खा, जुगप्पहाणा व होहिंति॥ २८१ ॥

ओहिमाइपच्चक्खणाणी पाणे उवउज्जति परोक्खणाणी -

णिमित्तविसरण उवउज्जति । किमत्थं उवउज्जति? अतो भन्ति -

बालबुद्धाणं दोण्ह पि य कारणा, "किं नित्यारगा ? ण व ?
ति, अति पारगा जुगप्पहाणा वा तो दिक्खा । ते य बालबुद्धा
"उवग्गाणं" भवति - इत्थीपुत्तिसवग्गाणं ति, तदर्थमुपयुज्जंतीत्यर्थः ।
इमं कारणं - ते बालबुद्धा जुगप्पवरा होति ति, तेण तेसिं दिक्खा
कज्जति । अहवा दुण्हट्ठासुत्तथाणं, कालियपुठ्वगयस्स वा, अहवा
सभणसमणीवग्गाणं दोण्ह वि आधारं भविस्संतीति । जेण तेसिं
दिक्खा दिज्जति ॥ २८० ॥ बुद्धेण ति गतं । इदाणि " णसुंसे" ^५
ति वारं - । तस्सिमे सोलस भेदा --

भा. ३५४८ -- पंडेए वात्तिए कावे, कुंभी इस्सालुए ति य ।

सउणी तक्कम्मसेवी य, पक्खियपक्खिते ति य ॥ २८२ ॥

भा. ३५४९ -- सोऽगंधि^{११} य अस्ति, वद्धि^{१२} चिप्पि^{१३}ते ति य।
मतीसही^{१४} उवहते, इसिसी^{१५}ते देवसी^{१६}ते य ॥ २८३॥
चिदठ^{१७} ता, एतेसिं सखूं^{१८} कहिज्जति। केणं पठ्वावेयव्वा?

ण वा ? अओ भन्नति -

भा. ३५५० -- पठ्वावण गीयत्थे, गीयत्थे अपुच्छिऊण चरुगुणा।
तम्हा गीयत्थस्सा, कप्पति पठ्वावणा पुच्छा ॥ २८३॥
गीतो पठ्वावेति णो अगीतो। जति अगीतो पठ्वावेति तो
चरुगुणं। गीतो वि जति अपुच्छिऊं पठ्वावेति तस्स वि चरुगुणं।
तम्हा गीयत्थस्स पुच्छा, सुद्धे कप्पति पठ्वावणा, इमा पढमपुच्छा-
कोसि तुमं ? * "को व ते णिव्वेदो जेण पठ्वायसि? २८३॥ एवं
पुच्छिते --

भा. ३५५१ -- सयमेव कोइ साहति, भित्तिहि व पुच्छितो उवाएणं,
अहवा विलक्खणेहिं, इमेहि णातं परिहरेज्जा ॥ २८४॥
सरिसे मणुस्सते मम एरिसो वेदोदयो ति सयमेव साधति,
अहवा भित्तिहिं से कहियं णिव्वेदकारणं - एस ततिओ ति। पठ्वाव-
णेण वा उवायपुच्छं पुच्छितो कहेति - ततिओ ति। अहवा पंडगल-
क्खणेहिं णातुं ण पठ्वावेति ॥ २८४॥

सा य पुच्छा इमेरिसे कज्जति --

भा. ३५५२ -- णज्जंतमणज्जंते, णिव्वेयमसइडपढमता पुच्छे।
अण्णातो पुण भण्णति, पंडाइ ण कप्पए अम्हं ॥ २८५॥
अस्सावगे णज्जंते अणज्जंते वा पढमं णिव्वेदो पुच्छिज्जति,
जो पुण अन्नातो स सामण्णेण भण्णति - "पंडाई ण कप्पति अम्हं
पठ्वावेजं ॥ २८५॥ सो य जवि पंडगो तो एवं चिंतेति --

भा. ३५५३ -- नातो मि ति पणासति, णिव्वेयं पुच्छिता व से भित्ता।
साहेति एस पंडो, सयं च पंडो ति निव्वेयं ॥ २८६॥
अहमेतेहिं णातो ति पणासति, सेसं गतार्थम् ॥ २८६॥ पुव्व-
मुल्लिङ्गिता पंडगलक्खणा ते य इमे --

भा. ३५५४ -- महिलासहावो सरैवन्नभेओ, मैडं महंतं मय्या उ वाणी।
ससद्धं मुत्तमफेणीं च, एतापि छ पंडगलक्खणाणि ॥ २८७॥
पंडगो महिलासभावो भवति। पुंसस्वरादभिन्नो भवति-
स्त्रीस्वरः, अथवा न पुंसस्वरः नापि स्त्रीस्वरः, मध्यैत्यर्थः।
वर्णग्रहणात् गंधरसस्पर्शा गृह्यन्ते, यादृशा स्त्रीपुंसयोस्तयोर्विमध्या;
तस्य भवंति। मैडं अंगादाणं, तच्च तस्य महन्तं भवति। वाणी य
मय्या भवइ। ससद्धं मुत्तं पुतेति स्त्रीवत्, अफेनं च, सूत्रयतः केन
न भवतीत्यर्थः। एतापि छ पंडगलक्खणाणि ॥ २८७॥

भा. २८७

"महिलासहावो"ति अस्य व्याख्या --

भा. ३५५५ -- गती भवे पच्चवलोइयं च, मिडुत्तया सीयलगत्तया य।
धुवं भवे दोक्खरनामधेओ, संकारपच्चंतारिओ ढकारो ॥ २८८॥
गती से मंदा पदाकुला ससंका य, पासपिटठतो पच्चवलोइयं
करंतो गच्छति, तस्स शरीरत्ववामुडुर्भवति, गातं च शीतफरिसं
भवति। जो एरिसो सो धुवं दुअक्खरणामो भवति। ते य अक्खरा

संकार अकार प्रत्यन्तरे टकारो भवति अणंतरेत्यर्थः ।

- ७२४ - इ

संकारो, संकारप्रत्यन्तरे अनंतरत्यर्थः, टकारो भवति ॥२८८॥
किं चान्यत् --

भा. ३५५६ -- गतिभासअंगकडिप-दिठवाहुमसुहा य केसलंकारे । इ
पच्छण्णमज्जणं पि य, पच्छण्णतरं च नीहारो ॥२८९॥
भासते हत्थपल्लवेहिं दाहिणकोप्परं वामकरतले काठं दाहि-
णकरतले वदणं णसितुं भासति स्त्रीवत्, अंगं च से समाउक्कं, अभिक्खं
च कडिअंभयं करेति, मद्दावेइ य अभिक्खणं पिंडुं, इत्थी व जहा पिट्ठि
अभिलसितपुरिसं वट्ठं पटिठं परामुसति, बाहुविकसेवंतो वोलेति,
वत्थाभावे बाहाहिं उरं पाउणति, भासंतो य सविब्भमसुहा-जुयलं
उक्खिवति, चसदातो परिहरणं पाउरणं वा जहा इत्थी तथा -
परिहेति, इत्थी जहा केसे तथा आमोडेति, जुवतिअलंकारं व से
पियं अलंकरेति, णहायति पच्छण्णे, पच्छण्णतरे उच्चारपासवणं
करेति ॥२८९॥ किं चान्यत् --

भा. ३५५७ -- पुरिसेसु मीरु महिला-सु संकारो पमयक्कम्मकरणो य ।
तिविहम्मि वि वेयम्मि, तिगभंगो होइ णायब्बो ॥२९०॥
संकितो सभओ य पुरिसमज्जे विदिट्ठति, इत्थीणमज्जे -
इ निसंको निब्भओ चिट्ठति - स्त्रीपर्वत्समागमेत्यर्थः । पमदाकम्मं
करेति, पि यं च से, तं च कंठणदलणुप्पहणपयणपरिसेसणवत्थायं चण-
सोयदगाहरणपमज्जणादी ॥ एमादिवाहिरलक्ष्णं । अंतो से
नपुंसगवेदो लक्ष्णं । सो पुण णपुंसवेदो तिविहे वेदे भवति । कं ? वि
जओ भन्नति -- "तिविहम्मि वि" पच्छहं । कं पुण तिविहे वि
वेदे एक्केक्के तिगभंगो भवति? उच्यते - पुरिसो पुरिसवेदं वेदेति,
पुरिसो इत्थिवेदं वेदेति, पुरिसो णपुंसगवेदं वेदेति । एवं इत्थी-
णपुंसगा वि भाणियब्बा ॥२९०॥ इमं वेदाणं लक्ष्णं -

भा. ३५५८ -- उस्सग्गलक्ष्णं सल्लु, कुंफुगमावि सरिसु तु वेदाणं ।
अववाततो तु भइओ, एक्केक्को दोसु ठाणेषु ॥२९१॥
अभिप्रेतवस्तुस्वरूपं निर्वाच्यं, कारणनिरपेक्षमुत्सर्गः, तिस्र
वि वेदेषु इमं उत्सर्गलक्षणं बाहिं अणुवलक्खो अंतो अणुसमयडाहो
अणुवसंतो वि घटिट्ठज्जमाणविपंतो कुंफुगगिसमाणो इत्थिवेदो ।
पवणधिको वितपसिंधणंतरजलियतिव्वपलालेदणगिसमाणो वत्तल-
क्खणरे पुरिसवेदो । तणकटठमहासंखयविविधिंधंधो रजल्लिणुवसंतो - य
तत्तलक्खणो महानगरडाहसमाणो णपुंसगवेदो । अववातं पप्प एक्केक्को
वेदो दोसु दोसु ठाणेषु भइयवो पूर्ववत् ॥२९१॥ एत लक्ष्णपंडगो
गत्याधवल्लोयणेण भवति ॥ अधवा इमं पंडगलक्ष्णं --

भा. ३५५९ -- डुविहो य पंडतो सल्लु, दूसियउवघायपंडतो चेव ।
उवघाए विव डुविहो, वेदे य तडेव उवगरणे ॥२९२॥
णपुंसगो डुविधो -- दूसिअरे उवघायपंडगो य । दूसिओ
डुविधो - उसित्तो आसित्तो य । उवघायपंडगो वि डुविहो -

भा. २९२ वेदे उवकरणोवघाते य ॥२९२॥ "दूसि"ति अस्य व्याख्या

भा. ३५६० -- दूसियवेदो दूसी, दोसु पि वेदेषु सज्जए दूती ।
दो सेवति वा वेदे, धीपुंसु व दूरो दूती ॥२९३॥

द्वसितो वेदो जस्स स दूरी भण्णति, वोसु वा धीपुरिसवेदेसु
रज्जति जो सो वा दूरी, वो वा धीपुरिसवेदे सेवति जो सो
दूरी जो धीपुरिसवेदो देवि दूसति सो वा दूरी ॥२९३॥

भा. ३५६१ -- आसित्तो ऊसित्तो, दुविहो दूरी य होइ पायच्चो ।

ऊसित्तो अपवच्चो, सावच्चो होति आसित्तो ॥२९४॥

पुठवद्धं गतार्थे । णो जस्स अवच्चं उप्पज्जति निब्बीओ सो
उस्सीओ, जस्स पुण अवच्चं उप्पज्जति सवीओ सो आसित्तो ॥२९४॥

भा. २९२ "वेदोवघातपंडओ" इमो --

भा. ३५६२ -- जह हेमो तु कुमारो, इंदमहे जगरपालिग जिमितं ।

मुच्छिद्य गडिओ उ मओ, वेदो वि य उवहतो तस्स ॥२९५॥

हेमपुरिसे नगरे हेमकूडो राया, हेमसंभवा भारिया, तस्स
पुत्तो वरतवियहेमसन्निभो हेमो णामकुमारो । सो य पत्तजोव्वणो
अणया इंदमहे इंदट्ठाणं गतो । पेच्छइ य तत्थ नगरकुलवाल्याणं
रूववतीणं पंचसते । बलिपुप्फधूवकडच्छुयहत्था इंदामिमुहीओ वट्ठं ^{ततो}
सेवगपुरिसे पुच्छति - "किमेयाओ आगयातो, किं वा अभिलसंति" ।
तेहिं लवियं - "इंदं मग्गंति वरं, सोमग्गं च अभिलसंति" । भणिया
य तेण सेवगपुरिसा - "अहमेतिसिं इंदेण वरो दत्तो, देह एयाओ -
अंतेउरम्मि" । तेहिं ताओ पेत्तुं सव्वातो अंतेउरे छुटा । ताहे णागर-
ज्जो रायाणं उवदिठतो - "मोएह" ति । तओ रण्णा भणियं = "किं
मज्झ पुत्तो ण रोयति तुमं जामाउओ" । ततो णागरा तुण्हक्का
ठिता । एवं रण्णो सम्मतं ति अविप्पण्यं गता णागरा । कुमारेण
य ता सव्वा परिणीता । सो य तासु अतीव पसत्तो । पत्तयस्स य
तस्स सव्ववीर्यनीगालो जातो, ततो तस्स वेदोवघातो जातो,
मओ य । अन्ने भणंति ताहिं चेव अप्पडिसेवगो ति रूसियाहिं -
मारितो ॥२९६॥ "वेदोवघाय" ति गतं । इयाणिं "उवकरणोवहतो"
भण्णति --

स गा. २९२

भा. ३५६३ -- उवहतउवकरणम्मि, सेज्जायरभूणिया निमित्तेण ।

तो कविलगस्स वेदो, ततिओ जातो दुरहियासो ॥२९६॥

सुदिठया आयरिया, तेसिं सीसरे कविलो णाम सुइङ्गो,
सो सेज्जातरभूणियाते सह सेवुड करेति; तस्स तत्थेव अज्झोववादो
जातो, अणया सा सेज्जातरभूणिया एगाणिणी णातिद्वरं गावीण-
दोहणवाडं गता । सा ततो बुद्धवधि पेत्तूण गच्छति । कविलो य-
तं चेव भिक्षायरियं गच्छति । तेणतरा असागारिए अण्णच्छमाणी
बला भारिया उप्पाइता । तीए कप्पदिठयाते अद्वरे पीता छिते
किसि करेइ । तीए तस्स कहियं । तेण सा दिट्ठा जोणिब्भेए -
रुहिरौक्खितो मरिहियलोलिया य । सो य कुहाडहत्थगतो रुठो,
कविलो य तेण कालेण भिक्षं अडितुं पडिनियतो तेण य दिट्ठो
मूलतो से सागारियं सह जलधरेहिं निक्कतियं । सो य -
आयरियसमीवं ^ण गतो । उन्निक्खंतो तस्स य उवकरणोवघाएण
ततिओ वेदो उदिण्णो । सो य जुण्णाकोटटणीयाए संगहिओ । तत्थ
से इत्थीवेदो उदिण्णो । एस उवकरणोवघातपंडगो भणितो ॥२९६॥
एस वेदोवकरणघातो बहुकम्मोदणं जायति, जतो भण्णति --

हो

द्वित्रं

जुण्णगणि

भा. ३५६४ -- पुच्छं दुच्चरियाणं, कम्माणं अशुभफलविनाशेण ।
तो उवहम्ममि वेदो, जीवाणं मंद पुण्णानं ॥२९७॥
कंठा । सो य पुंसुसगवेदोदया पोसारुसु पडिसेवगो भवति,
न वेदोदयं तरति णिरुंभिडं । एत्थं विटठंतो गोणो --

भा. ३५६५ -- जह पढमपाउसम्मी, गोणो धातो उ हरितगतणस्स ।
अशुभज्जति कोटिदं, वावणं दुब्भिमंग्धीयं ॥२९८॥
१ नाव/

भा. ३५६६ -- एवं तु केइ पुरित्ता, भोवणं भोयणं पतिविस्सिट्ठं ।
ताव ण भवंति तुट्ठा, जाव ण पडिसेविया पोसे ॥२९९॥

भा. ३५६७ -- लक्खणद्वसिं उवधा-यपंडगं तिविहमेव जो दिवसे ।
पच्छित्तं तिसु वि मूलं, इमे य अण्णे भवे दोसा ॥३००॥

टायु वेदुक्कडया एते जाव ण पडिसेवति पुरिसुगारियं आयमावं स्स
वा ताव धितं ण लभति । लक्खणवेदद्वसिं उवधातपंडगं च जो एयं
तिविधं पट्ठावेति तस्स मूलं पच्छित्तं । आणाइया य दोसा ॥३००॥
इमा संजमविराहणा --

भा. ३५६८ -- गहणं च संजयस्स आयरियाणं च त्तिप्पमालोए ।
बहिया य णिग्गयस्स, चरित्तसंभेदणिं च कहा ॥३०१॥

अथ पट्ठावितो एवं नाउं "गहणं च" गाथा पडिसेवणाभि-
प्पातेण संजतो तेण गहितो, तेण य संजतेण आयरियाणं त्तिप्पमा-
लोएयठवं । जति नालोएति तो चउगुरुं । अहवा अंतो विरहं अलभ-
माणो बाहिं वियारादिगयाणं चरित्तसंभेदणिं कहं कहेज्जा ॥३०१॥

भा. ३५६९ -- ठंदिगहियगुरुणं, जो ण कहेति कहियम्मि च उवेहं ।
परपक्ख सपक्खे वा, जं काहिति सो तमावज्जे ॥३०२॥
तेण पुंसुगेण जो संजयो " ठंदिउ " ति - णिमंतितो, मं
पडिसेवाहि ति, अहं वा पडिसेवामि"ति । जो य गहितो एते
जति गुरुणं ण कहेंति कहिते वा यदि गुरवो उवेहं करेंति तो -
सठ्वेसिं चउगुरुणा । जं वा सो नपुंसगो परपक्खे सपक्खे वा उड्डाहं
करेज्जा पडिसेवणं करेंतो, तं सो अकहेंतो उवेहंतो य पायच्छित्तं
पावति ॥३०२॥ "चरित्तसंभेदणि"ति अस्य व्याख्या --
* ग. ३०१

भा. ३५७० -- इत्थिकहाओ कहेति, तासि अवणं पुणो पगासेति ।
समला सावि दुग्ंधा, सेदो य ण एतरे ताणि ॥३०३॥

इत्थिकहातो कहेति, तासु वा जं सुहं, जहा य परिमुज्जंति,
पुणो तासिं अवणं भासति, तासिं जोणी समला झावी दुग्ंधा य
तासु य परिमुंजमाणीसु पुरिसस्स सेदो जायति, अहं पुण आसए
मलादिदोसा सेदो य ण भवति, तो वरं अहेहिं सह अणायारो
कतो । ३०३॥ पंडगस्स इमे भावे, सो इमेहिं वा भावेहिं पंडगो
लक्खियठवो --

१ धातवो
२ धातुगोहि

भा. ३५७१ -- सागारियं णिरक्खति, तं च मलेऊण जिघति हत्थं ।

पुच्छति सेविमसेवी, अति सुहं अहं वि य डुहावि ॥३०४॥ चिय
अंगावाणं सागारियं, तं अप्पणो परस्स य णिरक्खति, तं
च सागारियं अप्पणो परस्स वा हत्थेहिं मलिऊण तं हत्थं जिघति,

स्त्रिय

स्त्रिय

भुक्तभोगं साधुं रहे पुच्छति - नपुंसगो किं पडिसेवियपुच्छवो ण वा, ^{ते} तम्मि पडिसेविज्जंते अतीव सुहं भवति। ततो साधुभावं जातं भणति - अहं वि य से दुविहा वि आरुए पोसए य। तत्थ केइ पडिसेविज्जा, कोइ ते य पडिगमणादी करेज्ज। तत्थायरिओ एगडुगतिस्स मूलऽणवटठ- पारंविआ पावति ॥३०४॥ अहवा --

भा. ३५७२

-- सो समणसुविहितेहिं, पदियारं कत्थ ती अलभमाणो।

तो सेयितुमादत्तो, गिहिणो य परप्पवादी य ॥३०५॥

सो पंडगो समणेषु सज्झायक्षाणणिरितेसु मेहुणपवियारं अलभंतो डि ताहे गिहिणो परतित्थिए य आदिसद्धातो भणदटवटमैठआरामिय से लु घोड गोवालैवदिकयजंतिखरगे सेवेज्ज *वेदोदएण ॥३०५॥

तत्थिमे दोसा --

भा. ३५७३

-- अयसो य अकित्तीया, तम्मूलां तहिं पवयणस्स।

अ

तेसिं पि होति संका, सव्वे एयारिसा मण्णे ॥३०६॥

छा

वायाघाओ अयसो, अवणवायभासणं अकित्ती, जिणपवयण-

स्स तम्मूला - तन्निमित्ता, तद्धेतुका अयसअकित्तीतो हवेज्जा।

जे य तं पडिसेवति तेसिं संका भवति - सव्वे इमे समणा एरिसा संकया मन्थंतेइत्यर्थः। अधवा तेसिं पंडगाणं संका भवति जहा अम्हे

अ वि

ततिया तहा इमे समणा सव्वे एरिसा मणेण मन्थंते ॥३०६॥

भा. ३०६

"अयसअकित्तीणं" इमं वदस्साणं --

भा. ३५७४

-- एरिससेवी एयारिसा व एतारिसो चरति सद्धो।

सो एसो ण वि अण्णो, असंसदं घोडमादीहिं ॥३०७॥

बहुजणसमुदए लोगो एवंवादी भवति - एते समणा एरिस- सव्वो

सेवी, सयं वा एरिसा - "णपुंसग"तिं वुत्तं भवति, एरिसो अयस-

कित्तीसद्धो लोगो "चरति"- प्रकाशतीत्यर्थः। साधवो वा भिक्षा-

वियारादिणिग्गते दट्ठं तरुणा जुवाणगा भणंति - अरे अरे भदे

गोमिय सो एसो सिरिमंदिरकारओ, अन्नो मणइ ण वि एसो

अन्नो सो। अहवा ते तरुणा जुवाणा भणेज्ज - एह समणा तुब्भे अरे

वि तारिसं करेह, एवं भणितो को वि असद्धणो असंसदं घोडमादीहिं

सह करेज्जा, तम्मि य णिच्छुडे को ति संजतो संसतो चिताए -

दट्ठमिच्छति उन्निवसमति मरति वा। एत्थ आययरियस्स पव्वा-

वैतस्स पच्छिंतं वत्तव्वं। एवमादिदोसपरिहरणत्थं पंडगो ण विस्सि-

३ गा २८२

यट्ठवो ॥३०७॥ "पंडग"तिं गतं। इवाणि "कीदो" --

भा. ३५७५

-- कीवस्स गोणणणामं, कम्मदणं तु जायए ततिओ।

तम्मि वि सो च्चेव गमो, पच्छिदुस्संगअववाते ॥३०८॥

क्विरुधेते इति क्लीवः, गुणणिष्फणं गोणं, मेहुणाभिप्पाए

अंगादाणं विगारं भयति, वीयं थिवुएहि य गलति, स महामोहे

कम्मोदएण भवति, एवं गलमाणे जति णिरोधेति तो णिरुद्धवत्थो

कालंतरेण ततिओ भवति। जे पंडगे दोसा पच्छिंतं च एत्थ वि

उत्सग्गेण ते चेव, अयवाए पव्वावेयव्वा ॥३०८॥ इयाणि -

वातिओ --

र ग. २८२

भा. ३५७६

-- उदएण वातिगस्स, सविकारं ताव जा असंपत्ती।

तच्चन्निवसंमुडिए, दिदंती होतऽलभंते ॥३०९॥

वाइतो णाम जाहे सो मोहकम्मोदणं सागारियं कसाइयं भवति ताहे सो ण सक्केति धरेत्तुं, ण य सभावत्थं ताव भवति जाव न कयं जं(न) कायत्वं । एत्थ तच्चन्निणं विदठंतो - एगत्थ जल-तरणणावाढो तच्चन्नितो । तत्थ तस्सऽग्गतो आसन्ना अहाभावे-
५ सागारियं अंसुवुडा निव्विदठा, तस्स य तच्चन्निनयस्स तं ददुं थं. सागारियं, तेण वेदक्कडयाए असहमाणेण जणपुरतो पडिग्गा-हिता अगारी, तं च पुरिसा हंतुमारक्षा, तहावि तेण ण मुक्का, जाहे से बीयणिसग्गे जांतो ताहे मुक्का ॥३०९॥

भा.३५७७ -- सागारियणिस्साए, अलंभतो वातिओ अणायारं ।
कालंतरेण सो वि हु, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१०॥

सागारियं'ति - अणायारं, तं मोहक्कडयाए पुणो पुणो
४ सो थळभति, वाउदोसेण य तं थळं अच्छति, तस्स पिस्साए तन्निमित्तं
सो वातिओ अणायारं सेवेइ, कालंतरे णपुंसगभावुं परिणमति ।

गा.२८२ तत्थ दोसो जहा पंडगै ॥३१०॥ इयाणि " कुंभी " --

भा.३५७८ -- दुविहो य होइ कुंभी, जातीकुंभी य वेदकुंभी य ।

जाईकुंभी भइतो, पडिसिद्धो वेदकुंभीओ ॥३११॥

जस्स विसणा सुज्झंति सो कुंभी, सो दुविहो - वायदोसेण
जस्स सागारियं विसणो वा सुज्झति सो जाईकुंभी रोगीत्यर्थः,
जस्स पुण मोहक्कडयाए सागारियं विसणा वा आसेवतो सुज्झति स
वेदकुंभी । जाइकुंभी पठ्वावणे भतितो । का, भयणा ? जति से अति
महत्त्वा वसणा तो ण पठ्वाविज्जति । अह ईसिप्पणा तो पठ्वावि-
ज्जति । एस भयणा । वेदकुंभी अच्छंतं पडिसिद्धो पठ्वावणे ॥३११॥
किं कारणं ? अतो भणति --

ति भा.३५७९ -- वत्थिणिरोहे अभिव-दडमाणे सागारिए भवे कुंभी ।

सो वि य णिरुद्धवत्थी, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१२॥

अपडिसेवगतं वत्थिणिरोहो, तेण से वसणा वडुंति, ते य
वद्धिता अतिप्पमाणा सागारिया से भवति, अन्नं च सो णिरुद्धो
कालंतरेण नपुंसगभावं परिणमति । एत्थ दोसो पायच्छित्तं च पूर्ववत् ॥

५ गा.२८२ ॥३१२॥ इयाणि " ईसालुगो "ति --

उत्ते भा.३५८० -- इस्सालुए वि वेदु-क्कडयाए वंभच्चयं धरेमाणो ॥

सो वि य णिरुद्धवत्थी, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१३॥

यस्येष्ट्या उत्पद्यते अभिलाषेत्यर्थः सो ईसालू भणइ । पडि-
सेविज्जंतं ददुं ईसा उप्पणा सो वेदुक्कडो इत्थिं अलंभतो वंभच्चयं
च धरेमाणो सो वि कालंतरेण णिरुद्धो नपुंसगो भवति । दोसा -
पच्छित्तं पूर्ववत् ॥३१३॥ इयाणि " सरणी " --

भा.३५८१ -- सरणी उक्कडवेदो, अभिक्खपडिसेवणाणुपगईओ ।

सो वि य णिरुद्धवत्थी, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१४॥

उक्कडवेदत्तणतो अभिक्खपडिसेवणाए परत्तो घरचिहओ इव
७ गा.२८२ सरणी भवति । दोसा पच्छित्तं च पूर्ववत् ॥३१४॥ इयाणि " तक्कम-
सेवी " --

भा.३५८२ -- तक्कम्मसेवि जो ऊ, सेवियं वेव लिहइ साणु व्व ।

सो वि य अपरिचरंतो, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१५॥

भा. ३५८३ -- पडिचरती आचरती, डज्झंतो उक्कडेण वेदेण ।

सो वि य अपोरचरंतो, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१६॥

पडिचरति ति मेह्णमासेवति, जया बीयणिसगगो जातो

तदा साणो इव तं वेव जीहाए लिहति - आचरतीत्यर्थः । स एरिसं

विलीणभावं वेउक्कडता डज्झंतो कोति करेति सुहमिति मन्तंतो ।

सो वि अप्पडिचरणो-अणासेवगो कालेण णपुंसगो भवति । दोसो

गा. २८२ - पच्छित्तं च पूर्ववत् ॥३१५॥ इवाणि "पक्खियापक्खियो" --

भा. ३५८४ -- पक्खे पक्खे भावो, होइ अपक्खम्मि जस्स अप्पो उ ।

१ सो वि य निरुद्धवत्थी, सो पक्खपक्खितो ऊ, सो वि पिच्छो भवे अपुमं ॥३१७॥

तपुसगसाते परेणमति

सुक्कपक्खे सुक्कपक्खे जस्स अईव मोह्णववो भवति, अपक्खे

त्ति- कालपक्खो, तत्थ अप्पो भवति । मोह्णववपक्खे सो पिच्छंतो

णपुंसगो परिणमति । अहवा सुक्कपक्खे किण्हपक्खे वा पक्खमेतुं अतीव

उदयो भवति । "अपक्खो" ति - तत्तियमेव कालं अप्पोदयो भवति ।

२ गा. २८२ दोसादि सेसं पूर्ववत् ॥३१७॥ इवाणि "सो गंधिय" ति --

भा. ३५८५ -- सागारियस्स गंधं, जिंधति सागारियस्स गंधाए ।

कालंतरेण सो वि हु, णपुंसगत्ताए परिणमति ॥३१८॥

सुभं सागारियस्स गंधं मण्णतीति सो गंधी । सो सागारियं

जिंधति, मलेऊण वा हत्थं जिंधति, स महामोहो तेण सगारिय-

गंधभासेण पच्छा लिहति जीहाए वि, स पच्छा वि परिभोग-

मलभंतो कालंतरेण ततितो भवति । दोसापच्छित्तं पूर्ववत् ॥३१८॥ ५

१० गा. २८३ इवाणि "आसितो" । इत्थिसरीरासतो आसितो, जो वत्थिं सरीरं

वा पप्पासंसति जो वा अन्नं आसतो --

भा. ३५८६ -- विग्गहमणुप्पवेसिय, अच्छति सागारियंसि आसितो ।

सो वि य पिच्छवत्थी, होती वेउक्कडो वसणी ॥३१९॥

विग्गहं - अंगादाणं, तं अनुप्पवेसिता अच्छति, इत्थिसा-

गारियंसि - योनौ इत्यर्थः । एस आसितो । सो य मोह्णववो वेउ

याए अईव वसणी - पिच्छवत्थी । अइववसणी अलभंतो कालंतरेण

णपुंसगो भवति । दोसा पच्छित्तं च पूर्ववत् ॥३१९॥

५ गा. २८२ इवाणि "वैद्धिता" वि मण्णति --

भा. ३५८७ -- वद्धिय विप्पिय अविंते, मंतोसहि-उवहते वि य तहेव ।

इसिसत्त देवसत्ता, अवसणि णपुंसगा भज्जा ॥३२०॥

वद्धिओ णाम जस्स बालस्सेव ठेज्जं दातुं वसणा गालिया ।

विप्पितो णाम जस्स जायमेतस्सेव अंगुठपदेसिणीमज्झिमाहिं

वड्ढिडज्जंति जावकृताः । एते दो वि णियमा अवीया । अणस्स

मंतो वेदो उवहतो । अन्नस्स ओसेहण । एतेसिं जाव पड्ढिभेओ ण

भवति ताव तह वेव सवीया ण भवंति । पिसिणा देवेण वा रि

सत्ता रुट्ठेण वा सावो दिण्णो - "मम तवाणुभावा वयणाओ ण

ते पुरिसभावा भवित्तास्ति" ति । एते छावि अववसणी वसणी वा ।

तत्थ जे अववसणी णपुंसगा ते भज्जा, "भज" सेवायां, ते पठ्वावेयववा

इति । अहवा छ एते णपुंसगा अवसणी वसणी वा एवं भयणिज्जा-

जे अववसणी ते पठ्वावणिज्जा णो इतरे ॥३२०॥

- इयाणि एतेषु पच्छिन्तं मण्णति --
 मा. ३५८८ -- दससु वि मूलायरिण, वयमाणस्स वि हवन्ति चरुगुरुणा ।
 सेसाणं छण्हं पी, आयरिते वंदेते चरुगुरुणा ॥३२१॥
 दस आदित्ते जो पठ्वावेति आयरितो तस्स दससु वि -
 पत्तेयं मूलं, ते च्विय जो दस वदति - "पठ्वावेह"ति, तस्स चरुगुरुणं ।
 वद्धितादी सेसा छ ते पठ्वावेतस्स आयरियस्स चरुगुरुणा, ते वि
 य छ जो "पठ्वावेह"ति मण्णति तस्स वि चरुगुरुणं ॥३२१॥ सीसो
 इमाए उवउत्तीए मण्णति "पठ्वावेह"ति --
 मा. ३५८९ -- धीपुरिसा जह उदयं, धरेन्ति ज्ञाणोववासणियमेणं ।
 एवमपुमं पि उदयं, धरेज्जुति को तहिं दोसो ॥३२२॥ ^ज
 जहा धीपुरिसा ज्ञाणणियमोववासेसु उवउत्ता वेदोदयं धरेन्ति
 एवमपुमं पि जदि वेदोदयं धरेज्जा ते पठ्वाविते को दोसो -
 हवेज्जा? ॥ ३२२॥
 मा. ३५९० -- अहवा ततिते, दोसो, जायति इतरेसु सो ण संभवति ।
 एवं खु णत्थि दिक्खा, सवेयगाणं न वा तित्थं ॥३२३॥
 अथवा तुज्झमभिप्पाओ तस्स वेदोदण चारित्तभंगदोसो
 जायति, इतरेसु धीपुरितेसु वेदोदण किं न भवति चरित्तदोषो ? ^भंग
 तेष्वापि भवत्येव, खीणमोहादिया मोहुं सेसा सव्वे संसारत्त्या
 जीवा सवेदगा, सवेदगा य दोसवरिसणा न दिक्खियव्वा, तेसिं ^तो
 च दिक्खामाये ण भवइ तित्थं जा वि तित्थसंतती ॥३२३॥ आचा-
 याहि --
 मा. ३५९१ -- धीपुरिसा पत्तेयं, वसन्ति दोसरहितेसु ठाणेषु ।
 संवासफासदिट्ठी, इयेरे वच्छ व दिट्ठतो ॥३२४॥ पत्थं
 इत्थी पठ्वाविता इत्थीणं मज्जे निवसति, पुरिसो वि -
 पुरिसाणं, एवं ते पत्तेगा दोसरहितेसु ठाणेषु वसन्ता णिदोसा ।
 इतरौ यदि इत्थीणं मज्जे वसति तो संवासतो फासतो दिट्ठिओ
 य दोसा भवन्ति । एवं तस्स पुरितेसु वि दोसो^ । तस्सेवं उभओ -^भवंति
 संवासे दिट्ठतो - "अपत्थं अंगं भोच्चा राया रज्जं तु हारए"
 अथवा वच्छंगविट्ठता दो वत्तव्वा । वच्छस्स मातरं वट्ठं थणा-
 भिलासो भवति, मातावि पुत्तं वट्ठं पण्हाति । अंगं वा वट्ठं
 सज्जमाणं वा अंगयं वट्ठं जहा अण्णस्स मुहं पण्हाति । एवं तस्स
 संवासादिएहिं वेदोदण अभिलासो भवति । भुत्ताभुत्तसाहवो वा
 तमभिलसन्ति । तम्हा णपुंसगो ण दिक्खियव्वो ॥३२४॥
 विवित्तियपदेण इमेहिं कारणेहिं सव्वे दिक्खेज्जा-
 मा. ३५९२ -- अस्सिवे ओमोयरिण, रायुदुट्ठे भए व आगाढे ।
 गेलण्ण उत्तमट्ठे, नाणे तह दंसणे चरित्ते ॥३२५॥
 सो अस्सिवं उवसामेहि ति, अस्सिवग्गहिद्याण वा तप्पिस्सति,
 सल्लिओ वा सो ओमे भत्तपाणेणं गणस्स उवग्गहं करेस्सति ॥३२५॥
 मा. ३५९३ -- रायुदुट्ठभएसु, ताणदठ णिवस्स चेव गमणदठ ।
 विज्जो व सयं तस्स द, तप्पिस्सति वा गिलाणस्स ॥३२६॥
 रायुदुट्ठे ताणं करेस्सति, रायवल्लभो वा सो रायाणं -
 गमेस्सति, वलवं कयकरणो स वोहिगादि भए आगाढे ताणं करेस्सति,

सतविहागादे वा पठ्वाविज्जति। वेज्जो वा सो सयं गिलाणस्स
किरियं करेस्सति। अहवा विज्जस्स गिलाणस्स वा तप्पिस्सति।
उत्तिमट्ठपडिवण्णगस्स असहायस्स कुसहायस्स वा मे सहायो भवि-
स्सति तप्पिस्सति वा, सो वा उत्तिमट्ठं पडिवज्जति ॥३२६॥

भा.३५९४ -- गुरुणो व अप्पणो वा, णाणादी गेण्णमाण तप्पिहति।
अवरणदेसा गेते, तप्पे ओमासिवेहिं वा ॥३२७॥

गुरुणो अप्पणो वा णायं गेण्हंतस्स असणादिवत्थादिपहिं -
तप्पिहति। एवं देसणे वि। चरितं जत्थ देसे ण सुज्झइ चरणट्ठा
ततो णितस्स एस मे सहायो भविस्सति तप्पिस्सति वा ॥३२७॥

भा.३५९५ -- एपहिं कारणेहिं, आगाढेहिं तु जो उ पठ्वाये।
पंडाती सोलसगं, कए तु कज्जे विगिंघणता ॥३२८॥

जेण कारणेण सो पठ्वावितो तम्मि समाणिते पच्छा सो
विगिंघियठ्वो ॥३२८॥ कारणजाते य पठ्वाविज्जंतस्स इमा विही-

भा.३५९६ -- डुविहो जाणमजाणी, अजाणं पण्वेति तु इमेहिं।
जणपच्चयट्ठया वा, नज्जंतमणज्जमाणे वि ॥३२९॥

जाणिं ति - जाणति, जहा "साहूण न कप्पति तत्तिवं
दिक्खेउं", तपुवट्ठयं पन्नवेति - "णो तुज्झ दिक्खा, अवतवेसधारी
सावगधम्मं पडिवज्जसु अन्नहा ते णाणादिविराधणा भवति।

अजाणं पुण जणपच्चयट्ठा कडिपट्ठयादिपहिं पण्वेति। सो पुण
अजाणगो तत्थ जणे णज्जति ण वा ॥३२९॥

एवं डुविधे वि इमा जयणा --

ग भा.३५९७ -- कडिपट्ठए य छिहली, कत्तरिया भंडु लोय पाढो य। गण
धम्मकहसन्निराउल- ववहारविगिंघण कुज्जा ॥३३०॥

पुठ्वदस्स इमा वक्खा --

भा.३५९८ -- कडिपट्ठओ अभिणये, कीरति छिहली य अन्ह चेवास्ति।
कत्तरिया भंडु वा, अणिच्छे एक्केक्कपरिहाणी ॥३३१॥

चोलपट्टो से वज्जति, णो अगगतो वुरयं करेति, सिरे से या

"छिहलि"ति सिंहं से मुच्चति, जइ सो भणइ - किं मे अगगतो

वा वुरयं न करेह सव्वं मुंढं वा ? ताहे सो भणति - णवधम्मो

वेव एव कीरति, वसभा य भणति - अन्ह वि णवधम्माण एवं चेव

आसिं। तं पुण मुंढं कत्तरीए कज्जति, कत्तरिमणिच्छंतस्स, "भंडु"

ति-खुरो, तेण सो मुंढिज्जति, खुरं पि अणिच्छंतो एवं एक्कगहा- हु

णीते पच्छा से लोओ कज्जति, सव्वेसु छिहली मुंचति ॥३३१॥

भा.३५९९ -- छिहलीं तु अणिच्छंतो, भिक्खुमादीमयं पि गेच्छंति।
परतित्थिय वत्तव्वं, उक्कमदाणं ससमए वि ॥३३२॥

छिहलिं पि अणिच्छंते सव्वं वा से मुंढं कज्जति, ततो

सिक्खविज्जति। सा सिक्खा डुविहा -- (आसेवणसिक्खा गहण-

सिक्खा य) आसेवणसिक्खाए से किरियाफलावो ण दंसिज्जति।

इमा गहणसिक्खा-- "पाढे"ति अस्य व्याख्या --

भिक्खुमादिवपरतित्थियाणं समयवत्तव्वयं पाढिज्जति, तम्मि -

अणिच्छंते, धम्मकहागंडियाओ पाढिज्जति, तम्मि अणिच्छंते समय

जे परतित्थियवत्तव्वयसुत्ता ते पाढंति, तम्मि अणिच्छे समयं -

^s गा.३३०
सिंकारकं पठि-
जति, तस्मि अणि-
च्छंते

मा. ३६०० -- उक्कमेण विट्ठलियं पाठेति ॥३३३॥ इमा से कारणे विही -
वीयारगोयरे थे-रसंजुओ रत्तिदूरे तरुणाणं ।

गाहेह ममं पि तओ, थेरा गाहेतऽज्जेण ॥३३३॥

विचारभूमिं गच्छंतो गोयरं वा हिंडंतो थेरसंजुतो हिंडति,
रातो दूरे तरुणाणं सेविज्जति चिट्ठति वा, तंच च न पाठेति
साहवो, जति सो भणेज्ज ममं पि पाठेह सि ताहे थेरा वंचणाणि ब्रह्मा
करेति, अयसेण गाहिंति ॥३३३॥

तं पि इमेरिसं गाहिंति --

मा. ३६०१ -- वेरग्गकहा विसयाण णिंदया उट्ठनिसिये युता । ण
बुक्कखलिते य बहुसो, सरोसमिव चोदते तरुणा ॥ ३३४॥

जे युता वेरग्गकहाए ठिता विसयनिंदाए य ते सुते गाहि-
ज्जति, अहवा तस्स पुरतो वेरग्गकहा विसयणिंदकहा कहिज्जा,
उट्ठेतनिवेसंता य साहवो संजुहा भवंति जहा अंगादाणं ण पस्सति,
तस्स जइ सामायारीए किं चि बुक्कयं कयं खलितं वा विणटं कयं
ताहे जे तरुणा भिक्खू ते निट्ठरं सरोसं चोदंति, बहुवारा बहुसो
एवं कएसु तरुणेषु अणुबंधं ण गच्छति ॥३३४॥

बुक्कं न कयं

कते सौ

मा. ३६०२ -- धम्मकहा पाठेति. य, कयकज्जा वा से धम्ममक्खेति ।
माहण परं पि लोयं, अणुववया तुज्झ नो दिक्खा ॥३३५॥

गतत्थो पढमोपदो । इदाणि पच्छस्स यदस्साणं- जेण कज्जेण
सो दिक्खिओ तम्मि समसे कज्जे धम्मो से कहिज्जति, वोहिउव-
धायकारणा य से कहिज्जति, तुमं च रयोहरणादिलिंगिट्ठतो य
परभवोहीए उवधायकारणाय वट्टसि, तं माहण परं पि लोयं,
मुंच रयोहरणादि लिंगं, तुज्झ सावणाणुववता ते गेणहसु, न साधु-
दिक्खा भवति ॥३३५॥ एवं पन्नविते जति साधुलिंगं मुंचति तो -

परम्वो वाहीए

लट्ठं । अह ण मुंचति ताहे "सन्निराउलं" ति अस्य व्याख्या --

मा. ३६०३ -- सन्नि सरकम्मिओ वा, भेसेति कओ इहेस कंचिच्चो ।
निवसिट्ठे वा दिक्खितो, एएहि अणाये पडिसेहो ॥३३६॥

सण्णी जो सरकम्मितो सो पुवं पण्णविज्जति "अप्पेहिं
कारणे ततिओ पव्वावितो, सो^यइयाणिं लिंगं गेच्छए मोउं, तं तुमं
भेसेहि" । पच्छा सो आगंतु गुरवो वंदितुं णिविट्ठो, सव्वे णिरि-
क्खति संजते, ताहे तं पुव्वकहियचिंधोवलक्खितं करमलणभूमफालण-
सिरकंपणफरुसयणसरविट्ठावल्लोयणेण रूसितो भणाति -- ते निज्जातेस्सं
"कतो एस तुज्झ मज्झे कंचिच्चो ? अवसराहि ति, मा तेण वाएस्सं ।
एवं च जदि ण मुंचति, सरकम्मियस्स वा असति, तेण वा रण्णो -
कहितं, एत्थ वि सो व्यवहारेण जेतुं विकिंविद्यव्वो । इमो व्यवहारो
-- जदि सो भणेज्ज एतेहिं दिक्खितो मि त्ति, एत्थ जति जणेण नु,
णातं एएहिं दिक्खितो ति तो अणाते पडिसिज्जंति अवलप्पतूत्यर्थः
॥३३६॥ अहसो भणेज्ज --

मा. ३६०४ -- अज्झाविओ मि एतेहि वेव पडिसेहो किं वऽधीयंते ।

य दी ठल्लिगकहाती कइडति, कत्थ जती कत्थ ठल्लियाइं ॥३३७॥

अहमेतेहिं वेव अज्झावितो, जणेण अण्णाते एत्थ वि पडिसेहो ।

किन्नु मे

अहवा भन्नति - "किं तुमे अधीतं" ति, ताहे सो परंसमए ठल्लिय-

कच्चकहादि कद्धति, ताहे साहवो भणंति - "कत्थ जती कत्थ -
छलिगादि कच्चकहा? साहवो वेरगगमगगदिठता सिंगारकहा ण -
पढंति - न युज्जतेत्यर्थः । ३३७॥ इमेरिसं साहवो सव्वणुभासियं
सुत्तं पढंति --

भा. ३६०५ -- पुठ्वावरसंजुत्तं, वेरगगकरं सतंतअविच्छं । म
पोराणमद्धमागह भासा णिययं हवति सुत्तं ॥३३८॥

अणियत्थो पुठ्वसुत्तणिवद्धो पच्छासुत्तेण अविच्छमागणो पुठ्वावरसंजुत्तं भन्नति,
विसएसु विरागकरं, स्वतंतं, स्वसिद्धान्तः तम्मि अविच्छं - सव्वहा
सव्वत्थ सव्वकालं णत्थि आया तो सतंतविच्छं भन्नति, तित्थय-
रभासितो जस्सऽत्थो गंधो य गणधरणिवद्धो तं पोराणं अहवा -
पाययवद्धं पोराणं, मगहऽद्धविसयभासणिवद्धं अद्धमागहं, अथवा -
अट्ठारसदेसीभासाणियतं अद्धमागधं भवति/सुत्तं, "णियतं"ति निवद्धं
॥३३८॥ किं चान्यत् --

भा. ३६०६ -- जे सुत्तगुणा वुत्ता, तच्चिवरीयाणि गाहते पुत्वं,
णिच्छिन्नकारणाणं, सा चेव विगिंचणे जयणा ॥३३९॥
सुत्तस्स गुणा इमे --
णिद्धोसं सारवंतं च, हेऊकारणचोइयं ।
उवणीयं सोवयारंच, मितं मद्धरमेव च ॥१॥
अप्पगंगथमहत्थं च, वत्तीसादोसवज्जियं ।
अच्छोभणमवज्जं च, सुत्तं सव्वणुभासियं ॥२॥

एते सुत्तगुणा, एतेहि विवरीतं आदावेव सुत्तं पढाविज्जति ।
एवं पाढिए को गुणो ? भन्नति -- निच्छिन्नकारणाणं सव्वदेव विगिं-
चणविही भवति, एस ववहारविगिंचणविही भणिता ॥३३९॥ जो
ववहारेण विगिंचित्तुं न सक्कति तस्सिमा विही --

भा. ३६०७ -- कावालि सरक्खे, तच्चणियवसभलिंगवूवेण ।
वड्डवंगपठवइए, कायत्वं विहीए वोसिरणं ॥३४०॥ हुं
गीया अविकारिणो वसभा कावालसरक्खतच्चणियवसगूणेणं
तं परिट्ठवेंति, वड्डसयणो वड्डवगो, तम्मि एसा परिट्ठावणविही-
॥३४०॥ इमेसु य --

भा. ३६०८ * - णिवल्लभवड्डपक्खम्मि वा वि तरुणवसभा मिथो वेंति ।
भिण्णकहातो भट्ठो, न घडति इह वच्च परतित्थि ॥३४१॥
जो णिवस्स वल्लभो जो य बहुमित्तसयणपक्खितो तेसु वि
एस चेव परिट्ठावणविही । जया सो नपुंसगो मिथो रहस्से तरुण-
भिक्षुं ओभासति भिन्नकहाओ वा करेति तदा तरुणभिक्षुं भणंति
-- "इह जतीण मज्जे ण घडति एरिसं तुमं, तुमं यदि एरिस काउ-
कामो सि तो उन्निक्खमाहि परतित्थिएसु वा वच्च" ॥३४१॥ जति
सो एरिसं गतो तो लट्ठं । अह सो भणेज्जा -

भा. ३६०९ -- तुमए समगं आमं, ति निग्गतो भिक्खमात्तिलक्खेणं । दि
नासति भिक्षुगमादी, छोदूण ततो वि विपलात्ति ॥३४२॥
स नपुंसगो तं तरुणयसभं भणेज्ज - "तुमं समगं वच्चाभि, ममं
तत्थ छोटुं आगच्छेज्जासि", ताहे साधू भणेज्ज - "आमं ति, एहि
वयामो ।" ताहे भिक्षुमादिलिंगलक्खेण गंतुं भिक्षुमादिएसु छोटुं

तं साधू णासति । जो पुण्ण नीतो भिक्खुमादिपसु तं साधुं न पुंचति
तं रातो सुत्तं नाउं विपलाति । तम्मि वा भिक्खादिपिग्गण -
विपलाति, साधू वा भिक्खादिपिग्गणतो ततो च्विय विपलाति ।

४ गा. २२८ ॥ ३४२ ॥ "नपुंसगो"ति गतं ॥ "जइडे"ति --

भा. ३६१० -- तिविहो य होइ जइडो, सरीरभासाए करणजइडो उ । य
भासाजइडो तिविहो, जलमम्मणएलमूओ य ॥ ३४३ ॥

तिविहो जइडो-सरीरजइडो य, करणजइडो य, भासाजइडो
य । एत्थ भासाजइडो पुणो तिविहो -- जलमूओ मम्मणमूओ एल-
मूओ य, चसदा दुम्मेहजइडो य । जहा जले निब्बुडुडो उल्लावेति
बुडुबुडेति वा जलं एवं जलमूओ अव्वत्तं भासति । एलमूओ भासइ एलगो
जहा बुडुबुडति एवं एलमूओ भासति । अंतरंतरे सलति वाता जस्स
अविप्पदंठभासी बोव्वडो य स मम्मणो । घोसंतस्स वि जस्स गंधो
न ठायति स दुम्मेहो माषतुषवत् ॥ ३४३ ॥ एते पव्वावैतस्स इमं -
पच्छित्तं --

भा. ३६११ -- ग जलमूल एलमूए, सरीरजइडे य करणजइडे य ।

एएसु चरगुणा, सेसकजइडम्मि मासलहुं ॥ ३४४ ॥

जलं एलं अतिसरीरे करणजइडं च, एते पव्वावैतस्स चरगुणा,
"सेस"ति - नातिसरीरजइडो, मम्मणो दुम्मेहो य, एतेसु तिसु
मासलहुं ॥ ३४४ ॥

जलएलमूएसु इमे दोसा --

भा. ३६१२ -- दंसणणाणवरित्ते, तवे य समितीसु करणजोगे य ।

उव्वदिट्ठं पि ण गेण्हति, जलमूओ एलमूओ य ॥ ३४५ ॥

दंसणसूवं, दंसणपभावणाणि वा सत्त्याणि, दंसणं वा पडुच्च जो
उव्वेसो दिज्जति, एवं णाणे चरणे तवे समितीसु करणेषु जोएसु य
तिन्नि तिन्नि भेया कायव्वा/ ते सुवइट्ठे ण गेण्हति, जलमूओ
एलमूओ य । अतो ते ण दिक्खियव्वा ॥ ३४५ ॥ किं च --

भा. ३६१३ -- णाणादट्ठा दिक्खा, भासाजइडो अपच्वलो तस्स ।

सो वहिरो वि णियमा, गाहणउड्डाहअहिकरणं ॥ ३४६ ॥

दिक्खा णाणादट्ठा, इच्छिज्जति, सो य भासाजइडो, डुविहो
वि तस्स गगहणे अपच्वलो असमर्थेत्यर्थः । सो य डुविहो वि नियमा
वहिरो भवति । तम्मि महता सधेण गाहिज्जंते उड्डाहो भवति ।
तम्मि अगिण्हंते कोवो भवति, ततो अधिकरणं ॥ ३४६ ॥

इयाणिं सरीरजइडे दोसा --

भा. ३६१४ -- तिविहो सरीरजइडो, पंधे भिक्खे य होति वंदणए ।

एतेहिं कारणेहिं, जइडस्स ण दिज्जती दिक्खा ॥ ३४७ ॥

भेदेण सरीरजइडो न सरीर तिविहो क्रियाभेदेण तिविहो इमो-
पंधे, भिक्खाडणे, वंदणपयाणकाले य ॥ ३४७ ॥ एयस्स तिविहस्स वि
इमा वक्खा --

भा. ३६१५ -- अद्याणे पलिमंधो, भिक्खायरियाए अपडिहत्थो य ।

दोसो सरीरजइडे, गच्छे पुण सो अणुण्णाओ ॥ ३४८ ॥

पंधे छडिडज्जति, ऊरुधंसो य से भवति, सावयतेणभयं च से
पयति, अह साधवो पडिक्खंति ताहे तेसिं पि पलिमंधो भिक्खा-

स्तेषां तस्मात् आयरियस्स सो, अहं ण गाहितो तेहिं अतोपरि विगिंघ-
णया परित्यागेत्यर्थः ॥३५२॥

भा.३६२० -- छम्मासकरणजइहं, परियट्ठति दो वि जावजीवाए ।

अन्ने दो आयरिता, तेसिं दट्ठं विवेगो य ॥३५३॥

करणजइहं अप्पणो आयरितो छम्मासे परियट्ठति पच्छा

ए अन्ने दो आयरिता संकमति, दुम्मेहवत् । मम्मणं नातिसरीरजइहं
च एते दो जावजीव परियट्ठति ॥३५३॥ इदमेवार्थं किंचिद्विशेष-
युक्तामाह --

भा.३६२१ -- जो पुण करणे जइहो, उक्कोसं तस्स होति छम्मासा ।

कुलगणसंघणिवेयण, एयं तु विहिं तहिं कुज्जा ॥३५४॥

करणजइहं अप्पणो आयरितो उक्कोसेण छम्मासे परियट्ठति ।

अहं अन्नो नत्थि आयरितो णेच्छति वा ताहे कुलगणसंघसमावातं समज्जायं

काठं जस्स भेरुच्चति सो णेहउ, एयं विगिंघति । अन्ने भणंति -

अन्नायरियाभावे अप्पणो वेव अट्ठारस मासे परियट्ठति ततो

पच्छा कुलाविपसु विगिंघति । ३५४॥

भा.३६२२

"जइहे"ति गतं । इवाणि "कीवो" -

भा.३६२३ -- ति विहो य होति कीवो, अभिभूतो णिमंतणा अणभिभूतो ।

चउगुग्गा छग्गुग्गा, तति ए मूलं तु वोधत्वं ॥३५५॥

अहवा --

भा.३६२४ -- दुविहो य होइ कीवो, अभिभूतो वेव अणभिभूतो य ।

अभिभूतो वि य दुविहो, णिमंतणाल्लकीवो य ॥३५६॥

अभिभूतो अणभिभूतो य । अभिभूतो पुणो दुविहो - णिमंत-

णाकीवो आल्लकीवो य ॥३५६॥

अणभिभूतो वि दुविहो - सद्धकीवो विट्ठकीवो य । एस -

चउच्चिवहो कीवो । इमा परूवणा - इत्थीते णिमंतितो भोगेहिं

ण तरति अहियासेउं एस णिमंतणाकीवो, जतुघडो जहा अग्गि-
(विगलति) स-
न्निकरिसेण विल्लयति, एवं जो हत्थोरुक्कसपयोधरेहिं आल्लो -

पडिसेवति एस आल्लकीवो ॥३५६॥

इमो विट्ठकीवो --

भा.३६२४ -- दुविहो य अणभिभूतो, सद्धे रूवे य होइ णायव्वो ।

अभिभूतो गच्छगतो, सेसा कीवा उंपडिडुट्ठा ॥३५७॥

भा.३६२५ -- संकेंसमपुप्पतो, पडती जो सो उ होति अभिभूतो ।

णिवतति य इत्थिणिमं-तणेण एसो वि अभिभूतो ॥३५८॥

भा.३६२६ -- दट्ठण दुण्णिविट्ठं, णिगिणमणायारसेविणं वा वि । णिं

सद्धं च सोतु ततिओ, सज्जं मरणं च ओहाण ॥ ३५९॥

दट्ठण उवरिसरीरमप्पाउयं दुव्वियउं दुन्निविट्ठं असंयुद्धं

णिगिणं ति - णग्गं मेहुणमणायारसेविणं वा जो सुब्भति सो - णि

विट्ठकीवो । इमो सद्धकीवो - "सद्धं सोउं" ति, भासापूसणगीत-

परियारणसद्धं च सोतुं जो सुब्भति सो सद्धकीवो । "ततिओ"ति -

एस ततिओ कीवो । अहवा एते निरुज्जमाणा "ततिओ"ति - ण-
पुंसगा भवन्ति, सज्जं वा मरन्ति, ओहावन्ति या ॥३५९॥ इमं -

दिदिठकीवे भण्णति --

गाउ

भा. ३६२७ -- साहम्मि अण्हम्मि य, गारत्थियइत्थियाओ वट्ठणं ।

तो उप्पज्जति वेदो, कीवस्स प कप्पति दिक्खा ॥ ३६०॥

एया तिविधिंत्थीओ वट्ठं उक्कडवेदत्तणओ पुरिसवेदो --

उदिज्जति । उदिण्णे य वला इत्थिग्गहणं करेज्ज । उड्ढाहादी -
तद्वा दोसा^५ न दिक्खेयद्वा । दिक्खंतस्स इमं पच्छित्तं - आलिद्धकीवे चउ-
गुरुं, णिमंतणकीवे छगुरुं, दिट्ठीकीवे छेदो, सद्धकीवे मूलं, अहवा
सामन्नेण कीवे मूलं ॥ ३६०॥ एते जति पट्ठाविता अजायताए तो
इमा जयणा फलियदुणे

भा. ३६२८ -- संघाडगाणुवद्धा, जावज्जिआए णियमियवरिते ।

दो कीवे परियट्ठति, ततियं पुण उत्तिमट्ठम्मि ॥ ३६१॥

सदा संघाडगाणुवद्धा सवितिज्जा एवं अतीव नियंतियकज्जति ।

एवं अभिभूतो दुविधो वि^५परियट्ठिज्जति । ततिओ अणभिभूतो सो अ-

(पुण) परं उत्तिमट्ठे पट्ठाविज्जति ॥ ३६१॥

एसेव^५त्थो अन्नाहा भण्णइ --

भा. ३६२९ -- अभिभूतो पुण भसितो, गच्छे सवितिज्जओ उ सव्वत्थ ।

इयरे पुण पडिसिद्धा, सद्धे रूवे य जे कीवा ॥ ३६२॥

पुणसद्धेण अभिभूतो दुविधरे वि, मयणसद्धो सेवाए, अथवा जति
गच्छे वितिज्जगा अत्थि तो ते पट्ठाविज्जंति, सवितिज्जा सव्वत्थ
गच्छंति, इयरे पुण जे सद्धविदिठकीवा ते दो वि पडिसिद्धा, तेसिं
६भा. ३२८ परं उत्तिमट्ठे दिक्खा ॥ ३६२॥ "कीवे"ति गयं । इयाणिं "वाहिते"
ति --

भा. ३६३० -- रोगेण व वाहीण व, अभिभूतो जो तु अभिलसे दिक्खं ।

सोलसविहो उ रोगो, वाही पुण होइ अट्ठविहो ॥ ३६३॥

कंठा ॥ ३६३॥ इमो सोलसविहो रोगो --

जेवति वेवग्गि पंगु वडभं, णिम्मणिमलसं व सक्करपमेहं । इम्मि

वहिरंधकुंठवडभं, गंडी कोटीक्खते सूई ॥ १॥

इमो अट्ठविहो वाही --

जरसा सकास डाहे, अतिसार भगंदरे य सुले य ।

ततो अजीरघातग, आशु चिरेवा हि रोगविही ।

आशुघातित्वाद् व्याधिः, चिरघातित्वाद् रोगः, तं रोग-

छेच्छं त्यं वाहिगु पट्ठावैतस्स दोसा आणादी इमे य --

भा. ३६३१ -- छक्कायसमारंभो, नापवरित्ताण होति परिहाणी ।

घंसणपीसणपयणं, दोसा एवंविहा होति ॥ ३६४॥

जति तस्स तिगिच्छं आउट्ठति तो छक्कायविराधणा । एस

च लुरित्तपरिहाणी । गिलाणवा^५वडवेयावच्चस्स सुत्तत्थपोरिसीओ -

अकरैतस्स पाणपरिहाणी । चंदणादियाण घसणं, वडछल्लिमादियाण

पीसणं घयमादीयाण पयणं, एवमादि पलिमंधदोसेहिं अप्पणो -

सव्वकिरियापरिहाणी । अध न करेति से किरियं तो चउगुरुं । जं

से वा पावति पावेहिं वा तं च पावति दिक्खते ॥ ३६४॥ क्खंतेतो

किं चान्यत् --

भा.३६२२ -- जाता अणाहसाला, समणा वि य दुक्खिया पडियरंतो ।
 वि ते चि य पउणा संता, होज्ज व समणा ण वा होज्जा ॥३६५॥
 "अणाहसाल"ति - आरोगुसाला गच्छवासो अणाहसालावत्,

अस्तं तत्थ साहवो अन्नस्स वमणं, अणस्स विरेयणं अन्नस्स समसणं अन्नस्स य
 ७ मेत्ता पाणयं अणस्स घयाईणं एवमादि उग्ग मेत्ता दुक्खिया जाता । पच्छं
 गा.२२८ कंठं ॥३६५॥ "रोगि"ति गतं । इवाणि "तेणा "

भा.३६३३ -- अक्कंतितो य तेणो, पागतितो गामदेसअद्धाने ।

जे तक्करखाणगतेणो, परूवणा होति कायव्वा ॥३६६॥

अ व आ अडाडाए वला हरंतो अक्कंतितो, राते हरंतो पागतितो ।

अधवा राउलवग्गस्स अक्कंतितो, पागयजणस्स हरंतिओ पागतियो, ते
 गामतो हरंतो गामतेणो, सदेस परदेसे वु हरंतो देसतेणो, गामदेस-य
 तरेसु हरंतो अंतरतेणो, पंथे पुसंतो अद्धानतेणो । तदेविककं करोतीति ये
 तक्करो, नो अन्नं किं चि किसिमादी करोतीति । सैंत्तं खणंतो - करे
 स्वत्ता साणगतेणो ॥३६६॥ सो समासैण चउव्विहो तेणो --

भा.३६३४ -- दव्वे खेत्ते काले, भावे य तेणगम्मि पिक्खेवो ।

एएसिं तु चउण्हं, पत्तेयपरूवणं वोच्छं ॥३६७॥

कंठा ॥३६७॥ इमो दव्वतेणो --

भा.३६३५ -- सच्चित्ते अचित्ते, (य)मीसए होति दव्वतेणो उ ।

अ साहम्मि अणधम्मिय, गारत्थीहिं च नायव्वो ॥३६८॥

सचित्तं रुपदव्वत्तुप्पदापदं, अचित्तं हिरन्नादि, मीसं समु-
 मत्तोवरणं अस्सादि, फलादि वा देसोवचितावचित्तं । तं पुण सचि-
 तादि दव्वं साहम्मियाण अणधम्मियाण गारत्थियाण वा अवहरंतो
 दव्वतेणो । सो तिविहो - उक्कोसमज्झिमजहण्णो, हयगयरायित्थी-य
 माणिक्के हरंतो उक्कोसो, गोमहिसखत्तखणसरियादि वा हरंतो -
 ठि मज्झिमो, पहियजणमोसगो गंठुभेदगो असणादि वा हरंतो जहन्तो ।
 एत्थ एक्केक्के चउप्पगारा इमे -- तेणो तेणतेणो पडिच्छगो पडि-
 च्छगपडिच्छगो ॥३६८॥

इयाणि सैंत्तकालभावतेणा तित्ति वि जुगवं भन्ति --

भा.३६३६ -- सगदेसं परदेसविदेसे, अंतरतेणो य होति खेत्तमी ।

राइंदिया व काले, भावम्मि य नाणतेणो तु ॥३६९॥

अ सदेसतो परदेसतो एतिसिमेतरे वा हरंतो खेत्ततेणो । रातो
 वा विया वा हरंतो कालतेणो । भावतेणो नाणदंसणवरित्ते हरंतो ॥
 ॥३६९॥

भा.३६३७ -- हयगयलंघिकाइं, तेणंतो तेणो उ उक्कोसो ।

सैंत्तखणक्कण्हवणियु - गोणातेणो य मज्झिमतो ॥३७०॥ णी

भा.३६३८ -- गंठीछेदगपहियजणदव्ववहारी जहण तेणो उ ।

एक्केक्को वि य दुविहो, पडिच्छगपडिच्छगो वेव ॥३७१॥

इमे उदाहरणा तिसु वि --

भा.३६३९ -- गोविंदस्सज्जो णाणे, दंसणसत्थदउहेवुगट्ठा वा ।

पावादिथक्करगा, उदायिवहगातिया धरणे ॥३७२॥

गोविंदो णाम भिक्खु, सो एगेणायरिएण वादे जितो -
अदठारस वारा, ततो तेण चित्तिये सिद्धंतसूवं जाव एतेसिं ण लब्ध-
ति ताधे ते जेतुं न सबक्कंतो, ताहे सो णाणावरुणहरणदठा तस्सेवा-
यरियस्स अंतो णिक्खंतो । तस्स य सामाड्यादिपठेत्तस्स सुद्धं सम्मतं ।
ततो गुरुं वंदित्ता भणति - देहि मे वत्ते । णणु वत्ताणि ते वत्ताणि ।
तेण सम्भावो कहितो । ताहे गुरुणा वत्ताणि से वयाणि । पच्छा तेण
एगिंदियजीवसाहणं गोविंदणिज्जुत्ती कया । एस णाणतेणो । एवं दंसण-
पभावगसत्थदठा कक्कडगमादिहेतुगदठा वा जो णिक्खमति सो -
दंसणतेणो । जो एवं च करणदठा (चरणदठा) चरणं गेण्हति, मंडिओ
वा गंतुकामो, जहा वा रण्णो वहणदठा उदायिमारणेण चरणं -
गहियं । आविसद्धातो "मधुरकोण्डइला" एते सव्वे चरित्तेणा ॥३७२
एते वट्ठादितेणा समणसमणीण ण कप्पंति पठ्ठावेतुं -

भा.३६४० -- सच्चित्तं अङ्घ्रितं, च मीसणं तेणियं कुणति जो उ ।
समणाय व समणीण व, न कप्पती तारिसे दिक्खता ॥३७३॥
पठ्ठाविते इमे दोसा -

भा.३६४१ -- वहबंधण उद्धवणं, च खिल्लं आसियावणं वेव ।
णिच्चिसयं च णरिंदो, करेज्ज संघं च सो रुदठो ॥३७४॥
तस्स वा पठ्वायगायरियस्स वा सव्वस्स व गच्छस्स लुत्त- य

कुल्लाणसंघं वा
णिच्चिसंघं करेज्ज
खिसा-धिरत्थु ते पठ्वज्जाते त्ति, आसियावणं पठ्वज्जातो, गाम-
पगरातो वा धाहेज्ज । अहवा णरिंदो रुदठो णिच्चिसयं करेज्ज,
कुल्लाणसंघाण वा वहादि ए वि पगारे करेज्जा ॥३७४॥ किं चान्यत्

भा.३६४२ -- अयसो य अकिल्लो या, तं मूलाणं भवे पवयणस्स ।
तेसिं पि होइ एवं, सव्वे एयारिसा मण्णे ॥३७५॥
पूर्ववत् । णवरि तेणत्ये वत्तव्वा ॥३७५॥ जो पठ्वादेति तस्स तेणं
आणादिया दोसा, इमं च से पच्छित्तं --

भा.३६४३ -- सग्गामपरग्गामे, सदेस परदेस अंतो बाहिं च ।
विदठाविदठे सोही, मासलहु अंतमूलाहं ॥३७६॥
सग्गामे परग्गामे सदेसे परदेसे एतेसिं अधो उक्कोसमज्झिम-
जहण्णा ठविज्जंति, एतेसिं अहो अंतो बाहिं ठविज्जंति, एतेसिं
अहो विदठाविदठादि । एतस्स अधो मूलं ॥३७६॥

भा.३६४४ -- मूलं छेदो छगुरु, छल्लहु चत्तारि गुरुलहुगा य ।
गुरुलहुओ य मासो, सग्गामुक्कोसगातीणं ॥३७७॥

तत्र मूलादि जाव मासलहुं ताव ठविज्जति । इमा चारणा --
सग्गामे उक्कोसं अंतो विदठं जो अवहरति तं जो पठ्वायेति तस्स
मूलं । अविदठे छेदो । बाहिं विदठे छेदो, अविदठे छगुरु । मज्झिमे
छेदातो छल्लहु ए ठायति । जहण्णे छगुरुगातो, चउरुगे ठायति । एवं आडत्तं
परग्गामे अड्ढोक्कंति चारणा ए छेदादत्तं चउलहु ए ठायति । सदेसे -
छगुरुआडत्तं मासगुरु ठायति । परदेसे छल्लहुआडत्तं मासलहु ए
ठायति । अन्नधा वि चारिज्जते एतदेव भवति । जम्हा एते दोसा
तम्हा ण पठ्वायेयव्वो तेणो ॥३७७॥ कारणतो पठ्वावे --

भा. ३६४५ -- मुक्को व मोइओ वा, अहवा वीसज्जितो णरिंदेण ।

देसो अद्धानपरविपेसे, दिक्खा से उत्तिमट्ठाते ॥३७८॥

मुक्को वंधणागारसोधे मुक्को सयणेणमुणेण वा दंडेण मोइओ रण्णा वा अ

वा विसज्जितो - जहा पभवो, अहवा मेयज्जकषिधातुवत् । अद्धाने अ

परवेसे वा उत्तिमट्ठं वा पडिवज्जंतो विविस्वज्जति ॥३७८॥ तेणे

गा. २२८ त्ति गतं ॥ इदाणि "रायावकारी" ति । इमो रायावकारी --

भा. ३६४६ -- रण्णो ओरोहातिसु, संवंधे तह य दव्वजायम्मि ।

अब्भुट्ठितो विणासी- य होति रायावकारी तु ॥३७९॥

जे अंतरे अवरद्धो, सयणो वा, किं चि दव्वजातं वा अवहितं इरियं

स रण्णो, रण्णदव्वस्स वा विणासाय अब्भुट्ठितो रायावकारी ॥

३७९॥

भा. ३६४७ -- सच्चित्ते अच्चित्ते, य मीसए कूडलेहवहकरणे ।

समणाण व समणीण व, ण कप्पती तारिसे दिक्खा ॥३८०॥

जं जे रण्णो सच्चित्तं दव्वं पुत्तादि, अचित्तं अहारादि, मीसं वा,

द्वुत्तसणेण वा विरोहो कतो, कूडलेहेण वा रायविरुद्धं कयं, दंडिय-

विरोहे वा, पुत्तादि से वहितो, एरिसो ण कप्पति पव्वावेणं ।

॥३८०॥

भा. ३६४८ -- आसा हत्थी सरिगान्ति वाहिता क्तकत्तं व कणयादी ।

दासी । दोच्चविरुद्धं च कयं, लेहो व-हितो य से कोई ॥३८१॥

कंठा ॥३८१॥

भा. ३६४९ -- तं तु अणुट्ठितयदंडं, जो पव्वावेति होति मूलं से ।

एगमणेगपदोसे, पत्थारपओसओ वा वि ॥३८२॥

भा. ३६५० -- वहबंधण उद्धवणं, च संसणं आसियावणं वेव ।

णिट्ठिवसयं च णरिंदो, करेज्ज संघं च सो रुट्ठो ॥३८३॥

भा. ३६५१ -- अयसो य अकित्ती या तं मूलागं भवे पयणस्स ॥

तेसिं पि होइ एवं, सव्वे एयारिसा मणे ॥३८४॥

एवमादिदोसा । जो पव्वावेति तस्स मूलं ॥३८४॥ कारणे

वा पव्वावेज्जा --

भा. ३६५२ -- मुक्को व मोइतो वा, अहवा वीसज्जितो नरिंदेण ।

अद्धानपरविपेसे, दिक्खा से उत्तिमट्ठे वा ॥३८५॥

गा. २२८ पूर्ववत् ॥३८५॥ इदाणि "उम्मत्तो"

भा. ३६५३ -- उम्मादो खलु दुविधो, जक्खाएसो य मोहणिज्जो य ।

अण्णी आलीवणता, आतवयविराहणुइहाहो ॥३८६॥

जक्खेण आविट्ठो, मोहणिज्जकम्मोदएण वा, से उम्मादो

जातो । एते दो वि ण पव्वावेयव्वा । इमे दोसा - अण्णीए -

पयावणादि करेज्ज, पलीवणं करेज्ज, अप्पाणं वयाणि वा विराहेज्ज,

सरियादिग्गहणेण वा उइडाहं करेज्ज ॥३८६॥

भा. ३६५४ -- छक्काए ण सदहति, सज्झायज्झाणजोगकरणं वा ।

उवदिदं पि ण गेणहति, उम्मत्ते ण कप्पती दिक्खा ॥३८७॥

विराहेति वा काए ण सदहति, सज्झायज्झाणं न करेति, अप्पसत्तं मणा-

दिजोगे करेति, पडिलेहणसंजमादिकरणजोगे ण करेति । अन्नं पि -

अण्णहति विविधं चक्कवालसामायारीए उवदिदं ण करेति । एवमादिदोसेहिं

- गा. २२८ उम्भते न कप्पति दिक्खा । ३८७॥ इयाणि "अंसणो" --
- भा. ३६५५ -- दुविहो अंसणो खलु, जातीउवघायओ य पायव्वो ।
उवघातो पुण तिविधो, बाही उप्पाड अज्जेता ॥ ३८८॥
जातिओ जम्मांधो, तिमिराविवाहिना अंधो अवराहियस्स
वा उप्पाडियाणि, तत्तल्लागाए वा अंजियाणि, अन्ने -- एएणेव
पसंणेण "धीणद्धी" भन्ति । जाति-वाहि-अजितंसंधो य तिसु वि धे
चरगुरुग । उट्ठितणयणे छगुरु, चरिमं धीणद्धीए ॥ ३८८॥
- भा. ३६५६ -- उवहत उट्ठय णयणे, अंसणे अहव धीणगिद्धीए ।
चरगुरुयं छगुरुयं, तइए पारंविता होति ॥ ३८९॥
इमे दोसा --
- भा. ३६५७ -- छक्कायविराहणता, आवडणं साणुकंमादीसु ।
धंडिल्ले अपडिलेहा, अंधस्स ण कप्पती दिक्खा ॥ ३९०॥
अप्पेच्छंतो छक्काए विराहेति, विसमे साणुकंटेसु आवडइ, अय
अप्पेच्छंतो धंडिल्लामाया रिरं ण करेति, अंधत्वादेव ॥ ३९०॥ इमो
धीणद्धिदोसो --
- भा. ३६५८ -- आवहति महादोसं, दंसणकम्मोदएण ततिओ उ ।
एगमणेगपदोसे, पत्थारपओसओ वा वि ॥ ३९१॥
"महंतं दोसं आवहति - पावति" कम्हा भन्ति ? दंसण-
कम्मोदएण को दोसो संपावइ धीणद्धी ? मण्णति - इमोय दोसा, असो
सो धीणद्धीए दुट्ठो गिहिसाहूणं एगमणेगाण वा वधवंधणमारणं करेज्ज,
जं चस्सं किं वि काहि ति आलीवणादियं सव्वं पव्वावैतो पावति, ते
पच्छिं ॥ ३९१॥
- गा. २२९ "अंधि" ति गंतं । इयाणि "दोसो" । तस्सिमे भेदा --
- भा. ३६५९ -- गळ्हे कीते अणए, दुभिक्षे सावराहच्छे वा ।
समणाण व समणीण व, ण कप्पती तारिसे दिक्खा ॥ ३९२॥
"गळ्हे" ति - उगालिदासो, किणित्तादासो कतो रिणं
अदंतो दासत्तणेण पविट्ठो, दुभिक्षे छातो दासत्तणेण पविट्ठो,
कस्मि किमिति कारणे अवराधी वडं अविंतो रण्णा दासो कतो, बंदि-
ग्गहे णिरुद्धो, दविणं अदंतो दासो कतो, एते दिक्खेत्तुं ण कप्पंति
॥ ३९२॥ इमे दोसा --
- भा. ३६६० -- उवसंतो रायमच्चो, समणाणं वंदणं तु कुणमाणो ।
वट्ठणं दुवक्खरणं, सव्वे एयारिसा मन्ने ॥ ३९३॥
एगो रायप्रतिमो राया वा उवसंतो अहिणवसइढो, तस्स
संतितो दासो एगेणायरिण अन्नाओ पव्वावितो, ते य विहरंता
तं णगरमागता जत्थ सो राया, वंदणं करेतेण सो विट्ठो दासो ।
विप्परिणतो णिस्सारं पवयणं ति । विंतेति य सव्वे एरिसा एते ।
॥ ३९३॥ अहवा इमं करेज्ज --
- भा. ३६६१ -- वह वंधण उद्वणं, च सिंसणं आसियावणं वेव ।
णिब्बिसयं च णरिंदो, करेज्ज संघं पि परिदुवितो ॥ ३९४॥ मि
तं अन्नं वा उन्निक्खाविता दासत्तणं करेज्ज । सेसं कंठं ॥ ३९४॥
भा. ३६६२ -- अयसो य अकित्ती य, तं मूलागं तहिं पवयणस्स ।
तेसिं पि होइ संका, सव्वे एयारिसा मण्णे ॥ ३९५॥

भा. ३६६३ -- मुक्को व मोतिओ वा, अहवा वीसज्जिओ णरिंदेण ।

१२ गा. २२९ अक्षाणपरविदेसे, दिक्खा से उत्तिमट्ठे वा ॥३९६॥

भा. ३६६४ -- पूर्ववत् ॥३९५-३९६॥ इयाणि "डुट्ठो"

डुविहो य होइ डुट्ठो, कसायडुट्ठो य विसयडुट्ठोय ।

डुविहो कसायडुट्ठो, सपक्खपरपक्खउभंगो ॥३९७॥

कोहं करंतो कसायडुट्ठो, विसयासेवी विसयडुट्ठो कसाय-

डुट्ठो पुणो डुविहो सपक्खे परपक्खे य । एत्थ चउभंगोकायव्वो ।

॥३९७॥ इमो पढमभंगो --

भा. ३६६५ -- सासवणाले मुहणं-तए य उलुगच्छि सिहिरिणि सपक्खे ।

परपक्खम्मि य रन्तो, उड्वओ होइ नायव्वो ॥३९८॥ जहुओ

पुव्वेण चउरो उदाहरणा पढमभंगो, पच्छेण वितियभंगो॥

॥३९८॥ "सासवणाले" इमं उदाहरणं --

भा. ३६६६ -- सासवणाले छवणं, गुरु सव्वं भुंजे एतरे कोवो ।

सामण य अणुवसंते, गणि टठ्वेंतऽण्णहि परिन्तो ॥३९९॥ ज्ञा

एगेण साहुणा सासवणालुस्सेल्लयं सुसंभृतं लब्धं, तत्थ से अतीव

गिच्छि

गेहो,

तेण य तं गुरुणो उवणीयं, तं च गुरुणा सव्वं भुत्ते, इयरस्स

रुट्ठितं

कोवो

जातो झट्टियं च । गुरुणा सो सामितो, तदावि णोवसंतो

भणति य - भंजामि ते वंता । गुरुणा विविंचितियं-मा एस मे असमाधि-

मरणेण मारिस्सइ त्ति, गणे अन्नं आयरियं ठवेत्ता अन्नं गणं गंतुं -

अथासगं पडिवण्णं ॥३९९॥ पुच्छति य ते साहु कत्थ मे गुरवो ?

पु भा. ३६६७ -- घुच्छंतमणक्खाए, सो-व्वऽण्णओ गंतु कत्थ से सरिरं ।

गुरुणा पुव्वं कहिते, दायिते पडिचरण वंतवहो ॥४००॥ दाते

ओ पुच्छति कहिं गतो गुरु ? न कहंति साहवो सो अन्न-सोच्चा

गतो जत्थ गुरवो । तहिं कहियं अज्ज वेव कालगतो परिटठवितो । य

परिट्ठवियं

ताहे (ते) पुच्छति -- कत्थ से सरिरयं । गुरुणा पुव्वकहितो विंधेहि

उवलक्खितो - "सो एसो पावो" त्ति । तेण किं करेसि ? पेच्छामि

से सरिरं त्ति, ताहे वंसितो, सहाते साहुणा युविलट्ठाणठिताण य/एण

पडिचरितो "किमेस काहिति" त्ति पेच्छंति, उवदिठतो व गोलो-यातो

वलं कडिढरुण वंते व-धंतो भणाति - "सासवणालं सासि" त्ति, एयं

२ गा. ३९८ करंतो विट्ठो ॥४००॥ इयाणि "मुहणंतो" त्ति --

भा. ३६६८ -- मुहणंतगस्स गहणे, एमेव य गंतु निसि गलग्गहणं ।

सम्मूढेणितरेण वि, गलते गहितो मया दो वि ॥४०१॥

एगेण साहुणा अतीव लट्ठं मुहणंतं आणियं, तं गुरुणा गहियं ।

एत्थ वि सव्वं पुव्वक्खाणगसरिसं णवरं तं मुहणंतं च पच्चप्पिणेतस्स

ण गहियं । जीवंते य गतो रायो साधुविरहं लभित्ता "मुहणंतं

गेणहसि" त्ति भणंतो गाढं गले गिण्हति, सम्मूढेण गुरुणा वि सो -

गहितो, दो वि मता ॥४०१॥

३ गा. ३९८ इयाणि "उलुगच्छि" त्ति --

भा. ३६६९ -- अत्यंगए वि सिव्वसि, उलुगच्छी अच्छि उक्खिणामि तुहं ।

पढमगमो नवरि इहं, उलुयच्छीउ त्ति ढोक्केति ॥४०२॥

एगो साहु अत्यंगते सूरिए सिव्वंतो गुरुणा भणितो -

- १ ते "पेच्छसि त्ति उल्लुगच्छी"। सो रुट्ठो भणाति "एवं भणंतस्स ते दो विअच्छीणि उद्धरामि"। एत्थ वि सत्वं पढमसरिंसं पवरं - रयोहरणातो अयोमयं कीलियं कदिद्वज्ज दो वि अच्छीणि उद्धरितुं ढोच्छेत्ति ॥४०२॥ इयाणि "सिहिरिणि"ति --
- ४ गा. ३९८
भा. ३६७०
१ ते
सिहिरिणि लंभाऽऽलोयण, छिंदिते सत्वातियंते उगिरणा । सु भत्तपरिण्णा अण्णं, ण गच्छती सो इहं पवरं ॥४०३॥
- एणेण साह्णया उक्कोसा मज्झिता लद्धा, गुरुणो आलोइया, णिमंतेति, गुरुणा सत्त्वा आदिता, सो साधू पत्थरं उक्खित्ता गिरिता आगतो, अन्नेहि (वि)वारितो तहावि अणुवसमंते गुरुणा चैव भत्तं समणे पच्चक्खाम्भं, नो अन्नं गणं गतो । एते चउरो वि लिंगपारंवी ॥४०३॥ गतो पढमभंगो । इदाणि वितियभंगो - सपक्खे परपक्खे दुट्ठो, जहा उदायिमारगो । एसो वि कुणसंधरक्खट्ठा लिंगं हातुं - णिच्छुभति । एते पच्चाविता नाया ॥ पच्चज्जकरणं पडुच्च अणुहा ।
- भा. ३६७१ -- परपक्खे उ सपक्खो, उदायिणिवमारतो जह य दुट्ठो । सो पवयण रक्खट्ठा, णिच्छुभति लिंगं हातुं ॥४०४॥ इदाणि ततियभंगो --
- भा. ३६७२ -- परपक्खो उ सपक्खे भइतो जह होइ जउणराया उ । तं पुण अतिसयणाणी, दिक्खंतधिकारेणं नाउं ॥४०५॥ परपक्खो सपक्खे दुट्ठो जहा मधुराए जउणराया, अक्खमाणं - जहा जोगसंगहेसु, एवं अतिसयणाणी जाणिऊण जति उवसंतो तो - दिक्खंति । अणुवसंतो एसेव भयणा । अणतिसती ण दिक्खंति, दिक्खंति वा अविगारिणं णातुं । ४०५॥ चउत्थभंगो --
- भा. ३६७३ -- परपक्खो परपक्खे, दंडिकमावी पडुट्ठो परदेसे । उवसंते वा तत्थ उ, दमगादि पडुट्ठो भतितो उ ॥४०६॥ दंडियावी जे परोप्परं पउट्ठा ते तत्थेव न दिक्खेयत्त्वा, मा एगतरो एगस्स घातं काहिति । ते पउट्ठा जत्थ परोप्परं न - घाताए पस्संति तेण परदेसे दिक्खा दोसु वि परोप्परे उवसंतेसु । ईसरो रे वा उवसंते दमगमणुवसंतं तत्थेव दिक्खेत्ति, भयणा वा, अतिरुद्धो - ओरसवीरियं दमगं पि तत्थेव ण दिक्खेत्ति । एस भयणा ॥४०६॥ इयाणि विसयदुट्ठो भण्णति --
- भा. ३६७४ -- ए तिविहो उ विसदुट्ठो, सलिंगि गिहिलिंगि अण्णलिंगी य । एत्तो एक्केक्को वि य, णेगविहो होति णायत्त्वो ॥४०७॥ सलिंगदिठतो विसयदुट्ठो, एवं गिहिलिंगाण्णलिंगदिठतो ए विसयदुट्ठो । एक्केक्के अणेगभेदा इमे -- सलिंगी सलिंगे, सलिंगी-गिहिलिंगे, सलिंगी अण्णलिंगे । एवं गिहिलिंग अण्णलिंगे य ततिण्ण ततिण्ण भेदा कायत्त्वा ॥४०७॥ अहं सपक्खपरपक्खेहिं चउभंगो कायत्त्वो । पढमभंगो इमो - सपरिपक्खो विसयदुट्ठो, सपक्खे पारंविओ उ कायत्त्वो । आउटटस्स उ एवं, हरेज्ज लिंगं अठायंते ॥४०८॥ जो पउट्ठो सो आउटटो पारंविओ कायत्त्वो, अट्ठायंते पुण लिंगं हरंति । वितियभंगो वि एवं चैव वत्तव्वो ॥४०८॥

इमो तत्तिवज्जोविज्जो - ७४४ -

भा. ३६७६ -- परपक्खं तु सपक्खे, विसयपटुदं न तं तु दिक्खंति ।

सेज्झियमाविपटुदं, न य परपक्खं तु तत्थेव ॥४०९॥

परपक्खं सपक्खे दट्ठं ण पट्ठावैति, मा तेणैव पसंणेण पुणो
पुणो पडिसेविस्सति, उवसंतं वा परदेसे । पच्छेद्वेण चरियमंगो भण्णति
-- परपक्खं परपक्खे । सेज्झियाविदु पटुदं तत्थेव ण दिक्खंति -

अन्नत्थ दिक्खंति । पागतित्थीसु अविरतं पट्ठावैति चरुगुरुं, कोहुंवे
मूलं, दंडिए पारंवी, तुम्हा विरतो पट्ठावेयट्ठो ॥४०९॥

१३ ग. २२९ इयाणिं मूढो १३-

भा. ३६७७ -- वट्ठेवदिससैकाले, गण्णो सारैक्खि अभिमवे वैदे । रिक्ख
वा. ग. वुग्गाहणमण्णे, कैसायमेते व मूढपदं ॥४१०॥

इमो दव्वमूढो --

भा. ३६७८ -- धूमादी वाहिरितो, अंतो धनूरगाविणा दव्वे ।

जो दव्वं व य याणति, धडियावोद्धोवदिट्ठं पि ॥४११॥

वाहिरितो धूमेणाकुलितो मुज्जति, अंतो धनूरगेण मवणकोद्ध-

१ तसुण। वोद्वेण वा भुत्तेण मुज्जति । जो वा पुट्ठविदुदं दव्वं कालंतरेण -
विदुदं ण याणति सो दव्वमूढो घडिगावीद्रवत् । अज्झावगमज्जा
कवडविणीता दुस्तीला (वा) अणाहगमडं गिहे छोद्वण दहिदुं धुत्तेण
सह पलाया, सो भत्ता तीसे गुणा संभरंतो अट्ठि घडियाते छोद्वं
धेत्तुं गंगं पयातो, तीए अंतरा विदुदो, अणुक्पाए कहितं, - अहं
सा, "सव्वं सारैक्खा तीए, पुण इमाणि से अट्ठीणि, ण पति-
ज्जति" । ताए सव्वं कहियं ति" तं भुत्तं जंपियं व कट्ठियं ताहे भणाति-
"सव्वं सव्वं, इमाणि से अट्ठीणि, ण पतिज्जति" । एस दव्वमूढो ।
॥४११॥

भा. ३६७९ -- विसिमूढो पुट्ठावर, मण्णति सेत्ते उ सेत्तवच्चासं ।

दियरातिविवच्चासो, काले पिंडारविदुदंतो ॥४१२॥

१ ग. ४१० विसिमूढो विवरीतविसा गेणहति, जहा पुट्ठं अवरं

३ ग. ४१० मण्णति । सेत्तमूढो जं सेत्तं ण याणति जम्मि वा सेत्ते मुज्जति रातो
वा परसंधारं अप्पणो मण्णति । कालमूढो दिक्खं वा रत्तिं मण्णति ।
एत्थ पिंडारविदुदंतो - एगो पिंडारो उब्भामिगासतो अब्भवद्वले
माहिंसं दधिं दुद्धं निरुदंतं पातुं सुद्धिदुदंतो निद्धाकमठितो जोपहं
मण्णमाणो दिवा चैव महिसीतो धरंसंचारिते छोद्वं वत्तिज्झाडंतरेण
तो / तौ ओणतो उब्भामियधरं पविद्वो, "किमेयं" तिज्जेणकलकलो कतो विलक्खो
जातो । एस कालमूढो ॥४१२॥

भा. ३६८० -- हि ऊणाहियमण्णंतो, उट्टारूढो य गण्णतो मूढो ।

सारैक्खे थाणुपुरिसो, महतरसंगामविदुदंतो ॥४१३॥

जो गण्णंतो ऊणं अहियं वा मण्णति सो गण्णमूढो, जहा एगो
उट्टपालो, उट्टे ते एगवीसं रक्खति, एगत्था रूढो तं ण गण्णेति ज
सेसे वीसं गण्णति, पुणो यि गणि ते वीसा, णत्थि मे एगो उट्टो
त्ति, अण्णे पुच्छति, तेहिं भणितो जत्थारूढो एस ते इगवीसइमो ।
सारैक्खामूढो जहा थाणु पुरिसं मण्णति । एत्थ महतरसेणावति
संगामविदुदंतो - एगम्मि गामे चोरा पडिया, महत्तरो कुट्टेण - दे
हि लग्गो, चोरकुट्टियाण लय-मुद्धं, महत्तरो सेणाहिवेण सह लग्गो,

द्विष्टिं

तेषु सेणाहिवो मारितो, सो वि पडितो सेणाहिवो सारिक्सेण नतो
कुट्टिदण्णं गामं गेहुं वड्ढो चोरेहिं वि सारिक्सेण महत्तरो नीतो,
तत्थ सो भणति -- "आहं सेणाहिवो", चोरा भणति - "एस -
रणपिस्साओ"ति पलवति, अण्णवा सो नास्ति संगमं गतो ते भणति-
को सि तुमं पेतो पिस्सातो, तेण पडिरूवेण आगतो सामिण्णायो -
कहिते पच्छा संगहितो । उभयो वि सयणा सारिक्खमूढा ॥४१३॥

भा. ३६८१ -- अभिभूतो सम्मुज्झति, सत्थग्गीवादि सावतावीहिं ।

अच्चुवयअणंगरती, वेदम्मि उ रायविट्ठतो ॥४१४॥

सग्गादिणा सत्थेण, आलीवणादिसु अग्गिणा, वादकाले

वादिणा, अरण्णे सावयतेणगेषु, अभिभूओ भया सम्मुज्झति । वेदमूढो
संग्रहो अचुवयो "अतीवउवयो" अचुवदण्ण अण्णे रती करेति, जहा पुरिसो करग्गी-
वज्जुगछिड्ढादिसु, इत्थी वि करंगुलिफलादिसु, अहवा सरिस्सेवे -
पुरिसो पुरिसं आसपोसादिसु पडिसेवति, असरिस्सेवे पुरिसो -
इत्थिं आससुरादिसु पडिसेवति ॥४१४॥ भदवाहुक्या गाहा दव्वेवद
वुग्गाहणमूढे भण्णति --

भा. ३६८२ -- वणियं महिलामूढं, माईमूढं च जाण रायाणं ।

दीवे य पंचसेले, अंधलगसुवणकारे य ॥४१५॥

"वणियं महिलामूढं"ति, एत्थ सावगभज्जा वत्तव्वा । एस दव्व-

मूढो । वेयमूढो रायपुत्तो उदाहरणं -- आणंदपुरं नगरं, जितारी
राया, वीसत्था भारिया, तस्स पुत्तो अण्णो पाय,सवालत्ते अच्छि-
रौणेण गहितो निच्चं रुयंते अच्छति, अण्णया जण्णिते पिणिज्ज-
दिठयाए अहाभावेण जाणुत्तुअंतरे छरेदं उवग्गहितो, दोण्वि तेसिं ग्गु-
गुज्जा परोपूरं समुप्पिडिता, तहेव तुण्हक्को ठितो, लब्धोवाय
रूवंतं पुणो तहेव करेति, ठायति रूयंतो, पवड्ढमाणो तत्थेव गिद्धो
मात्तुं पिअण्णुप्पियं, पिता से मतो, सो रज्जे ठितो, तहावि तं
मायरं परिभुजति, सविवादीहिं बुच्चमाणो वि णो ठितो । एस -
वेवमूढो । दीवे पंचसेले अंधलग सुवन्नगारे य एते चउरो वि बुग्गाहणे
मूढा ॥४१५॥ "विच्छो"ति --

भा. ३६८३ -- पुच्छं बुग्गाहिता केती, नरा पंडितमाणिणो ।

गेच्छंति कारणं सोउं, दीवजाए जहा णरे ॥४१६॥

कंठा । इमं तु उदाहरणं - एगो वणिगो, तस्स महिला अतीव

इट्ठा, सो वाणिज्जेण गंतुकामो तं आपुच्छति, तीए भणियं अहं
पि गच्छामि, तेण सा नीता, सा गुच्छिणी, समुदमज्जे विपटठं
जाणवत्तं, सा फलं विलग्गा, अंतरा दीवे उक्कूलिता, तत्थेव
पसूता दारगं, स दारगो संबुड्ढो, सा तत्थेव सपलग्गा, वहुणा
कालेण स्व तत्तित्त्य जाणवत्ते दुरुहिता सणगमागता, सो तीए
बुग्गाहितो - "पंत लोगुत्तेण अहं जण्णि ति काउं परिच्चइयव्वा,
स लौणेण भण्णति - "अग्म्मगमं मा करेहि, परिच्चयाहि", तहावि
णो परिच्चयति । "पंचसेले" ति जहा अणंगसेणो पंचसेलं गतो हास-
प्पहासच्छरादि बुग्गाहितो बालमरणेण मराहिति, पडियागतो
मित्तसयणेहिं भणमाणो वि इंगिणीपडिवणो सवित्थरं सव्वं कहेय-
व्वमिति । "अंधलग"ति - अंधपुरं नगरं, तत्थ अण्णो पाय राया ।

सो य अंधमत्तो, तेण अंधा खाणपाणादिपरिपरिगहिया। सव्वेहु
य तेसिं दाणं देति। विट्ठा य ते "धुत्तेण। "मुसायि"ति चित्तेणं स पु
ते मिच्छोवयारेण अतीव उवचरति। भणति य अहं अंधलगदासो,
जत्थसंहे निवसामो तत्थ राया अतीव अंधमत्तो, तत्थ जे अंधा
ते दिवलोणं विवर्त्तति, तुब्भेत्य दुक्खिया, जदि मे अत्थि इच्छा
तो मे तत्थ पेमि। तेहिच्छित्तं। तेण रातो नीणिता नातिदूरे
भणिता -- इह त्थि चोरा, जति मे किं चि अंतहणं अत्थि तो ,र
अप्पह, तेहिं वीसंभेण अप्पियं, भणिया य पत्थरे गेणहह, जो मे

(३॥)

अल्लिय त्ति तं पहणेज्जाह , जति मे को"ति भणिया, "मुसिया मणेज्जा
केण वि अंधा डोंगरं भामित्ता", जाणह ते चोरे, पहणेज्जाह, सो
वि महंतं सीलं छिण्णटकं डोंगरं समं भामित्ता पुरिल्लं मग्गिल्लस्स
लाइत्ता सणियं पलातो। ते य विट्ठा गोवालमादीहिं, भणति य

३॥

- "मुद्धा वरागा डोंगरं भामित्ता", एतेवेचोरा, पत्थरे सिंवति, न
देति य ढोयं। "सुवर्णगारे"ति - एगो पसुपालवोदो तेण उवज्जि-
यं सुवण्णं, तं तेण अप्पियं सुवण्णगारस्स, घडेहि मे एत्थ मोरंगाई,
तेण घडिता, तस्स वंसिता, कलावेण य सो भणितो - "तुज्जेते मा
हीरिज्जिहि त्ति, जहि ते रोयति छापस्मि"। तेण पडिबण्णं -

३॥ ते तंवेण

कलाएण हडं सुवण्णं, तंविता तस्स घडेणं अप्पिया, भणितो य जणो
ते भणिहि-ति "कलाएण सुट्ठो वराओ, न ते पत्तिज्जियव्वं" इमं
व भणिज्जासि- "जो एत्थ परमत्थो तमहं जाणे", कलायणामो य तस्मान्मो

स तहेय

सयमेव भणति। एते बुग्गाहणमूढा। अन्नाणमूढो - जो सक्कादिमत्ता
अन्नाणा णाणबुद्धीते गेणहति, णो जतिणं हेतु-स-तेहिं वंसियं
घडमाणमत्थं - गिणहंति। कसायमूढो कसायोदया हिताहितं -

१ संखं।

इहपरलोगेसु कज्जमकज्जं वा ण याणति। मदेमूढो दुविहो - वड्वे
भावे य। वड्वे मज्जादिपहिं मूढो कज्जाकज्जं वच्चावच्चं गम्मागम्मं
ण याणति। भावे अट्ठविहमयमूढो, परलोगहियं ण पस्सति॥

भा. ३६८४ -- अन्नाण कुतित्थमते, कोहे माणातिमत्तेण वि येतो।

वियडेण व जो मत्तो, ण वेयती एस वारसमो ॥४१७॥ ये
मूढपदे पठवज्जारिहा भन्मंति --

भा. ३६८५ -- मोक्षेण वेदमूढं, आविल्लाणं तु नत्थि पडिसेहो।

बुग्गाहणमण्णाणे, कसायमूढा तु पडिहुट्ठा ॥४१८॥

वेदमूढो अणरिहो। वेदपदस्स जे आविल्ला पदा ते सव्वे -

अरिहा पठवज्जाबुग्गाहणअन्नाण कसायमूढा तव्भावणुपडिहुट्ठा। एता
मत्तो वि मदत्थो पडिहुट्ठो। वेदबुग्गाहणअन्नाणकसायमत्तगमूढं
व पठवावत्तस्स चउगुरुं आणादिया य दोसा अयस अकित्ती य,
वित्तियपदं असिवादी ॥४१८॥

"मूढे"ति गयं। इदाणि "अण्णते" --

भा. ३६८६ -- सच्चित्तं अच्चित्तं, व प्रीसां जो अणं तु धारेति।

समणाण व समणीण व, ण कप्पती तारिसे दिवसा ॥४१९॥
कंठा ॥४१९॥ इमे दोसा --

भा. ३६८७ -- अयसो य अकित्ती या, तन्मूलानं तहिं पवयणस्स। मेत्थे

आपोच्चवह संसडिया, सव्वे एयारिसर मण्णे ॥४२०॥

‘अणं’ रिणे, पोच्चवहं- महलं, दठवमहलं चक्कियादिपरिहणं,
भावे अण्णाणपोच्चवहो, “संज्ञडिए”ति - संज्ञडिया रिणे

४ अदिज्जंते वणिणहिं अणेषप्पगारेहिं दुठवयणेहिं झडिया संज्ञडिया,
लतकसादिणहिं वा झडिता। सठवे एयारिसा एते। गेण्हणकड्डणा-
दिया दोसा ॥४२०॥ इमं वित्तियपदं --

भा.३६८८ -- दाणेण तोसितो वा, अहवा वीसज्जितो पहुणं तु।

अद्दाणपरविदेसे, दिक्खा से उतमट्ठे वा ॥४२१॥

अहपदसे दाणेण तोसिएण धणिण विसज्जितो, “पधु”ति-
धणितो, सठवम्मि अदिज्जो तेण विसज्जितो पठ्वाविज्जति। ज्ञे

१५ गा.२२९ सेसं कंठं ॥ अणे त्ति गतं । इयाणिं जुंगितो --

भा.३६८९ -- जाती कम्मे सिप्पे, सारीरे जुंगियं वियाणाहि।

समणाय व समणीण व, ण कप्पती तारिसे दिक्खा ॥४२२॥

जातिजुंगितो णियमा कुलेण जुंगितो त्ति तम्हा दो वि

एकं पदं ॥४२२॥ सो जुंगितो चरठ्वहो इमो --

भा.३६९० -- चररो य जुंगिया सल्लु, जाती कम्मे य सिप्प सारीरे।

पेक्कारपाणहोवा, वरुडा वि य जुंगिता जाती ॥४२३॥

जातिजुंगितो पच्छहेण भण्णति, जुगुच्छितो कोलिगजातिभेदो
पेक्कारो, अण्णे भणंति - लोहकारा हरिपसा मेयायपाणा आगास-

वासिणो होवा सुप्पादिया, रुडं करेसा वरुडा तंति वरुता-

(वि)५ त्तिता उवल्लिा किण्णिता, एते सठवे जातिजुंगिता ॥४२३॥ कम्मजुंगिता -

भा.३६९१ -- पोसग संपर णडलंखवाहसोग रिमच्छिआ कम्मे।

पदकारा य परीसह, रयगा कोसेज्जगा सिप्पे ॥४२४॥

इत्थीमयूरकुक्कुडपोसगा संपरा ण्हाविगा सोधगा णडा

पाडगाणि णाडेत्ता, लंखा वंसवरत्तारोहगा, वाहो एण्डुगतिगा-

विणो धणुयग्ग हत्था भिगल्लगा मिण वायुराहिं वहेत्ता वायुरिया

सुणकारगा, सोगरिगा - सट्ठका, मच्छग्गाहगा - मच्छक्का,

एते कम्मजुंगिता । पदकारा-कम्मकारा, परीषहा-ण्हाविता,

वत्थसोहगा रयगा विडयकारिणो कोसेज्जा। एते सिप्पजुंगिता ॥४२४॥ ए

सरीरजुंगिता इमे --

भा.३६९२ -- हत्थे पाए कण्णे, नासाउट्ठे विवज्जिया चेव।

वामणगवडभसुज्जा, पंगुलुंटा य काणा य ॥४२५॥

सर्वगात्रहीनं वामनं, पृष्ठतोऽग्रतो वा विनिर्गतसरीरं

गा५ वडभं, सर्वस्वेगपार्श्वहीनं कुब्जं, गंतुमसमर्थः पादजघाहीनः पंगुः,

हीनहस्तः कुटः, एकाक्षः काणः ॥४२५॥

भा.३६९३ -- पच्छा वि होत्ति विगला, आयरियत्तं न कप्पती तेसिं।

सीसो ठावेयव्वो, काणमहिंसो य णिण्णम्मि ॥४२६॥

जदि पच्छा सामण्णभावट्ठितो सरीरजुंगितो हवेज्जा सो

अपरिवज्जो, जति सो आयरियगुणेहिं उववेओ तहावि आयरिओ

न कायव्वो। अह पच्छा आयरितो विगलो हवेज्ज तेण सीसो

(य)५ ठावेयव्वो। अप्पणा अप्पगासभावो चिट्ठति. जो चारिओ स चौरितो

सो काणमहिंसो, जहा धणे गड्डाए वा अप्पगासे चिट्ठति तहा

गुरु वि। आणादी अस्य अकितिमादी य दोसा भवन्ति तम्हा णो
विक्खियव्वो ॥४२६॥

वितियपदे विक्खेज्जा --

भा.३६९४ -- जाहे य माहणेहिं, परिभुत्ता कम्मसिप्पपडिविरता ।

अद्याणपरविदेसे, विक्खा से उत्तिमट्ठे वा ॥४२७॥

जाहे जातिजुंगितो महायणमाहणेहिं परिभुत्तो ताहे विक्खि-
ज्जति, कम्मसिप्पजुंगिता कम्मसिप्पविरता माहणादिभुत्ता तया
विक्खिज्जति। सरीरजुंगितो अविक्खियव्वो। उत्तिमट्ठे वा ॥४२७॥

६६

गा.२२९

"जुंगिए"ति गतं। इदानीं "उब्बद्धो" --

व्य

भा.३६९५ -- कम्मे सिप्पे विज्जा, मंते जोगे य होति उववरओ।

व्य

उब्बद्धओ उ एसो, न कप्पए तारिसे विक्खा, ॥४२८॥

एस पंचविधो उववरगभावेण वद्धो उपचारकः, प्रतिजागरक मंज
इत्यर्थः, ॥४२८॥

भा.३६९६ -- कम्मे सिप्पे विज्जा, मंते य पूरवणा चरणं पि।

व्य

गोवालउड्डमादी, कम्मि उ होति उब्बद्धा ॥४२९॥ अ

कम्मसिप्पापं दोणहं विज्जामंताण य दोणहं भेयपूरवणा -

कज्जति। तेणं चरणहणं। अपुवएसपुठवणं गोपालातिकम्मं, आयरितो-

वएसपुठवणं रहगारतुन्नगारादी सिप्पं। लेहादिया सणरूपज्ज-

वसाणा वावत्तरि कलातो विज्जा, देवयसमयनिवद्धो मंतो। अहवा

इत्थिपुरिसाभिहाणा विज्जामंता, अहवा ससाहणा विज्जा,

पठणसिद्धो मंतो। दुगमादि दट्ठनियरा विदेसणवसीकरणउच्छादन-

रोगावयणकरा व जोगा। इत्थ गोपालादीकम्मे छिन्नगा कालतो, जे

मुल्ले गहिते अगहिते वा, काले असंपुत्ते ण कप्पति विक्खिउं,

संपुत्ते कप्पति, अछिन्नकालतो कए कम्मे गहिते वा अगहिते वा - अगहिते

मुल्ले कप्पति ॥४२९॥

भा.३६९७ -- सिप्पाई विक्खंतो, सिक्खायेंतस्स देति जो सिक्खे। जा सिक्खे

मि

गहियम्मि वि सिक्खम्मी, जच्चिरकालं तु ओवद्धो ॥४३०॥

आतिगहणातो विज्जामंतजोगा सिक्खंतो सिक्खेंतस्स -

केवगादि दट्ठं देति, सो य जति तेण एवं उब्बद्धो जाव सिक्खा व्य

ताव तुमं ममायत्तो। तम्मि असिक्खिते न कप्पति, सिक्खिए -

व्य

कप्पति। अथ एवं उब्बद्धो सिक्खिए वि उवरि एतियं कालं ममा-

यत्तेण भवियव्वं तम्मि काले अएत्ते ण कप्पति। उएत्ते कप्पति ॥४३०॥ दोस्तो

भा.३६९८ -- एमेव य विज्जाए, मंते जोगे य जाव ओवद्धो।

तावति काले ण कप्पति, सेसयकालं अपुण्णातो ॥४३१॥

अंतरा पठवायेंतस्स इमे दोसा --

भा.३६९९ -- बंधवहो रोहो वा, हवेज्ज परिताव संक्खितो वा।

ओवद्धगम्मि दोसा, अवण्णुते य परिहाणी ॥४३२॥

कंठा ॥४३२॥ वितियपदं --

भा.३७०० -- मुक्को व मोइतो वा, अहवा वीसज्जितो णरिंदेणं।

अद्याणपरविदेसे, विक्खा से उत्तिमट्ठे वा ॥४३३॥

व्य

कंठा। गतो उब्बद्धगो, उब्बद्धभयगाणं इमो विसेसो --

"कुण्ठ व संपदं उवद्धो, भयओ पुण भतीए धेप्पंते। उब्बद्धभयगाणं

गा.२२९ एस विसेसो गुणैयवो ॥ इयाणिं "भयगो" --

भा.३७०१ -- दिवसभय ए जता, कव्वाले चैव होंति उच्चरता ।
भयतो चउट्ठिवहो सलु, न कप्पती तारिसे दिक्खता ॥४३४॥
भयगो चउट्ठिवहो - दिवसभयगो जताभयगो कव्वालभयगो
उच्चरतयभयगो य । एस ताव संसेवतो चउट्ठिवहो वि न कप्पति -
दिक्खेत्तुं ॥४३४॥ एतेसिं चउट्ठहं वि सरूपिणं ॥

भा.३७०२ -- दिवसभयओ उ पिप्पति, छिण्णेण धणेण दिवसदेवसियं ।

जता उ होति गमणं, उभयं वा एतिय धणेणं ॥४३५॥

उभयं विधिं
विधिं

लो/सव्वं वि/

दिश

काले छिण्णो सव्वविधं धणं पच्छिण्णं रूवेगेहिं तुमे मम कम्मं
कायव्वं । एवं दिणे दिणे भयगो धेप्पति । सो दिणे अपुण्णे णो -
कप्पति पठ्ठावेत्तुं । इमो जताभयगो - दसजोयणाणि मम सहाएण

ते दसजोयणे भंति
ते वेव मम सहाएण
अपुण्णे णो भंति
अपुण्णे णो भंति

एयागिणा वा गंतव्वं एत्तिण धणेण, ततो परं ते इच्छा । अन्ने मंगति
उभयं भणंति - "गंतव्वं कम्मं च से कायव्वं"ति ॥४३५॥ इमो कव्वाल-
भयगो --

भा.३७०३ -- कव्वाल उड्डमादी, हत्थमितं कम्ममेतियधणेणं ।

एच्चिरकालोच्चरते, कायव्वं कम्म जं वेति ॥४३६॥

कव्वालो, क्षितिक्षाणतो उड्डमादी, तस्स कम्ममपिपिज्जति,
दो तिण्णि वा हत्था छिन्नं अछिन्नं वा एतियं ते धणं दाहामि
ति । इमो उच्चरतभयगो - तुमे मम एच्चिरं कालं कम्मं कायव्वं
जं जं अहं भणामि, एतियं तेण धणं दाहामि ति ॥४३६॥ इमा -
जताभयो पठ्ठावणविही --

भा.३७०४ -- कतजतगहियमोल्लं, गहिते अकयम्मि नत्थि पठ्वज्जा ।

पठ्ठावेत्ते गुरुणा, गहिते उड्डाहमादीणि ॥४३७॥

कयाए जताए गहिण मोल्ले अगहिण वा कप्पइ पठ्ठावेत्तं,
गहिण मुल्ले अकयाए जताए णो कप्पति । सेसं कंठं । कव्वालो वि
एवं चैव । उच्चरतभयगो वि काले अपुण्णे न दिक्खिज्जति ॥४३७॥

उट्ठ

इयाणिं कम्मोबद्धभयगाण य जे कप्पंति न कप्पंति वा ते भंगविग-
प्पेण विसेसिता भणंति --

भा.३७०५ -- छिण्णमछिण्णे व धणे, वावारे काल इस्सरे चैव ।

सुत्तथजाणएणं, अप्पायइयं तु णायव्वं ॥४३८॥

पुठ्वदस्स इमा विभासा --

भा.३७०६ -- वावारे काल धणे, छिण्णमछिण्णे व अट्ठ भंगा तु ।

सावित गहिते अकए, भोत्तुं सेसेसु दिक्खंति ॥४३९॥

छिण्णो वावारे छिण्णे कालो छिण्णं धणं । छिण्णं नाम
अमुगं कम्मं कायव्वं एतियं कालं एत्तिण धणेणं ति एत पठमभंगो ।

वितियभंगे धणं अछिण्णं एवं अट्ठभंगा कायव्वा । एतेसिं अट्ठणं

भंगाणं वावारे छिण्णे अछिण्णे वा काले वि छिण्णाछिण्णे सक्खीणं

पुरतो साविते धणे छिण्णे - गहिते अकए य कम्मे न दिक्खंति,

सेसेसु दिक्खंति, । ते य सेसा वि पठ्ठयइत्तुं भंगा । अधव "सेस" इति

ति - अट्ठसु वि भंगेसु सक्खिपुरतो असाविण धणे छिण्णे अछिण्णे

वा अगहिते कए अकए वा कम्मे दिक्खंति ॥४३९॥

सि

इवाणि पुणो एयं चेव विसेसेति --

भा.३७०७ --

गहिते व अगहिते वा, छिण्णधणे साविप*ण दिक्खंति ।

अच्छिण्णधणे कप्पति, गहिते वा अगहिते वा वि ॥४४०॥

पढमततियपं वमसत्तमे य वावारकालेषु छिण्णाछिण्णेषु सक्खि-

धि

पुरतो सावितेषु गहिते अगहिते वा छिण्णे धणे ण दिक्खंति । किं

कारणमुच्यतेसो भणेज्ज -- "मए सक्खिपुरतो सावितं"ति, अन्नं च

"मए अन्नो वि न गहितो तुज्झ अब्भाप"ति, अच्छिण्णे पुण धणे

कप्पति, किं कारणं ? जम्हा मोल्लस्स परिमाणं न कयं, अक्ते य

परिमाणे ववहारो लब्धति ॥

भा.४३८

"इस्सरे"ति अस्स ठयारव्या --

भा.३७०८ --

जत्थ पुण होति छिन्नं, धोवो कालो व होति कम्मस्स । च्छि

तत्थ अणिस्सरे दिक्खा, ईसरो वंधं पि कारेज्जा ॥४४१॥

धणं च छिण्णं, नहुं च कम्म कयं, च धोवं सेसं कालो वि

धोवो अच्छति, पुरिसे कम्मे कप्पति जति अणीसरो तो दिक्खि-

ज्जति ईसरो पुण धोवं कम्मसेसं बला वंधितुं पि कारावेज्ज ॥४४१॥

किं कारणं इस्सरे ण कप्पति, अणीसरे कप्पइ ? ततो भन्ति -

भा.३७०९ --

धेतुं समयसमत्थो, रायकुले अत्यहाणि कड्ढते ।

फेल्लस्स तेण कप्पति, रोद्धोरसवीरिते वा वि ॥४४२॥

तं पठ्वावितं सेहं सो दरिदो सयं अप्पणो धेत्तुमसमत्थो ।

अथ सो दरिदो रायकुलं गच्छति दूतगेण कड्ढति तत्थ धणक्खतो

भवति, द्रव्याभावात्तं ण करोति फेल्लो दरिदो, तस्स तेण कप्पति ।

इस्सरो पुण कड्ढइ, अणिण्वेसा उक्कोडं पि दातुं । जो पुण -

दरिदो रौद्रः ठरस्सेण वा बलेण जुत्तो मा वधवंधोद्वयं करेस्सति

तेण फेल्लस्स वि ण कप्पति ॥४४२॥ भयणे"ति गतं । इवाणि "सेहं

णिक्फेहिता " --

भा.३७१० --

ततियव्वयाइयारे, णिक्फडग तेणियं वियाणाहि ।

अतिसेसियम्मि भयणा, अमूढलक्खे य पुरिसम्मि ॥४४३॥

सेहणिक्फेडियं जो करेति सो ततियं वयं अविण्णादाणवेरमणं

अतिचरति । तं केरिसं ? कहं वा णिक्फडेतो ततियव्वतं अतिचरति ?

भा.३७११ --

अपहुप्पण्णो वालो, विअट्ठवरिसूणो अहव अणिविट्ठो ।

अम्मापितुअविदिण्णो, ण कप्पति तत्थ वऽण्णत्थ ॥४४४॥

अपहुप्पण्णो - अट्ठवरिसो किं वाधिको वा विरट्ठवरिसूणं

वा

वा-सोलसवरिसूणं अवजणजातं अहवा अणिविट्ठं - अविवाहितं -

एतत्पगारं अम्मापितुअविदिण्णं तत्थ वा गामे अण्णत्थ गेतुं ण

इ

कप्पति पठ्वावेतुं । अहं णिक्फेडेतो तं णिक्फेडगतेण वियाणाहि ॥

॥४४४॥ इमे एत्थ तेणगविगप्पा --

मा. ३७१२ -- तेणे य तेणतेणे, पडिच्छगपडिच्छणे य णायठ्वे ।
एते तु सेहणिप्फेडियाए चत्तारि उ विगप्प्या ॥४४५॥
इमं वक्खाणं --

मा. ३७१३ -- जो तं तु सयं णेती, सो तेणो होति लोगउत्तरिते ।
भिक्षातिए गतम्मि उ, हरमाणो तेगतेणो उ ॥४४६॥ जे
अपडुप्पन्नं बालं हरंती तेणो, स तेणो तं सेहं बाहिं गामा-
दियाण ठवेत्ता अप्पणा भिक्षस्स पविट्ठो, एत्थंतरे जो तं सेहं
प्पणाप्पा अण्णो उप्पोसेत्ता हरति सो तेणतेणो ॥४४६॥

मा. ३७१४ -- तं पुण पडिच्छमाणो, पडिच्छतो तस्स जो पुणो मूला ।
गेण्हति एगंतरितो, पडिच्छगपडिच्छगो सो उ ॥४४७॥
तेणस्स तेणतेणस्स वा जो पडिच्छति स पडिच्छगो, पडि-
च्छगस्स जो पुणो अन्नो पडिच्छाति स पडिच्छगपडिच्छगो भण्णति ।
इह अंतरमेव एगंतरं भण्णति । अन्ने भणंति - "गेण्हति एगंतरिउ
सं तेण पडिच्छो तेणतेणस्स पडिच्छ-
माणो पडिच्छगो भवंतीत्यर्थः । ४४७॥ सेहणिप्फेडियं करंतस्स चउगुं ।
आणादी दोसा इमे य --

मा. ३७१५ -- अम्मा पियरो कस्स ति, विपुलं धेवूण अत्थसारं तु ।
रायादीणं कहए, कहियम्मि य गिण्हणादीया ॥४४८॥
कंठा ॥४४८॥

मा. ३७१६ -- विप्परिणमेव सण्णी, को ई संबंधिणो भवे तस्स ।
विप्परिणता य धम्मं, मुएज्ज कुज्जा व गंहणादी ॥४४९॥
सेहमवहं नातुं सन्ती विपरिणमेज्जा, सेहस्स वा संबंधी
ते य विपरिणता धम्मं मुएज्ज, रायमादिएहिं वा गहणादि
कारवेज्जा ॥४४९॥

मा. ३७१७ -- णिप्फहण सेहस्स तु सुयधम्मो सल्लु विराहितो होति ।
सुयधम्मस्स य लोवा चरित्तलीवं विद्याणाहि ॥४५०/अ)

मा. ३७१८ -- आयरिय उवज्झाया, कुलगणसंघो तहेव धम्मो य ।
संवे वि परिचवत्ता, सेहं णिप्फेडयंतं ॥४५०/ब)
रायादि रुट्ठो स तेसिं कडगमइं करेज्ज । तम्हा माता-

पित्रेण अवत्ता सेहणिप्फेडिया ण कायठ्वा ॥४५०॥ बितियपवेण य
करेज्जा ॥ "अतिसेसुगम्मि भयणे"ति अस्य ठ्याख्या -- सि

मा. ३७१९ -- होहिति जुगप्पहाणो, दोसा य न केयि तत्थ होहंति ।
तेणऽतिसेसी दिक्खे, अमोहहत्थो उ तत्थेव ॥४५१॥

जो ओहिमादिअतिसयणाणी जाणति एस नित्यारगो -
जुगप्पहाणो होहिति दोसा य ण केति भविस्संति तेण अतिसयी
दिक्खंति । अह जाणाति होहंति दोसा तो ण पठ्वावेति । एस
भयणा । अमूढलक्खो वा आयरिओ अमोहहत्थो जं सो पठ्वावेति
सो अवस्सं णित्थरति न य केति दोसा उप्पज्जंति तं च नान्यत्थं अ-
नयन्तीत्यर्थः ॥४५१॥ सेहणिप्फेडिता अट्ठारस पुरिसेसु ति गंतं ।

मा. २२७
मा. २२७

इयाणिं णपुंसया दंस- ते पुरिसेसु चेव वुत्ता नपुंसगवारे, "जे जति
पुरिसेसु वुत्ता ते चेव इहं पि किं कतो भेदो ? भन्नति- तहिं ते
पुरिसाकिती, इह गहणं सेसयाण भवे । इयाणिं "वासं इत्थीओ

मा. २२९

तस्स बालादी अट्ठारस इत्थीतो जहा पुरिसा । इयाणि
गुठिवणी बालवच्छा य --

मा.३७२० -- जे केइ अणलदोसा, पुठ्वं भणिता मए समासेण ।

ते चेव अपरिसेसा, गुठिवणि तह बालवच्छाए ॥४५२॥

जे एते हेट्ठा अणलाणं बालादी दोसा वन्निना ते गुठिवणी

सु बालवच्छाए भाणियठ्ठा । कहं ? उच्यते -- गुठिवणीए बाल-
दोसो भविस्सो, बालवच्छाए पुण ववट्टमाणो चेव बालदोसो,
नपुंसगा वि ते होज्जा, सेसा वि भइयठ्ठा इमे मोसुं --

मा.३७२१ -- मोल्लण णवरि बुद्धं, सरीरज्जुडं च चोरमवगारिं ।

दासमणत्तं च तहा, ओवद्धाती य जे पंच ॥४५३॥

उब्बद्धाइ पंच इमे - उब्बद्धगो भयगो सेहणिप्फेडिया गुठिवणी

एते सव्वे तेसु बालवच्छा य । एतेसु सव्वेसु बालेसु न भवंति ॥४५३॥

मा.३७२२ -- अवसेसा पुण अणला, भइयठ्ठा तह य गुठिवणी य भवे ।

कायभवत्थो विंवं, विक्किं वेय्यम्मि व मरेज्जा ॥४५४॥

अविसेसा सिय अत्थि सिय नत्थि । इमे गुठिवणीते चेव दोसा- चियण

स्त्रीकाये भवति आस्था कायभवत्थो उक्कोसेण द्वादशवर्षाणि गर्भ-
त्वेन तिष्ठतीत्यर्थः । हस्तपादकर्णनासाक्षिविवर्जितं विंवं मृगावती
पुत्रवत्, वैकृतं सर्पादिवत् भवेत् पसवकाले वेदनाए वा मरेज्ज ।

मा.३७२३ -- एतेसामणतरं, अणलं जो णायगाइ पठ्ठावे ।

सो आणा अणत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥४५५॥

कंठा ॥४५५॥ अणलं पठ्ठावैतस्स इमं पच्छित्तं --

मा.३७२४ -- तेणे कीवे रायावगारिडुठ्ठे य जुंगिते दासे ।

सेहे गुठिवणिमूलं, सेसे चतुरो सवित्थारा ॥४५६॥

"सेहे"ति - सेहणिप्फेडिया एएसु जह्मदिट्ठेसु मूलं, सेसेसु -

सव्वेसु चरगुरुगा सवित्थारा ॥४५६॥

अहवा अन्नपरिवाडीते इमं भन्नइ --

अहवा --

मा.३७२५ -- कीवे डुठ्ठे तेणे, गुठिवणि रायावगारि सेहे य ।

मूलं चउ पारंची, मूलं वा होति चरगुरुगा ॥४५७॥

कीवे मूलं डुठ्ठाविएसु चउसु पारंचियं, अहवा डुठ्ठाविएसु

चेव चउसु मूलं, तेणे व चरगुरुगा ॥४५७॥

मा.३७२६ -- सुत्तिणवातो एत्थं, चरगुरुयं जेसु होति ठाणेसु ।

उच्चारितत्थसरिसा, सेसा तु विक्कोवणट्ठाए ॥४५८॥

मा.३७२७ -- बाले बुद्धे कीवे, जड्ढे मत्ते य जुंगियसरीरे ।

गच्छे पठ्ठइयाणं, संवासी एगतो भइतो ॥४५९॥

बालबुद्धा कारणे पठ्ठाविया, कीवो अभिभूतो, सरीर- अण

जड्ढो, उम्मत्तो, सरीरजुंगीतो, अदंसणो, एते सव्वे पठ्ठाविया
संता एरिसा जातर । एतेसिं संवासी एक्कतो चेव, न पुढो । जवि
ते अणवसहीए ठविज्जंति तो ते विसादं गच्छंति तम्हा गच्छगता
चेव विधीए परियट्ठिज्जंति । गुठिवणी कहंचि अणाता पठ्ठाविता
जहा करकंडुमाता पठ्ठावती, पडिणीएण या जहा पेढालेण जेठ्ठा,

सा विहीए भावितसहकुल्लु संगुप्पति, सद्धा णिसेसव्वदट्ठमाणि ॥ ४५९ ॥
च वहंति, अंतरंतरे साहवो य ॥ ४५९ ॥

भा. ३७२८ -- जिणवयणपडिक्कुट्ठे, जो पठ्वायेति लोभदोसेणं ।
चरित्तठ्ठी य तवस्सी, लोएति तमेव तु चरित्तं ॥ ४६० ॥
अहयालीसं पडिक्कुट्ठा सिस्सलोभेण अप्पणो चरित्तबुद्धिदणि-
मित्तं परो पठ्वाविज्जति ते पुण पठ्वावित्तो अप्पणो वि चरित्त-
घायं करेति ॥ ४६० ॥ इमं वित्तियपदं --

भा. ३७२९ -- पठ्वाविओ सियत्ति य, सेसं पणं अणायरणजोग्गं ।
अहवा समायरंतो पुरिमपदनिवारिते दोसे ॥ ४६१ ॥

जति अणलो पठ्वावित्तो "सिअ"ति अणायया, जाणया वा
कारणेण सेसं पणं णायराविज्जति । तं च इमं मुंडावण सिक्खावण
उट्ठावण संमुज्जेण संवासं ति । सो एयस्स पणस्स णायरणजोग्गो । ग्गो
अथ आयरावेति तो पठ्वावणपदे पुव्ववन्ति ए दोसे पावति --

जत्थ जत्थ चउगुरु तत्थ तत्थ सुत्तणिवातो । सेसा पच्छित्ता
सीसविकोवणट्ठा कहिया ॥

सूत्रम् -- ८५ -- जे भिक्खु णायगं वा अणायगं वा उवासं वा अणुवासं वा
अणलं उवट्ठावेइ उवट्ठावेतं वा सातिज्जति ॥ ४६१-८५ ॥

भा. ३७३० -- नायगमनायगं वा, सावगमस्सायगं तु जे भिक्खु ।
अणलमुवट्ठावेइ, सो पावति आणमादीणि ॥ ४६२ ॥

सूत्रार्थः पूर्ववत् । अणलं उवट्ठावेतस्स आणादीदोसा
चउगुरुं च । चिट्ठउ ताव उवट्ठावणाविही । पठ्वावणाविही ताव हिं
णाउमिच्छामि

भा. ३७३१ -- पुच्छा सुद्धे अट्ठा, वाजे सामाईयं च तिकुत्तो ।

वा. गा. सयमेव उ कायव्वं, सिक्खा य तहिं पयसेणं ॥ ४६३ ॥

जो जाव उवट्ठाति पठ्वज्जाए सो पुच्छिज्जति - "कोसि तुमं,
किं पठ्वयसि, किं च ते येरग्गं ? एवं पुच्छितो जति अणलो ण
मवति तो सुद्धो पठ्वज्जाए कप्पणिज्जो । ताहे से इमा सोडुवरिया
कहिज्जति ॥ ४६२ ॥

भा. ३७३२ -- गोयरमचित्तभोयणसज्झायंणाणभूमिसेज्जादी ।

अरुपुवगय धिरहत्थो, गुरु जहण्णेण तिण्णट्ठा ॥ ४६४ ॥

गोयरे ति दिणे दिणे भिक्खं हिंइयव्वं । जत्थ जं लब्भइ

(तं) अचित्तं, धेतव्वं, तं पि एसणादिसुद्धं, आणियं पि चालबुद्धसेहा-
दिपहिं सह संविभागेण भोत्तव्वं । निव्वं सज्झायज्झाणपरेण होयव्वं ।
सदा अण्हाणं, उडुवद्धं सया भूतिययं, चालासु फलगादिएसु -
सोत्तव्वं । अट्ठारस सीलंगसहस्सा धरेयव्वा, लोवाविया च किलेसा
अणेगे कायव्वा । एयं सव्वं जति अणुपुवगज्जति तो पठ्वातेयव्वो ।
एसा पठ्वावणिज्जपुरिक्खा पठ्वावणा भज्जति ।

इयाणि मुंडावणा - सोहये दिवसे वेत्तिवाण पुरओ पठ्वा-इ

अ वणिज्जं सप्पणो वामगपासे ठवित्ता वेइए वंदिता परिउयपोल-

१ गा. ४६३ पट्टस्स रयहरणं वेति । ताहे "अट्ठ"ति अस्य व्याख्या - जो

धिरहत्थो आयरितो तिष्ठिण अट्टातो गेण्हति, समत्थो वा
सत्थं लोयं करेत्ति, असति आयरियस्स धिरहत्थस्स, अन्तो -
पव्वावेत्ति ॥४६४॥ धिरहत्थो तस्स लोयकरणं सामाज्यं च इमे-
रिसे ठाणे कज्जति --

अन

भा. ३७३३ -- दव्वादी अपसत्थे, मोत्तु पसत्थेसु फासुगाहारं ।

लग्गाति व तूरंते, गुरुअणुकूले वऽहाजायं ॥४६५॥

लेण

अट्ठिमादि अप्सत्थदव्वा, ऊसरमादि अप्सत्थसेत्तं, रिक्त-
तिहिमादी अप्सत्थकालो, विट्ठिमादी अप्सत्थो भावो । एते
अप्सत्थे मोत्तु पसत्थेसु दव्वादि-एसु पव्वाविज्जति । तस्स गुरुणो
य अणुकूलेसु तारावलचंद्रवलेसु । जाव य दव्वादिया पसत्था ण -
लब्धंति ताव फासुगाहारं धरंति । सन्नातगभया वा तूरंतो पसत्थ-

सगुणबलेण वा

लग्गबलेण पव्वाविज्जति । उभयसाहगे अलब्धमाणे गुरू-अणुकूले पव्वा-
विज्जति । "अहजातेणं" ति सण्णसेज्जं रयोहरणं मुहपोत्तिया चोल-
पट्टो य एयं अहाजातं दातुं वा (सूरीसेहं विज्जाए अभिमंतइ
सत्तवारा) इत्यधिकं भा०) वामपासट्ठियस्स आयरितो भणाति-

काउस्सगो

इमस्स साधुस्स सामाज्यस्स आरुहावणं करेमि काउस्सगं, अण्णे
भणंति उच्चारवाणं करेमि, उभयथा वि अविरुद्धं, अन्तवूससिएणं
जाव वोसिरामि ति, लोयस्सुजोयगरं चिंतित्ता णमोऽरहंताणं ति

पच्छा

पारित्ति, लोयस्सुजोयगरं कट्ठित्ता पव्वाविज्जेण सह सामाज्यसुत्तं
तिक्खुत्तो कट्ठति, पच्छा सेहो इच्छामि खमासमणो ति वंदति,
वंदिय पच्छुट्ठित्तो भणाति - "संदिसह किं भणामो", गुरुवयणं -
"वंदितुं पवेदेहि", ताहे वंदिय पच्छुट्ठित्तो भणाति - "उप्पेहिं
मे सामाज्यं आरुहियं इच्छामि अणुसट्ठं, गुरुवयणं - "जित्थारग-
पारगो गुरुणेहिं वड्ढाहि" ति ॥४६५॥

भा. ३७३४ -- तिगुणपयाहिणपादे, नित्थारो गुरु गुणेहिं वड्ढाहि ।

अण्हिंडंते सिक्खं, सम्मयणीतेहिं गाहंति ॥४६६॥

ताहे वंदति, वंदित्ता णमोक्कारमुच्चारंतो पयाहिणं करेत्ति,
पादेसु णियडति, एवं वित्तियं तत्तियं च वारा, ताहे साध्वणं
णिवेदाविज्जति, एक्केक्कस्स तूरंतो वा समुदितान वंदितं सो तु
भणाति - "गुरूहिं आरुहियं मे सामाज्यं इच्छामि अणुसट्ठं" ते

साधुस्स

भणंति - "नित्थारगपारगो होहि, आयरियगुणेषु वट्टसु", एसा हिं । इ
मुंदावणा । इयाणिं सिक्खा सिक्खा य तहिं पयसेणं" ति, सा

गा. ४६९

गा. ४६३

दुविहर- आसेवणगहणसिक्खा य । दुविहं पि सिक्खं अण्हिंडंतो -
गाहिज्जति । को तं गाहेत्ति ? जे तस्स सम्मता णीता य ते
गाहंति, तेसिं असति अणीतो वि सम्मतो, तेसिं पि असति
अण्णो वि गाहेत्ति । एते एक्केक्के वितहं करेमाणो चरुल्लु । सिक्खा
य गाहा ॥४६६॥ इयाणिं उवट्ठावणा --

सि/१गुरु.

४६९

भा. ३७३५

वारगाहा.

-- अप्पत्ते अकंहिता, अणभिगतऽपरिच्छित्तिकमे पासे । ति कम्म

संधेरंणे हिंदावण, एक्केक्के हुंति चरुगुणा ॥४६७॥

"अप्पत्ते" ति अस्य उदाख्या --

भा. ३७३६ -- अप्पत्तं उ सुतेणं, परिचाए उट्ठुंते चरुगुणा ।

अ वा

पुत्रिं जाहे सत्यपरिष्ठा सुततो अधीता ताहे उवटठाणा-^अय
पतो भन्ति । दसवेयालियमुप्पत्तिकालतो पुण जाहे छज्जीवणिया
अधीता तं जो सुतेण अप्पत्ते पव्वज्जापरियाते उवटठवेति तस्स -
उवटठवैतस्स चरगुरुं तवकालेहिं दोहिं गुरुं । उच्चे वटठावणा उत्त
प्रमल्लयेन वा ठावणा उटठावणा । "आणादी" विराधणा, अयापंतो
वा छज्जीवनिक्काए वहेति, "उटठावितोमि"ति सेसं ण पढति,
अपढंतो य पिंढादियाण अकप्पितो, तेणाणियस्स य परिभोगे -
पच्छित्तं जं तं च पावति, उवटठवैतो न वेयावच्चं करिज्जति ^अय / का
गा. ४६७
मा. ३७३७ -- सुतत्ये अकहेत्ता, जीवाजीवे य पुण्ण पावं च
उवटठाणे चरगुरुणा, विराहणा वहुगजाणंते ॥४६९॥
सुतस्स अत्यो सुतत्यो, इमे पुढवादिवा जीवा, इमे
धम्ममाध्मादिया अजीवा, आसवो बंधो, पुण्णं, पावं, संवरो,
णिज्जरा, मोक्खो, नव पयत्था सभेदा कम्मबंधेदहेतवो कहेति, ^अय
जो एवं सुतत्यं अकहेत्ता उवटठावैति तस्स चरगुरुं तवगुरुं, अत्यं च
असुणेतो बहुविहं विराहणं करेति, सा य अप्पत्तसुते भणिया ॥४६९॥
मा. ४६७
मा. ३७३८ -- अणभियपुण्णपावं, उवटठवैतस्स चरगुरुं होंति ।
आणादिणो विराहण, मालाए ह्येति दिदंतो ॥४७०॥

X अणभियगहिता पुण्णपावगहणातो नव पयत्था गहिता, ^अजस्स णो सदहति
ते अणभियगता ति पेयगहणत्तेण वा कहिज्जमाणे णोल्लङ्घा, तं च उवटठावेति तस्स जो
चरगुरुं कालगुरुं । आणादि दोसा । असद्वहंतो वा छज्जीवनिक्काय-^अयाय
विराहणं करेज्ज । सो य महव्वयाण अजोग्गो । कं दिदंतो -
होति मालाए, जहा पंचवण्णसुगंधपुष्फमाला परमुप्पलोवसोभिया
उद्धसुक्कसाणु मालइता ण सोभति तथा पंचमहव्वयमाला सभावेणो-
वसोभिता तस्स न सोभति ॥४७०॥

मा. ४६७ "अपरिच्छि"ति अस्य व्याख्या --

मा. ३७३९ -- उल्लम्मि य पारिच्छा, अभिगए णाऊण तो वए दैति ।
एक्केक्कं तिक्खुतो, जो ण कुणति तस्स चरगुरुणा ॥४७१॥
उल्लम्मि य पारिच्छति - एस आउक्काते परिच्छागहिता,
तद्ग्रहणातो सेसकाएसु वि पारिच्छा कायव्वा ॥ ४७१॥ जतो
भण्णति --

मा. ३७४० -- उच्चारानि अंधंडिले, वोसिरठाणादि वा वि पुढवीए ।
नदिमादि दगसमीवे, सागणि उद्धित तेउम्मि ॥४७२॥

जी जहा उच्चारपासवणं करेति तदा से अंधंडिलं सविता य
पुढवि नैदंसिज्जति । एत्थ वोसिराहि "ति । एवं उद्धटठाणणिसीय-
तुयदटणं करैतस्स जति गेच्छति तो सद्वहति । अह तं असत्योवहतं
जी ददुं ण विमंसति तो णज्जति अणभियतो, आउक्काएणं ति तला-
गादीयं उदगसमीवे उल्लपुढवीए एवं वेय परिच्छा । तेउक्काए
सागणीए यसहीए ठायंति, तत्थ भण्णति - पदीवं उसक्केहि,
या ससीते उदिते पयावेहि ति भण्णति ॥४७२॥

भा. ३७४१ -- वियणऽभिधारण वाते, हरिते जह पुठविण तसेसुं च।

एमेव गोयरगते, होति परिच्छा उ काएसु ॥४७३॥

वाते घम्मत्तो भण्णति वियणं तालवेंढाविणा विपहि, इतो टा वा पत्तयं, वातं एहि अभिधारणं करेहि। हरियतसेसुं जहा पुठवीए परिच्छा।

एवं भिक्षागतो पि काएसु परिच्छिज्जति। ससरक्खुवदल्लेहिं हत्थेहिं अणिसंघट्टणं हरिततसगतहत्थातो य भिक्खं गिण्हाविज्जति। यत्राग्निः तत्र वायु। उष्णं वा क्षीतीकृत्य दाप्पयेते। एवं अपरिच्छिता जे उवटठवेति तस्स चरगुरुं दोहिं पि लहं। पते कहि-

गा. ४५७ तत्थे अभिगतत्थे परिच्छित्तत्थे पातुं पते देंते। "पैसे"ति - उवटठा - ति विज्जमाणं आयरिओ अप्पणो वासपासे ठवेति, अन्नहा चरगुरुं।

जति अत्थि ताहे वेतिए वंदिता महव्वयाकृहणं काउस्सगं करेति, रु तत्थ चरवीसत्थयं विंतेति, णवक्कारेण पारेता चरवीसत्थयं फुड-

विण्डं वायाते कड्डुत्ता ताहे महव्वयउच्चारणं करेति। सव्वत्थ पि तहेव चरगुरुं। "इक्केक्के"ति अस्य व्याख्या - "एक्केक्के तिद्वसुतो" गा. ४७१

गा. ४५७ पच्छं कंठं। एक्केक्के महव्वयं ततो वारा अतिक्रमति, अण्णे मणंति ततो वारा अपुरेता अतिक्रमंतस्स चरगुरुं। जति संथरेणे हिंढावेति तो चरगुरुं। ४७१॥ सा उवटठावणा इमेरिसे कायव्वा --

वत्ता भा. ३७४२ -- वट्वातिसाहएता, तहेव ण तु गंतु उवरिमे हेटठा।

डुविहा तिविहा य दिसा, आयंविण जस्स वा जं तु ॥४७४

वट्ठवेत्तकालभावपसत्थेसु ताराचंदवलेसु य साहगेसु सेसं वंदण- निवेयणनित्थारगपयाहिणकरणसाधुणिवेदणं च जहा सामातिए तहेव कायव्वं, णो पंच महव्वप/सइं कडिता पुणो हेटठा दो ततियं वारा

कड्डति, जाहे सम्मत्ता उवटठावणा ताहे उवटठावियस्स साधुस्स आयरियउवज्झाया डुविहा दिसा दिज्जति, इत्थियाए तइया - पवत्तिणीदिसा दिज्जति। जड्वसं उवटठावितो तड्वसं केसिं चि अभत्तठो भवति, केसिं चि आयंविणं, केसिं चि निव्वितियं, केसिं चि न किं चि। जस्स वा जं आयरियपरंपरागतं उटठठमातियं कार- विज्जति। एसा उवटठावणा। इयाणिं संभुंजणा - ततो मंडलि - संभोगटठा सत्त आयंविणं कारविज्जति, णिव्वितिए वा, जस्स वा जं आयरियस्स परंपरागतं ॥४७४॥

वित्तियपदेणअपत्तं अकधित्ता वि उवटठाविज्जति --

भा. ३७४३ -- वित्तियपदं संबंधी, कक्खंड वहिभाव ओमसंवासे।

पत्तं व अपत्तं वा, अणलमुवटठावते भिक्खु ॥४७५॥

वित्तियपदेण सुत्तेण अपत्तं पि उट्ठवेज्ज। सो संबंधी सयणि-

ज्जओ पुतावी, जदि सो एवं विंतिज्जा --

भा. ३७४४ -- मुंजिसु मए सद्धिं, इयाणिं णेच्छंति सा ह वहिभावं।

अहियं संति य ओमे, पच्छणं जेण मुंजंति ॥४७६॥

पुठवं गिहवासे मए सद्धिं एगमायणे मुंजिसु, इयाणिं एग-

मायणे मोत्तुं णेच्छंति, जति एएण कारणेण सुट्ठ वहिभावं कक्खंडं णेच्छंति सो अपत्तं पिसुएण उवटठवेज्जि। "ओमे"ति अस्य व्याख्या-

तं मुण्डठूचं मंडलीए (अणोपविषी) पुठवं मुंजाविता वाहिं ओमेति,

सो तत्थ णीपिओ विंतेति- मम जीपित्ता अप्पमा किं पि अहियं

स्वायंति जेण पच्छण्णे भुंजति । जति एतेण कारणेण कक्खडं वहिभावं गच्छति ॥४७६॥ अहवा "ओ^३धै"ति किं चि सुंदरं पट्टप्पणं - अणेसणिज्जं "सेहस्स दिज्जिहिति"ति तं गहियं, तं च तस्स दिण्णं, सो भणेज्ज एयं आयरियपायो^३गं किं मम दिज्जति ? तत्थ को^३रु^३ द्वि भणेज्जा --

भा.३७४ -- तव कप्पति ण तु अहं, अणुवदठवितस्स^३णेसियं सिट्ठे ।

जति गच्छति वहिभावं, अणुलोमा उदुवदठवणा ॥४७७॥

तव अणुवदठवियस्स एयं कप्पति, ण उ अहं, ताहे सो -

कक्खडं^३ चिंतेति "अस्समणे हं किं मेत्थ अछामि", जति सो वहिभावं ए गच्छेज्जा तो अणुलोमेहिं पन्नवेत्ता पच्चाउहं अपत्तं वेव उवदठवेति उ^३हं ॥४७७॥ अहवा --

भा.३७४ -- वासादि^३ वा ठाओ-सि णत्थि^३ वहि अंतो भुज्जमाणेसु ।

संवासो तु न कप्पति, एगस्स^३णल पि उठवेति ॥४७८॥

अणुवदठवितो ति मंडलीए ण भुंजति, सागारिउ ति वा

कातुं पुच्चपुत्तो वाहिं ठविज्जति, वहिं पि वासासु वासंते मंड-

वियादि दठाओ णत्थि, भुंजताण वा सागारिउ ति अप्पत्तं वेव

उवदठवेति । "संवासे" ति अस्य व्याख्या -- पच्छदं । अणुवदठ-

वितेण सह एगदठं संवासो ण कप्पति, तस्स य पुढोवसंतस्स वा-

सासु उदुवद्धे वा वसही सहाओ वा णत्थि, पुढो य एगस्स -

वसितुं ण कप्पति इत्थिमायि दोसा भवंति, तस्मा एवमादि-^३वा

कारणेहिं पत्तिपत्तस्स वा अणलस्त अज्झयमुद्धेसणादी कातुं उवदठावेरं

संभुंजेज्ज संवासेज्ज वा ॥४७८॥ इदं पत्तं जति अतिक्काभेति -

जत्तियाणि दिवसाणि अतिक्काभेति तत्तिथाणि दिवसाणि चउरुणादि

पच्छत्तं । सत्तरत्तं तवो. गाहा ॥ पितियपदेण अतिक्काभेज्जा, ण

दोसो --

भा.३७४ -- पिय=पुत्त सुद्ध-थेरे, सुद्धगथेरे अपावमाणम्मि ।

सिक्खावण पणवणा, विदठंतो वंडिगादीहिं ॥४७९॥

दो पिता पुत्ता पच्चवितिया, जति ते दो पि जुगवं पत्ता

ते^३ जुगवं उवदठाविज्जति । अउ "सुद्धे"ति - सुद्धे सुत्ता-

दीहिं अपत्ते, "थेरे"ति - थेरे सुत्तादीहिं पत्ते थेरस्स उवदठवणा ।

"सुद्ध"ति - जदि पुण सुद्धगो सुत्तादीहिं पत्तो थेरे पुण अपाव-

माणम्मि तो जाव सुज्जंतो उवदठवणाविज्जणे एति ताव थेरो -

पयसेण सिक्खाविज्जति, जदि पत्तो^३जुगवं उवदठाविज्जति ॥४७९॥

अह तहावि ण पत्तो थेरो ताहे हपो विही --

भा.३७४ -- थेरेण अणुण्णाए, उवदठ^३णिच्छे ठवेति पंचाहं !

ति पण परमणिच्छे वी, वत्थुसमाये यु जा^३सहीयं ॥४८०॥

थेरेण अणुण्णाए सुद्धं उवदठवेति, अह पेज्जति ताहे थेरो

पणविज्जति "वंडियविदठंतेप", आदिसक्षातो अभच्चादी । जहा

एगो राया रज्जपरिठ्ठदठो सउत्तो अणं रायाणं उलग्गिउमादतो ।

सो रायपुत्तस्स ददठो । तं से पुत्तं रज्जे ठवेत्तुं इच्छति, किं सो -

पिता णाणुजाणाति ? एवं तव जदि पुत्तो महच्चयरज्जं पावति

मणिचे पुणे जेज्ज
पुणे विपणावेज्जति

वि

किं न मन्नसि ? एवं पि पन्नपितो जदि देवठति ताहे ठंति पं-
चाहं, पुणे वि पन्नविज्जति, अणिच्छे पंचाहं ठंति, एवं तिपण-
कालेण जदि पत्तो तो जुगवं उवढठावणा। अणो परं थेरं अणिच्छे
ति खुड्डो उवढठाविज्जति। अहवा "वत्थुसभावे वि जाऽधीतं" ति
-वत्थुस्स सहावो वत्थुस्सभावो माणी "अहं पुत्तस्स ओमतरो
हेज्जामि ति उन्निकस्सेज्जा, गुरुस्स खुड्डस्स वा पदोसं गच्छेज्जा
ताहे तिण्ह पंचाहाण परतो वि संघिक्खाविज्जति जाव अधीयं वि
ति ॥४८०॥ अह दो पितापुत्ता जुवलगाणि तो इमो विही -- ता। ग

भा. ३७४९

-- दो थेर खुड्ड थेरे, खुड्डगथेरे अपावमाणम्मि। रा
रणो अमच्चमादी, संजतिमज्जे महादेवी ॥४८१॥
दो थेरा सपुत्ता समं पठ्वाविता, एत्थ "दो थेरे" ति
- दो वि थेरा पत्ता ण ताव खुड्डगा, थेरा उवढठावेयव्वा।
"खुड्डग" ति - दो खुड्डा पत्ता, ण थेरा, एत्थ वि पन्नवणविधी
तहेव। "थेरखुड्डगो" ति - दो थेरा खुड्डगो य एगो एत्थ उवढठा-
वणा, अह दो खुड्डा थेरो य एगो पत्तो, एगे थेरे अपावमाणम्मि,
इत्थ इमं गाहासुतं --

तो

भा. ३७५०

गा/सत्यं वा

-- दो पत्तपिया पुत्ता, एगस्स उ पुत्तो पत्त अथेरो।
गहितो स पुत्त वियरति, राइजिओ होउ एस वि ता ॥
पुठवळं कंठं। आयरिपहिं वसथेहिं वा पन्नवणं गहितो - गा

सयं वा वितरति

वितरति ताहे खुड्डगो उवढठाविज्जति, अणिच्छे रायविदठं
पन्नवणा तहेव, इमो विसेसो, सो अथचेरो मप्पति - एस ते
पुत्तो परममेधावी पुत्तो उवढठाविज्जतु, जइ जुमं न विसज्जेसि ति
तो एते दो वि पिता पुत्ता रातिपित्ता भविस्संति, तं एवं -
विसज्जेहि, एस वि ता होउं एतेसिं राइजिउ रि। अतो परं
अणिच्छे तहेव विभासा। इयाणिं पय्हेज्जं - रणो अथचो य समं
पठ्वाविता जहा पिता पुत्ता तहा अस्सं भाजियव्वं, आदिग्ग-
हणेण सेट्ठिसत्यवाहाणं रन्ना सह भाजियव्वं। संजतिमज्जे वि -
दोण्हं माताधित्तीणं, दोण्ह य माताधित्तीखुड्डवाणं, महादेवी
अमच्चणी य, एवं वेव सव्वं भाजियव्वं ॥४८१॥४८२॥

गा. ४८१

भा. ३७५१

-- राया रायाणो वा, दोज्जि वि समपत्त दोज्ज ठापेसु।
ईसरसेट्ठि अमच्चे, निगम घडाखुड्डुपे येव ॥४८३॥
रायारायाणो ति - एगो राया विरिओ रायराया
समं पठ्वाइया, एत्थ वि जहा पितापुत्तां तहा पुठ्ठव्वं एतेसिं पु/वत्त
जो अहियरो रायावि इतरम्मि अथचवाविप ओये पे उवढठावि-
ज्जमाणे अपत्तियं करेज्जा, पडिमज्जेज्ज वा, उअणसभावो वा,
उड्डुस्सेज्जा, ताहे सो अप्पत्तो पि इरहेहिं समं उवढठाविज्जति।

त

भा. ३७५२

-- एएहि कारपेहिं, अज्जसुत्तेसगाइय कारं।
अधीए वि कहेत्ता, उवढठावेयव्वं ॥४८४॥ ये
अहवा राइति जत्थ एगो राया सो पठ्वाविद्याण सव्वेसिं
राइणितो कज्जति, रायाणो वि दुज्जयिपि रायाणो समं - जत्थ
पठ्वाइया, समं च पत्ता, ते उवढठाविज्जिता सपरातिपिता कायव्व

य

ति | दोसु पासेसु ठाविज्जति ॥४८३॥

एसेवऽत्यो भण्णति --

भा. ३७५३ -- समगं तु अणेगेसु, पसेसु अणमिओगमावलिता ।

एगतो दुहतो वा ठिता, समराइणिया जहा सण्णा ॥४८५॥

पुच्छं पितापुताविसंबंधिण असंबंधेसु बहुसुसमगं उयट्ठाविज्जमाणेसु गुरुणा अन्नेण वा अभियोगो न कायठवो "इओ इओ वाह"ति । एवं एगतो दुहतो वा ठितेसु जो जहा गुरुस्स आसण्णो सो तहा जेट्ठो उभयपासट्ठियुसमा - समराइणिया । एवं दो ईसरं दो सेट्ठो, दो अमच्चा, "निगम"ति - दो वणिजा, "घट"ति - गोट्ठी दो गुट्ठीओ, गोट्ठिया वा पच्चतिया, दो महाकुलेहिंतो पच्चइया, सत्वे समासमरातिणिया कायच्चा, एतेसिं चेव पुच्चपत्तो पुच्चं चेव उयट्ठावेयव्वो ॥४८५॥

भा. ३७५४ -- ईसिं अधोणतावा, वामे पासम्मि होति आवलिता ।

अहिसरणम्मि उ वड्ढी, ओसरणे सो व अन्नो वा ॥४८६॥

अहिसरणम्मि उ वड्ढी, ओसरणे सो व अन्नो वा ॥४८६॥
ते उवट्ठाविज्जमाणे गुरुणे वामपासे ठितो एगो अणेगो वा ईसिं अधो ओणता-गजदंतवत् अवतता इत्यर्थः, "अहिसरणे"ति ते जदि गुत्तेण अगतो वा सरंति तो गच्छुवड्ढी, अन्नोऽपि प्रव्रज्य जतीत्यर्थः । अह पच्छतो बाहिरेण वा ओसरंति तो सो वा अन्नो वा उन्निकखमति, ओदायि वा एवं निमित्तं ॥४८६॥

सूत्रम् - ८६ -- जे भिक्खु नायगेण वा अनायगेण वा उवासएण वा अणुवासएण वा अणुलेण वेयावच्चं कारावेइ कारावेंतं वा सतिज्जति ॥४८६॥

कारावेंतस्स चउगुरुं पच्छिंसं अणुवाविया य दोसा ॥

भा. ३७५५ -- पुच्चं चिय पडिसिद्धा, विस्वा अलस्स कलमियाणिं तु ।

वेयावच्चं कारे, पिंडस्स अलप्पिणं सुते ॥४८७॥

भा. ३७५६ -- वेयावच्चे अणलो, चउच्चिहो होइ आणुपुच्छोए ।

सुत्तत्थ अभिगमेण य, परिहरणा एव नायव्वार ॥४८८॥

वेयावच्चं प्रति अणलो चउच्चिहो - सुते, अत्ये, अभिगमे,

परिहरणे । सुत्ततो जेण पिंडेसणा न पडिता, अत्यतो जेण तस्सेव -

अत्यो न सुतो, अभिगमणं - जो वेयावच्चं न सदहति, परिहरणे -

जो अकप्पियं न परिहरति । चोदकाह - "नणु जो पच्चज्जातो उ

अणलो स वेयावस्स वि अणलो, किं पुडो सुत्तकरणं ? उच्यते - जो

पच्चज्जाए अणलो स वेयावच्चस्स पियता अणलो, जो पुण पच्चज्जाए

अलो स वेयावच्चस्स अलो वा अणलो वा । अतो पिहसुत्तकरणं ।

भा. ३७५७ -- एएसामण्णतरं, अणलं जो णाइणति करेज्जा ।

वेयावच्चं भिक्खु, सो पावति आणवाडीणि ॥४८९॥

कंठा ॥४८९॥

भा. ३७५८ -- वितियपए एगागी, गेलज्जसु यऽलहिमंते च ।

ओमे य अणहियासे, गिहीसु वा भवधम्मेषु ॥४९०॥

गच्छे एक्को चेव पिंडादि कल्पितो सत्वेसिं कातुं न तरति,

जे कप्पिया ते गिलाणा असह वा, अलद्धिंता वा, ओमे वा

असंयरंतो, अणलेण कारवैज्ज । "अणहियास"ति-अन्ने जाय भिक्खावि

गया ण एंति ताव कोति भिक्खु छहाल्ल अणलेण कारविज्जा। गिहि-
णो वा मंदधम्मा, पाउग्गं न वेति, सो य अणलो लद्धिस्सपण्णो ॥

॥४९०॥ ताहे --

भा.३७५९ -- एएहि कारणेहिं, पिंडस्सुस्सारकप्पियं काउं।
वेयावच्चमलंभे, कारेज्जऽसढो तु अणलेण ॥४९१॥

एवं असढो कारवेंतो सुद्धो ॥४९१॥

सूत्रम् - ८७ -- जे भिक्खु सचेले सचेलगणं मज्जे संवसइ संवसंतं वा सातिज्जति
॥११-८७॥

सूत्रम् - ८८ -- जे भिक्खु सचेले अचेलगणं मज्जे संवसइ संवसंतं वा सातिज्जइ।
सूत्रम् - ८९ -- जे भिक्खु अचेले सचेलगणं मज्जे संवसइ संवसंतं वा सातिज्जति।
॥११-८९॥

सूत्रम् -- ९० -- जेभिक्खु अचेले अचेलगणं मज्जे संवसइ संवसंतं वा सातिज्जइ ॥
॥११-९०॥

सचैला संजता, सचैलाओ संजतीओ, चउमंगसूत्रं व्याख्येयं।

चउसु वि भंगेसु चउगुहं तवकालविसिटं।

भा.३७६० -- जे भिक्खु सचेलो तु, ठाणनिसीयणतुयट्ठणं वा वि।
चेतिज्ज सचैलाणं, सो पावति आणमादीणि ॥४९२॥
कंठा ॥ ४९२॥

भा.३७६१ -- वीसत्थादी दोसा, चउत्थुदेसम्मि वन्निंया जे तु। दे
ते चेव निरवसेसा, सचेलमज्जे सचेलस्स ॥४९३॥
कारणे वसेज्जा --

भा.३७६२ -- वितियपदमणप्पज्जे, गेलण्णुवसग्गरोहगऽद्धाने।

समणाणं असतीए, समणीपठ्वाविते चेव ॥४९४॥

किं अणप्पज्जो वसेज्जा, गिलाणं पडियरंतो वसेज्जा, उवसग्गे
वा जहा सो रायकुमारो संगुत्तो, रोहए वा ए वसही लद्धा,
अद्धानपडिवण्णो वा संजयाण असती संजतिवसहीए वसेज्जा, अहवा
दो वि वग्गा अद्धानपडिवन्ता वसेज्जा, अधवा समणाप असतीते
समणीहिं भाया पिया वा पठ्वाविओ सो वसेज्जा ॥४९४॥

भा.३७६३ -- एमेव वितियभंगे, कंतारादीसु उवहिवाघाते।
समणीणं, ततियम्मि तु, वाघातो होतिसमणाणं ॥४९५॥
वितियभंगे समणीण उवधीठवघातो। ततियभंगे समणाण।

चउसु वि भंगेसिमे दोसा --

भा.३७६४ -- संचरिते वि ह् दु दोसा, किं पुण एगतरणिगिण्णि उभओ वा।
दट्ठमदट्ठव्वं मे, दिट्ठिठपयारे भवे खोभो ॥ ४९६॥

पढमभंगे उभये वि संचरिते वीसत्थादि आलावातिया य
दोसा, किं पुण वितिय=तति-उभयणिगिण्णे य, सविसेसा दोसा। य
संजतो संजती वा वितेतिदिट्ठं अदट्ठव्वं मे अंगावाणादि। सा-
गारिए य दिट्ठिठपयारेण चित्तस्सोभो भवति। सुभिओ अणायार-
पडिसेवणं कुरेज्ज ॥४९६॥

भा.३७६५ -- आर्यपर उभयदोसा, वितिए भंगे न कप्पती वितियं।
विहिमुदठवत्थदाणं, ठाणाति चएति एगत्थ ॥४९७॥

- मा. ३७६६ -- एमेव ततियमंगे अद्धाणे उचसयस्स तु अलंभे ।
 (रु) इडातिमज्जे समणी सावयभयचिट्ठणादिसु ॥४९८॥ अ)
- मा. ३७६७ -- एमेव चरिममंगे दोसा जयणा तु दब्भमादीहिं ।
 समयम्मि मज्जे समणी, णिरवाए मग्गतो एति ॥४९८॥ व)
- मा. ३७६८ -- पुठ्वद्धं कंठं
 दुहतो वाधातो पुण, चतुत्थमंगम्मि होति नायठ्वो ।
 एमेव वय परपक्खे, पुठ्वे अवरम्मि य पदम्मि ॥४९९॥
 पुठ्वद्धं कंठं । परपक्खे गिहत्थिअन्नतित्थिणीओ । तेसु एवं
 चेव चउमंगो, दोसा य वत्तवा । एतरे उभयपक्खे वा विविक्खे-
 वत्थाभावे संडपद्धमवीवरहत्यपिहणादि जयणा कायठ्वा । सावय-
 भयादीसु य संजइओ मज्जे छोटुं ठाणाती चेतेज्जा । ४९९॥ दुहतो
 वि अवेलाणं पंथे इमो गमणविही -
- मा. ३७६९ -- दुहतो वाधायम्मी, पुरतो समणा तु मग्गतो समणी ।
 खुड्ढेहि मणार्वेति, कज्जे देयं ति दार्वेति ॥५००॥ च
 अग्गतो साहू गच्छति, पिटठतो समणीओ । जति संजतीओ
 किं चि वत्तवाओ खुड्ढेहिं मणार्वेति । जं किं चि देयं तं खुड्ढेहिं
 चेव दवार्वेति । सभए पुण पिटठओ अग्गतो पासतो वा संजया -
 गच्छति, न दोसो । विइयचउत्थेसु मंगेसु सव्वपयत्तेण संजतीण वत्था
 दायठ्वा -- ॥५००॥
- मा. ३७७० -- समणाणं जो उ गमो, अट्ठहि सुत्तेहि वन्निओ एसो ।
 सो चेव णिरयसेसो, वोच्चत्थो होति समणीणं ॥५०१॥
 चउरो संजतिहुत्ता, चउरो गिहत्थऽन्नतित्थिणीएसु । एते
 अट्ठ संजतीण वि संजतेसु चउरो सुत्ता गिहत्थऽन्नतित्थिणीएसु चउरो ।
 एसेव विवच्चासो, दोसा य वत्तवा ॥५०१॥
- सूत्रम् - ९१ -- जे भिक्खु पारियासियं पिप्पलं वा पिप्पलिउण्णं वा
 सिंगवेरं वा सिंगवेरउण्णं वा विलं वा लोणं उब्भियं वा लोणं जिं
 आहारेइ आहारेंतं वा सात्तिज्जति ॥९१-९१॥
 पारियासियं णाम रातो पज्जुसियं, अभिण्णा पिप्पली,
 सा एय सुहमा भेदकता उण्णा, एवं मिरीयसिंगवेराणं पि । सिंग-
 वेरं सुंठी । जत्थ विसएलोणं णत्थि तत्थ उसो पच्चति, तं विलोणं
 मण्णति । उब्भेतिमं पुण सयरुहं जहा सासुद्धंसिंधवं वा । एवमादिपरि-
 वासितं आहारेंतस्स आणादी दोसा, चउरुं च । इमा जिज्जुत्ती-
- मा. ३७७१ -- परियासियमाहारस्स मग्गणाऽऽहारो को भवे अणाहारो ।
 आहारो एंगिओ, चउठ्विहो जं चऽतीति तहिं ॥५०२॥

- एत्थ सीसस्स मत्ती उप्पन्ना - "परियासिमुआहारस्स -
मग्गणा, अम्हे ण याणामो को आहारो को वा अणाहारो ? तं
इच्छामो आहाराणाहारं णाहुं", आयरितो भणति - आहारो
एंगंगितो असणादी चरुच्चव्हो, जं वा अन्नं तत्थ अतीति सो -
आहारो चरुच्चव्हो ॥५०२॥ एंगंगितो आहारो -- इमो
- T-३७७२ -- कूरो णासेइ खुधं, एंगंगी तक्कउदगमज्जाती।
सात्तिमे फलमंसादी, सात्तिमे महुफाणितादीणि ॥५०३॥
कूरादी एक्कं चेव खुधं णासेति, पाणे तक्कसीरउदगमज्जादी
या एंगंगि तिसंणसंति आहारकिच्चं च करंति, साइमे एंगंगिया -
फलमंसादी आहारकिच्चं च करंति, साइमे वि मधुफाणियतंवाला-
दिया एंगंगिया खुहं णासंति ॥५०३॥
- गा.५०२ "जं च अतीति तहिं"ति अस्य व्याख्या --
भा.३७७३ -- जं पुण खुहापसमणे, असमत्थेगंग सो उ लवणाती।
तं पि य होताहारो, आहारजुतं व विजुतं वा ॥५०४॥
प जं एंगंगियं खुहासमणे असमत्थं आहारं य अतीति तं आहारेण
संजुतं असंजुतं वा आहारो चेव नायव्वो, जहा असणे लोणं हिंगू
जीरयंक्क दुग्गंमंडं च ॥५०४॥
- भा.३७७४ -- उदए कप्पुरादी, फले सुत्तादीणि सिंगवेरगुलो।
ण य ताणि सर्वेति खुहं, उवकारिता तो आहारो ॥५०५॥ उ
१ उव्वविशे १। उदए कप्पुरं गच्छति, अंवादिसु फलेसु सुतं सुंठीए गुलो, तिप्पु
एमादि खुहापसमणे असमत्थं पि उवकारित्तणो आहारो चेव वत्तव्वो।
सेसं अणाहारिमं ॥५०५॥
- आ । म अथवा अहारिमणाहारिमभेदो इमो -
भा.३७७५ -- अहवा जं भुक्खत्तो, कद्वउवमाए पक्खिवति कोट्ठो। म
सव्वो सो आहारो, ओसहमादी पुणो भत्तिओ ॥५०६॥
बुभुक्षया आर्तः बुभुक्षार्तः, जं किं चि भुंजति सो सव्वो, - अचेय
आहारो, कदमो-वमो अपि कर्दमपिंडानां कुर्यात् कुक्षिं निरंतरं।
ओसहमादी भयणा- जं घतपूरादी ओसहत्तं आहारेइ तं आहार
एव, जं पुण तिफलादियं वत्तं सव्वं अणाहारिमं, यस्मात् तदुप-
रिष्ठात् पुनराहारं करिष्यतीत्यर्थः ॥५०६॥
अहवा --
- भा.३७७६ -- जं वा भुक्खत्तस्स उ, संकसमाणस्स देति आसादं। म
सव्वो सो आहारो, अकुमणिट्ठं चसणाहारो ॥५०७॥ का
संकसमाणस्स संग्रसतः कवलप्रक्षेपं कुर्वतः अथवा संकसमाणस्स
आस्वादयतः आस्वादं प्रयच्छति एस आहारो। जं पुण अकानं -
अभ्यवहारामीत्येवं न कामयति, अनिष्टं-शोभनमपि न रोचते,
परिसं अणाहारो भवति। ५०७॥ तं पुण इमं अणाहारिमं -
- भा.३७७७ -- अणहारमोयछल्ली, मूलं पत्तफल जं चसणाहारो।
सेसंतय-भूति तोये, विंडुमेते वि चरुगुग्गा ॥५०८॥
काइयं मोयं, णिवादीणं छल्ली, णिवोलियमादी फला,
तस्सेव मूला, जं चसणं घोसाडगादी, देवदालितिरिणिच्छि- मि
लादीया मादीयाणं पत्तपुष्कलवीया, एवमादि सव्वं अणाहारिमं। "सेसं" ति

आहारौ। तस्स जति तिलुसतया—मेत्तं पि परिवारसियं आहारेति,
ससुगादिसुक्खसुण्णाणि एगमंगुलीए जत्तिया भूती लग्गति, "तोयमि"
ति- पाणंगं, तस्स य विंडुमित्ते वि चउगुल्हा ॥५०८॥ अण्णे य इमे
दोसा --

भा.३७७८ -- मिच्छित्ता संवतिए, विराहणा सुक्खे पाणजाती य।

सम्मुच्छणा य तक्कण, दब्बे य दोसा इमे हौंति ॥५०९॥ जे
परिपालेत्ते असणादिपरिवासिज्जमाणं दट्ठं सेधो वा अण्णो वा मिच्छत्तं
गच्छेज्जा, न जधावादी तधाकारि ति। उड्ढाहं वा करेज्जा -

दुयिते

"णिस्सण्णिधिसंवया समण त्ति, इमे पुण सच्चं करेति"। परिवारिए
य आयसंजमविराहणा। ससुगादिसुक्खे धरिए ऊरणिगादी सम्मुच्छं- ल
ति, उंदरो वा तत्थ तक्कैतो पासतो परिपालेत्तो विडालादिणा या

कोइलाविसो

सज्जति, एवमादी संजमे। आयविराहणासप्पो कोइला विसो लालं
मुंचति। तयाविसो वि उस्सिंधमाणो णिस्सासेण विसीकरेज्जा, या
उंदरो वा लालं मुत्तं सुक्कं वा मुंचेज्जा, एवमादी दोसे सम्मुद्धिटे
आयविराहणा भवति ॥५०९॥

भा.५०९

"मिच्छित्ता संवइय"ति अस्य व्याख्या -

भा.३७७९

-- सेह गिहिणा च विट्ठे, मिच्छत्तं कहमसंवया समणा।

संवयमिणं करेती, अण्णत्थ वि णूण एमेव ॥५१०॥

गतार्था। "सच्चवाओ रातीभोयणाओ वेरमणं"ति जधा एयं

पडिमं पडिवज्जेत्ता पादं च वंदित्ता जधा एयं अण्णधा करेति तदा च
अण्णत्थ वि पाणवधादिसु "णूणं" वितक्के, एवमेवेत्यवधारणे, सच्चं को

भा.५०९

समायरंति ॥५१०॥ "वैट्ठे य दोसा इमे हौंति" अस्य पदस्य - जे
व्याख्या --

भा.३७८०

-- णिद्धे दवे पणीए, अपमज्जणपाणतक्कणा ज्झरणा।

आहारे विट्ठ दोसा, कप्पति तम्हा अणाहारो ॥५११॥

जे

घयातिए णिद्धे, "दब्बे"ति -पाण्णे, अहवा णिद्धमेव दब्बं, यं
जधा-खीरं घत्तं तेल्लं दधि तक्क मधुं ति। "पणीते"ति- असणादि
पेधावगाढं। एरिसं रातो ठवितं जं भायणे तं पमज्जितुं ण तरति,
अह पडिलेहेति तो रयहरणं विणासेज्जति, अपडिलेहणाए य दसहिं
दिवसेहिं भायणं उवहयं भवति, तत्थ वा पाणजाती सम्मुच्छंति
पडेंति वा, तक्कणा सच्चेव, ज्झरंते य हेट्ठा पाणजादी पडंति,
मधुविंदोवक्खा-णेण वा तक्कैत्तं परंपरवोसा भवंति। एत्थ चोदगाह-

आ/ट्टा

"आहारे विट्ठदोसा तम्हा अणाहारो कप्पत्तु ठवेत्तु" ॥५११॥

आचार्याह --

भा.३७८१

ज्जा अणाहारो वि ण कप्पति, लहुगा दोसा य जे भणितपुठ्विं।

तद्विवसं जयणाए, वितियं कडजोगिसंविण्णो ॥५१२॥

ठावे

जति अणाहारिमं ठवेति तो चउलहू पच्छित्तं, आणादिया
विराहणा य। अणाहारिमं च-सुक्खं दब्बं च, सुक्कं छल्लिमादि, यि। यं
दब्बं पिंवकरंजिततेल्लादी॥ एत्थ अणाहारिमे ठविज्जमाणे दोसा
जे आहारिमे पुक्खवण्णिता तु एव भवंति। तम्हा अणाहारिमं पि ते
चेद्व
णो ठवेज्जा। जाधे पयोयणं ताधे तद्विवसं मग्गिज्जति। विभेलय-
हरितकीमादीण य छल्ली अह ण लम्भति, दुल्लभलंभे वा, दिणे

३।

दिणे मग्गंता वा गरहिता ताधे जयणाए ठव्वेति । जथा अगीय- ठा
सद्धमादी ण याणंति तथा वितियपदेण कडजोगी संविग्गो ठवेति ।
मयणेणालिंपति, घणचीरेण चम्मेण वा ददरे ति, जथा पाणादी ण णज्जती
उग्गुं णिल्लेति, पासओ छारेण ओगुं डिज्जति, निव्वाधाए पदेसे ठविज्जति,
ओ उभयतो कालं पमज्जिज्जति । एवं णिदोसो भवति ॥५१२॥ ज्ञ

भा.३७८२

-- जह कारणे अणहारो, तु कप्पति तह ठवेज्ज इतरो वि । हु
वोच्छिण्णम्मि मडंवे, वितियं अद्धाणमादीसु ॥५१३॥

जथा कारणे अणहारो दिदठो ठवेतुं तहा ठविज्ज "इयरो"
ति - आहारो । सो वि कारणे कप्पति ठवेतुं । तं पुण इमेरिसेखेत्ते
कारणे वोच्छिण्णे मडंवे ठिता, तत्थ दुल्लभं पिप्पलीमादीति तं
तं पि जत्ति मासकप्पं वासावासं वा ठिता तत्थ ण मग्गंति,
अणखेत्ते मग्गंति, जाहे अण्हि ण लब्भंति ताहे तत्थेव मग्गंति,
जहा एयाणि कारणे दिदठाणि तहा असणाई वि कारणे ठवेज्जा,
विइयपदेण अद्धाणकप्पं ठवेज्जा । आदिसदाओ पडिवण्णउत्तिमदठस्स
वा गिलाणस्स वा पाणगाइ ॥५१३॥ उत्तिमदुपडिवण्णस्स

अद्धाणपक्खी

भा.३७८३

-- वोच्छिण्णम्मि मडंवे, सहसरुयुप्पायउवसमणिमित्तं । गुरु, दयो
दिदठत्था ते तं चिय, गेण्हंती तिविहभेसज्जं ॥५१४॥

भया-रुया ।

"सहसरुयु"- सुलविस्सयाति, तस्स उवसमणिमित्तं, दिदठत्था
- गीयत्था, ते तं चिय दव्वं गेण्हंति जेणोवसमो भवइ, तिविह-
भेसज्ज वायपित्तसिंभो य ॥५१४॥ मे

ज्ञं

सू.९२

-- जे भिक्खु गिरिपडणाणि वा मरुपडणाणि वा भिगुपडणाणि
वा तरुपडणाणि वा^१ गिरिपक्खंदणाणि वा मरुपक्खंदणाणि वा
(भिगुपक्खंदणाणि वा) तरुपक्खंदणाणि वा^२ जलपवेसाणि वा जलण-
पवेसाणि वा^३ जलपक्खंदणाणि वा जलणपक्खंदणाणि वा^४
वासमक्खणाणि^५ वा सत्थोपाडणाणि^६ वलयमरणाणि^७ वा वसट्टाणि^८ वृमरणा
वा ८ तब्भवाणि वा ९, अतो सल्लाणि वा १० वेहाणसाणि लमरणा
११ वा गिद्धपट्ठाणि १२ वा जाव अण्यराणि वा तहप्पगारा-
णि बालमरणाणि पसंसति पसंतं वा सातिज्जति ॥९१-९२॥

वारा
वमारणा
ग

तं सेवमाणे आवज्जइ चाउम्मासियं परिहारट्ठाणं अणुघाइयं॥
सम्मत्ताणि सुत्ताणि णिसीहेक्कारुइस्स ॥

एषां ठयाख्या ग्रंथेनैव

भा.३७८४

-- गिरिपडणादी मरणा, जेतियमेता उ आहिया सुते ।
तेसिं अण्णतरागं, पसंसते आणमादीणि ॥५१५॥

आणस्स

तेसिं सुत्ताभिहियाणं दुवालसण्हं वालमरणाणं अण्णतरागं
पसंसइ आणादिया दोसा, चउगुं च पच्छित्तं, ५१५॥ गिरिम-
रुतरुभिगुणं चउण्ह वि इमं वक्खरणं --

भा.३७८५

-- जत्थ पवातो वीसति, सो तु गिरि मरु अविस्समाणो तु ।
नदित्तमावी उ भिगू, तरु य अस्सेत्थवडमावी ॥५१६॥
गिरिमरूणं विससो - जत्थ पव्वए धारूदेहिं अहो पवायठाणं
वीसइ सो गिरि भण्णइ, अविस्समाणे मरू । भिगू नदित्तो, -

डि

आदिसद्वातो विज्जुक्खायं, अगडो वा भन्नइ। पिप्पलवडमादी
तू। एतेहिंतो जो अप्पाणं सुंचइ मरणं ववसिउं तं पवडणं भन्नइ।
एते चउरो वि पडणसामन्नओ एक्को मरणभेदो॥५१६॥ एतेसु चैव
चउसु पक्खंदणं, पवडणपक्खंदणाण इमो भेदो -

भा.३७८६ -- पडणं तु उप्पत्तिता, पक्खंदण धाविऊण जं पडति।

तं पुण गिरिम्मि जुज्जइ, णवितडिभिगूहिं वा पडणं ॥५१७॥ डि
धाणत्थो उद्धं उप्पइत्ता जो पडइ वस्त्रदेवणे डिभक्कवत्, एयं णे
पवडणं। जं पुण अद्वरओ आधावित्ता पडइ तं पक्खंदणं। अहवा ठिय-
णिसन्नणिवन्नस्स अणुप्पइत्ता पवडमाणस्स पवडणं, उप्पाइत्ता जो प्प
कैतस्स पडणं पडइ पक्खंदणं। तं पुण पडणं पक्खंदणं वा गिरिम्मि जुज्जइ घटती-
त्यर्थः। णवितडिभिगूहिं वा पडणं पक्खंदणं च जुज्जइ ॥५१७॥
तस्सु कं पक्खंदणं जुज्जइ अओ भण्णति --

भा.३७८७ -- ओलंविऊण समपा-इतं च तरुओ उ पवडणं होति।

पक्खंदणुप्पत्तिता, अंदोलेऊण वा पडणं ॥५१८॥

हत्थेहिं सालाप लग्गिउं अहो लंविउं पडंतस्स पवडणं,
रुक्खग्गओ या समपावठियस्स अणुप्पइत्ता पवडमाणस्स पवडणं।

रुक्खट्ठियस्स जं उप्पइत्ता पडणं तं पक्खंदणं, हत्थेहिं वा लंविउं जं
अंदोलेइत्ता पडइ तं वा पक्खंदणं। चउरो वि पक्खंदणा पक्खंदण
सामन्नओ विइओ मरणभेदो ॥५१८॥ जलजलणपवेसो पवेससामण्णओ
तइओ मरणभेदो। जलजलणपक्खंदणे चउत्यो मरणभेदो। सेसा विसम- णा
क्खणाइया वा अदठ पत्तेयभेदा। विसलक्खणं पसिद्धं, सत्थेण अप्पाणं म
विवाएइ। "वल्लयवसट्ठाणं" इमं वक्खाणं --

भा.३७८८ -- वल्लयं वल्लयायमाणो, जो मरणं मरति हीणसत्तयः।

सोत्तिंदिया दिवसतो, जो मरइ वसट्ठमरणं तु। ५१९॥

संजमजोगेसु वलंतो हीणसत्तयाए जो अकामगो मरइ एयं वल्लय
मरणं, गलं वा अप्पणो वलेइ। इंदियविसएधु रागदोसूवसट्ठो मरंतो कसय
वसट्ठमरणं मरइ ॥५१९॥ "तब्भवअंतोसल्लाणं" इमं वक्खाणं --

भा.३७८९ -- तम्मि चैव भवम्मी, मयाण जेत्तिं पुणो वि उप्पत्ती।

तं तब्भ- वियं मरणं, अविगडभावं ससल्लं तु ॥५२०॥

जम्मि भवे वट्ठइ तस्सेय भवत्स हेउसु वट्ठमाणो आउयं -

त्ति वंधित्ता पुणो तत्थोवज्जिउकामस्स जं मरणं तं तब्भवमरणं, एयं - अ
मणुयतिरियाण चैव संभवइ। अंतो-सल्लमरणं दुद्धं दब्बे भावे य।

अंतोसल्लं दब्बे णारायादिणा सल्लियस्स मरणं, भावे सुल्लतराइयारे पडि-
सेवित्ता गुरुणो अणालोइत्ता पलितं वमाणस्स वा भावसल्लेण सल्लि-
यस्स एरिसस्स अविगडभावस्स अंतो सल्लमरणं। वेहाणसं रज्जुए -
अप्पाणं उल्लवेइ। गिद्धिहिं पुटं गिद्धपुटं गूढैर्भक्षितव्यमित्यर्थः,
तं गोमाइकलेवरे अत्ताणं पक्खिवित्ता गिद्धेहिं अप्पाणं भक्खावेइ,
अहया पट्ठोदरादिसु अलत्तपुडगे दाउं अप्पाणं गिद्धेहिं भक्खावेइ। पुटं गिद्धं
॥५२०॥ एते दुवालस बालमरणा पसंसमापस्स इमे दोसा --

भा.३७९० -- मिच्छत्तधिरिकरणं, सेहपरीसहपराइतेक्करं।

णिक्खिवया सत्तेसु य, हवति जे जत्थ य पडंती ॥५२१॥

अहो इमे सांधू एगंतसुदिठयप्पा इमे गिरिपवडणादी मरणे णा

पसंसंति, पुवं एते करणिज्जा, नत्थेत्थ दोसो, एवं मिच्छताइठियाणं
मिच्छते थिरीकओ भावो भवति। पसंसियवालमरणे सेहो परीसह-
पराजिओ वारसण्हं एगतरं पडिवज्जेज्जा। जे य वालमरणे पसंसिए
अप्पाणं अइवाएज्जा तेसु सत्तेसु णिरिघणया कया भवति। तच्चि-
राहणाणिप्फणं च पच्छित्तं पायइ। तम्हा णो पसंसेज्जा। ५२॥ कारणे वन्ति
वा पसंसेज्जा। इमं य ते कारणा --

भा. ३७९१ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, पसंसे अविक्कोविते व अप्पज्जे।
जाणंते वा वि पुणो, कज्जेसु बहुप्पगारेसु ॥५२२॥

कंठा ॥५२२॥ ते य बहुप्पगारा कज्जा इमे --

भा. ३७९२ -- कयम्मि मोहभेसज्जे, अट्ठायंते तहावि तु।

जुगियं आमए वा वि, असज्जे पण्येवैति उ ॥५२३॥

साहुस्स उदित्तमोहस्स णिच्चिंसाविमोहभेसज्जे कए तह वि ठा
मोहणिज्जे अट्ठायमाणे, कण्हं चिच्छिन्नासहत्थपादावि जुगियं वा,
कुट्ठवाहिणा वा असज्जेण गहियं, गोणसमाइक्खयं वा असज्जे, पंडि-
यरणे असंतं एते इमेण विधिणा वालमरणेण पण्येवैति ॥५२३॥

भा. ३७९३ -- तत्थ दसण्ह अवाते, आदित्थलाण मरणा ण दंसेत्ता।

दोण्णि पसंसंति विद्ध, वेहाणस गद्धपटठं च ॥५२४॥

पवडणादीया अंतो-सल्लपज्जवसाणा एते दस एतेसिं जीवव-
दरोवणावि अवाए दंसेत्ता ते पडिसेहिता दोण्हं विहाणसगद्धपटठ- सुणेत्ता
मरणाणं गुणे आगमविद्ध पसंसंति, पंडियमरणमसत्तेण ते प्रतिपत्तव्या-
इत्यर्थः। ५२४॥ भणियं दुवालसविहं वालमरणं। इदाणिं पंडियमरणं।
तस्सिमो संबंधो --

भा. ३७९४ -- वालमरणेण य पुणो, पंडितमरणे कया हवति सूया।

भत्तपरिण्णा इंगिणि, पादोपगमे य णायव्वे ॥५२५॥

तं तिविहं भत्तपरिण्णा इंगिणि पाउवगमणं च। एते कमेण -

जहणमज्झिमुक्कोसा। तत्थ एक्केक्कं दुहा पडिवज्जइ - अहाणुपुठ्वीए
अणुपुठ्वीए य। एकेण मरणकालं पत्तस्स आणुपुठ्वी, अत्थग्गहणईए
पदे अप्पासेता अणुपुठ्वी। पुणो एक्केक्कं दुविहं सपरक्कमं अपरक्कमं
च। सपरक्कमो जो भिक्खु वियारं अण्णगामं वा गंतु समत्थो,
इतरो अपरक्कमो। पुणो एक्केक्कं दुविहं णिठ्वाधाइमं वाधाइमं च।
णिठ्वाअस्स अक्खयदेहस्स णिठ्वाधाइमं, इतरस्स वाधाइमं। वाधाओ
दुविहो - चिरघाइ आसुघाई य ॥५२५॥ एत्थ भत्तपरिण्णं ताव -
मणामि। जं तं आणुपुठ्वीए सपरिक्कमं णिठ्वाधाइमं तं इमं --

भा. ३७९५ -- पठवज्जादी काउं, नेयव्वं ताव जाव वोच्छिती।

पंच तुलेऊण य सो, भत्तपरिण्णं परिणतो य ॥५२६॥

पुठ्वद्धस्स इमा वक्खाणगाहा --

पठवज्जा सिक्खावय, अत्थग्गहणं च अणियतो वासो।

णिप्फत्ती य विहारो, सामायारो ठिती वेव ॥१॥ से

पठवज्जे अब्भुवगओ सिक्खापदं ति- सुत्तं गहियं, अत्थो सुओ

२.२१ वारसमाओ देसदेसणं कयं, सीसो णिप्फातिओ, एसा अब्बोच्छिती।
ताहे जइ दीहाऊ संघयणधितिसंपण्णो य ताहे अप्पाणं तवेण सत्तेण

सुतेन एगतेन बलेन य पंचहा तुलेण जियकप्पं अहालंदं सुद्धपरिहारं -

- x (अहालंदं सुद्धपरिहारं) पढिमं वा पडिवज्जइ। अह अप्पाऊ, विहारस्स वा अजोग्गो, ताहे अब्भुज्जयमरणं तिबिहं विद्यालेणुप्पणो धित्ति- णा संघयणापुरूवं भत्तपरिणं परिणओ ॥५३६॥ तस्सिमाओ तित्ति -
दारगाहाओ --

- भा. ३७९६ -- गणि णिसिरणे परेणणे, सिंति संलेहे अगीयसंविग्गे।
एककाऽऽभोर्येण अन्ने, अण्णुप्पपरिच्छ ओलोए ॥५२७॥ णा/च्या
भा. ३७९७ -- ठाणवसंहापेसत्थे, णिज्जवग्गा दद्वेदायणा चरिमे।
णि/र हाणपरितंत णिज्जेर, संयोहवत्तणादीणि ॥५२८॥
भा. ३७९८ -- सोरेण य कद्वं, णिव्वाघाएण विधेरणं व। ह
ते अतीवहि वेषातो, भत्तपरिण्णाए कायव्वो ॥५२९॥

जाव परिकम्मं करेइ ताव इतरं गणपिक्खेयं करेइ, पडिववणं च
परिणं पडिवज्जओ परिवज्जओ आवकहं गणपिक्खेवं करेइ ॥ दारं ॥
आयज्जे ते

“परगणे”ति परगणे गुंतुं अणसणं पडिवज्जइ, किं कारणे ?
मन्नइ सिस्सा कलुणभावं करेज्जा, आणाहाणिं वा, उवकरणपिमितेण
मेयेज्जे वा वुग्गहणे गणमेदो हवेज्ज, वालाईण वा उचिए अकज्जमाणे मेरा
हाणिं वा दद्वं, एमाइएहिं कारणेहिं सगणे ज्ञाणवत्ताओ हवेज्ज, ज्जा
परगणे एते दोसा ण हवंति, गुरुकुलवासो य कओ भवति। दारं।
“सीति” दुविहा - दव्वे जहापिस्सेणी जहा तीए उवरुवरिं
पदारोहं करेइ तथा भावसंजमसीतीए उवरुवरिं संजपठाणा आरुभिय-
व्वा, ते आरभंतो अंतकिरियं वा करेइ। कप्पविमाणोववतिं वा।
एसा भावसीती जेहिं उवल्ला ण ते उइढगमणकज्जे हिटिटल्लपदगमणं
पसंसति । दारं ॥

“संलेहे”ति संलेहो, तिबिहो - उक्कोसो मज्झिमो जहन्तो।
उक्कोसो वारसवासा, मज्झिमो वरिसावि, जहन्तो छम्मासा।
तत्थ उक्कोससंलेहणाविहिं भणामि - चत्तारि संवच्छराणि विचितं
तवं करेइ, पारणए उग्गमाइसुद्धं - कप्पपिज्जं सव्वं पारेइ। अन्ने -
चत्तारि वरिसे विचितं चेव तवो काउं निद्धपणीतवज्जं णिव्वितियं वं
पारेइ। अन्ने दो वरिसे चउत्थं काउं आयंविणेण पारेइ। एक्कारसमे
वरिसे पढमं छम्मासं अविकिटठं तवं काउं कंजिएण पारेइ। विइए -
छम्मासे विगिटठं तवं काउं आयंविणेण पारेइ। डुवालसमं वरिसं - मे/से
णिरंतरं हायमाणं उसिणोदएण आयंविं करेइ, तं कोडीसहियं
भवइ, जेणायंविंलस्स कोडी कोडीए मीलइ। जहा पईवस्स वत्ती
तेल्लं च समं णिटठाइ तथा वारसमे वरिसे आहारं परिहरेइ, जहा
तेल्लं च समं णिटठाइ तहा वारसमे वरिसे आहारं परिहरेइ, जहा
आहारसंलेहणा आउयं च समं णिटठाइ। एत्थ वारसमवासस्स -
पच्छिमा जे चत्तारि मासा तेसु तेल्लं दुसंणिसटठं धरेतुं सेलमल्लगे -
णिच्छुब्भइ, मा अइल्लवत्तणओ सुहजंतविसंवावो भविस्सति, तस्स
य वि-संवावे णो सम्मं णमोक्कारमाहाइइ। मज्झिमजहणपरिकम्म- रेशु
णासु एसेव विही मासपक्खेहिं जेयव्वो। एत्तो एग्यरेणं संलेहेणं - रंत
तिहि संलेहेत्ता भत्तपरिणंणिगिपिपाउवगमणं वा पडिवज्जइ ॥ दारं॥
“अगीए” ति - अगीयस्स पासे जइ भत्तं पचव्वसाइ तो
चउगुं। कम्हा ? जम्हा अगीयत्यो चउरंगं पासेइ, तं च णटठं पुणो

दुल्लहं भवइ, तं च किं चरुंगं ? भन्नइ --

माणुसत्तं सुई सद्धा, संजमम्मि य वीरियं।

कहं अगीओ पासेइ, भणइ सोऽपरिण्णय ॥१॥ उत्तिनी/४।

दित्तो

पढमविइयपरीसहपराजितो दिव्या राओ वा ओभासेज्ज, तैं

तं अगीयत्था "णिद्धम्भो"त्ति काउं गामस्संतो वहिं दिव्या राओ वा

वा परिदठवेज्जा, सो वि अटटदुहदठो पडिगमणं वा करेज्जा, -

मरिण्ण वा तिरियव्वाणमंतरेसु उप्पज्जेज्ज, तत्थ पुव्वभववेरं संभरित्ता

उवसगं करेज्जा। अहवा अगीओ "राइ"त्ति काउं पाणगस्स गहणं तो

न करेइ, तिसियस्स मोयं देज्जा, सो य दंडियमाई दुल्लठो मि-

च्छित्तं गच्छे, कुलगणसंघपत्थारं वा करेज्जा। जो सो अगीएहिं -

परिदठविओ सो गीएहिं दिदठो, आसासिओ, अणुसदठो, विहिणा

पडियरिओ, अविराहियसामण्णो मओ। एते अन्ने य वहु अगीयत्थे

दोसा। तम्हा णो अगीयत्थसमीवे परिन्नं पडिवज्जे। गीयसमीवे

पडिवज्जियव्वं। सगच्छे परगच्छे वा जइ वि दूरं तथावि गंतव्वं,

जाव पंच वा छ सत्त जोयणसए समहिए वा गीतत्थसमीवं अपरिस्सं-

तेण गंतव्वं। एसा सित्तं पडुच्च पन्नविद्या। कालओ अपरिस्संतो

एगाहेण वा जाव उक्कोसाउ वारसवासेप गीयत्थसमीवं गंतव्वं। स

एसा खेतकालं पडुच्च पन्नविद्याः जेण गीतत्थदुल्लभो कालो भविस्स-

त्ति गीयत्थेण य सव्वहा उत्तमदठपडिवन्नस्स समीधी कायव्वा। त्ति

दोरं॥

"असंविगो"त्ति - असंविग्गस्स पासे उत्तिमदठं पडिवज्जइ तो

चउरुं, असंविग्गो जम्हा चउरुं नासेइ। इमे य दोसा - अहाकम्मियं आ

पाणगवसहिंसंधारगाई देइ, पुप्फमाईहिं अचवणं करेइ कारवेइ, रा

उवलेवणसमज्जणाई य, बहुजणणायं वा करेज्ज, तूरं वा आणेज्ज,

एमाई असंविग्गे वहु दोसा, तम्हा गीयत्थस्स संविग्गस्स पासे

परिण्णं पडिवज्जे। तस्सासइ असंविग्गस्स गीयत्थस्स, शेषं पूर्ववत्।

॥ दारं॥

"एंग"त्ति -- दारं, एणेण णिज्जवणेण कज्जहाणी इमा -

परिण्णीसेहा पवयणं च चत्ते उड्डाहो वा भवे। कहं पुण एते दोसा?

सो णिज्जवणो तस्स पासतो कारणेण णिग्गतो, परिण्णी य पढम-

विइयपरीसहोदए ओभासेज्ज, तेसा अगीयाण दिज्ज, एवं सो

चत्तो, अहवा सो परिण्णी ते अगीते भणेज्जा - "एत्थं तं जज्जदठ-ज्ज/५

वि तेल्लयं एतं तो मे देह," ताहे ते अगीय परिणामगा वित्तंज्ज- ता

"माई कवडायारा, णत्थेत्य धम्मो"त्ति, उण्णिक्खमेज्ज, अइपरि- ज्जा

णामगा वा तं वदं "णिद्धम्भा" भयेज्जा, अइपसंगं करेज्ज। अदुत्तेसु ज्ज/४ वा

वा सो कूवेज्जा, "बला मे मारिंति"त्ति उड्डाहं करेज्ज। एवं वा

पवयुणं चत्तं, तम्हा जत्थ अणेगे णिज्जवणा तत्थ पडिवज्जियव्वं॥

॥ दारं ॥

"आभोगण"त्ति दारं -- पच्चक्खरणकाले आभोएयव्वं,

अणाभोएतस्स चउरुं, जं च तप्पडिदंघे ठिया ता अतिवाईहिं डिच्छा

पाविहितं, तम्हा ओहिमाइणा आभोएयव्वं, अन्नं वा अशेसियं

पुच्छंति। जइ जाव परिण्णी जीवइ ताव णिग्गं सोवा णिव्वहइ ते

तो पडिवज्जइ अन्नहा पडिसेहो । देवता वा कहेज्ज - जहा कंयुण- च
पुरिसीरं समगस्स तच्चवन्नियं जायं । जइ एवं विहिं ण पुकरंति तो यं / x
इमा विराहणा - अणापोइए असिबोमाइ उप्पन्ने जइ परिन्नी -
उवकरणं च वहंति तो आयविराहणा । अह उवकरणं छडहंति तो -
उवकरणेण विणा जा विराहणा । अह परिन्नी छडहंति तो उड्डाहो
मिच्छताइया य दोसा ॥ दारं ॥

इयाणि "अन्ने"ति दारं --

एगेण पच्चक्खाए अन्नो जइ आगतो सो संलेहं कारविज्जइ , तो
तइओ पडिसेहिज्जइ अपहृप्पंतेहिं । अह पुहृप्पंति णिज्जाववेयावच्च- ज्जग्ग
करो तो बहु णिज्जविज्जंति । अह सो परिन्नी पडिमज्जइ ताहे
तत्थ अन्नो पुठिवं संलेहिओ ठविज्जति, विलिमिलिततरितो य
जणो वंदावुज्जति ॥ ९ दारं ॥

"अणापुच्छ"ति --

गुरुणस्स अणापुच्छाए जइ परिणं पडिवज्जइ पच्चक्खाति णी
वा तो चउगुरुं इमा विराहणा -- आयरिएण अणापुच्छाए पडि-
वन्ने कोइ किंचि वेयावच्चाइ काठं पेच्छइ, अकज्जभाणे तस्स -
असमाही, अह करंति तो ते परिताविज्जति, अणत्थ वा गच्छंति,
कक्खडसेते वा तत्थ भत्तपाणं णत्थि, असइ भत्तपाणस्स जइ तं छडिडु
गच्छंति तो उड्डाहो, महंती य पवयणोवघाओ, भत्तपच्चक्खायस्स
वा भत्ताइपाउग्गं ण लब्भइ, जा तेण विणा विराहणा तं णिप्पणं
पावंति ज्जम्हा गच्छो पुच्छियव्वो "अज्जो ? इमो साहू परिणं
पडिवज्जइ महंति णिज्जरदारं ", एवं पुच्छिए जो जं तरइ सो तं
अभिग्गहं गेणइ सुलभं दुल्लभं वा भत्तपाणाइ गुरुणं कहेति, एवं दोसा
परिहरिया भवंति ॥ १० दारं ॥

"परिच्छे"ति दारं -- आयरिएण परिणो परिच्छियव्वो,
तेण वि गुरु गच्छो य परिच्छियव्वो । अपरिच्छिणे चउगुरुं, विरा- चउ
हणा दुविहा, अपरिच्छिए एक्को य जं विराहणं पाविहिति - एक्को
तण्णिप्पणं भवइ तम्हा परिच्छियव्वं दव्वभावेहिं । परिन्नी गच्छं
परिच्छइ - "अज्जो ? आणेह मे कलमसालीदूरं खीरं मे कडियं -
संडमच्छिडियसक्कराजुयं कल्लापयं ता भोयणं", जइ हसंति, भणंति- वा
"कओ अम्हं एरिसं ?" ताहे तत्थ ण पच्चक्खइ । अह भणंति - कय्यो
"जोगं करेमो आपियं वा" । उक्कोसं पि आपियं , सो दुगंछइ,
जइ तं पडिवज्जति भणंति वा "अन्नं आगेवो"ति तो तेसिं अंतिए
पडिवज्जइ । भावपरिच्छाए जइ ते क्साइज्जति ताहे तस्संतिए ण
पच्चक्खाइ । इयाणि गुरु गच्छो य तं परिच्छइ - दव्वे कलमोयणाए दि
दव्वं सभावापुमयं वा उवणीयं, जइ दुगंछइ तो सुद्धो । भावेण पुच्छि-
ज्जइ - "अज्जो ? किं संलेहो कओ ? ण कउ"ति, ताहे सो रुसिओ
अंगुलिं भंजिळण वायेइ - "पेच्छइ किं कओ ण कओ ति, " एवं कए
गुरु भणइ - "कओ तुमे दव्वसंलेहो, भावसंलेहं करेहि, एत्थ पहाणो
भावसंलेहो सुपयंतेण कायव्वो । एत्थ गुरु अमच्चकोणगदितं कहेति-
"रन्ता अमच्चो कौणओ य दो वि णिटिक्खया आणता, पंचा-
हस्स परओ जं पस्से तस्स सारीरो णिग्गहो, कौणो दोइए - को

देव कंजियं छोटुं तक्खणा येव निरुत्तेक्खी गओ, अमच्चो पुण भावपडि-
 का/५ वद्धो जाव भंडी वहिलो कए यु भरेइ ताव पंचाहो पुत्तो । रन्ना
 १ स्ते उवल्ले णिग्गहो कओ । एवं तुमं पि भावपडिवद्धो असंलिहअप्पा -
 ७१ अमच्चो इव विणिस्सिहसि । एवं परिच्छित्ते जो सुद्धो सो पडि-
 च्छिद्यच्चो जो इतरो ॥ ११ दारं ॥

"आलोए"ति दारं --

आलोयणा दायव्वा, पच्चज्जविणा आरब्भ आलोएइ जाव
 अणासगपडिवत्ति वि विणो, पाणदंसणवरिताइयारं एक्केक्कं दव्वाइ
 ६ चउक्कसोहीए, दव्वओ सचित्ताचित्तं, सेसतो अद्धानाइएसु, कालओ
 १५ ॥ ५ सुभिक्षडुब्भिक्षेसु, भावओ हित्ठगिलाणेण, एवं उत्तिमट्ठकाले सव्वं यं
 आलोएव्वं । जहा कुसलो वि विज्जो अप्पणो वाहिं अन्नस्स कहेइ
 तहा साहू पच्चित्तविद्याणगो वि अन्नस्सइयारं कहेइ, छत्तीसगुण-

समन्नागएण वि आलोयणा दायव्वा । इमे छत्तीसगुणा - अट्ठविहा
 गणिसंपया, एक्केक्का चउव्विहा । विणयपडिवत्ती इउव्विहा । एते

१ ॥ ६ सव्वे मिलिया छत्तीसं । पंचविहववहारकुसलेण वि परसक्खिया वि-
 सोही कायव्वा । जहा वा हालो उज्जुयं कज्जमकज्जं वा भणइ

१ समस्तं । तहा समत्थं आलोएयव्वं । दिसारिएसु पडिसेवगातियारेसु इमं वत्तव्वं- स्

जे मे जाणंति जिणा, अवरहे पाणदंसणवरिते ।

उं ते हं आलोएसु, उदट्ठओ सव्वभावेणं ॥ १॥

आलोयणाए इमे गुणा - पंचविहो आयारो पभाविओ भवइ,
 चरित्तविणओ य कओ भवइ, अप्पा गुरुभावे ठविओ, येरकप्पो -
 चरित्तकप्पो आलोयणकप्पो वा दिविओ भवइ, अत्तोही कया,
 १ ॥ ८ उज्जुसंजमो कओ भवइ, अज्जवं, अमायसं तं कयं भवइ, मव्वयाए -
 १ ॥ ९ अमायसं दाइयं, लाघवेण अलोभत्तं कयं, अप्पणो वुट्ठीपुल्लादजणं
 कयं, बहुधित्थरं एत्थ आलोयणापगयं वत्तव्वं ॥ १२ दारं ॥

"ठाणं"ति दारं --

वसहीठाणं केरिसं तस्स जोग्गं ? भन्नइ - जत्थ झाणवा-
 घाओ ण भवइ । ते य इमं झाणवाघाघाणा - गंधवणदट्ठसाला, ड्डा

१ ॥ १० सा/ज/तसाका/उं सव्वाउज्जुसाला, चक्कियंतादिसालाओ, वुरगगवसालाओ, वणकम्मंता/य/य
 रायपहोय । अहवा जत्थिवा समयविद्धा उव्वस्सया सव्वे वज्जेयव्वा ।

१ ॥ ११ उक्कयपडिवज्जणाय जत्थ इंदियपडिसंचारो णत्थि मज्झिमकरं च जत्थ णत्थि तारिसे हिं
 १ ॥ १२ उव्वस्सया उज्जेयव्वी ठाणे वसही धेतव्वा ॥ १३ ॥ दारं ॥

"वसहि"ति दारं -- केरिसा पुण सा वसही धेतव्वा ?

सव्वसाहूणं एक्कावसही न कप्पइ, जइ एक्कओ ठायंति तो चउ-
 गुळं, तेसु समुदिसंतेसु सन्नपाणमंधेणं झाणवाघाओ हवेज्जा, तम्हा
 दो वसहीओ धेतव्वाओ, एगा उल्लिखट्ठपडिवन्नस्स विइया सेस-
 साहूणं ॥ १४ दारं ॥

"पसत्थ"ति दारं -- सन्निवेसस्स कम्म दिसामागे

वसहि पसत्था ? सन्निवेसवत्तमस्स सुउसिरककुहपोट्टा पसत्था,
 सेसेसु अप्पसत्था ॥ १५ दारं ॥

"णिज्जवग"ति दारं -- णिज्जवगा पडियारगा, ते केरिसा

केतिया वा ? पासत्थातिठाणविरट्ठिया पियधम्मा ददधम्मा -

गुणसंपन्ना अवज्ज भीरु दडसंघयणा वेयावच्चकरणे अपरितंता गीयत्वा
मरहवासे दुसमाणकालाणुरूवा उक्कोसेण अहयालीसं णिज्जवगा उव्व
त्तणादिकायपडियरगा चउरो, अम्भंतरदारुवूले चउरो, संथारुंगवावारे
चउरो, तस्सैप्पणो धम्मकही चउरो, वादो चउरो, वलसंपन्ना
अग्गद्वारे चउरो, इय्येत्तुणित्ता चउरो, पोण्णे कू, विर्यारे चउरो, तात्ता
वाहिं जणवयस्स धम्मकही चउरो, वेरुदिसिं सहसजोहा चउरो ।

एताओ एक्कगपरिहरणी य पेयव्वा जाव जहण्णेण दो जणाएक्को ए
भिक्षार एव्वुइ, परिणित्तस्स पासे अच्छइ ॥१६ दारं॥

"वव्वदायणा चरिमि" ति दारं - आहारवव्वं दाइज्जइ
चरिमाहारकाले । सव्वस्स किर चरिमे काले अइव आहारतण्हा
जायइ, तस्स वोच्छेदणदठा कालसमावाणुमओ पुव्वं सिसो वासे
दंसियइ - णव रसविगइओ, दसमी सवित्थारा, सविहो ओदणो,
अदठारस वंजणो, पाणं पि से उक्कोसं दिज्जइ । एवं तण्हावो-
च्छेदे कए ण पुण तस्स तम्मि मई पयसइ, ताहे वोच्छेदे य कए - जण्डु
समाही भविस्सति । तं च उग्गपुप्पावणाएसणाहुदं मग्गिज्जइ, पच्छा
पणगपरिहाणीए वित्तियचउवहरियं वदहं कोइ संघेगमापन्नो तीर-
पत्तस्स मे किमेतेणं ? ण वेव भुंजइ कोइ देसं भुंजइ, कोइ सव्वं भुंजइ,
अहो इमो साहु चरिमं भुंजइ" = सेस साहुण वि सद्धा कया भवइ,
देसं सव्वं वा भोच्चा विहारी "किमेएणं" ति संवेगं गच्छति । संवे-
गओ य तिविहं वोसिरइ - आहारं, उवहिं देहं अहवा आहा-
रोवहिवसही ॥१७ दारं ॥

अन्नो पुण देसं सव्वं वा भोच्चा तं वेवः शुद्धिज्जा पुणो
आणेह ति भणेज्जा । एत्थ "होणि" ति दारं - तस्स मणुन्नाहा-
रपडिवदस्स गुणवडिदणिमित्तं वव्वडाणीए तहा वोच्छेदं करेति जा ण्डु
तिन्नि दिणे दुसमाणं आणे ततो परं मन्नइ - "न लब्भइ" भणति
य - "आहारे ताव गेहिं छिंदसु पच्छा उत्तिमदठं काहिसि, जं वा
पुव्वं ण भुतं तमिदाणि तीरपत्तो इच्छसि, तणकट्ठेण व अग्गी जहा
ण तिप्पइ, उदही वा जलेथ, तहा इमो जीवो आहारेण ण तिप्प-
ति, तं उत्तमसाहसं करेहि" ति ॥१८ दारं ॥

"अपरितंते" ति दारं -- ते पडिचरगा दिवा राओ
य अपरितंता कम्मं णिज्जेमाणं वेयावच्चं करेति । जो य जत्थ -
कुसलो समत्थो सो तत्थ उज्जगइ तहा जहा तस्स भायं सुदट्ठतरं
दीवेइ ॥१९ दारं ॥

"णिज्जेरति" दारं -- कम्मणिज्जरा देहदियोगो सिप्पं
चिरेण वा होज्ज, पचवक्सायस्स पडिचारणाण वि दोण्ह वि महती
णिज्जरा । कहं ? जओ मन्नइ --

कम्ममसंसेज्जभवं, खवेइ अशुसायमेव आउत्तो ।

अन्नतरगम्मि जोगे, सज्जायम्मि विसेसेणं ॥१॥

एवं गाहा वत्तव्या काउत्ससणे वेयावच्चे उत्तिमदठे य ॥

२०॥ दारं ॥

"संथारुंग" ति दारं -- उत्तिमदठपडिवणस्स केरिसरे संथारो

उत्सग्गेण ताव भूमीए ठिओ णिवन्नो वा, जया संथरेइ तया

संथारुतरपदटे, असंथरे वहु—वीरा, तहावि असंथरे अज्जुसिरे
कुसुमाई तणे, ततो बुसिरे, ततो कोतवपावारगणवतगतुलिय, ^{वु}
तहावि असंथरे संथारगो जाव पल्लंको, अहवा जहा जतस्स समाही x
तहा कायव्वं ॥२१॥ दारं ॥

“उत्तरेणार्थे” ति दारं-- उत्सग्गेण य तेण सयमेव उव्वत्तण
परियत्तणउटठणिसीयणणिग्गमणपवेसउवकरणपडिलेहणपाणगाणयणं च -
कायव्वं, चाउक्कालं सज्झायं च करेइ। जं जहा तरइ तं तहा सयमेव सव्वं
करेइ। अह ण तरइ ताहे से सव्वं अन्ने करेति, अन्तोहिंतो वाहिं
णीणेति, बाहिरंतो वा अंतो पवेसेति, जहा जहा समाही धीई य ^{तहा}
तहा करेति। एवं पि कीरमाणे जइ ण तरेज्ज ताहे से इमं कहिज्जइ-
धीरेपुरिसपन्नते मरणविभत्तिगाहाओ धोसेयव्वाओ, जाव “एयं उउ
पाउवगमणं णिप्पडिकम्मं जिणेहिं पन्नतं। जं सोऊण परिन्नी वव-
सायपरक्कमं कुणइ ॥२२॥ - दारं ॥

“सोरेऊण” ति दारं -- कोइ पढमविइयपरीसहऽदिओ
दिया राओ वा भासेज्ज ? ताहे से संमारिज्जइ - “कोसि तुमं” ?
समणो हं । “किं पडिवन्नो” ? उत्तिमटठं । “का वेला” ? कहेइ
- दिवसं रातिं वा। तो “किं ओभाससि वलियं, मे सज्जाणवाधा- x
ओ वट्टइ”, एवं से सरिऊण असमाहिपडिघायत्थं समाहिहेतुं च
भत्तं पाणं वा दिवा राओ वा दिज्जइ ॥२३॥ - दारं ॥

चोदगाह -- “ ण जुत्तं” । आयरिओ “कवे” ति विटठंतं
कहेइ - जाहे किल कालं करेइ जीवो ताहे आहारे गाढं अभिलासो
भवइ, एत्थं विटठंतो जहा - कोइ सहस्सजोही संगामे वम्मित-
कवइओ हत्थिसंधगओ संगामं जोहेइ, अन्ने य से जहा कंडमाईणिहिजे/हि
ण किं चि आवाहं काउं समत्था। दुमारूढेण य एककेण से पुरिसेण
मत्थए कणएण आहओ, सो कृणओ पच्चिक्किडिओ कवयस्स गुणेण, क/चु
तेण अवलोइयं, विटठो दुमारूढो, अद्दवंधेण य से सिरं अवणीयं।
जहा सहस्सजोही तहा उत्तिमटठपडिवण्णो। जहा य सरवरिसं तहा
परिसहोवसग्गा। जहा कणगो तहा साधारणा वेदणा। जहा कवयं अ
तहा आहारो। वेदणापडिघाए कए सव्वे परीसहोवसग्गे जिणइ ।
हत्थिपदारंटिए वा जहा पुरिसो पायं दाऊण संधं विलग्गइ एवं का
आउटिटयपदयाणीयं आहारं आहारेत्ता अंतकिरियं वा देवलो गो-
ववत्तिं वा आरुहइ। अह वेदणऽटठो आहारं ण करेइ तो अट्टज्झा-
णोवगओ तिरिएसु उववज्जइ, भवणवणयरेसु वा, तम्हा सव्वदेवणी-येय
वघायं काउं समाहीणा णमोक्कोरेण कालगओ ॥२४॥ - दारं ॥

ताहे से “चिंधकैरेण” ति दारं - अह से चिंधकरणं ण करेति x
तो चउलहुं, चिंधकरणं दुविहं सरीरे उवकरणे य, लोयं पुठवं वेव
काऊणं संवरंति, अह पुठवं ण कओ पुणो वडिढता वा ताहे लोओ
से कज्जति, एवं सरीरे। उवकरणे कालगयस्स चोलपटठो, मुहपो-
त्तिया मुहे वज्जइ, हत्थपादा य से वज्जति अगुटठंतरे लंछिज्जइ
त्ति ॥ जदि दिवइढसेते नक्खते कालगओ तो दुन्नि पुत्तलगा, समण- x
खिते एगो, अवइढे णत्थि। अचिंधकरणे दोसा देदेषु उववण्णो -

मिच्छतं गच्छइ, जहा सो सावगो उज्जेणीए, दंडिओ वा चिंधेण
जो/जा विषा वट्ठणं गामे गिण्हेज्ज ॥२५॥ वारं ॥

"अंतो वैहिं"ति एयं भत्तपरिणं गामस्स अंतो वहिं वा
पडिवज्जइ ण दोसो । २६ वारं । "

अनुसुहो पच्छादो वतोति "वाधाए"ति वारं - जइ से कम्मोदण वाधातो हवेज्जा
तो ण वेव पगासेतवो ति। इमो विही वाधाते उप्पन्ने-अन्नो
जो संलिहओ सो ठविज्जइ। एस गीयत्थाणं उवायो। जो वा -
अन्नो वा उच्छइ सो ठविज्जइ। इयरस्स पुण गिलाणपडिकम्मं
कीरइ। अहवा तत्थ वसभो ठविज्जइ । तं पि राओ संज्जाछेदे
वा परिट्ठेति। एसा दंडियमाईहिं अणाए जयणा। तं पुण पडि-
भग्गं पेसंति सयं वा गच्छंति। जो तं सिंसइ तस्स चरुगुहं। जो -
सपरक्कमे गमो सो वेव अपरक्कमे, ण वरं सो सगच्छे पडिवज्जइ।
सपरक्कम इतरा य एते दो वि भणिया। इवाणि वाधाइमं अणापु-
पुठ्ठी - रोगातंकेहिं वाहिओ वालमरणं मरेज्जा, अत्थमल्लाईहिं
वा विरंणिओ वट्ठहिं आसुधाइकारणेहिं परक्कममकाळणं भत्तं पच्च-रि/ण
कखावेइ, सो जइ पडियमरणेण असत्तो ततो उरुसासं णिंभइ, वेहाणसं
गद्धपट्ठं वा पडिवज्जइ, तस्स उच्चमा आराहणा। विहरंतो पुण -
आयारलोवं करेइ ॥५२७-२८-२९॥

एसो पच्चक्खाणे विही भणितो । इयाणि इंगिणी भन्नइ -
भा. ३७९९ -- आयपरपडिक्कम्मं, भत्तपरिणपाए दो अणुणताता ।

परवज्जिया य इंगिणि, चउठ्विहाहारविरती य ॥५३०॥

जाव अठ्वोच्छिती ताव पेयठ्वं, पंचधा तुलेण इंगिणिमरणं
परिणओ, इंगिणीए आयवेयावच्चं परो न करेइ, णियमा चउठ्वि-
हाहारविरई। जइ वहिं पडिवज्जइ तो अणीहारिमं, अह गच्छे
तो णीहारिमं। पढमणिइयसंघयणी पडिवज्जइ, जेण अहियं णयम
पुठ्वस्स तइयं आयारवत्थुं एककारसंगी वा पडिवज्जइ, धित्तीए
वज्जकुडसुमाणी सठ्वाणि उवसग्गाणि अहियासेइ ॥५३०॥

गया "इंगिणी" । इवाणि "पादवगमणं" --
भा. ३८०० -- णिच्चलमिप्पडिक्कम्मो, णिक्खवति जं जहिं जहा अंगं ।

एयं पादोवगमं, णीहारिं वा अणीहारिं ॥५३१॥

एत्थ पठ्वयाई पेयठ्वं जाव अठ्वोच्छिती, पंच तुलेणं
पादवगमणं परिणओ, धिईए वज्जकुडसुमाणी णिच्चलो जहेव सा
णिक्खत्ताणि अंगाणि तहेव अछइ, अप्पणा किं चि ण करेइ, परो जेइ
ण तस्स किं चि वेयावच्चं करेइ, तस्स पडिलेहणपप्फोडणा पत्थ,
जहा पादवो समविसमे पडिओ चिट्ठइ तहा सो वि, परप्पयोगो उग
परं चालिज्जइ। विच्छिन्ने थंडिले तस्स पाणवीयहरियरहिण पडि-
वज्जइ, जत्थ कड्ढविकडिड किज्जंते तस्स थावराण पीडा न भवइ,
एरिसे णिरावराहे पडिवज्जइ, चउठ्विहे उवसग्गे अहियासेइ।
एयं पि णीहारिमं अणीहारिमं वा ॥५३१॥

॥ इति णिसीह विसस जुण्णीए एककारसमो उद्देसो

समत्तो ॥ * * * ॥ मंगलं महाश्रीः ॥ शुभं भवतु ॥

भा.३८०१ -- गणि (१) गणणिसिरम्मि उवही, जो कप्पे वन्निओ य सत्तविहो ।

सो वेव णिरवसेसो, भत्तपरिण्णए दसमम्मि ॥५३८॥

भा.३८०२ -परगण (२) किं कारणं चक्रमणं, धेराणं तह तवो किलंताणं ।
अप्पज्झयम्मि मरणे, कालुणिया ज्ञानवाघाते ॥५३९॥ य | व
भा.३८०३ -- सित्ते हो पुलवी होइ, णिग्गते उभयस्स वि । जे

भा.३८०४ -सित्ती (३) वृथसित्ती भावसित्ती, अणुयोग धरण जेसि उवलद्धा । वराण
णउद्धमणं कज्जे, हिट्ठिल्लपदं पसंसति ॥५३५॥

भा.३८०५ -- संजमठाणाणं कं-डगाण लेस्सा ठिती विसेसाणं ।
उवरिल्लपरिक्कमणं, भावसित्ती केवलं जाव ॥५३६॥ (दरं) ण

भा.३८०६ -- संलेहणा ४- चत्तारि विविताइं, विगती णिज्जुहियाति चत्तारि । तिं
एगंतरमायामे, णातिविगिट्ठे उविगिट्ठे वा ॥५३७॥ x

भा.३८०७ -- एगंतरियं णिच्चिविल्लं तिं च एगंतरे भवे विगती । x
णिस्सदठगल्लधरणं, छारावीछद्धणं वेव ॥५३८॥ (दरं) य

भा.३८०८ -- अगीय (५) णासेइ अगीयत्थो, चउरंगं सव्वलोगसारंगं ।
णट्ठम्मि य चउरंगे, ण ह सुलभं होइ चउरंगं ॥५३९॥

भा.३८०९ -- पढमवित्तिएहि छड्डे, अंतो वाहिं व णं विगिंवंति । हिं | च
मिच्छद्धिट्ठे आसा-सणा य मरणं जडं तेण ॥५४०॥ च्छे | णं

भा.३८१० -- पडिगमणादिपदोसे, तेरिच्छे वाणमंतं र ते या ॥ रत्ते
मोए दंडिगमादी, असमाहि-गती य विट्ठो या ॥५४१॥

भा.३८११ -- एते अण्णे य तहिं, वहवे दोसा य पच्चवाया य । एता
एतेहि कारणेहिं, अगीयत्थे ण कप्पइ परिण्णा ॥५४२॥

भा.३८१२ -- पंच व उ सत्त सते, अधवा एतो वि सत्तिरेगत्तरे । सारेन्तिगतरे
गीयत्थमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥५४३॥

भा.३८१३ -- एमेव एगं च दो व तिण्ण व उक्कोसं वारसे व वरिसत्तिं । उउक्कोसं
गीयत्थपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥५४४॥

भा.३८१४ -- गीयत्थदुल्लभं खलु, पडुच्चकालं व मग्गणा एसा ।
ते खलु गवेसमाणा, सेते काले य परिमाणं ॥५४५॥

भा.३८१५ -- तम्हा गीयत्थेणं, पवयणगहियत्थसव्वसारणं ।
णिज्जवतेण समाही, कायव्वा उत्तिमदठम्मि ॥५४६॥ (दरं)

भा.३८१६ -असंविग्ग (६) णासेइ असंविग्गो, चउरंगं सव्वलोगसारंगं ।
णट्ठम्मि य चउरंगे, ण ह सुलभं होइ चउरंगं ॥५४७॥

भा.३८१७ -- आहाकम्मियपाणग, पुप्फासिंगा य बहुज्जे णातं । स्ति ।
सेज्जासंधारो वि य उवही वि य होति

अविसुद्धो ॥५४८॥

भा.३८१८ -- एते अण्णे य तहिं, वहवो दोसा य पच्चवाया य । जे
एतेहि य अण्णेहि य, संविग्गे कप्पति परिण्णा ॥५४९॥

१ इह ७६७ तमे पत्रे या ५२७-२८-२९ अंकतमा द्वारगाथा
तासां या वूर्णिः, तस्यां यानि द्वाराणि, तेषु द्वारेषु इमा सर्वा अपि गाथा
P. P. Ac. Gunratnasuri M.S. उपयुज्य युज्यन्ता स्तेः । Jin Gun Aaradhak Trust

- मा. ३८१९ -- पंचवृत्त सत्त सते, अहवा एतो वि सातिरेगत्तरे।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥५५०॥ १॥
- मा. ३८२० -- अहवा एगं च दो व तिमिं व, उक्कोसं वारिसे व वरिसाइं। अस्से। इ
 संविग्गपादमूलं परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥ ५५०॥ २॥
- मा. ३८२१ -- संविग्गदुल्लभं सलु, कालं तु पडुच्च मग्गणा एसा।
 ते सलु गवेसमाणा, सेते काले य परिमाणं ॥५५१॥
- मा. ३८२२ -- तम्हा संविग्गेणं, पवयणगहियत्थसव्वसारेणं।
 णिज्जवणण समाही, कायव्वा उत्तिमदठम्मि। ५५२॥ (दारं)
- मा. ३८२३ एकक(७) एगे उ कज्जहाणीं, सो वा सेहा य पवयणं चत्तं। य
 तव्वदुष्णिण णिपित्ते, चत्तो चत्तो य उड्डाहो ॥५५३॥ ते। ता
- मा. ३८२४ -- दत्तं च तस्सदठगतोभासण, सेहादि अदाण सो परिचवत्तो। जे
 दोहं वाड्डाहं वा, भवंति सेहा वि णिद्धम्मा ॥५५४॥
- मा. ३८२५ -- दि। कूयति अविज्जमाणे, मारिंति यल त्ति पवयणं चत्तं। रेन्ति। चत्तन्ति
 सेहा य जं पडिगता, जणो अवणं पदाणे वि ॥५५५॥ णत्त-जे। (दारं)
- मा. ३८२६-आभोयण (८) परतो सयं व णच्चा, पारगमिच्छत्त णिरगमिच्छत्तं।
 (पारतो गुरुणा) ते
- असती लेमसुब्भिक्खे णिठ्वाघातेण पडिवत्ती ॥५५६॥
- मा. ३८२७ -- सयं चेव चिरं वासो, वासा-वा-से तवस्सिणं। तेण।
 तस्स विसेसेण या वासासु पडिवज्जणाणि ॥५५७॥ x। x।
- इ. मा. ३८२८ -- किं कवणपुरहसण्णा, दिवे-य गुरुणा य पुच्छेकहणा य। म्म
 पारणगवीरंरुहिरं, आमंतणपेसणासणता ॥५५८॥ स्तंघंस्स
- मा. ३८२९ -- असिवादिकारणेहिं, वहमाणा संजता परिचवत्ता।
 हिं। यण्ण/x। इये-त्रणे उवहि विणासो जे छत्ताण चत्तो सो पवयणं चेवा ॥५५९॥ (दारं) य
- मा. ३८३० -- अन्ने (९) एगो संधारगतो, संलेहगते य (ततिय) ततियपडिसेहो।
 अण्णाअपुच्छअसमाही, तस्स वा तेसिं च असती य ॥५६०॥
- (ग) मा. ३८३१ -- भवेज्ज जइ वाघातो, वितियं तत्थ ध्वावते। एण
 चिलिमिणा अंतरे चेव, वहि वंदावते जणं ॥५६१॥ हिं
- मा. ३८३२ -- पाणगादीणि जोग्गाइं जातिं तत्थ समाहिते।
 (हाणी) अलंभे तस्स जा ठाणा, परिक्खे सोय जायणे ॥५६२॥
- मा. ३८३३ -- असंधरं अजोग्गा वा, जोगवाही व ते भवे। उतो
 एसणादि परिक्खेसो, जाया तस्सा विराहणा ॥५६३॥
- मा. ३८३४ -- (अणपुच्छ १०) सीरोदणे य दव्वे, तव्व दुग्गुच्छणय तहिं वितरे। व्व/ण
 परिच्छिया सुसंलेहदागमणेऽमच्चकौकणते ॥५६४॥
- मा. ३८३५ -- कलमोदणा वि भणिते, हसंति जइ ते तहिं ण पडिवज्जे। दि। स
 आपीय कुच्छते जति, करेमो जोग्गं ति तो वितरे ॥५६५॥ से
- मा. ३८३६ -- कलमोदणो य पयसा, अणं च सहावअणुमयं जस्स। ण
 उवणीयं जो कुच्छति, तं तु अलुद्धं पडिच्छंति ॥५६६॥ न (दारं)
- मा. ३८३७ परिच्छ(११) ण ह ते दव्वसंलेहं, पुच्छे पासापि ते किंसं। स
 कीस ते अंगुलीभग्गा, भायं संलिहमातुरं ॥५६७॥
- मा. ३८३८ -- रण्णा कौकणगामच्चा, दो वि णिच्चिसया कया।
 दोद्विष कंजियं छोडुं, कौकणो तक्खणा गतो ॥५६८॥ २

- भा. ३८३९ -- हिडितो बहिले काये, अमच्चो जा भरेति तु । अ-चल्लि
ताव पुण्णं तु पंचाहणे पुण्णे णिहणं गतो ॥५६९॥ तुं/णैत्तत्ते
- भा. ३८४० -- इंदियाणि कसाये य, गारवे य किसे कुरु ।
णो वयं ते पसंसासो, किंस साहसरीरं ॥५७०॥
- भा. ३८४१ आलोए(१२) आयरियपादमूलं, गंतूण संति परक्कमे संते । णं/स/ओ
संते सव्वेण अत्तसोही, कायव्वा एस उव्वेसो ॥५७१॥
- भा. ३८४२ -- जह सुकुसलो वि वेज्जो, अणप्पस्स कहेति अप्पणो वाहिं ।
वेज्जस्स य सो सोउं, तो पडिक्कमं समारभते ॥५७२॥
- भा. ३८४३ -- जाणंतेण वि एवं, पायच्छिंतं, अप्पणो णिरुणं ।
तह वि य पागडतरंगं, आलोएयव्वयं होति ॥५७३॥
- भा. ३८४४ -- छत्तीसगुणसमण्णा-गण तेण वि अवस्स कायव्वा ।
परसक्खिया विसोही, सुट्ठं वि ववहारकुसलेण ॥५७४॥
- भा. ३८४५ -- जह बालो जंपंतो, कज्जमकज्जं च उज्जुअं भणति ।
तं तह आलोएज्जा, मायामदविप्पमुक्को उ ॥५७५॥
- भा. ३८४६ -- उप्पण्णाणुप्पण्णा, माया अणुमगतो णिहंतव्वा ।
आलोयण निंदण गरहणा तेण पुणो वि बिइयंति ॥५७६॥
- भा. ३८४७ -- आयारविणयगुरुक्कप्पमा-दीवणा अत्तसोही उज्जुभावो । x
अज्जवमद्वलाघव, तुट्ठीपलहायजणं च ॥५७७॥
- भा. ३८४८ -- पठवज्जादी आलो-यणा उ तिणहं चउक्कगविसोही ।
अप्पणो तह परे कायव्वा, उत्तिमदठं ति ॥ ५७८॥ नि
- भा. ३८४९ -- णाणणिमित्तं आसे, -वियं तु चित्तहं परूवियं वा वि,
चेयणमवेयणं वा, दव्वं सेसु इमं तु ॥५७९॥
- भा. ३८५० -- णाणणिमित्तं अद्वा-णमेति ओमे वि अच्छइ तदट्ठा । द्वा
णाणं च आगमेस्स, -ति कुणइ परि-णा देहे ॥५८०॥ क्कमणे
- भा. ३८५१ -- पडिसेवती विगतीतो, मज्जे दव्वे य एसती पिवति व्व । वि
वाएत्तस्स/व औएत्तस्स वि किरिया, कता उ पणगादिहाणीए ॥५८१॥
- भा. ३८५२ -- एमेव दसणम्मि वि, सदहणा णवरि तत्त पणत्तं ।
एसण इट्ठो दोसे, वयंति चरणे सिया सो वा ॥५८२॥ सिखाणे
- भा. ३८५३ -- अहवा तिगसालेव, ण दव्वमादी चउक्कमाहव्व ।
आसेवितं णि-राल्ल-वतो य आल्लेयंयं तु ॥५८३॥
- भा. ३८५४ -- पडिसेवणातिवारा, जइ वीसरिया कं वि होज्जा दि। जि/द्वा
तेसु कह वट्ठियव्वं, सल्लुद्धरणम्मि समणेणं ॥५८४॥
- भा. ३८५५ -- जे मे जाणंति जिण्णा अवराहे जेसु जेसु ठाणेषु ।
तेहं आलोएहुं, उवदिठतो सव्वभावणं ॥५८५॥
- भा. ३८५६ -- एवं आलोएंति, विसुद्धभावपरिणामसंजुतो ।
आराहतो तह वि सुंगार-व-प्रलिउं चणाहिरतो ॥५८६॥ रडितो
- भा. ३८५७ -- ठाण(१३) गंधव्वणदट्ठा उज्जस्स चक्कजंतग्गिक्कम्मफ-स्से य । जइ
णंतक्करयगदेवता डोबा पोंड-हिगारायपहे ॥५८७॥ पाउ
- भा. ३८५८ -- आरामअहे विगडे, णागधरे पुव्वभणिते य ॥५८८॥ णो
- भा. ३८५९ -- वसही(१४) पढमवितिएसु कप्पे, उव्वेसू उव्वस्सगा जे तु ।
पसत्थ(१५) विहिंसुते य णिसिद्धा, तव्विवरीया भवे सेज्जा ॥५८९॥

- भा. ३८६० -- उज्जाणरुक्खमूले सुण्णधरणिंसुद्धहरियमग्गे य। सिद्ध-सिद्ध
एवंविधे ण ठायति होज्ज समहीअ वाघाते ॥ ५९०॥ वि।
- भा. ३८६१ -- ग पाणूजोगाहारे ठवैति से तत्थ जत्थ न ठवैति।
अपरिणतावांसो वा, अणुच्चरीदुरिक्खटठा ॥५९१॥ प्प। वि
- भा. ३८६२ -- भुत्तभोगी पुरा जो वि गीयत्थो वि य भावितो। सु
सते साहारधम्मेषु, सो वि खिप्पं तु खुम्भति ॥५९२॥
- भा. ३८६३ -- पडिलोमाणुलोमा वा, विसया जत्थ दूरतो।
वि ठायेत्ता तत्थ सेणिच्चं, कब्भा जाणगस्स ते ॥५९३॥
- भा. ३८६४ -- निज्जावग(१६) पासत्थोसण्णकुसीलठाणपरि वज्जिया उ पिज्जवगा।
पियधम्मवज्जभिरू, गुणसंपण्णा अपरितंता ॥५९४॥
- भा. ३८६५ -- उ उवत्तदार सेआ... (स्मा.)
उवत्तणाइ संथारकहगवादी य अग्गदारम्मि।
भत्तं पाणविद्यारे, कहं विसा जे समत्था य ॥५९५॥
- भा. ३८६६ -- जो जारिसओ कालो, मरहरवते य होति वासेसु। मे
ते तारिसगा ततिया, अडयालीसं तु पिज्जवगा ॥५९६॥
- भा. ३८६७ -- एवं खलु उक्कोसा, परिहायंता हवंति तिण्णे व। लेणे
दो गीयत्था ततितो, असुण्णकरणहण्णेणं। ५९७॥ (दारं) कु
- भा. ३८६८ -- दठवदायणा(१७) णवसत्तए दसमवि-त्थरे य वितियं च पाणं दठवं।
अणुपुठवविहारीणं, समाहिकामाण उव-हणिं ॥५९८॥
- भा. ३८६९ -- उ कालसभावाणुमतो, पुठवज्जुसितो सुतोवदितो वा। व्यं/कु/ले
ओसिज्जति सो सेहा, जयणाए चउठ्विहाहारो ॥५९९॥ से तहु
- भा. ३८७० -- उ तण्हा-ठेदम्मि कते, ण तस्स तहियं पवत्ते भावो।
चरुं च एस भुंजति, सखाजणं दुपक्खे वो ॥६००॥ ध्वा
- भा. ३८७१ -- उ किं पत्तो णो भुत्तं मे, परिणाव-सुयं-सुयं। ओ/इ/इं
दितठसारो सुयं जाओ, चोदणे से तीतता ॥६०१॥ ज्जा/उ/व
- भा. ३८७२ -- उ तिविधं वोसिरिहिओ सो, ताहे उक्कोसगाणि दठ्वाणि। उ
मग्गंता जयणाते, चरिमाहारं पदेसेति ॥६०२॥ दंसे
- भा. ३८७३ -- पा पोसिता ताइ को-ती, तीरपत्तस्स किं ममुंतेहिं। इ/का/मे
वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥६०३॥ त्ति
- भा. ३८७४ -- के- देसं भोच्चा केहं, विह्वारं इमेहिं कम्मे-हिं। कि-किमिति
वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥६०४॥
- भा. ३८७५ -- सठ्वं भोच्चा को ती, धिक्कारं इमेहिं कम्मेहिं। सिस्सि/विक्का/किच्चा
वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥६०५॥
- भा. ३८७६ -- सठ्वं भोच्चा कोई, मणुण्णरसविपरिणतो भवेज्जा हि। प्प। वि/
तै वेवः पुबंधंतो, देसं सठ्वं खु रोक्कीया ॥६०६॥ व/वोय/दारं
- भा. ३८७७ -- हाणि(१८) विगतीकयाणुबंधो, आहारपुबंधणाते वोच्छेतो।
परिहायमाणदठ्वे, गुणवडिदसमाहि अणुकम्मा ॥६०७॥
- भा. ३८७८ -- दवियपरिणामतो वा, हावैति विणे तु जा तिणिण दिणे।
वति वेति ण लब्भति दुलभे, सुलभिम्म वु हो इमा जयणा ॥६०८॥ वि
- भा. ३८७९ -- आहारे नाव छिंदाहि, गेहंतो ण य इस्सति। वद-सद।
स/म जं वा भुत्तं पुण्वंतं, तीरं पत्तो न मुच्छसि ॥६०९॥ त्ति (दारं)
- भा. ३८८० -- अपरितंते(१९) वदंति अपरितंती, दिया य रातो य सठ्व-हा
परिकम्मे।

- पडिचरगा ^{पु}पुचरगा, कम्मरयं निज्जरेमाणा ॥ ६१० ॥ जे
 भा. ३८८१ -- जो जत्थ होइ कुसलो, सो उण हावेति तं सति वलम्भि । न्ति
 उ-ज्जुता सणिओगे, तस्स व दीवैति तं सहुं ॥ ६११ ॥ हुं
 भा. ३८८२ -- णिज्जरा (२०) देह विठंगा खिप्पं च होज्ज् ^हअवाविं कालहरेणेणो, च
 दोणहं पि णिज्जरा व-दुत्थाणे गच्छो उ एगटठा ॥ ६१२ ॥ हुं
 भा. ३८८३ -- कम्ममसंसेज्जमवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अणत्तरगंमि जोगे, सज्झायम्मि ^{वि}विसेसेणं ॥ ६१३ ॥ गि | य
 भा. ३८८४ -- कम्ममसंसेज्जमवं, खवेति अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अणत्तरगम्मि जोगे, काउस्सग्गे विसेसेणं ।
 भा. ३८८५ -- कम्ममसंसेज्जमवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अणत्तरगम्मि जोगे, वेयावच्चे विसेसेणं ॥ ६१५ ॥
 भा. ३८८६ -- कम्ममसंसेज्जमवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अणत्तरगम्मि जोगे, विसेसतो उत्तिमटठम्मि ॥ ६१६ ॥ (दरं)
 भा. ३८८७ -- (संधार-२१) धूमिं सिलाए फलए, तणाए संधार उत्तिमटठम्मि । इ
 दोमादि संथरंति, वितियपद अणधियासे य ॥ ६१७ ॥ ते-ते | रं-दे |
 भा. ३८८८ -- तणकंवलपायारे, कोयवतूली य धूमिसंधारे । च | य | का
 एमेव अणहियासे, संधारगमादि पल्लंके ॥ ६१८ ॥ (दरं)
 भा. ३८८९ -- उठवत्तणादि (२२) पडिलेहणसंधारे, पाणगउठवत्तणादिणिग्गमणं ।
 सयमेव करेति सहू, उस्सग्गाणेतरे करते ॥ ६१९ ॥ जे | के
 भा. ३८९० -- उठवत्तणणीहहरणं, मओ उ अधियारुणाए कायव्वो । च | x | जे
 संधारऽसमाहीए, सभाहिहेरं उदाहरणं ॥ ६२० ॥
 भा. ३८९१ -- काओवविओ वलवं, णिवल्लमणपवेसणं व से कुणति । वि | य
 तह वि य अविस्सहमाणं, संधारगवं तु संधारे ॥ ६२१ ॥ च
 भा. ३८९२ -- धीरपु रिसपणत्ते, सप्पुरिसणित्ते परमरम्म्ये । चेदि
^यधुष्णासिलातल्लगता, पिरावयव्वसा पिवज्जति ॥ ६२२ ॥
 भा. ३८९३ -- जइताव सावता कुलगिरिं मंदरविसमकडगडुग्गेसु ।
 स्राप्तिं उत्तिमटठं, धित्तिधणियसहाया धीरा ॥ ६२३ ॥ स्ते | वि | वि | वि
 भा. ३८९४ -- किं पुण अण गारसहा-यएण अण्णोणसंगहवलेण ।
 परलोइ ^यणसक्कइ, साहेरं उत्तिमो अट्ठो ॥ ६२४ ॥ का | उड्डो
 भा. ३८९५ -- जिणवयणमपमेयं, महुरं कण्णाइति सुयैतेणं । क | णा | ति
 सक्का इ साहुमज्जे, संसारमडुयहिं तरिरं ॥ ६२५ ॥ ओ
 भा. ३८९६ -- सव्वेसव्वट्ठाते, सव्वण्णू सव्वकम्मधूमीसु । ध्ता-डा |
 सव्वगुदू सव्वहिता, सव्वे मेरुम्मि अभिस्सिता ॥ ६२६ ॥ हि
 भा. ३८९७ -- सव्वाहि व लद्धीहिं, सव्वे वि परीसहे पराइत्ता । वि | य
 सव्वे वि य तित्थगरा, पाओवगया तु सिद्धिगता ॥ ६२७ ॥
 भा. ३८९८ -- अवसेसा अणगारा, तीतपडुपपण्णागता सव्वे ।
 केई पाओवगया, पच्चवक्खाणिगिणिक्केइ ॥ ६२८ ॥ रं-जि-यिं |
 भा. ३८९९ -- सव्वा-ओ अज्जातो, सव्वे वि य पढमसंघयवज्जा । अ
 सव्वे य वेसविरता, पच्चवक्खाणेण उ मरंति ॥ ६२९ ॥ सि |
 भा. ३९०० -- सव्वसुहउपम-वा-तो, जीवियसारातो सव्वजपितातो । उ
 २५ आहारातो ण तणं, ण विज्जती उत्तिमं लोए ॥ ६३० ॥ रत्तणं

- भा.३९०१ -- विग्गहगते त स्मिन्, मोचुं लोगम्मि जत्तिया जीवा ।
सव्वे सव्वावत्थं, आहारो द्वंति उवउत्ता ॥ ६३१॥ त्था / रं
- भा.३९०२ -- तं सारिसंगं रयणं सारं जंसव्वलोगरयणाणं । त्त
सव्वं परिचवयित्ता, पाओवगता परिहरंति ॥ ६३२॥
- भा.३९०३ -- एवं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहि पण्णत्तं । हिं
जं सोळ्ळं समतो, ववसायपरक्कमं कुण्ड ॥ ६३३॥ तं (दारं)
- भा.३९०४ -- सारण (२३) केइपरीसहेहिं, चारुलिउवेतणुइहतो वा वि। वा। तु
मजीयत्थं, ओभासेज्ज कयाती, पढमं वितियं च आसज्ज ॥ ६३४॥
भा.३९०५ -- डो गीयत्थं, सारेत्तुं मति=विमोहणं काउं । तुस्सति-त्तस्सति | रो | ने
उत्तं १ खेडो (सा.) तो पडिवोहिय, दठा पढमे पण्यं सिग्गवितियं य ॥ ६३५॥ x | ये
- भा.३९०६ -- कवय (२४) परीसहवसू जोहेयव्वा मणेण काएणं । हुं दी
तो समरदेसकाले, कवयतुल्लो उ आहारो ॥ ६३६॥
- भा.३९०७ -- संगाम- दुग-परूवण वेडग-एगसर-उगगहो वेव। चे | गग
असुरसुरिंवावरणं, संवुभमं रहियक्कणस्स ॥ ६३७॥ तु | णं
- भा.३९०८ -- लोवए पवए जोड्ढे, संगामे पंधिए ति य। ए
आउरे सिक्खते वेव, विटठंतो कहते ति य ॥ ६३८॥
- भा.३९०९ -- संगामे साहसितो, कण्ठे तु तत्थ आहतो संतो। मि | णं
सत्तुं पुव्वविलग्गं, आहणइ उ मंडलग्गेण ॥ ६३९॥
- भा.३९१० -- एणं, रुक्खविलग्गो रुधितो, पहणइ कण्ठकूणियं सीसे। रवि-रवि /
अणहो य कूणिओ से, हरति सिरमंडलेग्गेण ॥ ६४०॥ रं
- भा.३९११ -- सरीरमुज्जयं जेण, को संगो तस्स भोयणे ।
१ संधण (सा.) समाहि-संवरणाहेउं, विज्जती सो उ अंततो ॥ ६४१॥ यणा | ले
- भा.३९१२ -- सुद्धं एसित्तु ठावैति, हाणी उ वा विणे विणे। प
पुव्वुत्ताए उ जयणाए तं तु गोविंति अण्णहिं ॥ ६४२॥ व्य |
- भा.३९१३ -- आयरित्तो कुंडिपदं, जे मूलं सिद्धिवासवसहीए। पु (दारं)
विंधकरण (२५) विंधकरण कायव्वं, अविंधकरणे भवे गुरुगा ॥ ६४३॥
- भा.३९१४ -- सरीरे उवकरण-म्मि य अविंधकरणम्मि सो उरुतिणिज्जो। ग | उ।
गग / मग्गेण गवेसणाते, गामाणं धायणं कुणति ॥ ६४४॥
- भा.३९१५ -- अंतोबहिं (२६) न पगासेज्ज लहुत्तं, परिसहउवतेण होज्ज वाघातो ।
वाघात ॥ २७॥ उप्पण्णे वाघाते, जो गीतत्थाण उवाघातो ॥ ६४५॥ व्य
- भा.३९१६ -- डुविधा पाँझा डुविधा णाया य वंडुमावीहिं। डि |
अमण्य सयगमणपेसणं वा, खिसणे चउरो अणुघाता ॥ ६४६॥ (दारं)
- भा.३९१७ -- सपरक्कमे जो उ गमो, णियमा अपरक्कमम्मि सो वेव। स्सि
अपरिक्कमाविभेदो पुव्वो रोगायंकेहि णवरि अभिभूतो बालमरणं परिणतो य। इ-हिं /
- भा.३९१८ -- (इंगिणी) आयपरपडिकम्मं, भतपरिण्णा य दो अणुण्णाया। या | जो
परवज्जिया य इंगिणि चउठ्विहाहारविरतो य ॥ ६४८॥
- भा.३९१९ -- ठाणप्पितीयणतुयदटणमित्तिरयाइं जहा समाधीते। रि। जी
सयमेव य सो कुणती, उवसग्गपरीसह-धियासी ॥ ६४९॥ रि |
- भा.३९२० -- संघयणधित्तो, णवणवपुव्ववासु तेण संगत्ता। च्छा | रं-
इंगिणि पाओवगमं, पडिवज्जति परिसो साह ॥ ६५०॥

- भा. ३९२१ - पाओवगमं) पठवज्जादी काउं, पेयव्वं जाव होति वोच्छिती ।
पंच तुलेज्जं य सो, पाओवगमं परिणतो य ॥ ६५१ ॥
- भा. ३९२२ -- निच्चलणिप्पडिक्कमे, निक्खित्वे जं जहिं जहा अंगं । म्मो
एयं पाओवगमं, णीहारिं अणीयुहारिं ॥ ६५२ ॥ चा-चा / x ।
पाओवगमं भणियं, म्मे पद्वो य जह पडित्ते । पाओवो / ले
णवरं परप्पओगा, कंप्पज्ज जहा चलतरुस्स ॥ ६५३ ॥
- भा. ३९२४ -- तसपाणबीयरहिते, वोच्छिण्यवियारधं डिलविसु द्वे । जि
णिहेसाणिहेसे, भवंति अब्भुज्जयं मरणं ॥ ६५४ ॥
- भा. ३९२५ -- पुठवभवियवेरेणं, देवो साहरति कोति पाताले ।
मासो चरमसरीरो, ण वेदणं किं चि पाविहिसि । ६५५ ॥ रि / निवे ।
- भा. ३९२६ -- उप्पण्णे उवसग्गे, दिव्वे माणुस्सते तिरिक्खे य ।
सव्वे पराजणित्ता, पाओवगता परिहरंति ॥ ६५६ ॥
- भा. ३९२७ -- कोसी
जह णाम असी, असी वि खडु अण्णे । -- -- को / अण्णे / णो
इय मे अण्णो देहो, अण्णो जीवो ति मण्णंति । ६५७ ॥
- भा. ३९२८ -- वा ते हि
पुठवावरदाहिणउत्तरेहिं, आवयंतेहिं ।
मेस्स,
जह ण वि कंप्पइ, तह ते ज्झाणाओ ण चलंति ॥ ६५८ ॥ रें
- भा. ३९२९ -- पढमम्मि य संघयणे, वटंता सेलकुटटसामाणा । मग्ग
तेसिं पि य वोच्छेदो चोद्धसपुठवीण वोच्छेदे । ६५९ ॥ दो
भा. ३९३० -- दिव्वमणुया उ दुगतिगस्स पद्वेवंगंसि आकुज्जा । अ / मि ।
वोसदठवत्तदेहो, अहाउयं कोति पालेज्जा ॥ ६६० ॥ रत्ता
भा. ३९३१ -- अपुलोमो पडिलोमा दुगंठं ठमय सेहिया तिगं होंति । म्म / स / हो
(मविसं) /
अथवा सचित्तदुगं तिगमसिगसमे य ॥ ६६१ ॥ गं / यं
- भा. ३९३२ -- पुठविदगगणिमारुअवणस्सतितसेसु कोति साहरति ।
वोसदठवत्तदेहो, अहाउयं को उ पालेज्जा ॥ ६६२ ॥ इ
- भा. ३९३३ -- एगंत णिज्जररा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स । णे
अंतकिरिया व साहू, करेज्ज देवा पवत्तिं वा ॥ ६६३ ॥ यो
- भा. ३९३४ -- मज्जणगंधं पुप्फोवयरपरियाणं सुया कुज्जा । धं / अ / सि / x । वा
वोसदठवत्तदेहो, अहाउयं कोति पालेज्जा ॥ ६६४ ॥
- भा. ३९३५ -- पुठवभवियपेम्मेणं, देवो देवकुलउत्तरकुरासु । वा
कोइं तु साहेरज्जा, सव्वसुहो जत्थ अणुभावो । ६६५ ॥ हा / चा
- भा. ३९३६ -- पुठवभवियपेम्मेणं, देवो साहरति पागभवणम्मि ।
जहियं इट्ठा कंता, सव्वसुहा होंति अणुभावा ॥ ६६६ ॥
- भा. ३९३७ -- पुठवभवियवेरेणं, देवो साहरति कोति पायाले ।
मांसो चरिमसरीरो, ण वेदणं किं चि पाविहिति । ६६७ ॥
- भा. ३९३८ -- वत्तीसलक्खणधरो, पाओवगतो य पाणुसरीरो । गड-उग ।
पुरिसद-सिणिक्क-रो य-विदण्णा ण गेणहेज्जा । ६६८ ॥ रा / गिगिहि
- भा. ३९३९ -- मज्जणगंधं पुज्जोवयारपरियारणं सया कुज्जा ।
वोसदठ-वत्तदेहो, अहाउयं कोति पालेज्जा ॥ ६६९ ॥
- भा. ३९४० -- णवगसोत्तपडिबोहयाए, अट्ठारसविरत्तिसे संसुलए । संज / सु ।
पंडि /
वावत्तरीकला याए चोसदठमहिलागुणेहिं च ॥ ६७० ॥
- भा. ३९४१ -- सोआती णव सोत्ता, अट्ठारसे होंति देसभासाओ ।
इगतीस रइविसेसा, कोसल्लं एक्कवीसतिहा ॥ ६७१ ॥

- भा. ३९४२ -- चउकण्णम्मि रहस्से, रातेणं रायविण्णपसराते। म्म
तिम्मिगरेहिं व उवहीण खोमितो जा मणो मुण्णिणो ॥ ६७२॥ अ/च
- भा. ३९४३ -- जाहे पराइया सा, ण सभत्था सीलसंडणं काउं।
णेऊण सेलसिहरं, तो से सिलं मुंचते उवरिं ॥ ६७३॥
- भा. ३९४४ -- पंगंतणिज्जरा से, दुयिधा आराहणा धुवा तस्स।
अंतकिरियं व साधु, करेज्ज देवोववायं वा ॥ ६७४॥
- भा. ३९४५ -- मुणिसुव्वयंतवासी, संदगदाहे य कुंभकारकडे।
देवी पुरंदरजसा, दंडति धाले सुसंतेय ॥ ६७५॥
- भा. ३९४६ -- पंचसया जातेणं, रुठेण पुरोहितेण मिलियाति। यो जन्ते म
रागदोसतुलग्गं, समकरणं चिंतियं तेहिं ॥ ६७६॥
- भा. ३९४७ -- जंतेण कृतेण व सत्थेण व सावतेहि विविधेहि। अरक। हिं। हिं
देहे विद्धसंते, ण य ते ठाणाहि उ चलंति ॥ ६७७॥
- भा. ३९४८ -- पडिणीयतात्तु केई अग्गिं सो सव्वतो पदेज्जाहिं। ति। स्ते। हि
पादोवगणसंतो जह वाणककस्स व करी से ॥ ६७८॥
- भा. ३९४९ -- पडिणीयया य केई, वम्मंसे खेलेतेहि विणिहिता। या/च/हिं
महुधयमक्खियदेहं, पिपीलिया णं तुवेज्जाहि ॥ ६७९॥ पय।
- भा. ३९५० -- अह सो विवायपुत्तो, वोसदठ णिसिदठ वत्तदेहाउं। स। च। अ-उ/
सोणियगंधेहि पिपीलिया वालंकिओ धीरो ॥ ६८०॥ हिं। हिं। जी
- भा. ३९५१ -- जह सो कालासगवेसिउ विमो गल्लसेलसिहरम्मि। सो। मि। न
खतितो विउ च्चिउज्जं, देवेण सियालदूवेण ॥ ६८१॥ जे
- भा. ३९५२ -- जह सो वंसिपदेसे, वोसिदठ णिसिदठ, वत्तदेहोउं। स। स। हाउ
ओति। धीरो सपेल्लियाए, सिवाते खति, रतेण ॥ ६८२॥ व। जी।
- भा. ३९५३ -- जह ते गोदठदठाणे, वोसदठ णिसिदठ वत्तदेहागा। स।
उदगेण बुज्झमाणा, विवरम्मि उ संकमे लग्गा ॥ ६८३॥ तु।
- भा. ३९५४ -- बावीसमाणुपुच्विं, तिरिक्खमणुया व भैरण्णाते। मंसेणदुग्ग
विसयाणुकम्मरक्खा, ण करेज्ज देवा व मणुया वा ॥ ६८४॥
- भा. ३९५५ -- जह साबिती सधडा, वोसदठ णिसिदठ वत्तदेहागा।
जी धीरागतेण उवीविते णदिगलम्मि उल्लिखिया ॥ ६८५॥ ओ। ओ। रिये।
- भा. ३९५६ -- एयं पादोवगमं, पडिक्कम्मं तु व णियं सुते। यं। च।
तित्थगरणधरेहि य, साहूहि य सेवियमुदारं ॥ ६८६॥ हिं।
॥ इति निखीयभाष्ये एकादशमोद्देशकः परिसमाप्तः ॥

॥ श्रीराजनगरस्थविद्याशालाभाण्डागारसत्का निखीयभाष्य-
प्रतावेवेमाः प्रक्षिप्ता गाथाः, अस्मत् पार्श्ववर्तिनीषु तु सर्वांषु
अन्यासु भाष्यप्रतिषु नेमाः, अतः सम्भावयामस्व भारतवर्षैः पि
सर्वभाण्डागारवर्तिनिखीयभाष्यप्रतिषु कस्यामेवेमा गाथा न तु
सर्वांषु ।

----- x o x -----

पे। * वंसीपातेहिं विजि. गातेहिं आग सुसुस्तिं तो ॥ ६८२॥ अ॥ म।
जह वंती सुकुमालो, वोसदठ निउठ च चरे हो उ। हा

णमो उवगारकारणीए सिरिवंभीए लीवीए॥

॥ णमो वीयरागाणं सव्वतित्थयराणं ॥

मणिओ एककारसमो । इयाणिं वारसमो भन्नइ ।

तस्सिमो संवंधो ।

भा. ३९५७ --

जति संसितं ण कप्पति, अतिवातो किमु परस्स सो कातुं । ओ
वद्धस्स होज्ज मरणं, मणिता य गुरू लहू वोच्छं ॥ १॥ इ

भा.

"संस"ति - पसंसा, गिरिपडणाई बालमरणा पाणाइवा -

उत्ति काठं जइ संसितं ण कप्पइ किं पुण तो अतीवाओ परस्स काठं ति/वा
कप्पिस्सइ ? उत्तरां न कल्पतेत्यर्थः । बंधो य अइवायहेऊ । वद्धस्स
य मरणं हवेज्ज, अओ सुत्तं भन्नइ । अहवा संवंधो - चउगुरू भणिया, इओ
इयाणिं चउलहूं वोच्छं ।

तत्थिमं पढमं सुत्तं --

सूत्रम् - १ --

जे भिक्खू कोलुणपडियाए अण्ययिरिं तसपाणजाइं तणपासएण तु/
वा मुंजपासएण वा कट्ठपासएण वा चम्मपासएण वा वेत्तपासएण च/
वा सुत्तपासएण वा रज्जुपासएण वा बंधति बंधंतं वा सातिज्जति॥
॥ १२॥ १॥

सूत्रम् - २ --

जे भिक्खू कोलुणपडियाए अण्ययिरिं तसपाणजाइं तणपासएण
वा मुंजपासएण वा कट्ठपासएण वा चम्मपासएण वा वेत्तपासएण च/
वा सुत्तपासएण वा रज्जुपासएण वा वद्धेल्लयं वा मुंचति मुंचंतं वा
सातिज्जति ॥ १२-२॥

मणिओ, ति भिक्खू पुठववण्णिओ "कोलुण" - कारुण्यं, अनुकंपा, "पडियाए"

उ/उ
तणपासएण

ति - प्रतिज्ञा, अनुकंपाप्रतिज्ञया इत्यर्थः अस्तीति त्रसा, ते च -
तेजो वायु द्वीन्द्रयादयश्च प्राणिनो त्रसा । एत्थ तेऊवाऊहिं णा-
हिकारो, जाइग्गहणाओ विस्सिट्ठगोजाइत्तन्नगाईहिं अहिगारो,
तणा वड्ढाइया, पासो ति बंधणं । वड्ढा रज्जु इत्यर्थः, वेत्त-
पासग्गहणाओ सव्वे वंसमेया गहिया, कट्ठपासग्गहणाओ निय- वि-इ/
लिखोडाविद्या गहिया, एवमाईहिं बंधंतस्स चउलहूं । विइयसुत्ते, सु/धं/
वि वद्धेल्लयं मुयंतस्स चउलहूं देव । इमा सुत्तफासिया --

भा. ३९५८ --

तस्सपाणतणपासादी, कोलुणपरिण्णाए जो उ वंधेज्जा । य
तणपासग्गमादीहिं, मुंचति वा अणुमादीणि ॥ २॥ णा
गतार्था ॥ २॥ इह सेज्जगसेज्जायराई खलग्गताई वचंवता जति
भणेज्ज -- ओहणंता सेज्जग

भा. ३९५९ --

ओहाणंता अज्जो, इहइं धेज्जा व तणपासादीणिं । इ/णि/
अहं तुज्जं इहयं, भायणभूता परिवसामो ॥ ३॥ अहं/इ
"ओहाणं" ति - उवयोगे, "अज्जो"ति - आनंत्रणे, "इह" धं
ति घरे, "तन्नगाईणं" आइसद्धाओ गवाइसु विविहोवक्खरेसुं च, सु/य-
एवं भणंतसु साहुणा वतठवं - पच्छं । "भूत" शब्दः भायणतुल्यवाची,
जहा अलिंदाइभायणं गिहंतो बाहिरे वा ठियं न किं वि घरवावारं

करेति तदेव अम्हे इह परिवसामो ॥३॥ वसहिग्गहणकाले अन्नत्थ वा वसंते जइ गिह्ठी किं चि विज्जं पुच्छिज्जा तत्थिमं भासेज्जा - पत्थि
 भा. ३९६० -- न चि जोइसं न गणितं, ण अक्सरे पेव किं चि रक्खामो ।णव /
 अप्पस्सगा असुणगा, भायणसंभोवमा वसिमो ॥४॥ सु ।
 घरे किं चि सुणगाइणा अवरज्जंते अपस्सगा अम्हे गिह्ठिणो
 संदिसंतस्स असुणगा अम्हे, झाणोवगया वा अप्पं ण पस्सामो सुणेमो, ३५
 वा ।संसं कंठं ॥४॥

“तन्नगगहणं” किमर्थं चेत् ?
 भा. ३९६१ -- धणजीवि तन्नगं खलु, तप्पणगगहणं तु तं बहु अवातं ।वव /
 सेसा विसुइया खलु, तप्पणगगहणेण गोणादी ॥५॥
 वालवच्छं तप्पणं, तं धणजीवी बहुअवायं च, अउत्तगगहणं कयं, तो
 सुते तन्नगगहणाओ य सेसा वि गोणाई सव्वे सुइया, न वंधियव्वा
 इत्यर्थः । ५॥ अह वंधइ तो आणाइया दोसा । इमे य अन्ने य --

भा. ३९६२ -- अच्चावेढण मरणं -- तराय फुडंत आतपरहिंसा । फुडंतै - फेरंतो
 सिंगखुरणोल्लणं वा, उड्डाहो भदपंता वा ॥६॥ ख / उणो । च
 अईव आवेढियं परितावविज्जइ मरइ वा, अंतराईयं च भवइ ।

फुडं वद्धं च तदुत्तुडंतं अप्पाणं परं वा हिंसइ । एसर संजमविराहणा ।
 तं वा चज्जंतं सिंगेण खुरेण वा काएण वा साहुं णोलेज्जा । एवं -
 साहुस्स आयविराहणा । तं च दट्ठं जणो उड्डाहं करेज्ज । “अहो
 उ दुद्धिट्ठममा परतत्तिवाहिणो” । एवं पवयणोवधाओ । भदपंतदोसा
 वा भवे -- भदो भणाइ - “अहो इमे साहवो अम्हं परोक्खाणु घरे णं
 वावारं करेति” । पंतो पुणो भजेज्जा -- “दुद्धिट्ठममा चाहुका-ण / ज्ज / उ / ट्ठ
 रिणो कीस वा अम्हं वच्छे वंधंति मुयंति वा” दिया वा राओ
 वा तिच्छुभेज्जा, वोच्छेयं वा करेज्ज ॥६॥ एए वंधणे दोसा । इमे नि / ज्ज /
 मुयणे --

भा. ३९६३ -- छक्काय अगड-विसमे, हिय णटठ पलाय खईय पीते वा । ति / तो
 जोगक्खेम वहंति मणे वंधणदोसर य जे वुत्ता ॥७॥

तन्नगाइमुक्कमडंतं छक्कायविराहणं करेज्ज, अगडे विसमे वा
 पडेज्ज, तेणेहिं वा हीरेज्ज, नटं अडवीए सलंतं अच्छेज्ज, मुक्कं वा
 पलाई तं पुणो वंधिणं न सक्कइ, वृगादिसणप्फडेहिं वा सज्जइ, ति / यु
 मुक्कं वा माऊए घणात् खीरं पिएज्जा । जइ वि एमाइदोसा न - येज्ज /
 होज्ज तहावि गिह्ठिणो वीसत्था अच्छेज्ज, अम्हं घरे साहवो - छि /
 सुत्थुत्थजोगक्खेमवावारं वहंति, “मण”ति- एवं मणेण चिंतितता - जे / ते-ते /
 अणुत्सत्ता अप्पणो कम्मं करेति । अह तदोसभया मुक्कं पुणो वंधंति
 तत्थ वंधणे दोसा जे वुत्ता ते भवंति । जम्हा एते दोसा तम्हा
 ण वंधंति मुयंति वा ॥७॥ कारणे पुण वंधमुयणं करेज्ज -- एते / मते / वंधणं
 अणुत्सत्ता अप्पणो कम्मं करेति । अह तदोसभया मुक्कं पुणो वंधंति

अणुत्सत्ता -
 भा. ३९६४ -- विइयपदमणप्पज्जे, वंधे अविकोवितो व अप्पज्जे ।

विसमगडअगणि आऊ, सणप्फगादीसु जाणमवि ॥८॥

अणप्पज्जो वंधइ, अविकोवितो वा सेहो । अहवा विकोविओवि

अप्पज्जो इमेहिं कारणेहिं वंधति -- विसमा अगड अगणि आऊ म
 मप्पहिइति मरिज्जिहिति ति, वृगादिसणप्फएण या मा खज्जिहिति, एवं
 फते दो

जाणगो वि बंधइ ॥८॥ "मुंचइ" तस्स इमं वितियपदं --

भा. ३९६५ -- वितियपयमणप्पज्जे, मुंचे अविक्कोविते वि अप्पज्जे । वा
जाणंते वा वि पुणो, वल्लिपासगअणिमादीसु ॥९॥ ^{यत्ति} वल्लिपासगो ति - बंधणा, तेण अईव गाढं वद्धो मूढो वा पाज्जं
तहप्फडेइ मरइ वा जया तथा मुंचइ । अणि ति पलीवणगे वद्धं मुंचेइ क/वाते
मा ढज्झिहिति ॥९॥ बंधणमुयणे इमा जयणा -- ^{अवत्तं} तेसु असहीणेषु, अहवा साहीणस्पेच्छणे जयणा । ^{ते} केणं वद्धविमुक्का, पुच्छंति न जाणिमो केणं ॥१०॥

भा. ३९६६ -- ^{सा} तेसु असहीणेषु, अहवा साहीणस्पेच्छणे जयणा । ^{ते} केणं वद्धविमुक्का, पुच्छंति न जाणिमो केणं ॥१०॥
"तेसु"ति - जया घरे गिहत्या असाहीणा तथा एयं करेइ, यं
साहीणेषु वा अपेच्छमाणेषु मिगेषु । अह गिही पुच्छेज्जा केण तन्नं ध/जा
वद्धं मुक्कं वा तत्थ साहूहिं वत्तव्वं - न जाणामो अम्हे ॥१०॥

सूत्रम् - ३ -- जे भिक्खू अभिक्खणं अभिक्खणं पच्चक्खाणं भंजइ भंजंत वा -
सातिज्जइ ॥१२-३॥
^{अभिक्खं} अभिक्खं णाम पुणो पुणो, नमोक्काराई पच्चक्खाणं भंजतस्स क/वि
चउलहुं आणादिया य दोसा ॥

भा. ३९६७ -- पच्चक्खाणं भिक्खू, अभिक्खणाउट्टियाए जो भंजे । डि/सो
उत्तरगुणिप्पज्जणं, सो पावति आणमादीणि ॥११॥
^{आउट्टिया} आउट्टिया णाम आभोगो - जानान इत्यर्थः, नमोक्काराई
^{उत्तरगुणपच्चक्खाणं} उत्तरगुणपच्चक्खाणं, पंचमहठवया मूलगुणपच्चक्खाणं । इह उत्तरगुणपच्च-
क्खाणेणाहिगारो ॥११॥ इमा अभिक्खालेवा --

भा. ३९६८ -- सकि भंजणम्मि लहुतो, मासो वितियम्मि सो गुरू होति ।
सुत्तणिवातो ततिए, चरिमं पुण पावती वसहिं ॥१२॥
"सकि"ति - एकसिं भंजमाणस्स मासलहुं, विइयवाराए -
मासगुरूं, तइयवाराए चउलहुं, एत्थ सुत्तणिवातो । चउत्थवारे -
चउगुरूं । पंचमवारे हूँ । छठठवारे फ्रां । सत्तमवारे छेओ । अठठमवारे
मूलं । नवमे अणवटठं । दसमवारे चरिमं - पारंचीत्यर्थः ॥१२॥ ^{अपि} अपि-अ/य
या य दोसा । इमे य --

भा. ३९६९ -- अप्पच्चओ अवण्णो, पसंगदोसो य अदढता धम्मे । य
^{आ/सो} माया य मुसावातो, होति पइण्णाइ लोवो य ॥१३॥ य
^{मो} जहा एस नमुक्काराइ भंजइ तहा मूलगुणपच्चक्खाणं पि भंजइ
^{गीत} एवं अगीयगिहत्थाणं य अपच्चयं जणेइ । दण्यति येन स वर्णः तत्त-
तिपक्खः अवर्णः, सो अप्पणो साहूणं च । पच्चक्खाणभंगो पसंगेण - गे
मूलगुणे वि भंजइ । पच्चक्खाणधम्मे समयधम्मे वा अदढत्तं कयं भवइ ।
^{दि} अन्नं पइन्नं पडियज्जइ अन्नं वा करेइ हि माया । अन्नं भासइ अन्नं
करेइ त्ति मुसावाओ । एते दो वि जुगलओ लउमंति । पोरिसिमाइ-यं
पइण्णाए य लोवो कओ भवइ, एसा संजमविराहणा । पच्चक्खाणं
भंजइ त्ति देवया पडुटठा खित्ताइ करेज्ज ॥१३॥

कारणे पुण अपुन्ने वि काले मुंचइ --
भा. ३९७० -- विइयपदमणप्पज्जे, भंजे अविक्कोविते पु अप्पज्जे । ^{वि}
कंतारोमगिलाणे, गुरूणिओगा य जाणमवि ॥१४॥ ^{गगड्ढे} गगड्ढे-ग/ण
अप्पज्जो सहो वा अजाणंतो मुंचइ नत्थि दोसो । "कंतारं"

ति - अद्यापि पण्डितस्स पचवदसाए पच्छा भंतं पडुप्पन्नं दूरं च
गंतव्वं अंतरे य अन्नभत्तसंभवो नत्थि एवं भुंजंतो सुद्धो । "ओमे" वि
कल्लं ण भविस्सइ त्ति साहारणट्ठा भुंजइ । "गिलाणो" वि विगइ-
माइ पचवदसायं वेज्जुवएसा भुंजइ, अग्गियगवाहिं वा राओ भुंजइ ।
आयरिओवएसेण वा वुरियं कहिं वि गंतव्वं, तत्थ पोरिसिमाइ
अपुण्णे भोत्तुं गच्छइ । समओ वा मासाइसमणे कते अईवकिलंतो अपुण्णे
वेव भुंजाविज्जइ । दुब्बलसररीरस्स वा विगइपचवक्खाणे विगई - य
विज्जइ । उस्सुरे सेहो दुक्खं गमिस्सइ त्ति काउं नमोक्कारे वेव - णे
वितरंति । खीराइया वा विणासिदव्वं चिरकालमट्ठाहिं अपुण्णे
पोरिसिमाइपचवक्खाणे नमोक्कारे वेव वितरंति ॥१४॥

उत्पूरविगइलंने
निक्षिप्ति संदिश
विजइ

भा. ३९७१ -- समणेण खामियं वा, णिव्वीतिय दुब्बलं व णाज्जं ।
उस्सुरे वा सेहो, दुक्खमट्ठाइं च वितरंति ॥१५॥ णे / ठा-ठा ।
सूत्रम् - ४ -- जे भिक्खु परित्तकायसंजुतं आहारेइ आहारेंतं वा सातिज्जति ।
॥१२-४॥

परित्तवणस्सइकाएणं संजुतं जो असणाई भुंजइ तस्स चउलहं -
आणाइणो य दोसा भवंति ॥

भा. ३९७२ -- जे भिक्खु असणादी, भुंजेज्ज परित्तकायसंजुतं ।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराहणं पावे ॥१६॥
कंठा ॥१६॥ इमा संजमविराहणा --

भा. ३९७३ -- तं कायपरिचचवती, तेण य चत्तेण संजमं चयते ।
अतिसद्ध अणुचित्तेण य, विसूइगादीणि आताए ॥१७॥ वि / तित्ता /
तमिति परित्तकायं परिचचयइ - न रक्षति, व्ययतीत्यर्थः ॥
तेण य परिचत्तेण संजमो वहिओ - विराहिओ त्ति वुत्तं भवति ।
एस संजमविराहणा । तेण य तिगतुगसंजुत्तेण अइप्पमाणेण भुत्तेण - कडुमं
चित्तेण अणुवचित्तेण य अजिन्तविसूइयाए आयविराहणा ॥१७॥ तं
असणाइसुं इमे उवाहरणा --

भा. ३९७४ -- भूतणगादी अत्तेण, पाणे सहकारपाडलादीणि । एण
सातिमे फलसुत्तादी, साइमे तंबोलपंचजुयं ॥१८॥

भूततणं अज्जगो भन्नइ, तेण संजुतं असणं भुंजइ, आइसदाओ उ
करमदिया कर्मदिया विफला मूलगपत्तं आसूरिपत्तं च, अन्ते य वह्म पत्तपुप्फफला
देसंतरपसिद्धा । पाणं सहकारपाडलादीणि लुप्पलादीहिं संजुतं पिबइ ।
साइमे सुत्ते अवफला पेसिमाविपहिं सह सायइ, कविट्ठविंवाइ वा
लोणसहियं । साइमे जाइफलं कवकोलं कप्पूरं लवंगं पूगफलं एते पंच फलं
दव्वा तंबोलपत्तसाहिया सायइ । एत्थ तित्तिन्न सचित्ता, तित्तिन्न
अचित्ता । अहवा पूगफलं खविरवत् तं न गणिज्जइ । वीयपूरगतया
पंचमा छुब्भइ, सा दुविहा सचित्ता अचित्ता संभवइ । अहवा संख-
जुन्नो पूगफलं सइरो कप्पूरं जाइपत्तिया एते पंच अचित्ता, एतेहिं
सहियं तंबोलपत्तं स्थाएइ । १८॥ कारणे परित्तसहियं भुंजेज्जा --

भा. ३९७५ -- वित्तियपदं गेलण्णे, अद्याणे वेव तह य ओमम्मि ।
एएहि कारणेहिं, जयण इमा तत्थ कायव्वा ॥१९॥
गेलन्ने वेज्जुवएसा, अद्याणे अन्नम्मि अलब्भंते, ओये असंयरंता ये
एमाइकारेहिं इमा जयणा कायव्वा ॥१९॥

भा. ३९७६ -- ओमे तिभागमद्दे, तिभागमायंविळे चरत्साई।
णिम्मिस्से भिस्से वा, परिक्कायम्मि जा जयणा ॥२०॥
णिम्मिस्सं सुधं, मिस्सं परिक्कायसंजुत्तं, सेसं जहा पेडे तथा
वत्तव्वं ॥२०॥

सूत्रम् - ५ -- जे भिक्खु सलोमाइं चम्माइं अहिदठेइ अहिदठेंतं वा साति-
ज्जति ॥१२-५॥

सह लोमेहिं सलोमं, अहिदठेइ नाम "ममेयं"ति जोगिणहइ
तस्स चरलहुं ।

भा. ३९७७ -- चम्मम्मि सलोमम्मी, ठाणणिसीयणुयदटनादीणि । म्मि
जे भिक्खु चेतिज्जा, सो पावति आणमादीणि ॥२१॥ ए
सलोमे चम्मे जो ठाणं चेतेइ करेति पिसीयइ वुयदटइ वा ति/त्ति/
सो आणाइदोसे पावति । इमं च से पच्छित्तं -- दी

भा. ३९७८ -- गिणहंते चिदठेंते, निसियंते चेव तह वुयदटेंते ।
लहुगा चतु जमलपदा, चरिमपदे दोहि वि गुरुगा ॥२२॥ हिं/वी
गेणहणाविणसु चरसु ठाणसु चरलहुगा चररो भवंति । जमल-
पयं ति कालतवा, तेहिं विसिदठा विज्जंति । चरिमपयं ति -
वुयदटणं, तम्मि चरिमपदे दोहिं वि कालतवेहिं गुरुगा इत्यर्थः ।
२२॥ अन्ने य इमे दोसा --

भा. ३९७९ -- अविदिण्णोवहि पाणा, पडिलेहा वि य ण सुज्झइ सलोमे ।
वासासु य संसज्जति, पतावणसपतावणं दोसा ॥२३॥ पदावणमपदावणे
तित्थकरेहिं अविदिण्णोवहि, रोमंतरेसु य पाणा सम्मु- धी
च्छंति, सरोमे पडिलेहणा ण सुज्झइ, कुंयुपपगाईं तेहिं वासासु - दि
संसज्जति । जइ संसज्जणमया पतातेइ तो अगणिविराहणा । अह न जेति
पयावेइ तो संसज्जति । उभयथा वि दोसा ॥२३॥ सलोमदोसदर्शनार्थं उभयं कवि
बुसिरप्रतिपादनार्थं च इदमाह --

भा. ३९८० -- अस्तिण सलोमं जतिणं, ण कप्पती बुसिर तंतु पंचविधं । ति/
पोत्थगतणपणं या, दूसडुविध चम्मपणं च ॥२४॥ च/व/वा
अजिनं-वस्त्रं, जतयो ति - साहवो, तं तेसिं न कप्पइ, तो
बुसिरवोषत्वात् । शिष्याह - किं बुसिरं ? कहविहं वा ? केवा
तत्थ दोसा ? आचार्याह -- बुसिरं पोल्लं जीवाअयस्थानमित्यर्थः ।
तं इमं पंचविहं -- पोत्थगपणं, तणपणं, पाणशब्दः प्रत्येकं -
योज्यः, दूसं- वत्थं, तत्थ दो मेवा - अपडिलेहपणं दुप्पडिलेह-
पणं च, चम्मपणं च पंचमं । २४॥ इमं पोत्थगपणं --

भा. ३९८१ -- गंडी कच्छवि मुट्ठी, संपुड फलए तथा छिवाडी य । हिय
साली वीही कोदव, रालगइरण्णे तणाइं च ॥२५॥ पणं । च/वा
दीहो वाहल्लपुहसेण तुल्लो चरंस्सो गंडीपोत्थगो । अंते रस्से
तणुओ मज्जे पिहुलो अप्पवाहल्लो कच्छवी । चरंगुलदीहो वृता-मी/लो/वा
कृती मुट्ठीपोत्थगो, अहवा चरंगुलवीहो चरंस्सो मुट्ठिपोत्थगो । डी
डुमाइफलसंपुडं दीहो हस्सो वा पिहुलो अप्पवाहल्लो छिवाडी, इ/त्ति
अहवा तणुपेतेहिं उस्सोओ छिवाडी । रालओ ति कंयुपललं, सामगाइ उ
आरम्भतण ॥२५॥ .

भा. ३९८२ --

अप्पडिलेहियद्वेसे, तूली उवहाणं च नायव्वं।

गंडुवहाणाऽऽलिंगिणि, मसूरण चेव पोत्तमण ॥२६॥ तिं

१ खंडा।

अप्प

एगवद्धकमेरगा तूली अक्कडोइडगाइ-तूलमरिया वा तूली, मोच। डो

धुचू

पूयाविपुन्नं

सिरोवहाणमुवहाणं, तस्सोवरि गंडपदेसे जा विज्जइ

जादिज्जति

सा

गंडुवधाणिगा, जाणु कोप्परादिषु सा आलिंगिणी, चम्मवत्थ- ग

ई।य।

कतं वा वट्ट

पूयाविपुन्नं विवसणं मसूरगो ॥२६॥

उचयिसणं

जे. उ. र. ग.

इमं दुप्पडिलेहियपणं --

भा. ३९८३

पल्हवि

कोयवि पावा-रण-वतण तह य दाढिगाली उ।च।हि।ओ

दुप्पडिलेहियद्वेसे,

एयं वितियं भवे पणं ॥२७॥

य।

ज. उ. र. ग.

पल्हवी गयात्थरणी जे य वड्डतयरगाविसू इणमा भेदा - स्स्सिमाग

१ प्रदीप्तसोमा उत्पद्यते

१३ बुतसोमा (भूता)

प।क।ओ।न।च।ओ।भा

मदठरोमा

अन्नुत्तरोमा वा ते सव्वे एत्थ निवयंति। कोयवगो उअं

वरक्को

अतो जे अन्ने वा वि भेदा विउलरोमा कंवादि ते सव्वे लंगा

एत्थ

निवतंति। पावारगो फुल्लवडपात्रिगावि अत्थुरणं पाउरणं रि

वा

अकत्तिय उन्नाए न वयं कज्जति। धोयपोत्ति दाढीयाली - दो।त्ती।दि

विरलिमाविभूरिभेदा

सव्वे एत्थ निवतंति ॥२७॥

भा. ३९८४ --

अयल्लिगाविमहिंसी,

मिगाणमज्झिणं च पंचमं होति। न।न।इ

तलिगासल्लगवज्जे,

कोसगकत्ती य वितिएणं ॥२८॥ अं।य।

अथवा

वितियाऽऽएसेण पच्छद्दगहियं चम्मपणं ॥२८॥ इ।

इयाणिं

डुसिरदोसा भणंति। तत्थ पढं पोत्थगे इमा दार-

गाहा -

भा. ३९८५ --

पोत्थगजिण्विदठंतो,

वग्गुरलेवे य जालवक्के य।ओ।उ।च।

लोहित

लद्धगा आणावि मुयगसंघटटना वंधे। २९॥ ग।सु।उ।च।उ।च।

"डुसिरो"

त्ति पोत्थगो ण धेतव्वो, जिणेहिं तत्थ वद्ध - रं

जीवोवधातो

विदठो। इमो विदठंतो "वग्गुर" अस्य व्याख्या -

भा. ३९८६ --

चरंरंगवग्गुरा

परिवुडो पि फेट्तेज्ज अवि-भ्रिओऽरणे। डो।ने।फि।म

खीरखरलेवे

वा, पडिओ सरणो पलाएज्जा ॥३०॥

चरंरंगिणी

सेणा-हत्थी अस्सा रहा पाइक्का, स एव वायुरा,

तया

परिवृतो-आहेडगगूढेहिं समंताद्वेष्टित इत्यर्थः, अवि तत्थ

भ्रिगो

हुदटेज्ज, न य पोत्थगपसंतरपविदठा जीवा हुदटेज्जा।

"लेवे"

त्ति - सरणो पक्खी, सो मच्छिगादि, सो खीरे पडिओ,

चिक्कणे

वा अन्तरं खुरे, अन्नत्थ वा अवभावणादिविचक्षणलेवे - अज्जत्ते

पडितो

पलाये-व्रवेत्यर्थः, न च पुस्तकपत्रान्तरे ॥३०॥ "जाले"ति-

भा. ३९८७ --

सिद्धत्थग

जालेण व, गहितो मच्छो वि निप्फिडिज्जाहि। प।

तिल

कीडगा वि चक्का, तिला व ण य ते ततो जीवाः। डो

सिद्धत्थगादि

जेण जालेण घेप्पंति तं सिद्धत्थगजालं, अवि

तत्थ

मत्तो न घेप्पेज्ज, ण य पोत्थगे जीवा ण धिप्पज्जा। दोप्पे

"चक्के"

त्ति - अवि तिलपीलगचक्के तिला कीडगा वा हुदटेज्जा, ज

न य

पोत्थगे जीवा ॥३१॥ "लोहिय"ति अस्य व्याख्या - ए

भा. ३९८८ --

जति

तेसिं जीवाणं, तत्थ गयाणं तु लोहितं होज्जा। ति

पीलिज्जंते

धियं, गलिज्ज तं अक्खरे फुसितुं ॥३२॥ व।ने।यं

"तत्थ

गयाणं ति कुंभमादिजोणिगाणं जहातिलेसु पीलिज्जंतेसु गया

तेसु

तेल्लं णीति तथा यदि तेसिं जीवाणं रुहिरं होज्जा तो - ज्ज

पोत्थगबंधनकाले तेसिं जीवाणं सुदुपीलिज्जंताणं अक्षरे कुसिउं रुहिरं
गलेज्ज ॥ ३३॥

गा. २९

"लह्म"ति अस्य व्याख्या -

मा. ३९८९ -- जत्तियमेता वारा, मुंचति बंधति य जत्तिया वारा। च-अ।
जति अक्षराणि लिहति व, तति लह्मगा जं च आवज्जे ॥ ३३ (दरं)
बंधनमुये संघट्टणादि आवज्जति तं च पच्छित्तं सेसं कंठं।

३३॥ इयाणि तणपणगाविसु दोसा --

मा. ३९९० -- तणपणगम्मि वि दोसा, विराहणा होति संजमाताए।

सेसेसु वि पणपसु, विराहणा संजमे होति ॥ ३४॥

तणेषु बुसिर ति कातुं चउलहू ॥ ३४॥ दुविहा विराहणा य दुं

इमा --

मा. ३९९१ -- अहिबिहगुविसकंठग-माविहि खतियं च होति आदाए। खयं/ज्ज

कुंथादि संजमम्मि, जइ उव्वत्ता तती लह्मगा ॥ ३५॥ मिं/च

* पुव्वहेण आयविराहणा। कुंधुमाविसु विराहिज्जंतेसु संजम-

विराहणा। जत्तिया वारा उव्वत्ति परिवत्तति वा आउंचति व्य

पसारेति वा तत्तिया चउलहू। अह गहियं "बुसिर"ति परिचवयति दुं/रं।

तो अहिगरणं, न य बुसिरतणेषु पडिलेहणा सुज्झति। सेसापणगा-स

दुपडिलेहिया अपपडिलेहिय चम्मपणं च एतेसु गणेषु चउलहू, धुवा य संजमविरा-
हणा, आयविराहणा जहासंभवा। जम्हा एते दोसातम्हा पोत्थावि
बुसिरा ण कप्पंति धेत्तुं। ३५॥

चोदकाह --

मा. ३९९२ -- विदठसलोमे दोसा, णिल्लोमं णाम कप्पए धेत्तुं।

गेणहणे गुरुगा पडिलेहपणगतसपाणसत्तिकरणं ॥ ३६॥

चोदको भणति - "अम्हपुवगतं, सलोमे चम्मे विदठा दोसा,

अन्तिरे/३। तं मा कप्पतु, अच्छत्तु आवण्णं, णिल्लोमं कप्पतु। आयरितो भणति

- णिल्लोमं गेणहंतस्स चउगुरुगा। विदठंतस्स णियंतस्स वुयदंतस्स - अन्ति

एतेसु वि चउगुरुगा कालतवविसेसिता। तत्थ पडिलेहा ण सुज्झति,

णिल्लोमे कुंधुमाविया य तसा सम्मुच्छंति, तं च सुकुमारं इत्थि-

फासतुल्लं, तत्थ मुत्तमोगीण रत्तिकरणं भवति, अमुत्तमोगीण इत्थि- णं च

स्ते फासकोठयं जणेति ॥ ३६॥

इयमेवार्थमाह --

मा. ३९९३ -- मुत्तस्स सत्तीकरणं, सरिसं इत्थीण एत फासेण। अ/मेय/ण

ते जति ता अवेयणेस्यं, फासो किमु सवेयणे इतरे ॥ ३७॥ किं/अवेयणे

(५ फ) तणे जति ताव अवेयाण चम्मे अयं पुरिसो सुहफासो इतरत्ति - ए/रे/

अणे/अ/किं सवेयाण इत्थीसरीरे सागारिए वा किमित्यतिशयो भवेत्तु व्रष्टव्यः, यमावे

यस्मात् एते दोषाः ॥ तम्हा निल्लोमं पि न धेतव्वं ॥ ३७॥ जइ ता

अधवादतो चम्मं गेणहइ तदा पुल्लं सलोमं, तत्थिमं -- तिं/

मा. ३९९४ -- वित्तियपवं तु गिलाणे, वुड्ढे तद्धिवसुत्त जयणाए।

णे णिल्लोम [गिलाणे] मक्खण-ट्ठेघट्ठे भिण्णे व अरिसातुसु ॥ ३८॥ दु/पि/औ

"गिलाणे"वुड्ढे"ति अस्य व्याख्या --

मा. ३९९५ -- संधारगुगिलाणे, अमिला अजिणं सलोम गिणहंति। ए/दु/यण

वुड्ढासहुवालाण व, अत्थुरणाए वि एमेय ॥ ३९॥ ए/

गिलाणस्स अत्थुरणदठा धेप्पति, तं च अमिलाइअजिणं।

बुद्धअसुहवालाण वि कारणे अत्थुरणदठा एमेव धेप्पति ॥३९॥

गा.३८

"तद्विवसमुत्त जयपाए" त्ति अस्य व्याख्या --

मा.३९९६

-- कुंभारलोहकारे - हि विवसमलियं तु तं तसविह्वं। हिं। जं
उवरिं लोभे कातुं, सोतुं पादो पणामेनि ॥४०॥ ओ। उं। उं। मं
कुंभाराविद्या तत्थ विवसतो वुवेदठा कम्मं करेति, तस्मिं कंता अ

रा तद्विवसं परिमुज्जघाणे तसाविद्या पाणा ण भवंति, तद्विवसंते - विवसंतेसु
उदिठत्तेसु पडिहारियं गिण्हंति, रातो अस्युरित्ता "पातो" मे। मि। दो
पमाए पच्चप्पिणंति ४०॥

गा.३८

एस गहणपरिमोगजयणा। इवाणिं अलोमस्सववादो "णिल्लोम" पच्छं।
णिल्लोमं सलोमाभावे गिलाणादि अत्थुरणदठा धेप्पति।

अंगताणवा एण वा

तेल्लेण वा मक्खपदठा, कुल्लगादिपासेसु वा घट्ठेसु अत्थुरणदठा,

अत्थुं भिन्नकुटिठपरिहाणं रणदठा वा, अरिसेसु वा सुवंतेसु उवेसणदठा दी। रुण। स। सु
ताहं गिण्हंति ॥३८॥ अत्थेव व्याख्या --

मा.३९९७

-- जह कारणे सलोमं, तु कप्पत्ते तह हवेज्ज इतरं पि। ली

आगाढे असलोमं, आदि कातुं जा पोत्थए गहणं ॥४१॥ ज

ग. ४१

"इयरं"ति - अलोमं, आगाढे कारणे तं अलोमं आदि कातुं
अप्पप्पणो बुसिरपरिमोदठाणेषु पच्छाणुपुव्वीते ताव गाहेयव्वं जाव
पोत्थगो त्ति ॥४१॥ अलोमगहणकारणाणं वक्खाणं इमं --

मा.३९९८

-- अवताणगादि णिल्लोम तेल्ल मक्खदठ धेप्पती अजिणं। ति

घटठा व जस्स पासा, गलंतकोटारिसासुं वा ॥४२॥ डे।

गतायां ॥४२॥ भिन्नकुटठारिसेसु अलोमवक्खगहणं। इमेण
कारणेण धेप्पति --

मा.३९९९

-- सोणितपुव्वालित्ते, बुद्धं धुवणा दिणे दिणे चारे। ची

कच्छुल्ले किडिमिल्ले, छप्पतिगिल्ले य णिल्लोमं ॥४३॥ क

कच्छु पासा, किडिमं कुटठभेदो सरीरेगवेसे भवति, छप्प-

उ दातो वा जस्स अतीव सम्पुच्छंति, स णिल्लोमपरिहाणं गेण्हति।

एमादिकारणेहिं णिल्लोमं धेप्पति ॥४३॥ तणद्वसुसिरगहणे इवा सु
जयणा --

मा.४०००

-- भत्तपरिण्णगिलाणे, कुसमाति सरासती य बुसिरा वि।

अप्पडिलेहियद्वसासती य पच्छा तणा होंति ॥४४॥ तु

भत्तपच्चक्खायस्स गिलाणस्स अववादेण जयणाए धेप्पति तवावा। जह

समा। जेय अज्जुसिरा कुसादि धेतुव्वा, अह ते सरा असती वा तेसिं ताहे -

तै बुसिरा वि धिप्पंति। अहवा भत्तपच्चक्खायस्स गिलाणस्स वा -

अववातेण अपडिलेहियं द्वसगहणं पतं तं वूलिमापि धेतव्वं, तस्स - तै।
असती अज्जुसिराबुसिरा तणा धेतव्वा ॥४४॥

मा.४००१

-- दुप्पडिलेहियद्वसं, अद्याणादी विवित्ति गेण्हंति। सि। वि

धेप्पति पोत्थगपणं, कालिकणिज्जुत्ति कोसदठा ॥४५॥

विविद्वसा अद्याणादिसु विवित्ता जहुतोवहिं अलमंता दुप्पडिलेहिय-
पणं गेण्हंति। मेहा-उ गहणधारणादिपरिहाणिं जाणिण कालि ए मत
सुयदठा कालियसुयणिज्जुत्तिविमितं वा पोत्थगपणं धेप्पंति। कोसो

त्ति -समुदायो ॥४५॥ सूत्रं --

सूत्रम् -- ६ -- जे भिक्खु तपपीढगं वा पलालपीढगं वा छगणपीढगं वा कट्ठपीढगं वा परवत्थेणोच्छन्नं अहिदठेइ अहिदठंतं वा सातिज्जति॥ ॥१२-६॥ ^{पलाजपीढगं, तणमयं}

पलालमयं, तणपीढगं, वेत्तासणं वेत्तपीढगं, भिसिमादि कट्ठ-का मयं, छगणपीढगं पसिद्धं, परो गिहत्थो, तस्संतिण वत्थेण उच्छइयं, अ- तं जो साहू अहिदठेति निवसतीत्यर्थः । तस्स चउलहू आणाइपो हुं । वा य दोसा ॥

भा. ४००२ -- पीढगमादी आसण, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।

^{उत्ति} परवत्थेणोच्छण्णे, ताणि अहिदठेति आणादी । ४६॥ ^{चिद्वंते} कंठा ॥४६॥ इमे आयविराहणा दोसा --

भा. ४००३ ^{भवेते} दुट्ठिय भग्ग पमादे, पडेज्ज तब्भावणा व से होज्जा । ^{उत्ता} पवडेते उड्डाहो, पवंचणदठा कते अहियं ॥४७॥

परेण तमासणं अजाणंता पडिणीयदठया वा पवंचणदठा वा नि दुट्ठियं ठवियं, भग्गं वा ठवियं, एगदुतिसव्वपादविरहियं वा ठवियं, तत्थ वीसत्थो निविदठो पडेज्ज वा । निदोसे तब्भावणा निदेसो वा से होज्जा । पडमाणो वा अवारडो भवति । तत्थ उड्डाहो - "समणो पडिठ"ति । पवंचणदठा दुट्ठितादिकयं आसणं तो - अहियतरा उड्डाहपवंचणा दोसा भवंति ॥४७॥ इमे संजवदोसा -

भा. ४००४ -- गंभीरे तसपाणा, पुळ्वं ठविते ठविज्जमाणे वा । ^{जे} पच्छाकम्मं य तहा, उप्फोसण धोवणादीणि ॥४८॥ ^{अपे}

गंभीरं-गुघिलं, अप्रकाशं, तत्थ दुन्निरिक्षा कुंधुमावृत्तसा पापा ते विराहेज्जति । एवं पुळ्वदठविते सभणदठा ठविज्जमाणे वा इमो विदठंतो - एगस्स रन्तो पुरतो साहूस्स तच्चन्नियस्स वादो, साहू भणति - अरहंतपणीओ मग्गो सुविदठो इतरो बुद्ध-पणीओ ति । एवं तेसिं बहु दिवसा गता । अण्णया रण्णो जाव ते णागच्छंति ताव दो आसणा ठवित्ता अंधयाणि वत्थपच्छादियाणि प कयाणि, तच्चन्नितो पुळ्वं आगतो अपेहिता निविदठो, साहू वां चैरे आगतो वत्थं अवणीतं, विदठा अंधत्ता, अण्णयाणे पमज्जिता नि-गा विदठो । उदठो राया- एस सम्मग्गो ति । ओहामितो तच्च-सा ! ^उ निओ ति । "एते" ण णिल्लवैति- चउत्थरसेण वा णिल्लवैति ^उ स्सगदिग एवं उप्फोसणादि पच्छाकम्मं करेज्ज ॥४८॥ इदमि कारणे अधि-पत्ता दहेज्ज --

भा. ४००५ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, अहिदठे अविकोविते व जप्पज्जे । ^{सिद्धं} रातिइडमंतधम्मकहिवादि पराभियोगे य ॥४९॥

राया अण्णो वा अमच्छादि इडिडमंतो धम्मकही वादी वा रायाभियोगादिणा वा अधिदठेज्ज ॥४९॥

इमा जयणा --

भा. ४००६ -- पीढफलसु पुळ्वं, तेसऽसतीए उ सुसिरपरिभुते ।

^{जयणा} पागइतेसु पमज्जियमावे पुण इस्सरे पातुं ॥५०॥ ^{वे} पीढादि अज्झुसिरे पुळ्वं अधिदठेति, अज्झुसिराण असती

सुसिरे अधिदठेति, सुसिरा नि जे गिहीहिं तत्तत्तं पुळ्वपरिभुता

तत्थ निवसंतो पागडिएसु पमज्जिय निवसुति, तत्थ गिहिवत्थं सीय/ही
अवणेउं अप्पणो णिसिज्जं दातुं अधिठेति, रायादि इस्सराण स
घरे^{सु} जति पमज्जिते तुस्सति तो पमज्जति, अथ "कुत्तुडं"ति मन्नति
तो ण पमज्जति। एवं भावाभावं णाउं पमज्जति^अ ण वा ॥५०॥

सूत्रम् -

७ -- जे भिक्खु निगंगंधीए संघाडिं अण्णत्थिएण वा गारत्थिएण णं/रिं
वा सिव्वावेइ सिव्वावेतं वा सातिज्जति ॥१२-७॥

अन्नतित्थिएण गिहत्थेण सिव्वावेति तस्स चउलहुं, आणा-
दिणवे य दोसा --

भा.४००७ -- संघाडिओ चउरो, तिपमाणा ता पुणो भवे डुविहा । ते
एगमेगक्संडी, अहिगारो अणेगसंडीए ॥५१॥
प्रायेण संघातिज्जति ति संघाडी, गुणसंघायकारणी वा - ज्ज
संघाडी, देसीभासातो वा पाउरणे संघाडी। ततो संज्ञापमाणेण जं
चउरो। प्रमाणप्रमाणेन तिपमाणा। एगा डुहत्थदीहा डुहत्थवित्थारा^{त्थी/त्थि}
सा उवत्सए अउत्थमाणीए भवति। दो तिहत्थदीहा तिहत्थवित्थारा, त्था
तत्थेगा भिक्खायरियाए वित्थियं वीयारं गच्छती पाउणति। चउत्थाजि/चं
चउहत्थदीहा चउहत्थवित्थारा। एया सव्वा वि पासगल्ला। पुणो^{त्थ} वंघा
एधकेक्का डुविहा - पच्छं कंठं ॥५१॥

भा.४००८ -- तं जे उ संजतीणं, गिहिणा अहवा वि अण्णत्तिव्धीजं। ते
सिव्वावेति भिक्खु, सो पावति आणमादीणि ॥५२॥ स
तं संजतिसंतिं संघाडिं जो आयरितो गिहत्थेण अन्नतित्थि-
एण वा सिव्वावेति तस्स आणादिणो दोसा ॥५२॥ सिव्वावेतस्स वा
इमे दोसा --

भा.४००९ -- कुज्जा वा अभियोगं, परेण पुठे व सिठे उड्डाहो। च
हीणमहियं वा कुज्जा, छप्पतिणा संहरिज्जा वा ॥५३॥ रे
सो गिही अण्णत्तिव्धी वा तत्थ वसीकरणप्पयोगं करेज्ज।
अन्नेण वा पुठो कस्स संतिं वत्थं ? सो कहिज्ज- संजतिसंतिं, डे
ताहे तस्स संका भवति उड्डाहं वा करेज्ज। नूणं को वि संबंधो ति
अत्थ तेण एसो सिव्वावेति। प्रमाणेण हीणमहियं वा करेज्ज। छप्प- प्र
दातो छड्डेज्ज मारेज्ज वा । तं संघाडिं हरेज्जा। सिव्वंतो वा^{त्थ} विद्धो
तत्थ परितावणादिणिप्पणं। उप्पोसणादि वा पच्छाकम्पं फा। म्म
कुज्जा ॥५३॥ जम्हा एते दोसा तम्हा इमो विही --

भा.४०१० -- छिण्णं परिकम्मितं सल्ल, अगुज्जोवहिं तु गणहरो देति। ण्ण/अ
गुज्जोवहिं तु गणिणी, सिव्वावेति जहारिहं मिलिहुं ॥५४॥ तं-उं-ऊं।
जं अतिप्पमाणं तं छिंदति, उक्कुतिमादिणा परिकम्मियं, इया/अ
अगुज्जोवहि+तिन्नि कप्पा, चउरो संघाडीतो, पातं पादगिज्जोणोउ/दं
य, एवं गणहरो परि-कम्मियं देति। सेसो गुज्जोवही, तं गणिणी -
सरीरपमाणं मिलिहुं सिव्वावेति ॥५४॥ कारणे गिहीअन्नत्तिव्धीण
वा सिव्वावेति --

भा.४०११ -- वित्थियपदमणिउणे वा, णिउणे वा होज्ज केणती अरुहू। सी
गणिगणधरगच्छे वा, परकरणं कप्पती ताहे ॥५५॥

७ गणी-उवज्झातो, गणहरो-आयरितो, अन्नो व गच्छे बुद्धो तस्सो वा वा बुद्धसीलो ते सिव्वेज्जा । अह ते असद्ध होज्जा गच्छे वा नत्थि ज्ञ कुसलो तांहे गिहिअण्णतित्थिणा वा सिव्वार्वेति ॥५५॥ तत्थ वे इमो कप्पो --

मा. ४०१२ -- पच्छाकडसाभिग्गह, णिरभिग्गह भद्दप य अस्सण्णी । गिहि अण्णतित्थिण व, गिहिपुब्बं एतरे पच्छा ॥५६॥ पु पूर्ववत् ॥५६॥ सिव्वावणे इमो विही --

मा. ४०१३ -- अहभावमागतेणं, असती सदुठाणे गुंतु सिव्वावे । अ । जं पासदिठय अठवसित्तो, तो दोसेवं ण जायंति ॥५७॥ चण्ण सो गिहत्थो अण्णतित्थिओ वा साहुसमीवं अहप्पविव्वीए आगतो सिव्वाविज्जति । जवि अब्भासागतो ण लब्भति तो तस्स जं ठाणं गुंतु सिव्वाविज्जति । जयणाए छप्पवातो पुब्बं अन्नत्थ संकामिज्जति । तस्स समीवे ठितो णिवण्णो वा ताव चिट्ठति मच्चिस्सित्तो जाव सिव्वयं । एवं पुब्बुत्तो दोसा ण भवंति ॥५७॥

सूत्रम् -- ८ -- जे भिक्खु पुढविकायस्स वा आउक्कायस्स वा अणिकायस्स वा वाउक्कायस्स वा वणप्फतिकायस्स वा कलमायमवि समारभइ विराहेति विराहेतं समारभंतं वा सातिज्जति ॥१२-८॥

"कलमाय"ति - स्तोकप्रमाणं, अहवा "फलो"ति - वणओ, कल्लो तप्पमाणमेतं पि जो विराहेति तस्स चउलहुं आणादिया य दोसा । एवं कठिणाउक्काए तेरुवारुपत्तेयवणस्सत्तिषु । वट्ठे पुण आउक्काए उ । ती विद्व मित्तं । वाउक्काए कलमेतं कं ? भण्णति - वत्थिपूरणे लब्भति । मा. ४०१४- जे भिक्खु पुढविकायं, कलायधुणमप्पमाणमेतुमवि । वाय आऊ तेरु वाऊ, पत्तेयं वा विराहेज्जा ॥५८॥

"कलाधन्न"ति - वृणधन्नं, सेसं कंठं ॥५८॥ जो एते काए धा विराधेति --

मा. ४०१५ -- सो आणा अणवत्थं, भिच्छत्तविराहणं तथा दुविहं । पावति जम्हा तेणं, एते उ काए पदे विद्वज्जेज्जा ॥५९॥ *।*। पुढवावि विराहेतस्स संजमविराहणा, "आहारे"ति पंहु-आहुरिते रोगादिसंभवे आयविराहणा, सेसं कंठं ॥५९॥ सीसो पुच्छति - "कलमेत्तहीणतरे विराधेति किं चउलहु न भवति आणादिया य हेति दोसा ? गुरु भणति --

मा. ४०१६ -- कलमेत्त णवरि णेम्मं, एक्कम्मि विधातियम्मि चउलहुगा । कलमेत्तं पुण जायइ, वणवज्जाणं असंसेहिं ॥६०॥

चे-सि । मं निभमेत्तं नेमं-प्रदर्शनमित्यर्थः । वणस्सइकायमेतुं वज्जिता - जं सेसेण्णदियकायाणं असंसेज्जाणं जीवसरीराणं समुदयसमित्तिसमागमेणं कालमेत्तं लब्भति ॥६०॥ इमं वणस्सतिकाए सरीरप्पमाणं --

मा. ४०१७ -- एगस्स अणेगाण व, कलार हीणाहिणं पि व तूणं । जा . आमलगा लहुगा, दुगुणा दुगुणा ततो बुद्धी ॥ ६१॥ एगस्स पत्तेयवणस्सतिकायस्स असंसेज्जाण वा कलधन्नप्पमाणमेत्तं सरीरं भवति । कलमेत्ताओ हीणं अहियं वा विराहेतस्स जाव - अहामलगमेत्तं ताव चउलहुं, ओ परं दुगुणबुद्धीए जाव अट्ठवीसाहिते दू ।

- सते चरिमं। अणंते चरगुहगादि नेयत्वं ॥६१॥ कारणे विराहेज्ज -
 भा.४०१८ -- वित्तियं पढमे वित्तिए, पंचमे अद्याणकज्जमादीसु।
 गेल्लण्णाती तइए, चउत्थकाए य सेहादी ॥६२॥
 वित्तियं अववावपदं, पढमे त्ति - पुढविक्काए, वित्तिए विमो/का/त्ति
 आउक्काइए, पंचमिस्ति - यणस्सत्तिकाइए, एएसु तिसु काएसु, ते
 अद्याणकज्जमादिया जे पेढवन्निया कारणे ते इह वटठव्वा। तइए ते
 त्ति तेउक्काइए जे दीहगिलाणादी कारणे भणिया, चउत्थे त्ति - चउत्ते
 वाउक्काइए जे सेहादिया कारणे भणिया ते इह वटठव्वा ॥६२॥ इ
 सूत्रम् - ९ -- जे भिक्खु सच्चित्तुरुक्खं डुरुहइ डुरुहंतं वा सात्तिज्जति ॥१२-९ तं
 आरुहंतस्स चउलहुं। आणादिणो य दोसा। भं/या
 भा.४०१९ -- कंठा ॥ ६३॥ ते य सच्चित्तुरुक्खा तिविहा इमे --
 भा.४०१९ -- जे भिक्खु सच्चित्तं, रुक्खं आउट्टियाए डुरुहेज्जा। सो
 सो आणा अणवत्त्यं, मिच्छतविराहणं पावे ॥६३॥
 कंठा ॥६३॥ ते य सच्चित्तुरुक्खा तिविहा इमे --
 भा.४०२० -- संसेज्जजीविता सलु, असंखजीवा अणंतजीवा य।
 तिविहा हवन्ति रुक्खा, सुतं पुण दोसु आणादी ॥६४॥
 संसेज्जजीवा तालादी, असंसेज्जजीवा अवादी, अणंतजीवा वा
 योहरादी। संसेज्जासंसेज्जेसु दोसु सुत्तणिवातरे, अणंतसु चरगुहगा।
 ६४॥ आरुहंतस्स --
 भा.४०२१ -- सेवे सेवे लहुगा, मिच्छतं पवडणे अहिककाए। या
 परितावणादि आया, सविसेसतरा परिग्गहितो ॥६५॥ ते
 "सेवे"त्ति, आरुहंतस्स उवरुक्खिं हत्थालंक्खे सेवा, जत्तिया रि/ण/वो
 सेवा तत्तिया चउलहु, अणंते चउरुहं। तं वटठं कोइ मिच्छतं गच्छे।
 तत्थिवराधणे संजमविराधणा। आयाए पडेज्ज वा। पडितस्स हत्था-
 दिविराधणा, एत्थ गिलाणारोवणा, पडंतो वा अधिकार विरा-हे
 हेज्ज। देवमणुयपरिग्गहिते एते वेव सविसेसतरा दोसा, सेतादिव-त्ते
 धणादिया इत्यर्थः ॥६५॥ कारणे डुरुहेज्ज --
 भा.४०२२ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, गेल्लणसद्धान्णं घोम उवए य। इहा
 उवही सरीर तेणग, सणप्पए जड्डमादीसु ॥६६॥
 जहा/हु सेतादिया अणप्पज्ज डुरुहेज्ज, गेल्लणे सोसधट्ठा, अद्याणोमे ड
 असंथरंता पलंबट्ठा, उदगपूरे आयरक्खट्ठा, उवधिसरीरतेणगेषु -
 रायवोधिगादिमएसु वा डुरुहिता णिलुक्कन्ति, सीहादिसणप्पए -
 जड्डमि वावधाय आवतंते आयरक्खणट्ठा वूरुहन्ति। तत्थ पुज्जं -
 अचित्ते, ततो परित्तमीसे, ततो अणंतमीसे, ततो परित्तसचित्ते,
 ततो अणंतसचित्ते, एवं कारणे जयणाए ण दोसा ॥६६॥ ये/सो
 सूत्रम् -- १० -- जेभिक्खु गिहिमत्ते भुंजइ भुंजंतं वा सात्तिज्जति ॥१२-१०॥
 गिहिमतो घट्टिकरगादि। तत्थ जे असणादी भुंजति तस्स दो
 चउलहुं।
 भा.४०२३ -- जे भिक्खु गिहिमत्ते, तसथावरजीवदेहणिप्पक्कणे।
 भुंजेज्जा असणादी, सो वावति आणमादीणि ॥६७॥
 सो गिहिमतो दुविहो थावरजीवदेहनिप्पक्कणो वा तसजीव-
 देहणिप्पक्कणो वा, सेसं कंठं ॥६७॥ ते य इमे -

भा.४०२४ -- सव्वे वि लोहपादा, दंते सिंगे य पक्कमुमे य । त्थे
एते तसणिप्फण्णा, वारुण्डुवाइया इतरे ॥ ६८॥

सुवन्नरयतंतवकंसादीया सव्वे लोहपादा, हत्थिवंतमया, ध-
ता/कस्स महिसादिस्सिंहे वा कयुं, कवालियादि वा पक्कं भोमं, एतं सव्वं म्मं
तसणिप्फण्णं । "इतरं"ति - धावरणिप्फण्णं तं वारुणं बुवमुडियं मुंज-
मन्नइ, मणिमयं वा ॥ ६८॥ एतेहिं जो मुंजइ तस्स चउलहुं आणा-इ
विद्या इमे दोसा --

भा.४०२५ -- पुत्थिं पच्छाकम्मे, ओसक्कहिसक्कणे य ठक्काया ।

आणणयणपवाहण, दरभुते सुहरिय वोच्छेदो ॥ ६९॥ ×
धोवेदुणं-धोवेदुं
जे भइया गिही ते पुत्थं वेव संजयट्ठा धोवेदुं ठवेज्जा, पंतो इ/ता
पच्छाकम्मं करेति । जाव संजयाणं ण भोयणवेला ताव मुंजामो ति
ओसक्कणा, "भुतेसु संजएसु मुंजिहामो ति अहिसक्कणा । संजता एत्थ
भुते ति पुणे णिम्मज्जणा णिम्मज्जणोवुट्ठणाजमणेषु ठक्कायविराहणा व्याक/क,
आणिज्जंतं णिज्जंतं वा भुज्जेज्ज । अवहेतं अन्नं पवुवावेज्ज । साधूण/वा/×
वा'दरभुते मग्गति तत्थ अदंतस्स अंतरायदोसा, दंतस्स सकज्जहाणी,
तं साधूहिं वा आणिते हीरेज्ज । एत्थ जा तणफलएसु अवहेदुसु विरा-
त्ति धणा वुत्ता सा इह गिहिमत्ते मग्गियत्थवा । सकज्जहाणीए वुट्ठो -
मणेज्ज मा पुणे संजयाणं देह ति दोच्छेदो ॥ ६९॥ जम्हा एए दोसा
गिहिमत्ते ण मुंजियत्थं । कारणे मुंजति --

भा.४०२६ -- वितियपदं गेलन्ने, असती य समाधिते व सेतम्मि ।

असिवादी परलिंगे, परिक्खणट्ठा व जतणार ॥ ७०॥
वेज्जट्ठा गिलाणट्ठा वा गिहिमत्ता धेप्पंति, भायणस्स वा त्तो/प्प
ति/दि/त्त असती, राया/दिकखत्तो अमाधियस्सट्ठा वा, सगच्छे वा उवग्ग-
हट्ठा, असिवा वा सपक्खपंताए परलिंगकरणे धेप्पति, सेहो सहति
ण व ति तप्परिक्खणट्ठा धेप्पति । "जयणार" ति जहा पुत्थमणि-
या पच्छाकम्मादिया दोसा ण भवंति तहा धेप्पंति ॥ ७०॥

सूत्रम् - ११ -- जे भिक्खु गिहिवत्थं परिहेइ परिहंतं वा सातिज्जति॥

॥ १२-११॥

गिहिवत्थं पाडिहारियं मुंजंतस्स चउलहुं आणादिया य दोसा ।

भा.४०२७ -- गिहिमत्ते जो उ गमो, नियमा तो वेव होति गिहिवत्थे ।
नायत्थो तु मतिमया, पुत्थे अवरम्मि य पमुनि ॥ ७१॥ य
कंठा ॥ ७१॥ इमे विसेसदोसा --

भा.४०२८ -- कोट्टिय छिण्णे उद्धिट्ठमइत्ते अंकिसे य अचियसं उद्धिट्ठमत्तिने/पं
दुग्गंधज्जयतावण, उप्फोसपधोक्कयता ॥ ७२॥

सूत्रेण कुट्टितं पमाणातिरिसं छिन्ने दोसा, अच्छिन्ने - हिं
सकज्जहाणी, धयतेल्लाविणा वा अंकिं । एमाइएहिं कारणेहिं
अचियसं भवति । साधूणं अण्हाणपरिक्खेण वा दुग्गंधं इरुंठति, "ब्रूय"
त्ति-छप्पया भवंति, छइहेति वा, तादसि शगण्णि उप्पे वा तावेति, अ/वे
संजतेहिं परिभुत्तं उप्फोसति- धोयति वा, दुग्गंधं वा धूयेति ॥ ७२॥

सूत्रम् - १२ -- जे भिक्खु गिहिनिसेज्जं वाहेइ वाहंतं वा सातिज्जति ॥

॥ १२॥ १२॥

गिहिणिसेज्जा पलियकादी, तत्थ पिसीदंतस्स चउलहं, सि
आणादिया य दोसा ॥

मा. ४०२९ -- गोयरमगोयेरे वा, जे भिक्खु णिसेवए गिहिणिसेज्जं। ती
आयारकहा दोसा, अववायस्सावततो य ॥७३॥ वा
भिक्खायरियुगतो आगतो वा धम्मत्थकामा आयारकहा या
तत्थ जे दोसा भणिया ते गिहिणिसेज्जं वाहेतस्स इह वत्तवा।

जुओ गा. ८५॥ अस्थाने अर्पवादापवादश्च कृतो भवति ॥७३॥ किं चान्यत् --
७८ ब्र. (मा. ४०३० -- वंभस्स होतः सुती, पाणाणं पि य वहो भवे अवहे।

मा. ४०३१ -- खरण खरिया पुण्हा, णठे वट्ठवुये य संकेज्जा। इक्क
णं खण्णे अगणिकाए, दारवती संकणा हरिते ॥७५॥

अवधि गिहिणिसेज्जं वाहेतस्स वंभवेरअगुती भवति, अवहे पाणिणं
वधो, उदाहरणं धम्मत्थकामाए चरगादिभिक्खागयाणं साधुसमीव-
सन्निविट्ठा कहमुट्ठेमि ति पडिसेहं करेति, किमेस संजतो णिवि-
ट्ठो चिट्ठति ति अचियेत्तं, मेहुणासंका भवति, दुवक्खरगादीसु
य णट्ठेसु स संजतो संकिज्जति, सेत्ते वा खए अगणिषा वा दड्ढे
दारेण वा हरिते, वती वा ठेत्तुं हरिते, साधू संकिज्जति। जम्हा इं
एते दोसा तम्हा णो गिहिणिसेज्जं वाहेइ ॥७४-७५॥ इमेसि पुण
अपुण्णा --

मा. ४०३२ -- उच्छुद्धसरीरे वा, दुब्बलतवसोसिओ व जो होज्जा। ते/जे
थेरे जुण्णमहल्ले, वीसंभण वेस हतसंके ॥७६॥

वाउ-वाउ वाउसत्ते अकरेत्तो मलपंकियसरीरो "उच्छुद्धसरीरो" भन्नति,
रोगपीडिओ दुब्बलसरीरो, तवसोसियसरीरो वा, जो थेर ति रो
सट्ठिवरिसे विसेसेणं जुण्णसरीरे "महल्ले"ति - सत्वेसिं वुड्ढतररो र
संविग्गवेसधारी विसंभणवेसो चेव हतसंको, अहवा तत्थ णिसन्नो
ण संकिज्जति जो केणइ दोसेण स्रो हतसंको ॥७६॥

मा. ४०३३ -- अहवा ओसहेहेउं, संखडि संघाडए व वासासु।

१२॥ वा वधायम्मि उ तत्था, जयणाए कप्पती ठावुं ॥७७॥ ते
"अहव"ति - अववादकारणभेदप्रदर्शने। ओसधेहेत्तुं वातारं घरे
असहीणं पडिच्छति, संखडि वा वेलं पडिक्खंति, भुरियं भायणं जाव मा
मुंचित्तुं एति ताव संघाडओ पडिच्छति, वासे वा पडंते अच्छति,
अहव वधुवरादिउच्चवहेण वारिच्छाए वाधातो, जहा पुब्बुत्ता दोसा ण -
भवन्ति तहा जयणाए अच्छिउं कप्पति ॥७७॥

मा. ४०३४ -- एएहिं कारणेहिं, अपुण्णवेऊण विरहिते देसे।

अच्छंतः स्ववातेणं, अववादववाततो चेव ॥७८॥ दा

क्षेपसुपंडः २ वीएसु पंडगाइविराहिते देसे गिहिवति- सामिं अपुण्णवेउं एति
अच्छंतः स्ववाएण उठ्ठा ठिया, अववादे पुण अण्णो अववाओ -
अववायाववादो भन्नति, तेण अववादाववादेण पिसीदुंतीत्यर्थः ॥ ७८॥

सूत्रम् -- १३ -- जे भिक्खु गिहितेइच्छं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥ १२-१३ तिगि
इमो सुत्तासो -

मा. ४०३५ -- जे भिक्खु तेगिच्छं, कुज्जा गिहि अहव अण्णतित्थीणं।
सुहमतिगिच्छा मासो, सेसतिगिच्छाए लह आणा ॥७९॥

तिगिच्छा णाम रोगप्रतिकारः, वमनविरेचनअभ्यंगपानादि- ती
भिः तं जो गिहीण अथवा अण्णतिथियाणं करेति तस्स सुहुमति-
गिच्छाए मासलहं, बायराए चउलहं, आणादिया य दोसा। सुहुम-
तिगिच्छा णाम णाहं वेज्जो अणुपदं देति, अहवा भणाति मम, म
एरिसो रोगो अणुगेण पण्णतो ॥७९॥ वादरतिगिच्छा चतुप्पया - प्या

भा.४०३६ -- विरए य अविरए वा, विरताविरते य तिविहतेगिच्छं।

जं जं जुंजति जोगं, तदठाणपसंधं कुण्ती ८०॥ ति

पासस्त्यादिया विरया, अविरय सहडो, मिच्छादिठो
वा अविरतो, गहीयाणुठवतो विरताविरतो, तिविहतिगिच्छा
अठापदं देति, अप्पणो वा किरितं कहेति, चतुप्पादं वा तेगिच्छं
करेइ, गिलाणो आपिज्जंतो णिज्जंतो जं विराधेति तप्पिण्णं
पावति। किरियाकरणकाले वा जं कंदमूलादि वहेति पच्छामोयण-ठवेति
करणे वा अहवा स रोगविमुक्को किसिकरणादि कज्जं जं जोगं करेति जं
स तेण तिगिच्छिणा तम्मि जोगदठाणे संधितो भवति। अथवा स-दि।
रोगी जं जोगकरी पुठवं आसी, से रोगकाले अवावारो तम्मि - सो
अच्छति, रोगविमुक्को पुण तदठाणसंधं करेति, व्याघ्रायस्सिपंडवत्, यिं
सामथ्यादिवहुसत्त्वोपरोधी भवति, इत्यतो चिकित्सा न करणीया॥ तः
८०॥ वित्तपदे करेज्जा वा -- ति

भा.४०३७ -- असिवे ओमोयरिप, रायहुदठे मए व गेलन्ने।

अज्ञाणरोहए वा, जयणाए कप्पती काठु ॥८१॥

गच्छे असिवादिक्कारणसमुप्पन्नपओयणा जयणाए करिंता सुधा।

८१॥ इमा जयणा --

भा.४०३८ -- पासस्त्यमादियाणं, पुठवं देसे ततो अविरते य।

सुहुमाति विज्जमंते, पुरिसिन्थि अचित्तसच्चित्ते ॥८२॥

जाहे पणगपरिहाणीए चउलहं पत्तो ताहे पासत्थेसु पुठवं वि-

ज्जमंते सुहुमाए करेति, पच्छा अचित्तदव्वेहिं, पच्छा सचित्तेहिं,

तं पि पुठवं पुरिसेसु, पच्छा इत्थियासु, तथो णपुंसेसु। 'देस'ति -

पच्छा देसविरतेसु एवं चेव, ततो अविरते, अप्पवहुविताए वा अत्थो सु

उवउज्ज वत्तवो ॥८२॥

सूत्रम् - १४ -- जे भिक्खु पुरकम्मकडेण हत्थेण वा मत्तेण वा दट्ठिक्खेण वा - रे। गते।

भायणेण वा असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेइ

पडिग्गाहेंतं वा सातिज्जति ॥१२-१४॥

इमो सुत्तथो --

भा.४०३९ -- हत्थेण व मत्तेण व, पुरकम्मकएण गेणहती जो उ।

आहारउवधमादी, सो पावति आणमादीणि ॥८३॥

पुरस्तात् कर्म पुरेकर्म, पुरे कम्मकएणं हत्थेण मत्तेण य चउमंगो।

पढमभंगे दो चउलहया वित्तियततिएसु एदकेदके चउलहं, चरिमो

सुद्धो। उदउल्ले तिसु वि भंगेसु मासलहयां, ससण्णिसु तिसु भंगेसु सु

पंचरातिविद्या ॥८३॥ इमो सुत्तफासो --

भा.४०४० -- पुरकम्मम्मि य पुच्छा, किं कस्स आरोवणा य पिरिहरणा।

एएसि चउणहं पी, पत्तेयपरूवणं वोच्छं ॥८४॥

को वा पुरेकमे आरोवणं किमिति परिप्रश्ने, किं पुरेकम्मं ? कस्स वा भवति ?

वा पुरेकम् परिहरिज्जति ॥८४॥ चोदकाह --

भा. ४०४१ -- जति जं पुरतो कीरति, एवं उत्थाणगमणमादीणि।

म्हन्ति होति पुरेकम् ते, एमेव य पुठ्वकम्मे वि ॥८५॥

साधुस्स भिक्खुत्थिणो धरंणमागतस्स जति जं पुरतो कीरति
तं पुरेकम्। एवं ते दातारस्स जाओ उट्ठाणगमणकंडणादियाओ

उ किरियाओ सठ्वाओ पुरेकम् पावति। अह पुठ्वं कम् एव समासो पुरेकम्
कज्जति, इहाप्येवमित्यर्थः किं चान्यत् ? ८५॥ चोदक एवाह -

भा. ४०४२ -- एवं फासुमफासुं, ण जुज्जेते ण वि य कायसोही ते। ण/ति-वि/

हंवि ह वहुणि पुरतो, कीरंति कताणि पुठ्वं च । ८६॥ ण

वि दुधा वि पच्चक्खपरोक्खसमासकरणे एत्तणमणेसणीयं ण णज्जति,
कर्मण अनेकार्थसंभवात्, अणज्जमाणे य सोही ण भवति, हंवीत्येवं, त्ये

हु गुवर्मित्रणे, एवं हे गुरू । वहुणि पुरतो कीरंति वहुणि य पुठ्वं ह्।

दायणेण कयाणि सठ्वाणि तेदाणि पुरेकम् पावंति ॥८६॥ आचार्याह- ता

भा. ४०४३ -- कामं खलु पुरसद्धो, पच्चक्खपरक्खतो भवे दुविहो।

तह वि य ण पुरेकम्, पुरकम् चोयग! इमं तु ॥८७॥

चोदक! अभिप्रेतार्थानुमते कामशब्दः, पावपूरणे खलु एवशब्दे वा,

पच्चक्खपरोक्खकया दायणेण गमणादिया पुरेकम् ण भवति --

इमं भवति -- ८७॥

भा. ४०४४ -- हत्थं वा मत्तं वा, पुठ्वं सीओदण जो धोवे।

हृते समपट्ठियाए दाता, तं पुरकम् वियाणाहि ॥८८॥ (रारं)

सीतोदगं सचित्तं, तेण जो दायगो हत्थमुत्ते धोवति समपट्ठा जं

२ भा. ८४ एयं पुरेकम् ॥८८॥ "किं"ति गयं। इयाणि "कस्स"ति वारं -

भा. ४०४५ -- कस्स ति पुरेकम्, जतिणो तं पुण पड् सयं कुज्जा। म्म/जइणत्तं

अहवा पडुसंविदठो, सो पुण सुहि पेस वंधू वा ॥८९॥ स

कस्स ति पुरेकम् ? पच्छा, उत्तरं- तप्परिहारिणो - पु

१ जतिणो साधो रित्यर्थः । तं पुरेकम् पडू वा पडुसंविदठो वा करेज्ज,

गि हसामी पडू तसंविदठो तिविहो - सुही मित्तो पेस्सो-दास- हि

मादी, वंधू-मायाभणिमातिओ। कडं पुरेकम्सस संगवो ? भन्नति धू

-संसडोए पंतिपरिवेसणे णिउत्तो कोइ हत्थं मत्तं वा धुवित्तं देज्जा, वि/उ

इ^५ अन्नत्थ व असुहत्थो धुवित्तं देज्जा ॥८९॥ अहवा - जं

भा. ४०४६ -- अच्चुसिणविककणे वा, कूरे धुविठं पुणो पुणो देति।

आयमिज्ज य पुठ्वं, देज्ज जतीणं पडमताते ॥९०॥ ते

स्ते परिवेसंतस्स जति अच्चुसिणो कूरो विककणो हत्थे लग्गति च्वा

ति ताहे अन्नो पासट्ठित्तो कुंडगादिसु पाणिंय धरेति, तत्थ से

दाया पुणो पुणो हत्थे उदउल्लेहुं दलयति। अधवा यदि उदउल्लेहुं

पडमं साधूणं दलयति तो पुरेकम् भवति। भदवाहुकया गाहा ॥९०॥

अट्ठविधभेगेसु विसुद्धभंगगहणं इमं --

भा. ४०४७ -- दमए पमाणपुरिसे, जाए पंतीए ताए मोतूणं।

सो पुरिसो तं वऽण्णं, तं दव्वं अण्ण-अण्ण वा ॥९१॥ ण्णो

"दमए"ति - कम्मकरगहणं "पमाणपुरिसो"ति - देयदव्व- स्ते

साभिगगहणं। दाता दमगो सानी वा सो जाए पंतीए णिउत्तो तं

पंतिं मोक्षं जदि सो पुरेकम्मकतेण हत्थेण तं वा दठ्वं अन्नं वा दठ्वं
दलयति जति परिणयहत्थो य तो कप्पति वियचउत्थमंगेषु ति। अह
अन्नो पुरिसो तं वा दठ्वं अन्नं वा दठ्वं दलाति कप्पति अन्न-
पंक्तीत्यनुवर्तते षष्ठाष्टममंगग्रहणं, वा विकल्पः षष्ठाष्टममध्य-
गुत्तस्य सप्तममंगो कल्पत एव ॥९१॥ प्रथमतृतीयपंचममंगेषु अमंगे वा -
भद्रवादुकृतगाथया ग्रहणं निर्दिश्यते --

भा. ४७४८ -- दाळण अण्णदठ्वं, कोई देज्जा पुणो वि तं चेव।

अत्तदिठयसंक्कमित, गहणं गीयत्थसंविग्गे ॥९२॥

अणेलणाकयं दठ्वं मोक्षण दठ्वस्स अण्णं दाउं तं चेव अणेलणा-अण्ण

ज्ज कतं दठ्वं पुणो देज्जा, एवं छिन्नवावारे कप्पति। अधवा तं अण-

सणाकतं दाता सयं अहअहिदठेइ अहवा तं अणेलणाकयं दाता अन्नस्स

ज्ज देज्जा सो जति देज्जा एवं संक्कमियं कप्पति। तं अणेलणाकतं दठ्वं

एतेण विकप्पेण गीयत्थस्स कप्पति णो अगीयत्थस्स। जम्हा तं -

त्थो गीयत्थे गिण्हंतो वि संविग्गो भवति। ९२॥ एसेवस्सो सिद्धसेण-
खमासमणेण फुडतरो भन्नति --

भा. ४०४९ -- सो तं ताए अण्णाए, वितिए उ अण्णतीय दो वऽण्णे। ते। पु। य-यं।

एमेव य अण्णेण वि, मंगा सल्लु होंति चत्तारि ॥९३॥

सो पुरिसो तं दठ्वं ताए पंतीए पढमो मंगो। अन्नपंतीए

त्ति वितिओ मंगो। एवं अट्ठमंगी कायठ्वा ॥९३॥ य

इमो गहणविकप्पो --

भा. ४०५० -- कप्पति समेसु तह.स.त्तमम्मि ततियम्मि छिन्नवावारे। सो

अत्तदिठयम्मि दोसु; सठ्वत्थ य भयसु करमते ॥९४॥

करमतेसु भयणा, जति ससणिद्धावी ण भवति ततः ग्रहणं॥ वं

१ भा. ९२

"गीर्तत्थसंविग्गो"त्ति अस्य व्याख्या -

भा. ४०५१ -- गीयत्थगहणेणं, अत्तदिठतमावि गिण्हती गीयो। गेण्हत्ते

संविग्गगहणेणं, तं गिण्हंतो वि संविग्गो ॥९५॥ गे

अत्तदिठयं आगमप्रमाणतो गेण्हति ण तस्स विप्परिणामो

भवति, संविग्ग एवेत्यर्थः ९५॥ इमेण पुण विकप्पेण पुरतो वि कयं णं

तं पुरेकम्मं ण भवति ॥

भा. ४०५२ -- पुरतो वि हु जं धोयं, अत्तदठाए ण तं पुरेकम्मं।

तं पुण उलं ससिणि-द्धं च सुक्खे तहिं गहणं ॥९६॥ स

अप्पणदठ्ठो जदि हत्थे पक्खालेति तो उदउल्लं वा ससणिद्धं

वा भन्नति, तत्थ परिणते अणत्तदिठए वि गहणं भवति ॥९६॥

पुरेकम्मउदउल्लेसु इमो विसेसो --

भा. ४०५३ -- तुल्ले वि समारंभे, गहणं सुक्खेक्क एक्कपडिसेहो। प

सू।सा। अन्नत्थ वूढ ताविय, अत्तदठे होति सिप्पं पि ॥९७॥ मि। (दारं)

आउक्कायसमारंभे तुल्ले सिओउल्ले सुक्के अणत्तदिठए वि x।

गहणं, पुरेकम्मे पुण सुक्के वि नो गहणं चिरेण वि। इमेण पुण -

विहाणेण सिप्पं पि गहणं, तक्काविद्धे लंघणे अगणित्ताविते वा -

अत्तदिठए वा ग्रहणमित्यर्थः ॥ ९७॥ "कस्स"त्ति दारं गयं।

३ भा. ८४

"इयाणि" औरोवण"त्ति दारं --

भा. ४०५४ - चाउम्मासुक्कोसे, मासियमज्जे य पंच य जहण्णे । सो
पुरकम्मे उदउल्ले, ससिणिद्धारोवणा भणिया ॥९८॥ रे
उदगसमारंभे पुरेकम्मं उक्कोसे । उदउल्लं मज्झिमं । ससिणिद्धं जू
जहन्तं । एतेसु कमसो आरोवणा चउल्लु मासलहुं पणं च ॥९८॥ हुं । हुं
४ गा. ८४ ता "आरोवण"ति गतं । इयाणि "परिहरण"ति --

भा. ४०५५ -- परिहरणा वि य दुविहा, अविधिविधीते य होइ णायव्वा ।
पढमिल्लुगस्स सव्वं, वितियस्स य तम्मि गच्छम्मि ॥९९॥

भा. ४०५६ -- ततियस्स जावजीवं, चउथस्स य तं ण कप्पती दव्वं ।
तद्धिवस एगगहणे, नियट्टगहणे य सत्तमए ॥१००॥ तो
पढमगाथाए पुठवद्धं कंठं । ससिदिवदढगाथाए सत्त चोदगा
आयरियदेसगा ॥ तेसिं इमं वक्खणं -- सि

भा. ४०५७ -- पढमो जावज्जीवं, सव्वेसिं संजयाण सव्वाइं ।
दव्वाणि णिवारेती, वित्तिओ पुण तम्मि गच्छम्मि ॥१०१॥

तो पढमुचोदगाह -- जत्थ घरे कम्मं कतं तत्थ जाव सो पुरे- पुरे
कम्मकारी जस्स य तं कयं पुरे-कम्मं ते जाव-ज्जीवं ति ताव सगच्छ-
परगच्छयाणं सव्वसाधूणं सव्वदव्वा ण कप्पंति धेत्तुं । वितियचोदगो
पढमं भणति - जं परगच्छयाणं णिवारेसि तं अजुत्तं, सगच्छयाणं चेव
सव्वेसिं तत्थ घरे सव्वदव्वा जूविज्जीवं ण कप्पंति ॥१०१॥ जी

भा. ४०५८ -- तत्तिओ जावज्जीवं, तस्सेवेगस्स सव्वदव्वाइं ।
वारेइ चउत्थो पुण, तस्सेवेगस्स तं दव्वं ॥१०२॥
तृतीयचोदको वितियं भणति - जं सगच्छे सव्वेसिं निवारसि
तं अजुत्तं, जस्स पुरेकम्मं कतं तस्स-वेगस्स जावज्जीवं सव्वदव्वा न - स्से
कप्पंति । चउत्थचोदगो तइयचोदगं भणति - जं तत्थ सव्वदव्वे -
वारेसि तं अजुत्तं, तं चेवेगदव्वं तस्सेवेगस्स जावज्जीवं मा कप्पतु ॥ x
॥१०२॥

भा. ४०५९ -- सव्वाणि पंचमो तद्धिणं तु तस्सेव छट्ठो तं दव्वं ।
सत्तमतो णियत्ततो, तं गेणहु परिणतकरम्मि ॥१०३॥ उ
पंचमो चउत्थं भणति - तस्सेवेगस्स जावज्जीवं दव्वणिवार-
णमजुत्तं, तमेवेगविणं तस्सेवेगस्स तत्थ घरे सव्वदव्वा मा धेप्पंतु । क
छट्ठचोदगो पंचमं भणति - तस्स दिणमजुत्तं सव्वदव्वणिवारणं - तद्धिण
तमेवेगं दव्वं तस्स तद्धिणं तत्थ घरे मा कप्पतु । सप्तम चोदगाह-
सर्वमिदमयुक्तं, जदा हत्थे परिणओ आउक्काओ तदा सण्णियट्ठंतो
तत्थ घरे सो चेव साधू सव्वदव्वे गेणहु, ण दोसो ॥१०३॥

आचार्य आह --

भा. ४०६० -- एगस्स पुरेकम्मं, पत्तं सव्वे वि तत्थ वारंति ।
दव्वस्स य दुल्लभता, परिचत्तो गिलाणओ तेहिं ॥१०४॥

भा. ४०६१ -- जेसिं एसुवदेसो, आयरिया तेहिं तू परिचवत्ता । हिं
समगा पाहुणगा तू, सुवत्तमयाणगा ते उ ॥१०५॥ जा
x एगस्स साधुस्स कते पुरेकम्मे जे सव्वसाधूणं तम्मि गिहे सव्व- दव्वे
दव्वे णिवारंति तेहिं गिलाणआयरिय समगा पाहुणगा बाला बुइडा णो/य
य परिचवत्ता, चतुगुरुं च से पच्छित्तं । कम्हा ? जम्हा तम्मि हुले

गिलाणादिपायोगं लब्धमिति, नान्यत्र । किं च अन्यप्ररूपणा चैषा-उ/ज्ज
चोदगाह-“कहं वा सव्वेहिं णायं जहा एत्थ पुरेकम्मं कतं आचार्यो ह - चोदगाह

भा.४०६२ -- अद्धाणपिग्गयादी, उद्धामगसमगअक्सरे रिदस्सा ।
मग्गण कहण परंपर, सुव्वत्तमयाणगा ते वि ॥१०६॥

भा.४०६३ -- उद्धामगऽपुद्धामग, सगच्छपरगच्छजाणणदठाए ।
अच्छति तहियं समतो, तस्सऽसती स एवं संघाडो ॥१०७॥ ति/त्र
जे अद्धाणपिग्गया उद्धामगा य अप्फविद्या भिक्खं अहंति
सगच्छपरगच्छयाण य कहणदठा समगो तत्थ पिरस्सो अच्छति “एत्थ
पुरेकम्मं कतं” ति, समगासति पारणगविणे वा जस्स पुरेकम्मं कतं
स एव साधुसंघाडो एगो वा तत्थ अच्छति ॥१०७॥

भा.४०६४ -- जदि एगस्स उ दोसा, अवसरण तु तापि सव्वतो रिंसा । सो
जति फुल्लसंकदोसा, हिंदंता चेव साहति ॥१०८॥ हुं
जदि एगस्स अच्छओ इत्थिमादिया दोसा भवंति तो

गा.१०६ कुड्डादियु अक्खराणि लिहंति “एत्थ पुरेकम्मं कतं” ति । अह अक्ख-
राणि सव्वे ण याणंति तो साधुजणसमयकया “रिदस्स” ति- अप
रेखा कज्जति । अह अन्नो वि रिक्खंतो करेति, फुल्लसंकमंग- ×/त्ति
दोसा बहवे होज्ज तो जस्स पुरेकम्मं कतं सो संघाडगो हिंदंतो
चेव अन्नस्स साधुणं कथेति - “एत्थ घरे पुरेकम्मं” ते वि अन्नेसिं
गा.१०६ × एवं परंपरेण सव्वसाधुणं कहंति । आचार्य आह - “सुव्वत्तमजाणगा
जेसिं एसा परिहरणविधी” -- ॥१०८॥

भा.४०६५ -- एसा अविही भजिता, सत्तविहा सलु इमा विही होति ।
तत्थादी चरिमडुगे, अत्तदिठयमावि गीतस्स ॥१०९॥
धो एस सत्तविधा अपिधिपरिहरणा भणिया । सत्तविधा चेव इमा
विधीपरिहरणा उप्फोसणापदविरहिया ॥१०९॥

एतेसिं अट्ठणह पयाणं आइल्लेखु दोसु चरिमेसु य दोसु एतेसु अपदेसु
अपदेसु चरसु अत्तदिठएसु गहणं जइ सव्वे गीयत्था भवंति ॥ एगस्स सि व्याख्या
भा.४०६६ - एगस्स वितियगहणे, पसंज्जणा तत्थ होति कप्पदठी ।
वारण ललितासणिओ, गंतुण य कम्म हत्थे उप्फोसे ॥११०॥

भा.४०६७ -- एगेण समारद्धे, अन्नो पुण जो तहिं सयं देइ ।
जति होति अगीता तो, परिहरियव्वं पयतेण ॥१११॥ उ
भिक्खदठा साहस्स घरंगणे ठियस्स दातारेण आउक्काय-
समारंभो कओ, साहुणा पडिसिद्धो, तत्थ अण्णो जइ सयं चेव तं/दे
दाउं अब्भुज्जओ अन्नभणिओ वा तत्थ जइ सव्वे साहुवो गीयत्था धू
तो गिण्हंति, अगीतेसु मीसेसु य परिहरंति ॥१११॥ अस्यैवार्थस्य
ठ्याख्या --

भा.४०६८ -- समणेहि य अभणंतो, गिहिभणितो अप्पणो व छंवेणं, ×/णं
मोत्तमजाणगुमीसे, गिण्हंती जाणगा साहू ॥११२॥ म
गा.११० कंठा ॥ “वितियग्गहणे” ति अस्य ठ्याख्या --

पढमदातारेण जा पुरेकम्मकतेण हत्थेण भिक्खा गहिया तं
जदा अन्नो वितिओ देइ सा किं गेज्झार अगेज्झा ? तत्थ - ए
अगीताभिप्प्याओ भणजति --

भा. ४०६९-- अम्हदठसमारद्धे, तद्वचण्णेण किङ्ग पु णिद्धोसं।

सविसण्णाहारणेण, मुञ्चति एवं अजाणंतो ॥११३॥ सु

एत्थ अगीतो मुञ्चति, इमेण विदठंतेण - "वहरिणो अट्ठाय तत्थो
विसेण संजुसे भत्तं कयं एगेण, अन्नो जदि तं देइ तो किं ण मरति?
एवं अम्हदठा जेण उदगसमारंभो कतो तेण जा गहिया भिक्खा तं
जदि अन्नो देइ किं दोसो न भवइ ? भवत्येव", तम्हा अगीतेसु
मीसेसु वा परिहरियव्वं ॥११३॥ गीतेसु इमो विधी --

भा. ४०७० -- एगेण समारद्धे, अण्णो पुण जो तहिं सयं देति।

जति जाणगा उ साहू, परिभुत्तं जे सुहं होति ॥११४॥ मोत्तुं
गीता गिण्हंति परिभुजंति य ॥११४॥ अथवा --

भा. ४०७१ -- गीयत्थेसु वि भयणा, अन्नो अन्नं व तेपमेत्तेण। अ-स्त।

जवा/५५/३४/६६० विप्परित्तणम्मि कप्पति, ससणिद्धदओल्लपडिसिद्धा ॥११५॥ (दरं)

अण्णो पुरिसो अण्णं दव्वं तेण उदउल्लेण मत्तेण जदा देति

तदा ण कप्पति, आउक्काए परिणते अतटिठए कप्पति। ससणिद्धा-

वत्थं उदउल्लावत्थं च पडिसिद्धं न कल्पतीत्यर्थः ॥११५॥ अह विति-

एण वि पुरेकम्मं कयं, सो वि साधुणा पडिसिद्धो, ततिओ अण्ण-

भा. ११० भणितो सयं वा जदि देति तत्थ वि गहणं पूर्ववत् ॥ पसज्जणा

तत्थ होति कप्पदठो" अस्य व्याख्या --

अह ततिओ वि पुरेकम्मं करेज्ज तत्थ गीएण वि ण घेतव्वं,

क/त जम्हा! एत्थ पसज्जणादोसो दीसति। को पसज्जणा--दोसो?

भन्नति -- "तरुण-कप्प दठोओ कंदप्पा साधुं वेळवंतीओ पुरेकम्मं x /के-वे,

करेज्ज " अस्यैवार्थस्य व्याख्या --

भा. ४०७२ -- तरुणीओ पिंडियाओ, कंदप्पा जति करे पुरेकम्मं। उ

पढमवितियाण मोत्तुं, आवज्जति चउलहू सेसे ॥११६॥ य। गुरु

पढमवितिएसु पुरेकम्मे कते जदि अन्नो भणति -- ते

"पडिच्छाहि अहं ते लल्लदलयागि" तेसु उदिव्वसति। ततीयादिदु

भा. ११० जदि उदिव्वसति तो चउलहं ॥११६॥ "वारण ललियासणओ"ति सेगिउ

अस्य व्याख्या --

भा. ४०७३ -- पुरेकम्मम्मि कयम्मी, जति भणति मा तुमं इमा देह।

संकापदं व होज्जा, ललियासणिओ व सुव्वत्तं ॥११७॥ उच्च-च्च(शरं)

पुरेकम्मे कते साधु भणति - "मा तुमं देहि इमा देह," ताहे तहा

सा चिंतेति - "अहं विरुवा बुद्धा वा ण वा से रुच्चामि इमा

तरुणी सुरुवा रुच्चति वा से" एवं संका भवेज्जा। अह किं मण्णे

दा एस एतीए सह धुडिओ हवेज्जु। अहवा भणेज्ज - तुमं सुद्धं ललिया-अ/ति

भा. ११० सणिओ इव जहाभिलसियं परिवेसियं इच्छसि ॥११७॥ "गंतूण "य" य

ति अस्य व्याख्या -

भा. ४०७४ -- गंतूण पडिनियतो, सो वा अण्णो व से तहिं देति। सो

अण्णस्स वि विज्जहिती, परिहरियव्वं पयसेण ॥११८॥ य/जि

पुरेकम्मे कते दायगेण भिक्खा जीणिता, साधुणा पडिसिद्धा,

य गतो साधु, भिक्खहत्थगतो दायगो चिंतेइ-जदा एस साहू घरपंतीओ

इमाओ पडिनियतो एहिंति तदा से दाहामि तं भिक्खं। सो वा

दाता अन्नो वा देति । न कप्पति । अहं तं णीपितं भिक्षं अन्नस्स साधुस्स संकप्पेति ? तस्स वि न कप्पं ॥११८॥

भा. ४०७५ -- अणस्स व दाहामो, अणस्स पि संजयस्स ण वि कप्पे । अ-धि ते अतट्ठियवरगादी- ण वा वि दाहंति तो कप्पे ॥११९॥ ति पुठ्वं कंठे । अहं अप्पणो अतट्ठेति चरगादीणं वा संकप्पेति

गा. ११९ जवि य परिणतो आउक्काओ तो धेप्पति ॥११९॥ "अन्नस्स व - दाहामो" ति अस्य व्याख्या -

भा. ४०७६ -- पुरेकम्मम्मि कयम्मि, पडिसिद्धा जति भण्णज्ज अणस्स । जि दाहंति पडिनिवसे, तस्स व अणस्स व ण कप्पे ॥१२०॥ कंठंठा ॥१२०॥

भा. ४०७७ -- भिक्षवरस्स अन्नस्स वि, पुठ्वं दाज्ज जइ दप तस्स । य सो दाता तं वेलं, परिहरियठवो पयत्तेणं ॥१२१॥ (दारं) कंठा ॥१२१॥ साधुअट्ठा पुरेकम्मे कते पुठ्वं भिक्षायरस्स क्ख भिक्षं दाउं पच्छा अच्छिन्नवावारो "तस्स" ति साधुस्स देज्जा वि सो दाता तं वेलं अच्छिन्नवावारो परिहरियव्वा ण पुक्कप्पति ॥ व्ये । x

गा. ११० ॥१२१॥ इयाणि "कम्मे" ति दारं -

भा. ४०७८ -- पुरेकम्मम्मि कयम्मि, जइ गेणहति जइ य तस्स तं होइ । म्मी एवं खु कम्मबंधो, विट्ठति लोए व बंधवहो ॥१२२॥

चोदग आह - पुरेकम्मकडवोसो जदि दायगस्स ण भवति साधुस्स गिण्हतो भवति तो जदा साधु ण गेण्हति तदा पुरेकम्म- कम्म कतबंधो दायगगाहागेषु अण्वटिठतो वेगलो वेदठति । एत्थ लोइय-हु उदाहरणं - इदं उडुंकरिस्सिपत्ती रूववती विट्ठा, तीए समं अधि-गमं गतो, सो तओ गिग्गच्छंतो उडुंकेण विट्ठो, रुट्ठेण रिसिणा तस्स सावो विन्नो, जम्हा ते अगमणिज्जा रिसिपत्ती अभिगया तम्हा

तो (एवं) ते बंधवज्झा भवतु, तस्स बंधवज्झा उवटिठया, सो तस्स भीतो - कुस्सेत्तं पविट्ठो, सा बंधवज्झा कुस्सेत्तस्स पासओ भमति, सो वि तओ तम्भया ण णीप्पति, इदं विणा सुणं इवट्ठाणं, ततो सव्वे देवा इदं मग्गमाणा जाणिरुण कुस्सेत्तं उवटिठता भणंति, एहि गच्छ- देवालयां, सो भणाति, इओ गिग्गच्छंतस्स मे बंधवज्झा लग्ग-मण्ड-ति ताहे, सा देविहं बंधवज्झा चतुधा विभता, इक्को विभागे - इत्थीणं ऋतुकाले ठिओ, वित्तिओ उदगे काइयं णिसिरंतस्स, तति-ओ बंधणस्स सुरापाणे, चउत्थो गुरुपत्तीए अभिगमे । सा बंधवज्झा एतेसु ठिया । इदो वि देवलोगं गओ । एवं कर्मबंधः ब्रह्मत्यावत् वेगलः ॥१२२॥ आचार्याह -

भा. ४०७९ -- दव्वेण य भावेण य, चउक्कमयणा भवे पुरेकम्मे ।

सागारियभावपरिणति, तत्तितो भावे य कम्मे ॥१२३॥ य दव्वतो पुरेकम्मं ण भावतो । ण दव्वओ पुरेकम्मं, भावओ पुरेकम्मं । भावतो वि दव्वतो वि पुरेकम्मं । ण दव्वतो ण भावतो पुरेकम्मं । इयाणि भंगभावणाकत्ते पुरेकम्मे "सगारियं" ति- सुद्ध-सुद्ध-काणअ द्वाएण पडिसिद्धं गहितं विगिंघीहामो ति दव्वओ पटम-भंगो, भिक्षमयतरंतो चिंतेति पुरेकम्मं पि धेच्छं ण य लं -

भावपरिणयस्स वित्तिओ भंगो, भावपरिणएण पुरेकम्मं लद्धं तत्तिओ,
उभयथा वि सुद्धो चउत्थो पुरेकम्मं पडुच्च ॥१२३॥

भा.४०८० -- सुण्णो चउत्थभंगो, मज्झित्ता दोप्पिणं तु पडिक्कुदठा।

संपत्ती अवि असती, गहणपरिणए पुरेकम्मं ॥१२४॥ हा

अत मज्झिमं दो मंगा पडिसिद्धा अविमुद्धभावत्वात्, पढमो -
सुद्धसरिसो प्रयोजनापेक्षत्वात् विमुद्धभावत्वाच्च, दठ्वतो संपत्ते वि
पुरेकम्मे भावपुरेकम्मस्स असती असंप्राप्तिः प्रथमभंगेत्यर्थः । भावतो
गहणपरिणते दठ्वतो असंपत्ते वि भावतो पुरेकम्मं भवति द्वितीय-
भंगेत्यर्थः । अहवा सठ्वं पच्छद्धं वित्तियभंगदरिसणत्थं भणियं ॥१२४॥
चोदग आह --

भा.४०८१ -- संपत्ती वि य असती, कम्मं संपत्तिओ वि य अकम्मं । म/त्त
एवं तु पुरेकम्मं, ठवणामेतं तु चोदेति ॥१२५॥ उ

पुरेकम्मे असंपत्ते वि पुरेकम्मं भवति वित्तियभंगे, पुरेकम्मे x
पुरेकम्मे संपत्ते वि पुरेकम्मदोसो ण भवति पढमभंगे, जतो एवं ततो मे -
वित्तस्स पत्तिदित्तं पुरेकम्मं ठवणमेतमेव णिप्पयोयणं पडूविज्जति।
१२५॥ आचार्य आह - हे चोदग ! जो तुमे वंभवज्झादिदठंतो हु
दिन्नो कम्मबंधं पडुच्च ममं पि सो वेव दिदठंतो इमो --

भा.४०८२ -- इंदेण वंभवज्झा, कयाठ भीओ उ तीए नासंतो। ज्जा
सो कुल्लेत्तपविदठो, सा वि वहि पडिच्छए तं तु ॥१२६॥ हिं
कंठा ॥१२६॥

भा.४०८३ -- णिग्गतपुणरवि गेण्हति, कुल्लेत्तं एव संजमो अहं।

ती जाहे ततो तु नीत्ते धेप्पति ता कम्मबंधेण ॥१२७॥ तो

जदा कुल्लेत्ताओ णिग्गच्छइ इंदो तया पुणो वि वंभवज्झा
गेण्हति। आयरिओ विदठंतमुवसंधारं करेति, कुल्लेत्तसरिसो अहं हु/महु
संजमो, वंभवज्झसरिसो कम्मबंधो, जाहे संजमातो भावो णिग्ग-

अभिगतो न वज्झति छति ताहे कम्मबंधेण वज्झति ॥१२७॥ किं चान्यत् --

भा.४०८४ -- जे जे दोसायतणा, ते सुत्ते जिणवरेत्ति पडिक्कुदठा। ते

ते सल्ल अणायरंतो, सुद्धो इतरो उ भइयव्वो ॥१२८॥

"इयरो"त्ति - समायरंतो, सो भयणिज्जो - वज्झती ण
वा। का भयणा ? कारणं जयणाए अकप्पियं सेवंतो सुद्धो, जे
इहरह ति - णिक्कारणे कारणे य अजयणाए वज्झतो पमादेण य x) व्व
सेवंतो ण सुज्झति ॥१२८॥ इयाणि पुरेकम्मादिअसणवज्जगुणो विधी ण
यसंदिसिज्जति --

भा.४०८५ -- समणुण्णा परिसंकी, अवि य पसंगं गिहोए वारंता। तो
गिण्हंति असडभावा, सुविमुद्धं एरिं समया ॥१२९॥ सियं

"समणुण्ण"त्ति - अनुमती, तं च परिसंस्कृति, "ता अनुमती
भवित्साह" ति, अओ वज्जेइ पुरेकम्मं। जति य पुरेकम्मकोण हत्थेण -
भिवसं गिण्हति तो गिहोसु पसंगो कतो भवति, अगगहणे पुण -
पसंगो वारितो भवति - पुणो वि गिहो ण करेतीत्यर्थः । एवं
सठ्वं अणेषणं वज्जेता असडभावा साधू विमुद्धं गेण्हंति भतादि ॥१२९॥

भा.११०

इदाणि "हत्थे"त्ति अस्य व्याख्या --

- भा. ४०८६ -- किं उवधातो हत्ये, मते दव्वे उदाहृ उवगम्मि ।
तिन्नि वि ठाणा सुद्धा, उवगम्मि अणेसणा भणिया ॥१३०॥
चोदगो पुच्छति पुरेकम्मकते हत्याविचरणं कम्म उवधातो म्मे
५ आयरिओ भणति विदठो ? हत्यमत्तवव्वा एते तिन्नि वि ठाणा सुद्धा, उदगे -
अणेसणा ठिता ॥१३०॥ अत्राचार्य उचपत्तिमाह -- अणेसणद्विया
- भा. ४०८७ -- जम्हा तु हत्यमते - हि कप्पती तेहि वेव तं दव्वं ।
अत्तदिठयपरिभुत्तं, परिणते तम्हा दगमणेसिं ॥१३१॥
जम्हा परिणते दगे तेहिं वेव हत्यमतेहिं तं वेव दव्वं अत्तदिठयं
त परिभुत्तं सेसं वा कप्पइ तम्हा दगे अणेसणाठिया, विधिपरिहरणा
८ ग. ११० अरुणाविदु सत्तविधा भणिया ॥१३१॥ इदाणि "फोरेण" ति दारं, एवं यं
वत्ये पसेणामिहितं -
- भा. ४०८८ -- किं उवधातो धोए, रते चोक्खे सुइम्मि वि कयम्मि ।
अत्तदिठयसंकायिय, गहणं गीयत्थसंविग्गे ॥१३२॥
साधुणं दाहामि ति मल्लिणं धोवति, विधिं अजाणतो -
धातुमाविदु रत्ते काउं दलाति, रयगसज्जियं णिप्पककयं च चोदसं, च
त अद्युत्तिमुवलित्तं धोतं सुत्तति एयावत्थं कयं णातुं साधुणा पडिसिद्धं, स/इ/अ
अप्पणा अत्तदिठयं अन्नस्स विन्नं, संकायियं कप्पणिज्जं भवति ॥१३२॥
- ५ ग. १३२ "गीयत्थसंविग्गस्स" व्याख्या --
- भा. ४०८९ -- गीयत्थग्गहणेणं, अत्तदिठयमाति गिण्हती गीओ ।
संविग्गग्गहणेणं, तं गेण्हतो वि संविग्गो ॥१३३॥
पूर्ववत् ॥१३३॥
- भा. ४०९० -- एवेव य परिभुत्ते, नवे य तंतुग्गते अधोतम्मि ।
उप्पोसिठ्ठणं दुत्ते, अत्तदिठगसेविते गहणं ॥१३४॥ पुत्ततं उप्पउग्गम
अंगपरिमित्तं तंतुभ्यः उरगतं गिहिणा अंगं परिमलियं परिभुत्ते, तंतुभ्यः उरगतमात्रं एते वि यं
जया उप्पोसितुं ददाति तदा अकप्पं । अत्तदिठयं दायणेण अप्पणा
वा परिभुत्तं तदा कप्पं ॥१३४॥
- भा. ४०९१ -- उग्गममाविदु दोसेसु, सेसेसारोवणं विणा ।
मुत्ते वि-य गमो एसेव विण्णेयो, सोही णवरि अण्णहा ॥१३५॥
णा/अय सेसेसु उग्गमदोसेसु य एसणदोसेसु, विसोधिकोडिसमुत्थेसु
एसेव विधी, णवरि पच्छित्तं भवति, अविसोधिकोडीए पुण अत्त- अन्नं
दिठयं पि ण कप्पति ॥१३५॥ इयाणि पुरेकम्मस्स अववादो --
- भा. ४०९२ -- असिवे ओमोयरिए, रायद्धुदठे भए व गेलन्ने !
अद्धाण रोहए वा, जयणाए कप्पती कातुं ॥१३६॥
असिवाविदु अक्कव्वंता गिण्हंति, जयणाए पणगपरिहाणीए । तो
॥१३६॥
- द्वत्रिंशद् -- १५ -- जे भिदंस्स गिहत्थाण वा अण्णत्तित्थियाण वा सीओदग- गारत्थिआण
परिभोगेण हत्येण वा मत्तेण वा दव्विपण वा भायणेण वा असणं
या पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं
वा सात्तिज्जति ॥१२-१५॥

इमो सुत्तयो --

भा.४०९३ -- गिहिअण्णतित्थियाण व, सुत्तिमादी आहितं तु मतेणं ।

जे भिक्खू असणादी, पडिच्छते आणमादीणि ॥१३७॥

गिहत्था सोत्तियवंपणादी, अण्णतित्थिया परिब्बायगादी,
उदगपरिभोगी मत्तओ सुई अहवा कोई सुइवादी तेण दलेज्जा, सो
इ य सीओदगपरिभोगी मत्तओ - उल्लेकमादी, तेण गेण्हंतस्स आणा-
दिया दोसा चउलहुं च से पच्छित्तं ॥१३७॥ इमे सीतोदगपरिभोगी-
मत्ता --

भा.४०९४ -- दगवारवद्धणिया, उल्लंकायमणिवल्ललाऊ य ।

कट्ठमयवारवड्ढग, मत्ता सीतोयपरिभोगी ॥१३८॥ द

× मत्तो-दगवारगो गहुअओ आयमणी लोदट्टया कट्ठमओ, गुडुओ
उल्लंकाओ कट्ठमओ वारओ वड्ढयं कळ्वंयं तं पि कट्ठमयं ॥१३८॥ च्च | वि
एतेसु गेण्हंतस्स इमे दोसा --

भा.४०९५ -- नियमा पच्छाकम्मं, धोतो वि पुणो दगस्स सो सत्थं ।

अ तं पि य सत्थं अण्णो-दगस्स संसज्जते ॥१३९॥ ^ चेतं

भिक्खप्पयाणोवलित्तं पच्छा धुवंतस्स पच्छाकम्मं, स मत्तगो
असणावि-रसभाविओ त्ति उदगस्स सत्थं भवति, तं पि उदगं -
अन्नोदगस्स सत्थं भवति, तमुदगमंवी भूतं संसज्जते य ॥१३९॥

भा.४०९६ -- सीओदगभोईणं, पडिस्सिं मा हु पच्छकम्मं ति ।

किइ होति पच्छकम्मं, किहव ण होति त्ति तं सुणसु ॥१४०

जेण मत्तएण सच्चित्तोदगं परिभुज्जति तेण भिक्खग्गहणं पडि-
स्सिं । सीसो पुच्छति -- "कहं पच्छाकम्मं भवति ण भवति वा?

आचार्य आह - सुणसु --

आकर्णिय

भा.४०९७ -- संसट्ठमसंसट्ठे सावेसेसे य निरवसेसे य ।

हत्थे मत्ते दव्वे, सुद्धमसुद्धे तिगट्ठाणा ॥१४१॥ णे

संसट्ठे हत्थे संसट्ठे मत्ते सावसेसे दव्वे एएसु तिसु पवेसु अट्ठ

भंगा कायव्वा । विसमा सुद्धा समा असुद्धा ॥१४१॥ भंगेसु इमा -

गहणविधी -

भा.४०९८ -- पढमे भंगे गहणं, सेसेसु वि जत्थ सावसेसं तु ।

अण्णेसु तु अग्गहणं, अलेवसुद्धेसु वा गहणं ॥१४२॥

"अन्नेसु"त्ति - समेसु भंगेसु, जदि देयं दव्वं सुक्खं-अलेवकडं,

मा/ग सुक्खं- मंडगकुम्मासादी, तो गिज्जं, पच्छकम्मस्स अभावात् ॥१४२॥ च्छ ।

वित्तियपदं --

भा.४०९९ -- असिवे ओमोयोरिण रायहुट्ठे भए व गेलण्णे ।

अद्धाण रोहए वा, जयणागहणं तु गीयत्थे ॥१४३॥

पूर्ववत् अनुसरणीया ॥१४३॥

अ

सूत्रम् - १२-१६ - जे भिक्षु वप्पाणि वा अङ्गुलीपाणि वा अङ्गुलीपाणि वा पल्लो-
लाणि वा उज्झराणि वा निज्झराणि वा वावीणि वा षोडशराणि
वा वीहियाणि वा सराणि वा सरपंतिपाणि वा सरसरपंतिपाणि
वा चक्खुवंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंतं वा सातिज्जति ॥
॥ १२-१६ ॥

भा. ४१०० -- वप्पाई ठाणा खलु, जतियमेत्ता य आहिया सुते। उ
तै ताणि चक्खुपडियाइ ताणी, अभिधारेंतस्स आणादी ॥ १४४ ॥ रिं
वप्पो-केदारो, परिहा-खातिया, णगरादिषु पागारो,
रन्नेडुवारादिषु तोरण, णगरडुवारादिषु अगला, तस्सेव पासगो वसाहिं
रहसंठितो पासतो, पव्वयसंठितं उववरिभूमियाहिं वट्टमाणं उवट्ट
कूडागारं, कूडेवागारं कूडागारं पव्वते कुट्टितमित्यर्थः। धूम-
गिहं धूमिघरं, रुक्खो च्विय गिहागारो रुक्खगिहं, रुक्खे वा घरं
कूटं, पव्वतः प्रसिद्धः, मंडयो वियडं, धूमः प्रसिद्धः, पडिमा गिह-
वेत्तिं, लोहारकुट्टो आवेसणं, लोगसमवायठाणं आयतणं, देवकुलं
पस्सिं, सदम्म्य स्थानं सभा, गिम्हादिषु उदगप्पदाणठाणं पवा,
जत्थंमुंढं अछति तं पणियगिहं, जत्थ विककाइ सा साला, अहवा
सकुड्डं गिहं, अकुड्डासाला, एवं जाणसालाओ वि, जाणा सिवि-
गादि जत्थ निक्खिता, गुहा प्रसिद्धा, एवं दब्भो पव्वगो वि - वक्क्यो
दब्भसारिच्छो, इंगाला जत्थ हज्झति, कट्ठा जत्थ कट्ठंति घडि-
ज्जंति वा, सबसयणं सुराणं, गिरिगुहा कंदरं, असिक्खमण्डठाणं प्प
संति, सेलो पव्वतो, गोसादि ठाणं उवटठाणं, भवणागारं वण-
रायमंडियं भवणं, तं वेव वणविवज्जियं गिहं चक्खुरिन्दियप्रतीत्यर्थं
दरसनप्रतिपत्त्या गच्छंति, तत्थ गच्छंतस्स संजयविराधणा, विट्ठे
य रागदोसादयो। इमे दोसा --

भा. ४१०१ -- कम्मपसत्थपसत्थे, रागं दोसं व कारए कुज्जा।
सुकयं सुअज्जियं ति य, सुट्ठु वि विणिओइयं दव्वं ॥ १४५ ॥
कारगो सिप्पी, तेण सुपसत्थे कते रागं करेति, अप्पसत्थे सु
दोसं, अहवा भणति-देवकुलादिषु कयं एत्थ अणुमती, अहवा जेण -
कारयितं तं भणाति - सट्ठु अज्जियं तेण दव्वं, सुट्ठाणे वा
णिउंत्तं, एवं अणुमती मिच्छुयवूहा ॥ १४५ ॥

भा. ४१०२ -- वक्केहिं य सत्थेहिं य, परलोयगता वि ते सुणिज्जति।
विण्णा-विण्णा व कयी कम्माण व कारका सिप्पी ॥ १४६ ॥
विण्णा-विण्णत्तं कवीण वक्केहिं पज्जति, सिप्पियाणं ण

सत्थे कम्महिं पज्जति ॥ १४६ ॥ विणट्ठवत्थुं वट्ठं भणति -- णा
भा. ४१०३ -- दुस्सिक्खियस्स कम्मं, धणियं अपरिक्खिओ य सो आसी।
जेण सुहा वि णिउंत्तं, सुवीयप्पि उररे मोलुं ॥ १४७ ॥
कारावगो वा धम्माधम्मे सिप्पिएए वा अपरिक्खगो

कहसो अपरि- आसि, पच्छं भणाति ॥ १४७ ॥ अंतरा गयस्स वा इमे दोसा - सो-रे।
कवेगो आसि? - पुविहा तिविहा य तसा, भीता वाइ सराणाणि कंसेज्जा।
भा. ४१०४ -- पुल्लेज्ज तां वसणं, अंतराए य जं वसणं ॥ १४८ ॥ चत्ते। च
पुविधा जलवरा थलवरा य, तिविहा जलथलसहवारिणो य.

ओ ते भीता, "वाड"ति - खडयं देज्जा, जलयरस्स जलं सरणं, विलं
डोंगरं वा यलवरस्स, सहवरस्स आगासं, कंसेज्जा-अभिलाषसरणं वा जे-
गच्छतेत्यर्थः । तं वा साधुं अन्नं वा णोल्लेज्ज । तेसिं वा चरंताणं
अंतराडयं करेति । "जं वऽण्णं"ति - ते णस्संता जं काहिंति॥
इयार्णि अववादः -

भा.४१०५ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, अहिधारे अकोविते व अप्पज्जे । सि
जाणंते वा वि पुणो, कज्जेसु बहुप्पगारेसु ॥१४९॥
कंठा ॥१४९॥ "कज्जेसु बहुप्पगारेसु" अत्थं व्याख्या - ॥१४९॥
भा.४१०६ -- तत्थ गतो होज्ज पट्ट, ण विणा तेण वि य सिज्जते कज्जं । ते
ज संभ्रमपडिणीयमए, ओसण्णाइण्णगेलण्णे ॥१५०॥
पभूरायादि, कुलगणसंघकज्जं अग्गिमादिसंभमे पडिणीयमया वा णि
गच्छंति ओसन्नं ति - साधूणं तत्थ गमणं अविच्छं, आइण्णं ति-
साधवो तत्थेव आवासंति गिलाणस्स वा पत्थमोयणादिणिमित्तं च्छा
गच्छति ॥१५०॥ तत्थिमा जयणा -

भा.४१०७ -- तेसुं विट्ठिमबंधतो, गयं वा पडिसाहरे ।
परस्साणुवररोहेणं, देहंतो दो वि वज्जए ॥१५१॥
पट्टाणुसु पधानप्पधानेसु विट्ठिं ण वंधति, सहसा वा गयविट्ठिं - तं
x पट्ठिं पडिसाहरति, रायादि अणुयत्तिओ जोएंतो दो वि राग-
दोसे वज्जेइ ॥१५१॥

सूत्रम् - १७ -- जे भिक्खु कच्छाणि वा गहणाणि वा नूमाणि वा वणाणि
वा वणविदुग्गाणि वा पट्ठयाणि वा पट्ठयविदुग्गाणि वा चक्खु-
दंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंतं वा सातिज्जति ॥१२-१७॥

भा.४१०८ -- कच्छादी ठाणा सलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुत्ते ।
चक्खुपडियाए तेसु, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१५२॥

चक्खुदंसणपडियाए गच्छंतो चउलहं, इक्खुमादि कच्छा गहणाणि दी
काननानि दवियं वीयं, भूमं भिन्नं वणाणि उज्जाणाणि वा
एगजातीय-अणेगजाईय-रुक्खाउलं गहणं वण-विदुग्गं, एगो -

पट्ठतो बहुएहिं पठ्वतेहिं विदुग्गं, कूवो अगडो, तडाग-वह-णदी
पसिद्धा, समवृत्ता वापी, चातुरस्सा पुक्खरणी, एताओ चैव -
दीहियाओ, दीहिया सारणी वावि पुक्खरणीओ वा मंडलिसंठि-ग/उ/ट्टि
याओ, अन्नोन्नकवाडसंजुत्ताओ गुंजालिया भन्नंति । अन्ने भणंति
णिक्का अणेगभेदगता गुंजालिया, सरपंती वा, एगं महाप्रमाणं सरं सप्पगाली
ताणि चैव बहुणि पंतीठियाणि पत्तेयवाहुजुत्ताणि सरपंती ताणि चैव एग/णि
बहुणि अन्नोन्नकवाडसंजुत्ताणि सरसरपंती, तेसु गच्छंतस्स ते चैव -
दोसा, तं चैव होति वित्तियपदं ॥१५२॥

सूत्रम् - १८ -- जे भिक्खु गामाणि वा नगराणि वा सेडाणि वा कब्बडाणि
वा मंडवाणि वा दोणमुहाणि वा पट्टणाणि वा आगाराणि वा
संवाहाणि वा सन्निवेसाणि वा चक्खुदंसणपडियाए अभिसंधारेइ - रायाणि वा
अभिसंधारेंतं वा सातिज्जति ॥१२-१८॥

भा.४१०९ -- गामादी ठाणा सलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुत्ते ।
इं-इ/सुं चक्खु पडियाए तेसु, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१५३॥

वा गोणजुद्धाणि वा महिसजुद्धाणि वा सुयरजुद्धाणि चक्षुर्दंसण-
पडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंत वा सातिज्जति ॥१२-२॥

मा. ४११४ -- हयजुद्धावी ठाणा, जत्तियमेता उ आहिया सुते।

चक्षुपडियाए तेसू, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१५८॥

हयो अस्वः तेषां परस्परतो युद्धं, एवमन्येषामपि। गजादयः

प्रसिद्धा। शरीरेण विमध्यमः करटः, रक्तपादः च टकः, शिखि-वटुकः/पु

६ ध्रुमवर्णः लावकः, अहिमादी पसिद्धा, अविडयपठवडियादि-करणेहिं च्छ

७ जुद्धं। सच्चसंधिविक्खोहणं णिजुद्धं। पुठ्वं जुद्धेण जुज्जितं पच्छा संधीओ

८ विक्खोभिज्जति जत्थ तं जुद्धं णिजुद्धं ॥१२-२३॥ ६६

सूत्रम् - २४ -- जे भिक्खू उज्जुहियदठाणाणि वा हयजुहियठाणाणि वा

गयजुहियठाणाणि वा चक्षुर्दंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंत

वा सातिज्जति ॥१२-२४॥

१३. मा. ४११५ -- णिज्जुहितावि ठाणा, जत्तियमेता उ आहिया सुते।

चक्षुपडियाए तेसू, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१५९॥

उ।उ।उ गावीओ उज्जुहिताओ अहविहत्तीओ उज्जुहिज्जति, अहवा

खौडि गोसंख डि उज्जुहिगा भन्ति, गावीणं णिव्वेढणा परिमायणादि वि

नियणं णिज्जुहिगा, वधुवरपरिमायं ति मिहज्जुहिया, वम्मियगुडिपरिहिं सिधुज्जुहिगा

हतेहिं बलदरिसणा हयाणीयं, गयेहिं बलदरिसणा गयाणीयं, रहेहिं

बलदरिसणा रहाणीयं, पाइक्कबलदरिसणा पाइक्काणीयं, चउसम-पयत्तणीयं

दायो य अणियदरिसणं। चोरादि वा वज्जं णीणिज्जमाण पेहाए ॥२४॥

दंस्तणं सूत्रम् --- जे भिक्खू आघायाठाणाणि वा अक्खाइयठाणाणि वा -आघायाणि

अभिसेय
अभिसंधारं

माणुम्माणियठाणाणि वा महया हयनदटगीय-वाइयतेतीतलताल-

वुडियपडुप्पाइयदठाणाणि वा चक्षुर्दंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभि-

संधारेंत वा सातिज्जति ॥१२-२५॥

मा. ४११६ -- आघातादी ठाणा, जत्तियमेता उ आहिया सुते।

चक्षुपडियाए तेसू, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१६०॥

अक्खाणगादि आघादियं, एगस्स वलमाणं अन्तेण अणुमीयत ८

इति माणुम्माणियं जहा धन्ते कंवलसवला। अधवा माणपोताओ व्ये

कप्पा माणुम्माणियं। विज्जाविपरिहिं उरसादी णमिज्जंतीति गेम्मं, अधवा ण/ण-

णम्मं णदटं सिक्खाविज्जंतस्स अंगाणि णमिज्जंति। गहियं कव्वा गिहिया

७ अथवा वत्थपुप्फवुम्मादि-या भज्जं रुक्खादिभंगो दव्वविभागो वा।

८ कलहो वातिगो जहा सिधवीणं रायादीयं वुग्गहो। पासा आदी या

९ ज्ञया, सपादिसु अणगविहा जणावावा ॥१२-२५॥ १० (जेवकम्माणि वा) ११

सूत्रम् - जे भिक्खू कटठकम्माणि वा चित्तकम्माणि वा पोत्थकम्माणि

अथवा
माणुम्माणि

वा दंतकम्माणि वा मणिकम्माणि वा सेलकम्माणि वा गंठिमाणि

वा वेढिमाणि वा पूरिमाणि वा संघातिमाणि वा पत्तच्छेज्जाणि

वा ताहीणि वा वेहिमाणि वा चक्षुर्दंसणपडियाए अभिसंधारेइ विविहादि

अभिसंधारेंत वा सातिज्जति ॥१२-२६॥

मा. ४११७ - कटठकम्मादि ठाणा, जत्तियमेता उ आहिया सुते।

चक्षुपडियाए तेसू, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१६१॥

कटठकम्मां कोटिटमावि, पुस्तकेषु च वस्त्रेषु वा पोत्थं, x

मु चित्तलेपा प्रसिद्धा, पूयादिसु पुष्कमालादिसु गंठिमं जहा आपंदपुरे
 १ कं तु कादिसु कह- पुष्कपूरगादिवेडिमं प्रतिमापूरिमं, सत्तु कं तु कादिसु कृतं बं धिसु वा
 २ सत्तु वा, इत्यसि, संघाडिमं, महदाख्यानकं वा, महत-हतं अहवा महता शब्देन वादि-
 ३ वा अत्रमाहंतं वाइता तंती अन्यद्वा किंचित् हत्यत लाणं तालो कंडादि, यि/छा/ कंडं चरि
 दाओ/मुतिप्रगस्त वादित्रसमुदयो हटिः, जस्स मुतिंगस्स घणसदसारिच्छो सद्धो सो -
 ४ तु/ता घणमुहंगो पडुणा सहेण वाइतो सत्त्वे एवे न्द्वयार्थः चक्षुः ॥१६॥
 सूत्रम् - २७ -- जे भिक्खु डिंवाणि वा डहराणि वा साराणि वा वेराणि
 ५ वा महाजुद्धाणि वा महासंगमाणि वा कलहाणि वा बोलाणि वा
 चक्खुदंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंतं वा सातिज्जति ॥१२-२७॥ रें
 "जे भिक्खु इत्थीणि वा" इत्यादि --

भा. ४११८ - इत्थीमादी ठाणा, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते।
 ६ चक्खुपडियाए तेसु, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१६२॥
 भा. ४११९ - आसयंतं सत्था-वत्थाणि अचंठति अहवा अस्मावन्ति भुंजंती - ज्ञातं
 भौमाण/ति त्वर्थः चोदमाणा गैडुगादिसु रमंते मज्जपानशंदोलगादिसु ललंते - द्य
 ७ जलमध्यं क्रीडा नष्टमृतादिसु कंदणा मोहनोद्भवकारिका क्रिया - द्य
 जमंसे मोहणा मेहुणासेवणंता, सेसपदा गंधपसिद्धा।

सूत्रम् - १२-२८ -- जे भिक्खु विरूवूवेसु महस्सवेसु इत्थीणि वा पुरिसाणि वा
 ८ थेराणि वा मज्झिमाणि वा डहराणि वा अणलंकियाणि वा -
 सुअलंकियाणि वा गायंताणि वा दायंताणि वा नचवंताणि वा -
 हसंताणि वा रमंताणि वा मोहंताणि वा विरलं असणं वा पाणं
 वा साइमं वा साइमं वा परिभायंताणि वा परिभुंजंताणि वा -
 चक्खुदंसणपडियाए अभिसंधारेइ अभिसंधारेंतं वा सातिज्जति ॥१२-२८॥

भा. ४११९ -- विरूवूवादिठाणा, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते।
 ९ चक्खुपडियाए तेसु, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१६२॥
 अणेरूवा विरूवूवा महंता महा महा-महा, जत्थ महे वहु
 १० रयो जहा भंसुल्लाए, अहवा जत्थ महे वहु वहु-रया मिलंति जहा
 सरक्खा सो वुहरयो भण्णति। तालायरवहला वडुण्डा गलागलपुत्त-ण
 ११ पुज्जे वेगसंभगा य वहुसडा अठवत्तासिणो वहुगा जत्थ महे मीलंति च
 सो वहुमिलक्खु महो, ते य मिलक्खु दग्गमीलादि॥ द्रमिडादि

+ नास्तीदं सूत्रम् वृणो।

१ सूत्रपुस्तकादर्थेषु नेदं सूत्रम्, किन्तु अष्टाविंशतितमसूत्र-
 अन्तर्गतमाभाति। वृण्यमिप्रायेण अष्टाविंशतितमं सूत्रमिदं विभज्यते
 जे भिक्खु इत्थीणि वा पुरिसाणि वा थेराणि वा -
 मज्झिमाणि वा डहराणि वा अलंकियाणि वा सुअलंकिया वा
 (जाव) सातिज्जति ॥

२ अस्य पश्चादभाष्ये "समवापादी ठाणा" इति सूत्र-
 प्रमोत्पादकं गाथाधपादं लिखितमस्ति - यि प्रती तु नास्ति।

३ "जे भिक्खु विरूवूवाणि वा" इत्यादि। इति वृणो।

जे भिक्खु विरूवूवणाणि महम्महाणि जं जहा वहुस्सवेसु वहुणवाणि वहुसदाणि
 वहुमिलक्खुणि चक्खुदंसणपरिणाय गच्छन्ति वा सातिज्जति ।

सूत्रम् - २९ -- जे भिक्खू इहलोइएसु वा रूवेसु परलोइएसु वा रूवेसु विटठेसु
वा रूवेसु अविटठेसु वा रूवेसु सुएसु वा रूवेसु अयुएसु वा रूवेसु -
विन्नाएसु वा रूवेसु अविन्नाएसु वा रूवेसु सज्जइ रज्जइ गिज्जइ -
अज्झोयज्जइ सज्जंतं रज्जंतं गिज्जंतं अज्झोवज्जंतं वा सातिज्जति ।
॥ १२-२९॥

भा. ४१२० -- इहलोगादी ठाणा, जतियमेता य आहियासुते ।

तत्सु। सुं चक्खुपडियाए तेसु, ते दोसा तं च वितियपदं ॥ १६४॥ ×

ग इहलोइया मणुस्सा, परलोइया-हयगयादि पुच्चं पच्चक्खं दी
विटठा, अविटठा देवादी, मणुण्णा जे इटठा, अभणुण्णा जे
अणिटठा, सज्जणादी पवा एगटिठया, अहवा आसेवणभावे सज्जणता
मणसा पीतिगमणं रज्जणता, सदोसुवल्ले वि अविरमो गेधी, -
अगम्ममणसासेवणे वि अज्जुववातो ॥ १६३॥

सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खू पढमाए पोरिसीए असणं वा पाणं वा साइमं वा
साइमं वा पडिग्गाहेत्ता पच्छिमं पोरिसिं उवाइणावेइ उवाइणावेंतं
वा सातिज्जति ॥ १२-३०॥

भा. ४१२१ -- पुठ्याए भत्तपाणं, धेत्तुणं जे उवादिणे चरिमं ।

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥ १६५॥

दिवसस्स पढमपोरिसीए भत्तपाणं धेत्तुं चरिमं ति चउत्थ-
पोरिसी तं जो संपावेति तस्स चउलहुं आणादिया य दोसा ।
आहच्च-कदाचित् कालप्पमाणं अभिहितं जं तस्स अतिककमणं तं का
उवातिणावितं भन्नति, सिया अवधारणे भुंजंतस्स वि चउलहुं,
जिणक्कप्पयस्स अतिककमणे भुंजणे य चउगुरुं, विटठु ताव चउत्थ- का
पोरिसी, पढमातो वीया चरिमा, वितियाओ ततिया चरिमा,
उ ततियाओ चउत्थी चरिमा ॥ १६५॥ एवं पुठ्वा वि भाणियव्वा,
जतो भन्नति --

भा. ४१२२ -- वितियातो पढम पुठ्वा, उवादिणे चउगुरुं च आणादी । उ
दोसा संवय संस-त्त दीहसाणे य गोणे य ॥ १६६॥

वितियपोरिसिं पडुच्च पढमा पुठ्वा भन्नति, ततियं
पडुच्च वितिया पुठ्वा, चउत्थस्स ततिया पुठ्वा । एवं जत्थ -
गहणं तत्थेय भुंजियव्वं, जो अतिककामेति तस्स चउगुरुं चउलहुं - ×
आणादिया य दोसा, इमे य संवयाइय ॥ १६६॥ संवया संवया संसत्तरय च
व्याख्या

भा. ४१२३ -- अणि गिलाणुच्चारे, अब्बुट्ठाणे पाणे पाहुणे निरोहे य । ण
सज्झायविणयकाइय, पयलंतपलोट्टणे पाणा ॥ १६७॥

ग. १६६ "संवयसंसतस्स" व्याख्या --

भा ४१२४ -- निस्संवया उ समणा संवयी गिही तु होंति धारेंता । इय
संसत्तअणुवभोगा, दुक्खं च विगिंचित्तुं होति ॥ १६८॥ अणे। ही
गृहीत्वा धरणप्रसंगे संवयस्तत्र गृहीवदभवति, विरं च -

अच्छंतं संसज्जति, संसत्तं च दुक्खं विगिंचिज्जति, परिठावेंतस्स दु-
य विराधणादिणिष्कण्णं, भारविद्या-वडो दीहसाणेहिं -

१ दि।

१ नेयं वृणौ गाथा ।

डसिज्जति गोणेण वा आहन्मति, एत्थ आयविराहणाणिप्फण्णं -
चउगुरुं। अह तब्भया णिक्खवति तो चउलहुं। परितावणादी जाव
चरिमं येयठवं। आउलभावेभाणभेदं करेज्ज। तप्पडिवंधे अगणीणा वाअं | जि
डज्जति उयकरणं वा, जं च उवधिया विणा पावति। गिलाणवेया-
यच्चं कातुं ण तरति उच्चत्तणादीयं अकीरंते य परितावणादियं। अह दि
णिक्खवति तो णिक्खवणदोसा। उच्चारपासवणमत्तं कं परिटठ-
वेनु धरेतु वा, गुरु पाहुणस्स वा अबुदुठ्ठाणं ण करेति। अह करेति
तो वियावडो भाणभेदं करेज्ज भरियभायणधरणे गातणिरौधो - धे
असमाधी सज्जायं ण पटठवेति, आयरियादीण विणयं ण करेति,
काइयणिरौधो अह गहितेण दोसरित्ति उड्डाहो, उंयंत स्स वा
पलोटेज्ज तत्थ पाणविराहणा हवेज्ज ॥१६७-६८॥

मा.४१२५ -- एमेव सेसएसु वि, एगतरविराहणा उभयतो वा।

असमाहि विणयहाणी, तप्पच्चयणिज्जराए य ॥१६९॥

गा.१६६ दि "दीहसाणादीएसु दारेसुजहा संयसंसत्ता तहा सपायच्छित्ता
भाणियठ्वा। साधुस्स भायणस्स वा उभयतो वा, अहवा "एगतरस्स" युगत्स्से
त्ति - आयसंजमउभयविराधणा वा भारदक्रमणे असमाधी गुरुमादीण
x य विणयहाणिं करेज्ज, अकुरंतो स णिज्जरालामं ण लभेज्ज ॥१६९॥ अकुरंतो य

मा.४१२६ -- पच्छित्तपपूर्वणया, एतेसिं ठवैतए य जे दोसा।

१ तेसु ठवैतस्स ठा ॥ गृहियकरणे य दोसा, दोसा य परिटठवैतस्स ॥१७०॥

१ तेसु ठवैतस्स ठा ॥ वणि जे दोसा ॥ (सा.) सव्वेसु संवयादीसु पच्छित्तपपूर्वणा कायड्वा। ठवैतस्स ठवणा-

परा दोसा। गहितेण किच्चाइं करंतस्स भायणभेदादि दोसा। पयलंत-
परिटठवैतस्स अतरादिया दोसा ॥१७०॥ या

अतो जम्हा धरिते एत्तिया दोसा --

अज्जं

मा.४१२७ -- तम्हा उ जहिं गहियं, तहिं भुंज्जे वज्जिया भवे दोसा। हिं
एवं सोहि ण विज्जति, गहणे वि य पावते वित्तियं ॥१७१॥ ओ
जहिं चेव पोरिसीए गहियं तहिं चेव भोत्तवं। एवं भणिते
चोदगाह -- "तुज्झं सोधी णत्थि जतो गहणे चेव वित्तिया पोरिसीअं
पावइ" ॥१७१॥ एवं नोदगे भणिते गुरू भणति -- अण

मा.४१२८ -- एवं ता जिणकप्पे, गच्छम्मि चउत्थियाए जे दोसा।

इतरासु किं न होति, दव्वे सेसम्मि जयणाए ॥१७२॥ किणु-कण्ण

एयं जिणकप्पियाणं भणियं, गच्छवासीए पढमाए गहियं

पावेति/इ यदि चरिमं संपावति तो संवयादीया सज्जे दोसा संभवति। पुणो
चोदगो भणति - "वित्तियततियासु धरिज्जंते असमादी दव्वे तुच्चेव ते
संसत्तावी दोसा किं ण भवति ? आयस्सिणे भणति - दव्वे -
जिमियसेसम्मि उद्धरिए अणुद्धरिए वा कारणे धरिज्जंते जयणाए - अ/व्य
धरिज्जति, जयणाए धरंतस्स जदि दोसा भवति तहायि सुज्जति, अ/वि
आगमप्रामाण्यात् ॥१७२॥ अतिरिज्जगहणे इमं कारणं --

मा.४१२९ -- पडिलाहणा बहुविहा, पढमाए कता विणासिमविणासी। मे

तत्थ विणासिं भुंजेऽजिअपरिण्णे य इतरं पि ॥१७३॥ र्सी

अभिगमसद्वहेण दाणसद्वहेण वा अन्तरं पगते बहणा बहु- त
विधेण भवसमोज्जेण पडिलाभणा कया पढमाए पोरिसीए, तं च

उसिलोदगं दठवं दुवियं - विणासि खीरादियं, अविपासि शोधणं गेह - अ

सज्जगादी। णमोक्कारपोरिसिक्ता विणासि दव्वं पुंजति। सेस-
साधूणं जति अजिन्ने परिण्णि वा अपत्तट्ठी वा अधवा तीए - ण्णी
विगतीए पच्चक्खाणं कयं तो इयुरं पि - अविणासि दव्वं सव्वं - द
पुंजति ॥१७३॥

अस्यैवार्थस्य व्याख्या -

जति पोरिसिक्ता तं, गमेति तो सेसगाण ण विसज्जे।

अगमित्ताऽजिण्णे वा, धरेति तं मत्तगादीसुं ॥१७४॥

सेसा पुरिमहिदया, तं तेसिं ण दिज्जति, जदि णमोक्का-

रइत्ता सव्वं ण गमेति सव्वेसिं अजिन्ने वा ताहे तं मत्तगादिसु -

छोढुं धरेति ण दोसो ॥१७५॥ अहवा इमेण कारणेण धरिज्जेज्ज-

मा.४१३० तं काउ कोति ण तरति, गिलाणमादीण धेनु पुव्वण्हे। चेतमुव्वते

नाउं व वहुं वितरति, जहा समाहिं चरिमवज्जं ॥१७५॥

परिमोत्तं तं असणादियं पेसेलं पुंत्तं गिलाणवेयावच्चं उव्वत्तादि काउं
तरति, वहुं पुरिटठावणियं लद्धं, सव्वेणं च भोजुकामा ताहे चरिमं चेतुं

पोरिसिं वज्जेत्ता वितितयततियाए य गुरू "वितरंति" - धरणमु- ननु .
जानंतीत्यर्थः ॥१७५॥ तस्मि धरिज्जंते संसज्जणभया इमा विही -

मा.४१३१ -- संसज्जिमेसु छुब्भति, गुलादि लेवाइ इतर लोणादी। ड/णम्मि-णार्ह/

जे जं च गमिस्संति पुणो, एमेव य भुत्सेसे वि ॥१७६॥ स्ते

लेवाडे गुलो छुब्भति, अलेवाडे लोणं, " जं च गमिस्संति पुणो" मे

- वितितयततियवाराए पुंजंता पिट्ठवेहिंति तस्मि एसा विही, ठ/हि
विइयतइयवारासु भुत्सेसुद्धरिए संसज्जणभया एसेव लोणगुलादिया -
विधी - ॥१७६॥ एवमुक्ते पुनरप्याह चोदकः-

मा.४१३२ -- चोदेति धरिज्जंते, जे दोसा गिण्हमाणे किं न सिया। जरू

उस्सग्गवीसमंते, उब्भामादी उदिवस्संते ॥१७७॥ स्ते

जहा धरणे दोसा तहा गेण्हणे वि साणगेणमादीया अणेग-

विधा दोसा, काउस्सग्गकरणकाले वि दोसा, वीसमंतस्स वि ते

मे दोसा, उब्भामागो भिक्खायरियगते उदिविस्सवंतस्स ते वेव मयंत
दोसा ॥१७७॥

मा.४१३३ -- एवं अवायदंसी, धूले वि कहं ण पासह अवाए।

हंदि हु णिरंतरो यं, भारितो लोगो अवायाणं ॥१७८॥

जंते स एव चोदगो भणति - धरिज्जंते, तुब्भे एवं अवाए पेक्खह दे

भिक्खादि अहणे गोणादिए धूले अवाए कहं ण पेक्खह, हंदीत्या-

मंत्रणे प्रत्यक्षभावदर्शने वा, अणेगावातभरियं लोयं पश्य इत्यर्थः।

॥१७८॥ कहं ? उच्यते --

मा.४१३४ -- भिक्खातिवियारगते, दोसा पडिणीयसाणमादीया। रि।त्तो।रि

उप्पज्जंते जम्हा, न हु लब्भा फंदितुं एवं ॥१७९॥ यं

कंठा ॥१७८॥ चोदक एवाह --

मा.४१३५ -- अहवा आहारादी, न वेव सययं हवंति घेतव्वा।

नेवाहारेयव्वं, तो दोसा वज्जिता होति ॥१८०॥

सततं णाहारेयव्वं, चउत्थउट्ठादिकाउं सव्वहा असतो

हा आधारेज्ज, अहवा सव्वहा अणाहारैतेण अवाया वज्जिया भवंति।

॥१८०॥ आयरिओ भणति --

- भा. ४१३६ - भण्णति सज्जमसज्जं, कज्जं सज्जं तु साहए मइमं ।
अविसज्जं, साहेतो, किलिस्सति न तं च साहेइ ॥१८१॥
कज्जं दुविहं - साध्यमसाध्यं च, सज्जं पयोगसा साधेतो ण
किलिस्सति साहेति य कज्जं । असज्जं साधेतो किलिस्सति ण य तं
च कज्जं साधेति, मृत्पिण्डपटादि साधनवत् ॥१८१॥ इ
- भा. ४१३७ -- जदि एतविप्पहूणा, तवनिमगुणा भवे निरवसेसा ।
आहारमादियाणं, को नाम परिग्गहं कुज्जा ॥१८२॥
कंठा ॥१८१॥
- भा. ४१३८ -- मोक्खपसाहणहेउं, णाणावी तप्पसाहणे देहो ।
देहट्ठा आहारो, तेण तु कालो अणुण्णातो ॥१८३॥
मोक्खहेउं णाणदंसणवरणा, तेसिं णाणादियाण पसाहणे देहो,
इच्छिज्जइ । देहधारणट्ठा आहारो इच्छिज्जति । तस्स य आहारस्स
गहणे ध रणे य कालो अणुण्णातो ॥१८३॥
- भा. ४१३९ -- काले उ अणुण्णाते, जइ वि ह्व लग्गेज्ज तेहि दोसेहिं । ते/तो/हिं
सुद्धो उवातिणिंतो, लग्गतिउं विवज्जए परेण ॥१८४॥ णं
कालो अणुण्णातो, आदिल्ला तिन्नि पहरा वीयाइ वा बितियादि
पहरा तित्ति, तम्मि अणुन्नाए काले जति वि दोसेहिं पुसिज्जइ तथावि
अपच्छिती, अणुण्णातकालातो परेण अतिकामेतो असंतेहिं वि -
दोसेहिं सपच्छिती भवति ॥१८४॥
- भा. ४१४० -- पढमाए गिप्पिहज्जं, पच्छिमपोरिसि उवातेणे जो उ । नि
ते चेव तत्थ दोसा, वितियाए जे भणितपुब्बिं । १८५॥
पढमपोरिसिगहियं वितियं पोरिसिं उवाइणावैतस्स जे पुब्बं
दोसा भणिया ते चेव दोसा पढमगहियं चउत्थपोरिसिं उवाइणा-
मितं वैतस्स । तं उवाइणावियं परिट्ठविता असंयंतो अन्नं येउं भुंजति चे
काले पट्ठप्पंते । अध कालो ण पट्ठप्पति तो तं चेव जयणाए भुंजेति । ज
जयणा पणगपरिहाणीए । अन्नं अलब्भंते पट्ठप्पंते वि काले तस्सेव - त्ते
परिभोगः ॥१८५॥ इमे अतिकामकारणा --
- भा. ४१४१ -- अहंउवातिणावित् वितिगिंचणपरिन्नसंयंतम्मि । इणे विय/५
अणस्स गेहणं भुंजणं च जतणाए तस्सेव ॥१८६॥
- भा. ४१४२ -- सज्जालेवणसिठ्ठवण, भायणपरिकम्मसद्धरातीहिं । इ
सहस अणाभोगेणं, उवातितं भोज्ज जा चरिमं ॥१८७॥ हे
सज्जाए अतिउवयोगा विस्सरियं, एवं लेवपरिकम्मणं -
करंतस्स, उवधिसिठ्ठवणं, आलजालं अणे गविहोइ सदेसकहं तेसिं ज्जा
दूरं, एतेष्वेव उयग्रस्य सहसात्कारो अत्यंतविस्मृतिरनाभोगो ।
वितियपदे इमेहिं कारणेहिं उवातिणाविज्जउ, उवातिणावितं चेज्ज
वा भुंजेज्ज ॥१८७॥
- भा. ४१४३ -- भयगेलण्णद्वाणे, दुब्बिभक्खतवस्सिकारणज्जाए ।
कप्पति अतिकामेउं, कालमणुण्णातु आहारो ॥१८८॥ क/य

बोहिगादिमण्णस्संतो लुक्को वा णिब्भयं जाव भवति ताव
धरेति गिलाणवेयावच्चं करंतो अद्धाने वा सत्यवसगो दुब्भिवसे वा
गा.१८८ वहु अडंतो । १८८॥ त-वस्से ति अस्य ठ्याख्या --

भा.४१४४ -- संखुण्णतो तवस्सी, एगदठाणम्मि न तरती भोउं । णं
तं च पढमाए लब्भति, सेसासु य डुल्लभं होति ॥१८९॥

विकिट्ठे तवे कते तवस्सिणा संखुत्ता अंतो पढमपोरिसिगहिय णो/त्ता
सव्वं ण तरति भोउं, असमाही वा भवति, उस्सूरे य अन्नं ण
गा.१८८ लब्भेति ताहे तं चेव धरेइ जाव चरिमं, भुंजति य ॥ "कारण जाते" ति अस्से
अस्य ठ्याख्या - कुलादिकज्जेहिं वावडो धरेति भुंजति वा ॥१८९॥

भा.४१४५ -- आहारो व दवं वा, पढमागहितं तु सेसिगाडुल्लं । भस्सं
अतरंतवस्सीणं, बालादीणं च पाओग्गं ॥१९०॥ उ

अतरंतादियाण अट्ठा धरेति जाव चरिमा, एवमादिपहिं
कारणेहिं कप्पति अतिक्कमेरं कालमणुण्णातो, तो परेण आहारेतुं का/त्ता

वा च कप्पतीत्यर्थः ॥१९०॥ गा.३३

सूत्रम् -३१ -- जे भिक्खु परं अद्दजोयणमेराओ असणं वा पाणं वा साइमं उ/परेण
वा साइमं वा उवातिणावेइ उवातिणावेतं वा सातिज्जति ॥१२-३१

भा.४१४६ -- परमद्वजोयणातो, असणादी जे उवातिणे भिक्खु ।

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥१९१॥

दुगाउयं अद्दजोयणं, जो तओ सेत्तप्पमाणाओ परेण असणाइ तात्ते
संकामेइ तस्स चउल्लं आणादिया य दोसा ॥१९१॥ आचार्य -
निश्चयोत्सर्गमाह --

भा.४१४७ -- परमद्वजोयणातो, उज्जाणपरेण चउगुहू होंति ।

आणादिणो यं दोसा, विराधणा संजमाताए ॥१९२॥

रुं अचउतु ता परमद्वजोयणं, अग्गुज्जाणा परेणं जो उवाइणावेति ण
तस्स चउगुहू आणादिया य दोसा आयसंजमविराधणा य दुविधा
भवति ॥१९२॥ सा इमा --

भा.४१४८ -- भारेण वेयणाए, न पेहए खाणुमाइ अहिघातो । ती/मि/ते
इरियापगलियतेण-भायणभेदेण छक्काया ॥१९३॥ दे य ।

हं भारक्कंतो वेयणाभिभूतो खाणुमादी ण पेसति, अस्सादीहिं कख/

स्त्रीणञलस्स वा अभिन्नइ, अधवर भारक्कंतो अणुवउत्तो वडसालादिणा सिरंति
घटिटज्जइ, इरियं वा ण विसोधेति, दूरवहणेण पगलिते पुडवादि णं
विराधणा, तेणेहिं वा समुदेसो हरिज्जति, सुहापिवासत्तस्स भायणं
भिज्जेज्ज, तत्थ छक्कायविराधणासंभवो, भायणभेदे अप्पणो परस्स-
य हाणी, जे दोसा तमावज्जतिसव्वं ॥१९३॥ र्त्तम्

चोदगाह --

भा.४१४९ -- उज्जाणा अररेणं, तहियं किं ते ण जायते दोसा ।

परिहरिता ते दोसा, जति वि तहिं सेत्तमावज्जे ॥१९४॥

पुठवद्धं कंठं । आचार्याह पच्छदं - अणुत्ताए सेते जदि दोसे त-

ह/सा आवज्जति तदावि णिहोसो ॥१९४॥ चोदकाह --

भा.४१५० -- एवं सुतं अफलं, सुतणिवातो इमो उ जिणकप्पे ।

गच्छम्मि अद्दजोयण, केत्तिं ची कारणे तं तु ॥१९५॥

उज्जाणादिवक्कमे जदि भारादिए दोसे भणह तो "परम-

द्वजोयणातो" त्ति जं सुत्तं एयं णिरत्थयं, कहं भवतु। आयरिओ -
भणति - "जं अग्गुज्जाणं पातिक्कमुत्ति" इमो सुत्तत्थो जणिकप्पो, मे/यि
"जो पुण अद्वजोयणमेर" त्ति सुत्तत्थो एवं गच्छवासिणाणे, केई पुण - तं/
आयरिया भणंति - जहा गच्छवासीणं वि उस्सग्गेणमग्गुज्जाणं - उ
५ अववादेण पातिक्कमयंति कारणे अद्वजोयणं। एवं अववादिंयं सुत्तं, अववादाव- का
वादेण वा अंतरपल्लियातो वा परतो वा दूरतो वि आणंति ॥१९५॥ दूरत
जतो भण्णति -

भा.४१५१ -- सखेत्तं जइ ण लब्भति, तत्तो दूरे वि कारणे जतती। यत्ति
गिहिणी वि चिंतणमणा, गतम्मि गच्छे किमं पुण ॥१९६॥

स-सं/इ/सखेत्तं अह अंतरपल्लियाओ जदा सेत्ते ण लब्भति तदा कारणे
दूरातो वि आणंति, उस्सग्गेण गच्छवासी अद्वजोयणातो आणंति।

लो-ण/ सग्गामे ण हिंडंति। किं कारणं ? भन्नति - जइ ताव गिहिणी
कयविक्कयसंपउत्ता अणागयमत्थं चैत्तेउं घतगुलक्कडुमंडलवणतंडुलादी -
५ गागमण ठवैति, अब्भरहियपाहुण्टठा गच्छे किमं पुण जेसिं कयविक्कयो उं
संचयो य णत्थि तेहिं सखेत्तं रक्खियव्वं ॥१९६॥ इमो विधी --

भा.४१५२ -- संघाडेगो ठवणा, फुल्ले सुसेसु वालवुड्ढादी। उ/
तरुणा बाहिरगामे, पुच्छा नातं अगारीए ॥१९७॥

सग्गामे जे सदुदादी ठवणकुला तेसु गुल्लसंघाडो एक्को हिंडति, दि
जाणि सग्गामे सेसाणि कुलाणि तेसु वालवुड्ढसेहअसुद्धमादी हिंडंति।
पुच्छति - " किं आयेण सेत्तं पडिलेहिहुं रक्खह, बाहिरगामे -
हिंडह ?" एत्थ आयरिया अगारिविदठंतं करंति ॥१९७॥

भा.४१५३ -- परिमितभत्तगदाणे, पेहादवहरति थोवथोवं तु।

पाहुणवियालआगम, विसण्णआसासणुं दाणं ॥१९८॥ णा

५ घयगुल एगो कियणवणिओ अगारीए अविस्संतो तंडुललवणक्कडुमंडा- आ
दियं दिवसपरिठवयं परिमितं देति, आवणातो घरे ण किंचि - च्च/
दुदे तंडुलादि धुरेति, अगारिए चिंता, - "जदि एयस्स अब्भरहियो -
मित्तो. अन्नो वा पदोसादी अवेलाए आग मित्संति तो किं

ततो सा ५ दाहं ?" अप्पणो बुद्धिपुठ्वेण वणियस्स अजाणतो पेहतंडुलादियाण गच्छं
थोवंथोवं फेडेति, कालेण वहु सुसंपण्णं, जणया तस्स मित्तो पदोस- मुस्सण
काले आगतो। आवणं आरक्खियमया गंतुं ण सक्केति। वणियस्स
चिंता जाया, विसण्णो कहमेतस्स भत्तं दाहामि त्ति, अगारी - आ
वणियस्स मणोगतं भावं जाणित्ता भजति - मा विसादं करेहि,
सव्वं से करेमि, तीए अब्भंगादिणा पहायेउं दिसिदुठमाहारेण - ण/हु
भुंजाविओ, दुदठो मित्तो, पभाए पुणो जेगं नतो। वणिओ वि
दुदठो, भारियं भणति - अहं ते परिमियं देहि, कतो एतं त्ति, मोत्ति
तीए सव्वं कहियं, दुदठेण वणिएण एसा घरविंति य "चि सव्वो
घरसारो समप्पिओ ॥१९८॥

भा.४१५४ -- एवं पीत्तिविहड्ढी, विवरीतं जेण होइ विदठंतो। त्ति/अज्जेण
लोउत्तरे विसेसो, असंचया जेण समणा उ ॥१९९॥

एवं कीरंते मित्ताण परोप्परं पीत्तिविहड्ढी भवति। वित्तिय- यद्दि
विदठंतो एयस्सेव विवरीतो कायठवो, तत्थ पेहच्छेदो भवति।
इहं पि लोउत्तरे जेण असंचया समणा तेण विसेसेण सेतं वड्ढावेयव्वं। दू

॥१९९॥ सेते य वड्डाविते य इमो गुणो --

भा.४१५५ -- जणलावो परग्गामे, हिंडंताणं तु वसहि इह गामे। मो ॥३॥
हिंदिउं देज्जह वालादीणं, कारणजाते य सुलभं तु ॥२००॥

जणो अप्पणो अप्पणो घरेसु गाममज्जे वा मिलिय आलावं
करेति - इमे तवस्सिणो अन्नगामे भिक्खं हिंडितुं इह भुंजति वसंति मं
जे वा परहिंसु। इत्थियाओ भणंति - इह गामे वालादी हिंडंति घरेसु य/उ
स तेसिं आवरेण अवसेसं देज्जह, पाहुणगादिकारणजाते जति देसकाले
अदेसकाले वा हिंडंति तो सुलभं भवइ ॥२००॥

भा.४१५६ -- पाहुणवसेसदाणे, णिज्जरकित्ति य इहर विवरीयं।
पुत्थिं चमढणसिग्गा, ण देंति संतं पि कज्जेसु ॥२०१॥

सतिरेरे पाहुणगस्स य विसेसुआयरेण भत्तपाणे दिज्जमाणे परलोए -
णिज्जरा इहलोए कित्ति पीतिवड्डा परोपकारिया य कता भवति। सी/प्य
इहरह ति - पाहुणगस्स अकीरंते एयं चेव विवरीयं भवइ। ठवणकुला
य पुत्थं अट्ठाविया, सग्गामे वा दिणे दिणे हिंडंतेहिं चमढिया
संता "सिग्गा" - श्रान्ता संतं पि दव्वं पुरेसु उप्पन्ते पाहुणगा- चि
युण व कज्जे ण देंति, तम्हा दोसदरिस्सणातो सखेतं ठवणकुला वा -
वड्डा ठावेयव्वा ॥२००॥ इमो य गुणो --

भा.४१५७ -- वीरीए दिट्ठंत, गच्छे वायामिहं च पइरिक्कं। के।अ।सी।कज्जे

गा.२१५ केइ पुण तत्थ भुंजण, आणग्गहे जे भणियदोसा ॥२०२॥ यणे

गा.२०२ "वीरी दिट्ठंत"स्स इमं वक्खाणं -- रि

भा.४१५८ -- गामब्भासे वदरी, निस्संदं कडुफला य बुज्जा य। द। कडुफला
ए पक्कामालसडिंभा, सायंतियरे गता दूरं ॥२०३॥

निस्सं/ण गामब्भासे वदरी, सा गामणी संवपाणिणं संवडिडयकडुग- ता/
फला, अन्नं च बुज्जत्तणो सुहारोहा, तत्थ फला केइ पक्का केइ
आमा, अहवा "पक्कामंति - मंदपक्का, तत्थ जे आलसिया चेडयां
ते अपज्जत्ति ए सायंति, इयरे पुण जे आलसिया ण भवंति ते दूरं
गंतुं महावदरीवणेषु परिपागपक्के पज्जत्ति ए सायंति ॥२०२॥ किं च- कं

भा.४१५९ -- सिग्घयरं आगमणं, तेसिं ण्णेसिं च देंति सयमेव।

१ एवमेव तु एमेव उ साइति एवमिहयं, आयपरसुहावहा तरुणो ॥२०४॥
२ हियावहा (सी.) जाव ते आलसिया ताव कडुगफला वदरीए किलिस्समाणा ए

अच्छंति ताव ते दूरगामी सयं पज्जतीए साइता भरियभाराए - मसय
आगंतुं तेसिं आलसियाणं ण्णेसिं च घरे ठियाणं पज्जतीए देंति, रट्ठि
पुणो य अप्पणा सायंति, एवं इहं पि गच्छवासे तरुणभिक्खू वीरि-
यसंपन्ना उच्छाहमंता बाहिरग्गामे हिंडंता आयपरसुहावहा भवंति
॥२०४॥ कहं ? उच्यते --

भा.४१६० -- खीरवहीमादीण य लामो सिग्घतरपढमपतिरिक्के। दिया
मादी उग्गमदोसा वि जढा, भवंति अणुकेपिता वितरे ॥२०५॥ ×/इ

दिट्ठंताणुदो गाहत्यो उवसंघारेयवो, सिग्घतरं आगमणं,
"पढम"ति - पढमालियं करेति, पढमतरं वा आगच्छंति, अन्न-
साधुविरहियं पइरिक्कं, वड्ड साधुअभावो, उग्गमदोसा जढा,
"इतर"ति - बालवुड्डादि अच्छंता ॥२०५॥ चोदगाह - ति

भा. ४१६१ -- उज्जाणातो परेणं, उवातिपं तम्मि पुव्वु जे भणिया। उ
भारादीया दोसा, ते वेव इहं तु सविसेसा ॥२०६॥
चोदको भणति - उज्जाणातिक्कमे भारादिया दोसा भणिया,
ते वेव अद्वजोयणमेरातिक्कमे सेतवहुत्तणओ सविसेसतरा दोसा भवन्ति,
तम्हा दोसवरिसणातो आहारणिमित्तं मा वेव अइतु ॥२०६॥ ए
आचार्याहि --

भा. ४१६२ -- तम्हा उ ण गंतव्वं, न हि भोत्तव्वं ण वा वि भोत्तव्वं । भो/यानि
इहरा भेदे दोसा, इति उदिते चोदगं भणति ॥२०७॥ अन्ति

भा. ४१६३ -- जति एयविप्पहणा, तव नियमगुणा भवे निरवसेसा।

आवी गइछे गा.

१८२

आहारमादियाणं, को नाम परिग्गहं कुज्जा ॥२०८॥

जति विणा आहारेण तवादि गुणा णिरवेसेसा हवेज्ज तो व
आहारादियाण धम्मोवग्गहकरणदव्वाण को गहणं कुज्जा ॥२०८॥

भा. २०२ " गच्छे वायामिहं व पइरिक्कं "ति अय्य व्याख्या - पंच

भा. ४१६४ -- एवं उग्गमदोसा, वि जहा पइरिक्कता अणोमाणं।
मोहतिगिच्छा य कया, विरियाचारो य अनुविण्णो ॥२०९॥ तो
पुत्तव्वं कंठं। गच्छे एसा वेव सामाचारी गणधरभणिता।

तरुणभिक्षुहिं य मोहतिगिच्छणिमित्तं वायामो कतो भवति। तस्स
अंतस्स य पइरिक्कं चसद्धाओ इहं पि पइरिक्कं, वीरियं च ण
गूहियं भवति तम्हा गंतव्वं ॥२०९॥ चोदकाह - "गम्मत्तु, तत्थेव
दि समुद्दिंसु, जे आणयणे दोसा भारदेवपातिया ते परिहरिता भवन्ति,
तम्हा तहिं वेव भुंजंतु। आयरिओ आह -

भा. ४१६५ -- जति ताव लोत्थिगुरुस्स लुद्धो सागारिए पुढविमादी।

हुरति य आणयणे परिहरिता, पढमा आपुच्छ जयणाए ॥२१०॥

जदि ताव लोड्यादि, जो कुडुं धरेति गुरु, तम्मि अभुते वि/
ण भुंजति, किमं पुण लोत्तरे जस्स पभावेण संसारो णित्यारिज्ज-
ति, तम्हा तत्थ ण भोत्तव्वं। अह भुंजति तो मासलुं, वसथिअभावे
तत्थ भुंजताणं सागारियं, अंधिल्ले य पुढवादि विराधणा, भत्तं -
आणयंतेहिं एते सव्वे दोसा परिहरिया भवन्ति। वितियपदेण पढ-
मालियं करेता गुरु आपुच्छिता संपिसावित्ता गच्छन्ति जयणाए - नि/रुं
करेति जहा संसदं ण भवति ॥२१०॥

भा. ४१६६ -- चोदगवयणे अप्पा-णुकंपितो ते य भे परिच्चत्ता।

आयरिए अणुकंपा, परलोए इह पसंसणता ॥२११॥

चोदगो भणति - जाव सो लतो एरिति ताव तण्हाहुधा-
किलंतो अतीव परितापिज्जति, एवं ते पट्टुसेतिहिं परिचत्ता - ये
अप्पा अणुकंपितो भवति। आयरिओ भणइ - ते वेव अणुकंपिया
जतो वेयावच्चणिज्जता, एसा पारलोइया अणुकंपा, इहलोगे विच्छे/प
ते अणुकंपिया जतो वहुंसाधुसाधुणीहिं पसंसिज्जन्ति ॥२११॥

भा. ४१६७ -- एवं पि परिच्चत्ता, काले समं य अणुदुरिते य।

कालो गिम्हो तु भेदे, समो वा पढभवितिएहिं ॥२१२॥ मे/

जओ ते तिसियगुणितया पारक्कता धात्ता तव्वअभिहया सीता/ज
हि/च्छा पंधं वाहेति, तुब्बे पुण ध्यायाहु अचछ एवं ते परिचत्ता। आयरियाह-
तेसिं कालं पडुच्च समं पडुच्च अणुदुरिसं पडुच्च पढमालियाकरणं

अपुण्यायं, गिम्हो तिसाकालो तत्थ पढमालियं कातुं पाणियं - ण।
पियंति, समगो वा पढमवितियपरिसहेहिं बाधितो तत्थेव काय-अलीज
६१ साहरदठा पढमालियं करेति, एवं असहपुरिसो वि उ भुक्खालू ॥
॥ २१२॥

भा.४१६८ -- जति एवं संसदठं, अप्पसे दोसिणादिणं गहणं।
लंघणभिक्षा दुविहा, जहणउक्कोसतिगपण ॥ २१३॥ सु।
जदि कालसमगपुरिसे पडुच्च पढमालिया अपुण्याता एवं -
संसदठं भवति, संसदठे गुरुमादियाण दिज्जंते भत्तिरागो। आचार्याह-
ते अप्पत्ते देसकाले दोसीणं धेप्पति, जेसु वा पदे वेला तेसु धेवुं करेति।
उत्तं च भायणस्स करेति, पढमालियापमाणं दुविधं - लंघणेहिं - अत्तं
भिक्षाहिं वा, तत्थ जहण्णेण तिण्णि लंघणा तिन्नि भिक्षाओ, अत्तं
उक्कोसणं पंच लंघणा पंच वा भिक्षा, सेसो मज्झिमं। २१३॥ इमो, ते/सं/ति

२ संसदठ परिहायुप्पयोगो --
भा.४१६९ -- एगत्थ होति भत्तं, बितियम्मि पडिग्गहे दवं होति।
उ गुरुमादी पायोग्गं, मत्तए बितिए य संसत्तं ॥ २१४॥
एगम्मि पडिग्गहे भत्तं बितियसाधुपडिग्गहे पाणं एगम्मि
उ मत्तए गुरुमादियाण पायोग्गं धिप्पति वितियसाधुमत्तए संसत्तं धेप्पति, गं
दव्वं वा पडिलेहिज्जति, जदि सुद्धं तो पडिग्गहे परिसिप्पति।
२१४॥

भा.४१७० -- जति रिक्को तो दवम-त्तगम्मि पढमालियाए गहणं तु।
संसत्तगहण दव दुल्लभे य तत्थेव जं अंतं ॥ २१५॥ अत्तं
जदि रिक्को सो दव्वमत्तगो तो तत्थ अंतपंतं पढमालिया
णिमित्तं धेप्पति, तत्थेव पढमालियं करेति। एवं संसदठं ण भवति।
अह तम्मि मत्तगे संसत्तगं गहियं दुल्लभदव्वे वा सेते दवं गहियं तो
तत्थेव भत्तपरिग्गहे जं अंतपंतं, जहा असंसदठं भवति तहा करेति,
दवमत्तगे वाउकुडिडं करेति ॥ २१५॥ क/उ/रें

भा.४१७१ -- वितियपदं तत्थेव य, सेसं अहवा वि होज्ज सव्वं पि।
तम्हा आगतज्वं आणणं च पुदठो जति विखुद्धो ॥ २१६॥ ×
अववातो भिक्षावरियगता तत्थेव भुंजति, अप्पणो संविभागं,
सेसं सव्वं आणंति, अधवा तत्थेव सव्वं अप्पपरसंविभागं भुंजति,
जम्हा एस एवं विधी तम्हा विधिणा गंतव्वं विधिणा आपेयव्वं
विधिणा तत्थेव भोत्तव्वं। सव्वत्थ एवं विधिं करेत्तो जदि वि -
दोसेहिं पुदठो तहा वि सुद्धो। भिक्षावरियगत्ता ॥
सव्वमसव्वं वा भोत्तव्वं। इमेज विलिपा --

भा.४१७२ -- अंतरपल्लीगहितं, पढमागहितं च सव्वं भुंजेज्जा।
धुवलंभो संखडी य व, जं गडितं दोसिणं वा वि ॥ २१७॥
जं अंतरपल्लियाए गहियं पढमपोरिसिगहियं वा सव्वं भुंजति,
जत्थ वा जाणंति संखडीए धुवो लंभो भदिससतिहितत्थ जं गहितं तं
सव्वं भुंजति, दोसीणं वा जं गहियं तं सव्वं भुंजति ॥ २१७॥

भा.४१७३ -- दरहिंडिते व भाणं, भरितं भोत्तुं पुणो वि हिंडेज्जा डि।
कालो वात्तिक्कमती, भुंजेज्जा अंतरा सव्वं ॥ २१८॥ अत्तं
अधवा अहिंडिए भरिया भायणा ताहे अप्पसागारिए -

पज्जसित्यं भोसुं पुणो वि हिंहेज्जा । अधवा जाव पत्ति ताव काला-
तिककंतं भवति अत्थमेति वा ताहे तत्त्वे अंतरा सव्वं भुंजति ॥२१८॥ म

भा. ४१७४ -- परमद्वजोयणातो, उज्जाणपरेण जे भणितदोसा ।

आहचुवातिणाविय, तं चेवुस्सग्ग अववाते ॥२१९॥

उज्जाणपरेण उवाइणावैतस्स जे दोसा भणिया जो य अववादो
अद्वजोयणातो परेण जो आधच्च उवातिणावेति तस्स ते चेव दोसा,
तं चेव इहावि अववादपवं वत्तव्वं ॥२१९॥

सूत्रम् - ३२ -- जे भिक्खु दिय्या गोमयं पडिग्गाहेत्ता दिय्या कायंसि वणं
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंत वा विलिंपंत वा साति-
ज्जति ॥१२-३२॥

सूत्रम् - ३३ -- जे भिक्खु दिय्या गोमयं पडिग्गाहेत्ता रत्तिं कायंसि वणं
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंत वा विलिंपंत वा साति-
ज्जति ॥१२-३३॥

सूत्रम् - ३४ -- जे भिक्खु रत्तिं गोमयं पडिग्गाहेत्ता दिय्या कायंसि वणं -
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंत वा विलिंपंत वा साति-
ज्जति ॥१२-३४॥

सूत्रम् - ३५ -- जे भिक्खु रत्तिं गोमयं पडिग्गाहेत्ता रत्तिं कायंसि वणं आलिं
पेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंत वा विलिंपंत वा सातिज्जति ॥
॥१२-३५॥

चउक्कभंगसुतं उच्चारयेव्वं । कायः खरीरं, व्रणो अंतं, तं तेण
गोमयेण आलिंपइ सकृत्, विलिंपइ अनेकखो, अपरिवासिते मासलद्धं, णं
परिवासिते चउमंगे चउलद्धं तवकालविसिद्धा, आणादिय्या य दोसा ॥

भा. ४१७५ -- दियराओ गोमतेण, चउक्कभयणा तु जा. वणे बुत्ता ।

एत्तो एगतरेणं, मक्खेताणादिणो दोसा ॥२२०॥

किं

ण चउक्कभयणा चउमंगो ततिओदेसए जा वणे बुत्ता, इहं पि उ/विधी
सच्चेव ॥२२०॥

भा. ४१७६ -- पेच्चुप्पतितं दुक्खं, अभिभूतो वेयपाए तिब्बाए । व्यु
अदोणो अव्वहितो, तं दुक्खसहिंयासते सम्मं ॥२२१॥ णा
पूर्ववत् ॥२२०॥

भा. ४१७७ -- अव्वोच्छिठ्ठिणिमित्तं, जीयदोए समाहिहेउं वा । विततट्ठी
हि एएहि कारणेहिं, जयणाआलिंपणं कुज्जा ॥२२२॥ न्नेअणं
पूर्ववत् ॥२२२॥ गेमयगद्धे इमा विधी-
मो

भा. ४१७८ -- अभिणववोसिद्धासति, इतरे उवओग काउ गहणं तु ।

माहिस असती गव्वं, अणातुवत्त्यं च विसघात्ती ॥२२३॥ य/त्ति

वोसिरियमेतं धेत्तव्वं, तं वहुगुणं, तस्सासति इयरं - चिरकाल
वोसिरियं, तं पि उवओगं करेसुं गहणं । जदि ण संसत्तं ते पि माहिसं

तवेड्डितं धेत्तव्वं, माहिसासति गव्वं, तं पि अणायेवे ठियं, छायायामित्यर्थः, x
त्ति तं असुसितं विसघात्ति भवति, आयवत्त्यं पुण सुसियरसं ण गुणकारी त

॥२२३॥

सूत्रम् - ३६ -- जे भिक्खु दिय्या आलेवणजायं पडिग्गाहेत्ता दिय्या कायंसि
वणं आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंत वा विलिंपंत वा -
सातिज्जति ॥१२-३६॥

सूत्रम् - ३७ -- जे भिक्खु दिया आलेवणजायं पडिग्गाहेत्ता रत्तिं कायंसि वणं
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंतं वा विलिंपंतं वा साति-
ज्जति ॥१२-३७॥

सूत्रम् - ३८ -- जे भिक्खु रत्तिं आलेवणजायं पडिग्गाहेत्ता दिया कायंसि वणं
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंतं वा विलिंपंतं वा साति-
ज्जति ॥१२-३८॥

सूत्रम् - ३९ -- जे भिक्खु रत्तिं आलेवणजायं पडिग्गाहेत्ता रत्तिं कायंसि वणं
आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंतं वा विलिंपंतं वा साति-
ज्जति ॥१२-३९॥

आलेवणजातं आलेवणप्पगारात्॥

भा. ४१७९ -- दियरातो लेवणं, चरक्कभयणा तु जा वणे बुत्ता ।

एत्तो एगतरेणं, मक्खेतानादिणो दोसा ॥२२४॥

कखेत्ता

सर्वं पूर्ववत् ॥२२४॥

भा. ४१८० -- सो पुण लेवो चरहा, समणो पायुी विरेग संरोही । ~~सी~~ ^{सी} ~~रेय~~ ^{रेय} ।

सा/सी

वड्ढल्लित्तुवरमादी, अणाहारं इह पगतं ॥२२५॥ णिहं

वेदणं जो उवसेमि, पुण्यि पाणं करेति, विरेयणो पुब्बं रुधिरं
दोसे वा णिग्घाएति, संरोही रोहवेति, जावइया वड्ढल्लिमादी
तुवरा वेयणोवसमकारगा । इह अणाहारिमं परिसावेंतस्स चरुहं ॥
२२५॥

भा. ४१८१ -- णच्चुप्पत्तितं दुक्खं, अभिभूतो वेयणाए तिब्वाए ।

अदीणो अठ्वहितो, तं दुक्खं स हिंयासए सम्मं ॥२२६॥

पूर्ववत् ॥२२५॥

भा. ४१८२ -- अठ्वोच्छित्तिणिमित्तं, जीवित्तुदोही समाहिहेतुं वा ।

एएहि कारणेहिं, जयणा आलिपणं जुज्जा मक्खेतुं ॥२२७॥ लंअणं
कप्पति जयणाते मक्खेतुं

पूर्ववत् ॥२२६॥

सूत्रम् - ४० -- जे भिक्खु अनउत्थिपण वा गारउत्थिपण वा उवहिं वहावेइ
वहावेंतंवा सातिज्जति ॥१२-४०॥

सू. ४१ -- जे भिक्खु तन्नीसाए असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं
वा देइ देंतं वा सातिज्जति ॥१२-४१॥

भा. ४१८३ -- जे भिक्खु उवगरणं, वहावे गिहिं अहव अण्णतित्थेहिं । ^आ ^{हिं}
दि आहारं वा देज्जा, पडुच्च तं आणमादीणि ॥२२८॥

"ममेस उवकरणं वहाइ"ति पडुच्च आहारं देज्जा तस्स चरुहं

आणादिया य दोसा ॥ इमे य दोसा --

भा. ४१८४ -- पाडेज्ज व भिंदेज्ज व, मलगंधावण्ण छप्पतियनासो । डि

अत्थंढिले ठवेज्जा, हरेज्ज वा सो व अण्णो वा ॥२२९॥ ओ

स गिहत्थो अण्णतित्थिओ वा उवकरणं पाडेज्ज भायणं वा प

भिंदेज्ज मलिणे दुग्गंधे वा उवकरणे अदण्णं वदेज्ज, छप्पतियाओ

वा छडेज्ज वा मारेज्ज वा । अथवा सो अयगोलो अंधंढिले पुढवि- ज्जा

हरियादिसु ठवेज्ज । अहवा लुस्स भारेण आयविराधणा हवेज्ज । ल

तत्थ परितावणादी जं व पच्छा ओसहमेसज्जाणि वा करंतो - लि

विराधेति तण्णिप्पणं व से पच्छित्तं । तं उवकरणं सो वा हरेज्ज,

अणुवउत्तस्स वा अन्नो हरेज्ज,

किं च जो तंपहुच्च असणादी देज्ज तस्स चउलहुं ॥२२९॥

भा.४१८५ डुब्बलियत्तं साहु, बालाणं तस्स भोयणं मूलं ।

~~अथ~~ द्वि-अ दग्धातो अपि पियणे, दुगुंठ वप्पे कयुद्धाहो ॥२३०॥ यणे/रुड/

भगवता गोयमेण महावीरवद्धमाणसामी पुच्छितो - "एतेसिं
णं भंते बालाणं किं वलियत्तं सेयं ? डुब्बलियत्तं सेयं ?" भगवया -

प/प/

वागरियं - "डुब्बलियत्तं सेयं, वलियत्तं अस्सेयं" । तस्स यु वलियत्तणस्स प
मूलं आहारो । सो य साहुसमीवे आहारं आहारेत्ता वहुणि अधि-

करणाणि करेज्ज, उदगं वा पिपज्ज आयमेज्ज वा धुतो वा दुगुंठाए ज्जा/ज्जा
वमेज्ज, रुयुप्पातो वा संहवेज्ज- संजएहिं एरिसं किंपि मे दिन्नं

जेण रोगो जाओ एवं उद्धाहो मरेज्ज वा । सव्वत्थ पच्छाकम्मे -

फासुएण देसे मासलहुं, अफासुएण देसे सव्वे वा चउलहुं, तम्हा गिहत्यो
अन्नउत्थिओ वा ण वाहियेव्वो, ण वा असणादी वायव्वं, ॥२३०॥

वे
वहुयेव्वो

भवे कारणं जेण वहावेज्ज वा असणादि वा देज्जा - ज्जा

भा.४१८६ -- असिवे ओमोयरिए, रायहुदठे भए व गेलण्णे ।

ज/

देसुदठाणे अपरक्कमे, वाहेज्ज देज्जा वा ॥२३१॥

असिवकारणे ओमे वा रायहुदठे वा बोहिगादिभए वा

ता/अ

वच्चंतो अप्पणा असमत्थो वहावेज्ज वा तन्निमित्तो असणादि देज्ज,

ज्जा/ज्जा

गिलाणो वहावेज्ज वा, गिलणदठा वा अम्मते, देसुदठाणे वा - म्मे

अपरक्कमो गिहिणा वहावेज्ज देज्ज वा आहारं ॥२३१॥

सूत्रम् - ४२

-- जे भिक्खु इमाओ पंच महण्णवाओ महानईओ उद्दिदठाओ
गणियाओ वंजियाओ अंतो मासस्स दुक्खुतो वा तिक्खुतो वा -
उत्तरइ वा संतरइ वा उत्तरंतं वा संतरंतं वा सातिज्झति ॥ तं जहा
गंगा जरणा सरुउ एरावई मही ॥१२-४२॥

तं सेवमाणे आवज्जइ चारम्मासियं परिहारदठाणं अणुइयं ।

जे इत्यविशिष्टो निर्देशः, भिक्षोः, इमा इति वक्ष्यमाणा
प्रत्यक्षीभावे गणिताओ पंच महण्णवाओ इति वहुदकाः बह्वर्णव- उ/ग
त्वादेव महानयः, अहवा महत् शब्दः प्राधान्यविस्तीर्ण इयइत्यर्थः ॥ १२/ग

भा.४१८७ -- उद्दिदठाओ नईओ; गणिया पंच इति वंजिया णामे । ओ

वहुसलिला व महण्णव, महानईओ य पाधुण्णे ॥२३२॥ वाव/

पुव्वदं कंठं । पञ्चार्थं गतार्थम् । अंतो अम्भन्ते कालमासस्य

मासकल्पविहारेण सकृत् कल्पतएव उत्तरिहुं । तस्मिन्नेव मासे द्वितीय- सि

अ/

वारा, प्रतिषेधः ।

भा.४१८८ -- बाहाहि व पाएहि व, उत्तरणं संतरं हु संतरणं ।

तं पुण कुंभे दइए, नावा उहुयाएहिं वा ॥२३३॥ उहुयादि तेहिं

णिरंतरं उत्तरणं, कुंभदतिवादि एहिं संतरं संतरणं कुंभो एगो सो/गादी

डोण

घडणावा वा, दतिओ वातपूरिओ, नावा पसिद्धा, उहुवो -

टि/

कोटिओ, आदिसद्धाओ लारपणीहिं । सादिज्जणा- अणुमोयणा

वाक्योपन्यासे, तं जहा गंगायाः प्रसिद्धाः, चउलहुं पावति ॥२३३॥ दार

एस सुत्तथो । अधुना निर्दुक्खित्विस्तरः --

भा.४१८९ -- पंच परूयेळणं, नावासंतारिणं तु जं जत्थ ।

संतरणम्म वि लहुगा, तत्थ वि आणादिणो दोसा ॥२३४॥

अकस्मिन् एएसिं पंचहं णदीणं कस्मिन् वि उत्तरणं संतरणं वा जत्थं त्ति णदीए
 ५५ अप्पोत्तात्थामे उत्तरणं वहुदगधामे संतरणं, संतरणे चउलहुं, अविस्सदाओ त्था
 उत्तरणे वि चउलहुं, दोसु वि आणादिया दोसा सवित्थरा भाणि-
 यत्था ॥२३४॥

भा.४१९० -- पंचहं गहणेणं, सेसातो सुय्या महासलिला । ५।३
 ५ तत्थ पुरा विहरिंस्सु, ण य ताओ कयाइ सुवसंति ॥२३५॥
 पंचहं गहणातो अन्ना वि जाओ वहुदगाओ, अविच्छेय-जान्हे ता
 वाहिणीओ ताओ वि गहिताओ । स्याद्वुद्धिः किमर्थं गंगादीनां
 ग्रहणं ? अत्रोच्यते - पच्छदं कंठं ।

तत्थ संतरणे ताव दोसा भणामि --
 भा.४१९१ -- अणुक्पा पेडिणीया, व होज्ज वंहे य पंचववाया तु । ओ उ
 (वारगा) एएसिं पापत्तं, वोच्छामि अहाणुपुठ्ठीए ॥२३६॥ द्वारगाथा ।

तत्थ अणुक्पाए ताव भन्नति --
 भा.४१९२ -- छुभणं जले थलातो, अण्णे वोत्तारिता छुभहि साहु ।
 ठवणं च पट्ठिताते, ददुं नावं च आणेति ॥२३७॥

ण ५ साधुं संतरं ददुं जाणिता यलाओ नावं जले छुभेज्जा । एत्थं ठिं/जे

जि/णे जहासंभवतो आउक्कायविराधणाए सदठाणपुच्छितं । पुठ्ठावूढे वा
 उत्तारेत्ता उदए वा छुहिता साधुणा विलग्गवेज्जा । साधुणो वा - गगा
 ददुं संपट्ठितं पावं धरेज्ज, साधुणो वा ददुं परकूलातो पावं ज्जा
 आणेज्ज, एत्थं वि जहासंभवतो कायणिक्कणं ॥२३७॥ एत्थं जे - दउ

x अवतारिता उदगे वा छुढा साधुणिमितं इमं छुज्जा - ५ ते

भा.४१९३ -- नावियसाहुपदोसे, पियटटणं चउत्तकायहरितादी । च्छा
 ५ जं तेण सावतेहि व, पवाहणणाए किणं वा ॥२३८॥ एत्थं जे

५ नावियस्स साधुस्स वा पदोसं गच्छेज्जा, जं वा ते पावेज्ज ज्ज
 तण्णिक्कणं, जं वा ते नियटटंता तडे वा अछंता हरियादि -
 छक्कायविराधणं करेज्ज, जं च तेण सावएहिं पाविहिंति, जं च -
 ५ अण्णं नावं कीतादी कारं पवाहेज्ज, एत्थं तण्णिक्कणं साधुणो
 पार्येति ॥२३८॥

५ परकूलातो पावाणये इमो ददुंतो ।
 भा.४१९४ -- मज्जणगतो मुंढो, नावं साहुण अप्पणासंणेति ।

कहिया जति अक्खेवा, तति लहुगा मग्गणा पच्छा । २३९॥
 ण्हायंतो मुंढराया साधुणो संतरितुकामा ददुं सयमेव - जे

५ नावि ए आणेत्ता साधुणो विलग्गावेत्ता भणति - केहे किं वि ताव
 जाव णं उत्तरेमो, अक्खेवणादिकहालद्धिजुत्तो साधु केहेतुमारद्धो, तेण
 कहंतेण अक्खत्तो नावियं "सन्ने"ति - सणियं कदुह जेण एस साधु
 चिरं केहेति । साधुकारणा सणियं गच्छंताणं जत्तिया आवल्लेखा उ
 तत्तिया चउलहुगा । उत्तिण्णेण रन्ना अंतंतेपुरे अक्खायं - अतिसुंदर- x
 कधगा साधुणो । अंतंतेपुरं कोउल्लस्सुगं रायाणं विन्नवेति - जइ तेण सु। x
 साधुणो इहं आणिजेज्ज तो अम्हे वि सुणेज्जामो धम्मकधं, रन्ना
 गवेसित्ता आणिया, एवमादी दोसा, जइ अंतंतेपुरे आयपरसमुत्था आनि

दोसा ॥२३९॥ किं च --

भा.४१९५ -- युत्तथ्ये पलिमंथो, भेगा दोसा य णिवघरपवेसे।

सतिकरण कोउएण व, भुत्ताभुत्ताण गमणादी ॥२४०॥ दारं॥

गा.२३६

भा.४१९६ -- हुब्भणसिंचणवोलण, कंवलसवला य घाडियाणिमित्तं। हु। ज्झ। चो। य
अणुसदठा कालगता, नागकुमारेसु उववण्णा ॥२४१॥

मित्र - तत्थ हुब्भणादिसु णावाए सामण्णेण विदठंतो कज्जति। जहा
ध - तण्णिमित्तं वेरग्गिया सावणेण अणुसदठा भत्तं पच्चक्खायं कालगवा य
णागकुमारेसु उववन्ना ॥२४१॥ तेहिं -

भा.४१९७ -- वीरवरस्स भगवतो, नावारूढस्स कासि उवसग्गं।

मिच्छादिदिठपरद्धो, कंवलसवलेहि तित्थं च ॥२४२॥

भगवं णावारूढो, णागकुमारेण सुवाढेण उवसग्गतो, कंवल-
सवलेहिं मोइओ, महिमा य कया, तम्मि य पदेसे तित्थं पच्चत्तं च

गा.२४१

॥२४२॥ "हुब्भण" त्ति - पडिणीओ णावाए आरुभंते साधुणो हु। रुहुंतेण ते
भणति -

भा.४१९८ -- सीसग्गता वि ण दुक्खं, करेह मज्झंति एवमवि वोहुं। न
१ जो (जा.) जा हुब्भंतु समुद्धे, भुंचति नावं विलग्गेसु ॥२४३॥ दारं॥ हु। ज्झंति

जहा सिद्धत्थगसमिपत्तपुप्फाणि वा सिरदिठयाणि जहा घीडं ण x।

करंति एवं मम तुब्भे पीडं ण करेह, अणुग्गहो य, एवं वोहुं पि

जाहे णावं आरूढा साधवो ताहे भुंचति णावं णदिमुहेसु "जो" तु-

समुद्धे पडतु त्ति, तत्थ किलस्संदु, मरंतु वा" ॥२४२॥ "हुब्भण" त्ति हु

गयं। सिंचणवोलण"दो वि दारे जुगवं वक्खाणेति -- जो

भा.४१९९ -- सिंचंति ते उवहिं वा, ते वेव जले हुभेज्ज उवहिं वा। धी

मरणोवहिणिप्फणं, अणिसिय तणादि तरपणं ॥२४४॥ एणं।

णाविगो अण्णो वा पडिणीओ साधुं सिंचति, उवहिं वा।

गा.२४१ "वोलण" त्ति- ते वेव साधू जले हुहेज्जा उवहिं वा, आयविराहणाएणे/ओ

परितावमरणणिप्फणं जं च उवधिणासे अणिसिज्जं गेण्हिहंति, जं

च बुसिराब्बसिरे तणे सेवेहिंति, सव्वं तण्णिप्फणं पावति। तरपणं

च मग्गेज्जा, अदिज्जमाणे वा रुभेज्जा, दिज्जमाणे अधिकरणं। च

गा.२३६ २००॥ "सिंचणवोलण" त्ति दो दारा गता। इयाणिं "वहवो य

पच्चवाया उ" त्ति अस्य ठ्याख्या --

भा.४२०० -- संघटटना य घटटण, उवगरणपलोदटसिंचणे दोसा। हुहुं

सोवयतेणे तिण्हेगतरा, विराहणा संजमायाए ॥२४५॥

पुव्वहस्स इमं वक्खाणं -

भा.४२०१ -- तसउवगवणे घटटण, सिंचण लोगो य नाविसिंचणया। सं/

लोदटण उवही उभए, बुड्डण एमेव अत्थाहे ॥२४६॥ धा

जलसंभवा तसा दग्गं, सेवालादि वणकायो, एते संघटटण-

परितावणउद्ववणादि, साधुं उवगरणं वा लोगोणाविगा वा सिंचेज्ज सं

वा पादेहिं वा मलेज्जा, साधुं उवकरणं वा वणावातो लोदटेज्ज, x।

अतिसंवाधे वा सयं लोदटेज्ज एवं वाहे अत्थाहे वा उवहि आता धा

सं-सं ज्झा/धा

- गा. २४५ तदुभयं वा बुद्धेज्ज ॥ २४६॥ "सावयतेणे" ति अस्य व्याख्या -
 भा. ४२०२ -- ओहोरमगरादीया, घोरा तत्थ उ सावया । उव
 १ उवहा (सा.) सरीरोवहिमादीया, नावातेणा य कत्थइ ॥ २४७॥ च्छती
 ओहारो-मच्छो । सेसं कंठं । सरीरतेणा उवकरणतेणा उभय- णो
 गा. २४५ तेणा वा कत्थइ समुद्धमज्जे णावाहिं भमंति ॥ २४७॥ "तिण्हेगतर" णो
 ति अस्य व्याख्या --
 भा. ४२०३ -- सावयतेणे उभयं, अणुक्पादी विराहणा तिण्णि ।
 संजमआउभयं वा, उत्तरणावुत्तरंते य ॥ २४८॥ ओ/पु/या
 सावया, तेणा, सावया वि तेणा वि, अहवा अणुक्पाए - पु
 नि/ति/ पडिणीयदठयाए अणुक्पपडिणीयदठयाए वा, अहव संजमविराहणा वा
 आयविराहणा उभयविराहणा, अहवा नावं आरुभंते णावा आरूढे अ-
 णावातो उत्तरंते य, एवं वहवो पच्चवाया भवंति ॥ २४८॥ संतरणं
 गतं, इयाणि "उत्तरणं तत्थ --
 भा. ४२०४ -- उत्तरणम्मि परूविते, उत्तरमागस्स चउलहू होति ।
 आणाइणो य दोसा, विराहणा संजमायाए ॥ २४९॥
 कंठा ॥ २४८॥ तस्सिमे पगारा --
 भा. ४२०५ -- जंघद्धा संघट्टो, संघट्टवर्रं तु लेव जाणाही । दो
 तेण परं लेवुवरिं, तुवादी णाववज्जेसु ॥ २५०॥ (यमं)
 ज/मि/ जत्थ तले पादतलातो आरुभेऊणं जाव मुक्कजंघाए अद्धं बुद्धति सु
 एस संघट्टो भन्नति, मुक्कजंघद्धाओ आरुभेऊण उवरिं जाव णाभी सु। मि
 बुद्धति एस लेवो भन्नति, णाभीतो आरुभेऊण उवरिं सव्वं लेवो-
 त/त्या/वरिं भन्नति, तं बुविहं - थाहं अथाहं च । जत्थ णासियं ण बुद्धति
 तं थाहं । जत्थ पुण णासिया बुद्धति तं अत्थाहं । तुवाविषसु वा
 णावावज्जेसु जत्थ तरंतो जलं संघट्टेति तं सव्वं उत्तरणं भन्नति ॥ २५०॥
 तत्थ उत्तरणे इमे दोसा --
 भा. ४२०६ -- संघट्टणांयु सिंचण, उवकरणे पडण संजमे दोसा । इ
 चिक्खल्लसाणुकटण, सावययवुज्जहे आता ॥ २५१॥
 लोणेण साधुस्स संघट्टणा, साधू वा जलं संघट्टेति, अधवा ण
 संभवतो कायसंघट्टणे पच्छिंसे वत्तव्वं, संघट्टणगहणाओ परिताव-
 णोद्धवणे वि गहिते, तण्णिप्पणं च । पडिणीओ साधुं उवकरणं च x
 वा से सिंचति, अणुक्पाए वा साधुं सिंचति, साधू वा अप्पणा -
 प्प/र/ अप्पणां सिंचेज्जा, पडणं वा साधुस्स उवकरणंस्स वा . उदए, एते
 संजमदोसा । इमे पच्छद्गगहिता आयविराहणा दोसा-सचिक्खल्लेज्जे
 सुप्पति, जलमज्जे अचकुसुविसए साणुकटण वा विज्जेज्ज, मगरादी ओ रि
 सावययमं भवति, णदीवाहेय वा उज्जइ ॥ २५१॥ अरति

सूत्रम् -- † नो कप्पइ निग्गंधाण वा निग्गंधीण वा
 इमाओ पंच महानईओ उद्धिठ्ठाओ गणियाओ वंजियाओ अंतो
 मासस्स दुक्खतो वा तिव्खुतो वा उत्तरिण वा संतरिण वा तं जहा
 गंगा जठणा सरयू कोसिया मर्हा । अह पुण एवं जापेज्जा +

† एतन्मध्यगपाठश्चूणौ न किन्तु सूत्रानुसंधनाय पूर्णतादर्शनाय च

नृसिंहात्मिकादिभिः कृतम्
जलम् - ८२६ -

एरवई कुणालाए जत्थ चक्किया एगं पायं जले किच्चा एगं पायं थले किच्चा, एवं से कप्पइ अंतो मासस्स दुक्खुत्तो वा तिक्खुत्तो वा उत्तरिए वा संतरिए। जत्थ नो एवं चक्किया, एवं से नो कप्पइ अंतो मासस्स दुक्खुत्तो वा तिक्खुत्तो वा उत्तरिए वा संतरिए वा। तत्तत्त (वृ.क.उ.४.सू.२७.)

इमो सुत्तथो --

भा.४२०७ -- एरवति जम्मि चक्किय, जलयलकरणे इमं तु णाणत्तं। एगो जलम्मि एगो, थलम्मि इहइं थलागासं ॥२५२॥ एरवती नदी कुणाला जणवते, कुणालाए णगरीए समीवे अद्धजोयणं वहति, सा य उव्वेधेणं अद्धजंघप्पमाणं, अन्नाए य जम्मि तोयेहेणं अद्धं जंघप्पमाणं "चक्कियं"ति - सक्किज्जति उत्तरिउं तत्थ जलयलकरणे उत्तरियव्वं, जलयलाण णाणं पच्छद्गहितं, ण वि रोल्लेतेण गंतव्वमित्यर्थः ॥२५२॥

भा.४२०८ -- एरवतिकुणालाए, वित्तिण्णा अद्धजोयणं वहती। कप्पति तत्थ अपुण्णे, गंतुं जायेरिसी अण्णा ॥२५३॥ पुव्वद्धं गताथुं। उडुवद्धकाले अपुन्ने मासकप्पे जाव तिन्नि - वारा भिक्खलेवादिकज्जेसु जयणाए कप्पति। अन्ना वि जा णदी एरिसी ताते वि कप्पति गंतुं। उत्तरणसंतरणान्ति स्वविधानेन पूर्ववत्। अथवा दगसंघट्टे सकृद् उत्तरणं, द्वितीयद्वारा संतरणं ॥२५३॥ द्वितीय भणिओ सुत्तथो। इयाणि गिज्जुत्ती। उत्तरणे पंथप्पगारा इमा भण्णंति --

भा.४२०९ -- संकमथेले य पै थले, पासाणजले य वालुजले यु। सुदुदगपंकमीसे, परित्तणंते तसा देव ॥ २५४॥ तिविहो पंथो संकमेण थलेण णो थलेणं। जं तं णो थलेणं तं एणं/णय/ चउठ्विहं - पासाणजलं, वालुयाजलं, सचिउपुडवीए सुद्धदगं, पंकमीसं सधुं जलं, तम्मि खुप्पतेहिं गम्मति। एक्केक्के परित्तणंतकायाण तसाण य त्ता विजिहणा विराहणा संघट्टणादिया संजमविराधणा भवति ॥२५४॥ जलेण गम्ममाणे विकल्पप्रदर्शनार्थमाह -

भा.४२१० -- उदए विक्खल्लपरि-त्तणंतकातिग तसे य मीसे यु। अवकंतमणक्कंते, संजोगा हुंति अप्पवहुं ॥२५५॥ उदगगहणे उदए तेरुवाउद्धिण्णा एगदुतियावी विक्खल्लावि-पुडवीसु वणस्सतीसु य परित्तणंतेसु तसेसु य वेइदियादिएसु, एएसु पुव्वं मीसेसु, पच्छा सचित्तेसु, धिरअधिरैसु, अक्कंतमणक्कंतेसु, संजोगा भाणियव्वा। "अप्पावहुंअं"ति - एएसु संजोगेसु जेसु अप्पतरा - संजमविराधणा दोसा तेसु गंतव्वं ॥२५५॥ "संकम"ति जत्थ संकमो जे तत्थिये संकममंग-विगप्पा --

भा.४२११ -- एगंगिय चल धिर पा-डिसाडि णिरालंण एगतो सभए। दोसमेत्ते पडिपक्खेसु य गमणं, तज्जात्तियरे वु संधे वा ॥२५६॥ संधातिमासंधातिमो एगंगिओ भवति, तेण गंतव्वं, पारिसाडिणा ण गंतव्वं अपारिसाडिणा गंतव्वं, ण णिरालंवेण एगतो वा सालंवेण गंतव्वं। दुहओ वा सालंवेण गंतव्वं, सभए ण

परपक्षेण

अ०

गंतव्यं पडिपक्खे णिब्भएण गंतव्यं, अणेगंगियधलपरिसाडिणिरा-
लंसमभु एतेसिं पंचणं पदाणं पडिपक्खेसु गमणं । एत्थ वत्तीसंगं सं
कायव्वा । एगो पढमंगो सुद्धो । सेसा असुद्धा । तेषु वि वट्टगुणतरेसु
गमणजयणा कायव्वा । "संहे" वा संकमविकप्पो त्ति, अओ - १ वि
भण्णति ते दुविहा -- तज्जाया अतज्जाया वा, तत्थेव जाया -
सिलादी तज्जाया, अण्णओ दारगादी आणेत्ता ठुविया अतज्जाया रु, ति
तेसु वि चलावलअक्कंताऽणक्कंतसभयणिब्भयादी भेदा कायव्वा ॥ २५६ ॥
गा. २५४ "संकमे" त्ति गंतं । इयाणि "थेले" त्ति --

भा. ४२४

-- णविकोप्पर चुरणं वा, थलमुदयं नोयलं तु तं चउहा । व
उवलजल वालुगजल, सुद्धमहीपंकुमुदयं च ॥ २५७ ॥

उ/वा/अ

उ/वा

णवीए आउंटिय कोप्परागारं चलणं तेण गम्मति, जलोवरि-
कवाडाणि मोत्तुं पालिवंधो कज्जति तेण चरणेण गम्मइ, एत्थ वि वरणेण
अक्कंतअणक्कंतसभयणिब्भयादी भेदा वत्तव्वा । "उदगं" ति-थलेण -

गा. २५४

उदयस्स परिहारो । थलं ति गंतं । इयाणि "णोयलं" ति -- तं
चउव्विहं पच्छंढं । अहो पासाणा उवरिं जलं अहो वालुगा उवरि
रि' जलं अहो सुद्धमही उवरि जलं, अहो पंको उवरि जलं ॥ २५७ ॥ रि'
पंकुदगे इमे विधाणा --

भा. ४२१३

-- लत्तगपहे य खलुते, तहऽद्धजंघे य जाणु उवरिं च । वा
लेवे य लेवउवरिं, अक्कंतादी य संजोगा ॥ २५८ ॥

उ/वा/अ

खु/

उ/वा

प/अ

जम्मेत्तं अलत्तेण पादो रज्जति तम्मेत्तो कद्दमो जम्मि पथे
सो लत्तगपहो, खलुगमेत्तो कद्दमो, अद्धजंघमेत्तो जाणुमितो, "जाणु-
वरि लेवे" त्ति णाभिमेत्तो लेवो, लेवोवरिं च कद्दमो, एते सव्वे - ३
कद्दमप्पगारा चउव्विहे णो थले कद्दमे य समेयाअक्कंताणक्कंतसभय-
णिब्भयादी सव्वे जहा संभवं संजोगा कायव्वा । २५८ ॥ इमेणु जुत्तो दोसोण
पंधो परिहरियव्वो --

भा. ४२१४

-- जो वि य होतऽक्कंतो, हरियादितसेहि चेव परिहीणो । हिं
तेण वि उ ण गंतव्यं, जत्थ अवाता इमे होति ॥ २५९ ॥
कंठा ॥ इमेहिं सावातो पथो भवति --

भा. ४२१५

-- गिरिणदिपुण्णा वाला-दिकंतता दूरपारमावत्ता । उ/वा/अ
चिक्खल्लकल्लुगाणि य, गारा सेवाल उव्वे य ॥ २६० ॥
जत्थ पहे गिरिणदी पूरपुण्णा तिव्वयेगा मगरादिवाला

थल/णि

अंतो जले, जत्थ पासाणकंटावणक्कतिकंतकावा पूराणीआ, दूरपारं
वा जलं, आवत्तवहुलं वा जलं, चलणिविक्खल्लो वा जत्थ, कौक्य-
विसए णवीसु अंतो जलस्स कल्लुगा पासाणा भदंति ते पादं अवेयणं इया
रु करंति छिंदंति "गारा" गारिसरिसाणि णिण्णाणि, लोकप्रसिद्धाथी x
उद अद्दगा, सेवालो प्रसिद्धो, उव्वला छिन्नपासाणा ॥ २६० ॥ चउव्विहे
णोथले पुठ्वं इमेण गंतव्यं ॥ --

भा. ४२१६

-- उवलजलेण तु पुठ्वं, अक्कंतणिरव्वएण गंतव्यं ।
तस्सऽसति अणक्कंते, णिरव्वएण तु गंतव्यं ॥ २६१ ॥

दिमाभावा

उवलजले कद्दमाभावे स्थिरसंघनजाव्व अतः पूर्व तेन गम्यते । वा
सेसं कंठं । तस्स अभावे सिगतजलसुद्धपुढवीए य कमेणु ॥ २६१ ॥ अतो ण
भन्नति --

भा. ४२१८ -- अद्वैतारुग्मेतातो, जो खलु उवरिं तु कथमो होति ।
 कंटादिजहो वि ह्र सो, अत्याहजलं व सावातो ॥ २६३ ॥ ढो/या
 जाणुप्पमाणातो उवरि कथमो जो सो कंटादि अवायवज्जि-टगा
 तो वि गतिअभावातो सावातो चेव भवति, अत्याहजलवत् ॥ २६३ ॥ ता
 एसो विधी सव्वो उवलादिसच्चित्तपुढवीए भणियो । अह अचित्तादी-
 पुढवी तो इमा विधी --

भा. ४२१९ -- जत्थ अचित्ता पुढवी, तहियं आउतस्सजीवसंयोगा। ऊ
जोणिपरत्तधरेहिं, अक्कंतणिरव्वएहिं च ॥ २६४॥ रि। य
पुढवी सव्वत्थ अच्चित्ता, किं आउक्काएण गच्छउ, किं -
यणस्सतिणा गच्छतु ? आउक्काए णियमा यणस्सती अत्थि तम्हा
तेण मा गच्छतु, यणस्सतिणा गच्छतु। तत्थ वि परित्तजोणिएण -
धिरसंघयणेण, तत्थ वि अक्कंतेण, तत्थ वि णिप्पच्चयातेण, सप्पच्च-
यातेण वित्तिओ। अणक्कंते वि एते वेव दो विकप्प्या। एवं धिरे
वि चउरओ विकप्प्या। अधिरे च चउरओ। एवं परिउ अदठ विकप्प्या। वि
एवं अणंते वि अदठ। एवं सव्वग्गेण यणस्सतिकाए सोलस विकप्प्या।
॥ २६४॥ इदाणि आउस्स तसाण य संयरेगो भन्नति --

भा. ४२२० -- एमेव तु संजोगा, उदगस्स चतुर्विहेहि तु तसेहिं ।
अकंतथिरसरीरे, णिरव्वणहिं तु गंतव्वं ॥ २६५॥

चरुचिह्वा तसा-वेदिया तेइदिया चतु-पेचिदिया । एतय य
पुठवं वेदिएसु थिरेसु अकंतेसु णिपठव्वाएण एसु पठमंगो, सपच्च- सा
वातेण चित्तिओ । अणकंते वि एते वेव दो चिकप्पा ॥ एवं अथिरेसु
चरुरो विगप्पा ॥ एवं तेइदियचरुरिंदियमंविंदिएसु वि अट्टठ एसु
विगप्पा । एवं तसेसु वि सव्वग्गेणं कत्तोसं विगप्पा । उ, ३. य
अह संतरणिरंतरविगप्पो कज्जति तो तसेसु सव्वग्गेणं चरुसट्ठि
विगप्पा भवंति ॥ २६५ ॥ तेउवाउउ गमणस्सासंभवो त्ति अथो -
भन्नति --

भा-४२२१ -- तेऽवाऽविहूणा, एवं तेसा वि सव्यसंजोगा ।
उदगस्स तु कायव्वा, जेणऽडिहारो इहं उदप ॥२६६॥
वणस्सतितसेसु वि दुगसंजोगी भाणियव्वी । पुव्वं तसेसु -
येरादिसु गंतव्वं, जतो वणे वि णियमा तसा अत्थि ति । पुढवी-
आरवणस्सति तिगसंजोगी तिसु वि संये कल्लेण गच्छउ ? पुव्वं य-
पुढविणा, ततो वणस्सतिणा तजो आरणा । पुढविआरवणस्सति-

तसेसु त्ति एस चउक्कसंजोगो, चउक्कसंभवे कतरेण गंतव्वं ? पुव्वं कयमेण
अच्चित्तपुडवीए, तओ विरलतसेसु, तओ सच्चित्तपुडवीए, तओ
वणस्सत्तिणा, तओ आउणा, एते सेससंजोगा भणिया। इह बह- पुत्तेस्सिंअ
भंगवित्थरे बीयमेत्तमभिहितं। एत्थं पुण भंगवित्थरे जे उदगं अमुवंतेण ली
भंगा भवंति ते कायववा, जेण इह उदगाधिगारो, सेसभंगा पुण
इह विकोवणट्ठा भणिया ॥२६६॥ अंतो मासस्स दुक्खतो तिव्वुत्तो
उत्तर"त्ति अस्य सूत्रपदस्यार्थः --

भा.४२२२ -- एरवति जत्थ चक्किय, तारिसण उवहम्मती सेत्तं।

पडिसिद्धं उत्तरणं, पुण्णे असति सेत्तं पुण्णात् ॥२६७॥ जे

एरवती णवी कुणाला जणपदे, सा अज्जोयणवित्थिण्णा -
अज्जंयत्थाहं उदगं वहति। तीए केइ पदेसा सुक्खा णत्थि। उदगं
तं जो उत्तरित्ता भिक्खायरियं करेति तत्थ उदुवद्धे जत्थ तिण्णि - उ
दगसंघट्टा ते गतागतेणं छ, वासासु सत्ते गयागएणं चोदस। एत्तो उदगसंघट्ट
एक्केण वि अहिण्हिं उवहम्मति सेत्तं। अन्नत्थ वि जत्थ एत्तिया -
दगसंघट्टा तत्थ वि एवं चेव। "पडिसिद्धं उत्तरणं" पच्छं, अस्य
व्याख्या - पुन्ने मासकप्पे वासावासे वा जति अणुत्तिण्णाणं
अत्थि अण्णं सेत्तं मासकप्पपायोगं तो ण उत्तरियव्वं, जाणि अणुत्ति-
ण्णाणि सेत्ताणि तेसु विहरियव्वं, अह अणुत्तिण्णाणं अन्नं नत्थि सेत्तं णं
तो उत्तरियव्वं ॥२६७॥

भा.४२२३ -- सत्तु वासासु भवे, दगघट्टा तिन्नि होंति उदुवद्धे। उ

जे उण हणंति सेत्तं, भिक्खायरियं च ण हरंति ॥२६८॥

गतायां कंठा ॥

भा.४२२४ -- जह कारणम्मि पुण्णे, अंतो तह कारणम्मि असिवादी॥

उवहिस्स गहणंलिपण, पावोदगं तं पि जयणाए ॥२६९॥

जहा कारणे पुण्णे मासकप्पे वासावासे वा अन्नसेत्तासती य उ
दिदठं उत्तरणं तहा अंतो वि मासस्स असिवादीहिं कारणेहिं - नेते
उवही वा अन्नतो दुल्लभा लेवस्स वा अट्ठाए उत्तरेज्जा। "णावोदगं ज्ञ
तं पि जयणाए" त्ति - असिवादिएहिं चेव कारणेहिं जं उदगं णावा-
ए उत्तरित्ता उज्जाणं गम्मति ॥२६६॥ जत्थ गंतव्वं तत्थिमा विधी -

भा.४२२५ -- णायथल्लेवहेट्ठा, लेवे वा उवरिए न लेवस्स।

दोण्णी दिवद्धमेक्कं, अहं नावाए परिहाति ॥२७०॥

णावुत्तरणथामातो जइ दो जोयणाणि पज्जोहारेण धलेण वक्कं दंठ-
गम्मति तेण गंतव्वं मा य णावाए एवं णावुत्तरणथामातो जोयणं गच्छउ

पज्जोहारेण लेवेण गच्छउ मा य णावाए । एवं णावुत्तरण - ण

थामातो अज्जोयणपज्जोहारेणं लेवुवरिए गच्छउ मा य नावाए। एसा, ए

णावुत्तरणथामाओ परिहाणी वुत्ता। एवं चेव लेवोवरि उत्तरणथा-

माओ दिवद्धजोयणपज्जोहारेण धलेण गंतव्वं मा य लेवोवरिणा।

लेवुत्तरणथामाओ एगजोयणपज्जोहारेण संघट्टेण गच्छउ मा य लेवो-

वरिणा। लेवुत्तरणथामाओ अज्जोयणपरिहारेण अज्जोयणेण संघट्टेण

गच्छउ मा य लेवेण गच्छउ, मा य लेवोवरिणा। एसा लेवुवरिणा-उत्तरण

मातो परिहाणी। लेवुत्तरणथामातो एगजोयणपज्जोहारेण धलेण -

गच्छउ मा य लेवेण। लेवुत्तरणथामातो अज्जोयणेण संघट्टेण गच्छउ

* गा. २७१ अत्र वा-
या, एव
गतायां
एवं
णावोत्तरणथामाओ
लेवहेट्ठं ति दगसंघ-
ट्टेण दिवद्धजोयणेण
गच्छउ मा य णावाए
ओ. १० नी.
वोत्तर
वोत्तर

मा य लेवेण, एस लेवातो परिहापी । संघट्टतरणयामातो अज्जोयण-
पज्जोहारेण धलेण गच्छु माय संघट्टेण एतेसिं परिहारुणं असतीए रा
पावालेवोवरि लेवसंघट्टेहिं वि गंतव्वं जयणाए ॥२७०॥ तत्थऽअज्जंघाए
वि इमा जयणा --

मा.४२२६ -- दो जोयणाइ गुंतुं, जहियं गम्मति धलेण तेणेव ।
मा य दुरूहे पावं, तत्थावाया वदु बुत्ता ॥२७१॥
धलसंकमेण जयणा, पलोयणा पुच्छिऊण उत्तरणं ।

परिपुच्छिऊण गमणं, जति पंधो तेणु जयणाए ॥२७२॥ णिमा
"धलसंकमेण"ति एणं पावं धले विभासा, पलोयणा णाम लोयं
उत्तरंतं पलोएति, जेणं जेणं अज्जंघानेत्तं उदगं तेणं तेणं गच्छति । अहं/ण/घ
उत्तरंते ण पासेज्जा तो पाडिपहियमण्यं वा पुच्छति, "जतो - इदं
णीयतराणं उदगं ति तं चिंधेहिंति" ति द्रुत्तं भवति । परिपुच्छिऊणं चिंधेवैति
ति जदि तस्स उदगस्स परिहारपंधो अत्थि तं पुच्छिऊण तेण -
जयणाए गंतव्वं ॥२७२॥ अह तेण धलपहेण इमे दोसा हवेज्ज --

मा.४२२८ -- समुदाणं पंधो वा, वसही वा धलपहेण जति पत्थि ।
सावयतेपभयं वा, संघट्टेण ततो गच्छे ॥२७३॥ णं
समुदाणं- भिकखा पत्थि, अथवा धलपहो चैव पत्थि, वसधी
वा पत्थि, सिंधादिसावतभयं वा, सरिरोवहितेपभयं वा, तो
धलपहं मोत्तुं उदगसंघट्टेण गंतव्वं ॥२७३॥ तदभाये-लेवेण वा तत्थिमा
उत्तरणजयणा --

मा.४२२९ -- एते चैव य दोसा, जति संघट्टेण गच्छमाणस्स ।
तो लेवेणं गच्छे, णिरव्वाएणं तिमा जयणा ॥२७४॥

मा.४२३० -- णिब्भए गारत्थीणं, तु मग्गतो चोलपटटमुस्सारे । ज्जुगहै
समए अत्थग्गे वा, ओहण्णेत्तुं घनं पटटं ॥२७५॥ उच्चो

× जह गिहिसत्थसहायो ताहे उदगसगीवं गुंतुं उदगकायं -

सुहणंतणेण पमुज्जिता अहोकायं रयहरणेण उवकरणं पडिलेहिता एगओगायतं
य तं उवकरणं करेत्ता, जदि चोरभयं पत्थि तो गिहत्थ्याण सव्वपच्छओ
उदगमवतरति । जह जह ओगाढतरं जलमोगाडइ तह तह पच्छओ ×/च्छा
ठितो उवरुवरिं चोलपटटमुस्सारेइ जहा ण भिज्जइ । अह सत्थि - त्रि
पच्छओ भयं अथाहं वा जलं तो जाहे अग्गतो गिहत्थ्या केत्थिया वि
उत्तिण्णा ताहे साहूमज्जे जलतरति, चोलपटटं च घणं कडीए दटं -
वंधतीत्यर्थः ॥२७५॥ एतेण विहाणेण उपरंतस्स जह चोलपटटो -
ति भिन्नो अन्नं वा किं चि उवकरणजायं तो इमो दिही --

मा.४२३१ -- दगतीरे तां चिट्ठे, णिप्पगलं जाव चोलपटटो उ ।

समए पलंवमाणं, गच्छति काणए शकुंतो ॥२७६॥

पगलमाणं दगसरंखण्णट्ठा घणे घणसगीवे वा निब्बपुढवीते ताव
चिट्ठति जाव चोलपटटो अन्नं वा उवकरणं णिप्पगलं । अह तत्थि -
अच्छंतस्स भयं तो पगलमाणमेव सरिरे शकुंतो गच्छति, बाहाए
पलंवमाणं णेइ ॥२७६॥ जत्थ सत्थिपरिहाओ एसागी दगमुत्तरइ तत्थि-
मो विही --

मा.४२३२ -- असति गिहि णालियाए, आणक्खेत्तुं पुणो वि पडियरणं । उं
एगाभोणं च करे, उवकरणं लेव उवरिं च ॥ २७७॥

गिहिसहायासह सव्योवकरणं ओयरणतीरे मोडुं नालिगा-
आयप्पमाणातो चउरगुलाइरित्ता, तं घेडुं जलमोयरित्ता तीए -
आणक्खेउं - उवग्गइत्ता इत्यर्थः, परतीराओ पुणो वि जलपडि-
त्ता यरणं करेति - प्रत्यागच्छतीत्यर्थः । आगंतूणं तं सुक्कोवकरणं एगा-
मोणं करेति, तं घेडुं तेण आणक्खितजलपहेण उत्तरति, एस लेवे -
लेवुवरिते वा विही भणितो ॥२७७॥ थलसंघटलेवलेवोवरिपहेसु वि/

भा.४२३३ --

विज्जमाणेसु वि अववादेण णावं दुरुहेज्जा । इमेहिं कारणेहिं -
वित्तिपयु तेण सावय, दुब्बिमक्खे कारणे व आगाढे । दे
कज्जुवहि मगर बुज्झण, नावोदगं तं पि जयणाए ॥२७८॥ अ/दुब्बि
तेसु यलाइपहेसु सरीरोवहितेणा बुविहा होज्ज, सीहादि-

हृत्तुरित्तं-मित्तुरित्तं

बुब्बि/×

उ/कज्जो-ज्जे

बु/ओ

रे/च्छ

ए/

सावयभयं वा होज्ज, भिक्खा वा न लब्भइ, आगाढं वा अहिड-
क्कविसविसूइयादि गिलाणकज्जं वा होज्ज एवमादिकारणेहिं
स्वप्पं ओसहेहिं कज्जं हवेज्ज, अतिवुरियं वा कुलाइकज्जं हवेज्ज,
उवकरणप्पादणार्थं वा गच्छे, लेवलेवोवरिएहिं वा मगरभयं अहवा
लेवलेवोवरिएहिं बुज्झणमयं, एवमादिएहिं कारणेहिं णावातारिमं
उदगं गच्छेज्जा, तं पि जयणाए इच्छइ । अहवा "कज्जुवहि"ति -
एगाभोगो उवही करेज्जा, किं कारणं कयाइ पडिणीएहिं उदगे -
दुब्बेज्ज, तत्थ मगरभया एगाभोगकएसु पादेसु आरुभइ, एगाभोग-
कएसु वा बुज्झइ-तरतीत्यर्थः । णावाए वा विणट्ठाए एगाभोग-
कए दगं तरतीत्यर्थः । अथवा णावोदगं "तं पि जयणाए" ति -
जइ वलाभियोगेण णावाडुदगं उस्सिंवायेज्जेज्जा तं जयणाए उस्सिं-ज्ज
चियव्वं ॥२९८॥ तं पुण एगाभोगं उवकरणं कहं करेति ? अत उच्यते -

भा.४२३४ --

पुरतो दुरूहणमेगंते, पडिलेहा पुव्वपच्छसमगं वा ।
सीसे मग्गतो मज्जे, वित्तियं उवकरणं जयणाए ॥२७९॥
॥ इति निखीयमाध्वे द्वादशमोद्देशकः ॥

णति

ओ

एगद्वा कज्जति
भायणं उमसि

ण गिहत्थाणं पुरतो उवकरणं पडिलेहेति, एगाभियोगं वा उ-
करेति, दुरूहणित्ता णावं दुरुहितुकामो एगंतमुवक्कमित्ता उवकरणं -
पडिलेहेति, अहोकायं रयहरणेण, उवरिकायं सुहणंतगेण, भायणे य
एगाभोगे बंधित्ता तेसिं उवरिं उवहिं सुनियमितं करेइ, भायण-
मुवहिं च एगट्ठा करोतीत्यर्थः । अन्ने भणति सव्वोवही एगट्ठाणे ×
पुढो कज्जति, "पुव्वपच्छसमगं व"ति - गिहत्थाणं किं पुव्वं दुरु-
हियव्वं अह पच्छा अथ समगं ? एत्थ भण्णति - जदि
य थिरा णावा ण डोलायति तो पुव्वं दुरुहियव्वं, समगं वा,
ण पच्छा । अथ पंता तो ण पुव्वं वा थंगलमिति काउं रूसेज्ज,
तेसिं पंताण भावं णातुं समगं पच्छा वा आरुभेज्ज । "सीसे"ति - मि
णावाए सीसे ण दुरूहियव्वं, तं वेवताणं ठाणं । "मग्गतो"ति - ताट्ठाणं
पच्छतो वि ण दुरुहियव्वं, तं णिज्जागट्ठाणं । मज्जे वि ण -
दुरुहियव्वं तं कूवगट्ठाणं, तत्थ वा तुरंता भायणादि विराहेज्जाय ।
सेसमज्जे दुरूहियव्वं । जदि मज्जे ठातो णात्थ तो सेसंते निरावाहे डा
ठाति, जत्थ वा ते ठुंति तत्थ ठायंति । सागारं भत्तं पच्चक्खा-डा
ति ति, णमोक्कारपररो ठायति । उत्तरंतो ण पुव्वमुत्तरति, मज्जे
उत्तरति, ण पच्छा । सारुवहि पुव्वमेव अप्पसागारिया कज्जति, सि/

वस्सग्गेण तरप्पन्नं ण दायव्वं, अह तरप्पन्नं नाविओ मग्गेज्ज च

ताहे अणुसदिठधम्मकहावीहिं मेल्लाविज्जति, अमुंचते वितिय-हुमा
पदेण दायव्वं, तत्थ वि आत्मोपकरणं जं तं पंतं विज्जति, जदि अंतं वं
तं णेच्छति रंभति वा तत्थ अणुक्काए जदि अन्नो देज्ज सो न -

वारेयठवो, अप्पणा वा अण्णतो मग्गित्ता दायव्वं ॥ २७६ ॥

॥ इति विसेसनिशीलबुण्णीए वारसमो उद्देशो सम्मतो ॥

-----xOx-----

वि

॥ णमो सिरिवद्धमाणसामीणं॥ णमो वंधीए लीनेए । णमो
सिरिविजयदाणसूरीणं॥

उक्तो द्वादशमोद्देशः । इदानीं त्रयोदशमः ।

तत्थ संबंधगाहा इमा --

भा.४२३५ -- णावाए उत्तिण्णो, इरियापहिताए कुणति उस्सगं । याए
तमणंतरावि पुढवियु, णिवारणठेस संबंधो ॥१॥ सु

संधट्टादि जाव णावाए उत्तिण्णो उदगं इरियावहियं -

पडिक्कमइ तं उस्सगं अण्णं वा चेदठा उस्सगं कत्थ करेति ति -

कत्थ वा न करेइ ति एस संबंधो ॥१॥ संबंधाणंतरं इमं हुत्ते --

सूत्रम् - १ - जे भिक्खु अनंतरहियाए पुढवीए ठाणं वा सेज्जं वा णित्तेज्जं
उद्देशसप्तमे वा निसीहियं वा वेएइ वेएतं वा सातिज्जति । (एवं लिखितप्रतौ
दृश्यताम् सर्वसूत्रेषु भाष्येण सह संबधति ।) ॥१३-१॥

सूत्रम् - २ -- जे भिक्खु ससणिद्धाए पुढवीए ठाणं वा इत्यादि सातिज्जति॥
॥ १३-२॥

सूत्रम् - ३ -- जे भिक्खु मट्टियाकडाए पुढवीए ठाणं वा इत्यादि -
सातिज्जति ॥१३-३॥

सूत्रम् - ४ -- जे भिक्खु ससरक्खाए पुढवीए ठाणं वा इत्यादि सातिज्जति॥
॥ १३-४॥

सूत्रम् - ५ -- जे भिक्खु चित्तमंताए पुढवीए ठाणं वा इत्यादि सातिज्जति ॥१३-५॥

सूत्रम् - ६ -- जे भिक्खु चित्तमंताए सिलाए ठाणं वा इत्यादि -- साति-
ज्जति ॥१३-६॥

सूत्रम् - ७ -- जे भिक्खु चित्तमंताए लेल्लए ठाणं वा -- इत्यादि -- साति-
ज्जति ॥१३-७॥

सूत्रम् - ८ -- जे भिक्खु कोलावांसि वा वारुण जीवपइट्ठए सअंढे -
सपाणे सबीए सहरिए सओस्से सरुवए सरुटिंगपणगमट्टियमक्कडा-
संताणगंसि ठाणं वा इत्यादि -- सातिज्जति ॥१३-८॥

कुलावासे / सरुज्जे ससणिद्ध ससरक्ख सिला लेल्ल कोलावासे सअंढे सपाणे सबीए सहरिए
उत्तिंगपणगसरुस्संदगमट्टियमक्कडगुसंकमणं । एते हुत्तपदा । इमं वक्खणं- गा

भा.४२३६ -- पुढवीमादी ठाणा, जत्तिवसेता उ आहिया हुत्ते ।

सुं | णिं- पुं तेसुदठाणादीणी, वेएताणाविजो दोसा ॥१३-९॥

डा/उ/ ठाणं- काउस्सगं, आविसदात्ते णिलीयणतुयट्टणा वेयण- ण- णं

अ.१.१ × करणं, अंतरहिया णाम सचित्ता, तस्मि सदठाणे पच्छित्तं चरलहुं॥ ७
॥ २॥ अहवा --

भा.४२३७ -- अंतररहिताणंतर, ईसिं उल्ला उ छेति ससणिद्धा । उ) ण्णा

ण | ति र=नुरएण विभिन्ना, फाणुपुढवी तु ससरक्खा । १३-३॥

तस इय अन्तरणं- ववधाणं, तेप रहिता निरंतरमित्थर्थः, अहवा / पुढव

पुढवी अणंतभावेण रहिता असंखा यु जीविका पज्जत्तं संख्या वि, स्प्रेय ॥

अ अथवा जीए पुढवीए अंता जीएहि रहिया सा पुढवी अंतरहिया, जे

अंतरहितां सर्वां सचेतना- न मिश्रा इत्यर्थः, ईसिं उल्ला सस-
णिद्धा, सेयं पुढवी अचित्ता सचित्तेण आरण्णरण वित्तिमुत्ता नि
ससरदत्ता ॥३॥

भा. ४२३८ -- चित्तं जीवो भणितो, तेण सह गया तु होति सच्चित्ता ।
पासाणसिला रुंदा, लेल्ल पुण मदिटया लेट्ठ ॥४॥

भा. ४२३९ -- कोला उ धुणा तेसिं, आवासो तप्पत्तिदिठयं दाहं । चरणं सत्ता/वि
अंडा तु मुडिगादी, पाणग्गहणे तसा चररो ॥५॥ सि

भा. ४२४० -- वीयं तु अप्पदूढं, तदेव दूढं तु होति हरितादी ।
कीडगनगरुत्तिंगो, सअंकुरनिरंकुरो पुणओ ॥६॥ उ

हुण्णे कोला धुणा, तेसिं आवास दारुण वा, "जीवपत्तिदिठ" दा
"सपाणे" वा दारुण, पुढवीए वा, एवं "सवीए" दारुण पुढवीए
अणंकुरियं, तं चेव अंकुरभिण्णे हरितं, कीडयणगरगो उत्तिंगो, सि
फर फुण्णदमो वा, पणगो - पंचवण्णो संकुरो अणंकुरो वा, उसो नेहो अण्णं
अंडगा मुडिगादिगा, दगमदिटया चिक्खल्लो सचित्तो मीसो वा ॥५॥

भा. ४२४१ -- मक्कडसंताणा पुण, लूता पुडतो य अफुडितो जाव । उ/पा/वे/र
संकमणं तस्सेव उ, पिक्खीलिगादीणि अण्णेसिं ॥७॥ ज

कोत्थिय मक्कोडियपुडगं अफुडियसंताणगं, तस्सेव फुडियस्स गमणकाले यंगो
संकमणं भणति, अहवा संताणगसंकमणं पिपिलिकमक्कोडगादीयं
भणति । ठाणं उद्धट्ठाणं, सेज्जा सयणिज्जं, णिसेज्जा आसणं, णि-
सीहिका सज्झायकरणं, एएसिं वेयणकरणं, आवण्णे सट्ठाणपच्छित्तं, णे
आणादिया य दोसा, आयसंजमे य दोसा जहासंभवं भाणियत्वा ।
॥७॥ पुडवादिएणिंदियाण संघट्टणादिकरणे वेयणोवमा इमा --

भा. ४२४२ -- थेरुवमा अक्कंते, मत्ते सुत्ते य जारिसं दुक्खं ।

एमेव य अठ्वत्ता, वियणा एणिंदियाणं तु ॥८॥ च्चि ।

जहा थेरस्स जराए जिणस्स वरिस-सतायुस्स तरुणेण -
बलवता जमलपाणिणा सत्वायामेण अक्कंतस्स जारिसा वेयणा -
तारिसा पुढविकाइयाण अधिकतरा ठाणादिठियक्कंतेहिं वेयणा द्वा/दि
भवति, ण य अठ्वत्तणओ लक्खिज्जति, वेयणा य जीवस्स भवति,
णाजीवस्स । ते य जीवलिंगा एणिंदिएसु अठ्वत्ता जहा मत्ते सुत्ते वा
अठ्वत्तं सुहदुक्खलिं एवं एणिंदिएसु वि अठ्वत्ता वेयणा दट्ठत्वा
लिं व ॥८॥ किं च एणिंदियाण उवयोगपसहगा इमे विट्ठंता - प्पसा

भा. ४२४३ -- भोयणे वा रुक्खेते वा, जहा नेहो तणुत्थितो । खित्तीसे
जा पावल्लं नेहज्जेसु, कारेतुं जे अपच्वलो ॥९॥

जहा रुक्खे ति भोयणे सुहुमो नेहगुणो अत्थि जतो तेण चि/ण-
हारिएण सरीरोवचयो भवति ण य अठ्वत्तणओ लक्खिज्जति तुहा स/उ/ज-
वा पुढवीए अत्थि नेहो सुहमो, सो वि सुहुमणेणं ण दिस्सति,
णू जओ पुढवीए तणुदिठतो अल्पः ततो तेण पावल्ले नेहज्जे हत्थादि लय
सरीरमक्खणं कर्तुमशक्यं ॥९॥ अस्स विट्ठंस्स उवसंघारो -- जे

भा. ४२४४ -- कोहाई परिणामा, तथा एणिंदियाण जंतूण ।
पावल्लं तेसु क्खेसु, कारेतुं जे अपच्वला ॥१०॥

एगिंदियाण कोहादिया परिणामा, सागारिया य -

- १३/य उवयोगा, तहा सातादिया तु वेयणातो, एते सव्वे भावा डुद्धमत्त- च
 लि अणतिसयस्स अणुवलक्खा, जहा सण्णी पज्जता कोहदया उ च्ची
 १ ति अवकोसंति तिवलिं-भिगुडिं वा करंति तेसु ते अप्पीतिकज्जेसु तहा सु
 प्रावल्थेन एगिंदिया अप्पच्चला असमर्था इत्यर्थः । जम्हा पुढवीकायाप/क्र
 एवविधवेदणमणुमयंति तम्हा तेसु ठाणादियं ण कायव्वं । १०॥ ड्हा
 अवधादतो वा करेज्ज --

- भा.४२४५ -- वोसदठकायअसिधे, गेलण्णद्धाण संभवेगतरे । ड्हाम
 वसहीवाधाएण य, असती जयणा उ जा जत्थ ॥११॥ य
 वोसदठकायो पाओवगतो सो परप्पओगा अणुक्कपपडिणी-
 १३ यत्तणेण वा अंतरहिया ठाणेसु ठवेज्जेज्जा, असिबगहिया वसहिम-
 लभंता रुक्खादिहेदठेसु ठायंति, वेज्जदठा ओसहदठा वा गिलाणो
 जया णिज्जति तदा वसधिअभावे अयंडिले ठापज्ज, द्धाण पडि-
 १० उप्पहे वण्णा वा ठायंति, अगणिमाविसंभमे वा वसहिणिग्गया ठायंति, तेहि
 वसहिवाधाए वा ठायंति, सव्वहा वा वसहिअभावे ठायंति,
 १ संतरणमाइया तेहि अंतरहितादि अयंडिलाण जा जत्थ जयणा संभवति पडिलेहण-
 पमज्जणादिया वा सा सव्वहा वे कायव्वा ॥११॥

- सूत्रम् - ९ -- जे भिक्खु ध्वणंसि वा गिहेलुयंसि वा उसुकालंसि वा काम- या/सा
 व जुलंसि वा दुब्बद्धे दुण्णिक्खित्ते अनिकंप्पे चलाचले ठाणं वा सेज्जं वा अणिक्खित्ते
 निसीहियं वा वेपइ वेपंतं वा सातिज्जति ॥१३-९॥

- भा.४२४६ -- धृणादी ठाणा सल्लु, जत्तियमेत्ता उ आहिया दुत्ते ।
 णि/यं तेसु ठाणादीणि, वेत्तंताणाविणो दोसा ॥१२॥
 धृणा वेली, गिहेलुको उंवरो, उसुकालं उक्खलं, कामजुलं - च
 पहाणपीढं ॥१२॥

- भा.४२४७ -- धृणाओ होति वियली, गिहेलुओ उंवरो उ णायव्वो । हे/रु/य
 उडुखलं उसुकालं, सिणाणपीढं तु कामजलं ॥१३-॥
 तं गतार्था । णवरं तिणाण मज्जणा दो वि एगदठा ॥१३॥

- सू. ९ दुव्वे/अधो "दुव्वे" ति वंधो डुविधो - रज्जुबंधो कटठादिषु वेहबंधो वा - अधो/अधो
 तेसु अधो तं ण सुव्वं डुव्वं, "दुण्णिक्खित्तं" ति- णिहितं स्थापितमित्यर्थः, केसिंवि
 तं ण सुणिक्खित्तं दुण्णिक्खित्तं केसिं वि डुणिरिक्खित्तं ति आलावगो,
 तं अपडिलेहियं दुप्पडिलेहियं वा । न निःप्रकंपं अनिःप्रकंपं, -
 अनिःप्रकम्पित्वादेव चलाचलं चलाचलनस्वभावं, तादृशस्थानादि
 न कर्तव्यम् ॥

- भा.४२४८ -- रज्जु वेहो वंधो, णिहयाणिहतं तु होति णिक्खमणं ।
 अनिरिक्खअपडिलेहा, चलाचलमणिप्पकंपं तु ॥१४॥
 गतार्था । णिहताणिहयु ति - णिक्खमणिक्खित्तं वा ॥१४॥ तं
 तारिसे सदोसे ठाणाइं करंतस्स इमे दोसा --

- भा.४२४९ -- पवडंते कायवहो, आउवधातो य भाण्णेवादी ।
 तस्सेव पुणक्करणे, अहिगरणं अण्णकरणं वा ॥१५॥
 ततो पडंतो छण्हं कायापं विराहणं करेज्ज, अप्पणो वा

वे/ हत्थपादादीविराहणा हवेज्ज, भागादी वा उक्करणजातं
विराधेज्ज, तस्स धूणादियस्स पाडियस्स रज्जुवद्धस्स वा त्रोटितस्स वा
वेहवद्धस्स वा विसंधातियस्स पुणो करणे अणस्स वा अहिणवस्स
करणे अधिकरणं भवति। पडिसिद्धकरणे आणादिया दोसा, चउलहुं हुयं
व से पच्छित्तं ॥१५॥ वित्तियपदं --

भा.४२५० -- वोसट्ठकायअसिवे, गेलण्णद्धाप संभेगत्तरे।
वसहीवा-धातेण य, असती जयणा य जा जत्थ ॥१६॥
पूर्ववत् ॥१६॥

सूत्रम् - १० -- जे भिक्खु कुलियंसि वा मित्तंसि वा सिलंसि वा लेलंसि
वा अंतरिक्खजायंसि वा दुवद्धे दुण्णिखित्ते अनिकं पे चलाचले ठाणं
वा सेज्जं वा पिसिज्जं वा पिसीहियं वा चेएइ चेपंतं वा साति-
ज्जति ॥१३-१०॥

हुं/च/ नैद्यस्स कुलियं कुडं तं जतो णिच्चम्वतरति, इयरा सहकरभण्ण रे/कै
मिती, नईणं वा तडी मिती, सिलालेदू पुच्चुत्ता, पढमद्धे - नू
णियमा सचित्ता इह भयणिज्जा, शेषं पूर्ववत् ॥

भा.४२५१ -- कुलियादी ठाणा खलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया छुते।
णं तेसु ठाणादीणि, चेत्ते आणमादीणि ॥१७॥ दं

भा.४२५२ -- कुलियं तु होइ कुडं, मिती तस्सेव गिरिनदीपं तु। हुं/वा
सेललेदू पुच्चुत्ता, तत्थ सचित्ता इहं भयिता ॥१८॥ च्च

भा.४२५३ -- वोसट्ठकायअसिवे, गेलण्णद्धाप संभेगत्तरे।
वसहीवाधातेण य, असती जयणा य जा जत्थ ॥१९॥
पूर्ववत् ॥१७-१९॥

सूत्रम् - ११ -- जे भिक्खु संधंसि वा फलहंसि वा मंचंसि वा मंडवंसि वा
अन्यसि वा अंत-
रिक्खजायंसि मांलंसि वा पासायंसि वा हम्मतलंसि वा दुब्बधे दुण्णिखित्ते
अनिकं पे चलाचले ठाणं वा सेज्जं वा निसीहियं वा चेएइ चेपंतं
वा सातिज्जति ॥१३-११॥

धो संधं-पागारो, पेडं वा, फलिहो-अगला, अकुड्डो-मंचो, नं
तो य मंडवो, गिहोवरि मालो दुधूमिगादी, णिज्जुहगवस्सोव-
भा सोमिती पासादो, सव्वोवरि तलं हम्मतलं भूमितलं तरं वा - डायत्तं
हम्मतलं। एस सुत्तथो। इमा णिज्जुती --

भा.४२५४ -- संधादी ठाणा खलु, जीतुयमेत्ता उ आहिया छुते। जति
आणादिको दोसा(सा.) तेसु ठाणादीणि, चेत्ते आणमादीणि ॥२०॥ णं/चेति- नं

भा.४२५५ -- ग संधो खलु पायारो, पेडं वा फलिहो तु अगला होइ। फलिहो
अहवा संधो उ धरो, मंचो अकुड्डो गिडे मालो ॥२१॥ हो/वा
अहवा संधो धरो मृष्टिक्कदास्संघातो स्कन्ध इत्यर्थः। का/समुदायो

भा.४२५६ -- वोसट्ठकायअसिवे, गेलण्णद्धाप संभेगत्तरे।
वसहीवाधातेण य, असती जयणा य जा जत्थ ॥२२॥
पूर्ववत् ॥२२॥

सूत्रम् - १२ -- जे भिक्खु अणउत्थियं वा गारत्थियं वा सिप्यं वा -

च सिलोणं वा अट्ठावुयं वा कक्कडं वा पुग्गहंसि वा सलाहत्थयंसि वा/समाये
वा सिक्खावेइ सिक्खावेतं वा सातिज्जति ॥१३-१२॥

सिप्पं तुप्पणादि, सिलोगो वण्णणा, अट्ठावदं जूतं,
कक्कडगं हेउ, बुग्गहो कलहो, सलाहा कव्वकरणप्पओगो, एस कव्व / प्प / ग
सुत्तत्थो । इमा णिज्जुत्ती -

भा. ४२५७ -- सिप्पसिलोगादीहिं, सेसकलाओ वि सुइया होंति । आ-
गिहि अण्णतित्थियं वा, सिक्खावेति तमाणादी ॥२३॥

रुत्तादियत्ता सेसा उ गणियलक्खणसउण्णूयादि सूचिता, ण गिही अण्णति-
त्थी वा सिक्खावेयव्थो, जो सिक्खावेति तस्स आणादिया दोसा
चउलहुं च से पच्छित्तं ॥२३॥

भा. ४२५८ -- सिप्पसिलोगे अट्ठा-वए य कक्कडगबुग्गहसलागा ।

ग तुप्पणागे वण्णजुते, हेउ कलहुत्तरा कव्वे ॥२४॥

पुव्वहेण सुत्तपदसंगहो पच्छहेण जहासंसे (तत्त्व) उदाहरणं सिप्पं, ण
जं आयरियउवदेसेण सिक्खिज्जति, जहा- तुप्पणागतुणादि, सिलोगो त्त
गुणवयेणेहिं वण्णणा, अट्ठापदं चउरंगेहिं जूतं । अहवा इमं अट्ठापदं - जुत्तं

भा. ४२५९ -- अन्हे ण (वि) जाणामो, पुदठो अट्ठापयं इमं वेति । जे
सुणगा वि सालिकूरं, पेच्छंति परं पभात्तम्मि ॥२५॥ रं / येति
पुच्छित्तो अपुच्छित्तो वा भणाति - अन्हे णिभित्तं ण सुदु

परुप्प-रुप जाणामो । एत्थियं पुण जाणामो-परं पभायकाले वधिकूरं सुणगा वि
गा. २४५९ सातिउं पेच्छिहिंति । अर्थपदेन ज्ञायते सुभिक्षं । कक्कडगं हेउ जत्थ कव्व
भणिते उभयथा पि दोसो भवति - जहा जीवस्स णिच्चपरिग्गहे
णारगादिभावो ण भवति, अण्णिवे वा भणिते विणासी घटवत्
कृतविप्रणाशवादयस्च दोषा भवन्ति । अहवा कक्कट्ठेहेतु-सर्वमावैश्यप्रति-क
त्राह पत्तिः, अत्रोभयथा दोषो, मूर्तिमयमूर्तदुःखदुःखमेवतो ज्ञानकाल्पेवाच्च
कारकभूतविशेषाच्च विरुद्धं सर्वमावैश्यं, अप नैवं ततः प्रतिज्ञाहानिः । णं
गा. २४ "बुग्गहो" - रायादीणं अमुककाले कलहो भविस्सति रण्णो वा
६४ जुद्ध-सगडमादेसेण कलहे जयमादिरति, दोणहं वा इलहंताणं एक्कस्स
गा. २४ उत्तरं कहेति । "सलाह"ति कव्वसदुभायं कहेति, कव्वेहिं वा - आ
विकोवितो कव्वं करेति, सलाहकलत्थेण ति सव्वललातो सूतिततो
भवन्ति, ताणि अण्णतित्थिगादीणि सिक्खावेति चउलहुं, आपादी x /
संजमे य दोसा, अधिकरणं, उम्भग्गोवदेतो य ॥२४-२५॥ इमं -
वित्तियपदं --

भा. ४२६० -- असिवे ओमोयरिण, रायदुदठे भए व गेलण्ये ।

अद्धान रोहए वा, सिक्खावणया उ जयणाए ॥२६॥

रायादिमण्णं वा ईसरं सिक्खावेतो असिगुहितो तप्प-ग्ग

गा भावाओ ठाणगादि लभति, ओमे वा कव्वति, सोच्चा राय-वा

गा दुदठे ज्ञाणं करेति, बोहिगादिभये ज्ञाणं करेति, गिलाजस्स वा ज्ञा

ओसहातिएहिं उवग्गहं करिस्सति, अद्धानरोहणेषु वा उवग्गहकारी

हिं भविस्सति, एवमादिकारणं अविद्विस्सण इमाए जयणाए सिक्खावेति कव्व
॥२६॥

भा. ४२६१ -- संविग्गमसंविग्गो-धाविणं तु गाहेज्ज पढमता गीयं ।

विवरीयमगीए पुण, साहिग्गहमाइ तेण परं ॥२७॥ मि

पणपरिहाणीए जाहे चउलहुं पत्तो तेसु जतितुं तेसु वि - तुं

का/तं असंयंतरतो ताहे संविग्गोधावित्थं गीयत्थं सिद्धस्वेति, पच्छा -
 वा असंविग्गोधावित्थं गीयत्थं। अगीएसु विवरीयं कज्जति, ततो - गीतत्थे
 का। असंविग्गोधावित्थं अगीतं, ततो संविग्गअगीयं। अत्रविपरीतकरणे गां/तं
 म हेतुमातवभावनां करिष्यति। संविग्गअगीतार्थपच्छा गहियापुब्बयं, ध्वं/मि
 ततो पच्छा वसणसावगं, ततो पच्छा अहाभद्यं, ततो मिच्छं -
 अणमिग्गहामिग्गहियं ॥२७॥

सूत्रम् - १३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियं वा गारत्थियं वा आगाढं वयइ
 वयंतं वा सातिज्जति ॥१३-१३॥

सूत्रम् - १४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियं वा गारत्थियं वा फरुसं वयइ वयंतं
 वा सातिज्जति ॥१३-१४॥

सूत्रम् - १५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियं वा गारत्थियं वा आगाढं फरुसं
 वयइवयंतं वा सातिज्जति ॥१३-१५॥

सूत्रम् - १६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियं वा गारत्थियं वा अण्णयरीए -
 अच्चासायणाए अच्चासाएइ अच्चासाएं वा सातिज्जति ॥१३-१६॥

भा.४२६२ -- आगाढफरुसमीसग, दसमुद्धेसम्मि वण्णितं पुब्बं। उ
 गिहिअण्णतित्थिएहि व, तं वेव य होति तेरसमे।२८॥ हिं
 जहाक्समुद्धेसे भवंतं प्रति आगाढफरुसमीसगसुत्ता भणिता तथा
 इहं गिहत्यअण्णउत्थियं प्रति वक्तव्याः। इमेहिं जातिमादिपहिं त्थं
 गिहत्यं अण्णतित्थियं वा ऊणतरं परिभवंतो आगाढं फरुसं वा -
 भणति ॥२८॥

भा.४२६३ -- जातिकुलूवभासा- धणवलपाहण्णदाणपरिभोगे।
 सत्तवयवुद्धिनागर-तक्करमयके य कम्मकरे ॥२९॥ दासण/ते
 जातिकुलूवभासा धणेण, वलेण, पाहण्णत्तेण य, एतेहिं
 हीनं/ते दाणं प्रति अदात्ता संति वि धणे, किमुण्णत्तेण अपरिभोगी, अ/ण/५
 हीनसत्त्वः, वयसा अपडुप्पन्तो मंदवुद्धिः, स्वतः नागरो - धि
 तं ग्राम्यं परिभवति, तथा गिहत्यं अण्णतित्थियं वा तक्कर- तं अ/स्स
 भृतककर्मकरभावेहिं ठियं परिभवति ॥२९॥

भा.४२६४ -- जति ताव मम्मपरिघ-दिटयस्स पुणिणो वि जायते मंतुं॥
 किं पुण गिहीण मंतुं, ण भविस्सति मम्मविद्वाणं ॥३०॥
 जति ताव कोहणिग्गहपरा विजतिणो जातिमादिममेण वि
 घदिटया कुप्पंति किं पुण गिहिणो ? सुरां कोपं करिष्यन्तीत्यर्थः॥३०
 ३०॥ सो य उप्पण्णमंतु इमं कुज्जा --

भा.४२६५ मा/म स्विप्पं मरेज्ज मारे-ज्ज वा वि कुज्जा व गेण्णणादीणि।
 दां देसच्चवागं व करे, संतासंतेण पडिभिण्णे ॥३१॥ रि
 नु अप्पणा वा मणुप्पण्णो मरेज्ज, कुवितो वा साहुं मारेज्ज,
 रुदठो वा साहुं रायकुलादिणा गेण्हावेज्जा, साधुणा वा सेहिओ ज/मे
 देसच्चवागं करेज्ज, संतेण असंतेणं वा प्रत्याभिण्णो एवं कुर्यात् -३१॥ त्य

सूत्रम् - १७ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा कोउगकम्मं
 करेति करंतं वा सातिज्जति ॥१३-१७॥

सूत्रम् - १८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा भूइकम्मं
 करेति करंतं वा सातिज्जति ॥१३-१८॥

- सूत्रम् - १९ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा पसिणं
करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-१९॥
- सूत्रम् - २० -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा पसिणापसिणं
करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-२०॥
- सूत्रम् - २१ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा तीयं निमित्तं
करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-२१॥
- सूत्रम् - २२ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा लक्खणं करेइ
करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-२२॥ अ॥ जे अण्ण० मा० वंजणं करेइ क० सातिज्जति ॥२३॥ (ब)
- सूत्रम् - २३ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियं वा गारत्थियं वा सुमिणं करेइ करेत्तं
वा सातिज्जति ॥१३-२३॥
- सूत्रम् - २४ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा विज्जं पउंजइ
पउंजत्तं वा सातिज्जइ ॥१३-२४॥
- सूत्रम् - २५ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा मत्तं पउंजइ
पउंजत्तं वा साइज्जइ ॥१३-२५॥
- सूत्रम् - २६ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा जरेणं पउंजइ
पउंजत्तं वा साइज्जइ ॥१३-२६॥
इमा सुत्तपदसंगहणी --
- भा.४२६६ -- कोउग भूतिकम्मं, पसिणापसिणं निमित्ततीतं वा।
लक्खणवंजणसुमिणं, विज्जा मत्तं च जोगं च ॥३२॥
- भा.४२६७ -- गिहिअण्णत्तिथियाण व, जे कुज्जा वागरेज्ज वा भिक्खु।
विज्जाइं च पउंजे, सो पावति आणमादीणि ॥३३॥
कोउअभूतीय करणं, पसिधस्स पसिणापसिणस्स निमित्तस्स
लक्खणवंजणसुविणाय य वागरणं, सेसाणं विज्जादियाण पउंजणता।
३३॥ कोउआदियाण इमं विससूवं --
- भा.४२६८ -- ण्णणादिकोउकम्मं, भूतीकम्मं सुविज्जगा भूती। मे
विज्जावरहिते लहुगो, चउवीसा तिण्णि पसिणसया ॥३४॥
णिंनुमादियाण मसाण चच्चरादिसु ण्हयणं कज्जति, रक्खा-
णिमित्तं भूती विज्जाभिमेत्तीए भूतीए चउलहुं। इयराए मासलहुं। तित
पसिणा, एते पण्हवाकरणेसु पुव्वं आसी ॥३४॥
- भा.४२६९ -- पसिणापसिणं सुविणे, विज्जासिद्धं तु साहति परस्स।
अहवा आइंसेणिया, घंटियसिट्ठं परिकहेति ॥३५॥ ^{५५} _{५५} ^{हिं}
सुविणयविज्जाकहियं कधितस्स पसिणापसिणं भवति, अहवा
विज्जाभिमेत्तिया घंटिया कण्णमूले चालिज्जति, तत्थ देवता -
हेइ ^{५५} _{५५} ^{हिं} कधिति, ^{५५} _{५५} ^{हिं} कहेत्तस्स पसिणापसिणं भवति, स एव इंसिणी भण्णति।
॥३५॥
- भा.४२७० -- लाभालाभसुहदुहं, अणुभूय इमं दुमे सुहिहिं वा। ही
जीविता एवइयं, कालं सुहिणी मया तुज्जं ॥३६॥ ता
पुच्छणं भणति - अतीतकाले वट्टमाणे वा इयो ते लाभो
लद्धो, अणागते वा इमं भविस्सति, एवं अलामं पि निदिस्सति,
एवं सुहदुक्खे वि संवादेति, अहवा भन्मति सुहीहिं ते इमं लद्धमणु-
भूतं वा, अहवा भणाति मातापितादिंते सुहिणी एवतिणं कालं
जीविया, अमुणे काले एव मता ॥३६॥ गण

भा. ४२७१ -- डुविहा य लक्खणा खलु, अब्भंतरवाहिरा उ देहीणं ।
वहिया सरवण्णाई, अतो सम्भावसत्ताई ॥३७॥
कंठा ॥३६॥

भा. ४२७२ -- वत्तीसा अट्ठसयं, अट्ठसहस्सं च बहुतराईं च ।
देहेसु देहीण लक्खणाणि सुहकम्मजणियाणि ॥३८॥ हिणं
पाणयमणुयाणं वत्तीसं, अट्ठसयं वलदेववासुदेवाणं, अट्ठसहस्सं
वक्कवटिटित्थकराणं, जे पुट्ठा हत्थपादाविदु लक्खिज्जंति तेसिं फुडा
पमाणं भणियं, जे पुण अतो स्वभावसत्तादी तेहिं सह बहुतरा
भवन्ति, ते य अण्णजम्मकयसुभणामसरीरअंगोवंगकम्मोदयाओ भवन्ति ॥
३८॥

लक्खणवज्जणाय इमो विससो --

भा. ४२७३ -- माणुस्माणपमाण-दिलक्खणं वज्जणं तु मसगादी ।
सहजं च लक्खणं वज्जणं तु पच्छा समुप्पण्णं ॥३९॥
माणादियं लक्खणं, मसादिकं वज्जणं । अहवा जं सरीरेण सह
उप्पण्णं तं लक्खणं पच्छा समुप्पण्णं वज्जणं ॥३९॥

माणुस्माणपमाणस्स य इमं वक्खणं --

भा. ४२७४ -- जलदोणमद्भभारं, समुहाइ समुस्सितो व जा णय-तु । णउर/ई-ईं ओ
माणुस्माणपमाणं, तिविहं खलु लक्खणं एयं ॥४०॥
जलभरियाए दोणीए जलस्स दोणं छड्डेतो माणुसुतो पुरिसो, डे
तुलारोवितोअद्भभारं तुलेमाणो उम्माणुसुतो पुरिसो भवति, वार-ल
संगुलपमाणाइं समुहाइं णव समुस्सितो पमाणव्यं पुरिसो, एवमादि-थिउ/णं
तिविधलक्खणेण आविस्सुति- तुमं रायादि भविस्सुसि ॥४०॥

इदाणिं देवाणं भण्णति --

भा. ४२७५ -- भवपच्चइया लीणा, तु लक्खणा होंति देवदेहेसु ।
भवधारिणिएसु भवे, विउव्वितेसुं तु ते वत्ता ॥४१॥ व्विते संतु/च
देवाणं भवधारिणिज्जसरीरेसु लक्खणा लीणा अनुपलक्षा, र/ज्जेसु
उत्तरवैक्रियसरीरे व्यक्ता लक्षणा ॥४१॥ इदाणिं णारकतिरियाणं निरिक्ता
भन्ति --

भा. ४२७६ -- ओसण्णमलक्खणसं-जुयाओ वौदीओ होंति निरएसु । वौदीउ/ओ
नामोदयपच्चइया, तिरिएसु य होंति तिविहा उ ॥४२॥ व्व
नेरइया णं
ओसण्णमेकांतैनैव अलक्षणयुक्ता वौदि सरीरमित्यर्थः, तिरि-उत्तर/री
एसु लक्खणअलक्खमित्सा य तिविहा सरीरा भवन्ति, लक्खण-
लक्खणं वा सव्वं णामकमुदयाओ ॥४२॥

इदाणिं सुविणं भणाति --

भा. ४२७७ -- नोइंदियस्स विसओ, सुमियं जं सुतजागरो पासे । व्विणं
सुहदुक्खपुव्ववूयं, अरिट्ठमिव सो णरगणाणं ॥४३॥ व्वि
णोइंदियओ-मणो, तव्विसतो सुविणो नोइंदियविषय-न/दि
मित्यर्थः, मतिज्ञानविषयश्च, तं च सुविणं पायो सुतजागरावत्थाए
पेक्खति, आगमिस्स सुहदुक्खस्स सो पिमितं भवति । जहा मणुयाणं ण
मरणकाले पुव्वामेव अरिट्ठगमुप्पज्जति तं च सुहदुक्खणिमितं भवति-
कातियं वातियं माणसियं भवति ॥४३॥ जतो भण्णति -- तिविधं

- भा. ४२७८ -- अदस्ती बाहू कुरणादि काइओ बाइओ तु सहस्रुतं।
अह सुमिणदंसणं पुण, माणसिओ होइ दुप्पाओ ॥४४॥ उ
कातितो बाहुकुरणादि अणेगविहो, वातितो वि सहसा स-
मणितानि अणेगविधो वि (सुमिणदंसणादि अणेगविधो) माणसिओ सो
१ वि ॥४४॥ सुविणुप्पातो इमो पंचविहो --
भा. ४२७९ -- अहातच्चपेदाणे, चित्तो विवरीय तह य अब्वत्तो। व्य/त्ते
वालाहा। पंचविहो सल्लु सुमिणो, परूवणा तस्सिमा होइ ॥४५॥
अहातच्चं इमे पस्सन्ति, इमं च से सखं -- पुगं
भा. ४२८० -- पाएण अहातच्चं, सुविणे पासन्ति संवुडा समणा। सिमिग/पु
५ गा. ४५ इयरे गिही तु भतित्ता, जं दिट्ठं तं तहा तच्चं ॥४६॥ य/जिय
सव्वपाववित्ता संवुडा, इतरे-पासत्ता गिहत्ता य अहा-
तच्चं प्रति भायणिज्जा, जहेव दिट्ठो तहेव जो भवति सो अहा- मं
१ गा. ४५ तच्चो भवति ॥४६॥ पेदाणादियाण त्तिणहं इमं सखं -- पत्ता/पं
भा. ४२८१ -- पयतो पुण संकलिता, चित्ता तण्हाइ तस्स दगपाणं। गस्स
मेज्झस्स दंसणं सल्लु, अमेज्झमेज्झं च विवरीतं ॥४७॥
२ गा. ४५ प्रततः स्वप्नसंतानः श्रुसलावत् । जागरुतेण जं चित्तियं तं रं
३ गा. ४५ सुविणे पासन्ति, एस "चित्तो" सुविणोऽसुइ सुगंधे मेज्झं, इतरं धं
अमेज्झं, मेज्झं दिट्ठे सुविणे फलं अमेज्झं भवति, अमेज्झं दिट्ठे फलं
४ गा. ४५ से मेज्झं भवति, एस विवरीतो सुमिणो ॥४७॥ इमो "अव्वतो"
५
गा. ४५ जण जं ण सरति पडिबुद्धो, जं ण वि भावेति पस्समाणो वि। जण/
भा. ४२८२ -- एसो सल्लु अब्वत्तो, पंचसु विसएसु णायव्वो ॥४८॥ य
विबुद्धो वि जं फुडं ण संभरति, संभरंतो वा जस्सत्थं ण
सु। वि वुज्झति सो अब्वत्तो, सो य पंचेदियविसए संभवति, सव्वे वा
१ गा. ४५ सुविणे पायो इंदियविसए भवति ॥४८॥ इदाणिं विज्जा मंता --
भा. ४२८३ -- विज्जामंतपरूवण, जीगो पुण होति पायलेवादी।
वा सो उ सविज्ज अविज्जो, सविज्जसंजोयपच्छित्तं ॥४९॥ ज्जो-ज्जे।
इत्थिअभिहाणाणविज्जा, पुरिसाभिहाणो मंतो, अहवा
सोवचारसाधणा विज्जा, पडियसिद्धो मंतो, वसीकरणविदेसुण्छा- सुच्छ
वे दणापादलेवंतद्धाणादिया जीगो बहुविधीता, ते पुण सव्वे वि -
सविज्जा अविज्जा वा, सविज्जेसुं चउलहं। इयरेसु मासलहं, मीसेसु
संजोगपच्छित्तं। गिहीणं अण्णत्तिबियाण वा एतेसु कोउगादिएसु
१ कहिज्जाणेसु जीगपज्जवसाणेसु अधिकरणं, जं वा ते कहंति उच्छादणादि तण्णि-काहिंति
उच्छरणं पावति ॥४९॥
१ गा. ४५ वित्तियधधे कोउगादि करेज्ज कहेज्ज वा मंतादी -- दि
भा. ४२८४ -- असिखे ओमोयरिए, रायडुट्ठे मए व गेलण्णे।
अद्धाणरोहकज्जेऽदठजायवादी पुभावनता ॥५०॥ ए/×
असिवादिसु जं जत्थ संभवति तं तत्थ कायव्वं, कुलादि-
जात कज्जेसु वा अदठजायणनिमित्तं वा वादी वा करेज्ज, पवयणपभा-
वणदठता वा करेज्ज ॥५०॥

सूत्रम् - २७ -- जे भिक्खु अण्णत्थियाण वा गारत्थियाण वा नदठाणं
मुढाणं विप्परियासियाणं मगं वा पवेणइ संधिं वा पवेणइ, अतिपरियास
प. P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jin Gun Aradhak Trust

संधिओ वा मग्गं पवेइइ, पवेएंतं वा सातिज्जति ॥ १३-२७॥

इमो सुत्तथो --

भा. ४२८५ -- णट्ठा पंधफडिता, मूढा उ विसाविभागममुणेतु । पुग्गत्ता
च/चत्तं तं चिय विसं पुहं वा, वच्चैति विवज्जियावण्णा ॥ ५१॥ वच्चया
पंधप्रणष्टानां पंधं कथयति, अडवीए वा मूढाणं विसीभाग-त्ति ।

जे मयुणंताणं विसिंविभागेण पंहं कहेति, जतो चेव आगता तं चेव ते
विसं गच्छंताणं विवज्जतावण्णाणं सम्भायं कहेति ॥ ५१॥ उजायत

भा. ४२८६ -- मग्गो खलु सगडपहो, पंधो वतठिववज्जिता संधी ।

सो खलु विसाविभागो, पवेयणा तस्स कहभाउ ॥ ५२॥ ओ
संधीखेडगो, जतो गमिस्संति सो विसाभागो, तं तेसिं - स्मि
मूढाणं पवेदेति कथयतीत्यर्थः । सगडमग्गाओ उज्जुसंधिसंखेडयं पवेदेति, जा
ज्ज/उ उज्जुसंधिसंखेडयाओ वा सगडमग्गं पवेदेति, कहयति त्तिट्ठं भवति,
संधी
अहवा सच्चो चेव प्हो मग्गो भण्णति, संधीपंधमेधुं, अहवा पंधमेधुं-वेधुं
पंधुग्गमो चेव संधी, पंधस्स वा संधी-अंतरे कहेति, संधीओ वा उ
जो वामदक्खिणो प्हो तं कहेति ॥ ५२॥

भा. ४२८७ -- गिहि अण्णतित्थियाणं च, मग्गं संधिं च जो पवेदेति । ए
मग्गातो वा संधिं, संधीतो वा पुणो मग्गं ॥ ५३॥
गतार्था ॥ ५३॥ तेसिं गिहिअण्णतित्थियाणं मग्गादि कहेतो अपि
इमं पावति --

भा. ४२८८ -- सो आणा अणवत्थं, भिच्छत्त विराहणं तहा डुविहं ।
पावति जम्हा तेणं, एते उ पए विज्जजेज्जा ॥ ५४॥
डुविहा आयसंजमविराहणा । तेसिं साधुधिंधितण पहेण - वि
गच्छंताणं इमे अण्णे दोसा --

भा. ४२८९ -- छक्कायाण विराहण, सावयतेणेहि वा धि डुविहेडिं ।
जे पावति जतो वा, पदोस तेसिं तहऽन्नेसिं ॥ ५५॥
ते/ जं ते गच्छंता छक्काए विराहेति, सु विंधतो तण्णिप्पणं सो
पावति, तेण वा पहेण गच्छंता ते सावतोवद्धं सरीरोवहितेणो- तो
च/वा वद्धं पावैति त्ति, जं वा ते गच्छंता अण्णसिं उवद्धं करेति, जतो जा
सयं वा ते अणिद्धट्ठातो स्सयं पावैति ततो तस्स पंधविंधगस्स - वे/वे
साधुस्स अन्नस्स वा साधुस्स पदोसमावज्जेति - अन्हे पडिणीय- ज्ज/उ
ते तणेण एरिसुपंधे छुट्ठा, इमेण पंतायणादी करेज्ज ॥ ५५॥ अहवादातो दि
वे विंधिज्ज --

भा. ४२९० -- विइयपयमणप्पज्जे, पवेदे अविहोदिते च अप्पज्जे ।

अद्धान असिच अभिओ-ग आधुरादीडु जाणमवि ॥ ५६॥

खितादिगो अणप्पज्जो सेहो वा अविहोदितो विंधेज्ज, एओ

जं अप्पज्जो वि अद्धाने वा सत्थस्स पुहं अजाणंतस्स विंधेज्ज, असिचे
कप्पियार-रिस्स गिलाणकज्जे वा वेज्जस्स कप्पय रिस्स वा आपिज्जंतस्स पंधमुव-
विसति, "अभिओगो"ति वला रातिणा देसितो गहितो, एवमा-
हे विकारणेहिं जाणंतो वि कहितो छुट्ठा ॥ ५६॥

सूत्रम् - २८ -- जे भिक्खु अण्णउत्थियाण वा गारत्थियाण वा धाउं पयएइ
पवेएंतं वा सातिज्जति ॥ १३-२८॥

- मन्त्र सूत्रम् - २९ - जे अण्णत्थिययाण वा गारत्थिययाण वा निहिं पवेएइ पवेएंतं वा सातिज्जति ॥ १३-२९ ॥
यस्मिन् धम्ममाने सुवण्णदिपितते स धातुः । दा
- भा. ४२९१ -- अण्णतराणं धातुं, निहिं व आइक्खते तु जे भिद्वु ।
गिहिअण्णत्थिययाण व, सो पावति आणमादीणि ॥ ५७ ॥
अण्णयरगहणातो वहुमेदा धातू, णिधाणं णिधी- णिहितं - दो
स्थापितं द्रविणजातमित्यर्थः, तं जो महाकालमतादिणा णातं -
फव अक्खति तस्स आणादिया दोसा ॥ ५७ ॥
इमे धातुमेदा --
- भा. ४२९२ -- तिविहो य होइ धातू, पासापरसे य मटिटया वेव ।
सो पुण सुवण्णतुत्तं-वरयत्कालायसादीणं ॥ ५८ ॥ दु
अजुते जत्थ पासाणे जुत्तिणा जुत्ते वा धम्ममाते सुवण्णादी पडति णे
x/ सो पासाणधातू, जेण धातुपाणिण तंवगादि आसितं सुवण्णादि प/णगा
भवति सो रखो भण्णति, जा मटिटया जोगुत्ता अजुत्ता वा -
धम्ममाण धम्ममाण सुवण्णादि भवति सा धातुमटिटया, कालायसं लोहं, स
आदिग्गहणाओ मणिरयणमोत्तियपवालागरादि णिहाणे इमो -
विगप्पो --
- भा. ४२९३ -- सपरिग्गहेतरो वि य, होइ तिहा जलगओ थलगओ वा । णिही/ ते
निहितेतरो थलगतो, कयाकतो होति सव्वो वि ॥ ५९ ॥ हु
सो णिही मयुयदेवतेहिं परिग्गहितो वा होज्ज अपरिग्ग-
हितो वा । सो जले वा होज्ज थले वा । जो सो थले सो डुविहो-
णिवस्सतो वा अणिकस्सओ वा । सव्वो वेव णिही सडूवेणं डुविधो- ण
कयडूवो अकयडूवो वा । डूवगाऽऽभरणआदि कयडूवो, चक्कलपिंडिटिठतो
अकयडूवो । सपरिग्गहे अधिकतरा दोसा कहेंतस्स णिहाणगसामि- हिं
समीवातो ॥ ५९ ॥ धातुणिहिदंसणे इमे दोसा --
- भा ४२९४ -- अधिकरणं कायवहो, धातुम्मि मयूरअंकविदठंतो ।
अहिगरणं जा-कुरणं, निहिम्मि मक्कोड गहणादी ॥ ६० ॥ ग /
कायवधमंतरे वि असंजयपरिभोगे अधिकरणं भवति, धम्ममाणे
पुढवातिकायविराधणा । अहवा तं वेव साधुं धातुव्वायं कारवेति ।
एसो धातुधंसणे दोसो ॥ ६० ॥ दं/सा
इमो णिहाणे मयूरअंकविदठंतो -- र
- भा. ४२९५ -- मोर-णिवं कियदीणा-र पिहियणिहिजाणएण ते कहिया । र
दिदठा ववहरमाणा, कओ एएपरंपरा-गहणं ॥ ६१ ॥ उ/ परगहणं
मयूरको णाम राया, तेण मयूरकेण अंकित्ता दीणारा आह-
णादिया, तेहिं दीणारेहिं णिहाणं ठवियं । तम्मि ठविते वहु कालो
x/ णि गतो, तं केणुं प्पेमिस्सिणा णिहिलक्खणेण पायं, तं तेहिं उक्खयं, ते
दीणारा ववहरंता रायपुरिसेहिं दिदठा, सो वणितो तेहिं राय-
पुरिसेहिं रायसमीवं जीतो, रण्णा पुच्छियं कतो एते तुज्ज दीणारा, ते
तेण कहियं अयुगसमीवातो, एवं परंपरेण ताव पीयं जाव जेहिं -
फव उक्खितं, गहिता दंडिया य । असंजयणिग्गहणे अधिकरणं, णिहिउ-
क्खणेण य निसि जागरणं कायव्वं, अहवा णिहिदंसणे अधिकरणं -
फव जागरणं णाम यजनकरणं, उवलेवनधूवपुष्कवलिमादिकरणे अधिकरण-

स्वयेण

मित्यर्थः, गिहिकखण्डे य विभीसिगाममक्लोडगात्री विसृष्टा
भवन्ति, तत्त्व आयचिराहणादी, रायपुरिसेहिंय गहनं, तत्त्व गेणहण-
कड्डणादिया दोसा ॥ ६१ ॥

ए तत्त्व इमं वितियपदं --

भा. ४२९६ -- असिवे ओमोयरिण, रायडुदठे भए व गेलण्णे ।

अद्यापरोहकज्जदठजातवादी पभावणादीसु ॥ ६२ ॥ तत्र । जे वीसु

असिवे वेज्जो आपितो तस्स वंस्सिज्जति धातु गिहाणं वा, तु

ओमे असंधरंता गिहिकखण्डित्तियए सहाए पेत्तुं धातुं करेति, पिहिं

वा गेणहति, रायडुदठे रण्णो उवसमणदठा सयमेव जो वा तं उवसमेति

वाहिं (य

गेण्हं/ये

तस्स धातुं पिधाणं वा वंसेति, वोधिगादिभयातो जो त्राएति तस्स

वंसेति । गिलाणकज्जे सयं गिण्हति, विज्जस्स वा वंसेति, अद्याणे

जो पित्त्यारेति, रोहणे असंधरंता सहायसहिता गेण्हंति, अहवा जो

रोहणे आधारभूतो तस्स वंसेति, कुलाइकज्जे वा संजतिमादिणिमित्तं स्वे

वा अट्ठजाते वादी वा उदासीणगहनदठा पवयणपभावणदठा पूया-

दी विकारणणिमित्तं सहायसहिता गिहिकखण्डित्तियएहिं धातुं पिहाणं हिं

वा गेण्हज्ज ॥ ६२ ॥

११८०६३ पत्तोयंतं वा ।

सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खु मत्तए अत्ताणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३० ॥ प्या

सूत्रम् - ३१ -- जे भिक्खु अद्याए अप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३१ ॥

अतीए

सूत्रम् - ३२ -- जे भिक्खु जप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३२ ॥

सूत्रम् - ३३ -- जे भिक्खु मणिए अप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३३ ॥

१ कुंडपाणि

सूत्रम् - ३४ -- जे भिक्खु कुंडेडापाणे अप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥

॥ १३-३४ ॥

१ मत्तए० सप्पि०

सूत्रम् - ३५ -- जे भिक्खु तेल्ले अप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३५ ॥

सूत्रम् - ३६ -- प्याजे भिक्खु फाणिणं अत्ताणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३६ ॥

सूत्रम् - ३७ -- जे भिक्खु वसाए अप्पाणं देहइ देहंतं वा सातिज्जति ॥ १३-३७ ॥

मत्तगो पाणनस्स भरितो, तत्त्व अप्पाणो पुहं पलोएति, -

जोएतस्स आणादिया दोसा, वरलहं व से पच्छित्तं । एवं पडिग्ग-

ए हादिसु वि । नैसपदाणं इमा संगहणी --

भा. ४२९७ -- दप्पणमणिआभरणे, सत्त्व दए भायणं नतरए य । च्छ

तेल्लमहुसप्पिकाणित, मज्जवसासुत्तमादीसु ॥ ६३ ॥

दर्पणः आदर्शः, स्फटिकादिमणिः, सासकादिआभरणं,

खड्गादि शस्त्रं, दगं पानीयं, तच्च अग्नतरे कुंडादिभाजने स्थितं, न्य/डका

तिलादिगं तैलं, मधु प्रसिद्धं सप्पि घृतं, फाणितं गुडो छिड्डगुहं डी

खं/णं/त्रा

मज्जं मच्छादीवसासुत्तं मज्जे कज्जति, इवखुरसे वा गंडियासुत्तं ।

सत्त्वेसुतेसु जहासंभवं अप्पाणो अवक्खुदिसयत्था जयणादिया देहावयवा

पलोएइ, तत्त्व स्वं रूपं पश्यति । चोदक आह -- "किं तत् पश्यति?" ते

आचायाह -- आत्मच्छायां पश्यति । पुनरप्याह चोदकः - "कयं

आदित्तयास्वरद्रव्यजनितच्छायादिगमागं पुदत्त्वा अन्यतोऽपि -

दृश्यते?" आचायाह - अत्रोच्यते, यथा पञ्चरागेन्द्रनीलप्रदीप-

दी

शिसात्तां आत्मस्वरूपातुरूपप्रभाच्छाया स्वत एव सर्वतो भवति तथा

सर्वपुद्गलद्रव्याणां आत्मप्रभातुरूपाच्छाया सर्वतो भवत्युपलब्धा वा उपल-

इत्यतोऽन्यतोऽपि दृश्यते । पुनरपि बोद्धव्यम् - "जदि अप्पणो
ता/५/ छायां देहति तो कं अप्पणो सरीरसरिसे वण्णरूपं न पेच्छति ? अत्रो- क्ख
च्यते --

भा. ४२९८ -- सामा तु विवा छाया, अभासुरगता णिसिं तु कालाभा । उ/स
स च्चेव न्नासुरगता, सदेहवण्णा पुणेयत्वा ॥ ६४॥

आदित्येनावभासिते विवा अभास्वरे अदीप्तिमते भूम्यादिके
द्रव्ये वृक्षादीनां निपत्तिता छाया छायेव दृश्यते, अनिर्व्यञ्जिता-
प्रभा वयवा वर्णतः श्यामाभा तस्मिन्नेव अभास्वरे द्रव्ये भूम्यादिके रात्रौ
निपत्तिता छाया वर्णतः कृष्णाभाभवति । जया पुण सच्चेव च्छाया-
विप्तिमते वर्णणादिके द्रव्ये निपत्तिता विवा रात्रौ वा तदा वर्णतः
वर्ण (सरीरवर्णतः) सरीरद्रव्यजितावयवा च दृश्यते, सा च छाया सद्युता न वं
भवति ॥ ६४॥ बोद्धव्यम् आह -- यदि छाया सद्युता न भवति, सा कथं
न भवति ? किं वा तत् पश्यति ? अत्रोच्यते -- इय

भा. ४२९९ -- उज्जोयफुडम्मि तु द-प्पणम्मि संजुज्जेते जया देहो ।
होति तथा पडिबिंवं, छाया व पभा संसेजोगा ॥ ६५॥
उज्जोयफुडो दप्पणो, निर्मलं श्यामादिविरहितः । तस्मिन् यदा
सरीरं अणं वा किं चि घटादि संजुज्जेते तदा स्पष्टं प्रतिबिंबं प्रतिनिर्भ
भवति घटादीनां, जदा पुण सदप्पणो सामाए आवरितो गगणं वा
अब्भगादीहिं आवरितं तदा तस्मिन्नेव आवरिते पगासदिठ्ठे देहा- द/तो
प्रति विस्सुते छायामात्रं विस्सति ॥ ६५॥ इदानीं सीसो पुच्छति - "तं
तो पडिबिंवं च्छायं वा को पासति ? तत्थ भण्णति - ससमयपरसमय-
वत्त्वधयाए --

भा. ४३०० -- आवरितपडिहता उव-लंभति रस्सी रूयमण्णेसिं ।
तं तु प जुज्जइ जम्हा, पस्सति आया ण रस्सीओ ॥ ६६॥
आत्मनः सरीरस्य वा रश्मयः षड्विधं विनिर्गताः तासां
नैव/५/ या आवरिते अधः-कृताः - प्रतिहता रश्मयः ता रश्मयो विंवादि-
स्वरूपं उपलंभति, एषोऽभिप्रायः अन्येषां परतन्त्राणां । जैनतन्त्र-
त/६/ व्यवस्थिता आहुः - न युज्यते एतत् यस्मात् सर्वप्रमाणानि आत्मा-
धीनानि, तस्मादात्मा पश्यति न रश्मयः ॥ ६६॥ इदानीं पराभि-
ज्ञे/पि प्रायेतिरस्कृते स्वपक्षः स्थाप्यते " उज्जोयफुडम्मि तु " गाहा (६५) धाए
यो एषोऽर्थस्तस्यार्थस्य स्थिराकरणार्थं पुनरप्याह --

भा. ४३०१ -- जुज्जति हु पगासफुडे, पडिबिंवं दप्पणम्मि पस्संतो । स्से
तस्सेव जयावरणं, सा छाया होति विंवं वा ॥ ६७॥
जुज्जते-घटते फुडप्पगासे दप्पणे अप्पाजं पलोएंतो पडिबिंवं - २^०
प्रतिरूपं णिब्बंजितावयवं पस्सति, तं च पस्संतस्स जता अब्भादीहिं
अप्पगासीभूतं भवति तदा तमेव विंवं छाया जीसति, "विंव-ति- ५
दि/ छायां वा पेस्संतस्स अब्भादी आवरणावगमे तमेव छायां विंवं पस्सति,
णिब्बंजितावयवं- प्रतिरूपमित्यर्थः ॥ ६७॥ सीसो पुच्छति - "कम्हा
सच्चे देहावयवा आवरितेण पेच्छति ?" अतो भण्णति --

भा. ४३०२ -- जे आवरितंततो, देहावयवा हवंति णवणादी ।
तेसिं तत्थुवल्लही, पगासजोगा ए इतरेसिं ॥ ६८॥
ति/रासि छद्मसि सरीरतेयरस्सिं पधायितासु जं दिति आवरितो

ठितो ततो ये पयणहत्थादी सरीरावयवा जे आदरिसे णिवडिया तेसि तम्मि आदरिसे उवलद्धी भवति, जति य आदरिसो अक्का-
 णस वगो सप्पगासेण संजुतो न, अंधकारव्यवस्थित इत्यर्थः । "इतरे"ति
 जे आदरिसेण सह न संजुता ते न तत्रोपलभ्यन्ते ॥ ६८॥ ३८

भा.४३०३ -- एमेव य पडिविवं, जं आदरिसेण होइ संजुतं ।
 तत्थ वि हो उवलद्धी, पगासजोगा अविट्ठे वि ॥ ६९॥

एवमित्यवधारणे, किं अवधारयितव्यं ? यदेतदुपलब्धिधारण-मु
 मुक्तं अनेनोपलब्धिधारणेण यदप्यन्यत् घटादिस्वरूपप्रतिविंबं आदर्शं च
 संयुज्यते तत्राप्युपलब्धिर्भवत्यात्मना अपश्यतोऽपि घटादिकं, एवं नो
 मणिमादीसु वि भावेयव्यं, णवरं तेत्तलजलादिसु जाणिसं विंबं आगा-
 समंतरे ति तारिसमेव दीसते ॥ ६९॥ ३८

भा.४३०४ -- एएसामणत्तरे, अप्पाणं जे उ देहते भिक्खु ।
 सो अण्णा-अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पाये ॥७०॥
 दप्पणमणिमादियाण अणयरे जो अप्पाणं जोएति तस्स -
 आणादिया दोसा, चउल्लं च से पच्छित्तं आयसंजमविराहणा य -
 भवति ॥७०॥

इमे य अण्णे दोसा --
 भा.४३०५ -- गमणादी रूवमरूवयं तु कुज्जा निदाणमादीणि । यं
 पाउस्त वातुसगारवकरणं, खित्तिदि णिरत्थगुड्डाहो ॥७१॥ स्मिता-स्मेत्ता ॥७३॥
 दि-आदरिसादीसु अप्पाणं रूववंतं दट्ठं विसणभुंजामि ति पडि- ति
 गमणं करेति, अण्णत्तिथिएसु वा पविसति, सिद्धपुत्तो वा भवति,
 सिद्धपुत्ति वा सेवति, सल्लेण वा संजति पडिसेवति, विरूवं वा जे
 अप्पाणं दट्ठं णियाणं करेज्जा, आदिसद्धातो देवताराहणादी वसी-
 दि करणजोगादी वा अधिज्जेज्ज, सरीरवाडसत्तं वा करेज्ज, आदरिसे पाउ/अ
 वा अप्पाणो रूवं दट्ठं सोमामि ति गारवं करेज्ज, रूवेण हरिसिओ र
 विरूवो वा विसादेण सिताविचित्तो भवेज्ज । तं कम्मखवणवज्जियं ह
 य/अ निरत्थकं, सागारियं विट्ठे उड्डाहो - "ण एस तवस्सी, कामी
 जि/उ/ एस, अजीइदिओ"ति, उड्डाहं करेज्ज ॥७१॥

भा.४३०६ -- वित्तिपदमणप्पज्झे, सेहे अविकोवित्ते व अप्पज्झे । व्य
 विसातंको मज्जण, मोहतिणिच्छाए जाणमवि ॥७२॥
 अणप्पज्झो पराधीणत्तणतो सेहो अविकोवित्तो अजाणत्तणतो,
 जो पुण अप्पज्झो जाणगो सो इमेहिं कारणेहिं अप्पाणं आदरिसे एते
 त/ल/म देहति-सप्पादिविसेण अभिभूते जालागदभूतातंके वा उवट्ठित्ते -उट्ठित्तो
 आदरिसंविज्जाए मज्जियव्वं, तत्थ आदरिसे अप्पणो पडिविवं ॥७३॥
 ल/ओ गिलाणस्स वा उमज्जति, ततो पणप्पति, मोहतिणिच्छाए वा
 देहति ॥७२॥ अहवा इमे कारणा --

भा.४३०७ -- उ पुप्फगलगंडं वा, मंडल दंतसूय जीह ओट्ठे यु । से/उ-उ/वा
 चक्षुस्स अविसेण वडिडहाणि जाणदठता पेहे ॥७३॥

अविस्मि फुल्लगं, गले वा गंडं, पसु ति गंडलं वा, दंते
 वा कोति घुणदंतगादिरोगो, अथवा जिह्वाए ओट्ठे वा किं
 दि च उट्ठित्तं पिलगादि, एवंभावि अवक्षुविसयुट्ठित्तं अपेक्षंतो यं
 ति-ति तिगिच्छाणिमित्तं, बुद्धिदहाणि जाणणिमित्तं वा अथाए देहति, ण

अप्पसागारिणं प दोसा ॥७३॥

सु।

सुत्रम् - ३८ -- जे भिक्खु वमणं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-३८॥

सुत्रम् - ३९ -- जे भिक्खु विरेयणं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-३९॥

सुत्रम् - ४० -- जे भिक्खु वमणविरेयणं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥१३-४०॥

उद्धविरेयो वमणं, अहो सावणं विरेयो ॥

मा.४३०८ -- वमणं विरेयणं वा, जे भिक्खु आइए अणट्ठाए। दितो-ले सो आणाअणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥७४॥

णिप्पयोयणं-अणट्ठा, चउलहुं च पच्छित्तं पावति॥

संमतिरित्तस्यपदग्गहणं इमाए गाहाए -- स्त्री

मा.४३०९ -- वमणं विरेयणं वा, अळमंगोच्छोलणं सिणाणं वा; मा नेहावितप्पण रसा-यणं व नत्थि च वत्थि वा ॥७५॥ प/स्त्री

गातळमंगो तेलादिणा, फासुगअफासुगे-ण वेसे उच्छोलणं,

सव्वगातस्स सिणाणं, वण्णवलादिणिमित्तं घयादिपेहपाणं तप्पणं,

आदिग्गहपाततो अळमंगो तप्पणं च, वयत्थमणं एगमेणदव्वेहिं स्यायणं,

रि/दरि णासारसादिरोगणारुणत्थं पासकरणं पत्थं, कडिदायअरिसविणासपत्थं स्त्री-त्ति

च/प च अपाणदारेण वत्थिपां तेलादिप्पुवाणं वत्थिकम्मं। किं चान्यत्त।

उ/ विविधाणं दव्वपाणं एगापेगपयुत्ताणं वीरियविवागफलं पेगविहं जाणेऊण नि दव्वपाणं अळमवडारं करेति ॥७५॥ जतो भवति --

मा.४३१० -- वण्णसरूवधेहा, वंगवलीपलितणासणट्ठा वा। रस

युग-जुग दीहाउ तदठता वा, धूलकिंसट्ठा व तं कुज्जा ॥७६॥

सरीरे सुवण्णया भवति, यद्धरसरो पडिपुण्णैदियो रूववं मेहा-न्निदि

धारणाजुतो भवति, वंगागंडे भवति, संकुचियगत वलीपलियाम्-त्त। प

उंज यणासणट्ठा उवउज्जंति दव्वे, अहवा दीहाऊ भवामि त्ति तदट्ठा

उंजंति वोवयुज्जंति। धूलो वा किंसो वा भवामि, किंसो वा धूलो वा

तं/विदिध भवामि, एतदट्ठा तच्चिद्धदव्वोवयोगं करेति, एवमादि करेत्तस्स

आणादिया दोसा ॥७६॥ इमे च दोसा--

मा.४३११ -- उभयधरणम्मि दोसा, अहकरणकाया य जं च उद्धाहो। जे

५अतिविरेयलो वा क पच्छणमग्गणं पि य, अगिलाणगिलाणकरणं वा ॥७७॥ रि/च

मरेज्ज "उमए"ति- वमणं-विरेयणं, अतीव वमणे मरेज्ज, अह उभयं ण/ज्जा

धरेति तो उद्धनिरोहे कोढो, वच्चनिरोहे मरणं। अध अतिवेगेण, रणे

अयंठिलादियु छद्धपुणिसरणं च, एत्थ छक्कायविराहणा, जं च णं/या/त्त

अप्पाणं अगिलाणं गिलाणं करेति तप्पिणप्फणं, "वत्तसरीरा वि

परि सरीरूक्कमं करेति"त्ति उद्धाहो, तम्मि कते पत्थं अण्णं मग्गियव्वं, पच्छं-अत्थं

पत्थभोजनमित्यर्थः, अहवा पच्छणं तं करेतेहिं अप्पसागारितो पडि-५

स्सतो मग्गियव्वो ॥७७॥

इमं वितियपदं --

मा.४३१२ -- पेच्चुप्पतियं दुक्खं, अभिभूतो वेयणाए तिव्वाए। ण

अदोणो अट्ठहितो, तंदुक्खं हियासए सम्मं ॥७८॥ इमं

मा.४३१३ -- अट्ठोच्छित्तिणिमित्तं, जीवट्ठाए समाहिउं दा। विवट्ठो

जं वमणविरेयणमादी, जयुणा आदितो भिक्खु ॥७९॥

दो वि गाहातो तत्तिउद्धेसकमेण पूर्ववत् ॥७८-७९॥

सुत्रम् - ४१ -- जे भिक्खु अरोगियपडिकम्मं करेति करेत्तं वा सातिज्जति ॥४१

परि०

अरोगो निरुक्त्वयस्तीरो, वा मे रोगो भविस्सति ति -

भा. ४३१४

-- जे भिक्षु अरोगे, कुज्जा हि अनागयं तु तेगिच्छं । अरोगे / अनागयं
सो आण अणवत्थं, मिच्छत्तविराहणं पावे ॥ ८० ॥
गतार्था ॥ इमेहिं कारणेहिं अवादेण कुज्जा --

भा. ४३१५

-- विहरण वायण आवा-रुमाण मा मे वताण वा पीला ।
होज्जा हि अकीरंते, कुप्पति तु अनागयं काउं ॥ ८१ ॥ अ-
विहरणं जाव मासकप्पो ण पूरति ताव केमि, मा मास-

रोगपापं

कप्पे पुण्णे विहरणस्स वाधातो भविस्सति, रोगे वा उप्पण्णे मा
वायणाए वाधाओ भविस्सह, विविधाण वा आवासगजोगाणं रोग-वास
मुप्पण्णे क्रमं असहमाणेहिं हरिताविच्छेदणं अण्णं वा किंचि गिलाण-
दठा वताइयारं करेज्ज, अनागयं पुण कीरमाणे कप्पे फासुएण कीर-कत्तेण
माणे व्रतभंगो ण भवति, तम्हा अनागयं कप्पति काउं, एवादिकारणे
अवेधिसुखेण अनागयं रोगपरिकम्पं कज्जति ॥ ८१ ॥ जतो भण्णति -

भा. ४३१६

-- अमुगो अमुगं कालं, कुप्पति वाही ममं ति तं णाहं । कु-
तप्पसमणी उ किरिया, कप्पति इतरा वहु हाणी ॥ ८२ ॥
ममं जप्पत्तरीरस्स अमुगो वाही अमुगे काले अवस्समुप्पज्जति
तस्स रोगस्स अनागायं वेद किरिया कज्जति, "इहर"ति -उप्पण्णे
रोगे किरियाए कज्जमाणेए वहु दोसा, दोसवहुताओ य संजमहाणी
भवति ॥ ८२ ॥ अनागयं कज्जमाणे इमे गुणा --

भा. ४३१७

-- अप्पपरअणायासो, न य कायवहो न या वि परिहाणी । य
ण य वृद्धणा गिहीणं, पच्छेज्जरिणेहिं विदरतो ॥ ८३ ॥ वि/हिं
अनागतं रोगपरिकम्पे कत्तमाणे अप्पणो परस्स य अनायासो
भवति, कमेण फासुएण कज्जमाणे कायवहो ण भवति, ण य सुतत्थे - त्थी
आवस्सगा परिहाणी भवति, अनागतं जहालाभेण सपिदं कज्जमाणे
गिहीणं वमढणा ण भवति । किं च उद्वेगितो वाही दुच्छेज्जो
भवति, जहा रुक्खो अंजुरावत्थाए पछेज्जो भवति, विवदिठतो
पुण जायमुलो महासंधो कुहाडेण वि दुच्छेज्जो, रिणं पि अवदिठअं
अप्पत्तणओ दुच्छेज्जं, विवदिठयं दुगुणचट्ठणं दुच्छेज्जं, एवं वाही वि
अनागतं सुच्छेज्जो, पच्छा दुच्छेज्जो । जो इत्तत्थेसु गहियत्तो गहण-
समत्थो य जो य गच्छोवग्गहकारो कुल्लवसंधकज्जेसु य पमाणं तस्स
एसा विधी ॥ ८३ ॥ जो पुण ण इमेरिसो तस्स इया विधी --

भा. ४३१८

-- जो पुण अपुच्छगहणे, उयग्गहे धा अपच्चलो परेसिं ।
असह उत्तरकरणे, तस्स जहिच्छा ण उ णिअेगो । ८४ ॥
अभिपवाणं सुत्तथाणं गहणे अत्थत्थो, साधुवग्गस्स व दुत्तव- वा
पायमत्तपाणओसहभेलज्जावी एतेहिं उदग्गहं काउं अत्थत्थो, उत्तर-
करणं तयोपायच्छित्तं वा तत्थं यि असहू, एरिस्सत्त पुरिस्सत्त -
इच्छा ण णियोगो - "अवस्समागयं कायवत्तं"ति ॥ ८४ ॥

सूत्रम् - ४२

-- जे भिक्षु पास्तत्थं पंदइ पंदते वा सातिज्जति ॥ ४२ ॥

सूत्रम् - ४३

-- जे भिक्षु पास्तत्थं पसंसह पसंसं वा सातिज्जति ॥ ४३ ॥

कुल्लं ते माणुस्सं जम्भं जं साहूणं पट्टति एववाविपसंसा

विधीए बंदणं उच्छोभणं बंदणं वा, एस सुत्तथो । इमा णिज्जुत्ती -
भा.४३१९ -- दुविधो सलु पासत्थो, देसे सव्वे य होइ नायव्वो ।

सव्वे तिण्णि विगप्पा, देसे सेज्जातरकुलादी ॥८५॥

दुविधो पासत्थो देसे सव्वे यं, सव्वहा जो पासत्थो सो -
तिविधो, देसेण जो पासत्थो सो सेज्जातरपिंडमोतिप्रादी अणे-
गविधो, पासत्थनिरुत्तं इमं ॥८५॥ सव्वदेसअभेदेण भण्णति -- ५

भा.४३२० -- दंसणणाणवरित्ते, तवे य अत्ताहितो पवयणे य ।

तेसिं पासविहारी, पासत्थं तं वियाणाहि ॥८६॥

दंसणादिया पसिद्धा, पवयणं वाउवण्णो रुणसंधो, अत्ता -

सुत

आत्मा संधिपुयोगेण आमिओगेण आहितो - आरोपितः स्थापितः

जेहिं साधुहिं उज्जुतविहारिण इत्यर्थः । तेसिं साधूणं पासविहारी णां

जो सो एवंविधो पासत्थो । पवयणं पडुच्च जम्हा साहुसाहुपिसा-

वगसाविगासु एगपक्खे वि ण पिबडति तम्हा पवयणं पइ तेसिं -

पासविहारी । अधवा दंसणादिसु अत्ता अहिओ जस्स सो अत्ताहि-

तो एत्थ अकारो संधीए अत्थवसा दुस्सो वटटव्वो, वर्रनादीनां ×। इ

विराधकमित्यर्थः । जम्हा सो विराधको तम्हा तेसिं दंसणादीणं

इयाणि सव्व पासविहारी ॥८६॥ पासत्थो तिविधमेवो भण्णति -- ५ पासत्थो

भा.४३२१ -- दंसणणाणवरित्ते, सत्थो अच्छति तहिं ण उज्जमति ।

एतेण उ पासत्थो एसो अण्णो वि पज्जाओ ॥८७॥

अत्थो अच्छ इति, सुत्तपोरिसिं वा अत्थपोरिसिं वा ण

करेइ नोद्यमते, दंसणादियारेसु घटटति, चारित्ते ण वटटति, अतिचारे वा च

ण वज्जेति, एवं सत्थो अच्छति, तेण पासत्थो, अन्यः पर्यायः अन्यो

व्याख्याप्रकारः ॥८७॥ अधवा --

भा.४३२२ -- पासो त्ति बंधणं ति य, एगट्ठं दंधहेतवो पासो । स्तो

पासत्थयपासत्था, एसो अण्णो वि पज्जातो ॥८८॥

पासोत्ति वा बंधणो त्ति वा एगट्ठं, एते पदा वो वि एगट्ठा

बंधस्स हेठु "अविरयमादी" ते पासा भण्णति, तेसु पासेसु ठितो

पासत्थो ॥८८॥ सव्वपासत्थो गतो, इओ देसपासत्थो --

भा.४३२३ -- सेज्जायरकुलनिस्सित, ठवणकुलपलोयणा अभिहइ य ।

पुठ्विं पच्छा संयुत, णितियग्गपिंडमोतिपासत्थो ॥८९॥ ती य /

सेज्जातरपिंडं भुंजति, सहडाइकुलनिस्साए विहरति, ठवण-

इत्तापणेति

कुलाणि वा पिक्कारणे पविसिं, संखडिं पलोएति, आदंसाविसु संदा

× वा देहं पलोएति, अभिहइं गेणहति भुंजति य, सयणं पडुच्च माता-असत्तं

पितादियं पुठ्वसंधवं करेति, पच्छासंधवं वा साहुससुरादियं, दाणं याणं

वा पडुच्च अदिण्णे पुठ्वसंधवो दिण्णे पच्छासंधवो, णितियं पिच्च-

णिमंतणे पिकाएति, जति दिणे दिणे दाहिति अग्गपिंडो अग्गदूरो

तं गेणहति भुंजइ य, एवमादिएणुं अवधावपडेसु वटटंती वेसपासत्थो

भवति ॥८९॥

सूत्रम् *४४ -- जे भिक्खु कुसीलं बंदति बंदंतं वा सातिज्जति ॥१३-४४॥

सूत्रम् -४५ -- जे भिक्खु कुसीलं पसंसइ पसंसंतं वा सातिज्जइ ॥१३-४५॥

कुत्तिस्तशीलः, कुत्तिस्तेषु शीलं करोतीत्यतः कुसील । इमा कुत्ति

भा.४३२४ -- अत्र कोऽयमूतीकम्पे, पसिणापसिणं निमित्तमाजीवी ।

कक्ककुसुयसुपिणलक्खण-मूलमंतविज्जोवजीवी कुसिलो उ ॥९०॥

पिण्डुमादियाणं तिगच्चवरादिसु णवणं करेति त्ति कोवुअं,
रक्खणिमित्तं अभिमंतियं भूतिं देति, अंगुठवाट्टपसिणादी करेति, दि

x सुविण्णं विज्जाए अक्खियं अक्खमाणस्स पसिणापसिणं, तीतपड्ढप्प-

रेफ़ा-डू पंचविधं करेति, लोद्धादिकेण कक्केण जंघाड घसति, सरिरे सुस्स- त्त्वे
साकरणं कुरुकुया, वकुसमावं करेति त्ति वुत्तं भवति, सुभासुभसुविणफलं
अक्खति, इत्थिपुरिसाण मसत्तिलगादिलक्खणे सुभासुमे कहेति, विवि-
धरोगपसम्पे कंदमूले कहेति, अधवा गब्भावाणपडिसाहणे मूलकम्मं -
मंतविज्जाहिं वा जीवाणं करेत्तो. कुसिलो भवति ॥९०॥ च

सूत्रम् -४६ -- जे भिक्खू ओसण्णं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥१३-४६॥

सूत्रम् -४७ -- जे भिक्खू ओसण्णं पसंसति पसंसंतं वा सातिज्जति ॥१३-४७॥

द्वे सूत्रे, ओसण्णदोसो, ओसण्णो बहुतरगुणावराहो इत्यर्थः ।

भा.४३२५ -- आवासगसंज्ञाए, पडिलेहज्जाणभिक्खमभूतुते ।

काउस्सगपडि-कम्मणे, कितिकम्मं णेव पडिलेहा ॥९१॥ क्र/चे
“आवासग”ति अस्य व्याख्या --

गा.९१

भा.४३२६ -- आवासगं अपियतं, करेति हीणातिरित्तविवरीयं ।

विमृणा-जीणे

गुरुवयणणियोगवला-यमाणे इणमो उ ओसण्णो ॥९२॥ हंति/ण्णे

अणिययं कदाति करेइ, कयाइ ण करेति, अधिकं वा करेति, अतिरिक्तं
होणं वा करेति/x दोसेहिं वा सह करेइ, चक्कवालसामायारीए सीदमाणो आवस्सो
आलोयणवेलाए “णिओइउ”ति - चोदितो सम्मं अपडिवज्जंतो तथा

x/जे-ण वा अकरोत्तो वलायमाणो गुरुवयणो भवति, अन्नत्थ वा चोदितो ण्ण

गा.९१ उ गुरुवयणाओ वलायति । “सज्जाय”ति सज्जावं हीणं करेति अतिरिक्तं ए

वा करेति, अहवा ण करेति, विवरीयं वा कालियं उक्काले करेति, न्दिय

उक्कालियं वा कालवेलाए करेति, असज्जाइए वा करेति, पडिलेह-

गा.९१ णाए वि एवं चेव ददठव्यं । पुब्बावरत्तकाले ज्जाणं णो ज्ञायति।असुजं वा

गा.९१ ज्ञायति।आलसितो भिक्खं ण हिंइति, अपुवउत्तो वा भिक्खाविसोहिं ण उं

गा.९१ करेति, असुद्धं वा गेण्हति । “भत्तदठ”ति-मंडलीए कदाति भुंजति, कदाइ

न भुंजति, मंडलिसामायारिं वा ण करेति, दोसेहिं वा भुंजति, पविसंतो न

णिसीहिं ण करेति, णित्तो आवस्सियं ण करेति, णित्ताणित्तो ण डियं वा

पमज्जति वा, णदिसंतरणादिसु अणत्थ वा गमणरगमणे काउस्सगं ठाणदि

गा.९१ ण करेति । दोसेहिं वा करेति । “पडिक्कणं”ति पिच्छाडुक्कडं,

तं पमायसूलियादिसु ण करेति । संवरणादिसु कितिकम्ममाणेण x/x ।

गा.९१ “कितिकम्मं” वंदणं ण करेति । गुरुमादीण वा विस्सुम-

गा.९१ णादि कितिकम्मं ण करेति । पिसिअण्वयट्टणाधिठानं ण पडिलेह, ति

संडासयं वा णिसीयंतो आदाणणिवस्सेवेषु वा ण पडिलेहेति- ण

पमज्जति ॥९२॥

एस देसोसण्णो गतो । इमो सज्जोसण्णो --

भा.४३२७ --ओ गुरुवद्वपीढफलं, ओसण्णं संजयं विवाणाहि ।

जि/जे

ठवियगरइयगभोती एमेता पडिवसीओ ॥९३॥

जो य पक्खस्स पिढठफलादियाण वंधे मोहुं पडिलेहणं ण

करेति सो संजओ उउवदपीठफलगो, अधवा णिच्चं अविद्यसंधारगो,
णिच्चुत्थरियसंधारगो य उउवदपीठफलगो भण्णति, ठवियपाहुडियं ठो
भुंजति, णिक्खित्तभोती वा ठवियभोती, घंटी करणपटलगादिषु ठ / रिक्क
जो अवट्ठियं आणेणं भुंजति सो रतियभोती ॥९३॥ अहवा इमो -
संखेवओ ओसण्णो भण्णति --

भा. ४३२८ -- सामायारिं वितहं, ओसण्णो जं च पावती तत्थ. पूर्वार्ध- ज
सव्वं समायारिवितहं करोतो ओसण्णो, जं वा मूत्तरगुणा- रं
तियारं जत्थ किरियाविसेसे पयदटो पावति तं अणिवंतो आणा-
लोयंतो पच्छित्तं अकरोतो ओसण्णो भवति ॥९४॥ पूर्वार्ध।

सूत्रम् - ४८ -- जे भिक्खु संसत्तं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥९३-४८॥

सूत्रम् - ४९ -- जे भिक्खु संसत्तं पसरति पसरंतं वा सातिज्जति ॥९३-४९॥

आकिन्नु दो सो वा संसत्तो दोसेहिं जुत्तो संसत्तो। इमा पच्छद्वातो णिज्जुत्ती --

संसत्तो व अलंदो, नडरूवी एलतो वेव ॥९४॥ उत्तरार्ध॥

संसत्तो कहं अलंदमिव, जहा गोभक्तकलंदयं अणेगदव्वणियरं -

क्र। > किमिमादीहिं वा संसत्तं तहा सो वि, अहवा संसत्तो अणेगरूवी
नटवत् एलकवत्, जहा णडो पटटवसा अणेगाणि रूवाणि करेति,

जहा > ऊरणगो वा हलद्धराणेण रत्तो धोविदं पुणो गुलिगोलादिराणेण
रज्जति एवं पुणो वि धोविदं अण्णोपण्ण रज्जति, एवं एलगादि- अलो जे
ति वहुरूवी ॥९४॥ एवं संसत्तो इमेण विहिणा वहुरूवी -- वि भोति

भा. ४३२९ -- पासत्थ अहाठ्ठे, कुसीलओसण्णमेव संसत्तो। ततो
पियधम्मो पियधम्म- सु वेव इणमो तु संसत्तो ॥९५॥ ×
पासत्थाणं मज्जे ठितो पासत्थो, अहच्छंदेसु अहाठ्ठंदो,

ओसण्णो ओसण्णाणुवत्तिओ ओसण्णो, संसत्ताण मज्जे संसत्ताणुवरितो, त्तिणो
पियधम्मेषु मिलितो अप्पाणं पियधम्मं वंदेति, णिद्धम्मेषु णिद्धम्मो
भवति, "इणमो" ति- वक्खमाणं स्वरूपं संसत्तो -- ९५॥ स। जे

भा. ४३३० -- पंचासवप्पवत्तो, जो खलु तिहि गारवेहि पडिवद्धो। हिं हिं
इत्थिगिहिसंकिलिदटो, संसत्तो सो यु णायव्वो ॥९६॥ उ

दा पंच आसवद्वारा - पाणवहमुसावायअदत्तमेहुणपरिग्गह एतेसु हा
प्रवृत्तः, खलु अवधारणार्थो, तिण्णि गारवा- इडिडरससायंवा च
एतेसु भावतो पडिवद्धो, इत्थीसु मोहभोहितो संकिलिदटो तप्प-
डिसेवी, गिहीसु वि समक्खपरोक्खेसु सुत्थदुत्थेसु दुपदवउप्पदेसु वा
वावारवहणपडिवद्धो संकिलिदटो, संखेवो इमो - जो जारिसेसु
मिलति सो तारिस्सो वेव भवति, एरिस्सो संसत्तो णायव्वो ॥९६॥

सूत्रम् - ५० -- जे भिक्खु णितियं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥९३-५०॥

सूत्रम् - ५१ -- जे भिक्खु णितियं पसरति पसरंतं वा सातिज्जति ॥९३-५१॥
णिच्चमवत्थाणातो णितितो॥

भा. ४३३१ -- जं पुत्थं णितियं खलु, चउट्ठिवहं वण्णियं तु वितियम्मि।

तं आलंवरणरहितो, सेवंतो होति णितितो उ ॥९७॥

वट्ठसेत्तकालभावा एतं चउट्ठिवहं, इहेव अज्जयणे वि- तियुदेसे
वण्णियं, तं णिक्कारणे सेवंतो णितितो भवति ॥९७॥

सूत्रम् - ५२ -- जे भिक्खु काहियं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥९३-५२॥

सूत्रम् - ५३ -- जे भिक्षु काहिये पसंसति पसंसतं वा सातिज्जति ॥१३-५३॥
 द्वे सूत्रे । सज्झायादिकरणिज्जे जोगे मोतुं जो देसकहादिकहा-

उ तो कथेति सो काहितो॥

इमा णिज्जुत्ती --

भा.४३३२ -- आहारादीणऽट्ठा, जरहेतुं अहव पूयणनिमित्तं । ॐ

तदकम्मो जो धम्मं, कहेति सो काहितो होति ॥९८॥

धम्मकहं पि जो करेति आहारादिणिमित्तं वत्थपातादि-

णिमित्तं- जस्त्यो वा वंदणादिपूयाणिमित्तं वा सुत्तत्थपोरिसिमुक्क-

त कर्म वावारो अहो य रातो य धम्मकहादिपढणकहणवज्जो तदेवास्स ॥ १८॥ चोदग आह - "णु

सज्झाओ पंचविधो वायणादिगो, तस्स पंचमो भेदो धम्मकहा, तेणु

भेवसत्ता पडिबुज्जंति, तित्थे य अव्वोच्छिती पभावणा य भवति,
 अतो ताओ णिज्जरा चेव भवति, कं काहियत्तं पडिसिज्जति ? हो
 आचार्याह --

भा.४३३३ -- कामं सल्लु धम्मकहा, सज्झायस्सेव पंचमं अंगं ।

अव्वोच्छितीइ ततो, तित्थस्स पभावणा चेव ॥९९॥ य / जो

पूर्वाभिहिते नोदकार्यानुमते कामशब्दः, सल्लुशब्दो अवधारणार्थः, ॥

किमधारयति ? इमं - "सज्झायस्स पंचम एवांगं धम्मकहा", जइ अ

१. वि य एवं --

भा.४३३४ -- तह वि य णं सव्वकालं, धम्मकहा जीइ सव्वपरिहाणी । य

नारं व सेतकालं, पुरिसं च पदेदते धम्मं ॥१००॥

सव्वकालं धम्मो ण कहेयव्वो, जतो पडिलेहणादि संजमजोगाणु णं

रु सुत्तत्थपोरिसीण य आयरियगिलाणमादोकिव्वाण य परिहाणी -

भवति, अतो न काहियत्तं कायव्वं, जदा पुण धम्मं कहेति तदा -

लोति पाठं साधुसाधुणीण य बहुगच्छुवग्गहं "सेतं"ति - ओमकाले लहणं

साधुसाधुणीण उवग्गहकरा इधे दाणसट्ठादि भवित्थंति, धम्मं कहे, म्मकहे

रायादिपुरिसं वा पाठं कहेज्जा, महाल्ले वा इमेण एदकेण उयसंतेण ण

ण पुरिसेण बहु उवसंतीति कहेज्जा ॥१००॥

सूत्रम् - ५४ -- जे भिक्षु पासणियं वंदइ वंदतं वा सातिज्जति ॥१३-५४॥

सूत्रम् - ५५ -- जे भिक्षु पासणियं पसंसइ पसंसतं वा सातिज्जति ॥१३-५५॥

जणवयववहारेसु णडणट्ठादिसु वा जो पेक्खणं करेति सो

पासणिओ ॥

भा.४३३५ -- लोइयववहारेसु, लोए सत्थादिएसु कज्जेसु । ॐ

पासणियत्तं कुण्ती, पासणिओ सो य णायव्वो ॥१०१॥ उ

"लोइयववहारेसु"ति अस्य व्याख्या --

भा.४३३६ -- साधारणे विरेगं, साहति पुत्तपडेर य आहरणं ।

दोण्ह य एगो पुत्तो, दोण्णि महिलाओ एगस्स ॥१०२॥

दोण्हं सामण्यं-साधारणं, तस्स विरेगं विभयणं, तत्थण्णे गो

पासणिया च्छेतुमसत्था, सो भावत्थं पाठं छिंदति, कं ?

एत्थ उदाहरणं भण्णति --

तस्स एगिण

१. उ

एगस्स वधियस्स दो महिला, तत्थेगीए पुत्तो, एयं उदाहरणं गं

जहा जमोक्कारणिज्जुतीए । पडगक्षाहरणं पि जहा तत्थेव । एवं
अण्णेषु वि बहसु लोगववहारेसु पासणियत्तं करेइ छिंदति वा ॥१०२॥
“लोए सत्थाविण्णु”ति अस्य व्याख्या -- सत्थं ति

भा.४३३७ -- छंदणिरुत्तं सद्धं, अत्थं वा लोइयाण सत्थाणं ।

भावत्थए य साहति, छलियादी उत्तरे सरणे ।

जे

छंदादियाणं लोगसत्थाणं सुत्तं कहेति अत्थं वा, अहवा “अत्थं स्स
व”ति - अत्थसत्थं, सेतुमादियाण वा बहूण कब्बाणं, कोहल्लयाणणं/उ
य, वेसियमादियाण य भावत्थं पसाहति, छलिय सिंगारकहा वा/त्थे/×
त्थीवण्णगादी “उत्तरे” ति - छंदुत्तरादी, अहवा बवहारे उत्तरं दि

उ सिद्धस्वावइ, अहवा “उत्तरे”ति - लोउत्तरे वि सउपभयादीणि - यदि/रुता/दि
कहयति ॥१०३॥

सूत्रम् - ५६ -- जे भिक्खु मामगं वंदइ वंदंतं वा सातिज्जति ॥१३-५६॥

सूत्रम् - ५७ -- जे भिक्खु मामगं पसंसइ पसंसंतं वा सातिज्जति ॥१३-५७॥

ममीकारं करंते मामाओ ॥

तो

भा.४३३८ -- आहार उवहि देहे, बीयार विहार वसहि कुल गाभे । रे

पडिसेहं च ममत्तं, जो कुणति मामतो सो उ ॥१०४॥ उ/ती

उवकरणादिसु जहासंभवं पडिसेहं करंति, मा मम उवकरणं उं
कोइ गेण्णउ, एवं अण्णेषु वि वियारभूमिमाविण्णु पडिसेहं सगच्छ-
परगच्छयाणं वा करेति, अहाराविण्णु देव सव्धेषु ममत्तं करेति, × ।
भावपडिवंधं एवं करंतो मामओ भवति ॥१०४॥ विविधदेसगुणेहिं -
पडिबद्धो मामओ इधो --

भा.४३३९ -- अह जारिरुओ देसो, जे य गुणा एत्थ सत्साओणादी । प
सुंदरअभिजातजणो, ममाइ निक्कारणोववति ॥१०५॥रणत्तंस्ते-दंतो

“अह”ति - अयं जारिरुओ देसो रुक्खवाविरुत्तडागोवसोभितो

एरिसो अण्णो णत्थि, सुहविहारो, सुलभवससिभतोवकरणादिया र

य बहू गुणा, सालिक्खुमादिया य बहू सत्सा णिक्कज्जंति य,

उ

गोमहिसपडरत्तणतो य पडरगोरसं, सररीएण वत्थाविण्णुं छुंदरो र/
जणो, अभिजायत्तणतो य कुलीणो, ण साहुसुवइवकारी, एवमावि-उपएव/
एहिं गुणेहिं भावपडिबद्धो निक्कारणिओ वा इयति - प्रसंसती-
त्यर्थः ॥

सूत्रम् - ५८ -- जे भिक्खु संपसारियं वंदति वंदंतं वा सातिज्जति ॥१३-५८॥

सूत्रम् - ५९ -- जे भिक्खु संपसारियं पसंसति पसंसंतं वा सातिज्जति ॥५९॥

गिहीणं कज्जापं गुरुलाघवेण संपसारंतो संपसारिओ । णि/र

भा.४३४० -- अस्संजयाण भिक्खु, कज्जे अस्संजयुत्तरेसु ।

पा

जो देतो सामत्थं, संपसारओ सो य पायव्वो ॥१०६॥ सारोउ

जे भिक्खु असंजयाणं असंजयकज्जवत्ताणं पुच्छंतां अणुच्छंतां पुच्छुत्ताणं
वा सामत्थयं देति मा एवं इमं वा करेडि, एत्थ बहू पोसा, ऊर
जहा हं भणामि तहाकरेहि” ति, एवं दरेतो संपसारितो भवति ।

॥१०६॥

ते य इमे असंजयकज्जा --

म

भा.४३४१ -- गिहिणिण्डस्वमणपवेसे, आवाह विवाह विदकय कए वा ।

गुरुलाघवं कहंते, गिहिणो सलु संपसारिओ ॥१०७॥ उ

गिहीजं असंजयाणं गिहाओ विसि जत्तए वा पिग्गमयं देति, कस्स
 हे/उ गिहि जत्ताओ वा आगयस्स पावेसं देति, आवाहो विडिडयालं- प/अदिआ
 मयं सुहं दिवसं कहेति- मा वा एयस्स देहि इमस्स वा देहि, वि-
 लमा/ वाहपडलादिअहिं जोतिसगंधोहिं विवाहवेलं देति, अग्घकंडमादिअहिं
 गंधेहिं इमं दब्बं विक्किणाहि इमं वा किणाहि, एवमादिअहु - x/
 कज्जेसु गिहीजं गुरुलाघयं कहेतो संपसारत्तणं पावति ॥१०७॥ अ/अय
 पासत्थादियाण सव्वेसिं इमं सामण्णं -- ^ मेच्चति

भा.४३४२ -- एएसामण्णतरं, जे भिक्खु पसंसए अहव वंदे।

सो आणा अणवत्तं, भिच्छत्तविराधणं पावे ॥१०८॥

भिच्छत्तं जयेति संजमविराहणं च पावति ॥१०८॥

इमापि पसंसणकारणाणि भवंति --

भा.४३४३ -- अ मेहाक्किणीयवत्ती, दाणरुई चेहयाय अतिभत्तो। जे

लोगपगतो सुवक्को, पियवाई पुठवभासी य ॥१०९॥

अणुज्जमतस्स एते सव्वे अणुणा दट्ठत्वा, तम्हा मेहा वि-
 मादिअहिं पसंसवयणेहिं ण पसंसियत्त्वा, ॥१०९॥ अण्णेषु वि सुतेसु व्यो
 पासत्थादियाण वंदणं पडिसिद्धं। जतो भणपति --

भा.४३४४ -- ठियकप्पे पडिसेहो, सुहसीलसज्जाण वेव कितिकम्मं।

णवगस्स या पसंसा, पडिसिद्धपक्कप्पमज्झयणे ॥११०॥

इमो ठियकप्पो- "आचेलकुदे सियसेज्जातररायपिंडकितिकम्मे।
 वयजेदपडिक्कमणे मासं पज्जोसवणकप्पे। एत्थ पडिसिद्धं वंदणयं - प्यो
 पसंसा य सुहसीलाणं- पासत्थादी, अज्जाण य कितिकम्मं पडि- x/
 सिद्धं, कितिकम्मं, वंदणयं, "णवगस्स"ति-पासत्थादी पंच काहि-
 कादी चउरो एते सव्वे णव, प्पगप्पो इमं वेव णिसीहज्झयणं, प
 एत्थ णवगस्स पसंसा पडिसिद्धा ॥११०॥ इदाणिं सामण्णेण सीयंतेसु
 वंदणपडिसेहो कज्जति --

भा.४३४५ -- मूलगुणउत्तरगुणे, संथरमाणा वि जे पमारंति।

ते होतसंवदणिज्जा, तट्ठाणारोवणा चउरो ॥१११॥ हो

जो संथरंतो मूलुत्तरगुणेषु सीदति सो अवंदणिज्जो, जे च

रीदु पासत्थावि ठाणं सेवति तेहिं वा सह संसग्गिं करेति अतो तट्ठा- रा/१
 पासेवणेण आरोवणा, से चउलहुं अहाठंदवज्जेसु, अहाठंदे पुण चउगुरु x

इमं १११॥ ^ वितियपदं --

भा.४३४६ -- वितियपदमणप्पज्जे, पसंस्ते अविक्कोविअ व अप्पज्जे।

जाणंते वा वि पुणो, भयसा तव्वादि गच्छदठा ॥११२॥ अय्य

अणवज्जो सिताविचित्तो पराधीनत्तणतो पसंसे अविक्कोवितो

वे/ सेहो सो वा दोसं अजाणंतो पसंसे। तत्थविचित्तो वि, अधवा जाणंतो स

दोसमया वि दोसे भया पसंसे रायासियं, "तव्वादि"ति- कोइ परवादीसति

तत्थि इमेरिसिं पक्खं करेज्ज- पासत्थादयो ण पसंसिज्जा इति प्रतिज्ञा ज्ञा/शणि

अस्य प्रतिष्ठातृत्वं पसंसियत्वं ण दोसो, गच्छस्स वा उग्गहकारीव्या

सो पासत्थादी पुरिसो अतो गच्छदठा पसंसेति ॥११२॥ इमो - x।

वंदणस्स अवदातो --

भा.४३४७ -- वितियपदमणप्पज्जे, वंदे अविक्कोविअ व अप्पज्जे।

जाणंते वा वि पुणो, भयसा तव्वादि गच्छदठा ॥११३॥ ति

पूर्ववत्। अवदाए उस्सग्गो भण्णति - अवदादेण जदा पासत्वा-ट्ट
दियाण सरीरपिरावाहगवेसणं करेति तथा वंदणपिरहियं करेति,
जतो भण्णति -

भा.४३४८ -- गच्छपरिरक्खणदठा, अणागयं आउवातकुसलेणं। अणुपुण्य

एवं गणाधिपतिणो, सुहसीलगवेसणं कुज्जा ॥११४॥

ओमरायडुदठाविसु गच्छस्स वा उवग्गहं करेस्सति, तिणि-तिगिच्छु
छा वा "अणागयं" ति, तस्मि ओमादिगे कारणे अणुपुण्ये वि
"आउ"ति - अस्स पासत्थाविपुरिसस्स पासतो अणवत्थादी य/स/दि
संजमवड्ढी वा, गच्छणिरावाहया वा आयो उवायकुसलत्तं पुण गपा-धत्तो
धिपतिणो तहा सुहसीलाणं गवेसणं करेति जहा ण वंदति, ते गवे-य
सति य ण य तेसिं अप्पत्तियं भवति ॥११४॥ सा य तेसिं गवेस्सा x
इमेहिं ठाणेहिं कायच्चा --

भा.४३४९ -- वाहिं आगमणपहे, उज्जाणे देउले समोसरणे।

रच्छउवस्सगबहियु, अंतो जयणा इमा होति ॥११५॥ च्या/डो
जत्थ ते गामणगराविसु अच्छंति तेसिं वाहिं ठितो जता ते डि

पस्सति सेज्जातरादि वा तदा णिरावाहादि गवेसति, जया वा जे
ते आगच्छंति भिक्षायरियादि तस्मि वा पहे विदठाणं गवेसणं x/x/
करेति। एवं उज्जाणाविदठाणं वेतियं वंदणनिमित्तमागतो वा देवउले जे/य/त
गवेसति, समोसरणे वा विदठा रच्छाए वा भिक्षादि अडंता -
अभिमुहा संभिदटा गवेसति, कदाचि ते पासत्थावयो वाहिं विदठा
मणेज्ज अह पडिस्सयं ण कदाइएह ताहे तदाणुदत्तीए तेसिं उवस्सयं
पि गम्मति, तत्थ उवस्सयस्स बहिया ठितो सव्वं णिरावाहादि
गवेसति, अतिपिच्छवे वा तेसिं अंतो उवस्सयस्स पविसिता गवेसति,
इमा जयणा गवेसियव्ये भवति ॥११५॥ अहवा जयणा इमा होति
पुरिसविसेसवंदणे, सो य पुरिसविसेसो इयो -- सावंदणे-सतो इंसणे

भा.४३५० -- मुक्कधुरा संपागड-किच्चे चरणकरणपरिहोते। रे/उगे/सेवो/गे-णो

लिंगावसेसमेते, जं कीरति तारिसं वोच्छं ॥११६॥ स/लं/पुणे

संजमधुरा मुक्का जेण सो मुक्कधुरो, समत्थजणस्स पागडाणि
अकिच्चाणि करेति जो सो संपागडकिच्चो, अहवा असंजमकि-
च्चाणि संपागडादि करेति जो सो संपागडकिच्चो, संपागडसेवी गड/
वा मूलगुणे उत्तरगुणे सेवतीत्यर्थः, सो अकिच्च-पडिसेवणातो वेव - जे
चरणकरणपरिहोते चरणकरणपडिहीनतणओ वेव दव्वलिंगावसेसो, दव्वलिंगं से पु-परि-रि/अ
वत्तं (लिंगं) सेसं सव्वं परिवत्तं, मात्रसव्व लअमवाची, पत्रज्यालअयं
दव्वलिंगमात्रमित्यर्थः, तारिसे दव्वलिंगेसे जारिसं वंदणं कीरति गं
तारिसं सुणसु ॥११६॥

भा.४३५१ -- वायाए णमोदकारो, हत्थुस्सेउते य सीसमणं च।

सुपुच्छणःच्छणं छो-भवंदणं वंदणं वा वि ॥११७॥

वाहिं आगमणपहाविसु ठाणेणु विदठस्स पासत्थावियस्स
वायाए वंदणं कायव्वं-“वंदामो”ति भणाति, विसिदठतरे उग्गस-अगति
भावे वा वायाए हत्थुस्सेहं च अंजलिं करेति, अतो वि विसि-
दठतरउग्गयतरसमावस्स वा दो वि एते करेति ततियं च सिरप्प- x/x/
णामं करेति, ततो विसिदठतरे तिणिण वि काउं पुण्डिततो - पुरतो

Jin Gun Aaradhak Trust

भा.४३५५ -- सीराहारो रोवति, मज्झ किंतासादि देहिणं पज्जे। या/ले
 हि पच्छा व मज्झ दाहिसि, अलं व भुज्जो व एहामि ॥१२२॥ ज्जा
 दारो ५ ग्गा साहू भणति - एसं सीराहारो छुहत्तो रोवति ता वुमं अण्णं तो
 - वावारं मोहुं इमं ताव दारं वणतो सीरं पज्जेहि, एवं दत्ते -
 मज्झं आसापूरणं कयं होति, मज्झ वि भिक्षं पच्छा दाहिसि एयंमि पि
 तित्ते, अहवा भणति - भिक्षाए वि मे अलं परं एयं पज्जेहि। अहवा
 भणाति - पुणो भिक्षाणिमित्तं एहामि, इवाणि एयं पाएहिं ॥१२३॥
 इमं च अण्ण भणाति -- वयणं

भा.४३५६ -- मतिमं अरोगि दीहा-उओ य होति अविमाणितो वालो।
 दुल्लभयं छु छुतमहं, पज्जेहि अहं व से वेमि ॥१२३॥ गं/तु/च
 वालो वालभावे वि अविमाणितो मतिमं भवति, अरोगो
 भवति, दीहारो य भवति, विमाणितो पुण मंदबुद्धी सरोगो, मंयवि
 अप्पाउतो, तं मा विमाणेहि, अण्णं च दुल्लभो पुत्तजम्भो, तं एयं य
 पज्जेहि यणं, अहवा गवादि सीरं करोडगे छोहुं देहि, अहमेतं पज्जाणि। ज्जे
 ॥१२३॥ साधुस्स धाइत्तणं करैत्तस्स इमे दोसा -- इमे दोसो

भा.४३५७ -- अहिकरण भदपंता, कम्मुदय गिलाणर य उड्डाहो।
 चडुगारी य अवन्तो, नीयां अण्णो व णं संके ॥१२४॥ ~~चडुगारी/य~~
 संजतो प्रासितो अधिकरणं कम्मबंधपरवणा य कुलमडिदया-ते/पते/म
 नामिद्वितीयादि विण भदपंतदोसा य। भददोसा- एस तवस्सी अप्पणो गिहं दहता
 अम्होवरि नेहं करेति विसेसेण से भत्तपाणादी देज्जह, अगारी वा दि
 संबंधं गच्छति। पंतदोसा अप्पणो असुभकम्मोदरण गिलाणो जातो
 हो वालो, ताहे भणति किं पि एरिसं समणेण विण्णं जेण गिलाणो कं
 जातो, एवं जणवाए उड्डाहो - "एते कम्मणकारगा"। अहवा -
 मधेज्जा - "एते अविण्णदाणा भिक्षाणिमित्तं चाहुं करैति," एव-
 मादि लोए अवण्णं वदेज्ज। अहवा तस्स अगारीए सयणा अण्णो वा एते
 सयणो संकेज्जा, पुणं एस संजतो एतीए अगारीए सह अणायारं सेवति
 जे ण से पुत्तमंडादि भुंजावे ॥१२४॥ अहवा इमो धातिकराण विगप्पो-ती/र
 भा.४३५८ -- अयमपरो उ विगप्पो, भिक्षायरि सहिद अद्धिती पुच्छा।
 दुक्खसहायविभासा, हितं मे धातित्तणं अज्जो ॥१२५॥
 धातिकरणे पुठिवल्लविकप्पातो इमो अवरो अण्णो विगप्पो
 भणति - एगस्स साधुस्स एगा अगारी उवसमति, अण्णदा सो अन्नया/सा
 तीए घरं भिक्षाए गतो, विट्ठा य तेण साधुणा विमणी उस्सुय-
 मुणी अद्धितिमंती, ताहे सो साहू पुच्छति - किं णिमित्तं विमणा?
 सा भणति -- किं तुज्झ मम संति येण दुक्खेण ! भणियं च -- स्तस्मिं
 जे य णदुक्खं पत्तो, जे य न दुक्खस्स निग्गहसमत्थो।
 जे य न दुहि ए दुहिओ, न दु तस्स कहिस्सउ दुक्खं ॥११॥
 साहू भणइ --
 अहयं दुक्खं पत्तो, अहयं दुक्खस्स निग्गहसमत्थो।
 अहयं दुहि ए दुहिओ, ता मज्झ कहिस्सउ दुक्खं ॥२॥
 एसा "दुक्खसहायविभास"ति। ताहे सा सहदी भणंजति
 वुमं दुक्खणिग्गहसमत्थो तो क्हेमि, अणुधरे मे धातित्तणं आसी, ते/ते/से
 तत्थ तेण धाइत्तणेण वुहं जीवती आसी, अज्ज मे तं फेडियं, अण्णा हे/उ/दि=

तत्थ ठविआ, तेणऽहि अज्ज संविता, १२५॥ ताहे साधू तं मि/चि
पुच्छति इमेहिं तं -- *।

भा. ४३५९ - वयंगंधधुल्लतणुयत्तणेहि तं पुच्छिंय अयाणंतो । ३

तत्थ गतो तस्समक्खं, भणाति तं पासिउं वालं ॥१२६॥

जा सा ठविता तस्स केरिसो वयो-तरुणी मज्झा ^{जिसो} बुद्धा? तस्सा।

* मत्तयणी गंडधणी उप्पयधणी अप्पत्थणी कोप्परधणी पत्तिधणी ? सरीरेण
गंडधणी धूला तणुयी वा ? तं ठवियधाति अयाणंतो एमाइएहिं पुच्छिउं
तम्मि धरुंगतो तीए ठवियधातीए समक्खं गिहपत्तिसमक्खं च तं रे।
वालं पासिउं इमं भणइ ॥१२६॥

भा. ४३६० -- अहुणुट्ठियं च अणवे-क्खितं च इमंगं कुलं तु मन्नामि । ज। तुमं णामि।

पुण्णेहि जहिच्छाए, चलति वालेण सूपमो ॥१२७॥ टि। च। मे।

* अहुणुट्ठियसिसीयं अहो इमं कुलं ? णणुपितपरंपरागयअियं एयं, अहवा अण- न
वेक्खियं ति, ण एयं धरचितंगा बुद्धा पुट्टिजगंगति, पत्तिय वा
एत्थ धरचितंगा बुद्धा, अप्पणो जहिच्छापुण्णेहिं चलति गिहसामी युव/५
भण्णति - अज्जो कहं जाणसि ? साधू भणइ इमेण वालेण जाणामि : ज
॥१२७॥ जा रिसी सा ठवियधाती तारिसीए दोसं उक्कभासिकामो सो
भणति --

भा. ४३६१ -- थेरी बुद्धलखीरा, चिमिढो पेल्लियमुहो अतिधणीए । जि/व

तणुई मंदखीरा, कोप्परधणियं ति बूद्धमुहो ॥१२८॥

इमो वालो लक्खणजुतो, एयापि से लक्खणापि अन्मधातीए

उवहम्मंति, जतो एयस्स धाती थेरी, थेरी बुद्धलखीरा भवति,

अपू एस वट्टंतो रुक्खगत भविस्सति, अह महत्तयणी तो थ्येहिं पेल्लिया ^{पीलित}
णासिका चिमि टा भविस्सति, मुहं च से पेल्लियं गल्लरं भविस्सति, वा
कुल मंदखीरा भवति, अप्पाहारत्तणओ वट्टंतो रिसो वेव भविस्स-हम्म/३
ति, कोप्परधणीए कोप्परागारे थ्ये सुत्तो उदंतुरो सुइयुहो य च
भविस्सति ॥१२८॥ वट्टवित्तारद्वसणे इमं सावण्णं भवति -- धी/३/म

भा. ४३६२ -- जा जेण होति वण्णे-ण उक्कडा गरहते स तेणेव ।

गरहति समणत्तिव्वं, पसत्थमेदं च दुट्ठवण्णं ॥१२९॥ भाग। जु

जा सा ठवियधाती सा जेण वण्णेण जुत्ता पसत्थेण वा अप-या

सत्थेण वा उक्कडेण वा जहण्णेण वा स साधू तेण्ण वण्णेण तं गरहति । ण

जात/तादे) अध जा य ठविआ जा-य-फेडिया ततो दो वि समवण्णतो सम-समवण्ण

x वायातो वा तत्थ वि तं ठवियं तिउत्तरेण वा पसत्थारेण वा - मत्तरेण

दुवण्णयेण वा वण्णमेदेण जुत्तं तेणेव गरहति, जा पुण सा ठवेव्वा वि

तं दुट्ठवण्णेण वि जुत्तं पसंसति किमुत पसत्थेण ॥१२९॥ एवं करेतस्स

इमे दोसा --

भा. ४३६३ -- ओवट्टितया पदोसं, ठोभग उक्कामगो य से जं तु । उ

होज्जा मज्ज वि विग्घो, विसाति इयरी वि एमेव । १३०॥

जा सा धातिठाणातो साधुवधेण उट्टितया पदोसमावण्णा

देज्ज। ठोभगुभेज्ज, ठोभगो-अब्भक्खणं, एस[ति]तेए सउ अयायारं ए

सेवति तस्स वा उक्कामगो ति, संघाडगो अण्णो वा भेदुणसंतडो

पट्टटो जं पंतावणादि काहिति तण्णिप्पणं च । इयरी वि जा च

संजण पसंसिता धातित्ते ठविता सा वि विरोज्ज- एस संजतो

औल्लिखित पुणो तीए उग्गिओ मज्झ दोले काउं तियगुणे वण्णेरं मम विग्गं ती
धातित्थे करेज्ज, तं जाव ण करेति ताव विसं गरं वा देमि, एवं
सा वि करेज्ज ॥१३०॥

गता सीरधाती । इयाणिं मज्जणादियाओ -- उ

भा.४३६४ -- एमेव सेसियासु वि, सुयमादिसु करणकारणे सगिहे ।

इड्ढीसु य धाईसु य, तहेव उव्वट्ठियाण गमो ॥१३१॥

उ ओ० सेसिया मज्जणमंडणकीलावणअंकधाती, य ॥ "सुत" ति-पुत्तो । तस्स
मज्जणाविलं मातरि वा कारवेति, " करयं" ति-अप्पणा वा सगिहं वा/हे
ठविज्जइ० वेव करेति, जहं इड्ढियरेसु सीरधाती, तथा इड्ढियरेसु वेव मज्जणा-
वि० उ० दिधातीतो ठुविज्जति, मज्जणादिधातीण वि उव्वट्ठितायं जो वृ
गमो सीरधातीए सो वेव गमो अलेसो दट्ठव्वो ॥१३१॥

इमं मज्जणधातित्तं --

भा.४३६५ -- लोलति मही य धूली, य गुंडितो प्हाण अहव णं मज्जे । ते | ने
रु जलभीरु अवलणयणो, अतिउप्पिल्लणेण रत्तच्छो ॥१३२॥ अ-चलामयणे

दु० वालं धूलीए धवलियं, महियं वा लोलंतं दट्ठं साधू तं पुत्त-महीय
मायं भणाति - एयं वालं णवेहि, उवगं वा कुडगादिषु ठोव्वं - ल्लगं/कु
| स० देहि ताहे अहं प्हावेमि । प्हाणधातीए इमं पच्छं दूस्सणं-अइज्जस्स-णे
मल्लणहाणेण उवसंतो प्हुविज्जंतो जलभीरु भवति, णयणा य प्हा
अतिजलभरणेण डुव्वला भवति, अपणं च जलेण उप्पिल्लाविया णयणा
वृ जमदुअसण्णिभा रत्ता भवति ॥१३२॥

भा.४३६६ -- अळमंगिय संवाहिय, उव्वट्ठिय मज्जियं च तं वालं ।

उवणेइ प्हाणधाती, मंडणधातीए सुइदेहं ॥१३३॥ ई-इ-इ-य-इ/

सा प्हाणधाती तं वालं अळमंगादिपहिं चोव्वदेहं करेता

मंडणधातीए सम्पेति ॥१३३॥ गता मज्जणधाती । इमा मंडणधाती -

भा.४३६७ -- अ० उलुकादिपहिं मंडे-हि ताव णं अहव णं विभूसेमि ।

ग० हत्थेव्वगा व पादे, कयमेलेच्चा व से पादे ॥१३४॥ कत/गल्लिक्का-च्चा

उल्ल-तिलगा, तेहिं तिलकडगादिपहिं इमं विभूसियं ससियं, अ/रीयं

करेहि । अहवा विभूसेणे आपेहि जेणाहं विभूसेमि । इमो मंडणधातीए

च० | सु० दोसो- "हत्थेव्वगा आभरणगा कडगादी पादे करेति, गल्लिवगा ल्लिक्का

व सेणव्वसत्तालादी पाए कया, एवं सा अलव्वसणं मंडेति ति । गता पुस

मंडणधाती ॥१३४॥ इमा कीलावणधाती -

भा.४३६८ -- डडडसर पुण्णसुहो, मउयगिरासु य मम्मणुल्लावो । मम्मणपलावो

कु० उल्लावणकादीहि व, करेति कारेति वा किड्डं ॥१३५॥

कीलावणधातीए दोसं ताव भणाति - जया डडडसररा -

कीलावणधाती भवति तो तस्स सेरेण पुण्णसुहो भवति, अह - उ - सु

मउयगिरा तो मम्मणपलावो भवति, मउलपलावो वा भवति । एयं सुओ

रुवंतं वालं मधुरमधुरेहिं कीलावणवयपेहिं साधू कीलावणं करेति,

मातरं वा भणाति एयं रुवंतं वालं कीलावेहि ॥१३५॥ इमा अंकधाती-

भा.४३६९ -- धूलाए विगडपादो, भग्गकडी सुक्कडी य दुव्वसं वा । ग० | क०

मीमंसकव्वसडकरे-हि भीरुतो होइ वेप्पंतं ॥१३६॥ जिमं

धूलाए अंकधातीए कडिमारोवियस्स जेण विसाला उरू भवति

तेण वियडपादो भवति, सुक्खकडीए अहो उरु-विलंबियतणओ - × ।
भग्गकडिसमाणो भवति, णिम्मंसकडीए अट्ठीसु दुक्खविज्जति, किं अं
व णिम्मंसलेहिं करेहिं कदसडफासेहिं णिच्चं धेप्पंतुं भीरू भवति। तं ते
वालं साहू अंकेण धरेति, मायूरं वा से भणाति - "धरेहि त्ति - रि"
वालं" ॥१३६॥ धातीपिंडे इमं उदाहरणं --

भा.४३७० -- कोल्लतिरे वत्थव्वो, दत्तो आहिंढितो भवे सीसो ।

उवहरति धातिपिंड, अंगुलिजलणे य साविट्ठं ॥१३७॥

एसा भववाहुकया णिज्जुत्तिगाहा । इमं से वक्खमाणं --

भा.४३७१ -- ओमे संगमथेरा, गच्छ विसज्जति जंघवलहीपा ।

नवभागसेतवसही, दत्तस्स य आगमो ताहे ॥१३८॥ य

अत्थि संगमथेरा णामायरिया, ते विहरंता कोल्लइरं णरं

गता, तत्थ दुप्पिक्खं, सो य आयरिओ जंघावलपरिक्खीणो, अप्पणो वि

सीसस्स सीहणामस्स गणं समप्पेति, विसज्जेति य गच्छं, दुप्पिक्खे

विहरह, गता ते, सो वि आयरिओ कोल्लइरे ठितो वत्थव्वो

जातो - सेतणित्तित्तो त्ति। तत्थ सो आयरिओ तं कोल्लइरं णव-उ

भागे काउं तत्थेव भासरुप्पेण विहरति। एवं विहरंतस्स वारसमो -

वरिसो। ततो सीहेण सेज्जं-त्तित्तो दत्तो णाम आयरियाणं सीसो सज्जं

गवेसगो पेसित्तो, सो आगतो। आयरिओ णित्तित्तो त्ति काउं परि-उ

हवेणं उवस्सयस्स बाहिं ठितो, गुरूहिं सद्धिं गोयूरं पविट्ठो, व

अण्णाउंठेणं अलमंतो संकिलिस्सति, ठवणाकुलेण दाएइ त्ति। तं गुरू - य

जाणिठ्ठण एगम्मि सिट्ठिठकुले पूयणा-गहियं चेदं दट्ठं भणति - मा तण

रुय वेदट्ठ त्ति। सा पूयणा अट्टट्टहासं गुरुप्पभावेण णट्ठा, सेट्ठणी

वुट्ठा, तीए लहुगादी णीणियं पज्जत्तियं। गुरुणा णिणो-"गेणहसु"

त्ति, दत्तेण गहियं, सण्णियदट्ठो य, चिंतितं - "एयस्स एयाणि -

णिस्साकुलादीणि"। आयरिओ वि अण्णाउंठं हिंढितं आगतो, वि-ण्णत

याले आवस्सगकरणे गुरुणा भणियं - सम्मं आलोएहि त्ति, उवउत्तो

"ण संभराप्पि"त्ति, गुरुणा भणिओ - "धातिपिंडो तुमे भुत्तो" त्ति

य सम्मं पडिवण्णो, भणियं व - "अत्तिमुहुमाणि पिक्खसि गुरुणो -

सुचरियतवजोगज्जुत्तस्स", सेतदेवया उवसंता, सा तस्स रुट्ठा, मह-मेहु

दुद्धिणं विरुव्वति। सो बाहिं ससीकुरेण वारुणा अभिभूओ गुरुणा भे

भणित्तो - "अत्तीहि"त्ति, सो भणाति - "बुवारं न पेक्खाप्पि"त्ति, दू

गुरुणा खेलेण अंगुली संसट्ठा कया, उद्धागारा पदीवमिव जलिरमा-ट्ठा

ढत्ता, एहि य इत्तो त्ति बुत्तं, सो तं "सादेव्वं" अतिसयं दट्ठं दू-त्तं

वुट्ठो, आउट्टो "मिच्छामि"त्ति भासति ॥१३८॥ ×

भा.४३७२ -- उवसग्गवहिट्ठानं, अण्णाउंठेण संकिलेसो य। आहिं ठाणे/य

पूयण चेहे मा रुद, पडिलाभण विगडणा सम्मं ॥१३९॥

गतार्था ॥१३९॥ एवमावि धातिपिंडो ण कप्पत्ति एधेत्तुं, ते

अववादे कारणतो गेण्हंतो अदोसो --

भा.४३७३ -- अस्सि ओमोयरिए, रायडुट्ठे भए व गेलण्णे।

अद्धाणरोहए वा, जयणा गहणं तु गीयत्थे ॥१४०॥

असिवादिकारणेहिं गीयत्थो णणपरिहाणीजयणाए गेण्हंतो णि-

सुद्धो ॥१४०॥

सूत्रम् - ६१ -- जे भिक्षु द्वुतिपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-६१॥

गिहिसंवेसगं भेति आणेति वा जं तण्णिमितं पिंडं लभति सो

ती दुतिपिंडो॥

भा.४३७४ -- जे भिक्षु द्वुतिपिंडं, गेण्हेज्ज सयं तु अहव सातिज्जो । जे सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तधिराधणं पावे ॥१४१॥

अप्पणा गेण्हति, अणं वा गेण्हंतं अनुजाणति, तस्स आणादि-

या दोसा, चउलहुं च पच्छित्तं ॥१४१॥

भा.४३७५ -- सग्गाम परग्गामे, दुविहा द्वुती उ होइ णायव्वा ।

सा वा सो वा भणती, भणती तं छन्नवयणेणं ॥१४२॥ इय-व

तं दूइत्तणं दुविहं - सग्गामे वा करेइ परग्गामे वा, जा सा

सग्गामे-पागडत्था अपागडत्था वा । परगामे वि एसा वेव दुविधा ।

पुणो एक्केक्का दुविधा - इत्थी वा संविससि पुरिसो वा ॥१४२॥

भा.४३७६ -- दुविहा य होइ द्वुती, पागड छण्णा य छण्ण दुविहा य ।

लोउत्तरे तत्थेगा, वित्तिया पुण उभयपक्षे वि ॥१४३॥

पुठ्वद्धं गतार्थम् । जा सा छण्णा सा दुविधा - एगा लोउत्तरे

वित्तिया लोगे य ॥१४३॥ लोउत्तरे य इमा पागडत्था --

भा.४३७७ -- भिक्षादी वच्चते, अप्पाठ-णिणेति संतिगादीहिं ।

सा ते अनुं माता, सो च भिक्षु पागडं कहति ॥१४४॥ वि-च/उ

सग्गामे अणपाडयंभिक्षाए-वच्चतं साहुं सड्ढी सेज्जातरी वा

धूयाए अप्पाहेति - "पागडं इमं भुंज्जाह", साधू वि असंकितं इ। आ

वेव पडिहज्जति - "आमं कहिस्सं"ति, तत्थ गओ तं सेज्जायरिधूयं डे

भणाति - "सा तुज्झ माता पिता वा ते इमं भणति", सपक्खपरपक्खाणं

असंकतो कहेति ति ॥१४४॥ इमा लोउत्तरछण्णा ॥

भा.४३७८ -- द्वुतितं सु गरहितं, अप्पाठितो वित्तियपच्चयं भणति । इत्त/या

व तेसुय/सुगे । अविक्कोविता सुता ते, जा आह मम भणति संतो ॥१४५॥ ह/जि-ति/

सगामे वेव साहुं भिक्षुदठा अणपाडयं गच्छंतं सेज्जातरी मातुं ऊयु

तं/ संविससि - "मम मातु इमं इमं ति कहेज्जासि, सो तं सच्चं संवेसगं ज्ञ

सोउं वित्तियसाधुपच्चयदठा तं सेज्जातरिं भणाति - "अहं दूइत्तं ग/सचणं

गरहिंयं । तमेवं पडिहपित्ता सो अप्पाठियसाधू तं मातिघरं गतो,

वित्तियसाधुपच्चया गिरिहपगववदेसप्पदाणेण संपिटठं कहेइ, "सुपेहि गारुत्त

सड्ढी" सा तुज्झं धूया साधुधम्मं अकोपिता" । सा भणति "हुं ते किं

कतं ताए "? साधू भणति "जा आह"ति । भणति -- "अमुं इमं

इमं ति मम मातुं कहेज्जह" । सा वि तं सोउं भणाति - "वारि-×

भा.१४३ भा जि-ए, जि-ति/

सा वित्तीए वेव गाहाए दठव्वा । तत्थ विहेसो- जस्स संविससि

जो य संघाडइहो अण्णो वा कोइ पासदिठतो तं ण जाणाति । ग

कहं ? भणति - घंघापरिजियसड्ढीजग्गाउ तित्थजंतं गतो, तस्मि ए

गते ताहिं माताधु ताहिं ओवात्तियं, "जति सो इहेमसियेण एहिंति उ/से

तो वोक्कडेण वलिं कोट्टज्जाए दाहानो", सो य आगतो अप्पणो

घरं । तओ ताए धूताए तस्मि गावे मातिघरं, तं गामं साहु - ज

यं/प्रम/हे भिक्षुयारियुजंता दिदठा, भणिया य "मं मातुते कहिज्जासि तं ज्ञा

तहसि" । तेहिं कहयंतीए परियच्चियं "जागओ धाम्माउ"ति, दिणं

गते ताहिं माताधु ताहिं ओवात्तियं, "जति सो इहेमसियेण एहिंति उ/से

तो वोक्कडेण वलिं कोट्टज्जाए दाहानो", सो य आगतो अप्पणो

उवातिर्यं। एमादिया दोसा ॥१४५॥ इमे य अप्पजगामे वूहत्ते दोसा-ग्ग।
मा.४३७९ -- गामाण दोण्ह वेरं, सेज्जायरिधूय तत्थ संतस्स। स्वे

वहपरिणत संतब्भ-त्थं च णाते कए जुहं ॥१४६॥ सु

दोण्ह गामाणं आसण्णदिठयाणं परीप्परं वूहुरसंवंधो, तत्थे-वे

गमि गगामे साधू ठिता, तत्थ साधूण जा सेज्जातरिप्प धूया तम्मि -

ग्ग। पडिवेरगामे वसति, तत्थ एगो संतो विणे विधे भिक्षायरियं -

गच्छति। जत्थ ठिता ते साधू तेण गामेण संपसारितुं सण्णहिं - तं

पडिवेरगामे पडामो, तं णाउं ताए सेज्जातरिप्प सो भिक्षायरियं

स्व गच्छंतो अम्मत्थिओ-म्म धूआए कहेज्जाहि, एस गामो वप्पहोवरि ×

पडिउकामो, भुणो सुत्तं करेज्जासि। ततो संतेण तीसे कहियं, ताए त्थे

तेण गामस्स कहियं वि भुणो कहियं, गामो एवं णाउं सण्णधिउं एगपासुदिठतो, - स्वे

इतरेसु आगतेसु जुहं कतं ॥१४६॥ सु

मा.४३८० -- जामातिपुत्तपत्तिमा-रणं तु केण कहितं ति जणवातो। च

जामातिपुत्तपत्तिमा-रणं संतेण मे सिट्ठं ॥१४७॥

तत्थ जुहे सेज्जातरिप्प जामाउओ पुत्तो पत्ती य मारिता।

तत्थ लोगजत्तागतो जणो भासति - "केण अणागतं कहियं जेण सण्ण- पुच्छ

हेहिं महंतं जुहं कतं, जामातिपुत्तपत्तिमारणं च मे वत्तं ? ताहे सेज्जा-

तरिप्प रुयंती जणस्स कहेति - "एयं जामातिपुत्तपत्तिमारणं वत्तं, एयं स्ते

च संतेण कतं, जतो तेण सिट्ठं"। जम्हा एवमातिदोसा भवंति

तम्हा वूतित्तणं ण कायव्वं ॥१४७॥ वितियपवे इमेहिं कारणेहिं -

करेज्ज -

मा.४३८१ -- असिखे ओमोयरिए, रायडुट्ठे भए व गेलण्णे।

अन्नापरोरुए वा, जयणा कहियं तु गीयत्थे ॥१४८॥

पूर्ववत् ॥१४८॥

सूत्रम् - ६२ - जे भिक्षू णिमित्तपिंडं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥४३-६२॥

तीतमणागतवट्टमाणत्थाणोपलङ्घिकारणं णिमित्तं भण्णति, जो

उं/त्ता तं पयुंजित्ता असणादिमुप्पादेति सो णिमित्तपिंडो भण्णति, आणा-या-उ

दिया दोसा चउलहुं च से पच्छित्तं ॥

मा.४३८२ -- जे भिक्षू णिमित्तपिंडं, कहेज्ज सु तं तु अहव सातिज्जे। गेहुणे/सयं

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविरोधणं पावे ॥१४९॥

कंठा। तिविधो कालो, तीतो वट्टमाणो आगमिस्सो,

एवकेवकं छत्विहं णिमित्तं पयुंजति। तत्थ इमे छब्बेवा -- लामं उं/इत्तं

उज्जेते अलामं सुहं दुक्खं जीवियं मरणं। एयम्मि पत्ते पियमा संजमायपरो- ×/

भया दोसा भवंति। एत्थ तीतं अप्पपरोसतरं, ततो आगमिस्सं -

बहुदोसतरं, ततो पडुप्पणं बहुदोसतरं ॥१४९॥ तत्थ पडुप्पणं

इमं उदाहरणं --

मा.४३८३ -- नियमा तिकालविसए, नेमित्ते छत्तिहे भवे दोसा।

सज्जं तु वट्टमाणे, आउमए तत्थियं नायं ॥१५०॥ ये

इमा भव्वाहुकया गाहा। एतीए इना दो वक्खाणगाहातो-

मा.४३८४ -- आकंपिया णिमित्ते-ण भोइणी भोइए चिरगयम्मि।

पुव्वभणित्तं कहेंते, आगतो रुट्ठो दु वलवाए ॥१५१॥ हे/य

भा.४३८५ -- दाराभोयुण एगा-गि आगमो परियणस्स पच्चोणी । णय

पुच्छति

य समणकहणं, साहयकारे सुविणादि ॥१५२॥ दी।र

एगम्मि गामे ओसण्णो भेमिस्सी अच्छति । तत्थ जे गाय-

भोतितो सो पवसितो । तस्स य जा भोइणी सा तं भेमिस्सियं -
णिमित्तं पुच्छति । ताहे तेण सा अविहणिमित्तेण आकंपिया ।

कया भोइओ
एति १५२ ति

अण्णदा सा तं पुच्छति, तेण कहियं कल्लं अमुगवेलाए एति । सो वि

अम्मणुगतिया।
वेगातियाणु ति

भोइओ सव्वं तंरं छुद्धेउं एगागी जामि "दाराभोयुण" ति - गवेसामि ग

किं वृभिवारं वभिवरति ण वा । तस्सागमणवेलाए सव्वो परियणो

पच्चोणीए पिग्गतो अमोग्गतिया एति । सो य विदठो । सागते

कए, पुच्छइ- कह भेणातं ? तेण भणियं - समणो भेमिस्सी, तेण - हि

दि

कहियं । आगतो घरं । कलसितो मणसा एस "वभिवारि" ति । पुव्वरे

कं

भेमिस्सी सद्धावितो, कहेति णिमित्तं । तेण जं किं वि पुव्वभणियं भुत्तं हि

वा अणुभुत्तं वा सुविणादिगतं सव्वं सत्त्यदकारेहिं कहितं, एवं कहेते कहिते

वि कोवं ण भुवति ॥१५२॥

भा.४३८६ -- कोहो वलवागब्भं, च पुच्छितो पंचपुंडमा संव । जे।सुं।हंसु

ण-णे।जयणा-जयणो फाडणा विदठे जति णे व तो वुहं अविहं कति वा ॥१५३॥ जे

ततो रुठो पुच्छति - एतीए वलवाए किं गब्भे ति ?

णमोऊण

भेमिस्सिणा उवउत्तेण होइऊण भणियं, किसोरो पंचपुंडो, ततो रुठो सुं

उदि।भणाति

कालं ण पडिक्खति ति, फाडेह उवरं, से फाडियं विदठो, जहा-ल/हुं

विदठो, ततो भणाति - जति एयं णिमित्तं एवं ण भवंतं तो वज्जं

जे।सि

पेदटं फाडियं होतं, तं एरिसा अविहणभेमिस्सी केत्तिया भविस्सति निग्गिहा/कि

जतो वभिवरंति णिमित्ता, छाउमत्थुवओवगा य धितहा भवंति ।

अधिकरणादयो य दोसा आयपरोभयसमुत्था, संकादिया य इत्थीसु

दोसा । अतो ण णिमित्तं वागरेयव्वं ॥१५३॥ अववादेण वागरेयव्वं -

भा.४३८७ -- असिवे ओमोयरिए, रायहुदठे भए व गेलण्णे ।

उता

अहोणरोहए वा, जयणाए वागरे भिक्ख ॥१५४॥

असिवाधिकारणेहिं सुदठुवउत्तो तीताइणिमित्तं वागरेति, उ

आदि

जाहे पणगपरिहाणीए चउलहुं पत्तो ॥

सूत्रम् - ६३ -- जे भिक्खू आजीवियपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥६३-६३॥

जातिमातिभावं उवजीवति ति आजीवणपिंडो ।

भा.४३८८ -- जे भिक्खाऽऽजीवपिंडं, गिण्हेज्ज सयं तु अहव सातिज्जे । हि

सो आणा अणवत्तं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥१५५॥

स्वयं गेण्हति अणं वा गेण्हावेति अणुजाणति वा तस्स -

आणादिया य दोसा चउलहुं च पच्छित्तं ॥१५५॥

तम्मिमं च आजीवणं --

भा.४३८९ -- जातीकुलगणकम्मे, सिप्पे आजीवणा उ पंचविहा ।

सूयाए असूयाए व, अप्पाण कहेज्ज एदकेको ॥१५६॥

एयस्स इमे वक्खाणं --

भा.४३९० -- जाती कुले विभासा, गणो उ मल्लादिकम्म किसिमादी ।

तुण्णाति सिप्पणा वज्जगं च कम्मेतरा वज्जे ॥१५७॥ चउत्तं-चउत्तं

ति।जेत्थ

मातीसमुत्था जाती, पित्तपद्वसो कुलं । विभासति-वक्खाणं

कायव्वं । अहवा कम्मसिप्पाणं इमो विसेसो- विणा आयरिओ- उ

वदेषेण जं कज्जति तणहारगादि तं कम्मं, इतरं पुण जं आयरिओ- उ
वदेषेण कज्जति तं सिप्पं। एतेसिं वेव इमं वक्ताणं । दोण्ह वि
जातीकुलाणं इमं -

गा. १५७

भा. ४३९१ --

होमातिवितहकरणे, णज्जति जह सोत्तिवस्स पुत्तो ति। जे|व्यो|फो
उ ओसिओ वेस गुरुकुले, आयरियगुणे व सूपति ॥१५८॥

तह/ओ

जातिकुलविबुद्धो वि होमे वितहकरणे नज्जति "एस सोत्तिव- म
पुत्तो - श्रुतिस्मृतिक्रियावर्जितो श्रोत्रिकः", अवितहं पुण किरियं वृ
करंतो णज्जति जहा "विसिट्ठे गुरुकुले वसिओ सिक्खिओ वा"।
वितहकरणेण आयरित्तो वा वि से णज्जति अप्पहाण प्पहाणोत्ति।
"सूतेत्ति-आत्मनो क्रियावरितेन गुरोः क्रियावरितं ज्ञापयतीत्यर्थः । नः
अहवा "सूय"त्ति - अप्पाणं सूयाए जाणावेति ॥१५८॥ जतो भणति-

भा. ४३९२ --

दिगा

सम्ममसम्मा किरिया, अणेण ऊणाहिया व विवरीया।
समिधा मंताहुति दठाण जाव काले य घोसादी ॥१५९॥
समिहात्तिका किरिया अणेण सम्मं पयुता। कहं जाणसि सम्मं उ

स्ता

पउत्ता असम्मं वा ? साधू भणति - "अणेगहा मे एस किरिया -
अणुभूतपुठ्ठा", ताहे भणति - किं तुमं वंभणो ? आमं ति भणति,
ताहे गृहे संदिसति - इमस्संगितस्स अवस्सं भिक्खं देज्जह। जा असमाहे
किरिया सा तिविधा - हीणा अहिता विवरीता। तं च असम्म-
करणं समिहं पक्खिवंतो करेति, अणं वा मंतं उच्चारति, घृतादि च्च
वा आहुतिं करेति, उदकुडुगादिदठाणं वा मंतुच्चारणं जाव उदता-च्च
दी घोसो। एते समिहादओ अप्पणो ठाणेषु कज्जता कालसुत्ता
भवन्ति, अण्णहा अयुत्ता। अहवा संज्झातिगो कालो, तम्मि हीणा- दिओ
धियविवरीतता जोफयठ्ठा, जहा वंभणजातिकुलेसु अप्पाणं जाणा-
वेति ॥१५९॥

ए

भा. ४३९३ --

उग्गाति-कुलेसु विं ए-मेव गणे मंडलप्पवेसादी।
देउलवरिसणभासा, उवणयणे वंडमादी वा ॥१६०॥ जे
सत्तिपसु उग्गकुला, आदिसद्धातो वइसुद्धेसु वि। कुल ति ससुद्धे/ले
गतं। मंडलमालिहियं ददं मल्लादिगणेषु हिणाहियं विवरीयं वा ही/च
तत्थ वि अप्पाणं जाणावेति। गणु ति गयं ॥ सप्पे अहिणवड्डणं जे
चिक्खं ददं भणाति - "अहो देवकुलस्स उवणतो उवसंघारो पहाणो
अहवा अप्पहाणो"त्ति, अहो आयामवित्तारे ददं भणति - "एवतिए णा
उं स्सउ वंडे एयस्स उ"त्ति, इह वंडो हस्तः, आदिसब्बग्रहणाद्धन्वादि। उं
॥१६०॥ किं वान्यत् --

भा. ४३९४ --

कर्तरि पयोयणापेक्ख वत्थु बहुवित्थरेसु एमेव। जे
कम्मेसु य सिप्पेसु य, सम्ममसम्मेसु सुइतरा ॥१६१॥
कर्तरिन्त्येष कर्तारः, स च शिल्पी कारापको वा, पओयणं णी
कारणं, तं च दविणं, अवेक्खापेक्ख वृष्ट्वा इत्यर्थः, वत्थु[क्खि] त
उत्तिसयाडि, बहुवित्थरं-अणेगभेदं, एस अवयवत्थो। इमो उवसंघा-
रत्थो- जो कत्ता सिप्पी सो जति पभू-तं दविणजातं लभति
तो वत्थु सुकयं बहुवित्थरं करेति, कारायगो वि जति अत्थि
पभू-तं दविणजायं तो वत्थु सुकतं बहुवित्थरं कारावेति, ताणि २

कारणं/व्या

सयाउ-त्येयुवातु
संलग्नसिद्धिगति

वत्सूणि बहुवित्थराणि "सम्मं" कयाणि ददं भणाति - "सुसिप्पि-
पा कतं, कारावगो वा विसेरुणू पहाणो आसि सुविदत्तं व दविण-सुनुत्तं
जातं, अहं "असम्मं" वत्सुं कयं ददं भणाति-दुस्सिक्खस्यस्स कम्मं क्खिन्न
कारावगो वा अविसेसणुजेण दव्वं मुहा पिजुत्ते, सुवीयमिव ऊसरे,
एवं अप्पाणं कम्मेषु वा सिप्पेषु वा जाणावेति, सुआवेति अप्पाणं स्यादुत्ति
x/x कम्मेषु वा, अकहतो जाणावेइ, असूयाए पुण फुडमेव अप्पाणं कहेइ-
"अहं पि सिप्पी पुच्चासमेण आसी" ॥१६१॥

इमं वित्तियपदं --

भा. ४३९५ -- असिवे ओमोयरिए, रायदुदठे मए व गेलण्णे।

अह्माणरोहए वा, जयणाए वागरे भिक्खु ॥१६२॥

पूर्ववत् । १६२॥

सूत्रम् - ६४ -- जे भिक्खु वणीमगपिणं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-६४॥

भा. ४३९६ -- जे भिक्खु वणिपिणं, भुंजे अहवा वि जो उ सातिज्जे।

सो आणा अणवत्त्यं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥१६३॥

कंठा ॥ समणादिया साण पज्जवसाणा जे तेसु भत्ता तेसु अप्प

दातारेसु अप्पाणं वण्णति। कहं ? भण्णति - जे

भा. ४३९७ -- मयमातिवृच्छं पि व, वणेति आहारमातिलोभेण। मत्तगदियत्तं दि

समेषु माहणेषु य, किंविणाऽतिहिसाभतेसु ॥१६४॥ अ। इविभाण

"जहर मयमाति वृच्छो" अण्णाए गावीए वणिज्जति, गावी च्छा

वा तम्मि वणिज्जति, सो य आहारादिसु लुब्धो अप्पाणं वण्णति,

भा. १६४ लुब्धमेव दोष इत्यर्थः। समणसदो इमेसु ठितो -- च्छ / डि

भा. ४३९८ -- णिग्गंधं सक्कतावस, गेरुआजीवपंचहा समणा।

तेसिं परिवेसणाए, लोभेण वणेज्ज को अप्पं ॥१६५॥

णिग्गंधा साधू खमणा वा, सक्का रत्तपडा, तावसा वणवा-

रु/च्चाया सिणो, गेरुआ परिवायया, आजीवगा गोसा/लसिस्सा पंहरभिक्खु-स/अ

आ वि भण्णति, एते परिवेसज्जमाणे ददं भत्तलोभेण ते धुणंतो सि

दातारं च पसंसंतो अप्पाणं तत्थ वण्णति ॥१६५॥ जे

समणेषु इमेण विहिणा --

भा. ४३९९ -- भुंजंति चित्तकम्म-टिठता व कारुणियदाणरुइणो वा। मं

अवि कामगदभेसु वि, ण णारुए किं पुण जतीसु ॥१६६॥ अ। विणस्सति

जहा चित्तकम्मं णिव्विकारं एवं ठिता भुंजंति अण्णं च सतेसु मं/पुत्ते

कारुणिया दयं कुव्वति, अप्पणा दाणं दंति अण्णो वि से दाणं सिं

दंतो रुचति, अवि पदत्थसंभावणा, इमं संभावेति - जे वि जे

ताव कामपवत्ता तेसु यि दाणं विण्णं च विणस्सति, फलं ददाती-

त्यर्थः, किमं पुण जे इमे जततो शीमता यत्तधारिणो य, अहो मं

तेसु विदत्तं सुविण्णं च तेण दाणं वीयमिव सुखेते महफलं ते भविस्सति ॥१६६॥ x

॥१६६॥ एवं भणंतस्स इमे दोसा - चं

भा. ४४०० -- मिच्छत्तधिरीकरणं, उग्गमदोसा य तेसु वा गच्छे।

चडुगारविण्णदाणा, पच्चत्थिय मा पुणो एतु ॥१६७॥ जे/दिवा/पेत्तु

कुसासणत्थे पसंसंतो दातारस्स मिच्छत्तं धिरीकतं, दातारो ते

वा तस्स तुदठो उग्गमदोसण्णतरं काठं भत्तावि देज्ज, अहवा ते - १६७

कैलासपर्वतो मेरुः, तत्थ जाणि देवमवणाणि तप्पिवास्सिणो

जे देवा एते इमं मच्चलोगं आगच्छन्ति, जक्खूवेण-स्वानूपेणेत्यर्थः ।

प्रश्नः
त

अह बुद्धी-किमत्थं आगच्छन्ति ? भण्णति - पूयापूयहियाहिया,
जो पूएति तस्स एते हितं ति हितं करेति, जो पुण अपूयगो तस्स एते
अहियं करेति । अहवा पूयापूयहितागता, पूय त्ति-पूयणिज्जा, एतेसिं
एत्थ पूयं-हितं लोगो करेति त्ति, तदत्थं एते आगता ॥१७२॥
साप्पि गतं । एवमादिपसंसाए अप्पाणं वण्णेति इमे दोसा - जे

भा.४४०६ --

एतेण मज्झ भावो, विद्धो लोगे यणातहज्जम्मि ।

एदक्केक्के पुब्बुत्ता, भद्दगपंताइणो दोसा ॥१७३॥

अगाहणे

"यणातहज्जम्मि" त्ति-इम्मम्मि लोगे जो मणोगतं भावं जाणाति ण

तस्स लोगो आउटटति त्ति बुत्तं भवति, सो य दाता वितेति-

भद्दीये

एतेण मज्झ मणोगतो भावो विद्धो त्ति-णातो, ताहे सो दाता तस्स
आउटटो भद्दीये सो उग्गमादि करेज्ज, पंतो वा अप्पणदाणादिपुद्दोसे
करेज्ज, एते य एत्थेव पुब्बुत्ता ॥१७३॥ इमं अत्थसेसं भण्णति -

भा.४४०७ --

एमेव कागमादिसु, सणग्गहणेण सूइया हंतिति ।

जो वा जम्मि पससो, वणेति तहि पुटठं पुटठो उ ॥१७४॥

उत्तमार्गो

साणग्गहणेण कागादिभत्ता वि गहिता, जो वा जम्मि अणि-
दिट्ठो पूयाभिरतो तं तथा पसंसतो अप्पाणं वण्णेति, पुच्छितो जे
वा अपुच्छितो वा दाणफलं तस्स अणुक्कलं कहयतीत्यर्थः ॥१७४॥

इमे अपत्ते अणुमतिदोसा --

भा.४४०८ --

दाणं य होति अफलं, पत्तमपत्तेसु सन्निवुज्जंतं ।

इति

इय विभणिते दोसो, पसंसतो किं पुण अपत्तो ॥१७५॥ जे
सामण्णे वि पसंसिते दोसो किं पुण जो विसेसियं अपत्तं

पसंसति ॥१७५॥ अपवादः -

भा.४४०९ --

असिवे ओमोयरिए, रायहुट्ठे भए व गेलण्णे ।

अद्धाणरोहए वा, जयणाए पसंसते भिक्खु ॥१७६॥

पूर्ववत् ॥१७६॥

सूत्रम् - ६५ --

जे भिक्खु तिगिच्छापिंडं भुंजइ भुंजंतवा सातिज्जति ॥१३-६५

रोगावणयणं तिगिच्छा, तं जो करेति गिहस्स तस्स आणा- डि

विणो दोसा, चउलहुं च से पच्छित्तं ॥

भा.४४१० --

जे भिक्खु तिगिच्छापिंडं, भुंजेज्ज सयं तु अहव सातिज्जे ।

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत विराधणं पावे ॥१७७॥

गतार्था । पूर्ववत् ।

भा.४४११ --

भणइ य णाहं वेज्जो, अहवा वि कुहेति अप्पणो किरियं ।

अहवा वि वेज्जियाए, तिविह तिगिच्छा मुण्येव्वा ॥१७८॥

भा.१७४

"भणति य णाहं वेज्जो" अस्य व्याख्या --

भा.४४१२ --

भिक्खातिगतो रोगी, किं वेज्जो हं ति पुच्छितो भणति ।

चतुर्थ

अत्यावृत्तीए कया, अबुहाणं वोहणा एवं ॥१७९॥

भिक्खातिगतं साधुं रोगी पुच्छति । इमो रोगो इमं च से

समुत्थायं, कहेहि मे जेण पणप्पामि, साधू भणति - किमहं वेज्जो

ह/धम/भुवि जेण पुच्छसि ? परिसवयेण तेसिं अबुहाणं वोहणं कतं अत्यावृत्तीए, त/त्त

- मि तो पुच्छामो ति ॥१७९॥
 गा. १७८ - गा "अहंवा अप्पणो किरियं कहेति"ति अस्य व्याख्या -
 मा. ४४१३ - एरिसयं वा दुक्खं, भेसज्जेण अपुण पडुणं मे । उ
 सु/रु सहमुप्पत्तियं च सुयं, वारेणो अट्ठमादीहि ॥१८०॥ सोने
 साधू रोगिणा पुच्छितो भणाति -- एरिसो रोगो अगुणे
 मे दट्ठेण पण्णतो, अपुणेण वा वेज्जेण पण्णवितो, अहवा साधू
 भणाति - एरिसं रोगमुप्पण्णं जरादिगं सहसा चउत्थच्छट्ठःट्ठमा-
 गा. १७८ दीहिं फेडेमो ॥१८०॥ "अहंवा वि " पच्छद्वस्स इमं वदन्नायं-
 मा. ४४१४ -- संसोहणं संसमणं, निदाण परिवज्जणं च जं जत्थ ।
 आगंतु धाउखोभे, व आमए कुणति किरियं तु ॥१८१॥
 गा. १७८ "वेज्जैया"-वेज्जसत्थं, "तिविधं"ति- वातितो रोगो
 रें पित्तिओ व सिंभिओ वा । एतेसु रोगेसु संसोहणं वमणं विरेयणं च, संसोहणं करे
 "संसमणं" - जेण दोसा समिज्जति तं च परिपायणादिकं, जं च
 जत्थ रोगे "णियाजं"ति - जेण रोगो संभूतो जेण वा वड्ढति अयं
 प तस्स वज्जणं कारयेति । रोगो पुज दुविधो - आगंतुगो धाउखोभेण
 य, धाउखोभो तिविहो, आगंतुगो दुट्ठकंटगादिगो, एत्थ दुविधे पुण
 वि किरियं करे ॥१८१॥ तिगिच्छकरणे इमे दोसा -- छि
 मा. ४४१५ -- अस्संजमजोगायं, पसंयणं कायघातु अयगोले । च/सो
 दुब्बलवग्घाहरणं, अचुदए गेणहुदडाहो । १८२॥
 दि-सि/सा रोगाविभूतो आपुच्छमाणो पण्णवैतेण अंजमजोगेसु कृत्तिमा-स्सं/किंति
 दिएसु संघितो भवति, कारावितेत्यर्थः । कंवल्लादियाण य घातो
 अजुत्तो कतो भवति । अस्संजतो य वट्ठतो अयगोलसमाणो कातोवघातो वि/केय/य
 ओ पयट्ठितो भवति । एत्थ उवाहरणं -- तिगिच्छिणा दुब्बलवग्घो वि/को
 गुं/आ पण्णवितो अण्कुपाए, पच्छा सो वग्घो अरोगसरीरो बहुसते हंतुं तं
 पवत्तो, एवं गिहत्थो वि । अय रोगकिरियाए कज्जमाणीए वि अति
 उदितो जातो, तत्थ गेण्हादिया दोसा, किं पि संजण दिणं
 जा ति जेण रोगवड्ढो रूता मतो अय, संजण मारितो ति उड्डाहो ॥३
 ॥१८२॥ इमं वितियपदं --
 मा. ४४१६ -- असिवे ओमोयरिए, रायहुदडे भए व गेलण्णे ।
 अद्वाण रोहए वा, जयगाए कारए भिक्खू ॥१८३॥ दो
 पूर्ववद्व्याख्येया ॥१८३॥
 सूत्रम् - ६६ -- जे भिक्खु कोपपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-६६॥
 प कोहप्रसादात्पिंडं लभते स कोपपिंडः, चउलट्ठं ।
 मा. ४४१७ -- जे भिक्खु कोपपिंडं, भुंजिज्ज सजं तु उउथ सातिज्जे । उ
 सो आणा अणत्थं, भिच्छत्तविराधणं पाथे ॥१८४॥
 पूर्ववत् ॥१८४॥
 मा. ४४१८ -- विज्जातवप्पभायं, रायहुले वा वि वल्लहंतं से । मे
 पाउं वोरस्स वलं, जं लज्जति कोपपिंडो सो ॥१८५॥ उरि/यो
 यिज्जासिद्धो यिज्जापभावेण सायापुण्हसमत्थो भवति,
 तवप्पभावेण वा तेयल्लिमादिसंज्जो, रण्णो वा एस वल्लभो,
 अवे-वे-कारितो अचंकारिओ उवघातं करेस्सति, सहस्सजोही वा एस ओरसवल- उरस्स

ब्रुतो, एते बुद्धा अवकारकारिणोति, दाता भया देति, गेहंतो
वि ममेस कोवमया देति, जमेवं लब्धमति तं गेहंतस्स कोधुपिंडो न
भवति ॥१८५॥ अहवा

मा.४४१९ -- अण्णसि दिज्जमाणे, जायंतो वा अलद्धिओ कुज्जे। एते-एते
हृ/व कोयुलम्मि वि दिट्ठे, जं लब्धमति कोहपिंडो उ ॥१८६॥ उ/हु
पगते अण्णसिं धिज्जादियमादियाणं वट्ठं अलमंतो कुज्जति, जमे
विणा वि पणण वत्थमसाणादियं जातं तो वा अल्ले कुज्जति, जायंतो
नेतरसिद्धिं तमपुण्णवेत्ता जं संजयस्स दिज्जति सो कोधुपिंडो। अहवा बुद्धेण व
सावे धिण्णे सावफले दिट्ठे जं लब्धमति सो कोवपिंडो ॥१८६॥ एत्थ
उदाहरणं इमं --

मा.४४२० -- एण करडुयभत्तमल्लं, अण्णहि दाहित्य भणति वंचंतो। धुं/ति/ति/वचं
थेराभोगण ततिप, आइस्सण सामणा दाण ॥१८७॥ अवे/

करडुयभत्तं हत्थकपे धम्मरुई मासखम्मो मासपारणे वणियकुले मयुकिच्चं व
र/५ करेडुयभत्तं, तत्थ भिक्खं पविट्ठो, धिज्जातियपरिवेसपाए वग्ग- वि
अरेत्तु चित्तेहिं सो ण सण्णातो, आसाए विरं करलं ठितो, वचंचंतो
ण्णहि/धा-उ भणाति - "अण्णेहिं दाहिहं" तं च थेरेण सुयं, सो वि अण्णतो पज्ज-
त्तियं धेणुं पारेत्ता पुणो मासोववासं करेत्ता पारणट्ठा पविट्ठो
तम्मि य वणियकुले, तद्धिणं वेव अण्णं मत्तं, पुणो तस्स मासपूरणे तत्थ
पविट्ठो, तहेव अल्ले भणाति, तं पि थेरेण सुअं, एवं तिण्णि वारा, तैज
तइयवाराए थेरेण कहियं एयं रिसिं उवत्तमेह, मा सव्वे विणस्सिहिह,
सो उवसाभितो पज्जत्तियं घयपुण्णादि दिण्णं। एस कोधुपिंडो। व
॥१८७॥ इमं वितियपदं -

मा.४४२१ -- असिखे ओमोयरिण, रायडुट्ठे भए व गेलण्णे।

अद्यापरोहए वा, जयणाए एसए भिक्खू ॥१८८॥

सुत्रम् - ६७ -- जे भिक्खू माणपिंडं मुंजति मुंजतं वा सातिज्जति ॥१३-६७॥

अभिमाणतो पिंडग्गहणं करेति त्ति माणपिंडो, आपादिया
य, पच्छित्तं च वट्ठल्लं ।

मा.४४२२ -- जे भिक्खू माणपिंडं, मुंजेज्ज सयं तु अहव सातिज्जे।

सो आणा अणवत्थं, पिच्छत्त विराहणं पावे ॥१८९॥

कंठा ॥ इमं माणपिंडे लक्खणं -

मा.४४२३ -- उच्छाहितो परेण व, लद्धिपसंसाहि वा समुत्तुइओ।

अवमाणिओ परेण व, जो एसति माणपिंडो सो ॥१९०॥ उ

तव्वतिरित्तो परो, तेण महाकुलपुत्तातिपहिं वयणेहिं x/प्य/

उच्छाहितो, ततो माणपिंडो जं एसति सो माणपिंडो, तथा x/

परेण वेव तुमं लद्धीए अण्णसरिसा एवं पसंसितो समुत्तुइओ-त्ति-सो/सु/ति

रुओ माणाभिभूतो, अहवा विविधपायं पक्कं वट्ठं भणाति-देहि मे इतो

भत्तं, भत्तसाभिधा वुत्तं - "ण देभि"त्ति, पडिभणति साहू -अव-

स्सदायव्वं त्ति, अत्तिभापतो तल्लंभे उज्जमं करेत्तस्स माणपिंडो हि

भवति ॥१९०॥

विश्वइयाऊसको (विंडि/वि) एत्थ इमं उदाहरणं --

मा.४४२४ -- इट्ठगणम्मि परिपिंडुताण उल्लावो को गु ड पएति। डि

आणेज्ज इट्ठगाओ, बुड्डो पच्चाह हं आणे ॥१९१॥ उ/वत्ता

अत्थि गिरिकुल्लिगा णगरी, तत्थ य आयरिया वहसि- तस्स
तत्थ स्सपरिवारा परिवसन्ति, अण्णवा इट्ठगच्छे"ति, इट्ठग णो
मु/व/ सुतागुला, छणो-ऊसवो, तम्मि वटंते साहू परोपरि पिंडिता x/वे
उल्लावं करेति, को अहं अज्ज इट्ठगच्छे वट्टमाणे उड्डगओ उ/उ
पण्ड/उ पज्जत्तियाओ आपेज्जति ? खुद्वहगो भणति अहं आणामि ति ॥ णो
॥ १९१॥ साधू भणति --

भा. ४४२५ -- उअ जइ वि ता पज्जता, अगुल्यताहिं ण ताहि मे कज्जं. हिं
जारिसयातो इच्छह, ता आणेमि ति णिक्खंतो ॥ १९२॥

उ/ जइ वि तुमं ता पज्जताओ आणेहिंसि तहावि अहं ताहिं x/त्वं
गुलघयवज्जियाहिं ण कज्जं, एवं पिकाईए खुद्वहो मणाति- जारि-इ/उ
x/उ साओ तुब्बे भणह तारिसाओ आपेमि"ति वोतुं भायणे घेतुं उवओणं
हिरंतेण काठं णिग्गतो, ॥ १९२॥ परियदंतेण विट्ठा एगम्मि घरे पभूता -
उवसाहिया। तत्थ अगारी --

भा. ४४२६ -- ओभासिय पडिसिद्धो, भणति अगारिं अवस्सिमा मज्झं।
जति लभसित्ता तो मे पासाए कुणसु मोयं तु ॥ १९३॥ x
तीए पडिसिद्धो, ताहे खुद्वहो भणति- इमो इट्ठगगतो अवस्संउ/त
ज्जे/x मज्झं भवस्संति आहत्तिय, अगारी पडिभणाति-जति एया लभसि ति
मे/उ तो तुमे पासाए मोयं कतं- भूत्रितमित्यर्थः, ततो सो खुद्वहो ततो उ
उ घराओ णिग्गतो ॥ १९३॥

सो आह --

भा. ४४२७ -- कस्स घरं पुच्छिऊणं परिसाए कतरो अमुगो पुच्छंतो। तो/सुगो-यस्सो
हे किं तेण अह जायसु, सो किविणो ण दाहिती तुज्झं ॥ १९४॥ वाण/ह
इमं कस्स घरं ?

पुच्छिऊणं कहियं इंदवत्तस्स, कत्थ सो इमो ? परिसाए -

अच्छति, ताहे परिसं गंतुं पुच्छति - "कयरो तुब्बं इंदवत्तो"ति,
तत्थऽण्णे भणति - "किं तेण ? सो किविणो इत्थिवसो य ण तुज्झं वि
दाहिती जातितो, अहे जायसु दाहामो जहिच्छियं, ॥ १९४॥ ताहे, ते
इंदवत्तेण --

भा. ४४२८ -- दाहं ति तेण भणितं, जति ण भवसि छण्हमेसि पुरिसाणं। णि
अण्णतरो तो ते हं, परिसामज्झम्मि जायामि ॥ १९५॥

ताहे खुद्वहो भणइ - "जइ इमेसिं छण्हं पुरिसाणं अण्णतरो

ति/अ ण भवसि तो ते हं इमाए परिसाए मज्झे किंचि पुणएमि" ॥ १९५॥ एण
ततो तेणं अण्णेहिं य भणियं कयमेते छ/पुरिसा ? इमे कुणसु - उप्पु

भा. ४४२९ -- सेडंगुल्लिगेगुदवावे किंकरे तित्थिणहायए वेव। क्खे/उ
स्त्रि/इ गद्धावरं सिहह-ण्णए य पुरिसाऽधमा छा तु ॥ १९६॥ उ/उ
जहा-इत्थी भणिता रंघेहि, तदा भणति - अहं उट्ठेमि ताव

१ तुमं अधिकरणीतो छारं अवपेहि ति, तस्स छारे अवणीते सेडंगुलीतो उ/उ

२ भणति। इत्थिवयणातो दगमाणेति, सो य लोगसंकितो अप्यभाए
व/रं वेव सुहज्जे पगे रोहंतो आपेति ति दग्गुडावो। किंकरो उट्ठितो, अगहे/य

३ इत्थिं भणाति किं करेमि ति, जं भणामि तं करेसि ति। तित्थि-मि/त

४ णहायतो-जया सिणाणं मग्गति तदा इत्थी भणाति गच्छ तहागं, तगो

५ तत्थ णहातो कलसं भरेतुमागच्छाहि ति। गद्धावरंसी-भोयणकाले उ/रिं-स्ति

परिवेसथाए "इतो बाहि"ति भणितो ताहे गद्दो इव रि-संतो ड़ा
मायणं उद्धेति। इत्थीभणितो "कम्मं करेहि"ति, ताहे पडिभणति या
६ ण्डेज्जा "हंद अप्पणं हंद"ति, "गेण्ह अन्नयं पुत्तमंडं", एयं गेण्ह, जा कम्मं ते ते
करेमीत्यर्थः। एते छ पुरिसा अधमा। एतेसिं हत्थातो न गेण्हामिप्पु। सो
ताहे जणेण कलकलो कतो - एस छहिं वि गुणेहिं बुत्तो ति ॥१९६॥

इंदवत्तो भणति --

मा. ४४३० -- जायडु ए एरिसो हं, इट्टगा देहि पुव्वयत्तिगुं। छु
माला उत्तारे गुलं भोएमो-एिए तइ ड़ुड्डा ॥१९७॥ अह
देनि। जाहे घरसमीवं ताहे छुड्डणेण भणियं इट्टगा देहि तेणं अब्बुवगदं ताहे छुड्डगं
गते - यं घरासण्णे अप्पसागारिणं ठवेणं अप्पणो पुव्वं घरं पविट्ठो, अगारिं ता
भणति - मालाओ गुलं उत्तरारेहि ति, जेण वंभणे भुंजावेमो, ताहे ओय।
सा अगारी मालं आरूढा तीए गुलो समप्पितो, भणिया- "उवरि दू। रि"
गुलमायणं संजीहराहि"ति, सा गुलमायणं संजीहरी गता ॥१९७॥ इह
इयरेणावि --

मा. ४४३१ -- सितिअवणुण पडिलाभण दिस्सितरी वोल अंगुली नासं। जे। मे
दोण्हेकतरपदोसे, आत्तविचत्ती य उभए य ॥१९८॥ अ/ह
विसेणी केडिता, छुड्डो हक्कारितो, पडिलाभिणं पयतो णि/हिं/ज
बहुपडिलाभिण अगारिण दिट्ठं, रोलं करेति - "मा देहि"ति - भत्ते
भणाति, ताहे छुड्डो अप्पणो सागारियं सण्णेरं अंगुलिं णासिथाए x/ने
पक्खिवति, "णासिगाए ते मोयं कयं"ति, पडिलाभिणो छुड्डो। गते
एस भाणपिंडो। इमे दोसा-सा अगारी दोण्हं एगतरस्स पदोसं
गच्छति- साहुस्स भणुणो वा, अगारी अभिमाणतो अप्पायं विहा-वा/या/ज
हेज्ज, अहवा रुट्ठा साहुस्स भणुणो वा उभयस्स वा विसं गरं
वा दाउं विहाडेज्जा ॥१९८॥ इमं वित्तियपदं -- अ/ज्ज

मा. ४४३२ -- असिबे ओमोयरिण, रायडुट्ठे भए व गेलण्णे।

अब्बाण रोहए वा, जयणाए एसए भिक्खु ॥१९९॥

पूर्ववत् ॥१९९॥

सूत्रम् - ६८ -- जे^१ भिक्खु मायापिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-६८॥

सूत्रम् - ६९ -- जे भिक्खु लोभपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-६९॥

सूत्रम् - ७० -- जे भिक्खु विज्जापिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-७०॥

सूत्रम् - ७१ -- जे^२ भिक्खु मंतपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-७१॥

विज्जामंतैहिपिंडं जो उप्पाएति तस्स आणादिया दोसा

चठलहुं व। अत्ते पच्छिच्छं

मा. ४४३३ -- विज्जाए मंतंण व, जो उप्पाइण्ण गिण्हए भिक्खु। अ/दे/ली/कम्भ
सो आणा अपवत्थं, मिच्छतत्तिराधयं पाये ॥२००॥

कंठा ॥२००॥

मा. ४४३४ -- विज्जामंतपरूवण, विज्जाए भिक्खुवासिओ होइ। एज/स

मंतम्मि सीसवेयण, तत्थ भुंढेण पिट्ठंतो ॥२०१॥ सुख

इत्थिअभिधाणा ससाधणा वा विज्जा, पुरिसाभिहाणो

पडियसिद्धो य मंतो। विज्जाए भिक्खुउवास्तो उदाहरणं। इमे -

मा. ४४३५ -- परिपिंडितमुलावो, अतिपंतो भिक्खुवास्तो दाणे ज्जत्ते। छु/ते
जति इच्छह जाय अहं, वत्थावीयं दधावेमि ॥२०२॥

वह साधु इतरकहाए अच्छता पिंडिता उल्लावं करेंति- ये। या
 "एस भिक्षु उवासगो अतिपंतो अभिगगहियमिच्छ दिदढी साहुवग्गस्स दि
 दाणं ण देति", एवं साहु उल्लावेति, एगेण साहुणा भणितं जइ
 विज्जापिंडं इच्छह तो अहं वत्थगुलधयादीणि दवावेमि, साहुहिं ज्ज
 अब्भुवगतं, सो साहु भिक्षु उवासगघरंगतो ॥२०२॥

भा.४४३६ -- गंतु विज्जामंतण, किं देमी धयगुले य वत्त्यादी। य।

दिण्णे पडिसाहरणं, केण हितं केण मुदढो मि ॥२०३॥ त्ति

विज्जा आमंतें उवासगो वसीकतो भणति - अज्जो किं देमि ते ? य

अणाति। साहु - "धयगुलवत्थे विविधे य खज्जे"। ताहे तेण भिक्षु उवासगेण कम्प
 हदठुदठेण साहु पडिलाहिता गता, तेण साहुणा दिण्णे विज्जाए मिया/ण

धा। उवसंसारो कतो, उवासगो चेतणलद्धो सत्थीभूतो भणाति - "केण णं

मे हडं केण वा मुदढो"ति। ताहे तस्स परिज्जो आतिक्खति -

× "तुमे सहत्थेण सेयभिक्षुणं दिण्णं"ति ॥२०३॥ ताहे सो --

भा.४४३७ -- पडिविज्जधंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहि। य

पावाजीवी-मादी, कम्मणकारी भवे वित्ति ॥२०४॥ यी

अन्तो वा जस्स सा पयुत्ता विज्जा सो वा कोति रत्तपडादी साधु

× पडिविज्जा वा धंभेज्जा, जहर णोवमुंजेज्जा, अहवा यत्थ प्रवृत्ता विद्या सो जस्स दिदु
 वच्छा इ वा धंभेज्जा। अवसीकतो चेव पडिविज्जाए साहु विज्जं वा धंभेज्ज, अण्णो साधुविज्जं

वा कोइ से उवकारकारी पडिविज्जातो विज्जं साधु वा धंभेज्ज, पु

एवं उड्डाहो, अण्णं च सो वा अण्णो वा लोगो भंभेज्जा - "एते

पावजीविणो मायाविणो कम्मजाणि य करेंति, ण साहुवित्तिणो

एते" भवे वित्तिपदेण विज्जापयोगा, असिवादिकारणेहिं ण गो

भा.२०१ दोसो ॥२०४॥ "मंतंमि सीस"पच्छं, तस्स उयाख्या --

भा.४४३८ -- जह जह पएसिणिं जा-णुयन्मि पालित्तो भभाडेति। ओ

तह तह सीसे वियण्ण पणासति मुंढंरायस्स ॥२०५॥ ण

मुंढो राया, सीसवेयणतो जया वेज्जेहिं ण सदिक्खो पण्ण- अ

× वेणुं ताहे पालित्तायरियं हक्कारेति, सो आगतो, आसपत्थो -

मुंढेण भणिओ वेदणं मे अवणेहि, ताहे अप्पसागारियं अप्पणो

पदक्रियणे जाणुसि मंतं आयंतो पदेसिणिं अंगुलिं भवाडेति जहा जहा तहा तहा

इ। मुंढंरायस्स सीसे वेयणा पणस्सति, अवगयेयणो दिदढ-संपच्चयो ×

गुरुस्स पाएसु पडितो एवमादी मंतपणेणे इमे दोसा - गो

भा.४४३९ -- पडिमंतंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहि।

पावाजीवी मायी, कम्मणकारी भवे वित्ति ॥२०६॥ जिति

पूर्ववत्, कंठा ॥२०६॥

सूत्रम् - ७२ -- जे भिक्षु बुण्णपिंडं मुंजति मुंजंतं वा सातिज्जति ॥१३-७२॥

वसीकरणाइया बुण्णा, तेहिं सी पिंडं उप्पादेति तस्स -

अणादिया, चउलहुं च से पच्छिहं ॥

भा.४४४० -- जे भिक्षु बुण्णपिंडं, मुंजेज्ज सत्तं हु लइह सातिज्जे।

सो आणा अणवत्थं, भिउत्त पिराधं पाये ॥२०७॥

कंठा । विज्जामंतेंहिं ते दोसा ते चेव वसीकरणमादिएहिं अजे/×

बुण्णेहिं दोसा एगामेगपदोसपत्थारजोसा य। असिवादिकारणेहिं

वा वसीकरणमादिवुण्णेहिं पिंडं उप्पादेज्जा ॥२०७॥

सूत्रम् -- ७३ -- जे भिक्खु अंतद्वाणपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १२-७३

य/रेता अप्पाणं अंतरहितं करंतो जो पिंडं गेण्हति सो अंतद्वाणपिंडो भण्यति । तत्थ उवाहरणं -- पाडलिपुत्ते णगरे चंदयुत्तो राया, चाणक्को मंती, सुट्ठिया आयरिया, ते य --

भा.४४४१ -- जंघाहीणे ओमे, कुडुमपुरे सिस्स जोमरहरणं । णा सुड्डडुगं अणसुणं, गमयं देसंतओसरणं ॥ २०८ ॥
अप्पणा गंतुं असमत्था ओमकाले सीसुणं दारं तं भुमिक्खं पटवैति, तस्स य सीसस्स अंतद्वापजोगं रूहे-एकंति कहेति, सो य गे अंजणजोगो दोहिं सुड्डडुगेहिं सुतो, ततो गच्छो पयदतो जतो भुमिक्खं ततो सुड्डडुगा दो वि आयरियणेहेण पडिवद्धा देसंताओ गच्छस्स ओसरित्ता आयरियसमीवमागया ॥ २०८ ॥ तत्थ य --

भा.४४४२ -- भिक्खे परिहायंते, थेराणं ओमे तेसिं देतापं । सहभोज्ज चंदयुत्ते, ओमोयरियाए दोब्बलं ॥ २०९ ॥ ततो ते थेरा जं लब्धंति तं तेसिं सुड्डडुगाणं समतिरेगं देति, भं अप्पणा ओमं करंति, ततो तेहिं दोहिं वि सुड्डडुगेहिं सो अंतद्वाण-जोगो मेलिओ, एगेणं अक्खी अंजिता वितितो ण पस्सति, एवं लद्धपच्चया भोजणकाले सह रण्णा चंदयुत्तेण भुंजति, जं रण्णो सारीरयं भत्तं तं ते अंतट्ठिया भुंजति, ततो रण्णो ओमोयरियाए दोब्बलं जायं ॥ २०९ ॥ ततो चाणक्केण --

भा.४४४३ -- चाणक्कपुच्छ इट्ठा-लुण्ण दारं पिहेरु धूमो य । विस्सा कुच्छ पसंसा, थेरसमीवे उवालंभो ॥ २१० ॥ पुच्छितो-कीस परिहाणी ? भणाति - "मज्झ भत्तं को ति, अंतट्ठितो पक्खिवति त्ति ण जानामि" ततो चाणक्केण संमंता ता कुड्डे दारं एगदुवारा भुंजणभूमि कता, दारमूले य सुद्धमो इट्ठाल-लुण्णो विक्खित्तो, राया अंतो एगागी णिविट्ठो, ताहे सुड्डडुगा ओ आगता, पविट्ठा अंतो, विट्ठा पयपद्धती लुण्णे, चाणक्केण णायं- पादचारिणी एते, अंजणसिद्धा, ताहे दारं ठवेरं धूमो कतो, अंशुणा गलंतेण गलितं अंजणं, विट्ठं सुड्डडुगं, चंदयुत्तो पिच्छति- "अहमेतेहिं विट्ठालितो", ततो चाणक्केण भणियं - "एते रिसओ कुमारसमणा, पवित्तं ते एतेहिं सह भोजणं, तुमे सव्वसो अपवित्तेण एते विट्ठालिता", ततो अप्पसागारियं चाणक्केण णीणिता, थेराण समीवं चाणक्को गतो - "कीस सुड्डे ण सारवेह", ततो थेरेहिं चाणक्को उवाल्लो - "तुमं परमो सावगो, एरिसे ओमकाले साधु-वावारणं वहसि" त्ति, तेण भणियं - "संता पडिचोवणा, मिच्छा ओ मे दुक्कं" त्ति, गतो, सुड्डडुगा य वावारंतो पव्वट्ठो ॥ २१० ॥

भा.४४४४ -- जे विज्जमंतदोसा, ते च्विय वत्तिकरणमाइलुण्णेहिं ।

एगमणेगपदोसे, कुज्जा पत्थारतो वा वि ॥ २११ ॥

भा.४४४५ -- असिवे ओमोयरिए, रायदुट्ठे मए व गेलुणे ।

अद्धाणरोहए वा, जयणाए भुंजई भिक्खु ॥ २१२ ॥

कंठा ॥ २११ ॥

सूत्रम् -- ७४ -- जे भिक्खु जोगपिंडं भुंजति भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १२-७४ ॥

पादलेखाविजोगेहिं आउटेटं ओ पिंढं उप्पादेति तस्स

आणादी हु।

भा.४४४६ - जे भिक्खु जोगपिंढं, भुंजेज्ज सयं तु अहव सातिज्जे।

सो आणा अणवत्तं, पिच्छत विराधणं पावे ॥२१३॥

ते य जोगा इमेरिसा -

भा.४४४७-- सूहगदोभग्नकरा, जे जोगाहारिमे य इतरे य। अग/ना

आधंवासधूवा, पादपलेवाइणो इतरे ॥२१४॥

दुभगो सुभगो कज्जति, सुभगो वा दुब्भगो कज्जति जोगेणं,

ते य जोगा आहारिमा होज्जा, इतरे अणाहारिमा वा। ज

स अणाहारिमा इमे- सरीरं आघस्सति जहा चंदपेणं, वत्थं वासवासियं सै

x विज्जति, अगुरुमादिणा वा जहा धूविज्जति, पादतलं वा लेवि- जि

ज्जति तेण दूरं जलोवरि वा गम्भति ॥२१५॥ तत्थिमं उदाहरणं -

भा.४४४८ -- णविकणपवेणदीवे, पंच सया तावसाण णिवसंति।

पच्चदिवसेसु कुलवती, पदलुत्तारसक्कारो ॥२१५॥ ति/त्ते

ह्रीं आभीरविसए कण्वेणणा णाम णदी, तस्स कूले वंभदीवो,

जं तत्थ पंचसता तावसाण परिवसंति, तेसिं जो कुलवती सो पाद-

लेव जोगं जायति, ते अट्ठमिचउधसाविदु पच्चदिवसेसु पादलेव-

वेण्णय जोगप्पभावेण ण दीपरकूलतो जलसुवरिण पादपयारेण जह भूमीए पच्चप्पदा

एणा तहा वेण्णतडणगरं एति, ततो तेसिं सव्वजणो आउटटो, भत्ता-

x दिणा सक्कारं करेति, जे या वि अणभिगता सद्धा ते वि तेसिं एणवि-

आउटटा, अहो पच्चक्खो तवप्पभावो ति ॥२१५॥

भा.४४४९ -- जणसावगाण खिसण, समियदखणभातिठाणलेवेणं। इ - उ

सावगपयत्तकरणं, अविणयलोए चलणधोए ॥२१६॥ जे

जणेण सावगा खिसिज्जति, "तुज्झं पवयणे एरिसो अति- खं

सओ णत्थि, एते पच्चक्खदेवता, पणमह एतेसिं। अण्णदा वहरसामी ति-

माउलो समियायरिओ विहरंतो तत्थागतो, तस्स कहियं, ते

तुण्हक्का ठिता, सद्धेहिं दो तिण्णि वारा भणिता - ओहा- मा

मिज्जति पवयणं, करेह पसायं, तेण भणितं, "एते मातिटठा- णा

णिणो पादलेवेण उत्तरंति, तुब्भे णिमंनुत्ता सव्वे णिहे णेउं उरिणो-ते/सिं

दएण पादे पक्खालेह। ताहे सावगा उट्ठिता पाद-सोएण, ते

जेच्छंति, लोगो ण यायति, तुज्झं विणयं काउं अम्हे विणयं करेमो, खं

विणएण य बहुफलं दापं भवति, ततो सावगेहिं पयत्तेण चलणधो.णं उत्तेण

कतं ॥२१६॥

भा.४४५० -- पहिलाभित वच्चंता, णिबुद्ध णविकूल मिलण समिताए। नातो-गते

विम्वय पंच सया ता-वसाण पच्चज्ज साहा य ॥२१७॥ या

अप सावगेहिं भत्ताविहिंपडिलहिता बहुजणपरिवारिता गया या

जे/इ वेण्णं पतिं। तत्थ जो जहर उइणो सो तहा णिबुद्धो। सावगेहिं ओ/धुं

जणस्स अविखतं -- "एते मातिटठाणं करंति, ण एतेसिं अतिसओ को

इ वि" तम्मि जणसमूहे आगता णदीए तीरे ठिता भणंति आयरिया च्छा

-- वेण्णे! कमं देहि, ताहे दो वि तडीओ आसणं ठिताओ उ/उ

कममेत्तवाहिणी जाता, आयरिया एण्णमेण परतोरे गता, पिट्ठो क/पारं

जदी महंति जाता, पुणो तहेव पच्चागता । ताहे जणो तावसा
नवे^१ य^२परं विम्वयं गता, वहु जणो आउट्टो, ते य पंच तावसुतया
समियायरियस्स समीवे पव्वतिता । ततो य वंमद्दीवा साहा
संभुत्ता । असिवाधिकारणेषु वा जोगपिंडं उप्पादेज्जा ष दोसो ज्ज
इति ॥ २१७ ॥

संकरजडमउडविभू-सणस्स तण्णामसरिसणामस्स ।
तस्स सुतेणेष कता, विसेसवुण्णी णिसीहस्स ॥ १ ॥

॥ इति विसेस^३णिसीह^४वुण्णीए तेरसमो उद्देशो सम्मत्तो ॥

----- xox -----

॥ जमो अरिहंताणं जमो सिद्धाणं । जमो सुयदेवताए मगवतीराः ।
उक्तस्त्रयोदशमः । इदानीं चतुर्दशमः । तस्स इमो संबंधो -- नि

भा. ४४५१ - ७

धातादिपिंडु अविबुद्धवज्जेण पिंडो पातमवि होति ।

अहवण सोही पगता, स चिचय पादे वि विन्नेया ॥१॥ च्च/अ

धादि आवि जाव जोगपिंडो एते सव्वे अविबुद्ध त्ति कां
तं पि पडिस्सिद्धा, पावुं पि पिंडो वेव, अविबुद्धं वज्जेयव्वं । अहवा चउल्लहं
पच्छित्तं अधिकयं, इमं पि तं वेव । अहवा पिंडे सुद्धी, पादे वि जं / ह
सा वेव सुद्धी कायव्वा । अहवा धातादिपिंडो विबुद्धो, कत्थ - नि
येत्तव्वो ? पादे, तस्स मग्गणा, अतो भणति - १॥ तस्स मग्गणा

सूत्रम् - १ --

जे भिक्खु पडिग्गहं किणति किणावेति कीयमाहट्ट दिज्ज- दे
माणं पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-१॥

क्रयेण कडं कत्तिगेण वा कडं कीयगडं, तं तिविहेण वि करपेण
करैतस्स चउल्लहं ।

भा. ४४५२ --

कीय किणाविय अणुमो-दितं च पातं जमाहितं हुते । यं
एक्केक्कं तं दुविहं, दव्वे भावे य णायव्वं ॥२॥

अणुणा वि जं किणाति तं दव्वे भावे य, किणादिते वि x/x/x

x एते वेव दो भेदा, जं पि अणुमोदितं तं पि एतेहिं वेव कीयां ॥२॥ मि

भा. ४४५३ --

कीयकडं पि य दुविहं, दव्वे भावे य दुविहमेक्केक्कं । गपि
आयकियं च परकियं, परदव्वं तिविह चित्तादी ॥३॥

जं परदव्वकीयं तं पि तिविधं - सचित्तेण वा अचित्तेण वा - x

मीसेण वा दुपदाविणा सचित्तेण पादं किणति, अचित्तेण हिरण्णेण,
समंडमत्तोवकरणमीसेण किणति । इमं पि परदव्वकीते चउल्लहं ॥३॥ मि

ए

इमं अप्पणा दव्वकीतं --

भा. ४४५४ --

निम्मल्लगंधुगुलिया, वण्णपतोत्तादियायकतदव्वे । वा

गेलण्णे उड्डाहो, पण्णे चडुगार अहिगरणं ॥४॥ अडुगारि

णिम्मल्ला फुल्ला, सुगंधं धे अविस्सभरणगुलिया पंचवण्णिण्या

६६ धोतितता पोत्ता, एते भिक्खणिमित्तं वेत्ति । तहा तिविधे गिलाणो- वि

मिस्तण्णुओ-असडे अगिलाणे गिलाणभूते गिलाणे वा । अगिलाणीभूते उड्डाहो - १२
भवति । अह पण्णो तो भणाति-भिक्खणिमित्तं चाडुं करेति । असंजय- १२

स्स दीण्णे पण्णते वा अधिकरणं, एत्थ आयदव्वकए चउल्लहं ॥४॥ दि/त
इमं परभावकीयं --

भा. ४४५५ --

वतियुद्धिमंखमादी, परभावकतो तु संजयटठाए । सुग

उत्पायणा णिमंतण, कीयकडे अभिहडे ठविते ॥५॥ ग

वतिया गोउलं, मंखो सेज्जातर्रो, सो संजयटठा भावकीयं सुग/स

भावेण उत्पादणाणिमित्ततो भणाति-तुक्कं चिय पासे अच्छर ताव, मिंते
एत्थ तिण्णि दोसा- कीयकडं अभिहडे ठवियं च ॥५॥

एतीए गाहाए इमं वक्खाणं --

१ अस्मिन्नुदे सर्वेषु सूत्रेषु "पडिग्गहं" इत्यस्य स्थले चूर्णो "पायं" ।

भा.४४५६ -- सागारियमंसंठवण, पडिसेहो पुच्छ बहुगए वरिसे। $\times / \wedge$ स
कयरिं दिसिं गमिस्सह, अमुं तह संयवं कुणति ॥ ६॥ $\text{सुं} / \text{हि}$
एगत्थु गामे साहू वासं ठिता, तत्थ य मंसो सेज्जातरो,
सो भिक्खं गिण्हहू त्ति णिमंतेति। सेज्जातरपिंडो पडिसिद्धो।
ताहे सो मंसो बहुवोलीणे वासे आयरियं पुच्छति-ताहे आयरिएहिं
कहियं अम्हे पभायदिवसे अमुं दिसिं दिहरिस्सामो। ताहे सो -
मंसो तं दिसिं गंतुं वइयाए मंसत्तेण मंसफलहहत्थो गओ। सुं दुक्खं $\text{अ} / \text{हु}$
धम्मं कहंतो संयवं करेति। ताहे जे जणा तुट्ठा घयणवणीयदहिसीरा-
दि वैति ॥ ६॥ ताहे सो --

भा.४४५७ -- दिज्जंतो पडिसेहो, कज्जे घेच्छं णिमंतण जहणं। दि
पुच्छवगओ आगएसुं, संठुंभइ एगगेहम्मि ॥ ७॥ तेसु
पडिसेधेति, भणति य उप्पण्णे कज्जे घेच्छामिति, तस्सेव - त्थे
साधु उदक्खंतस्स आगया। ताहे ते साधू गामवाहिं भणति- इना दिक्खे
वइया सगोरसा वेलं करेहि त्ति णिमंतेति, साहूहिं अच्छियं, सो हु
पुच्छवगतो वइयाए आगतेसु साधूसु किस्स रदहिमादियं पुच्छुप्पादियं अ
एगम्मि घरे संठुंभति सत्वेति य भणिया देज्जह साधूणं। साधू य अ
भणाति अमुं गिहं सगोरसं तत्थ वच्चह। गतो साधू। जं मंसेण त्ता
उप्पातियं तं दिण्णं। एयं परभायकीयं। इत्थ मासलुं ॥ ७॥ साधू- पु
भावकीयं इमं --

भा.४४५८ -- धम्मकहिवारिं समए, एतो आतावए सुं ठाणेसु। सुययाने
वारगाहो जाती कुलगणकम्मे, सिप्पम्मि व भावकीयं तु ॥ ८॥ अ
भा.८ "धम्मकहि"ति अस्य व्याख्या -- हे

भा.४४५९ -- धम्मकहोतो ऽ हिज्जति, धम्मकहा ऽऽ उट्टियाण वा णिहे। रेणु
कहयंति साहवो च्चिय, तुमं व कहि अच्छते तुसिणी ॥ ९॥ अच्छते
लाभत्थी धम्मकहा अहिज्जति, तत्थ अल्ले वि भावकतो अ
भवति। धम्मेण वा कहिदेण अउट्टा दिंति ते सुहत्था तो गेणहति। देवो
अहवा पुच्छतो तुमं सो धम्मकही ? ताहे भणति - साहवो च्चिय
कहयंति, अहवा भणाति आमं, अहवा तुसिणितो अच्छति ॥ ९॥ अहवा ण
भणेज्जा --

भा.४४६० -- किं वा कहेज्ज ठारा, दगसोयरिया व किं व गारत्थ। अथ
किं छगलयगलवल्या, मुंडकुंडवीय किं कहित्ते ॥ १०॥ अथ
किमिति अेपे, ठारति मोया, परिच्चायगा दगसोयरी, अथ गारिया
गारत्था गिहवासवादिनः जुणे छगलाणं गलं वल्लंति धिज्जातिया अथ
मुंडा कुंडवासे ण वासंति रत्तपडा एते धम्मं सयं ण यापंति कहम-
म्मस्स कहिस्संति ॥ १०॥

भा.४४६१ -- एमेव होति नियमा, समए आतावतम्मि य विभासा।
उत्ताणं गणिमादी, अहवा ठाणायरियमादी ॥ ११॥

भा.८ कंठा ॥ ११॥ वादिमादिएहिं भावेहिं पगासिएहिं लभिस्सा-
मि त्ति भावकतो भवति। एत्थ वि आयभावकीते चउलुं ।

भा.४४६२ -- एएसामण्णतरं, कीयं तु जे गिण्हती भिक्खु। $\text{अ} / \text{ले}$
सो आणा अणवत्थं, मिच्छतविराधणं पावे ॥ १२॥
कंठा ॥ १२॥ वित्तिपदं ॥

भा. ४४ ६३ -- असिवे ओमोयरिए, रायहुदो भए व गेलण्णे ।

सेहे चरित्त सावत, भए य जयणाए कप्पती गहणं ॥१३॥ ये / ता
कंठा ॥१३॥ सुत्रम् -

सुत्रम् - २ -- जे भिक्खु पडिग्गहं पामिच्चेति पामिच्चायेति पामेज्जमाहु मिच्छं
दिज्जमाणं पडिग्गाहेति पडिग्गहेतं वा सातिज्जति ॥१४-२॥ ग्गा
उच्छिण्णं गेण्हति गेण्हावेति अणुमोदेति तस्स चउल्लं । ॥१४॥

भा. ४४ ६४ -- पामिच्चित्त पामिच्चा-वितं च अणुमोइयं च जं पातं । य

एक्केक्कं तं दुविहं, लोइय लोउत्तरं चेव ॥१४॥

लोइयपामिच्चं गिही साहुअदठा पामिच्चेति । एत्थ इमं - चिच्छं

उदाहरणं --

भा. ४४ ६५ -- सुयअभिगमणायविही, बहि पुच्छा एगजीविति सत्ता ते ।

एवमिस्स पागणिवारण, उच्छिंवन तेल्ल जतिवाणं ॥१५॥ वि

एगो कोसउगो दिक्खितो, तेण गुरुल्लवासदिठतेण सुयं अधीतं ।

गीयत्थो जातो, ताहे गुरुं आपुच्छतित्थणायगावल्लोयेण गच्छामि त्ति,

एवमिस्स पागणिवारण, उच्छिंवन तेल्ल जतिवाणं ॥१५॥ वि

अणुगस्स को जीवइत्ति, जो पुच्छिओ तेण पच्चभिण्णातो भणति य एगो

- एगा ते सत्ता जीवति - बहिणित्ति वुत्तं भवति, ताहे पविदठो

बहिणित्ति, तेण वारिया अहदठाए पागो ण कायव्वो । तीए

जो तं जतिवत्तं यं

क्रासुं ति उच्छिण्णं तेल्लमाणियं, साधु पडिगतो, ॥१५॥ तीए वि य

तं तेल्लं अवलंतीए

भा. ४४ ६६ -- अपरिमित्थेहं बुद्धी, दासत्तं सो य आगतो पुच्छा । य

दासत्तकहणं माह्व-अविरा मोएमि अप्पाहे ॥१६॥ वि

अपरिमियवद्धीए वद्धंतं बहु जायं, असत्ता दाउं तत्थ घरे

दासत्तेण पविदठा, तीयसंगारकते काले साहु आगओ, पुच्छिया,

अण्णेण से कहियं तेल्लसंवंधेण दासत्तं पुत्ता । रुंती पुच्छति, साहुणा भए-अ

संविदठं-अविरा मोएमि, मा रोवत्तं च विदठं भणाति इमं -

भा. ४४ ६७ -- भिक्खु दगसमारंभे, पुच्छाउदठो कहिं भे वसथि त्ति । य

संमवाया आहरणं, विसज्ज कहणाय कतिवा तु ॥१७॥ ते । उ

जयाहं भिक्खुदठा एमि तवा तुमं गिहपतिसमक्खं उदगसमारंभे हि

ज करेज्जासि । अण्णदा तीए कतो । तेण कहियं मा मे भिक्खं वलाहि

हि त्ति । गिहसामिणा पुच्छितो किं त्ति? साधुणा भिक्खुवित्तोहिपसे-

गेण जतिधम्मो कहितो । आउदठो सो गिहसामी पुच्छति - कहिं

भे वसहि ? त्ति, कहिया वसही । तत्थ गतो । पुणो वि से धम्मो

कहितो । सम्पत्तं पडिवण्णो । अणुव्वता गहिता । वारवइवणिय

भा थावच्चसुताहरणं कहियं, तेण वि अभिग्गहो गहिओ, "पुतावि

सयणो वि पव्वयंतो ण धारेयव्वो" त्ति । सा साहुबहिणी उवदिठता-सा

"पव्वयामि" त्ति विसज्जिता, केत्तिया साधु एरिसा भविस्संति धु

साउ/४ जे एमादिवोसेहिंतो विमोएहिंति जहा तेल्लपामिच्चे दोसो

भणितो ॥१७॥

भा. ४४ ६८ -- एमेव तिविहपातं, पामिच्चं जो उ गेह आणावी । सा

ते चेव तत्थ दोसा, तं चेव य होति वित्तियपदं ॥१८॥

लाउयदारुयमदित्यमयं तिविधं पादं, जे तेल्लादिपिंडुदोसा उं
जं च तत्थ वितियपदं तं चैव पादे वि सव्वं दट्ठव्वं । १८॥ लोइए
लोउत्तरे वावत्थे पामिच्चै इमे दोसा --

भा. ४४६९ -- मत्तिलितकालितः फोसित, हित्थणट्ठे वा वि अण्णमग्गंते । खो/अ
अवि सुंदरे वि विण्णे, दुक्कररोयी कलहमादी ॥१९॥
मइलादिदोसेहिं तं पामिच्चियं ण गेण्हति, अण्णं मग्गति,
अण्णम्मि य सुंदरे वि विण्णे दुक्कररोडुत्ते ण रोएति, तत्थ "गेण्ह" वि/अण्णं
x ण गेण्हामि त्ति कलहमादिया दोसा भवंति । पादे वि-भिण्णे ण
लेओ वा विणासित्ति त्ति ण गेण्हेज्जा । गयं लोउत्तरं पामिच्चं ॥१९॥
जम्हा पामिच्चै एते दोसा तम्हा ण घेतव्वं । इमं कायव्वं --

भा. ४४७० -- उच्चत्ताए दाणं, दुल्लभसग्गुडअलस पामिच्चं ।
तं पि य गुरुस्स पासे, ठव्वेति सो देति मा कलहो ॥२०॥
वत्थपादादिपुं पट्ठप्पंतेसु साहुणासाहुस्स उच्चत्ताए णिदेज्जं
दायव्वं । अहवा इमं वितियपदं- दुल्लभयाए देसे पामिच्चं पि -
कज्जति सगच्छे परगच्छे वा, तथा सग्गुड अलसाणं पामिच्चं दिज्जति,
रुक्खा तं पि गुरुणुं समीवे आणेत्तं ठविज्जति, ताहे सो चैव गुरु देति, मा तु
लंभकाले दैतो ऊणं देज्ज, गेण्हंते वा "ऊणं देज्जासि" त्ति कलहं करेज्जा,
तम्हा गुरु तत्थ पमाणं । २१॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ३ -- जे भिक्खू पडिग्गहं परियट्ठेइ परियट्ठेइ परियट्ठियमा-
हट्ठ दिज्जमाणं पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३॥
अप्पणिज्जं देति परसंतियं गेण्हति त्ति परियट्ठियं, एत्थ
चउल्लं ।

भा. ४४७१ -- परियट्ठियं पि दुविहं, लोइयलोउत्तरं समासेण । रि
एक्केक्कं पि य दुविहं, तद्धवे अण्णदव्वे य ॥२१॥
तद्धवे पत्तं पत्तेण, अण्णदव्वे पत्तं वत्थेण दंडगादिणा वा,
संजयस्स गिही जं दाउकामो तं अण्णेण गिहिणा सह परियट्ठेउं
देति त्ति । एयं लोइयं परियट्ठियं ॥२१॥ एत्थ इमं उदाहरणं -

भा. ४४७२ -- अवरोप्परसंज्झिलिय-संजुत्ता दो वि एक्कमेक्केणं ॥
पोग्गलियसंजयट्ठा, परियट्ठण संखे वोही ॥२२॥

एसा भइवाहुकया गाहा । इमं से वक्खाणं --

एकःअपरः, अन्यः परः, ताम्भ्यां भगिनी, परस्य भगिनी-बहिः

परेण संजुत्ता- परिणीतित्यर्थः परस्य भगिनी अपरेण संजुक्ता । अन्यो x
अपरस्य भ्राता प्रव्रजितः, सो सुतं अहिजिता णायविद्धी आगतो x/न/हिं
सो य "भगिनी मण्णुं करेस्सति" त्ति अणुकंपाए भगिणिगेहं आवासितो, मण्णु
सा य दरिद्रकोधवकूरो रज्जइ, सो य कोधवकूरो भाउघरिणीतो, इ
भाउघराओ सालिकूरो, परियट्ठितो, तस्स भाउणो भोयणकाले सो
कोधवकूरो दिण्णो, तेण सा अगारी पुच्छिता - किमेवं, कीस ते मे
कोधवकूरो दिण्णो ? सा अगारी ओणयणवयणा अप्पत्तिया मच्छरेण उ/दण
णाइक्खति - अणुत्तरी तेण पंताविया, इयरो वि वितेइ - मज्झम
भगिणी पंतावित्ति अहं पि से भगिणिं पंतावेमि त्ति । सव्वमधि-वेसि
करणसंबंधं । सो साहु जाणिऊण राओ वाहिरित्ता सम्मं धम्मोवदेसेण
x आणितो, एवं संजयइहा कूरो x उ इमी.

भा. ४४७३-अणुक्कं भगिणिगेहेरिपरिदणाय कूरोस्सा।
उक्का कोधवकूरो मण्णुणाइक्ख पंतावे ॥२३॥
भा. ४४७४-इदं सो वि वत्तावे जिसे उमविण्ण तेदिक्खाया
उता तस्स जि घेतो कूरो वा जे ओयमेदि ॥२४॥

३ कोवफलदंसणं कहेंतेण उवसामिता, सव्वे य दिवसिता। जम्हा एते
 द्वि दोसा तम्हा परिउट्ठणं ण कायव्वं। केतिया वा एरिसा साधू - नि
 धम्मकहालद्धिया भविस्संति जे उवसामिस्संति। लोइयं परिउट्ठणं द्वि
 गतं ॥२३॥ इमं लोउत्तरं --

भा.४४७५ -- ऊणहियदुब्बलं वा सरगुरुठिण्णमइलं असीतसहं। ×। अ
 दुब्बवणं वा पाठं, विप्परिणमे अण्णभणितो वा ॥२५॥ एण, काइ
 एते ऊणाहियादि दोसा वत्थे सयं पाठं, अण्णेण वा विप्प-
 × रिणामितो विप्परिणमति वत्थे ताहे परिउट्ठेति, जहा वत्थे तु
 तहा पादे वि हुंठादिया दोसा दठव्वा ॥२५॥
 लोउत्तरं परिउट्ठणं गतं। इमं वितियपदं -- द्वियं/च

भा.४४७६ -- एगस्स माणजुत्तं, ण तु वितिय एवमादिकज्जेसु।
 गुरुपामूले ठवणं, सो देई इयरहा कलहो ॥२६॥
 साहुसंघाडएण हिंउंतेण वत्थं पादं वा सामण्यं लद्धं, एगस्स न तं
 साहुस्स माणजुत्तं भवति ण तु वितियस्स, ताहे जस्स तं पमाणजुत्तं सो
 गिण्हति, सो य इयरस्स तदवमण्णवव्वं वा किं चि देति। सेसं गो/व
 कंठं ॥२६॥

भा.४४७७ -- एतेसामण्यतरं, पातं परिउट्ठितं तु जो गिण्हे। गो
 ते चेव तत्थ दोसा, तं देव य होति वितियपदं ॥२७॥
 वप्पेण जो परिउट्ठितं गेण्हति तस्स पुव्वुत्ता दोसा पच्छि-
 तं च, वितियपदं दुल्लभादिकं ॥२७॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -४ -- जे भिक्षु पडिग्गहं अच्चेज्जं अभिसिट्ठं अभिहडमाहट्ट -
 देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेंतं वा सातिज्जति ॥२४-४॥
 अण्णस्स संतयं साहुजदटाए दला अच्छिंदिदं देज्जा, जं णिदेज्जं
 ~ते(जो) विण्णं, तं णिसट्ठं पडिपक्खे (अभिसिट्ठं), साधूण पादं देज्ज, तस्स ×।
 आणादिया चरलहुं पच्छिउं। इमा णिज्जुत्ती --

भा.४४७८ -- अच्छिज्जं पि य तिविहं, पभू द सामी य तेणए चेव। इ/नि/ते
 अच्चेज्जं पडिक्कुटं, साधूण ण कप्पए थेज्जुं ॥२८॥ ली
 १ गा.२९ कंठा ॥२८॥ पैभूअच्चेज्जं इमं -- सु/

भा.४४७९ -- गोवालय य भत्तए, सरपुत्ते धूय सुण्ह विहवा य। य/ए/प्र/णाय/×
 अविजस संसाढावी, केसं पकोसं जधा गोदे ॥२९॥ दो

ऊणो/× गोवालो गोसीरादिमाणेण गावो रक्कति, तस्स संतियं
 विभाणं पभू अच्छिंदिदं साधूण देज्ज, तं ण कप्पति ति। दिवसा-उण
 दिभयगस्स पि जस्स गोसी संसादियं दिज्जति तं अच्छिंदिदं देज्ज,
 × एवं सरगपुत्तधूयसुण्हण य विहवार संतियं विभाणं अच्छिंदिदं देतस्स
 सो/व अविजत्तदोसा भणोते, पणंसडिहं च उप्पज्जति, पकोसं वा को-
 ति गच्छेज्ज। एत्थ पिट्ठंतो गोवो ॥२९॥

भा.४४८० -- गोवय उच्छेज्जं मति, दिवसे विप्पो य साधूणो पभूणा। ×। दुणो
 पयमाणं दट्ठं, सिंसति गोई रुवे वेडा ॥३०॥ मोली

ह्यय

एगो गोवो पयोविभागेण गावो रक्खति, सो य खीरियाणं
गावीणं चउत्थं खीरस्स गेण्हति। चउत्थविणे वा सच्चवदोहं गेण्हति। अ
य अण्णदा गोवस्स पयोगहणविणवारो साधू आगतो। तेण पशुणा गोवपयं
धेयुं साहुस्स दिण्णं। गोवस्स अविपयं तहावि वुण्हिक्को ठितो।
ते/णे तं खीरभायणे ऊणं धेयुं गोवो गिहं गतो। गोवीए पयभायणा ऊणा वि
अहं दिदठा। पुच्छितो - "अज्जं किं एते ऊणा ?" तेण कहियं - साहुस्स
अमेय्यी विण्णं, ताहे सा तं गोवं खिसिंति - निवतीत्यर्थः। वेडरूवाणि य निं
खीरं भग्गंति, सा य रुठ्ठा घोवं खीरं तिण देति, वेडरूवाणं ते
अविज्जमाणे रूयंति। ताहे सो गोवो तारिसं णडवेलंबं घरे ददठं - पं
साहुस्स रुठ्ठो वितेति। "मारेमि तं समणं" ति, पहरणं धेयुं निग्गतो॥

॥३०॥

भा.४४८१

-- पडिचरणपदसिणं, भावं पाठं जतिस्स आलावो। दो
तण्णिबन्धा गहितं, हंव सुमुक्कोसि मा वितियं ॥३१॥

इ। अ

जतो हुतो साहु गतो ततो पडिचरति, साधू वि तं पयं धेयुं
इतो ततो अप्पसारियं थंडिल्लं गवेसंतो विदठो गोवेण, साहुणा तं
वि गोवो विदठो, पातो जहा अतीवपडुठो चित्तेण, तं भावं पाठं
साधुणा पुठ्वमेव आलतो, मणति य साधू - मणत्तस्स गोसामियस्स मे
णिबन्धातो गहियं, तमहं पयं इदाणिं तुज्झ घरं पयदठो, तुमं च -
विदठो, तं हंव इमं गेण्हसु त्ति, ताहे गोवो उवसंतचित्तो अप्पणो
हेर भावं कहयति तं - "गच्छ" इदाणिं "मुक्कोसि मा पुणो एवं वितियं
वारं करेज्जसि" ॥३१॥ मणति य --

भा.४४८२

-- नाणिठ्वदठं लभति, दासी वि ण भुज्जए इरुं भत्ता। दो विते
पहे दोण्णेगतरपदोसे, जं काहिति अंतराणं य ॥३२॥ यं

अमं
अ। जि
दितो- ते

गोवो साहु उवाल्भो मणति -- ण अणिठ्वदठं अणिठ्वचित्तियं वि
अण्णपात्तं अणिज्जुतं लभति, जा वि दासी मोल्लकीता सा वि मु
रतिविणा भत्तादिणा ण परिमुज्जति कम्मं ण कारविज्जति त्ति वुत्ते ण
भवति, तं किमेस गोसामी अणिविदठं देति, जया गोरक्खादिकं
मेण णिज्जितं भवति तदा खीराती देइ। तं एस अहं सत्तियं कीस म्हे
तुम्ह देति। कीस वा तुम्हे गेण्हइ। एवं दंतस्स गेण्हंतस्स वा पुदुसं
गेण्हे गच्छेज्ज, पडुठो वा जं पंतावणादि करेज्ज, अतरायं कम्मं वज्जति ॥३॥

गा.२९

पमुअच्छेज्जं गतं। इयाणिं सामि अच्छेज्जं -- भू

भा.४४८३

-- सामी चार भडा वा, संजते ददहण तेसिं अदठाए। सि
कलुणाणं अच्छेज्जं, साधूणं ण कप्पत्ती धेयुं ॥३३॥ ते

तो

जं जस्स राइणा अणुण्णायं गामो णगरं कुलं वा संतस्स सामी

ध। संजताणं
ण। केदि

भवति, सो अप्पणा सामी तस्स वा संतिया चारपुरिसा भदत्तेण
संजते अणाकालादिसु ददठं बुहत्ते तेसिं जतीपं अणुपदठाए अच्छेज्ज-दुत्ताए
माणे कलुणं रुदियक्कतियादि करिंति। जे ते कलुणा तेसिं साधुअदठाए दे
अच्छेज्जं काठं जइ साहुणा देज्ज तो ण कप्पत्ति धेयुं ॥३३॥ तं च ते
इमं अच्छेज्जं करेज्ज --

भा.४४८४

-- आहारोवहिमावी, जतिअदठाए उ को-ति अच्छेदे।
संखडिअसंतडीए, व तहिं गेण्हंते इमे दोसा ॥३४॥ अ

संसडीए असंसडीए वा असणादियं आहारं वत्थादियं वा
उवाधिं साहुअट्ठाए वा कोति अचिच्छंदेज्ज - अचिच्छंदिता देज्ज, तम्मि
धेप्पमाणे इमे वहु दोसा ॥३४॥

भा. ४४८५ -- अचियत्तमंतरायं, तेणाहडएकणेकवोच्छेदं। गो | दो

णिच्छुभणादी दोसा, वियालऽलंभे य जं पावे ॥३५॥ अ पा

तं साधू विज्जमाणं वट्ठं अचियत्तभावं करेज्ज, अंतरायदोसेण

जं-ज्ज वा साधू लिप्पेज्ज, अचिच्छज्जे अविप्पणंति काउं तेणाहडदोसा वि ण्ण / से
ज संभवन्ति, जेसिं तं अचिच्छणं ते तं साधूणं विज्जमाणं वट्ठं पडुठ्ठा - ण

उ त

अहराउणे क.

एगस्स वा साधूस्स अणेगाण वा साधूण आहारोवधिवत्तहिमादियाण

वोच्छेदं करेज्ज, वसहीओ वा णिच्छुभेज्ज, जदि विवसतो ^{तो} हू, ^{तो} वेवाले वि

य णिच्छुढा जति अणं वसधिं ण लमंति तो दाहिं वसंता ज साय-

यदि ताहिमुवद्धं सरीरोवधितेणोवद्धं वा पावेज्ज तं पिप्फणं सव्वं -

गा. २९

पार्वेति, ३५॥ तेणचछेज्जं चिट्ठउ ताव, अणिसदं सानिअचिच्छजे

अणुपडति ति अतो अणिसदं भण्णति --

भा. ४४८६ -- अणिसदं पडिहुदं, तं पि य तिविहं तु होइ नायव्वं।

जो | ति

चोल्लगज्जडऽणिसदं, साहारणयेव बोधुं ॥३६॥ व्वं / स / ध

अणिसदं पि सदोसं ति काउं पडिसिद्धं तु धेतव्वं। तं तिवि- अ

धं इमं-चोल्लगो, जड्ढो-हत्थी, तस्स वा अंभयियाए गोठिउसा-

ण चारुदं

धारणं वा रद्धं ॥३६॥ चोल्लगस्स इमा दिहा --

ओ

भा. ४४८७

-- छिण्णमछिण्णे पुविहे, होइ अछिण्णे णिसदंमणिसदो।

छिण्णम्मि चोल्लगस्सी, कप्पति धेज्जं निसदो य ॥३७॥ म्मिं

तंदुलघयादी जत्थ मरिमाणपरिछिण्णा पिज्जंति सो छिण्णो

भण्णति। तप्पडिपक्खे अछिण्णो। छिण्णो शिखवा णिसदो, णिस-

दो णाम णिद्धारिउं विण्णो। जो पुण अछिण्णो सो णिसदो

भवइ अणिसदो वा। एत्थ गहपविहो इमी-जो छिण्णो जो

य अछिण्णो निसिद्धो एए दो वि अस्स नीवा सो पि जति देति x

तो कप्पति पुव्वसामिणा विदठ्ठा अविदठ्ठा वा, अणुत्ताओ अण-

णुत्ताओ इत्थर्यः ॥३७॥ पुनरप्याह --

भा. ४४८८

-- छिण्णो विदठमविदठो, जो य णिसदो पि होइ अछिण्णो उ

सो कप्पति इतरो पुण, अविदठविदठो वऽणुत्ताओ ॥३८॥ हे

गतार्था ॥ "इतरो"ति- अछिण्णो अणिसदो जेहिं आणितो

दे

तेसिं अद्विक्खंताणं जस्स आणितो सो जइ देह तो कप्पइ। अथवा उता

जेहिं आणितो तेहिं जइ अणुत्ताओ तो तेहिं विदठो पि कप्पति हे

धेज्ज ॥३८॥

भा. ४४८९

-- अणिसदं पुण कप्पति, अविदठं जेहिं तं पाणीतं। अयं

अिय हू

विदठं पि पइ कप्पति, जति अणुत्ताओति ताउं ह ॥३९॥

चोल्लगिदि पावे (ताउं)

अविशेषेण गतार्था। पाउंतरं --

छिण्णो विदठमविदठो, जो य णिसदो अछिण्णमछिण्णो य।

सो कप्पति इयरो पुण, अविदठविदठो वऽणुत्ताओ ॥३९॥ तां

“छिण्णो य”ति- जो य छिण्णो अणिसदठकप्पणाकप्पितो ×
 जति वि विदठो, अविदठो वा कप्पति, एत्थ अणिसदठकप्पणा-स् (तेजं
 जे। तु मित्तं, परमत्थतोयु च्छिण्णत्ततो वेव सो णिसिदठो शेषं गतार्थम्। स
 गा. ३७
 मा. ४४९० -- णिवपिंडो गयभत्तं, गहणादी अंतराद्वयमदिण्णं। जडु
 डॉवस्स संतिण्णं वि तु, अभिक्खं वसहीए केडणया ॥४०॥ ते/डु/यु/डं
 पधुत्तिगयं।

जति मेंठो भद्दगो हत्थिबेमपिणातो उच्छिंदितं देति, राय- ज
 गेण्डुण दिट्ठे पिंडवोसा वा रावणेण विदठे, गेण्डुणकड्डणादी दोसा जड्डस्स + दिया/ट
 य अंतरात्तियं अविण्णादाणदोसा य। अह मेंठभागं दावगो देज्ज, डॉवो वा-य/स
 ति मेंठो, सो रुदठो, अभिक्खं-पुणो पुणो, वसहीए केडणं-मंगं
 करेति, साधु वा पेलावेति ॥४०॥

गा. २९ जड्डेति गतं। एत्थ य सामि ति गतं। इवाणि तेणं च्छेज्जा-त्/जं
 मा. ४४९१ -- तेणा व संजयदठा, कलुणाणं अप्पणो व अदठाए।
 दे/व/देसी-सं वोच्छेयं व पदोसं, ण कप्पति कप्पणुन्नातुं ॥४१॥ यं
 तेणा संजयाणं दाहामो च्छि कलुणाण अच्छिंदति, अप्पणो वा णं
 अदठाए तेणा हडेत्ता संजयाणं देज्जा, जेसिं तेणाहडितं ते तं वट्ठं ज
 भतोवकरणवसहिमादियाण वोच्छेदं करेज्ज, पदोसातो पडुदठु वा वा/स
 धम्मं परिचवएज्ज, अतो तेणाहडं ण कप्पए धेयुं, तेहि वा अणुत्ताए कप्पति धेयुं ॥४१॥
 अह जहा संजयाण असंयत्तां संन्यासी अच्छिंदितं देज्जं ते स वं तु कप्पते धेयुं ॥४१॥
 अह ते सत्थिं देति ॥४१॥
 असाय हा अह ते सत्थिं देति ॥४१॥
 भा. ४४९२ -- संजयभद्दा तेणा, अविद्यती वा असंयरे जतीणं। ति/×
 जति देति न घेतव्वं, णिच्छुमवोच्छेद मा होज्ज ॥४२॥ दे

मा. ४४९३ -- घतुसत्तुविदठंतो, समणुज्जाता व धेयुं पच्छा। य/च
 तं सत्थिगण देती, समणुज्जाता व भुंजति ॥४२॥
 जति सत्थेल्लगा भणंति - सज्जेसु घतं दायव्वमेव, जति - वि
 अहावतीए घयभायणं सज्जेसु पलोदटंतो एवं अम्हेहिं तुम्हं दायव्वमेव,
 जइ एते तेणगा अम्ह समीवातो धेयुं तुम्हं देति तो किं ण गेण्डु ?
 गेण्डु अज्जो! एवं हितं वेव अम्हं तुम्हं पि ताव होर, एवं पि धेयुं -
 सत्थिल्लगाण वेव दायव्वं। अह ते सत्थिल्लगा दिज्जमायं पि ण
 गेण्डेज्ज भणेज्ज “तुम्हं वेव एयं,” एवं अणुज्जाता परिभुंजति, ण
 गा. ३६ दोसो ॥४३॥ तेणगळेज्जं गतं। इवाणि “सोधारणं” --

मा. ४४९४ -- अणिसदठं पडिकुदठं, अणुज्जातं कप्पती भुविहियाणं। ते
 लड्डुग जंते संखडि-खीरे वा आवणादीसु ॥४४॥ तु
 ते/वेयुं अणिसदठं ण कप्पति, अणुज्जातं पुण कप्पति। साहारणसंभवो ते
 इमो-गोदठगेहिं लड्डुगा सामण्णा कता, जंते वा रसो गुलो वा,
 १९ वा भत्तं गोदुत्ते ओहारगसंखडिआवणे वा सामण्णं घयादिगं ॥४४॥ अ
 वा खीरे मा. ४४९५ -- वत्तीसा सामन्ने, ते वि य व्हातुं गय ति इति वुत्ती।
 परसंतिण्ण पुण्णं, ण तरसि कातुं ति पव्वाह ॥४५॥

वत्तीसं गोदिठगा, तेहिं लड्डुगभत्तं कयं, तत्थेगं ठविउं सेसा दूजेउं
णहाइउं गता। तत्थ य एगो साधू भिक्खाए आगओ। तेण सो
रक्खपालो मग्गितो। सो भणाति - "णाहं जाणांमि, बहुसामणं
एयं", ते कहिं गया ? तेण कहियं - "णहाइउं गता"। एवं बुत्तो
साधू पडिभणइ - "परसंतिएणदब्बेण पुणं ण तरसि काउं"ति। पुनर-
प्पाह -- "पच्चाह" ॥४५॥

भा.४४९६ -- अवि य हु वत्तीसाए, दिण्णाए ताव मोयगो न भवे। तत्थे गमो यत्ते
अप्पवयु बहु आयं, जति जाणसि देहि तो मज्झं ॥४६॥ ज्ञ
तं रक्खपालं साधू भणति - "जइ तुमं मम वत्तीसमोदगे दाहि-

x / सि तो वृज्झ विभागे एगो मोदगो न भविस्सति, तं जइ एयं अत्थं यं
जाणसि अप्पो ते वयो बहुओ ते आयु त्ति ता मज्झ देहि त्ति, यो
मा मुज्झाहि", तेण रक्खपालेण साधू पूजितो ॥४६॥ जि

भा.४४९७ -- लाभित्ति नितो पुट्ठो, किं लब्धं नत्थि भागे पेच्छामो। अ / प
इतरो वि आह णाहं, देमि त्ति सहोढ चोरत्तं ॥४७॥

साधू पडिलाभितो निष्फिडंतो गोदिठगेहिं आगच्छमाणेहिं
विट्ठो, पुट्ठो य- "किं लब्धं"? साधू भणइ - "प मे लब्धं"ति।
आणे गोदिठया भणति - "अप्पणो पेच्छामो भायणं"ति। साधू - "ण दाए"
त्ति। बलामोडीए दिट्ठं मोदगाणं भरियं भायणं। "केण ते दिण्णं?"
ति। साधू भणति - "रक्खपालेण मे दिण्णं"। गोदिठो साधुं धेउं तत्थ
गता। रक्खपालो भीतो भणति - "णाहं देमि"ति। एवं साधुस्स
भवति सहोढं चोरत्तं ॥४७॥ सहोढचोरत्ते य --

भा.४४९८ -- गेण्हणववहारो पच्छकड्डाहत्तहंणिव्विसए। हो-हं। ओ
कड्डण अप्पुम्मि भवे दोसा, पडुम्मि दिण्णे ततो गहणं ॥४८॥ छि /
मे अप्पमुदिण्णे एते कड्डणादिया दोसा भवंति। पडुदिण्ण उ / ज्ञे
गेण्हतो दोसा ण भवंति ॥४८॥

भा.४४९९ -- एमेव य जंतम्मि वि, संखडिखीरे य आवपादोसुं।
सामणं पडिकुट्ठं, कप्पति धेउं अणुण्णातं ॥४९॥ १. वि सामणोसु

अणुण्णायं न लेत्तवो एवं जंतादिएसुं एते वेव दोसा भवंति, तम्हा सामणं सामा-
सामासुं एतद्विहिं वेव अणुण्णायं कप्पति धेउं ॥४९॥ चोदगाह - "पादाधिकारे
भत्तादि पत्थुए कीयगडाविस्सुहिं किं भणिएहिं ? पादं वेव यत्तव्वं"। आवा-कडो
याहि --

भा.४५०० -- कामं पातधिकारो, कीयाहडमग्गपा तह वि एत्थं।
पातम्मि वि एस गमो, जो य विसेसो सु विज्जेओ ॥५०॥ विसणोसु

उत्तं सत्तवं पादाधिकारो पत्थुओ तहावि पिंडो भणति एत्थ-
उ पसिद्धीओ, अहवा जो वेव भत्ते कीयगडादिसु गमो सो वेव पादे दी
वि गमो पायव्वो, जो पुण विसेसो सो पायव्वो सडुद्धीए भाणि- x
यव्वो य ॥५०॥

भा.४५०१ -- सच्छेज्जणिसट्ठाणं, गहणमुण्णाए होति पायव्वं। २. र
एगतरं गेण्हते, दोसा ते तं च वित्तिद्वयं ॥५१॥

अ अच्छिज्जं अणिसट्ठं च पुव्वसामिणा अणुण्णातं धेतव्वं ण -
सो दोसा। अह एगतरं पि अणुण्णातं गेण्हति तो दोसा पुट्ठुता, ३. ण
वित्तियपदे अणुण्णाता वि गेणहेज्ज असिवादिएसु कज्जेसु, ण दोसा। सो

॥५१॥ सूत्रम् -

सूत्रम् -५ -- जे भिक्षु अतिरेगपडिग्गहं गणिं उद्धिसिय गणिं समुद्धिसिय तं गणिं अणापुच्छिय अणामंतिय अणमण्णस्स वियरइ वियरंतं साति-ज्जति ॥५१-५॥

अतिरेग ज्ञापनार्थमिदमुच्यते --

भा.४५०२ -- दो पायाऽणुष्णाता, अतिरेगं तद्वयं च माणातो । ते
र-रि' | खं छिण्णेषु व परिभणित्ता, सयं च गेण्हति जं जीग्गं ॥५२॥ जु
दो पादाणि तित्थकरेहिं अणुष्णाताणि-पडिग्गहो मत्तगो य, गे
जति ततियं पादं गेण्हति तो अतिरेयं भवति । अहवा जं पमाण-
प्पमाणं भणियं ततो जति वड्डहतरं गेण्हति, एवं अतिरेगं भवति ।
अहवा इत्थेण प्रकारेण अतिरेगं हवेज्ज- ते साधु पादाति मग्गामो
जं त्ति संपदिठता, आयरिएण भणित्ता - छिण्णाणि संपदिठताणि, जहा x
वीसं आणेज्जह, ते वच्चंता अंतरा संभोइयसाधुणो पासंति, तेहिं-
x संपुच्छिता - "कतो संपदिठता" ? तेहिं कहियं -- आयरिएण पय-प्प
दिठयामो "वीसं पादेआणे" त्ति ताहे ते भणंति - "जावतिया वुब्बे
संपदिठता तावत्तिरहिं गहिण्हिं जति अण्णाणि लभेज्जह तो गेण्हेज्जह, ज्जा
अहं विज्जह, अहं आयरियं अणुष्णवेस्सामो" । एवं होउ त्ति, ते
गया, लद्धा य, अतिरेगलद्धा गहिया य । एवं अतिरेगपरिग्गहो -य | डि
हुज्जा । अहवा छिण्णेषु चैव " पाउग्गाणि लब्धंति" त्ति काउं वहुणि
गहियाणि अप्पच्छंयेणं पणिद्धिठे वि अतिरेगपडिग्गहो होज्जा ॥५२

सूत्र x "उद्धिसियसमुद्धिसिय" त्ति अस्य व्याख्या --
पदानि (भा.४५०३ साहम्मि य उदेसो, समुदेसो होति इत्थिपुरिसाणं ।
अ गणिवात्तगुदेसो, अनुगणी वात्त इतरो ॥५३॥ य
अविसेसिओ उदेसो जहा साहम्मियाणु दाहामि । विसेसिओ जं
समुदेसो जहा सति साहम्मियते इत्थिसाहम्मिणीणं दाहामि,
हुंति साहम्मियपुरिसाण वा दाहामि । अहवा उदेसोणस्स दाहामि
वायगस्स वा, इयरो णाम समुदेसो जहा अनुगणस्स दाहामो - त्ति
वायगस्स वा ॥५३॥

इवाणि "णिमंतणा" आपुच्छणा" य वक्ताणेति --
भा.४५०४ -- विदठे णिमंतणा खलु, अविदठे पुच्छा रुडिं शु खलु सो त्ति ।
अविसेसमणिद्धिठे, देति सयं वा वि सातिज्जे ॥५४॥ दो
जं उद्धिसियगहियं तं वदठं णिमंतंति, एनं तं पादं इच्छा- च
कारेण गेण्हह । अह तं ण पासति जं समुद्धिसय आणियं ताहे पुच्छति- सो
"कहिं सो अणो साहू गजी वायगो वा," जह पुण जं समुद्धिसिय
आणियं तं अणामंतिय अणापुच्छिण्ण अणस्स देति तो चउल्लं, जह आ/खं-या
x ताण समुद्धिसिता किं चि अतिरेगं गहियं तो तं जस्स इच्छति तस्स
देतो सुद्धो, सयं वा साविज्जति -परिउत्ततीत्यर्थः ॥५४॥ एतं उक्तवो
इमो निज्जुत्तिमित्थरो --

भा.४५०५ -- पायाणातिरेगधरणे, चउरो भासा उजंति उग्घाया ।
आणावीणं घट्टण, परिउत्ततीत्यर्थः ॥५५॥
गणवक्ताणातिरिक्तं वा धरंतस्स चउल्लं ज्ञापयित्वा य दोसा,
पमाणप्यमाणानि रिक्तं

तज्जायमत्तज्जाया वा पाणासंघट्टिज्जंति, अतिरेगं परिकम्पणे -
पडिलेहणे य सुत्तयपल्लिमंथो भवति ॥५५॥ चोदको पुच्छति --

मा.४५०६ -- तो कइ धित्तव्वा^{उं}, भण्णइ अपडिग्गहो अमतो अ।
जे तइअं अइरेगं, तमोहे जे भणियदोसा य ॥५६॥

आयरिओ भणति - पडिग्गहो मत्तगो य, दोण्हं परेणं जं
घेप्पति तं अतिरित्तं, तम्मि अइरित्तं घेप्पंति जे दोसा संजमविरा-
हणादी ते आवज्जति ॥५६॥ चोदगाह --

मा.४५०७ -- अतिरेगदिट्ठदोसा, ओम धरंते मणंति णं केयी। ति/मं/ति
एगं वहुण कप्पति, हिंदंतु य चक्कवालेण ॥५७॥

चोदगो भणति - "अइरेगं गेण्हंतस्स दिट्ठा दोसा, तम्हा
ओमं धरेयव्वं"। तत्थ सच्छंदपक्खासिता केति ओमं भणति - "एगं^{अइ}
पादं वहुण साधूण कप्पतु, भिक्खं च चक्कवालेण हिंदंतु। ५७॥ कहं ? x/णं
भणति --

मा.४५०८ -- छण्हं एक्कं पातं, वारसमेणक्कमेक्क पारेति।
संघट्टणादि एवं, ण होति डुविहं च सिं ओमे ॥५८॥ य/मं

छण्हं साधूणं एक्कं पादं भवति, एक्केक्को साधू वारसं काउं
छट्ठे दिणे पारेति, एवं करंतेहिं संघट्टणपल्लिमंथादिया दोसा जडा ण
भवन्ति, डुविधा^अदव्वोमोयरिया भावोमोयरिया य एवं तेसिं -
भवति। अहवा आहारोमं उवकरणोमं च, वत्तोसलंजणाणं णणे^अहोइ गा/मे
आहारोमं, उवकरणे एगवत्थएगपादधारित्तं च, सुत्ते य भणियं -
पादं धारेज्जा णो वितियं^अति, एयं च कर्तंभवति। इमं च

मा.४५०९ -- वेहारुणाण मण्णे, जह से जल्लेण मत्तिलितं अंगं।

मल्लिता य चोल्लपट्टा, एगं पातं च सव्वेसिं ॥५९॥

वेहारु अलक्खणं भवति, वेहारु आगाढा, वेहारुण जणो -
मण्णति। कयं ? यथास्य जल्लेण मडलियं अंगं दीसइ चोलपट्टो य
तहा सव्वेसिं एगं पादं दिस्सइ तेण कारणेण ते धुवंवेहारुआ इत्यर्थः ॥सति
॥५९॥

एयं चोदगेण भणिते आचार्याहि -

मा.४५१० -- जेसिं एसुवदेसो, तित्थकराणं तु कोविता आणा।

गेगा य होंति दोसा, चउरो मासा अनुग्याया ॥६०॥

"छण्हं एगं पादं"ति जेसिं एसु उवदेसो तेहिं तित्थकराण

आणा कोविता - सोडिया, चउरुअं च से पच्छित्तं ॥६०॥ इमे य
अण्णे यहू दोसा --

मा.४५११ -- अद्धाणे गेलण्णे, अप्प-पर-वृता य भिण्णमायरिए।

आएस वालुड्डा, सेहा समगा परिचवत्ता ॥६१॥

अद्धाणादिया जे पुरिसा गाहाए गहिता तेसिं जइ एगेण -

पादेण मत्तं देति तो अप्पा परिचत्तो, अह प देति तेसिं तो परो
परिचत्तो, संसत्तग्गहणवत्ता परिचवत्ता, एगपादभंगे वा पच्छा
किं करेतु ? ॥६१॥

मा.४५१२ -- दिंतेण तेसिं अप्पा, जडो तु अद्धाणे ते जडा जं वा।
कुज्जा कुलालगहणं, वत्ता जडा पाणगहणं च ॥६२॥

अह अज्ञापपडिवण्णताणं तं एगं पादं देति तो अप्पा जढो भवति। गग/×
अह ण देति तेसिं भायणं तो ते परिचत्ता। अह ते अज्ञाप पडिवण्णगा
भायणाभावे कुलालं गेण्हेज्जा। तो अदेतस्स चउलहुं, तेसिं वा पादं को
दाउं अप्पणा कुलालगगहणे चउलहुं, पाणगातिसंसत्तगगहणे वयमंगो॥कोलाणा/ज
॥ ६२ ॥ चोवगाह --

भा.४५१३ -- जति एते एव दोसा पत्तेयं ते धरेतु एक्केदकं। पत्तेअं
सुत्तामिहितं च कनं, मत्तगउवदेसणा वेण्हिं ॥ ६३ ॥ यं/चे
चोवगो भणति -- "जइ एते एत्तिया दोसा वहुणं पादगगहणे अप्पा
तो पत्तेयं पत्तेयं साधू एक्केदकं पादं गेण्हतु मा मत्तगं गेण्हतु, एवं कते
सुत्तामिहितं कयं, जतो सुत्ते भपियं - "जे णिग्गंथे तरुणे वलवं से एगं
पादं धरेज्जा णो वितियं"। अण्णं च मत्तगोवदेसो एण्हिं पवतो -

अज्जिअ-अधित्त
अर्वाकालिक इत्यर्थः ॥ ६३ ॥

भा.४५१४ -- दूरे चिक्खिल्लो बुट्टिकाय सज्झायज्झाण वाघातो। कल्लु
तो अज्जरक्खिएहिं, दिण्णो किर मत्तओ मिच्छा ॥ ६४ ॥ लत्तं ततो

कथा

× चोवगो भणति - "दसपुरे णगरे वासासु अज्जरक्खितो -
ठि उच्छुधरे ठितो, ततो गिलाणपाणगादिकज्जेसु पुणो पुणो दूरं घटटणं
ठि गच्छताण चिक्खिल्ला, बुट्टिकाय य आउक्कायविराहणा, सज्झाया-
दिवाघातो य, पुणो पुणो दूरं गच्छताण। एते कारणे णाऊण अज्जर-
क्खिएण मत्तगो साहूण दिण्णो, परेण ण मत्तगो अरसिं आयरिओ - स्सं
भणति - एयं मिच्छापरूवणं करेसि, ॥ ६४ ॥ जतो भण्णति --

भा.४५१५ -- पाणदयसमणदरणे, संघाडऽसती वि कप्पपरिहारी। ग
खमणासहु एगागी, गेण्हति तु मत्तए भत्तं ॥ ६५ ॥

"पाणदय"ति - वहुणं हिंडंताणं मा आउक्कायादिपाणविरा- ×
हणा धविस्सति ताहे मत्तगे वि भत्तं गेण्हति, अण्णसाहुअट्ठाए अहवा
एगेण संघाडगसाहुणा खमणं कतं, वितिओ खमणस्स असहु, संघाडासती-
ते पडिग्गहे भत्तं मत्तगेण वा पाणणं गेण्हति, अण्णेण य संघाडगेण सह ×/णं
णो हिंडति, तिण्हं वि कप्पो भवति त्ति खमगो पारणदिगे संघा-
डासतीते पढमालियं आणंतो पडिग्गहे पाणणं मत्तए भत्तं गेण्हति। णयं
एवं असहुपुरिसो वि, एगागी वा "कारणे एवं वेव एवमादि ॥ ६५ ॥

भा.४५१६ -- गुणनिष्फत्ती बहुगी यु ववमासे होहिंति त्ति वियरंति। ×/स्सो
लोमे पसज्जमाणे, वारंति ततो पुणो मत्तं ॥ ६६ ॥

एवं वहु संजमादिगुणनिष्फत्ती, "ववमासे" ति पासासु हो- वा

× हिति त्ति तेन अज्जरक्खियसामी वितरंति भोगं मत्तगस्स आत्मार्ये, परि
वासासक्तस्स वरिसाकालस्स परतो उडुवडे अतिलोभपसंगतो वेव अज्जरक्खियसामिणो गग/ते
पुणो मत्तगपरिभोगं आत्मार्ये वारंति, तम्हा अज्जरक्खिएहिं मत्तग-
परिभोगो अणुण्णातो, ॥ ६६ ॥ मत्तगे पुण --

भा.४५१७ -- थेरपेस वि दिन्तो, ओहोवहि मत्तओ जिणवरेहिं। ण्णे
आयरियावीणदठा, तस्सुवभोगो ण इहरा तु ॥ ६७ ॥

थेरकप्पियाण जिणवरेहिं वेव एस मत्तओ ओहोवहिस्स चो-
दसविहस्स मज्जे भपितो, तस्स य पारिभोगो अणुण्णातो आयरि-

× |

यावीणऽदठाए, "न इहरा तु" णो अप्पणो अट्ठाए त्ति वुत्तं भवति। ×/इहरा
॥ ६७ ॥

मत्तगस्स सिद्धं गहणं थेरकप्पियाणं, तस्स परिभोगो आयरि-
हारणेहिं जिणेहिं चैव अणुण्णातो, वितियपरिभोगो पाण- ओ

८/ दयादिकारणेहिं आत्मार्थं रक्खियऽज्जेहिं कतो । सो वि इदांमि
अविरोद्धो वेव ॥ ६६ ॥ उदुवहे^१णिक्कारणा -- ^२पुण

पा. ४५१९ -- जत्तिययेत्ता वारा, विणेण आणेत्त तत्तिया लहुगा । ण्णे
अट्ठहि विणेहि सपवं, उडुवधे वत्तपरिभोगो ॥६१॥ हिं/हिं/वल्

पुण० यत्तरेण जत्ति ए वारे उहुवद्धे आपेति भत्तपाणं तत्ति ए वारे -
मासलहू भवंति, अभिदत्तसेवाए पुण अत्तमे दिणे रुपदं पारं चियं - क्कवा

भा.४५२० -- जेसिं एसुवदेसो, तित्थगराणं तु कोविता आणा ।

चठरो य अणुग्घाया, अर्धरूपे जे वण्णया पुव्वं ॥७७॥ अर्धरूपे
“तित्थगरेहिं मत्तगो णण्णगतो”ति जेसिं एरिसो उवएसो

जेय चउगुं
पचिउत्तं

ते तित्थगराणं आणाकोवं करेंति, आणाकोवे य चरगुरुं पच्छित्तं ।

जे य भजंति “रक्षित्वयज्जेहिं दिव्यां” तेसिं पि चउगुरुं। जे य ण -

x

× धरति मत्तं तासि पि चरगुरु। अधरताणं य ज दोसा अह्मणगिला-
णादिया भणिया ते यु आवज्जंति ॥७९॥ इमे य अण्णे य दोसा -

भा.४५२१ -- लो० हवः दुग्धा, वीर्यारे परिग्गहेष उद्धाहो । पर
आयरियादी चत्त, वारत्तली य दिदंतो ॥७१॥

सत्तगअधरणे पडिग्गहेण भिक्खुं हिंइति, पडिग्गहं वेव धेत्तुं - गिण्हति

वि।च्छ
 जुगुच्छं / पो

वियारभूमिं गच्छन्ति, तत्थ तं पडिग्गहं उभयपरिभोगं वदतुं लोगो

दुर्गुं करेति, बोदिटओ लोगो एतेहं ति। एत्थ दिदंत्तो *वाँर-गेण/x

तथलीए"ति पूर्ववत् । यत्तगअग्गहणे आयरियादी चत्ता भवंति ॥ ग

॥ ७१ ॥ जतो मत्तगअग्गहणे एत्तिया दोरा - -

भा.४५२२ -- तम्हा पमाणधरणे, परिहरिया पुव्ववडिण्या दोला ।

* तं अ एवं तु सुत्तमफलं, सुत्तमिवाओ उ कारणिओ ॥ ७२ ॥

पक्ष

गणनापमापपडिपुण्णो पडिग्गहो मत्तगो य दो पादा धरेयब्बा व

एवं धर्मेण पुण्यवर्णिता आयरियवृणभादी दोसा वज्जिता भवंति । अय-यर

नौदगो मणति -- "एवं सुतं अफलं, अतिरेगभवावाओ" । आयरिओ

§ गा. ७३

भणति - सुतजिवातो कारणातिरेगहिते ॥ ७२ ॥ "दुःखं अजलं" ति तो

अस्य दशरथ्या - -

भा.४५२३ -- जति दोण्ह चव गहणं, अतिरेग परिग्गहो प जुसेवं ।

अहं देति तत्थ एगं, हाणी उइडाहमादीया ॥ ७३ ॥

बोधको भणति - "जति दोष्ह वेद पायाणं गहणं तो अति-
रेगपडिगहो न संभवति। अहमादोष्ह पायाणं रणं अद्याप पडिदण्ण-
x/

गाण देति तो गिलाणाइवाण अप्पणी वा हापी, पडिगहेण -

वा विद्वारादिसु उड्डाहो भवति ॥७३॥ एवं ज्ञेदगेण भणितो च

आयुरितो भणति - सुजेहि अतिरेगसंशयं - -

भा.४५२४ -- अतिरेग द्विविह कारण, अभिनवगहणे पुराणगहणे य।

अभिनवगहणे दुविहे, वावाराते अज्जुंहे य ॥ ७४ ॥ रि

अतिरेगपायसंभवो दुहा भवति - अहिणवपायगृहणेण वा x
पुराणपायगृहणेण वा। तत्थ जं अहिणवपायगृहणं तं दुविहं - x
“वावारिय”ति - उवकरणुप्पादेण लद्धिजुता आयरिएण णित्ता, द
अप्पच्छंदा-गहियसुत्तथा उच्छंता अभिग्गहं गेण्हंति - “अम्हेहिं हं
अमुगसुवकरणं उप्पाएयव्वं”ति ॥७४॥ अभिणवपायगृहणे इमे कारणा-

भा.४५२५ -- भिण्णे व झामिते वा, पडिणीए तेणसाणमाविहिते।

सेहोवसंपयासु य, अभिणवगहणं तु पायस्स ॥७५॥

पुव्वगहिता पाया भिण्णा, “झामिय”ति - वट्ठा वा,
पडिणीएण वा हिता, तेण साणेण वा हिता, एगडुगतिगादि सेहा
वा उवट्ठिता, तेसि पाया पत्थि, सुत्तथादीणि वा पडिच्छगा दाणि/ण
उवसंपण्णा, तेसिं च पाया दायव्वा। एवमादि कारणेहिं अहिणव-
पायस्स गहणं पायभूमीए गुंतुं कायव्वं ॥७५॥ तं पायगृहणं इमे हं
करंति --

भा.४५२६ -- देसे सव्वुवहिम्मि य, अभिगहिता तत्थ होंति सच्छंदा। व्यसि/त्रि
तेसऽसति नितोएज्जा, जे जोग्गा दुविधउवहिस्स ॥७६॥ उप्प
“सच्छंद”ति अभिग्गही अभिग्गहं उवकरणस्स देसे वा गेण्हंति हिते
सव्वे वा, देसे वत्थं वा पायं वा वट्ठगादि वा, सव्वे सव्वं उवकरणं डि
जे गच्छे उवउज्जति जं वा जो साधू मग्गति तं सव्वं अम्हेहिं उप्पा-
एयव्वं। तेसिं अभिग्गहीण असति आयरिओ णिओएति जे लद्धिं-
पण्णा दुविहस्स-ओहिय उवग्गहियस्स ॥७६॥ x

भा.४५२७ -- दुविधा छिण्णयच्छिण्णा, लहुओ पडिस्सुणंते य। १ मणंति
स / गुरुवयणदूरे तत्थ उ, गहिते गहणे य जं भणियं ॥७७॥ ओ
अभिग्गही वावारिया वा भणिया-गच्छह परिमाणपरि-

अं/दे छिण्णयाणि वीसं पाताणि आपेह, अछिण्णयाणि वा संविट्ठा
“जत्तिए लभह त्ति तत्तिए आपेह”ति। एवं गच्छंते कोति भणेज्ज -
“ममं पि पादं आपेह”ति। एवं भणंतस्स मासलहं। आपेहामि त्ति
ण जो पडिसुणेति तस्स वि मासलहं। एत्थ इमा विही - जस्स पाएण मो
छि कज्जं सो गुरुं विण्णवेति, जो य भणंते तेण वि गुरू पुच्छियव्वो।
अह दूरं गताणं को वि भणेज्ज मे पातं आपेह तत्थ उ साधारणं मम
गुरुवयणं ठव्वंति - “गिण्हस्सामो अम्हे पायं तस्स उ गुरू जाणगा
भविस्संती”त्यर्थः। गतेसु भायणभूमिं गहिएसु भायणेषु गहणकाले वा
भाणियं भायणार्थं जं विधानं पडिलेहणादि-कं तं सव्वं कायव्वं ॥७७॥

एतेए वेव गाहाए इमं वस्साणं, “छिण्णं”ति अस्य व्याख्या-
भा.४५२८ -- गेण्हह वीसं पाते, त्तिण्णि पगारा य तत्थ अतिरेगे।

तत्थेव भणति एक्को, वित्तिओ पंधम्मि वट्ठूणं ॥७८॥

वीसाए अतिरित्तस्स इमे त्तिण्णि पगारा- जे ते भायणाणं
गंतुकामा ते तत्थेव वसहीते ठिता अपिग्गए एगे भणति - “ममं उ
पि पायं आपेह”, वित्तिओ वसहीए णिग्गए पंधट्ठिते आसण्णे ण
दूरे वा भणाति - “ममं पि पादं आपेह”ति - ॥७८॥

भा.४५२९ -- तत्तिओ लक्खणजुत्तं, अहियं वीसाए ते सयं गेण्हे। सि-चि-प्प
ए त्तिण्णि विगप्पा, हवंति अतिरेगपातस्स ॥७९॥

१३

वीसाए गहिणु सुलक्खणं पादं लद्धं, तं सयमेव गेण्हति तति- ण्हं/
ओ, तिप्पिण पगारा अतिरेगपादस्स ॥७९॥ तत्थेव भणति ॥

गा.७६

"एवँको"ति अस्य व्याख्या --

भा.४५३० -- आयरिए भणाहि तुमं, लज्जालुस्स व भणति आयरिए।

णाळण व सढभावं, गेळ्ळंतिधरा मवे लहुतो ॥८०॥ ए

ते पायपट्ठिते एगे साधू भणति - "मम वि पायं आणेह,
सो वत्तवो" आयरिए तुमं भणाहि", जति सो लज्जाए गुरुं ण -
सक्केह भणितं ताहे. ते पायपट्ठिता गुरुं विण्णवेति - "एस साधू -
भणति - "ममं पि पायं आणेह"ति, किं करेमो"ति, जं गुरू भणति

रें

तं करति। अह सो पायपट्ठी सढभावो ति गुरुं ण विण्णवेति ताहे
ते पायपट्ठिता तदट्ठाए गुरुं णो विण्णवेति। "इहरू"ति - जह - ए
असढभावस्स गुरुं ण विण्णवेति तो मासलद्धं ॥८०॥

भा. ४५३१ -- जइ पुण आयरिएहिं, सयमेव पडिस्सुयं हवति तस्स।

लक्खणमलक्खणजुतं, अतिरेगं जं तु तं तस्स ॥८१॥

"मम वि पादं आणेह"ति एवं भणमाणं आयरिएण सयमेव
सोऽं भणितो - "अज्जो! आणेज्जह से पातं," ताहे जं वीसाए उवरिं
लब्धमिति तं लक्खणजुतं वा अलक्खणजुतं वा तं तस्स आभवति, णो तं
पायं अण्णेण पादेण विप्परावेत्तेयव्वं ॥८१॥ "विंतिओ पंयम्मि - प /अ/पत्त्यं
वदूणं" ति अस्य व्याख्या -- "आगतु"

गा.७६

भा.४५३२ -- आसण्णे परभणितो, तदट्ठा विण्णवेति गुरुं।

तं वेव पेसवेति व, दूरगणं इमा मेरा ॥८२॥

अह वसहीतो णिग्गता तो आसण्णे ठिता परेण भणिता -

"ममं पि पातं आणेह"ति, ताहे तदट्ठा णियत्तितं गुरुं विण्णवेति,
अहवा "अमंगलं"ति काठं णो णियट्ठंति ताहे तं वेव पेसवेति - "गच्छ
गुरू पुच्छाहि"ति, तत्थ जं गुरू भणति तं पमाणं। अह दूरं गता -

पडिपंथिएण यु साधुणा वट्ठिता भणिया - "कतो गच्छह" ? तेहिं

भणियं - भायणाणं"ति, ताहे गुरू अप्पप्पोठितो ति हमं भणति- उ

॥८२॥

भा. ४५३३ -- गिण्हामो अतिरेगं, तत्थ पुणो जाणगा गुरू अम्हं।

देहिंति तगं चुण्णं, साहरणमेव ठावेति ॥८३॥ अ

कंठा ॥ ८३॥

भा. ४५३४ -- सच्छंद परिणत्ता, गहिते गहणे य जारिसं भणितं।

अलथिरधुवधारणियं, सो वा अण्णो व तं धुरते ॥८४॥ अ

सच्छंदा - अभिग्गहिया परिणत्ता गुरूहि जे भणिया -

"भायणे आणेह"ति। एते दो वि जहा भणिया तथा गिण्हंति,

गहिणु पडिलेहणादि तं विधिं करंति गहणकाले य जारिसं भणितं,
करादिसु पप्फोडणादि कंतं सव्वं करंति, एते वेव सच्छंद परिणत्ता

सलक्खणं इमेरिसं अलं थिरं धुवं धारणियं तं अतिरितं पि गेण्हंति,

तं च आयरियसनीवं णीयं, जेण तं गहियं सो वा धरइ अण्णो वा

तं धारयंति जुस्स आचार्यो ददातीत्यर्थः। अलं पज्जतं थिरं वदं धुवं

गा.८४ अ

अप्पाडिहारियं धारणिज्जं सलक्खणं ॥८४॥ "गैहिए"ति अस्य

व्याख्या --

भा. ४५३५ -- गहिते उ पगासमुहे, करेति पडिलेहणा उ दो काले। य
ओमंय पाणमादी, गहणे य विहिं पउंजति ॥८५॥ यं

हे जहा उवकरणं दोसु संज्जाकालेसु पडिलेहिज्जति तथा ते वि
गहिते पाए हत्थमेतडंगस्स अंते चीरं वंधिज्ज तेण ते पडिलेहंति, हिं
^१गा. ८४ "गहणे य जारिसं भणिय"ति अस्य व्याख्या -- "ओमंय" पच्छदं। यं/मत्थं
जं पगासमुहं तं चक्षुषा पडिलेहियं, सुद्धं ततो देप्पति, जं पुण -
सणालं संकुडमुहं वा तं दाहिपकरेण धेत्तुं ओमंयिउं काउं वामकरम- मत्थियं
णिवंधे तिणिण वारा अक्खोडैति, अण्णे तिणिण करतले, अण्णे उे/अ चारे
तिणिण वारा भूमिए, एवं जवहिं पप्फोडणाहिं जति सुद्धं तो -
देप्पति। ८५॥ एसा गहण विधी। इवाणिं साक्षुणं गहणविधी भण्यति-

भा. ४५३६ -- हि गहितेहिं दोहि गुरुणा, गेण्हति गयग्गहि जथा बुद्धं। उ/हे

गा ओमाति काउ पते, सेसा दुविहा कमेण्व ॥८६॥ णं-ण/च
पुच्छं गुरू पडिग्गहं मतं च दो पादे गेण्हति, पच्छा जे गया
पायाणं ते अहारातिणिवाए पडिग्गहे गेण्हति, पच्छा ते वेव - आडा-अर्थ
"ओमादी" - पच्छाणुपुच्छीए मत्ते गेण्हति, पच्छा जे सेसगा साहू दि

^२पच्छाणुक्कमेण यते वि एवं वेव पुच्छाणुक्कमेण य पडिग्गहमत्ते गेण्हति, ॥८६॥ एसा
^३गा. ७७ छिण्णेषु विधी। इमा अछिण्णेषु --

भा. ४५३७ -- एमेव अछिण्णेषु वि, गहिते गहणे य मोत्तु अइरेणं। उ
एत्तो पुराणगहणं, दोच्छामि इमेहि उ पदेहिं ॥८७॥

× एवं अछिण्णेषु वि गहणेषु, गहणकाले य एसेव अविस्सिट्ठो
विधी, पवरि अछिण्णेषु अतिरितं णत्थि ॥८७॥ अहिणवगहणं
^४गा. ७४ भणियं। इवाणिं पुराणगहणं भण्यति --

भा. ४५३८ -- आगमगमकालगते, दुल्ले तिहि कारणेहि एतेहिं।

दुविहा एगमणेगा, अणेगणिद्धिट्ठोऽपिद्धिट्ठो ॥८८॥

^५गा. ८६ एतीए गाहाए इमा विभासा, "आगमगे"ति अस्य व्याख्या

भा. ४५३९ -- भायणवेसा एत्तो, पादे धेत्तुण एति दाहंति। हिं
दारुणऽवरो गच्छति, भायणवेसं तहिं धेत्तुं ॥८९॥ च्छं
जत्थ देसे पभूता भायणा अत्थि ताओ देसाओ आगच्छंतो नत्तो/उ
पुच्छं परिकम्मिस्तरंगिते भायणे धेत्तुं आगच्छंति, जत्थ दुल्लभा पाता
तत्थ साक्षुणं दाहंति। अवरो अप्पणिज्जे भायणे साक्षुणं दाउं गच्छति,
जत्थ दुल्लभा पादा तत्थ अप्पणो अण्णे पादे देच्छामि ति ॥८९॥ अ
अहवा इमो अइरेगविधी --

भा. ४५४० -- कालगतम्मि सहाये, भग्गे वऽण्णस्स होति अतिरेणं। हों/गा

^६३-४ गा. ८६ च एत्तो लंवतिरेगो, दुल्लभपादे वि एमेव ॥९०॥ इमे पंच
संघाडगसहाए कालगते, "भग्गे व"ति- उप्पिण्वस्संते, जे तस्स
संतिया पाया-यत्तगो पडिग्गहो वा ते इयरस्स संघाडइत्तगस्स
अतिरेगा भवंति, ओलंवणं पातं वा लदत्तणजुतं दुल्लभपाते देसे अति-
ज्जा रित्तं धरेज्ज ॥९१॥ अहवा दुल्लभपाए देसे इमे वा पंच उयग्गहिते
धरेज्ज --

भा. ४५४१ -- नंधिपडिग्गहविपडिग्गहे य तह कप्पगविमत्तो य। गं/ने
पालवणमत्तगो वि य, तक्कज्जणरूपणा वेव ॥९१॥ उ

तद्वज्जपूपपा इमा - नंदिर्पडिग्गहो रोधगट्ठाणगादिषु ध्याणा

उवउज्जति, विपडिग्गहो पडिग्गहप्पयापा हीयतरो सो वि - ५३
असिवाधिकारणे एगाणियस्स उवउज्जति, कैमडकं उद्धाहपच्छायणं
भोयणकाले विमत्तगो मत्तगपमाणाओ हीणो सो वि एगाणियस्स
उवउज्जति उवग्गहितो, सागारिगे संसत्तकान्तियभूमादिषु वा पौस- ५४ मि
वणमत्तणेण जयंति, एतेहिं कारणेहिं एतेसिं गहणं ॥९१॥

गा. ८८

भा. ४५४२ -- "दुविर्धा एगमणेग" ति पच्छद्वस्स इमा व्याख्या -- चक्रवा

एगो णिदिसतेगं, एगो णेगा अणेग एगं च। ए
णेगाणेगे ते पुण, गणिवसभे भिक्खु थेरादो ॥९२॥ मा
भायणदेसा एतो भायणे इमेण चउभंणेण णिदिसिउं आपेति ति

णिदिसंति एगो एगं, एगो अणेगे, अणेगे एगं, अणेगे अणेगां जं णिदिसंति सो
इमेसिं एतंतरो गणि, वसभो, भिक्खु, थेरो, उद्धगो वा ॥९२॥

भा. ४५४३ -- एमेव इत्थिवग्गे, पंचगमो अहव णिदिसहिं मीसे। मा/ति
एमेव य एता वी, समाण अरुमाण णिदेसा ॥९३॥ श्री
इत्थिवग्गे वि गणिणिमादिया एते चेव पंच भेदा, णिदि-

संतस्स, अहवा पुरिसे इत्थिय मीसे णिदिसति, जो पुण भायण-
भूमिं गच्छति सो य सयमेव दाउं गच्छति, अहवा पेसवेति इमं भायणं सण्णि
अमुगस्स साधुस्स पावेज्जह। एस पितस्स विससो भवति ॥९३॥ न

भा. ४५४४ -- सच्छंदवमणिदिठे पावण णिदिठ अंतरां देति। हे/ते
चउलहुगाऽवाणम्मि, ते चेव इमेसि अद्वाणे ॥९४॥

जं पुण भायणं अणिदिसिउं आणिउं तत्थ "संछंदो" ति-दस्य
रोचते तस्य ददाति, जं पुण जस्स णिदिसिउं आणियं तं पायं तस्स
अवस्स पावेयव्वं, अह तं अण्णस्स देति अंतराले तो चउलहुं, सुता-
देसतो वा अणवटो, जइ पुण इमेसिं अंतराले मग्गताण ण देज्जा ज्ञ
तो ते चेव चउलहुआ ॥९४॥

भा. ४५४५ -- अद्वाणबौलउट्टे, गेलण्णे जुंगिते सरीराणं। हे/ले/रेणं
पायच्छिण्णासकैरक-ण्ण संजतीणं पि एमेव ॥९५॥

भा. ४५४६ -- "अद्वाणवालउद्धे" तिण्णि वि जुगवं वक्खणेति --
अद्वाणे ओमऽसिवे, उद्वाण व ण देति जं पावे। दू/ही/ते
चालस्सऽज्जोववातो थेरस्सऽसतीय जं कुज्जा ॥९६॥

जं एते अद्वाणादिया भायणेण विपा परिवावणादिविराहणं

पावति कुलादि गहणं वा करंति तं सज्जं अदेतो पावति चउलहुं च जं
से पच्छिउं। वालस्स वा अतीय अज्जोववातो, जवि ण देति दू/ते/न्तिते

भा. ४५४७ -- थेरो वा जं भायणअसती वा पावति करंति वा तं अदेतो पावति
दू ॥९६॥

भा. ४५४८ -- अतरंतस्स अदेते, तप्पडियरगस्स वा वि जा हाणी।

जुंगित पुव्व णिसिज्जा, जाति विदेसेतरो पच्छा ॥९७॥ हे/रे

अतरंतस्स वा जदि ण देति अतरंतपडिचरगाण वा जदि ण x

x देति जा यु तेसिं भायणेण विगा हाणी गिलाणस्स अद्वाणे चउगुं।
चोदगो भणति - "णणु जुंगितो अणलसुते पुव्वं चेव य णिसिद्धो ण
पव्वावेयव्वो," आयरिओ भणति - जातिजुंगितो जत्थ ण पज्जति
तत्थ विदेसे पव्वाविज्जति, "इतरो" वि सरीरजुंगितो तो नामणे ति

टि वि ठितो पच्छा भवति ण दोसो, जुंगियस्स जइ ण देति तो ह् ।
॥९७॥

भा.४५४८ -- जाती य जुंगितो पुज, जत्थ ण णज्जति तहिं तुसो अच्छे । सो अच्चे
अमुगणिमित्तं विगलो, इतरो जहि णज्जति तहिं तु ॥९८॥ टि/णि
इयरौ ति - सरिरजुंगितो जत्थ णज्जति जहा एयस्स हत्थो
पादो वा जालगद्धमादिणा सहितो तत्थेव अच्छति ण अण्णतो
विहरति ॥९८॥ ते जातिजुंगिता सरिरजुंगिता वा --

भा.४५४९ -- जं हिंडंता काए, वहेंति जं पि य करेंति उड्डाहं ।
किं पु हु गिहिसामण्णे, वियंगिता लोसंका तु ॥९९॥ काओ
भायणणिमित्तं जं हिंडंता काये वहेंति जं वा उड्डाहं - हे
करेंति लोसस्स द संकं जण्यंति - "किं पव्वतिया वि चोरादि- णं
आलप्पायुं करेति जेण वियंगिता एते ॥ १०॥ लं/रें/रुं

भा.४५५० -- पायच्छिप्पासकरक-ण्णजुंगिते जाइजुंगिते वेव । ते
वोच्चत्थे चउलहुगा, सरिसे पुच्चं तु समपीणं ॥१००॥
जति अत्थि पादा तो पादअच्छिणासाकरकण्णजातिजुंगिताण् वाइ
य सव्वेसिं दायव्वं । अह णत्थि एत्थिया तो जातिजुंगिते वज्जेउं
सेसाणं पंचण्हं दायव्वं । अह एत्थिया वि णत्थि कण्णजातिजुंगिते
वज्जेउं सेसाणां चउण्हं दायव्वं । एवं एक्कक्कपरिहरणीए जाव पाद-
जुंगियस्स दायव्वं । अध ममुताइभावेण पादातिकमं मोत्तुं वोच्चत्थं ×
इत्थि देति तो चउलहुगा । थिसु वि एसेव कमो । अह पुरिसवग्गे इत्थी-स जेव)
वग्गे य दोसु वि पादादिजुंगिता अत्थि तो सति पादादिसंभवे
सव्वेसिं दायव्वं । अह ण संभवं तो पुच्चं सपणीयं दायव्वं, ॥१००॥ यत्ति
जइ अंतराले ण किं चि कारणं जायं तो अतिरेगपडिग्गहे धेत्तुं पतो हे
जं थायं पावियव्वं -- १ तं पावियव्वं

भा.४५५१ -- पत्तम्म सो य अन्नो, सयं व धेत्तूण इच्छकारेण । णं
ण/ण/त्थि तिट्ठाणुसमोसरणे, णिद्विट्ठो इच्छा विवेगो वा ॥१०१॥
ते पत्ते णिद्विट्ठमूलं ताहे जेण आणियं सो वा सयं धेत्तूण अण्णो
वा धेत्तूण णिद्विट्ठपासे ठवेळण - "इच्छाकारं करेइ गेण्हइ मंते इ-
टि ति, अह ण द्विट्ठो जो णिद्विट्ठो जत्थ सुव्वति तत्थ गेति पेसवेति
वा अप्पाहेति वा, अह तस्सुत्ती वि ण सुव्वति तो तिसु समो-
सरणेसु गवेसति उग्घोसावेइ वा, महंते पुण एक्कंसि वेव उग्घोसेति,
अजे जत्थ सुणेति तत्थ गेति पेसूति वा अप्पाहेति वा, अह समोसरणे सु
× एव यि ण कतोइ पव्वत्ती सुता विदठो वा ताहे इच्छा-जस्स रुच्चेइ वउ/च
तस्स देति परिदठवेति वा ॥१०१॥

भा.४५५२ -- णिद्विट्ठस्स समीवं, गंतुं काळण इच्छकारं से ।
तं वेति अद्विट्ठो पुण, तहियं पेसेति यप्पाहे ॥१०२॥ ये
गतार्था ॥१०२॥

भा.४५५३ -- उड्डागसमोसरणे-सु तीसु पुच्छिउ सो तहिं नेति ।
घोसावेति महंते, ओसरणे तुत्थ अमुगो ति ॥१०३॥ क
गतार्था ॥ अगेगा भणितो जेहिं अतिरेगपडिग्गहो आणितो
कप्पति । इवाणि एगाणितो कारणजिक्कारणे भण्णति । तेसिं केहिं
आणितो कप्पति केहिं वा न कप्पति ? क

भा. ४५५४ -- एगे तु पुत्रवभणिते, कारणणिक्कारणे दुविहमेवो । ये
आहिङगओधाणे, दुविहा लिंगे विहारे य ॥१०४॥ या
एगाणितो दुविहो - कारणे णिक्कारणे वा । सो दुविधो
व वि "पुत्रं भणितो ओहणिज्जुत्तीए । आहिङगो दुविहो - उवदेसे
वा अणुवदेसे वा । ओहाणे वि दुविधो - लिंगाओ वा धावति - ॥३॥
धारा/धात्र विहरन्तो वा ओहावे-ति ॥१०४॥

भा. ४५५५ -- असिवादीकारणितो, णिक्कारणितो व चक्कयुत्तमती । मा
उवदेस अणुवदेसे, दुविहा आहिङगा होति ॥१०५॥
कंठा ॥१०५॥

भा. ४५५६ -- ओहावता दुविहा, लिंगविहारे य होति नायव्वा । जे
छप्पेते एगागी, विहरे तहि दोसु समणुण्णा ॥१०६॥ स
कंठा ॥ दोसु समणुण्ण ति - असिवादिकारणिया उवदेसा-
हिङगा य एतेहिं दोहिं आणिया धेप्पन्ति-अनुज्ञा इत्यर्थः, न सेसेसु
चरुणु अणुण्णति ॥१०६॥

भा. ४५५७ -- णिक्कारणिए अणुवए-सिए य आपुच्छिऊण वचन्तो । ते
अणुसदिठ अठायन्तेऽसंभोगायारमंडं वा ॥१०७॥
जे णिक्कारणिया जे अणुवदेसाहिङगा एते दो वि जता आयरियं
आपुच्छिऊण वचन्ति तदा एतेसिं अणुसदठी दिज्जति, अणुसदठीए -
विण्णाए वि जया न ठायन्ति तया जं आयारमंडं वि सुद्धोवही तं उयं/
से धेप्पन्ति, जं गच्छे अविमुद्धं उवकरणं तं से दिज्जति ॥१०७॥ अणु-
सदिठ ति इमा --

भा. ४५५८ -- एमेव चेइयाणं, भणितो जो तुवम्मि उज्जमति । न/नि
अ/दि' इति णिते अणुसदठी देति ठ वसभा अणुवदेसे ॥१०८॥ दि'
गगय णिक्कारणिगुस्स एगाणिगो अणुवदेसा हिङगस्स एगाणिगो एयं
अणुसदिठं वेति ॥१०८॥ गच्छे कंठं उवहतोवहिणो संभवो ? अतो
भण्णति --

भा. ४५५९ - सग्गुहेण उवहते, अणुण्णेणागयस्स वा जं तु । *।अ/स/सा
असंभोइयरवरणं, इहरा गच्छे तगं णत्थि ॥१०९॥
सग्गुहो पुत्रवभणितो ओहणिज्जुत्तीए तेण जो उवही उवहतो, उो
हि जो वा अणुण्णे ति - अणुण्णा पासत्थादी तेसिं मज्झातो जो उ
* आगतो विहाराभिमुहो तस्स जो पुत्रोवहि सो अविमुद्धो, एवं ही
गच्छे अणायारमंडगसंभवो, इयरहा गच्छे अणायारमंडगं णत्थि, जेण
उो गच्छे दिया वा रातो वा विहीए अणुण्णयसहिं करेति ॥११०॥
पच्छाउ गच्छतो णिगयस्स तद्धिअण्णदिजे वा शंतरे अण्णेहिं अणुसदिठस्स स
स अणणु सिद्धस्स वा -

भा. ४५६० - तिदठाणे संवेगी, सापेक्खो णिचटो य तद्धिवसुद्धो । विगो)ति-वे
स मासो दुत्थ विगिंवण, तं वेदं अणुसदिठमादीणि ॥१११॥
तिदठाणं णाणदंसपरितं, एतेहिं ठायेहिं संवेगो जातो, *।अ/सो
संवेगी जाते जति संभसावेदसचित्तो तद्धिवसं वेद धियत्तो तो सुद्धो, न से उवही
उवहओ, न वा से किं चि पच्छितं । अणुसंविगगाणं मज्जे दुत्थो *
तो मासलहुं पच्छितं, उवकरणं च से जइ सुद्धं आसि तो उवहतं -

विगिंविचयत्वं, गच्छे य पडियागयस्स तं चेव सुद्धं उवकरणं पच्च-
प्पिणिज्जति, अणुसदो, कज्जति - "साधु कतं तेजं आगतो सि" । अ

॥१११॥ पाणे दंसणेसु इमेरिसो संवेगो --

भा. ४५६१ -- अज्जेव पाडिपुच्छं, को दाहिति संकियस्स वा उभयं । मे
दंसणे उववूहो कं थिरिकारे कस्स वच्छल्लं ॥१११॥ हे/र/च्छ
पुच्छं पाणे, पच्छं दंसणे ॥१११॥ इमो चरितं पडुच्च संवेगो

भा. ४५६२ -- सारेहिति सीयंतं, चरणे सोहिं च काहिती को मे । हि/तं/कामे
एवणियत्तः पुलोमं, नाउं उवहिं व तं वेति ॥११२॥ दे
अणुलोमेहिं वयणेहिं उववूहंति, सेसं कंठं ॥११२॥ हे
इदाणि ओहाणुप्येही भण्णति - हि

भा. ४५६३ -- दुविहोहाविं वसभा, सारंति गयाणि वा से साहिंति ।

अट्ठारस ठाणाइं, हयरस्सिगयंकुसणिभाइं ॥११३॥

दुविधो-लिंगतो विहारतो वा ओहावति । विहारओ ओ-ग/उ/रा

हावंतस्स जाइं रहवक्काए अट्ठारस ठाणाइं हयरस्सिगतंकुसपोतपडा-

गारधूताणि भणिताणि ताणि जइ तस्स गयाणि तो से वसभा

त्यं/हिय सारंति-संभर-तेसिं अछंति, अह ण ताणि गयाणि तस्स तो सुत्त-स/त्ता
त्याणि से कहंति ॥११३॥

भा. ४५६४ -- एवं ताव विहारे, लिंगोहावी वि होइ एमेव ।

सो पुण संकुमसंकी, संकिविहारे य एगुमो ॥११४॥ कि/गि

लिंगोधावी एवं चेव अणुभासिज्जति, सो पुण लिंगातो ओ-

हावैतो दुविधो भवति-ससंको णिस्संको वा । एतेसिं पुण जो विहा-

रातो ओहावति, जो य लिंगाओ ससंको ओहावति एते दो वि

चारितं पडुच्च उवकरणोवघायं पडुच्च एगमा-समा इत्यर्थः । ११४॥

दुविहो वि ओहावी इमेहिं अणुसदो --

भा. ४५६५ -- संविग्गमसंविग्गे, सावुवि य सिद्धपुत्तमणुसदो । ग

आगमणं आणयणं, ते वा धेनुं ण इच्छंति ॥११५॥

संविग्गा उज्जमंता, असंविग्गा पासत्थावि, सुंडसिरा, छोसु/णे/ओ

दंडं किल्लुवत्थंधारी कच्छं णो वंधति भारिया से णत्थि भिक्खं हिंडइ

वा ण वा एरिसो सारुवी । सिद्धपुत्तो जी एरिसो चेव णवरं सिरं जि

मुंडं सिंहं च धरेति भारिया से भवति वा ण वा । एतेहिं अणु- सिं

सिदोस्स पडिआगमणं, एते वा संविग्गाविणो तं आणयंति जत्थ - स

पासत्थाविणं आणितो तत्थ जे अगीयत्था ते चित्तंति --

एस पासत्थाविणं सह वसितो आगतो य, एयस्स उवही उव-

वहतो-तं धेनुं अगीता ण इच्छंतीत्यर्थः ॥११५॥

॥ गा. ११५ "संविग्गमसंविग्ग"ति अस्य व्याख्या --

भा. ४५६६ -- संविग्गाण सगासे, वुत्थी तेहिणुसासिय णियतो ।

लहुगो णो उवहम्मह, इमे लहुगा उवहओ य ॥११६॥ म्मे

अणसंभोतिणं सह वसितस्स भासलहुं, ण य से तत्थोवही

हम्मति, इतरेसु ति-पासत्थाविणु वसंतस्स चउलहुं, अहाच्छेदु

चउलहुं, पासत्थाविणु वसंतस्स उवधी य उवहम्मति । ११६॥ अ

॥ गा. ११५ "संविग्गमसंविग्गे"ति गतं । इदाणि "आगमणे"ति दारं - गा

भा. ४५६७ -- संविग्गादपुसदठो, तद्विवसणियतो जइ वि ण मिलेज्जा । नि
ण य सज्जइ वइगाइसु सुचिरेणऽवि तो न उवहम्मि ॥११७॥
संविग्गादिएहिं अपुसदठो णियतो जइ तद्विवसं चेव गच्छे - सि
मिलितो तो सुद्धो चेव, अह तद्विवसं ण मिलेज्जा ण य वतियसं-इ
डिमादिसु पडिवज्झति तो चिरेण वि मिलियस्स उवधी णो उव-मलंत/ण
हम्मति ॥११७॥

भा. ४५६८ -- एगाणियस्स सुवणे, मासो उवहम्मपु य से उवही । ती
तेण परं चउलहुगा, आवज्जइ जं च तं सव्वं ॥११८॥
अह पासत्थादी परिहरंतो वि एगाणिओ रातो णिसदंठं रि।
सुवति तो से मासलहु उवही य उवहम्मति, "तेण परं ति - वितिय-दिसि।
दिवसादिसु एगाणियस्स वसंतस्स चउलहुं, जं च सुत्तत्थपोरिसिं अकरं-
तस्स जं च सुत्तत्थे णासेति जं च दंसणवरणविराहणं पावति जं च -
पासत्थादिसु वसति एतेसु तण्णिप्पणं सव्वं पावति ॥११८॥ "आग-अपु
सग. ११६ मणि"ति गंत । "आणयण"ति अस्य व्याख्यार --

भा. ४५६९ -- संविग्गेहऽपुसदठो, भणेज्ज जइ हं इहं तु अच्छामि ।
भणइ ते आपुच्छसु, अणिच्छ तेसिं निवेदेति ॥११९॥ उ/दे
संविग्गेहिं अपुसदठो पडिणियत्तभावो भणेज्ज संविग्गे - "अहं ग्गो
तुज्झं चेव मज्झे अच्छामि", एवं भणंतो सो भणति - "गच्छ ते - उ/अं
अप्पणो आयरिए आपुच्छताएहि", अह सो मंदुक्खेण तत्थ गंतुं त
ण इच्छति ताहे साधुसंघाडगो पयटिटज्जति, तेसिं निवेदिते ज ते
भणति तं कज्जति ॥११९॥

भा. ४५७० -- सो पुण पडिच्छगो वा, सीसो वा तस्स निग्गतो जतो ।
उ/हं सीसं समणुण्णायं, गेहति इतरम्मि भयणा उ ॥१२०॥ ×/ओ
कंठा ॥ णवरं "इतरो" - पडिच्छगो, तस्स भयणा इमा -

भा. ४५७१ -- उद्धिदठमपुद्धिदठे, उद्धिदठसमाणियम्मि पेसति ।
वाएति वऽपुण्णाता, कडे पडिच्छंति उ पडिच्छं ॥१२१॥ ×/तो
जस्स आयरियस्स सगासातो पडिच्छगो णिग्गतो ततो -

अपुद्धिदठे वा सुते णिग्गतो, जति उद्धिदठे सुते असमते य णिग्गतो ते
जुहिं य अपुसदठो तत्थेव जति परिणतो "अच्छामिति तो तेहिं
ण धरेयव्वो पेसवेयव्वो । अह गेच्छति गंतुं ताहे संघाडगेण पडिपुच्छं
कायव्वं, जति ते उद्धेसायरिया अपुजाणंति ताहे वायंति ण दोसो । डु।
अह अपुद्धिदठे सुते णिग्गतो उद्धिदठे वा कडे पि ण दित्ततो सो नि/निद्धिते
जेहिं अपुसदठो तत्थेव अच्छामि ति परिणतो तं पाडिच्छगं पडि-ते/प
छंति ण दोसो ॥१२१॥ "विहारोधावी" गतो । इदाणिं "लिंगो-
धावी" सो वि एवं चेव ॥

इमो विसेसो --
भा. ४५७२ -- संविग्गमसंविग्गे, संकमसंकाए परिणय विवेगो ।
पडिलेहण निक्खिस्सवणं, अप्पणो अट्ठाए अत्तेसिं ॥१२२॥ अ/हि
संकिओ उण्णिक्खमिस्सं ण वा, असंकाए ति-अवस्सं उण्णि-
क्खिस्सामि ति, एवं ओहायंतो संविग्गेहिं वा असंविग्गेहिं वा
अपुसदठो जति संविग्गेसु चेव परिणतो वुत्थो वा तो अणसंभो-

तिष्ठसु मासलहुं, अह पडिनिवतो असंविग्नेसु परिणतो ब्रुत्यो वा
तो उवकरणं उवहतं विवेगो कायव्वो, अह उण्णिक्खंतो आयारमंडं
पक्खे पक्खे पडिलेहेति वेहासे य णिद्विस्ववति त्ति-ठवेति एवं करंतस्स
णो उवहम्ममति। तं पुण एवं करेति - "पुणो मे णिक्खमंतस्स होहिंति
अण्णस्स वा साधुस्स दाहामि" त्ति ॥१२२॥

भा.४५७३ -- धेज्जुणऽगारलिंगं, वती व अवती व ज्जो तु ओधावी।

तस्स कडिपट्टदाणं वत्थं वाऽऽसज्ज जं जोग्गं ॥१२३॥

जो लिंगोधावी आयरियसमीवातो वेव अगारलिंगं धेज्जु -

त्ति गच्छति, "वइ"त्ति-अणुवयाणि धेज्जु गच्छति, "अवइ"त्ति-दंसणसावतो

वा होरं, तस्स आयरिया कडिपट्टं सगलसाहं वेति वत्थं "वाऽऽ-

ज्जु"त्ति-पवयणुब्भावगो रायादि दिक्खितो वा जं जोग्गं ति -

ग जुवलं वो तिष्ठिण वा जाव हिरण्णगावो वि दिज्जति ॥१२३॥ x

अ आगारलिंगोधावी गतो। इमो संक्किज्जइ -- की

भा.४५७४ -- जति जीविहिंति जति वा, वि तं धणं धरति जति व
वोच्छति। त्ति

ल्ल लिंगं मोच्छति संका, पविट्ठवुत्थे व उवहम्मे ॥१२४॥ त्ते
लिंगोधावी - गहियलिंगो इमं विंतेति - "जइ मे सयणा

भारिया वा जीवति, जति वा धणं दाइयादीहिं अविलुत्तं धरेति, २

ति जति वा मातापितादिया सयणा भणीहिंति - "जहा उण्णिक्ख-

माहि", तो रयोहरणादियं दव्वलिंगं मुंचीहामि, एवं संसंको -

गच्छंतो, जति पासत्थादिणसु पविसति वसति वा तो उवकरणं

तं उवहम्ममति ॥१२४॥ "संसंकलिंगोधावी"गतो। इदाणि "णिस्संक-

लिंगोधावी" - अवस्सलिंगं मुंचीहायि त्ति, तहावि गहियलिंगो -

गच्छति इमेहिं कारणेहिं --

भा.४५७५ -- समुदाणं पारियाण व, भीतो गिहिपंतत्तकराणं वा। १.हु

वि हिंस्ते नेज्जु वधिं सो तेणो, पविट्ठा वुत्थे वि ह्ण हम्मे ॥१२५॥

समुदाणं ति भिक्खा, "अंतरे हिंदिहामि"त्ति, णगरुवारे

वा गिहत्थस्स पवेसो ण लब्धमि थाणहुला वा ना कयत्थेहिंति - २

गिहत्थपंता वा जे तक्करा तेसिं वा भीतो लिंगं ण मुंचति, सो

भावतो असंजतो उवकरणतेणो सो दट्ठव्वो, एवं णिस्संको गच्छंतो

जइ पासत्थादिणसु पविसति वसति वा तहावि उवकरणं ण उव-

हम्ममति, वरणाभावतो ॥१२५॥

भा.१२६ -- णिस्संकोधावी गतो। इदाणि "अरिय"विवेगो"त्ति अल्य
व्याख्या --

भा.४५७६ -- अरुणि णिं संको वऽणुसट्ठो, भणेज्ज तेहुवहिमं तु ओहामि। १.अहं उवधा

संविग्गणितगृहं, इतरेहि वि जाणगा गेण्हे ॥१२६॥

णिस्संको ओहावंतो संविग्गादीहिं अणुसट्ठो जइ ५ टिट्ठतो

भणितो य - "उवकरणं पि ता मुंच" शप्पज्जो वा भणेज्ज - "अहं अवस्सं ण

ओहावीहामि, इमं पादादिगं उवगरणं आयरियाणं पावेज्जह",

तेज्जति संविग्गेहिं आणियं तो धेप्पति, जइ पुण "इयरेहिं"त्ति -

पासत्थादिणहिं आणियं तो जति सव्वे गीत्थ्या अणियत्थेहिं वा

वा परिणमेहिं मिस्सा तो धेप्पति अन्हा नो धेप्पति ॥१२६॥

किं चान्यत् --

भा. ४५७७ --

नीसंकिओ वि गंतु-ण वोहि वग्गेहि चोदितो एति । च गेहि
तक्खण णित्तं ण हम्मै, तहि परिणत बुत्थ उवहम्मै ॥१२७॥ च/धिम्मो
क्रो णिस्संकुलिंगोधरवी संविग्गेहिं य असंविग्गेहिं वा चोदितो

संतो पुणरावत्तिभावमागतो जति पासत्थादियाण मज्झाओ तक्ख-
णमेव णिग्गच्छति तो उवही णोवहम्मति, अह पासत्थादियु वेव
भावो परिणमति -- "एतेसिं मज्जे अच्छामि"ति अपरिणतो वि -
सणमेत्तं अच्छंतस्स एगरायं वा वुसंतस्स उवही उवहम्मति ॥१२७॥

गा. १२२

भा. ४५७८

विट्

-- दुस्स अत्तठाए परस्स व, पडिलेहति रक्खिओ वि हु ण हम्मै । इय
पठ्वंतस्स तु णवरिं, पवेसवइगादि सा भयणा ॥१२८॥ दिस्स
णिस्संको उवकरणं धेत्तुं गतो, गिहत्थो जातो, जं उवकरणं - के/च
आपियं तं अपणो अत्ता, पुणो मे णिक्खमंतस्स भविस्सति"ति, पु
संरक्खति, "अणस्स वा साधुस्स दाहामि"ति पडिलेहणं करंतो, -
अविसद्धातो जइ वि ण पडिलेहेति तहावि, णोवहम्मति, हुइब्बो
अवधारणायें, पुणो कालंतरेण साधुलिंगं धेत्तुं आगच्छंतस्स तं वा - अण्डि
पुठ्वोवकरणं अणं वा सुखमुवकरणं जति पासत्थादियु पविसति वसति
वा वइयादियु वा पडिवज्जति तो उवहम्मति उवही इहरा णो, च
एस भयणा ॥१२८॥ किं चान्यत् --

भा. ४५७९

-- धेतुण य आगमणं, पच्छाकडसिद्धपुत्तसारूवी । च-त्त/च
संजयसेत्ते दिट्ठी, य परिजिते वैटलहते यु ॥१२९॥ (दारे) चि/या
गा. १२९
"धेतुण आगमणं"ति अस्य व्याख्या --

भा. ४५८०

-- च सारूवि सिद्ध पुत्ते-ण वा वि उवजीविओ व तं उवही । धि/धि
ति केचि भणंतुवहम्मति, चरणाभावा तु तं ण भवे ॥१३०॥ च-उ
जो सो पुठ्वुवधी तं धेतुण आगच्छति, सो य उवधी तेण
सारूवियवेसदिट्ठतेण सिद्धपुत्तसदिट्ठतेण वा उवजीवितो आसी, सो ही/स
किं उवहतो अणुवहओ ति ? तत्थ केतियायरिया भणंति, जहा - के/आ
- "अविधिपरिभोगेण उवहतो, " तं च केसि मंतं अजहत्तं, कं ? त
भणति - जतो तस्स चरणाभावो, जत्थ चरणं णत्थि उवकरणो-
वधातो ण चित्तिज्जति, गृहितुल्यत्वात् ॥१३०॥ तत्थ

गा. १२९

"पच्छाकडसिद्धपुत्तसारूवि"ति अस्य व्याख्या --

भा. ४५८१

-- होळण सन्नि सिद्धो, सारूवी वा वि वैटलाजीवी । चो (दारे)
संजयसेत्ते जहियं, संजयत्तेण विहरितो पुज्जियं ॥१३१॥ (दारे) ति
सो उप्पिणक्खेतो गिहियाणुवओ सण्णी आसी देसणसावगो

अ/पुचपरिदिया

वा सिद्धपुत्त सारूवी वैटलाजीवी होळण जेसु सेत्तेसु ठितो आसी तेसु, च
वेव सेत्तेसु जे अण्णे, सण्णिमादिया पुठ्वपरिजिया वा तेसु जति से
पुठ्वोवही उवहतो णत्थि वा तो वि सुहोदहिं उप्पापंतो आग-
च्छति जति य गीतो । "संजयसेत्ते"ति अस्य व्याख्या - "संजय-
सेत्तं जत्थ सेत्ते पुठ्वं उज्जयविहारेण विहरितो आसि तत्थ वा उपहिं
उप्पापंतो ति, अहवा "पुठ्वं" ति -- एत्थ पुठ्वं उवहो उप्पापयत्तो

गा. १२९

पच्छा सण्णिमादिषु त्ति ॥१३१॥

गा. १२९ चित्ते (कू.)

"विदूढी य परिजिते" त्ति अस्य व्याख्या --

भा. ४५८२ --

जाणंति एसणं वा, सावग-विदूढी उ पुव्वज्जुसिओ वा। (दारं)

१ वशीकरणं. ति

वैटलभावेयं गेण्हिं, किं धम्मोण्होति गिण्हेज्जा ॥१३२॥ गेण्हिं

जो एसणाविधिं जाणति सो विदित्ठपरिचितो भणति, अह-

दी दि

वा सावगो गहियाणुव्वओ अवती वा सम्मदिदित्ठपरिचितो भणति, जि/ण्ण

अहवा "परिचितो" त्ति-विदूढाभदूढो, पुव्वज्जुसितो-पुव्वपगगाम-यं

गा. १२९ आसी,

णिवासी, एतेसु वा उवकरणं उप्पाएंतो आगच्छति ॥ "वैटलह एयिं मु/वि"

वैटलहृत्ता

अस्य व्याख्या -- पच्छं. वैटलभाविता-वैटलपयोगेण परिजिता

इत्यर्थः, तेसिं वैटलं पुच्छंताणं भाणियव्वं - "अन्हे इदाणिं वैटलं ण

जोएमो," अहवा ते वैटलभाविता जया अजातिता चेव वत्थादि-

दाणं वेज्ज तदा साधूहिं वत्तव्वं - "इदाणिं णो वैटलं जोएमो,"

ताहे ते भणेज्ज - "किं इयरहा दिज्जमाणे धम्मो न भवति" ? एवं होइ/ते

भणंताण गेण्हेज्जा, एवं वैटलभाविषु विसुद्धो उवकरणं उप्पाएंतो

आगच्छति ॥१३२॥ को उवधिं उप्पाएंतो आगच्छति त्ति भणति

भा. ४५८३ --

उवहयमणुवहतो वा, पुव्वुवही तत्थ मग्गणा इणमो। तो

गीयत्थमगीयत्थे, गीए गहणेतरे तिण्णि ॥१३३॥ त्थो

पुव्वुवही जइ अणुवहतो संपुण्णपडोयारो य अत्थि तो णो - त्ति

उप्पायंतो आगच्छति, अह पुव्वुवही उवहतो अंसुण्णपडोयारो

वा तो उप्पाएंतो आगच्छति, सो पुण गीयत्थो होज्ज अणितो

वा। जति गीयत्थो तो उवकरणगहणं करंतो आगच्छति, जेण सो

सव्वं विहिं जाणति। इयरत्ति - अगीयत्थो सो ण उवकरणं उप्पा-

एंतो आगच्छति, जेण तिण्णि उग्गमुप्पादणसणुवोसे ण याणति, ण

अजाणंतेण य उवधी उप्पाएंतो वि अविमुद्धो चेव ॥१३३॥ अविमुद्धो-इओ/

वहिविगिंघणविधी इमो --

भा. ४५८४ --

असती विगिंघमाणो, जहलामं धेनु आगतो सुद्धो।

चोदगवयणं संफा-सणादि जेसिं ण सिं सोहिं ॥१३४॥ सं/ति

असति पुव्ववोवकरणस्स विसुद्धस्स आगच्छमाणो जं अण्णं विसुद्धं गं-णं/

पडिग्गहादिकं लभति तं पुव्ववोवकरणातो अविमुद्धं पडिग्गहादिकं

विगिंघति, एवं जहालामं सुद्धं गेण्हंतो अविमुद्धं परिचवयंतो सव्वो-णि

वकरणं विसुद्धं धेनुं आगओ। एत्थ चोदगाह -- "णणु सुद्धोवकरणस्स -

असुद्धोवकरणसंफरिसेणं असुद्धो भवति, आदिसद्धाओ अविमुद्धभत्तादि-

पदस्सेवेण वा" आयरिओ भणति - जेसि एस उवसेतो पण्णवेति वा/स्सो/ति

गा. १३४

जे एवं ण तेसिं सोही भवति। १३४। "असति विगिंघमाणो" त्ति स्सी

अस्य व्याख्या --

भा. ४५८५ --

उवहयगहलंभे, उग्गहणं विगिंघं मत्तए भत्तं।

पुट्टा-पण्ण

अपज्जते तत्थ दवं, उग्गहभत्तं गिहि दवेणं ॥१३५॥ ति

वो वि पादा जत्थ अविमुद्धा तत्थ "उवहतउग्गहलंभे", ओ

उवहतो त्ति - अविमुद्धो, उग्गहो त्ति - पडिग्गहो, लंभे त्ति -

विसुद्धपडिग्गहो लद्धो, ताहे अविमुद्धं पुव्ववोवग्गहं विगिंघति, तस्मि

विगिंघिते पडिग्गहो विसुद्धो, मत्तगो अविमुद्धो एरिसं जायं, एरिसं

इमो परिभोगविही - मत्तए भत्तं गेण्हति विसुद्ध पडिग्गहे दवं -
गेण्हति, तेण पडिग्गहदवेण मत्तं कप्पेति। अह मत्ते गहिणेण मत्तेण त्ति
अप्पज्जत्तियं भवति ताहे तत्थ अविस्सुद्धे मत्ते दवं गेण्हति उग्गहे मत्तं दवं
गेण्हति, तस्स उग्गहस्स तेण अविस्सुद्धमत्तगगहिणेण दवेण कप्पं ण देति, य
मा पडिग्गहस्स उवधातो भविस्सति, ताहे गिहिभायणेण दवं -
आणेणं तेण पडिग्गहस्स कप्पं करेति। अविस्सुद्धमत्तगगहिणदवेण पुण -
लेवाडगसण्णाधुमीकज्जातिं करेति ॥१३५॥

भा.४५८६ -- अपहुच्चंते काले, दुल्लभदवः भाविते वु खेतम्मि। च
मत्तगदवेण धोवति, मत्तगलंभे वि एमेव ॥१३६॥

अह जाव गिहिभायणे दवं आणेति ताव कालो ण पहुच्चति,
आविच्चो अत्थमपं गच्छति दवं वा दुल्लभं अभावितं वा तं खेतं
साध्वहिं, अभावियत्तेण य णो अप्पणो भायणे दवं देति, एवमा-
दिकारणेहिं अववादतो अविस्सुद्धमत्तगगहिणेण दवेण विसुद्धपडिग्गहस्स
कप्पं करेति, ण दोसो, विसुद्धमत्तगस्स वि लंभे अविस्सुद्धमत्तं विगिं-
चंति, परिभोगे वि एवं वेव पुंखविधी दट्ठव्वो ॥१३६॥ "चोर्दग-
वयणं"ति पच्छस्स इमं वक्खाणं --

गा.१३४

भा.४५८७ -- लेवाडहत्थच्छिक्खेण सहसा अणाभोगतो व पक्खिते। क्को
अविस्सुद्धगहणम्मि य, असोहि सुज्जेज्ज वा इतरं ॥१३७॥
जेसिं संफासेणं अविसोधी भवति तेसिं इमो दोसो -उग्गमा-

दिविस्सुद्धेण भत्ताविणा लेवाडहत्थेण विसुद्धो पडिग्गहो छिक्को, सहसा
वा अविस्सुद्धं भत्तं विसुद्धपडिग्गहे पक्खितं, अविस्सुद्धं वा भत्तं
गहियं, जति एवं अविस्सुद्धसंफासातो विसुद्धस्स वि अविसोधी भवति ×
तो इतरं अस्सुद्धं तं पि विसुद्धेण संवत्तं विसुज्जसु ? अह तं ण विसुज्जति, त्ति
तो ते इच्छामात्रं भवति ॥१३७॥

गा.१३३ चूले
उत्तरवदानम्।

सूत्रम् - ६ -- जे भिक्खु अदरेणं पडिग्गहं बुद्धगस्स वा बुद्धियाए वा -
धेरगस्स वा धेरीयाए वा अहत्थच्छिन्नस्स अपायच्छिण्णस्स अनासा- २
च्छिण्णस्स अकण्णच्छिण्णस्स अणोदच्छिण्णस्स सत्तस्स देइ देतं वा कम्म
सातिज्जति ॥१४-६॥

१ अहत्थच्छिण्णयाए वा
२ अपायच्छिण्णयाए वा
३ अनासा
४ अकण्ण
५ अणोद

हत्था अच्छिण्णा जेसिं ते अहत्थच्छिण्णा, भाणियव्वा एवं
सव्वे पदा, सतो समर्थः, एतेसिं सुत्तस्स वरलुहं ॥ दे

भा.४५८८ - अब्बालसुद्धदधाने, इत्थीपुरिसाणं सुंणिताणं च।

सुत्तत्थवीरिएण, व, पज्जतं सकोत्तिताणं च ॥१३८॥ वा

अबुद्धा अवाला-वालभावं अतिक्कंता, बुद्धगावं अप्राप्सिरीरेण, प्ता
जातीए वा अजुंणिता, सुत्तं च धीयं जेहिं, अत्यो वि सुतो -
गीताइत्थर्थः, वीर्यं वा उप्पादणस्सित्तः, गीयत्थत्तणातो वेव पादु
"पज्जतो"- पादकप्पितो ति वुत्तं भवति, "सकोत्तिगा"-गमणागमण-उ
सवेदथा, ते य सवीरियत्तणतो वेव सकोत्तिगा, एतेसिं जो इत्थीण क्कियि
वा पुरिसाणं वा अतिरेगपडिग्गहं ॥१३८॥

भा.४५८९ -- अभिणवपुराणगहितं, पातमच्छिण्णं तहेव छिण्णं च। त्ति-वा
निदिदट्ठमनिदिदट्ठं, पातं देताणं आणावी ॥१३९॥
अभिणवं पुराणं वा जं तं अभिच्छिण्णं अच्छिण्णं या गणि-

माद्वियाण पिद्धितं अपिद्धितं वा जो देह तस्स आपादिया दोसा
चलहुं च से पच्छित्तं जो सुत्तपहिसिद्धाणं देति ॥१३७॥ इमाण य -
अदैतस्स दोसा --

मा.४५९० -- अद्याणणिग्गयादी-णसदैते दोसा तु वन्निया पुब्बिं ।

रोगवओ भेसज्जं, पिरुअस्स किमोसहेहिं तु ॥१४०॥

विद्धततवरसंधारो-जो हत्थपादादिविगलो तस्स जुत्तं दाणं,
समत्थस्स किं दिज्जति ? गंतुं सयमेव आणेउ त्ति । सेंसं कंठं ॥१४०॥

इमेहिं पुण कारणेहिं समत्थस्स दिज्जति --

मा.४५९१ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुट्ठे भए व गेलण्णे ।

सेहे चरितसावग भए व अद्याण जयणाए ॥१४१॥ × । णदीसु

अद्याणादीसु जयणाए

एते असिवादिकारणा भायणभूमीए होज्ज अंतरदेसे वा ।

अद्याणवालवुड्ढादियाणं दाणं प्रति जयणा कायव्वा । जत्थं बहुत- पारे
रा पिज्जरा जत्थ वा बहुतरा हाणी दीसइ पुब्बं तस्स दायव्वं ।

मा.१०० "जो वा पावच्छिण्णादिओ कमी भणितो तेण दायव्वं ॥१४१॥

मा.४५९२ -- एएहिं कारणेहिं, सक्काण वि देज्जसंसुती जेसिं । त/हिं

होज्ज व ण होज्ज इतरे, तेसिं पुण सज्ज परिहाणिं ॥१४२॥ जि/गं

दुआ

अच्छिण्हत्थावयोसक्का तेसिं देज्ज, जेण तेसिं असंतती, अ-
संतती णाम भायणवोच्छेदो अभाव इत्यर्थः, इतरे-हत्थपादच्छिण्णा-

दिया तेसिं परिहाणी होज्ज वा ण दा, तेसिं पुण सक्काणं भाय-
णाभावे सज्जं त्ति - वट्टते अद परिहाणी, तम्हा तेसिं दायव्वं । टुं

॥१४२॥

मा.४५९३ -- जे चेव सक्कदाणे, असक्कअसतीए दोसे पावन्ति । स/वे

असतीए सक्काण वि, ते चेव अदैति पावैति ॥१४३॥ ते/वं

सक्कस्स दैते जे दोसा भणिता असक्कस्स य अदैते जे दोसा

भणिया ते चेव दोसा सक्काण वि असंततीए अदैतो पावति, तम्हा
असिवादिकारणे अवैदिसत्तं सक्कस्स वि दायव्वं ॥१४३॥ अह ण देति

तो इमे दोसा --

मे/त्तो

मा.४५९४ -- ज ते असंधरंता, अणेषणं जं च भायभूमीए । रे

पावन्ति सेहसावय-तेणातिविराहणं जं च ॥१४४॥

ते अच्छिण्हत्थादिया असंधरंता जं अणेषणं पेल्लिस्संति जं
च भायणभूमीए अंतरा वा असिवादियोसे वा पाविस्संति भायण-सा

भूमिगयाण वा सवणेहिं सेहे उण्णिदत्तमाविज्जति भायणाण वा सो
गच्छंता सावतेण सज्जंति तेणेहिं वा उज्जंति, जं चण्णं किं चि उज्जं

सरीरसंजमविराहणं पावैति तं सव्वं पायच्छित्तं अदैते पावति । चं/त्तो
॥१४४॥ अहवा इमाए जयणाए भायणादायव्वा --

मा.४५९५ -- पुब्बं तु असंभोगी, दुणरिगणं तहेव हुंढादी । ते

तो पच्छा इतराणि वि, तेसिं दैतो भवे सुखी ॥१४५॥

तेसिं सक्काणं असिवादिकारणेहिं दिज्जंते पुब्बं जं असंभोइयं
पावं तं दिज्जति, दोसु वा तिसु वा ठाणेषु जं वड्ढं तं दिज्जति,

उं/हिं हुंढ वाताइद्याणि वा गलक्खणजुत्ताणि दिज्जंति, जति ते णत्थि, ×
तो पच्छा इयराण वि संभोइयाणि अभिण्णाणि समवरंसाणि - णि

लक्ष्मणमुत्तापि य वेतो सुद्धो भवति ॥१४५॥

सूत्रम् -- ७ -- जे भिक्खु अइरेणं पडिग्गहं सुद्धहगस्स वा सुद्धीयाए वा थेरगस्स वा थेरीयाए वा भैत्थिष्ठणस्स, अपायिष्ठणस्स, अनासिष्ठणस्स, अकण्णच्छिष्ठणस्स, अणोदठिष्ठणस्स, असक्कस्स न देइ न देतं वा - सातिज्जति ॥१४-७॥

पुच्छिवाल्लुत्तातो इमं सुत्तं पडिपक्खभूतं । किं च - पूर्वं एते पुच्छं
अद्याणादिया अत्यतो भणित्ता । इह पुण सुत्ततो वेव भणंति । त्तेण ज्ञ-ण्णं,

भा.४५९६ -- अद्याणवाल्लुद्धाऽऽतुराणदुविहाण जुंगिताणं च ।

सुत्तत्थवीरिएणं, अपज्जत्तकोविताणं च ॥१४६॥

दुविधा जुंगिता-जातीए सरीरेण वा, सेसं पूर्ववत् ॥१४६॥

भा.४५९७ -- अभिणवपुराणगहितं, पायमच्छिणं तहेव छिणं च ।

णिद्धिदठमणिद्धिदठं, तेसि अवेताण आणावी ॥१४७॥

कंठा । पूर्ववत् ॥१४७॥

भा.४५९८ -- अद्याण ओम असिंवे, उद्धासुति अवेते जं पावे । त

वाल्लस्सज्जोवाते, थेरस्ससतीए जं कुज्जा ॥१४८॥

पूर्ववत् ॥१४८॥

भा.४५९९ -- दुविहरुयआतुराणं, तप्पडिचुरगाण वा वि जा हाणी । जक्ख

जुंगितो पुच्छनिसिद्धो, जाति विदेसेतरो पच्छा ॥१४९॥ रे

आसुकारी दीहरोगेण वा अहवा आगुत्तुयतदुत्थेण वा माय- x

णाणि विणा जा परिहाणी तं अवेतो पावति । ण्णु दुविहो वि णेण

जुंगितो अणल्लुत्ते पुच्छं पिसिद्धो ण पच्चाविज्जति भण्णति - जाति

जुंगितो विदेसे पच्चाविज्जति, "इतरो" ति - सरीरजुंगितो -

पच्चाज्जाए ठितो पच्छा जातो ॥१५०॥ तेसिं इमा विधी अछिद्यत्वे - ज्यो

भा.४६०० -- जाती य जुंगितो सल्लु, जत्थ ण पज्जति तहिं तु सो अत्थि । त्थे

सुग्ग अमुगणिमत्तं विगलो, इतरो जहिं णज्जति तहिं तु ॥१५०॥ हिं

पूर्ववत् कंठा ॥१५०॥

भा.४६०१ -- जे वच्चंता काए, वहेंति जं पि त करेंति उद्धाहं । ज्ये/हिं

किं थु गिहिसामण्णे, विर्यंगिता लोगसंका तु ॥१५१॥ सु/ओ/सओ

कंठा पूर्ववत् ॥१५१॥ सरीरयिकले दाणं पडुच्च इमो कपो -

भा.४६०२ -- पादाऽच्छिनासकरकू-न्नुजंगिते जातिजुंगिते वेव ।

वोच्चन्त्ये चउल्लुगा, सरिसे पुच्छं तु समणीणं ॥१५२॥

पादादिविकलभणियकुमातो जो वोच्चन्त्यं देति तस्स चउल्लु, क

ये साधुसाधुणीणं सरिस्स-विकलभावे दोणह वि दायव्वं, असति दोणह

वि समणीसु पुच्छं दायव्वं ॥१५२॥ अदाये इमो अववातो ।

भा.४६०३ -- वितियपदमणप्पज्जे, ण देज्ज अविकोपिते व अप्पज्जे । चि

जाणंते असती वा, मंदधम्मेषु वु प देज्जा ॥१५३॥ य

अणप्पज्जो सित्तचित्तादिगो ण देज्ज, रोहो वा अ-कोपितो

गुणदोसेसु वा ण देज्ज, अप्पज्जो वा जाणंतो वि असतीते भायणस्स, सो

ज्जा ण देज्ज विज्जमाणं पि, पासत्थादिसु वा मंदधम्मेषु ण देज्जा, ज्ज

एवमादिकारणेषु अवेतो वि सुद्धो ॥१५३॥

सूत्रम् - ८ -- जे भिक्खु पडिग्गहं अणलं अथिरं अधुवं अधारणिज्जं धरेइ

धरेंतं वा सातिज्जति ॥१४-८॥

सूत्रम् - ९ -- जे भिक्खु पडिग्गहं अलं थिरं धुवं धारणिज्जं न धरेइ न धरेंतं
वा सातिज्जति ॥१४-९॥

इमो सुत्तथो --

भा.४६०४ -- अणलमपज्जत्तं खलु, अधिरं अदढं तु होति णायव्वं । ते
अधुवं च पाडिहारियं, अलक्खणमधारणिज्जं तु ॥ १५४॥
कंठा ॥१५४॥ अणलं अधिरं अधुवं आधारणिज्जं --

भा.४६०५ -- एतेसिं तु पदाणं, भयणा पण्णरसिया तु कायव्वा ।
एतो एगतरेणं, गेण्हंताणादिणो दोसा ॥१५५॥

उट्ठं/पाता

एतेसिं चउट्ठं पदाणं भंगा सोलस कायव्वा । अंतिमो सुद्धो । एट्ठं चरिमो

न सेसा पण्णरस, तेसिं पण्णरसं अण्णतरेण वि गेण्हंतस्स अरणादिया
चत्तारि चउट्ठं दोसा ॥१५५॥ तेसु पण्णरससु अमुद्धेसु इमं पच्छिच्छंतं -- स्त्री

भा.४६०६ -- पढमे भंगे चत्तारि वि पदा असुद्धा, सेसपदेसु भवणं ति -

जइ

जत्थ भंगपदे जत्तिपदा असुद्धा तत्थ तत्तिया चउल्लू दायव्वा, पढम-
भंगातो आरब्भ जाइ पण्णसमो भंगो, एतेसु सुत्तणिवातो । अंतिमो
पुण सुद्धत्ततो अपच्छिच्छती ॥१५६॥ अणलादियाणं इमे दोसा --

भा.४६०७ -- अद्याणादी अणले, अद्वैतवैतस्स उभयो हाणी ।

उट्ठे

अधिरधुवे मग्गंते, हायेसण वंधणे चरणं ॥१५७॥

भा.४६०८ -- पढमे भंगे चउर्रो, लहुगा सेसेसु होति भयणा तु ।

पण्णरसो

जा पण्णरसो भंगो, तेसु तु सुत्तं अंतिमो सुद्धो ॥१५८॥

सिं

अद्याणपडिक्खणादियाण अणलपादे अपज्जं भत्तमिति कां

ण देज्ज, अह देति तो अप्पणो हाणी, एवं अणले उभयथा पि - वि

दोसा । अधिरं अदढं तस्मिं मग्गे अण्णं मग्गंतस्स सुत्तत्थाणं हाणी, गं

तो/अलभंते वा एसणाघातं करेज्ज । अधुवं-पाडिहारियं तस्मिं गहिते -

अण्णं मग्गंतस्स सुत्तत्थहाणी अलभंते वा एसणाघातं करेज्ज । अह - ण

मग्गं वंधति एगदुगतिगबंधे चरणभेदो भवति ॥१५९॥ पुणरवि अधुवे चरणो/अ-

दोसो भण्णति --

भा.४६०८ -- अधुवस्मिं भिक्खकाले, गहितागहितस्मिं मग्गणे जं तु । अ-

दुविहा विराहणा पुण, आधारणिज्जस्मिं पुच्छुत्ता ॥१५८॥

अधुवं पाडिहारियं, तं धेयुं भिक्खकाले भिक्खंतो तत्थ - अण

भिक्खाए गहियाए अगहिताए वा पुव्वसामिणां मग्गितं, जति तस्स

सो तं देति तो अप्पणो परिहाणी । अह ष देति तो पुव्वसामी रूसति,

रुट्ठो य जं तु काहित वसहीतो दिवारंतातो वा अस्सियावेज्जा अ/ज्ज

तस्स वा दव्वस्स अण्णस्स दोच्छेपं करेज्ज, असज्जवयपेहिं वा आउसेज्ज वा/अ

अधारणिज्जं - अलक्खणजुत्तं, तस्मिं धरिज्जंते दुविधा विराहणा

भवति - आयसंजमेसु, सा य पुच्छुत्ताऽहोहपिज्जुत्तं । हुंढे चरित्त-

भेदो ति --

“दुप्पत्ते खीलसंठाणे, नत्थि ठाणं ति पिदिसे” ।

जम्हा एवमादिदोसा तम्हा अलं थिरं धुवं धारणिज्जं, अ च
धारेयव्वं ।

अववादतो अणलादिया वि धारेयव्वा --

भा.४६०९ -- असिवे ओमोयरिण, रायहुट्ठे भए व गेलण्णे ।

P. P. Ac. Gunratnasu तेहे चरित्तसावय, भए य जयपाए गेण्हेज्ज ॥१६०॥ P. P. Ac. Gunratnasu

एते असिवादी भायणभूमीए होज्ज अंतरा वा जयणाए - दियः

प्रेज्जा गेण्हज्जति । का जयणा ? इमा - चत्वारि मासे अहाकडं गवेसेज्जा, उर्यं

* दोमासे अपपरिकम्मं, बहुपरिकम्मं विवहदं ति ॥

सूत्रम् - १० -- जे भिक्खु वण्णमंतं पडिग्गहं विवण्णं करेइ करेत्तं वा साति-
ज्जति ॥ १४-१०॥ वण्णमंताइ पादा विवण्णाइ

सूत्रम् - ११ -- जे भिक्खु विवण्णं पडिग्गहं वण्णमंतं करेइ करेत्तं वा साति-
ज्जति ॥ १४-११॥ विवण्णाइ पादाइ वण्णमंता

इमो सुत्तथो --

भा. ४६१० -- पंचणहं वण्णाणं, अण्णयरजुत्तं तु पावदुज्ज्वणं ।

दुज्ज्वणं च सुवण्णं, जो कुज्जा आणमादीणि ॥ १६०॥

सुभवण्णं सुवण्णं करेति ह्मं । सुवण्णं पातं सुवण्णं करेति ह्मं ।

जो एवं करेति तस्स आणादिया दोसा भवन्ति ॥

भा. ४६११ -- वण्णविवक्खासं पुण, जो णवपादे पधोवणादीणि । ण्णे

सू. १०-११

सू. १२-१३-१४

दुग्गंधं च सुगंधं, जो कुज्जा आणमादीणि ॥ १६१॥

पदमपादेण वण्णविद्वक्खासं सुत्तं गहियं । वितियपादेण णो णवं

सू. १८-१९-२०

जो सुभिगंधं पायं लद्धमिति सीतोदगादीहिं धोवति, एवं सुत्तं चं
गहियं । एस भदवाहुसामिकया गाहा । एतोए त्तिणिणं वि सुत्ता x
फरिसिया । कं पुण वण्णविवक्खासो ? भण्णइ अ. म. च. लि.

भा. ४६१२ -- उण्होदगणमदित्य, छारादीएहि होइ उ विवण्णं ।

मक्खणकक्कुदीहि उ, धुमेण च जायते वण्णो ॥ १६२॥

उण्होदगेण पुणो पुणो धोव्वापायं छणादीहिं य आलिप्प- 3-
माणं विवण्णं भवति । तेल्लादिणा मक्खिज्जंतं खिरिपीयल्लुक्कादीहिं नोव-

य पुणो पुणो धोव्वामाणं मक्खेण य धूमण्णाणे कज्जति, एवमा-

विएहिं विवण्णस्स वण्णो भवति ॥ १६३॥ कीस पुण वण्णइदं विवण्णं
करेति ? भण्णइ --

भा. ४६१३ -- माणं परो हरिस्सति, तेनाहडंणं साति मा जाये । च मा

वण्णं कुणति विवण्णं, विवण्णे उर्यं नवरि पत्तिय ॥ १६३॥

वण्णज्जलं मा मे परोहरिदिहं ति तेज विवण्णं करेति, अहवाहु- 4- ति

तं पातं तेणाहडं मा मे एवं पुव्वसामी जाणिस्सति तेन वा विवण्णं

करेति, विवण्णं पि तेणाहडं ति काउं मा पुव्वसामी जाणिस्सइ

तेण वण्णइदं करेति, रागेण चतुग्गं, रिक्खणकरेण हरणसंको पत्तिय । x

॥ १६३॥ निरत्ये परिकम्मणे इमे दोसा --

निरहं परिकम्मण

भा. ४६१४ -- धंसणे हत्थुवघातो, तदुल्लवणं सुंजो पाणा । त्थेवा

धुवणे संपातिवहो, उण्णिपत्तां तेव धम्मिगे ॥ १६४॥ ए

धोवणे कक्कादिणा य एतत्थे आदीवघातो- हत्ये कंडं

भवति परिस्समो वा, किं च तदुल्लवणं वा पाणा आनंतु- गा उये

वा पाणाविराहिज्जति । एस मज्झिमसंनिहणा । संपातिमा य -

अहि

विवज्जति । अति उच्छोलपधोवणे ये धम्मिगता पाणा ते उप्पीला-

विज्जंति एस संजमविगहण ॥ १६५ ॥

जम्हा एवमाविधा दोसा --

- भा. ४६१५ -- तम्हा उ अपरिक्कम्, पातमहाल्ल परिहरे भिक्खु । म्मे परिभोगमपाओग्गं, सप्परिक्कम्मे य वितियपदं ॥ १६५ ॥ उ/प/ उस्सग्गेण अपरिक्कम् पायं घेत्ठवं, जहा लल्लस्स य पादस्स
- x परिहारो ति - परिभोगो भिक्खुणा कायव्वो । इमं वितियपदं - "परिभोगमपाओग्गं" ति - विसेण वा गरेण वा मज्जेण भाविंयं तस्स उ धोवणादी करेज्ज, छगममट्टयादीहिं वा थिरकारेज्ज, अहवा - एव अप्पवहुपरिक्कम् लद्धं, तस्स णियमा धोवणं घंसणादी कायव्वं ॥ १६५ ॥ ण-ण/

भा. ४६१६ -- वणमविवणकरणे, विवणमंतस्स वणकरणे य । अ

उ जे तुस्सग्गे दोसा, कारणे ते वेव जयणाए ॥ १६६ ॥

हीरिहिति

वणविवच्चासकरणे जे उस्सग्गे दोसा भणिता, कारणगहियं वणव्वं मा ह हिहिति विवणं करंतो जयणाए सुद्धो । १६६ ॥ अंधवा-

भा. ४६१७ -- कारणे हिंसितमासिं-गणा तु सुच्छा व उज्जले जत्थ । उ

तत्थ विवज्जयकरणं, अज्झोवाए य वालस्स ॥ १६७ ॥

तं वणव्वं पायं सलक्खणं णाणच्छवडिहणिमितं हिंसितं ति- हस्सियं हडमित्यर्थः, मा तस्स पुच्चसामी सिंगणं करिस्सति ति अतो तस्स रेस्स

उ जत्थपादे वणविवज्जयं करेति । अहवा तं वणव्वं वट्ठं पुणो पुणो सुच्छा उप्पज्जति तत्थ वा विवणं कज्जति । अणवज्झो सेहो वा अजा- तं णंतो करेज्जा । वालस्स वा अधिकं अज्झोववातो वणव्वं कीरति ते ति एवं वा कीरेज्ज ॥ १६७ ॥

सूत्रम् - १२ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ तेलेण वा -

घएण वा णवणीएण वा वासाए वा मक्खेज्ज वा मिलिंजेज्ज वा - च मक्खंतं वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१२ ॥

१ धोवेज्ज २ सूत्रम् - १३ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ लोद्धेण वा - कक्केण वा पुण्णेण वा वण्णेण वा उच्छोल्लेज्ज वा उच्चल्लेज्ज वा - लो उच्छोल्लंतं वा उच्चल्लंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१३ ॥

१ सूत्रम् - १४ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ सीओदगवि- यडेण वा उस्सिणोदगवियडेण वा उच्छोल्लेज्ज वा पधोएज्ज वा - उच्छोल्लंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१४ ॥

सूत्रम् - १५ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ बहुदेवसिण तेलेण वा घएण वा णवणीएण वा वासाए वा मक्खेज्ज वा - च मिलिंजेज्ज वा मक्खंतं वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१५ ॥

४ सूत्रम् - १६ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धेति कट्ठ बहुदेवसिण लोद्धेण वा कक्केण वा पुण्णेण वा वण्णेण वा उल्लोल्लेज्ज वा उच्चल्ले- ज्ज वा उल्लोल्लंतं वा उच्चल्लंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१६ ॥

२ सूत्रम् - १७ -- जे भिक्खु नो नवए मे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ बहुदेवसिण सीओदगवियडेण वा उस्सिणोदगवियडेण वा उच्छोल्लेज्ज वा पधो- एज्ज वा उच्छोल्लंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ १४-१७ ॥

+++++

अत्र जे भिक्खु नो नवए मे दुब्धिभंगे पडिग्गहे लद्धे ति कट्ठ तेलेणादि ६ सूत्राणि लिखितानि अधिकाणि ।

- सूत्रम् - १८ -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट तेल्लेण वा घएण वा नवणीएण वा वासाए वा मक्खेज्ज वा मिलिंजेज्ज वा मक्खेंत वा मिलिंजंत वा सातिज्जति ॥१४-१८॥
- ३ { सूत्रम् - १९ -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट लोद्धेण वा कक्केण वा चुण्णेण वा वण्णेण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वलेज्ज वा - उल्लोलेंत वा उव्वलेंत वा सातिज्जति ॥१४-१९॥
- १ { सूत्रम् - २० -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट सीओदग-वियडेण वा उसीणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोलेंत वा पधोएंत वा सातिज्जति ॥१४-२०॥
- सूत्रम् - २१ -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट बहुदेवसिएण तेल्लेण वा घएण वा नवणीएण वा वासाए वा मक्खेज्ज वा मिलिं-गेज्ज वा मक्खेंत वा मिलिंजंत वा सातिज्जति ॥१४-२१॥
- ४ { सूत्रम् - २२ -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट बहुदेवसिएण लोद्धेण वा कक्केण वा चुण्णेण वा वण्णेण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वले-ज्ज वा उल्लोलेंत वा उव्वलेंत वा सातिज्जति ॥१४-२२॥
- २ { सूत्रम् - २३ -- जे भिक्खु दुब्भिमंग्गे मे पडिग्गहे लद्धे त्ति कटट बहुदेवसिएण सीओदगवियडेण वा उसीणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज उच्छोलेंत वा पधोएंत वा सातिज्जति ॥१४-२३॥
- इमो सुत्तत्थो --
- भा. ४६१८ -- एमेव य अण्वे वी, वियडे बहुदेसि कक्कवहुदेसी ।
सुत्ता चउरो एए, एमेव य चउरो दुग्गंघे ॥१६९॥
णो णवं अण्वं-जुणं, सीयमुदगं सीतोदगं-अतावियं, वियडंति
ठयपगतजीवं उस्सिणं त्ति तावितं, तं चेव चवगयजीवं, एदकंसि धोवणं
उच्छोलणं, पुणो पुणो धोवणं पधोदणं । वितियसुत्ते एसेदसत्थो, णवरं
बहुदेवसितेहिं सीओदउस्सिणोदेहिं वत्तव्वं । ततियसुत्ते कक्को, सो -
वठवसंजोगेण वा अलंजोगेण वा भवति, लोद्धो रुद्धो तस्स उल्ली
लोद्धं भण्णति, वण्णो पुण्णहिंयुलादि, तेल्लमोइतो जुण्णो पुण - ण।सी
गि गंमुण्णगादिकला जुण्णीकता, एतेहिं एदकंसि आधंसणं, पुणो पुणो
पधंसणं । चउत्थसुत्ते कक्कादिएहिं चेवबहुदेवसिएहिं सेसं तं चेव । एयस्स
पुण अणवस्स पादस्स एतो धरेवणादिया पगारा करेति, वरं भे
णवागारं भविस्सति त्ति । जहा अणवपादे चउरो सुत्ता भणित्ता तहा ये
दुग्गंघे वि चउरो सुत्ता भणियत्त्वा, णवरं तत्थ दुग्गंघे भे पातं - गंधं
सुगंधं भविस्सति त्ति, धोवणादिपदारे करेति त्ति ॥१६९॥
- भा. ४६१९ -- उच्छोल दोसु आधं-स दोसु आभाणि उरेंति दोसा तु !
किं पुण बहुदेसीयं, भण्णति इण्णो णिलामेहि ॥१७०॥
अणवपाए जे चउरो सुत्ता तेसु जे आदिल्ला दो सुत्ता तेसु
उच्छोलणपधोवणा भण्णति, पठिउभा पुण जे दो सुत्ता तेसु आधंसण-
पधंसणादि भण्णति । सेसं कंठं ॥१७०॥
- भा. ४६२० -- दगकक्कादीह नवे, तेहिं बहुदेसितेहि जे पादं । चं-ये/अच
एमेव य दुग्गंघं, धुवणुव्वट्टेत्त आणादी ॥१७१॥ ट्टे

भा. ४६२१ -- वेसो नामं पसती, तिप्पत्तिपरेण वा वि बहुवेसो । म/लीष-तिप्प
क्ककादिअणहारे - ण वा वि बहुदिवसुत्थेण ॥१७२॥ धु
सुते बहुदेसेण वा पादो बहुदेवसितेण वा, एकका पसती वो दो
वा तिप्पिण वा पसतीतो वेसो भण्णति, तिप्पं परेण बहुवेसो - उ
भण्णति । अणहारादिकक्केण वा संवासितेण, एत्थ एगरात्तिसंवासितं वा
* तं पि बहुदेवसियं मात्ति, अणहारिमगगहणं अणहारिमे चउल्लं मन्त्र
आहारिमे पुण चउगुरु भण्णति ॥१७३॥ इमे दोसा -- अ/सो/सो

भा. ४६२२ -- धंसणे हत्थुवधातो, तदुब्भवागंतु संजमे पाणा ।
धुवणे संपातिवहो, उप्पिलणे वेव भूमिगते ॥१७३॥
पूर्ववत् कंठा ॥१७३॥ जम्हा एते दोसा --

भा. ४६२३ -- तम्हा उ अपरिकम्भं, पादमहालद्ध धारए भिक्खु ।
परिभोगमपाओग्गे, सपरिकम्भे य वितियपदं ॥१७४॥ उअं/सी/चि
गा. १६५ पूर्ववत् कण्ठया ॥१७४॥ इमो बहुदेवसियस्स अववातो -- *

भा. ४६२४ -- अभिमओग्गविसकए वा, वहुरयमज्जातिडुब्भगंधे वा । उ/ज-ज्ज । वा
क्ककादीहि दवेण व, दुज्जा बहुदेवसियं पि ॥१७५॥ हि
उओ "अभियोग्गे" ति-पादं वसीकरणजोगेण भावितं विसेण वा -
भावितं वहुरएण वा घट्ठं-अच्चत्थमलिनमित्यर्थः, मज्जा-दुग्गंधं-त्ती/दि
दवेण वा भावितं दुग्गंधं, तं एवमादिपहिं कारणेहिं बहुदेवसियेण
दवेण वा कक्केण वा धोव्वेति वा आधंसिज्जति वा, मा मज्जा-व्व
दिगंधेण उड्डाहो भविस्सतीत्यर्थः ॥१७५॥

सू. २४ -- जे भिक्खु अणंतरहियाए पुढवीए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा - ह्गं
पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-२४॥

सूत्रम् - २५ -- जे भिक्खु संसणिद्धाए पुढवीए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे स
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा -
पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-२५॥

सूत्रम् - २६ -- जे भिक्खु ससरक्खाए पुढवीए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे -
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं
वा सातिज्जति ॥१४-२६॥

सूत्रम् - २७ -- जे भिक्खु मट्टियाकडाए पुढवीए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं
वा सातिज्जति ॥१४-२७॥

सूत्रम् -- २८ -- जे भिक्खु चित्तमंताए पुढवीए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा -
पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-२८॥

सूत्रम् - २९ -- जे भिक्खु चित्तमंताए सिलाए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे -
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा -
पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-२९॥

सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खु चित्तमंताए लेखए दुब्बधे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे
चलाचले पडिग्गहं आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा -
पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-३०॥

सूत्रम् - ३१ -- जे भिक्खु कोलालवासंसि वा दारुए जीवपइटिठए सअंठे -

सपाणे सर्वाए सहारिए सओस्ते सउवए सउंतिंगदगपणगदगमट्टियमदक- x
डासंताणगंसि दुब्बंथे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे चलाचले पडिग्गहे आयावेज्ज
वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-३१॥

सूत्रम् - ३२ -- जे भिद्वस्स धूपंसि वा गिहेलुयंसि वा उसुयालंसि वा स्याम-
वलंसि वा दुब्बंथे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे चलाचले पडिग्गहे आयावेज्ज
वा पायावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-३२॥

सूत्रम् - ३३ -- जे भिद्वस्स कुलियंसि वा मित्तिसि वा सिलंसि वा लेलंसि वा
अंतिल्लसजायंसि वा दुब्बंथे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे चलाचले आयावेज्ज
वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं वा सातिज्जति ॥१४-३३॥

सूत्रम् - ३४ -- जे भिद्वस्स संघंसि वा फलहंसि वा मंचंसि वा मंडवंसि वा
मालंसि वा पासायंसि वा दुब्बंथे दुन्निस्सिते अनिकंप्पे चलाचले -
आयावेज्ज वा पयावेज्ज वा आयावेतं वा पयावेतं वा सातिज्जतिः
॥१४-३४॥

एते सुत्तपदा जहा तेरसमे उद्देशेगे तथा वक्खाण्यव्वा, णवरं
तत्थ ठाणादी भणिया इहं पुण पादस्स आतावणादी वत्तेव्वा ।
इमा सुत्तकास्तिता --

मा. ४६२५ -- पुढवीमादी धूणा-विणसु कुलियाविसंधमादीसु ।
जो पातं आतावे, सो पावति आपमादीणि ॥१७६॥
कंठा ॥

मा. ४६२६ -- पुढवीमादीएसु, विराहणा णवरि संजमे होति । सुणी हे
जं संजमातविराहण, पादस्मि यु-सेसगपदेसु ॥१७७॥ अ-
अंततरहियाविणसु जाव संताणपति एतेसु पातं आतावेतस्स

सू. २४-३१

सू. ३२-३३-३४ पाओ संजमविराहणाए भवति । सेसा जे धूर्णादिया पदा तेसु - ३/ x
पाया आयावेतस्स आयविराहणा संजमविराहणा पायविराहणा दं
य भवति । संजमविराहणाए पुढवादिषु कायपिप्फणं, जत्थ आद-
विराहणा तत्थ चउगुरं, पातविराहणाए चउलहं ॥१७७॥ धूणादि- णे
एसु इमे दोसा --

मा. ४६२७ -- विलियंति आरुभंते, दुब्बद्वलेसु भेदुवहडं वा । क्रिउंत्त / ओ / व
ते तु ण भवंति दोसा, भूमीए कुडमुहादीसु ॥१७८॥

धूणादिषु दुट्ठिएसु रज्जुवेहमादिषु वा दुब्बंथेसु वा चल- यु
दित्ठेसु आरुभंतस्स उत्तारंतस्स य भेदो पायस्स भवति, "उवहडं" ओला/रि
ति- आरुहणीतरणे जे मालोहडे दोसा भणिता ते इह पयावणे - पत्ताताव
भवति, भूमीए कुडमुहादिषु वा ठविज्जंते ते दोसा ण भवंतीत्यर्थः
॥१७८॥ सव्वेसु सुत्तपदेसु इमं वित्तिपपदं --

मा. ४६२८ -- वित्तिपपदमणप्पज्जे, आतावऽविकोचिते व अप्पज्जे ।

छा/उत्तासओ

पच्चावाते ओवास उ, असति आगाढे जाणमवि ॥१७९॥

पुब्बंथं कंठं ॥ भूमीए जइ ठविज्जति तो गोपसादिपहितो

गे/प्पा

पच्चावातो भवति, समभूमीए वा अवगासो णत्थि, आगाढे वा -
रायदुठ्ठादिगो अपागडो अचंत्तो जाणंतो वि धूणादिषु विलुएज्जा मे
॥१७९॥

भा. ४६२९ -- गोणे व साणमादी, कप्पट्ठगहरण सेलणटठाए ।

ससणिहहरितपाणा-दिएखु पालेव जयणाए ॥१८०॥

समभूमीए ठवितं गोणेणं भज्जति, साणो वा हरति, कप्पट्ठ-

गोण गा वा हरिज्जेज्जा, सा वा समभूमी कप्पट्ठगाणं सेलणटठाणं,
सा वा समभूमी आउक्कायससणिद्धा, हरिया वा, उट्ठिता कुंभु-
मादिएहिं वा पाणेहिं संसत्ता, एमादिएहिं कारणेहिं जहा आय-
संजमपादविराहणा ण भवति तथा जयणाए ओगाहियदोरेण विहासे अयग्ग
लेवेति ॥१८०॥

सूत्रम् -३५ -- से भिक्षु पडिग्गहातो पुढविकायं नीहरइ नीहरावेइ -
नीहरियं आहट्ठ देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा साति-
ज्जति ॥१४-३५॥

सूत्रम् -३६ -- जे भिक्षु पडिग्गहाओ आउक्कायं नीहरइ नीहरावेइ नीह-
रियं आहट्ठ देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति॥
॥१४-३६॥

सूत्रम् -३७ -- जे भिक्षु पडिग्गहातो तेरकायं नीहरइ नीहरावेइ नीहरियं
आहट्ठ देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३७॥

सूत्रम् -३८ -- जे भिक्षु पडिग्गहातो कंदाणि वा मूलाणि वा पत्ताणि वा
पुष्पाणि वा फलाणि वा नीहरइ नीहरावेइ नीहरितं अहट्ठ - अ
देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३८॥

सूत्रम् -३९ -- जे भिक्षु पडिग्गहातो ओसहिवीयाणि नीहरइ नीहरावेइ इं
नीहरियं आहट्ठ देज्जमाणं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ।
॥१४-३९॥

सूत्रम् -३५ -- जे भिक्षु पडिग्गहातो तसपाणजाइं नीहरइ नीहरावेइ - अं
नीहरियं आहट्ठ पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३५
अहिणवपादग्गहणे तसपाणजाइं जो नीहरिता गेणहइ तस्स
चउलहुं तसपाणा-वैदियादिणो चउव्विधा भवति । अहवा तसा -
दुभेदा -

भा. ४६३० -- आगंतुगतज्जाता, दुविहा पाणा हवंति पादम्मि ।
आगंतुगप्पवेसो, परप्पओगा सयं वा पि ॥१८१॥ वि
आगंतुगा पिपीलिमादी, तत्थेव जत्ता तज्जाया, ते य पुण
घुणकुंभुगादी, आगंतुगाणं पवेसो सयं वा भवति, परेण वा पवेसित्ता॥
॥१८१॥

भा. ४६३१ -- एएसामणतरं तसपाणं तिविहजोगकरणेणं ।

जे भिक्षु णीहट्ठ, पडिच्छए आणमादीणि ॥१८२॥ हुं
धा तिविधजोगकरणं, जोगो तिविधो - मणमादि सयं करणादि दी
करणं, तं पि तिविधं । एत्थ चारणविधीए णवभेदा । तेसु णीहरि-
ज्जमाणेसु संघट्ठणादि आवण्णे सदठाणपच्छित्तं, विच्छुगादिपा वा चु
आयविराहणा, परेण वा णीहट्ठ दिज्जमाणं जो पडिच्छति तस्स
इया आणादी दोसा ॥१८२॥ इमं वित्तियपदं --

भा. ४६३२ -- असिधे ओमोयरिप, रायहुदो भए व गेलण्णे ।
सेहे चरित्त सावय पुव्वग्गहिये य जयणाए ॥१८३॥ व्यो

एते असिवादिषा भायणदेसे वा अंतरे वा, तत्त्व आगच्छन्ते
जाती/लो इहेव जाणिय य तसपाणई पीहट्ट लब्धंति ताणि गिण्हंतो सुद्धो तं/गे
गहिण्ण गिहितो वा पच्छा विदठो तं नीहरंतो सुद्धो ॥१८३॥
सूत्रम् - ३६ -- जे भिक्खु पडिग्गहातो ओसहि-विषाई नीहरइ नीहरावेइ
नीहरियं आहट्ट देज्जमाणे पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा साति-
ज्जति ॥१४-३६॥

भा.४६३३ -- आगंतुग तज्जाया, दुविहा बीया उ हंति पायस्स। उ
आगंतुग उ दुविहा, सुद्धमा धूला य नायव्वा ॥१८४॥ उ
कुपागा
आगंतुग सरिसवादी, तदुत्था तस्सेव लग्गा, पुणो आगं-
तुग दुविधा - सण्हा धूला य, सण्हा सरिसवा-राई नीरिमादी, सुग्गिमादी
पफा धूला बदरणिपपावादी ॥१८४॥ सीसोपुच्छति -- काओ ओस हीओ?
के/अ लो वा बीओ ? ति अतो भण्णति --

भा.४६३४ -- सणसत्तरसा धण्णा, ओसहिगणेण हंति गहिता उ।
बीयग्गहणम्मि कते ते वेव विरोधणसमत्था ॥१८५॥ सहु
जवगोधूमसालिविहिकोद्वराणा तिलपुग्गमासअयसिचणगाणि-
पफा पपावमसुरचवलगुववरिजुलत्थसणो सतरसमो। सेसं कंठं ॥१८५॥

भा.४६३५ -- एएसामणत्तरं, जो बीयं तिविहजोगकरणेण।
पीहरिण पडिच्छति, सो पावति आपमादीणि ॥१८६॥
पूर्ववत् कण्ठया ॥१८६॥ इमं वितियपदं --

भा.४६३६ -- असिवे ओमोयरिण, रायहुदठे भण व गेलन्ने।
सेहे चरित सावय, पुव्वगगहिण य जयणाए ॥१८७॥
कण्ठया ॥१८७॥ पवरं "पुव्वगहिण"ति - गहणकाले सुद्धो,
जह पच्छा परिकम्मणकाले वितिया दीसंति तोइमा जयणा -- बीया

भा.४६३७ -- जति पुण पुव्वं सुद्धं, कारिज्जंतम्मि वितियततिण वा। स (को
तिप्पवसत्तवीया, दीसंति तहा वि तं सुद्धं ॥१८८॥ दिस्सं
वितियं अप्पपरिकम्मं, ततियं बहुपरिकम्मं, तेसु जति वि
परिकम्मकाले तिण्णि वा बीया पंच वा सत्त वा बीयकुणा दीसंति कु
तहा वि तं सुद्धं वेव विहिगहणातो ॥१८८॥ चोदगाह -- "गहण-
कालातो पच्छा बीएसु विदठेसु कहं सुद्धं भवति"? आचार्याह --

भा.४६३८ -- जह वेव य आहच्चा, पाणाविजुतम्मि भायणे गहिते। च्छा/ओ
आलोअ आलोअ भोयण विगिं-वणं च तह वेव पादे वि ॥१८९॥
जहा भसं पाणं वा सुयुविधितविहाणेण उयउत्तेण गहियं - x

"आहच्चा"ति सहसा तुरियगहणं एवं पाणाविजुते गहिण भत्तपाणे ता
पु "आलोअ"ति - भायणे पडियमेसु वेव आलोगितो निरीक्षित -त्ते/च्चे
इत्यर्थः। तत्त्व गहणकालातो पच्छा तसवीयाविदठो ते य जइ

च/क विसोहेतुं सद्धंति तो विसोहिता तं भत्तपाणं भुंजति ण दोसो, इ-इ
अह ते पाणिणो विसोपेठं ण सद्धंति ताहे तं भत्तपाणं विगिंवति। कं-क
जहा भसे तहा पाते वि दठव्वं, ण दोष इत्यर्थः ॥१८९॥ एस -
तदुत्थेसु विधी भणितो, इमो आगंतुगेसु --

भा.४६३९ -- जत्य पुण अहाकडए, पुव्वं छुटाइ हंति बीयाई।
सुद्धं य अप्पकम्मं, तहियं पुण मग्गणा इणमो ॥१९०॥

जं अहाकडं पायं, तत्थ जइ गिहीहिं आगंतुगा वीया -
अहाभावेण छुडा होज्ज, तं तारिसं वीरसुहियं लब्धमति, अणं च
अप्पपरिकम्मं सव्वदोसविरहियं सुद्धं लब्धमति, कतमं गेणहत्तु? उत्सग्ग-
ओ सुद्धं अप्पपरिकम्मं गेणहति। अह निक्कारणे आगंतुगवीयसहितं
गेणहति तत्थ पच्छिन्नमग्गणाकमो इमो -॥१९०॥ --

भा.४६४० -- छब्भागकरं काउं, सुहुमेसु तु पढमपव्व पंचविधा।

दस वितिए रातिविधा, अंगुलिमूले तु पण्णरसा ॥१९१॥ सु। स

अंगुलीणं अग्गपव्वा पढमो भागो, वितिओ मज्झपारे भागो ग-
ततितो अंगुलिमूले भागो, आउरेहाए चरत्यो भागो, अंगुठगस्स
अब्भंतरकोडीए पंचमो भागो, सेसो छट्ठो भागो। एवं छब्भागेषु च्छसु मागेसु
कप्पितेषु जति निक्कारणे पढमपारेपमाणमेसेसु वीएसु पादे वीस-पादादी
माणेषु गेणहति तो पंचराइंदियापि पच्छिन्नं, वितियपव्वमेसेसु
दस राइंदिया ततियपव्वमेसेसु पण्णरस राइंदिया ॥१९१॥

भा.४६४१ -- पीसं तु आउरेहा, अंगुठंतो होति पयुवीसा। च्चि

पसतम्मि होति मासो, चारम्मासो भवे चरसु ॥१९२॥

चरत्ये आउरेहप्यमाणमेसेसु वीसं राइंदिया, पंचमे अंगुठ-
मूलप्यमाणमेसेसु भिण्णमासो, छट्ठेणं भोगं पसती चेव पूरति पसतिमेसेसु
मासलहुं, वितियपसतीए वितिओ मासो, ततियपसतीए ततिओ मासो,
चरत्यपसतीए चरत्यो मासो। एवं चरलहुं जातं। अतो परं
दुगुणादुगुणेण पारंविचं पावेयव्वं ॥१९२॥ x

सुहुमेसु पच्छिन्नं भणियं। इदाणि श्रुतादिसु -- x

भा.४६४२ -- एसेव गमो णियमा, धूलेसु वि वितियपव्वमारद्धो।

अंजलिचरक्कलहुगा, ते च्चिय गुरुणा अणंतेसु ॥१९३॥

श्रुलाणं वीयाणं वितियपव्वमेसेसु पणं, अंगुलिमूले दस, आउ-
रेहाए पण्णरस, अंगुठंतो वीसं, ससतीए भिण्णमासो, वीतिय-
पसतीते मासो-अंजलीइत्यर्थः, वितियंजलीए वितिओ मासो, -
ततियाए ततितो, चरत्यंजलीए चरत्यो मासो। एवं चरलहुं जातं।

अतो परं दुगुणवड्डीए पारंचितं पावेयव्वं। अण्णे भणंति - दो दो
छब्भाए वि वट्ठंति, वारससु मासलहुं कायव्वं, स एवांजलिर्विरुद्धं अ-
इत्यर्थः। चरसु अंजलीसु चरलहुं, एवं परिसेसु पच्छिन्नं। अणंतेसु विएएण तं
चेव करछब्भागक्कमेण एते चेव पणगादिया पच्छिन्ना, णवरं गुरुगा
कायव्वा ॥१९३॥

भा.४६४३ -- निक्कारणम्मि एए, पच्छिन्ना वणिपया तु वीएसु।

नायव्व आपुपुव्वी, एसेव तु कारणे जग्गा ॥१९४॥

पुव्वहं कंठं। कारणे पुण एते जया आगंतुगवीयसहितं गेणहति
तदा एतेण चेव पणगादिपच्छिन्नापुलोमेण गेणंतो सुद्धो, जयणा एसेव
पणगादिगा इत्यर्थः। अह कारणे पि पणगादिमेदातो वोच्चत्वं
गेणहति तो चरलहुं भवति, ॥१९४॥ अहा कारणे करछब्भागादिएसु
वीएसु विट्ठेसु विक्कप्पितं तदा इमं -- कप्पं

भा.४६४४ -- वोसट्ठं पि हु कप्पति, वीयादीणं अहाकडं पायं।

ण य अप्पसपरिकम्मा, तदेव अप्पं सपरिकम्मा ॥१९५॥ अणं

वोसदं- भरितं, जति अहाकडं पादं भरियं वीयाणं वोसदं

लब्धमति तहावि तं वेव कप्पति, ण य वहुपरिकम्पं हुं, अप्पपरि-
कम्पस्स असतीते वहुपरिकम्पमेव वोसदं पि वीए आवेत्ता नेण-
नीत्यर्थः । चोवगो भणति - " पुचं सोही सयिकप्पं भणिरुण क्वाणि चि

भणह वोसदं पि कप्पह ति पुठ्वावरविहं । आचार्याह --

इमे कारणे अवलंबतो ण दोसो, आभिएसु संतासंतसतीते वा वाल-
बुद्धेसु सीवंतेसु जाव ते अप्पबहुपरिकम्मा परिकम्मिहिज्जंति ताव जिहि-
वहु परिहाणी, अहाकडं पुण तक्खणादेव परिपुज्जति । अवि य -
वीएसु संघट्टणं वेव केवलं दोसो वि जो य वहुगुणो स धितव्वो, न जो वि
गुणो वि जो वहुदोसो स परित्याज्य इत्यर्थः । १९५॥

-- जे भिक्खु पडिग्गहाओ कंदाणि वा मूलाणि वा पत्ताणि
वा पुष्पाणि वा फलाणि वा नीहरह नीहरावेइ नीहरियं आहट्ट
देज्जमाणं पडिग्गहाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३७॥

जं भूमीए अवगाढं तस्स जाव मूलं फुट्टति ताव कंदो भण्णति, न
भूमीए उवरि जाव ढाली ण फुट्टति ताव संघो भण्णति, ढाला-
ली भण्णति, ढालातो जं फुट्टति तं पवालं भण्णति । सेसा पदा म
कंठा ॥

सुत्रम् - ३८ -- जे भिक्खु पडिग्गहातो पुढविक्कायं नीहरइ नीहरावेइ
नीहरियं आहट्ट देज्जमाणं पडिग्गहाहेइ पडिग्गाहेतं वा साति-
ज्जति ॥१४-३८॥

श्रीहा सुत्रम् - ३९ -- जे भिक्खु पडितो आउक्कायं नीहरइ नीहरावेइ नीहरियं
आहट्ट देज्जमाणं पडिग्गहाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-३९॥

ग हा सुत्रम् - ४० -- जे भिक्खु पडितो तेठक्कायं नीहरइ नीहरावेइ नीहरियं -
आहट्ट देज्जमाणं पडिग्गहाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-४०॥
एतेसिं सुत्ताणं इमो अत्यो --

भा. ४६४५ -- वीएसु जो उ गमो, णियमा कंदाविणसु सो वेव । सुउ |
पुढवीमादीएसु, पुच्वे अवरम्मि य पदम्मि ॥१०६॥
पवरं अणंतेसु कंदाविणसु गुरुं पच्छितं भाणियव्वं । सेतं सव्वं
उत्सग्गः क्वातेणं जहा वीएसु तहा भाणियव्वं ॥१९६॥

सुत्रम् - ४१ -- जे भिक्खु पडिग्ग हगं कोरेइ कोरावेइ कोरियं आहट्ट
देज्जमाणं पडिग्गहाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥१४-४१॥

मुहस्स अवणयणं णिक्कोरणं, तं दुसिरंति कारणं चउल्लं मेव ।
भा. ४६४६ -- कयमुह अकयमुहे वा, दुविहा णिहोरेणा पु पायम्मि ।

सुक्का मुहकोरणे णिक्कोरणे य, चउरो मंग्ग पुण्यव्वा ॥१९७॥
पुठ्ठव्वं कंठं । मायणस्स मुहकोरणे णिक्कोरणे य पण्णगे दाअव्वो

भा. ४६४७ -- मुहकोरणसमणदठा, वितिए मुहं ततिए करेणं समणे ।

ग/त्तं दो गुरु ततिए सुत्तं, दोहि गुरु त्तेन कारणे ॥१९८॥
मायणस्स मुहं समणदठा कयं, समणदठाए णिक्कोरियं ।

वितीयभंगेण-समणदठाए मुहं कयं, आयदठाए णिक्कोरितं । ततिय-
भंगे - आयदठाए मुहं कयं समणदठाए णिक्कोरितं । धरिये-रणं, तं
पि आयदठाए । एत्थ आदिमेषु दोसु णिहु चउल्लं, ततियभंगे

सुतणिवातो चउलहुमित्यर्थः । पढमभंगे- दोहिं वि तवकालेहिं वि-
सिदठो । वितियभंगे तवगुदु । ततियभंगे कालगुदु । चउत्यभंगे वीयरहिए
वि बुसिरं ति कारुणं चउलहुं भवति ॥१९८॥

भा.४६४८ -- एतेसामण्यतरं, पायं जो तिविह जोगकरणेणं ।

णिक्कोरेती भिक्खु, सो पावति आपमादीणि । १९९॥

आपादो दोसा, कुंयुमादिविराहणे संजमविराहणा, सत्य- दो
माविणा लंछिते आयविराहणा । तत्थ परितावणादिणिप्पकरणं । ज्ञा
जम्हा एवमाई दोसा तम्हा जहाकडं मग्गियव्वं, तस्स अस्ति -
अप्पपरिकम्मं, पच्छा सपरिकम्मं ॥१९९॥ एत्थ इमो अववातो -

भा.४६४९ -- असिखे ओमोयरिए, रायहुदठे भए व गेलण्णे ।

सेहे चरित्त सावय, भए य जयणाए णिक्कोरे ॥२००॥

जत्थ अहाकडं लब्धमति तत्थ असिवाविकारणेहिं अगच्छंतो

अबहु/भा तत्थेव अछंतो अप्पपरिकम्मं जयणाए णिक्कोरेइ ॥२००॥

भा.४६५० -- जति णाम पुव्वसुद्धे, कोरिज्जंतम्मि वितियततिए वा । यं/वा-च

जं/अदि-दं/जं तित्पंचसतवीया, होज्जा सुद्धं तथा वि वितिये ॥२०१॥ त्वं
पुव्वगहणकाले सुद्धे पच्छा कोरिज्जंतं वितिए त्ति अप्प- य

परिकम्मे ततिए त्ति वहुपरिकम्मे जति तितिण्णि पंच वा सत वा -

वती वितिया होज्ज तथावि सुद्धं ॥२०१॥

सूत्रम् - ४२ -- जे भिक्खु णायगं वा अणायगं वा उवासगं वा अणुवासगं
वा गामंतरंसि वा गामपहंतरं सि वा पडिग्गहं ओभासिय ओभा-
सिय जायइ जायंतं वा सातिज्जति ॥१४-४२॥

इमो सुत्तथो --

भा. ४६५१ -- जे भिक्खु णायगाइ, पडिगामे अंतरा पडिपहे वा । दी/

सि ओभासेज्जा पायं, सो पावति आपमादीणि ॥२०२॥

नायगो पुरसंधुतो पच्छासंधुतो वा, पुव्वसंधुतो मातपिया-

दिगो, पच्छासंधुतो सासुससुरादिगो, असंधुओ इय वहरित्तो - ए

सूत्रम् ४२ x/५ सण्णायगो अणायगो वा ॥२०२॥ एसो उवासगो अणुवासगो त्ति, सच्छोदि
अस्य व्याख्या --

भा.४६५२ -- साहुं उवासमाणो, उवासओ सो वती य अवती वा । न

सो सण्णातग इतरो, एवऽणुवासे वि दो भंगा ॥२०३॥

असु साधू वेइए वा पोसहं उवासंतो उवासगो भवइ । सो उवा-

सगो पुणो डुविहो - वती वा अवती वा । अणुव्वया जेण गहिया

सो वती, जो दंसणसावगो सो अठवती । सो सण्णायग इयरत्ति

गतायुं । जो वि अणुवासगो सो वि सण्णायगो असण्णायगो वा । अवा
एते दो भंगा ॥२०३॥ "पडिगामअंतरपडिवसहस्स य" इमं वक्खाणं गग/प्र

भा.४६५३ -- पडिगामो पडिवसभो, गामंतर दोण्ह मज्झ सेतादी ।

न गामपुहो पुण मग्गो, जत्थ व अण्णत्थ गिहुवज्जं ॥२०४॥ गरु

अस्मान्मो पडिवसभस्स गामो अंतरपल्लिगा वा अण्णो वा पडिगामो गग

भण्णति, दोण्हं गामाणं अंतरं मज्जे सेते खलए वा पहं, पडिपहो प्रति

अत्त/अत्त भण्णति, उब्भामातिगस्स अभिमुहो पहे मिलिज्जा एस पडिपहो, से

वा-सद्धातो गिहं वज्जेता अण्णत्थ वा जत्थ एरिसा रच्छादिहु

मग्गइ, एवमादिपुं ठाणेसु जति तं सण्णायगादिपायं ओभासेज्जा
तो आपादिया दोसा चउलहुं च पच्छित्तं ॥२०४॥ इमे य भदपंत-
दोसा भवंति --

भा.४६५४ -- असती य भदओ पुण, उग्गमदोसे करेज्ज सव्वे वि ।

पंतो पेलवगहणं, अद्धानोभासितो कुज्जा ॥२०५॥ इति

मद्दा चिंतंति - एयस्स साधुस्स अतीव आदरो दीसति जेण
मं अट्ठाणगतं ओभासति, भारियं से किं चि कज्जं, सो भद्दोअपणे
असति पादस्स सोलसण्हं उग्गमदोसाणं अणयरेण दोसेण करेत्ता -
देज्ज । सव्वेहिं वा उग्गमदोसेहिं बहुपादे करेत्ता देज्ज । एगपादे ज्ञा
पुण सव्वुग्गमदोसा ण संभवतीत्यर्थः । पंतो पुण अट्ठाणे ओभट्ठो
कतो मम एत्थ पायं ति पेलवगहणं करेज्ज, "आलोइयपुट्ठ्ठावर-
कारिणो पेल्लवा ए" ति ण देज्ज, अहवा अद्धाने भद्दो लट्ठो संतं द्वाणो
पि ण देज्ज ॥२०५॥

भा.४६५५ -- अतिआतरो से दीसति, अद्धानगयं पि जेण मग्गंति । इति

भद्गदोसा एए, इतरं संतंमि उ ण देज्जा ॥२०६॥ इति
"इयरो"ति पंतो, सेसं गतार्थं ॥२०६॥ जम्हा एवमादि - दी
दोसा भवंति --

भा.४६५६ -- तम्हा सट्ठाणगयं, नाळणं पुच्छिळण ओभासे ।

वितियपदे असिवादी, पडिवुहमादीसु जयणाए ॥२०७॥ प
सट्ठाण-घरे ठितं, नाळणं ति- अत्थि एयस्स पातं, दिदठं
वा पातं, पुच्छित्तं कस्सेयं ति ? अण्णेण कहियं-अगुस्स ताहे -
ओभासियव्वं । अण्णाए अपुच्छिण वा पुव्वुत्ता दोसा भवंति । वितिय-
पदेणं अद्धानगयं पि ओभासेज्ज । जत्थं जहुत्तेण विहिंया पाया लब्भं-
ति तत्थ जति असिवादिकारणा ताहे तत्थेव पडिवसमात्ति - दि
इति अद्धानगयं पि जयणाए ओभासेज्ज ॥२०७॥ का जयणा ? इमा --

भा.४६५७ -- प त्तिप्पमितिघरादिदठे, गाढं वा विक्खणं गहिं ददठं । ण ज्ञ

वेति घरे ण दिदठो सि, किं कारणं ताहिं दीवेति ॥२०८॥
जाहे णायं पिस्संकिंयं एयस्स अत्थि पायं दिदठं वा -

ताहे अशिरतिगाओभासेज्जा । जति ताहे दिण्णं तो लट्ठं । अह ए
स भणेज्ज - "घरवृत्ती जापति", ताहे सो घदिदठतो ओभासिज्जति । सेज्जा
अह ण दिदठो ताहे घरे भण्णति - "अक्खेज्जह तस्स जहा तुज्झ -
समीवं पव्वइता आगय"ति । पुणो वितियविणे । एवं तति ए वि । ए

एवं ततो वारा घरे अदिदठे, अहवा घरे दिदठो तस्स पुण गाढो ठा
"विक्खणो"ति - किं चि घरकत्तव्वताए अक्खणितो णिग्गतो ण अत्थि
मग्गितो ति, अहवा गाढं "विक्खणं"ति - साहुस्स संवज्जति,
गाढं अतीव विक्खणं विस्तरणं, जाहे अतीव साहु विस्तरंतीत्यर्थः ।
ताहे अणयत्थ वि अट्ठाणठितं ददठं भणंति -- "अम्हे तुज्झ सगासं
आगता घरे य तयो वारा, गविदठो आसि", ताहे सो भणेज्ज
"किं कज्जं ? ताहे साहुणो तस्स कारणं दीवेति -- "तुज्झ पायं
अत्थि, तं देह"ति ॥२०८॥

भा.४६५८ -- ताहे चिचय जति गुंतुं, ददाति दिदठे व भपति एज्जाह । *

तो कप्पती चिरेण वि, अदिदठे हुज्जुग्गमेकतरं ॥२०९॥

तद्देविय
सह
५

जति तेहिं साहूहिं तं पादं ण दिदं आसि तो जति सो
वाता तेहिं साहूहिं धरं गुं देति तो कप्पति । अह भणति -
पुणो एज्जह तो उग्गमदोसकरणासंका १ ण कप्पति पच्छा । अह तं
साहूहिं दिदं पादं आसि, जति भणेज्ज -- पुणो एज्जह, तो
तं चेव पादं बुचिरेण वि देतस्स कप्पति अण्णं ण कप्पति ॥२०९॥

सूत्रम् -४३ -- जे भिद्वु णायगं वा अणायगं वा उवासं वा अणुवासं वा
परिसामज्झाओ उदठवेता पडिग्गहं ओभासिय ओभासिय जायह
जायंतं वा सातिज्जति ॥१४-४३॥

भा.४६५९ -- जे भिद्वु पातगाइं, परिसामज्झाओ उदठवैताणं । दी
ओभासेज्जा पादं, सो पावति थाणमादीणि ॥२१०॥
कंठा ॥२१०॥ चरलहू पच्छित्तं, आणादिया य दोसा । इमे
अण्णे य दोसा --

भा.४६६० -- दुपदचउप्पवणासे, हरणोद्वणे य डहणं हुण्णे य । अ
तस्स अरी मित्ताण व , संकेतरे उभयतो वा ॥२११॥

जो सो परिसामज्झातो उदठतो तस्स जे अरी अरीण वा
जे मित्ता तेसिं तद्विसं चेव अङ्गसमावतीए दुपदं दासो दासी वा अह
चउपदं अवादि णदं हरियं वा अहाडा, एतेसिं वा कोति सय्यो ओ
उद्वितो, धरं सलं पाणं वादइदं, सुत्तं . वारद्वयं संकेज्ज - कलं ययं ति
पठवइएणं अणुगो परिसामज्झातो ओसारिओ चि, तेसिं एगतरं -

संकेज्ज - साहुं अधवा तं ओसारितं, अहवा उभयं पि संकेज्ज, तत्थ
संकाए चरुगं, गिस्संकिए मूलं, जं वा ते रुदठा डहणहरणपंतावभावि रो
करेज्ज तप्पिणप्पणं पावेज्ज, जम्हा एवमादी दोसा तम्हा परि-
सामज्झाओ णायगादी णो कप्पति उस्सारेणं ॥२११॥ कारणे पुण
कप्पति, तं च इयं कारणं --

भा.४६६१ -- असिंवे ओमोयरिए, रायहुदो भए व नेलण्णे ।
सेहे चरितसावय, भए य जयणाए ओभासे ॥२१२॥ न
कंठा ॥ णवरं "जयणाए ओभास"त्ति अस्स व्याख्या -- उरै

भा.४६६२ -- परिसाए मज्झमि पि, अद्धानोभासेणं दुविह दोसा । ठो
तिप्पमितिगिहाविदो, दीवण ता उच्चसदेयं ॥२१३॥

जे अदठणोभासेणं दुविहा भइपंतदोसा भणित्ता ते चेव परि-
सामज्झातो वि उदठविज्जंते दोसा भवति । अह आवाढं विस्सणुं ति
ताहे भण्णति - तिप्पमितिगिहाविदो इदाणि वुज्ज सगासे आगता,
किं कज्जं ? ताहे साधू भणति - इहेव भणाओ किं ता एगंते भणेमो ? वा/ण
तेण अहपुण्णतो तत्थेव भणति । अहवा भणेज्ज - एगंते ओसारि-ओभासि
ज्जति, तत्थ वि उच्चेण सदेण जहा अण्णो वि सुणेति तहा जयंती-णं । तं
त्यर्थः । २१३॥ अधवा इमो विधी -

भा.४६६३ -- जत्थ उ ण होज्ज संका, संकेज्ज जणारले य पण्यंतो ।

सं-सुं सो पडिचरुदठेतं, अण्णेय व उदठवादेह ॥२१४॥ च । जेति

उ जत्थ साधुणा ओसारिज्जवाणे जणस्संका य भवति तत्थ वा
ओसारिज्जति, जत्थ साधू बहुजणमज्जे मगंतो संकति तत्थ सो साधू

+ । सी । यम । हं तं पडिग्गहसाभिं सयमेव उदठंतं पडियरइ त्ति-पडिक्कति त्ति दुत्तं

भवति । अध तुरन्ति तो अण्येण परिसामज्झातो उदठवावेति । एस जयणा ॥ २१४ ॥

सूत्रम् - ४४ -- जे भिक्खु पडिग्गहनीसाए उद्वद्धं वसइ वसंतं वा साति-^१गं ज्जति ॥ १४-४४ ॥

सूत्रम् - ४५ -- जे भिक्खु पडिग्गहनीसाए वासावासं वसइ वसंतं वा साति-^२गं ज्जति ॥ १४-४५ ॥ तं सेवमाणे आवज्जइ चाउम्मासियं परिहारदठानं उग्घाइयं । सम्मत्ताणि चोद्धसमसुत्ताणि ॥ त्तिग्गहो चोद्धसमो उद्देसो सम्मत्तो अण्ये मासकप्पवासाजोग्गा वा खेत्ता मोत्तुं एत्थ पादे - १/३ लभिस्सामो त्ति जे वसंति एत्थ पादे पिस्सा भवति, एयाए - २/३ पादणिस्साए ॥

भा. ४६६४ -- उदुवद्धे मासं वा, वासावासे तहेव चउमासं । मासवासे पादासाए भिक्खु, जं वसति आणमाईणि ॥ २१५ ॥ ती

जइ वि उदुवद्धे मासं वसइ वरिसाकाले य चउमासं तहा वि पादासाए कालातिक्कमं अकुरैतस्स वि आणादिवा दोसा चउलहं ×/णो व से पच्छितं ॥ २१५ ॥ अधवा तं उदुवद्धे वासावासं वा पादणिस्साए वसंतो गिहीणं पुरतो इमं भणाति --

भा. ४६६५ -- पातपिमितं वसिमो, इहं व मो आगता तवदठार । स्वे । तो इति कहयंते सुते, अध तीते तो पितियदोसे ॥ २१६ ॥ हि । सा जाणह हे सावय । अम्हे पादपिमितं वसामो, इहं वा आगता वरं पादे लभिस्सामो । एवं कहैतस्स चउलहू सुत्तणिवातो त्ति । अध - मासकप्पातीतं वसति वासातीतं वा वसति तो मासलहु चउलहू य, जे हेदठानीयदोसा वणिणता ते सव्वे आवज्जति, तम्हा ण वसेज्जा ॥ २१६ ॥ भवे कारणं जेण पादणिस्साए वि वसेज्जा --

भा. ४६६६ -- असिबे ओमोयरिण, रायहुदठे भए व गेलण्णे । सेहे चरित्त सावय- भए व जयणाए संवसते ॥ २१७ ॥ कंठा ॥ २१७ ॥ णवरं वसियठ्वे इमा जयणा --

भा. ४६६७ -- गेलण्णसुत्तजोए, इति लक्खेहिं गिही परिचिण्णंति । जं जा उज्जिण्णया पादा, ण य तं पडिवंधमकुल्लेति ॥ २१८ ॥ कस्संती ॥ चोद्धसमस्संगाधाओ सम्मत्ताओ ॥

उदुवद्धवासाकालं वा अतिरित्तं वसंता गिलाणलक्खेण - वसंति, सुत्तगगाहीण वा इह सुत्तपाढो सरति, गाढाणागाढ जोगीण वा इह जोगो सुज्जति, "इति" उवदंसणे, एवमादीहिं "लक्खेहिं" ति- प्रशस्तभावमायाकरणमित्यर्थः । गिही परिचिण्णंति - जेसिं पाता चयं अत्थि गिहीणं तेसिं समापं परिवयं करैति जाव ते पादा उज्जिज्जं- ति - निप्पणपापं अप्पणो वि-य निमित्तं कुर्वतीत्यर्थः, ण य तेसिं गिहत्थापं कहंति जहा इह अम्हे पादपिमितं ठिता, न तत्प्रति-^३यंथं कथयंति ॥ २१८ ॥

विस्सेस ॥ निसीह बुण्णीए चोद्धसमो उद्देसो सम्मज्जे